GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 18 września 2026 | Redaktor prowadząca **Anna Kwiatkowska** | Cena gazety **12,99 zł** (w tym 8% VAT) | nr 218.11317, 1

Nakład 82 tys. + **298,5 tys. prenumerat cyfrowych**

DZIŚ PRZEWODNIK KULTURALNY

FOT. GIGANTFILMS_FOT.PAWEŁ DRABIK, ANNA WŁOCH / NEXT FILM

WOKULSKI KONTRA KUROŃ

Premiery kinowe, na które czekamy tej jesieni. A także przewodnik po
- **festiwalach**
- **koncertach**
- **premierach teatralnych**
- **wystawach**

▶14-19

Rosyjscy opozycjoniści w Parlamencie Europejskim:

Braun nas wyrzucił

Lider Konfederacji Korony Polskiej wykorzystał kruczek prawny i zakłócił wystąpienia Rosjan, którzy w Brukseli mieli opowiedzieć o manipulacjach Kremla przy nadchodzących wyborach do Dumy Państwowej.

Wiktoria Bieliaszyn

Posiedzenie międzyparlamentarnej delegacji Parlamentu Europejskiego ds. współpracy między UE a Rosją miało odbyć się 10 września. Jego tematem był sposób, w jaki Kreml wykorzystuje „wybory" do stworzenia pozorów legitymizacji reżimu Władimira Putina.

Do szczegółów „Wyborcza" dotarła dzięki opozycjonistom rosyjskim, którzy przyjechali do Brukseli.

– Mieliśmy rozmawiać z europosłami o sytuacji w Rosji, o nastrojach społecznych, tzw. wyborach do Dumy Państwowej, zbrodniczej polityce Kremla i represjach – wyjaśnia w rozmowie z „Wyborczą" Dmitrij Gudkow, jeden z uczestników spotkania.

Wybuczeli Rosjan

Nie wszyscy członkowie Parlamentu Europejskiego byli z obecności gości zadowoleni. Szczególnie poirytowany, jak wynika z relacji uczestników spotkania, miał być Grzegorz Braun. Wtórowali mu czeski prorosyjski europoseł Ondrej Dostál i Słowak Lubos Blaha.

Wystąpienia przedstawicieli rosyjskiej opozycji miały nastąpić po wybraniu pierwszego i drugiego zastępcy szefa europejskiej delegacji, którym jest obecnie Ville Matti Niinistö. Ten zaś usiłował przekonać posłów, by zmienić porządek posiedzenia i wysłuchać najpierw Rosjan. Posłowie prawicy kategorycznie się temu sprzeciwili. Braun, czytamy na łamach serwisu Liga.net, krzyczał, że „to wbrew wszelkim zasadom i regulaminowi!", a pozostali posłowie radykalnej prawicy „zaczęli buczeć".

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Niepokoi fakt, że ten pan nie chce usłyszeć od nas tego, co dzieje się w Rosji, nie interesuje go nasza, antywojennych opozycjonistów, perspektywa

DMITRIJ GUDKOW

– Zdziwiło mnie nieco takie zachowanie, ale pomyślałem, że to normalna walka o stanowiska, nic specjalnego – komentuje Gudkow.

Tego pana nie interesuje, co dzieje się w Rosji

Rosyjski opozycjonista wyjaśnia, że prawicowym posłom zależało na tym, by wykorzystać wysoką tego dnia frekwencję w swoich szeregach i doprowadzić do przeforsowania swojego kandydata. Chcieli, by stanowisko wiceprzewodniczącego delegac,ji odpowiedzialnej przede wszystkim za monitorowanie sytuacji w Rosji na forum PE, zajął Czech Ondrej Dostál, znany z prokremlowskich i antynatowskich poglądów oraz wizyt w Moskwie, także w czasie wojny.

Ville Matti Niinistö zarządził głosowanie, którego celem miało być zdecydowanie, czy wybór kandydata może zostać przeniesiony na inny dzień. Tą drogą nie udało się jednak uzyskać odpowiedzi (wyniki pokazały osiem głosów „za" i osiem „przeciw", a jeden poseł zgłosił, że nie mógł zagłosować, bo „zgubił swoją kartę"). Wtedy obecny na sali francuski europoseł zgłosił, że ze względu na brak tłumacza języka francuskiego wnioskuje o odroczenie głosowania. W efekcie podjęto decyzję o przeniesieniu wyborów.

Kiedy szef delegacji usiłował przejść do rozmów z rosyjską opozycją, głos znów zabrał Grzegorz Braun. Oświadczył, że po przeniesieniu głosowania spotkanie zmieniło swój charakter na nieformalny, a w związku z tym nie powinno odbywać się w Parlamencie Europejskim, tylko „w restauracji, gdzie [antywojenni Rosjanie – przyp. red.] mogą sobie rozmawiać o czym chcą". – Braun strasznie krzyczał, zmusił nas do wyjścia z sali – wspomina Gudkow.

Żądania Brauna zostały spełnione: spotkanie z rosyjskimi opozycjonistami przeniesiono do innej sali, gdzie odbyło się w charakterze nieformalnym. – Nie mówię już nawet o chamskim zachowaniu Grzegorza Brauna, charakterystycznym dla polityków z marginesu. Niepokoi fakt, że ten pan nie chce usłyszeć od nas tego, co dzieje się w Rosji, nie interesuje go nasza, antywojennych opozycjonistów, perspektywa – wyjaśnia Dmitrij Gudkow.

Członkowie Antywojennego Komitetu Rosji uważają, że Grzegorz Braun oraz ci europosłowie skrajnej prawicy, którzy pod jego przywództwem mu wtórowali, świadomie i z premedytacją działali na rzecz Kremla. ●

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X 38
9 770860 908150

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

Bartosz T. Wieliński

Rosyjskie drony i milczenie prezydenta

Rosyjski dron Geran 2, odnaleziony w poniedziałek na wybrzeżu pod Jarosławcem, był uzbrojony. Kolejny dron, który lecąc z Białorusi wtargnął w litewską przestrzeń powietrzną, został we wtorek zestrzelony w pobliżu Kowna. Z analizy szczątków wynika, że też był uzbrojony. W pobliżu Dorohuska, jeszcze po ukraińskiej stronie, rozbił się w czwartek inny rosyjski dron.

Trudno mówić o błędach w nawigacji. Rok temu, gdy Rosja wysłała nad Polskę ponad 20 bezzałogowych maszyn, by testować zabezpieczenia kluczowego strategicznie lotniska w Rzeszowie, drony były nieuzbrojone. Pod koniec lipca na Lubelszczyźnie eksplodował pocisk manewrujący Ch-101. W tym przypadku wszystko wskazuje na to, że pocisk nie zabłądził. Dron, który w zeszłym tygodniu uderzył w jadący do Polski ukraiński pociąg, też nie zboczył z kursu.

W niecałe dwa miesiące w Polsce i jej bezpośrednim sąsiedztwie naliczyliśmy kilka poważnych incydentów dotyczących bezpieczeństwa. W tej bezprecedensowo napiętej sytuacji zastanawia mnie spokój kancelarii prezydenta. Dla jej pracowników tematem priorytetowym jest punktowanie rządu za wysokie ceny benzyny. A także odrzucanie oskarżeń o powiązania prezydenta z aferą ZondaCrypto.

Renomowany Instytut Badań nad Wojną (ISW) nie ma wątpliwości: zaczął się skoordynowany atak Rosji na Europę

Milczenie prezydenckiej kancelarii jest tym bardziej złowrogie, że przecież dopiero co Mariusz Błaszczak (były szef MON, dziś przewodniczący sejmowemu klubowi PiS) ogłosił, że wojsko polskie nie powinno automatycznie ruszać na odsiecz zaatakowanym przez Rosję państwo bałtyckim. Pałac prezydencki nie skomentował tych słów.

Jeśli spojrzeć szerzej, obraz rosyjskiej aktywności robi się coraz bardziej niepokojący. Rosyjskie drony niszczone są nad Rumunią. Akty sabotażu są powszechne także w krajach Europy Zachodniej.

Renomowany Instytut Badań nad Wojną (ISW) nie ma wątpliwości: to skoordynowany atak Rosji na Europę. I przedsmak tego co nas może czekać. „Rosyjskie siły zbrojne mogą przeprowadzić ataki z użyciem lotnictwa, pocisków lub dronów albo przeprowadzić ograniczoną operację lądową przeciwko państwom bałtyckim, by w ten sposób przetestować i złamać jedność Sojuszu" – czytamy w najnowszym raporcie. I dalej: „Ograniczony rosyjski atak mógłby mieć na celu stworzenie sytuacji, w której NATO nie jest w stanie podjąć decyzji jak – jeśli w ogóle – na niego odpowiedzieć".

Skoro tego typu ostrzeżenia prezentowane są już publicznie, dlaczego w Polsce trwa konfrontacja między prezydentem a premierem? Dlaczego prezydent milczy? Najprostsza odpowiedź: w czasie zagrożenia społeczeństwo mobilizuje się wokół rządzących, a w Pałacu Prezydenckim komuś to nie jest w smak. ●

Andrzej rysuje

Kapsztad
Pawiany w RPA jak dziki w Polsce

FOT. REUTERS / ESA ALEXANDER

Pawiany to duże i silne zwierzęta. Gdy zaczynają wchodzić do miast – mogą stanowić zagrożenie. W stolicy RPA zapadła decyzja, by dzikie pawiany umieścić w ogrodzonym rezerwacie. Pomysł nie wszystkim się podoba. Na zdjęciu: protestujący przeciwko „uwięzieniu" zwierząt.

Liczba dnia

1,6

MILIONA

Tyle osób pracujących w Polsce zatrudnionych było w czerwcu na umowy zlecenia. To o 80 tys. więcej niż rok temu o tej samej porze – wynika z najnowszych danych ZUS.

Więcej ▶ next.gazeta.pl

W weekend w „Wyborczej"

FOT. MATEUSZ SKWARCZEK

Nie musimy być starzy

Katarzyna Staszak: mam 46 lat, nie planuję nadwagi, osteoporozy i emerytury

Noblista dostał polski paszport
Chcę oddać hołd rodzinie

Prof. Victor Ambros, amerykański biolog molekularny i noblista z 2024 r., dostał polskie obywatelstwo.

Informację podał w środę wieczorem premier Donald Tusk – w serwisie X opublikował nagranie ze swojej rozmowy z naukowcem: -Jesteś Polakiem z polskim paszportem. Jesteś obywatelem kraju, który jest najlepszym miejscem na Ziemi, a przynajmniej tak uważam" – powiedział Tusk. – To dla mnie zaszczyt – odpowiedział prof. Victor Ambros. Panowie uzgodnili, że spotkają się w Polsce w maju.

Amerykański biolog molekularny wystąpił o potwierdzenie polskiego obywatelstwa w marcu tego roku.

Urodził się w miejscowości Hanover w stanie New Hampshire w USA. Całe życie zawodowe spędził w Nowej Anglii. Od 2008 r. pracuje na Uniwersytecie Massachusetts w Worcester. Dwa lata temu razem z Garym Ruvkunem odebrał Nagrodę Nobla za odkrycie mikroRNA i opisanie jego roli w ekspresji genów. Czyli opisanie tego, co włącza lub wyłącza nasze geny.

Jego łącznikiem z Polską był ojciec Longin Bohdan Ambros, który urodził się we wsi Dorgiszki (dawna Wileńszczyzna). W czasie II wojny światowej jako młody chłopak został wywieziony na roboty do Trzeciej Rzeszy. Po wyzwoleniu przez Amerykanów zaczął pracować dla nich. Dzięki temu nauczył się mówić po angielsku i z czasem wyemigrował do USA.

Przyszły noblista wychował się na farmie, którą jego rodzice prowadzili w stanie Vermont (mieli w sumie ośmioro dzieci). Na farmie było pełno książek, w tym o naukowcach, wynalazcach i nauce.

W rozmowie z Polską Agencją Prasową mówił, że polskie obywatelstwo to sposób na uhonorowanie ojca oraz „ciotki, ich rodziców, a także wszystkich tych ludzi, którzy walczyli i przetrwali, żebym mógł dziś istnieć". – W ten sposób chciałbym oddać im hołd – tłumaczył.

FOT. CLÉMENT MORIN/NOBEL PRIZE

Dodał, że dzięki Nagrodzie Nobla mógłby wnieść wkład w rozwój polskiej nauki i pozycję Polski na świecie. – Traktuję to jako szansę, by dołożyć choćby niewielką cegiełkę – powiedział PAP.

Prof. Ambros już ma naukowe związki z Polską. W ub. roku został przewodniczącym Rady Międzynarodowego Instytutu Mechanizmów i Maszyn Molekularnych (IMoL). ●

Alicja Gardulska

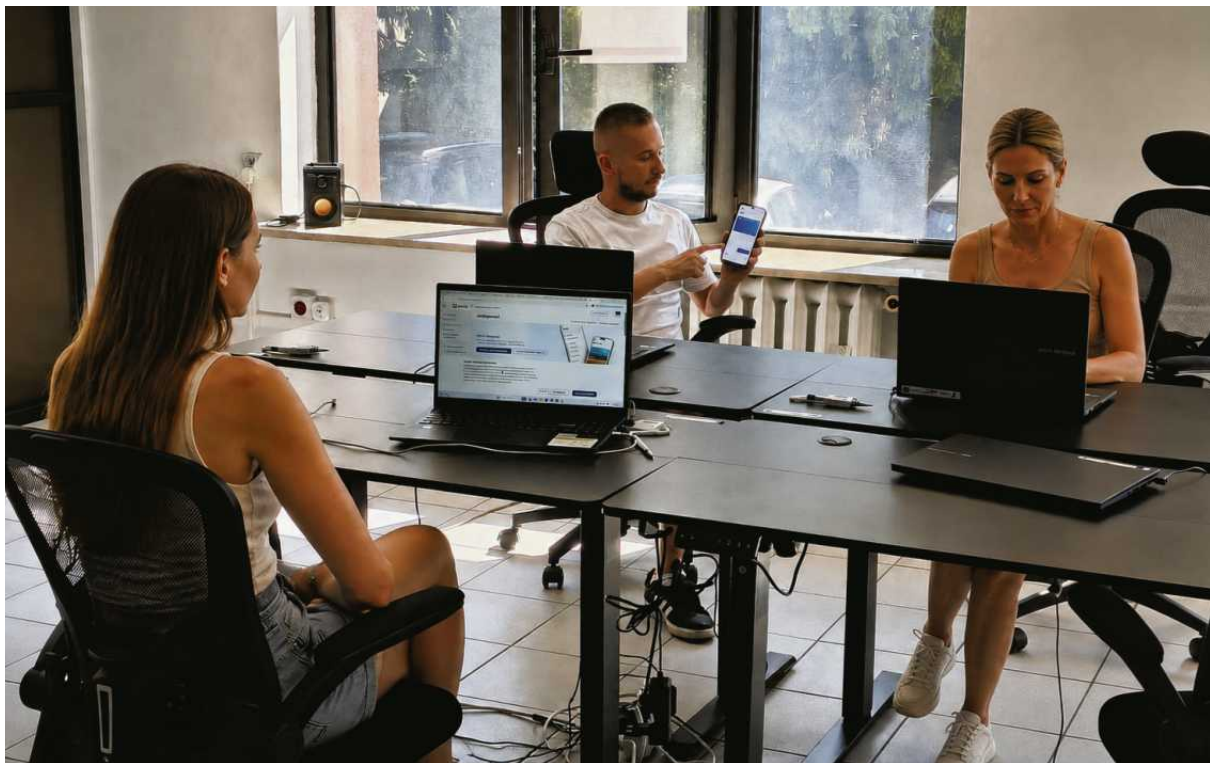
eprasa.pl b56b8b568d

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską
KRC Kluby Rozwoju Cyfrowego

KOMPETENCJE CYFROWE NIEZBĘDNE NA CO DZIEŃ

Weź udział w drugim naborze KRC Skalowanie

Kluby Rozwoju Cyfrowego pomagają rozwijać kompetencje cyfrowe dorosłych mieszkańców Polski. Teraz możesz zgłosić swoją Jednostkę Samorządu Terytorialnego, organizację pozarządową czy instytucję publiczną do udziału w projekcie KRC Skalowanie. Inicjatywa ma na celu rozwój i rozszerzenie sieci Klubów Rozwoju Cyfrowego w całym kraju, tak aby więcej mieszkańców mogło rozwijać swoje kompetencje cyfrowe. Nabór wystartował 31.08.2026 r. – na zgłoszenia jest czas do 16.11.2026 r.

Fot. Chełmski Klub Rozwoju Cyfrowego

Kompetencje cyfrowe niezbędne na co dzień

W Polsce wciąż żyje wiele osób wykluczonych cyfrowo. Wśród dorosłych grupa szczególnie narażona to seniorzy. Według danych Eurostatu z 2023 roku, podanych przez Ministerstwo Cyfryzacji, zaledwie 13% obywateli w wieku 65-74 lat ma co najmniej podstawowe kompetencje cyfrowe. Zajmujemy 24. miejsce wśród wszystkich krajów Unii Europejskiej. W tej grupie osób starszych zaledwie 22% potrafi bezpiecznie korzystać z Internetu, a 34% rozwiązywać problemy za pomocą kompetencji cyfrowych.

Umiejętność korzystania z telefonu, komputera czy Internetu jest dziś ważną częścią codziennego życia. Dzięki kompetencjom cyfrowym łatwiej załatwiać sprawy urzędowe, przesyłać dokumenty, korzystać z usług online czy utrzymywać kontakt z bliskim

Nie każdy jednak ma możliwość zdobyć biegłość, która pozwala swobodnie i bezpiecznie poruszać się w cyfrowym świecie.

Pierwsze Kluby Rozwoju Cyfrowego już działają i **ułatwia**ją mieszkańcom zdobywanie potrzebnych umiejętności dzięki warsztatom, zajęciom i indywidualnym konsultacjom. Jakie kompetencje zyskają dorośli dzięki udziale w KRC? To przede wszystkim korzystanie z Internetowego Konta Pacjenta, Profilu Zaufanego czy usług na stronach gov.pl. Dowiedzą się też jak złożyć e-PIT czy korzystać ze smartfona oraz sprawnie poruszać się po różnych narzędziach i usługach online.

– Potrzeby osób dorosłych w obszarze wykluczenia cyfrowego są dla nas priorytetowe. KRC pomaga walczyć z tym zjawiskiem w sposób skuteczny. ***Program zapewnia poszerzenie kompetencji cyfrowych osób dorosłych: dostarczamy niezbędny sprzęt i ramy kompetencji edukatorów KRC****. Dbamy też o dostęp dla osób z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami. Nasza działalność odpowiada potrzebom mieszkańców z całej Polski* – mówi **Agnieszka Krauzowicz, kierująca Centrum Projektów Polska Cyfrowa,** które sprawuje pieczę nad KRC.

Trwa drugi nabór do KRC Skalowanie

Możesz wziąć udział w konkursie, jeżeli reprezentujesz: Jednostkę Samorządu Terytorialnego, organizację pozarządową lub instytucję publiczną z obszaru nauki, edukacji i kultury oraz uczelnię.

Istnieją dwie formy uczestnictwa w programie: samodzielne ubieganie się o dofinansowanie lub realizacja projektu we współpracy z Jednostką Samorządu Terytorialnego

W każdym z kilku obszarów konkursowych zostanie wybrany podmiot, który będzie odpowiedzialny za budowę sieci KRC w Polsce i będzie wspierać rozwój kompetencji w regionach zagrożonych wykluczeniem. Przyczynią się do tego, że mieszkańcy Polski będą potrafili lepiej korzystać ze smartfonu czy komputera i załatwiać codzienne sprawy.

– Zwycięskie wnioski, które otrzymaliśmy w pierwszym naborze, pokazały, że Polacy mają wiele pomysłów na rozwijanie kompetencji cyfrowych mieszkańców gmin w całym kraju. Liczymy na to, że drugi nabór udowodni, iż nadal jesteśmy chętni do poprawiania umiejętności z zakresu poruszania się po świecie cyfrowym. Wciąż mamy wiele obszarów do obsadzenia, a teraz możliwości wzięcia udziału w programie są dostępne dla wielu podmiotów – dodaje **Agnieszka Krauzowicz**.

Wniosek możesz złożyć w formie elektronicznej na stronie https://sowa2021.efs.gov.pl/. Operatorzy Klubu Rozwoju Cyfrowego będą odpowiedzialni za utworzenie sieci ponad 2000 Klubów w całej Polsce. W ramach drugiego naboru KRC Skalowanie realizowane będą działania w obszarach, które nie zostały obsadzone w ramach pierwszego naboru.

Jeden wnioskodawca może złożyć maksymalnie 5 wniosków, a każdy musi dotyczyć innego obszaru konkursowego. Przygotowanie zgłoszenia w tym naborze jest jeszcze łatwiejsze dzięki doświadczeniom z poprzedniej edycji oraz dostępnej dokumentacji. Znajdują się w niej pliki takie jak regulamin wyboru projektów, kryteria wyboru projektów, Roczny Plan Działania, obszary konkursowe czy Ramy funkcjonowania KRC.

Więcej informacji, wraz z niezbędnymi dokumentami, dostępnych jest na stronie KRC Skalowanie: KRC Skalowanie (II nabór) – Centrum Projektów Polska Cyfrowa – Portal Gov.pl.

eprasa.pl b56b8b568d

Konflikt na Bliskim Wschodzie

Żyjemy w wielkim więzieniu

Miasteczko przy granicy z Izraelem funkcjonuje na warunkach wyznaczonych przez wojnę. Brakuje usług, szpitala i pomocy psychologicznej.

• **Siły ONZ przed kościołem w Rmeich**
FOT. REUTERS/RAGHED WAKED

Nicole Czaplińska
KORESPONDENCJA Z LIBANU

Żeby wrócić do własnej parafii maronicki proboszcz Najib Amil musiał najpierw poprosić o pozwolenie izraelską armię (IDF). Ma 75 lat i od niemal czterdziestu lat jest kapłanem w swojej rodzinnej wsi. Wracał z dwutygodniowej pielgrzymki do Francji, ale jeszcze zanim wylądował na międzynarodowym lotnisku w Bejrucie, jego podróż na południe kraju musiała przejść przez łańcuch procedur i wojskowych zatwierdzeń.

Najpierw władze gminy Rmeich złożyły z wyprzedzeniem wniosek do komitetu koordynacyjnego. Bardziej znany jako Mechanizm, oznacza ciało, w którym zasiadają Stany Zjednoczone jako przewodniczący, Francja, siły ONZ w Libanie (UNIFIL), armia libańska i armia izraelska. Komitet przekazał wniosek o przejazd stronie izraelskiej, a gdy zgoda w końcu nadeszła, w Qlayleh uformował się konwój. Jeszcze tylko kontrola libańskiego wojska, żeby wreszcie pod eskortą błękitnych hełmów ONZ dotrzeć do Rmeich. Droga, która standardowo zajmuje trzy godziny, dzisiaj trwa od sześciu do nawet dwunastu godzin.

Według proboszcza konwój może liczyć najwyżej trzydzieści pojazdów. Tego dnia wracali nim studenci z Bejrutu, którzy chcieli spędzić wakacje z rodzinami, mieszkańcy po leczeniu szpitalnym i kupcy z ciężarówkami pełnymi zaopatrzenia dla wioski. Czasem dołączają pojazdy z pomocą humanitarną dostarczaną przez organizacje charytatywne.

– Trzeba jednak wiedzieć, że są dni, kiedy zgody nie są udzielane. Izraelczycy zasłaniają się tym, że sytuacja w terenie na to nie pozwala – mówi proboszcz Amil.

Obok procedur doskwiera obraz zniszczeń.

– Jadąc do strefy przygranicznej trzeba przebić się przez izraelskie posterunki i punkty kontroli, zdewastowane jezdnie i miasteczka zrównane z ziemią – opowiada proboszcz Amil. Z każdym pokonanym kilometrem trasa coraz mniej przypominała drogę do domu.

Strefa buforowa

Rmeich leży niecałe dwa kilometry od granicy z Izraelem. Jest najbardziej wysuniętą na południe wioską w Libanie i z powodu trwających działań zbrojnych jest praktycznie odcięte od reszty kraju.

Izraelska armia do Libanu weszła już w październiku 2024 roku, jednak w tym roku rozszerzyła operację lądową na północ i wyznaczyła tzw. strefę buforową, czyli pas okupacyjny wzorowany na tym ze Strefy Gazy. Terytorium najbliżej granicy stało się niemal w pełni niezdatne do zamieszkania, a większość jego mieszkańców została przymusowo wysiedlona.

Pod koniec lipca br. minister obrony Izraela Israel Katz na konferencji organizowanej przez izraelski kanał Channel 14 potwierdził, że izraelska armia (IDF) zrównała z ziemią 24 szyickie miasteczka w południowym Libanie. Według ministra ich mieszkańcy mieli działać na rzecz Hezbollahu. – Zakończono wyburzanie wszystkich tych wsi. Mowa o 15-20 tysiącach domów – mówił. Baza Hezbollahu to głównie społeczność szyicka, której wsie ucierpiały najbardziej. Wioski druzyjskie, sunnickie i chrześcijańskie zniszczono w mniejszym stopniu.

– Samo Rmeich ocalało, bo ostrzał dotykał obrzeży i oddalonych działek. Nie mamy tu składów broni ani bojowników Hezbollahu, co sprawiło, że w pewnym sensie nasza wioska została oszczędzona – tłumaczy proboszcz Amil. – Były jednak wybite szyby i pęknięcia w domach, szczególnie po intensywnym ostrzale i wyburzaniu sąsiednich wsi.

Mieszkańcy Rmeich to niemal wyłącznie maronici, wyznawcy Kościoła katolickiego obrządku wschodniego (zachodniosyryjskiego). Pozostają w pełnej jedności z papieżem w Rzymie, zachowując jednocześnie własnego patriarchę i tradycję liturgiczną. Ich nazwa pochodzi od św. Marona, syryjskiego pustelnika żyjącego na przełomie IV i V wieku. To największa wspólnota chrześcijańska w Libanie, gdzie chrześcijanie szacunkowo stanowią około jednej trzeciej mieszkańców kraju. Na zdominowanym przez szyitów południu ich wsie są jednak wyspami.

W Rmeich zostało około sześciu tysięcy mieszkańców, którzy odmówili ewakuacji, choć otaczające wioskę wzgórza są areną wymiany ognia między Izraelem a Hezbollahem. Przed wojną, było ich tu około ośmiu i pół tysiąca. Z powodu braku dostępu do terytorium przygranicznego z mieszkańcami wioski rozmawiam przez telefon.

Szpital tak, ale za zgodą wojska

To, co ksiądz Amil przeszedł jako pojedynczy podróżny, jest codziennością całej wioski. Rmeich, tak jak i sąsiednie Debel czy Ain Ebel, mimo obowiązującego zawieszenia broni pozostaje otoczone przez wojska izraelskie i zdane na konwoje humanitarne.

– Najpoważniejszy problem to szpital, są tylko mniejsze kliniki, które radzą sobie mając ograniczone środki – mówi ksiądz Amil.

Gdy ktoś zachoruje ciężko i miejscowa przychodnia nie jest w stanie pomóc, Czerwony Krzyż w Rmeich występuje o zgodę na przewiezienie chorego do szpitala poza strefą i czeka.

– Raz zdarzyło się, że chory zmarł, zanim udało się go przewieźć. Innym razem chorzy czekali na pozwolenie dobę, bo na trasie trwał ostrzał – relacjonuje proboszcz. Już w kwietniu ksiądz opowiadał francuskiej rozgłośni RFI o człowieku, którego próbowano ewakuować przez Czerwony Krzyż, ale karetka zastała zamkniętą drogę i musiała zawrócić. Chory zmarł.

O własnej stracie mówi mi jedna z mieszkanek Rmeich, Vera Makhoul. – Wiele osób pilnie potrzebowało szpitala, ale nie mogły do żadnego dotrzeć, trzeba je było leczyć w miejscowej przychodni. Niektórzy przeżyli wbrew wszystkiemu. Inni niestety zmarli. Jednym z tych, którzy odeszli był mój szwagier, który zmarł na zawał – opowiada załamującym się głosem.

Nie wiemy, czy dalej będziemy odcięci, ani czy i kiedy dostęp zostanie przywrócony, nie wiemy kiedy życie wróci do normy. Na razie nikt nie potrafi przewidzieć, co przyniesie przyszłość

VERA MAKHOUL

Organizacja Lekarze bez Granic (MSF), której zespoły dwukrotnie zdołały dotrzeć do trzech przygranicznych wiosek, potwierdza, że przewóz pacjentów do specjalistycznej opieki bywa opóźniany o 72 godziny lub dłużej, co może stanowić zagrożenie dla ich życia. W komunikacie opublikowanym 24 czerwca MSF pisze o mieszkańcach „w potrzasku (...), odciętych od podstawowych usług, borykających się z poważnymi ograniczeniami w zakresie bezpiecznego przemieszczania się".

Jakoś dotrwać do wieczora

Vera jest prawniczką, jednak od początku wojny nie może wykonywać zawodu. W regionie przygranicznym sądy, tak jak wiele innych instytucji państwowych, przestały funkcjonować.

– To, co się dzieje, to nie jest normalne życie. Wybuchy słychać rzadziej niż wcześniej, ale drony wciąż latają nad naszymi głowami. Żyjemy w wielkim więzieniu. Czekamy tylko, aż do wioski dojedzie konwój z dostawą żywności – opowiada.

– Po prostu żyjemy, żeby przetrwać. To znaczy jeść, spać, jakoś dotrwać do wieczora – mówi Vera. Opowiada, że na początku wojny ze względu na silny ostrzał okolic miasteczka, z domu wychodzono jedynie po żywność i to, co niezbędne w domu.

– Dzisiaj mieszkańcy starają się zachować dawny rytm dnia, chodzić na msze, na zakupy czy odwiedzać się nawzajem – mówi ksiądz Amil. – Przyzwyczajają się, bo nie mają wyboru.

– Sklepy nadal są zamknięte, tylko część się otworzyła. Nie ma jednak prawie żadnego ruchu w handlu, brakuje w nich towaru poza niewielką ilością tego, co niezbędne. To, co dzisiaj działa, to głównie sklepy spożywcze i warzywniaki – mówi Vera.

Wszystko zależy od konwojów, na których nie zawsze można polegać. 11 września gminy Rmeich, Ain Ebel i Debel wydały wspólny apel do państwa libańskiego, ONZ i podmio-

eprasa.pl b56b8b568d

Konflikt na Bliskim Wschodzie

• **Najib Amil, proboszcz parafii maronickiej w Rmeich**

FOT. REUTERS/RAGHED WAKED

tów międzynarodowych, domagając się regularności przejazdów i zaprzestania obarczania mieszkańców skutkami wadliwego mechanizmu koordynacji. W zeszłym tygodniu odwołano cztery przygotowane konwoje, mimo dopełnienia wszystkich procedur, bez jasnego wyjaśnienia, przy rozbieżnych uzasadnieniach różnych stron. Według proboszcza Amila z pięciu zgłoszonych do komitetu konwojów przepuszczono tylko jeden. Gminy podają, że obecnie zależy od nich ponad dziesięć tysięcy osób.

Do niedawna jednym z filarów utrzymania wioski była ziemia. Uprawiano tytoń, oliwki i winorośl, a na obrzeżach stały gospodarstwa hodowlane. – Jedni stracili swoje działki spalone przez armię izraelską, innym nie wolno tam chodzić ze względu na bliskość granicy. Tak samo z gospodarstwami: krowy, kozy, kury, świnie. Wszystkie są na obrzeżach wsi, więc nie do wszystkich jest dostęp. Niewielu mieszkańców może dzisiaj kontynuować zbiory i lokalną produkcję – mówi ksiądz Amil.

– Moja rodzina ma pięć hektarów obsadzonych winoroślą, poza terenem zamieszkanym. Od 2023 roku nie możemy się tam dostać. Winnice są całkowicie stracone, bo nikt się nimi nie zajmuje. Nawet sezony uprawy tytoniu, z których żyją mieszkańcy, nie były możliwe, bo zabroniono dostępu do pól – mówi Vera.

Rmeich jest jedną z największych wsi tytoniowych w Libanie. Według libańskich mediów branżowych siedmiuset licencjonowanych plantatorów zbierało tu rocznie około 375 ton liści, które skupował państwowy monopol tytoniowy Régie. Jeszcze podczas wojny w 2024 roku, gdy w sąsiednim Ajtarun z 885 plantatorów zdołało obsiać pola tylko dwóch, w Rmeich obsiano cztery piąte gruntów. W tym roku sezon nie doszedł do skutku.

Wioska straciła nie tylko pola, ale i sąsiadów. – Mówię o Aïta ach-Chab, Bint Jbeil czy Jaroun. Bardzo dobrze się rozumieliśmy i przechodziliśmy razem przez wszystkie dotychczasowe wojny, solidarnie. Wymienialiśmy się usługami i towarami – mówi ksiądz Amil. Dwie z tych miejscowości są w większości szyickie, trzecia wyznaniowo mieszana. Wszystkie zostały wysiedlone. – Teraz, kiedy są przesiedleni, brakuje nam wielu sklepów i usług. Straciliśmy klientów, ale też przyjaciół.

Pytam księdza też o to, jak ostatnie miesiące spędzili najmłodsi.

– Latem udało nam się zebrać datki i zorganizować darmowe kolonie dla wszystkich naszych dzieci. Takie zajęcia pozwalają im zmienić otoczenie i odetchnąć po wojnie, którą przeżyły – odpowiada.

We wrześniu, zgodnie z decyzją ministerstwa edukacji, ruszyły zapisy na nowy rok szkolny. Niektóre dzieci do Rmeich już nie wrócą. – Niektóre rodziny już jakiś czas temu poprosiły o dokumenty swoich dzieci, żeby zapisać je do szkół w innych miastach – mówi Vera. – Życie nie jest już takie jak kiedyś. Rodziny zostały rozdzielone, jedni są w Rmeich, inni w Bejrucie. Ludziom jest z tym bardzo ciężko.

– Nie wiemy, czy dalej będziemy odcięci, ani czy i kiedy dostęp zostanie przywrócony, nie wiemy kiedy życie wróci do normy. Na razie nikt nie potrafi przewidzieć, co przyniesie przyszłość – dodaje.

Okupacja bez końca

Choć w czerwcu Liban i Izrael podpisały pod egidą USA porozumienie ramowe, w rzeczywistości niewiele się zmienia. Dokument warunkuje wycofanie izraelskich wojsk od rozbrojenia Hezbollahu, niemniej nie zawiera harmonogramu opuszczenia okupowanych terenów. A skoro Hezbollah rozbroić się nie zamierza, a Izrael zapowiada, że zostanie, dopóki tamten jest uzbrojony, okupacja może się przeciągać bez końca.

Wprawdzie 21 lipca armia libańska zaczęła wchodzić do trzech „stref pilotażowych", niemniej niemal natychmiast oskarżyła Izrael, że dalej ostrzeliwuje te tereny i uniemożliwia jej pełne przejęcie kontroli. To pokazuje, że zapisy umowy są ciężkie do wyegzekwowania.

– Mieszkańcy żyją w ciągłym niepokoju o swój los i obawiają się bombardowań, które stanowią w tym regionie nieustanne zagrożenie – dodaje ksiądz Amil, opisując atmosferę w miasteczku jako „depresyjną".

Przyznaje, że i dla niego ten stan niepewności nie jest łatwy do udźwignięcia. – Czuję, że to jest ciężkie i smutne, tym bardziej że trwa i najwyraźniej będzie trwać dalej.

– Ludzie w Rmeich kochają życie, byli przyzwyczajeni, żeby jeździć do sąsiednich miast, nad morze, do Tyru czy Bejrutu, odwiedzać przyjaciół, spędzać wakacje. Teraz, przy tej izolacji, to wszystko jest niemożliwe – tłumaczy.

Zapytany, czego Rmeich potrzebowałoby najpilniej, gdyby zniesiono restrykcje, ksiądz nie wymienia w pierwszej kolejności dróg ani pracy. – Trzeba przede wszystkim zapewnić wszystkim mieszkańcom opiekę psychologiczną. Nie mamy w wiosce specjalistów ani sesji na odległość. Ludzie potrzebują w końcu odetchnąć – tłumaczy.

Podobne wnioski formułują Lekarze bez Granic, którzy odnotowują wśród mieszkańców rosnące potrzeby w zakresie zdrowia psychicznego i wysoki poziom lęku i stresu po miesiącach izolacji.

Vera jest innego zdania. Sama nie korzysta z pomocy psychologicznej i uważa, że nie każdy jej potrzebuje w czasach kryzysu. – Wsparcie psychologiczne nie jest teraz priorytetem. Potrzebujemy pomocy humanitarnej – mówi podkreślając, że w mieście brakuje leków.

Niepewność dotyczy też tego, kto w przyszłości będzie eskortował konwoje. Mandat UNIFIL wygasa 31 grudnia tego roku, a wycofanie ma nastąpić w ciągu kolejnego roku. Choć doniesienia medialne wymieniają alternatywy, żaden format zastępczy nie został jak dotąd ustanowiony.

– Nie mamy żadnych informacji o tym, jaka procedura ma obowiązywać po ich odejściu – mówi ksiądz Amil. – Ludzie często przychodzą do mnie i pytają „a co potem?". I szczerze mówiąc, nie wiem, co im odpowiedzieć, ani jak ich uspokoić.

– Nie da się wrócić do normalnego życia bez spokoju ducha, bez sąsiadów, których zburzone domy zmusiły do ucieczki, bez dróg do Bejrutu, bez pracy i pensji, bez zakupów i chwil rozrywki. Większość mieszkańców to dzisiaj bezrobotni – mówi proboszcz Amil.

– Żyjemy w stanie całkowitej izolacji od państwa, praca stanęła, więc życie gospodarcze zamarło całkowicie. To zagrożenie dla miejscowości, bo oznacza utratę części jej mieszkańców – mówi Vera. – Możliwe, że niektórzy zaczną wyjeżdżać, bo nie ma tu pracy.

A jednak zostają. Dlaczego?

– Nie wszyscy mieliby środki na wynajęcie mieszkania w Bejrucie. Przy około 6 tys. mieszkańców nawet organizacje pomocowe nie byłyby w stanie zapewnić wszystkim zakwaterowania – tłumaczy ksiądz Amil.

Ale jest coś jeszcze: – Ci ludzie przeżyli tyle wojen i trudności, a przez swój upór zdołali zachować tę ziemię – mówi proboszcz. – Ludzie kochają swoje domy i wspomnienia. Za żadną cenę nie chcą odejść.

W połowie września Vera spakowała się i wyjechała. Na miesiąc, jak mówi. Od sześciu dni nie było konwoju, a po wiosce krążyła pogłoska, że nie będzie już żadnego. – Wyjeżdżam, ale nie wiem, czy w ogóle będę mogła wrócić – napisała w dniu wyjazdu. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ"

Wydanie sobotnie „Wyborczej" możesz kupić

OD SOBOTY DO CZWARTKU!

Szukaj w punkcie sprzedaży prasy.

NIE MUSIMY BYĆ STARZY

Mam 46 lat, nie planuję nadwagi, osteoporozy i emerytury

MISIA FURTAK

Hejt po nikim nie spływa bez śladu

JESTEM CHORY NA POLSKĘ

Adam Michnik w rozmowie z Jarosławem Kurskim

eprasa.pl b56b8b568d

Zachowanie Karola Nawrockiego to deptanie zasad

Wśród prezydenckich praw nie ma nieprzyjęcia ślubowania od wybranego przez Sejm sędziego Trybunału Konstytucyjnego. Lech Kaczyński wiedział, że nieprzyjęcie ślubowania nie może być traktowane jako swoiste prezydenckie weto.

Agnieszka Kublik

• **Wybrana przez Sejm sędzia Trybunału Konstytucyjnego Lidia Bagińska złożyła ślubowanie przed prezydentem Lechem Kaczyńskim. Pałac Prezydencki, 6 marca 2007 r.**
FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Gdy 20 lat temu, prezydent Lech Kaczyński, oznajmił, że nie ma prawa nie przyjąć przysięgi od wybranego przez Sejm sędziego Trybunału Konstytucyjnego, bo tak nakazuje ustawa zasadnicza, zapewne nie przyszło mu do głowy, że pojawi się prezydent, i to z namaszczenia Jarosława Kaczyńskiego, który tę zasadę podepcze.

Tamta sprawa nabiera dziś symbolicznego znaczenia.

Prezydent Nawrocki stawia warunek

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego, Maciej Berek, powinien od 16 września wypełniać swoje obowiązki w Trybunale Konstytucyjnym. Żeby przystąpić do pracy musi złożyć ślubowania wobec prezydenta. Ale prezydent Karol Nawrocki stawia warunek: wypełnienie tego obowiązku uzależnia do tego, czy zobaczy na własne oczy dokument potwierdzający staż Berka jako radcy prawnego.

Berek taki dokument ma. To zaświadczenie wystawione 9 września 2026 roku przez Okręgową Izbę Radców Prawnych.

– Wynika z niego, że przez 17 lat wykonywałem zawód, a byłem wpisany [na listę radców prawnych] przez ponad 20 lat – tłumaczył Berek opozycji, która uważa, że nie ma on wymaganego stażu (10 lat).

Oświadczenie może przeczytać każdy, gdyż Berek opublikował je na platformie X: „W związku z publicznie stawianymi zarzutami o niespełnianiu przeze mnie wymogów formalnych jako kandydata na sędziego Trybunału Konstytucyjnego, przedstawiam zaświadczenie Dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych, potwierdzające mój status radcy prawnego wykonującego zawód, co wypełnia wymagania ustawowe".

Wątpiąca Kancelaria Prezydenta zapytała Kancelarię Sejmu, czy Berek spełnienia „wymogi formalne wynikające wprost z przepisów ustawy o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego".

Marek Siwiec, szef kancelarii Sejmu nie odpowiedział na tak zadane pytanie. Uznał, że „skierowane do marszałka Sejmu pismo kwestionujące prawidłowość wyboru przez Sejm pana Macieja Berka na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego nie ma oparcia w jakichkolwiek przepisach prawa powszechnie obowiązującego o charakterze materialnoprawnym czy proceduralnym".

A Włodzimierz Czarzasty, marszałek Sejmu, powtórzył iż, „prezydent nie ma możliwości prawnej podważenia suwerennej decyzji Sejmu w zakresie wyboru członka Trybunału Konstytucyjnego, ponieważ stanowiłoby to pogwałcenie podziału władzy i naruszałoby jej równowagę przewidzianą konstytucją".

Tymczasem rzecznik prezydenta uważa, że „gdyby były dokumenty potwierdzające 10-letnie sprawowanie przez Berka funkcji radcy prawnego, to przecież rządzący by te dokumenty przedstawili".

– Do dziś ich nie mamy i będziemy konsekwentnie o to pytać. Ktoś, kto zostaje sędzią TK, musi być krystalicznie czysty. Prezydent odbierze ślubowanie od Berka, wtedy, kiedy pan Maciej Berek przedstawi dokumenty potwierdzające, że spełnia wymogi formalne – zapowiedział Rafał Leśkiewicz, rzecznik Nawrockiego.

Prezydent nie ma uprawnień

Berek w środę mówił w TVP Info, że nie o wymogi formalne tu chodzi. – Problem polega na czymś innym. Każdy organ władzy publicznej – prezydent, premier sąd – może tylko tyle, ile wynika z przepisów, które przyznają temu organowi określoną kompetencję.

Prezydent nie ma uprawnienia, aby sprawdzać sędziego, którego wybrał Sejm – podkreślał Berek.

Berek w piśmie do Nawrockiego ma przypomnieć prezydentowi, że ślubowanie jest obowiązkiem sędziego Trybunału Konstytucyjnego.

A prezydent Nawrocki do tej pory nie zaprzysiągł czwórki sędziów wybranych przez Sejm 13 marca. To Krystian Markiewicz, Maciej Taborowski, Marcin Dziurda i Anna Korwin-Piotrowska. Zaprzysiągł tylko dwójkę: Magdalenę Bentkowską i Dariusza Szostka.

Prezydent nie przyjmował od czwórki sędziów ślubowania, więc nie mogli oni zacząć pracy w TK. W tej sytuacji 9 kwietnia w sejmowej Sali Kolumnowej złożyli ślubowanie z odczytaną formułą, że robią to „wobec prezydenta. Nadal nie orzekają, koczują w korytarzu, a TK nie funkcjonuje, gdyż bez nich nie można sformułować prawidłowych składów i zwołać Zgromadzenia Ogólnego.

Każdy organ władzy publicznej – prezydent, premier sąd – może tylko tyle, ile wynika z przepisów

MACIEJ BEREK

Lech Kaczyński miał wątpliwości

To wyjątkowe nadzwyczajne sytuacje, ale nie bezprecedensowe. W historii III RP już coś takiego miało miejsce. Właśnie 20 lat temu.

Jest 2006 rok. Lech Kaczyński jest prezydentem, a Jarosław Kaczyński premierem. PiS razem z Samoobroną i LPR-em tworzą rząd. 8 grudnia 2006 r. (daty dziennie są tu istotne) Lidia Bagińska zostaje wybrana na sędziego TK – wskazały ją LPR i Samoobrona, miała też poparcie PiS.

Już po wyborze wyszło na jaw, że Bagińska jako syndyk, miała problemy (miała okłamywać sąd). W efekcie za złe wykonywanie zawodu sąd odwołał ją z tej funkcji w 2005 r. Prezydent Kaczyński znalazł się w kropce: Bagińska została przez Sejm wybrana legalnie, ale dopiero po wyborze, posłowie poznali jej problemy. Więc wahał się, czy przyjąć od niej ślubowanie.

Andrzej Lepper ujawnił wówczas, że gdy rozmawiał z prezydentem Kaczyńskim o zaprzysiężeniu Bagińskiej „były sugestie", by zrezygnowała z tej funkcji. Ale Lepper odparł, że Bagińska nie była i nie jest przestępcą, a odebranie ślubowania od sędziego TK wybranego przez Sejm jest obowiązkiem prezydenta.

No i 6 marca 2007 roku prezydent Kaczyński przyjął od niej ślubowanie. Doszło do tego 70 dni od jej wyboru przez Sejm.

Sam akt ślubowania był nietypowy. Prezydent Kaczyński w swoim wystąpieniu nawiązał bowiem do sytuacji Bagińskiej (cytat ze strony Kancelarii Prezydenta): „Panie Prezesie, Panie i Panowie Ministrowie, Szanowna Pani Sędzio, Zgodnie z przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej odebrałem od Pani przysięgę, ponieważ Sejm Rzeczypospolitej powołał Panią na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego – także zgodnie z zapisami naszej ustawy zasadniczej. Ta uroczystość jest nieco opóźniona ze względu na różnego rodzaju wątpliwości, które powstały w ciągu ostatnich miesięcy. W tej sytuacji najlepszym sposobem wyjaśnienia są procedury przewidziane przez przepisy dotyczące Trybunału Konstytucyjnego Rzeczypospolitej. Gratulując Pani wyboru, chciałbym wyrazić nadzieję, że wszelkie te wątpliwości zostaną rozstrzygnięte. Życzę Pani owocnej pracy na tym niezwykle wręcz odpowiedzialnym stanowisku – niezwykle odpowiedzialnym i wymagającym niezwykłej uczciwości, bezstronności. Dziękuję bardzo. Gratuluję" – mówił w 2007 roku Lech Kaczyński.

Bagińska była z tego bardzo niezadowolona A prezydent tłumaczył, dlaczego jednak przyjął od niej ślubowanie.

„Wbrew wyraźnemu obowiązkowi przez wiele tygodni zwlekałem z przyjęciem tej przysięgi. Dopiero kiedy żadne sugestie, aby pani sędzia zrezygnowała ze swojego urzędu – a innej metody tutaj nie ma – nie dawały rezultatu, to zgodnie z przepisami konstytucji musiałem to zrobić. Odebrałem od Bagińskiej przysięgę, zgodnie z przepisami konstytucji, ponieważ Sejm powołał ją na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego" – argumentował Kaczyński.

Jerzy Stępień był wtedy prezesem Trybunału i doskonale pamięta tę sytuację, bo była bezprecedensowa.

– Prezydent się wahał, jednak ostatecznie uznał, że nie ma podstaw prawnych do nieprzyjęcia ślubowania od Bagińskiej – opowiada „Wyborczej" sędzia Stępień.

Po złożeniu ślubowania Bagińska przyszła do Trybunału i tam usłyszała od prezesa Stępnia, iż zostanie wszczęte postępowanie wyjaśniające w jej sprawie. Poprosiła o trzy dni do namysłu. 12 marca Bagińska podała się do dymisji, a prezydent Kaczyński oznajmił, że „jest usatysfakcjonowany" jej decyzją.

Tym samym prezydent Kaczyński uznał, że nieprzyjęcie ślubowania nie może być traktowane jako swoiste prezydenckie weto.

Dziś Trybunału Konstytucyjnego przed sędzią Berkiem bronią politycy PiS, TV Republika, jej widzowie i prawnicy związani z PiS. Na przykład Łukasz Piebiak, prezes Stowarzyszenia „Prawnicy dla Polski", kiedyś wiceminister w resorcie Zbigniewa Ziobry, pisowskiego ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego, dziś zbiega, który uciekł do Ameryki przed 26 prokuratorskimi zarzutami.

Piebiak to też członek nowej Krajowej Rady Sądownictwa (z rekomendacji PiS). Ale przede wszystkim to kluczowa postać w aferze hejterskiej – grupa prawników w ministerstwie sprawiedliwości Ziobry awansowanych w czasach „dobrej zmiany" niszczyła w internecie swoich krytyków. Piebiaka za to czeka zarzut kierowania zorganizowaną grupa przestępczą, która bezprawnie przetwarzała dane sędziów, by ich skompromitować. ●

eprasa.pl b56b8b568d

Wrze w Konfederacji

Kompromitacja kandydata Konfederacji na prezydenta Krakowa pogorszyła i tak fatalne już relacje między dwiema partiami tworzącymi Konfederację. Trwają w sojuszu, ale jak długo?

Tomasz Nyczka

– Jak wyglądają teraz relacje między obiema partiami? – pytam parlamentarzystę Konfederacji.

– W ogóle nie wyglądają. Jest totalna podejrzliwość – odpowiada polityk.

Jedna partia chce rządzić, ale...

Konfederację tworzą dwie partie: Nowa Nadzieja Sławomira Mentzena i Ruch Narodowy Krzysztofa Bosaka. To osobne ugrupowania, z własnymi władzami i innymi profilami ideologicznymi.

Sławomir Mentzen i jego Nowa Nadzieja od dawna chcą narzucać ton w Konfederacji. Mentzen poczuł się pewnie po zeszłorocznych wyborach prezydenckich, w których zajął dobre trzecie miejsce, a przed drugą turą wyborów stał się wręcz rozgrywającym. Wtedy uwierzył w to, że Konfederacja to on, że bez niego tego projektu nie ma.

Politycy Nowej Nadziei zwracają też uwagę na to, że to ich formacja jest większa.

...to druga jest lepiej zorganizowana

– Ale to Ruch Narodowy ma dobrze zorganizowane struktury, to jego ludzie pracują w terenie, bez nich nie ma Konfederacji – przyznaje jednak polityk Nowej Nadziei.

Szczególnie, że Nowa Nadzieja w ostatnich kilkunastu miesiącach zajmuje się głównie sama sobą.

Partia miała problem ze sprawozdaniami finansowymi, na wniosek PKW sąd wykreślił ją z rejestru partii politycznych, Mentzen musiał zmieniać nazwę ugrupowania. Później pokłócił się z Ewą Zajączkowską-Hernik, której w Nowej Nadziei już nie ma. W Ruchu Narodowym takich problemów nie ma. W Nowej Nadziei patrzą na to z zazdrością.

Nieufność jest też na szczeblu lokalnym, gdzie działacze Nowej Nadziei słyszą, że nie mogą angażować się we wspólne akcje z przedstawicielami Ruchu Narodowego. – Zazdrość jest też o to, że działacze Ruchu Narodowego mają na przykład lepszy kontakt ze swoimi posłami, którzy angażują się w lokalne sprawy, pozwalają się też pokazać w Warszawie ludziom z regionów, dbają o nich – słychać w Nowej Nadziei.

Coś więcej niż „szorstka przyjaźń"

Mentzen i Bosak, pytani o ich relacje, powtarzają, że się nie przyjaźnią, mieszkają w innych miastach, mają swoje życie. Konfederację traktują jak projekt biznesowy – są w nim, bo okazało się, że to działa.

Mentzen rzadko bywa w Sejmie, unika głosowań, Bosak z kolei przy Wiejskiej jest praktycznie cały czas. Ich relacje są bardzo chłodne.

W tym roku doszło też między nimi do pierwszej poważnej publicznej awantury. Mentzen zaatakował szefa sztabu gen. Wiesława Kukułę i nazwał go „nienormalnym człowiekiem". Bosak wziął wojskowego w obronę, a wypowiedź swojego kolegi z Konferencji nazwał „nie tylko obraźliwą, ale niezgodną z prawdą". W reakcji na to Mentzen zalecił mu, żeby o takich sprawach „rozmawiać wewnętrznie, a nie na Twitterze".

– Ale te relacje stały się wyjątkowo chłodne już w zeszłym roku – mówi „Wyborczej" polityk Nowej Nadziei. Dlaczego? Polityk tłumaczy to tak: – Mentzen się wtedy wściekł, bo Bosak przed drugą turą wyborów dał dość jednoznaczne wskazanie na kandydata PiS. Mentzen miał inny pomysł, stąd „przesłuchania" obu kandydatów w jego kancelarii w Toruniu.

Kompromitacja w Krakowie pogłębia nieufność

W zeszłym tygodniu okazało się, że kandydat Konfederacji na prezydenta Krakowa Bartosz Bocheńczak nie zebrał wymaganej liczby podpisów. Bocheńczaka, sekretarza Nowej Nadziei, na kandydata na prezydenta wskazał Mentzen.

W Nowej Nadziei oburzają się, że narodowcy w niewystarczający sposób angażowali się w zbiórkę podpisów pod jego kandydaturą. W Ruchu Narodowym mieli z kolei pretensje do mentzenowców, że ci przejęli całkowicie temat w Krakowie, wystawili Bocheńczaka. Dlatego narodowcom odechciało się angażować w zbiórkę.

Relacje między Bosakiem i Mentzenem są bardzo chłodne

W ostatnią sobotę, podczas rady krajowej Nowej Nadziei, działacze już wprost obarczyli winą za kompromitację w Krakowie polityków Ruchu Narodowego. Mentzen się temu przysłuchiwał.

Dodatkowo, jak podał Onet, zaufanie między dwoma ugrupowaniami podważa jeszcze kwestia poparcia dla któregoś z kandydatów na prezydenta, bo Bocheńczak miałby się skłaniać do poparcia Łukasza Gibały, co z kolei doprowadza do wściekłości narodowców.

– Teraz Sławek już wprost mówi, że boi się że narodowcy dogadają się z Kaczyńskim i pójdą do wyborów razem z nim – mówi polityk Nowej Nadziei.

Jak długo „pociągną" razem?

Krótko mówiąc: kompromitacja w Krakowie i tak pogorszyła już złe relacje w Konfederacji. Obie partie tworzące ją trwają na razie w strategicznym sojuszu, choć staje się to wyjątkowo trudne.

– Moim zdaniem Mentzen ma podstawy, żeby się bać, bo Bosak ma dość tego, że jest traktowany jak powietrze – mówi jednak jeden z polityków Konfederacji.

Ale Konfederacja w jednym z ostatnich sondaży zrównała się już praktycznie z PiS, a to jest argument za tym, żeby nie ruszać projektu, który działa. W scenariusz rozstania jeszcze przed wyborami trudno więc uwierzyć, najpewniej Mentzen z Bosakiem dociągną jakoś razem do wyborów parlamentarnych.

A co po wyborach w 2027 roku? Rozmówca z Konfederacji: – Bez mrugnięcia okiem Ruch Narodowy i Nowa Nadzieja się rozejdą, jeśli przyjdzie do układania jakichś koalicji, na które będą mieli inny pomysł.

REKLAMA
Kraj/34448780

Zadbaj o bezpieczeństwo i chroń się przed RSV.

RSV występuje w dwóch typach: A i B. Oba mogą być dla ciebie groźne: odporność po zarażeniu jednym typem RSV jest niepełna i nie chroni w pełni przed drugim.[1,2]

Zaszczep się już dziś!

Masz 60 lat lub więcej? Porozmawiaj z lekarzem, farmaceutą lub pielęgniarką o dwóch typach RSV i sprawdź możliwość darmowych szczepień.[3]

Dowiedz się więcej na www.szczepieniersv.pl

RSV - syncytialny wirus oddechowy.
Referencje: 1. Cantú-Flores K, et al. Pathog Glob Health. 2022;116(7):398-409. 2. Nuttens C, et al. Infect Dis Ther. 2024;13(8):1725-1742. 3. Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 31 października 2025 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2026 (DZ. URZ. Min. Zdr. 2025.85. Ogłoszony: 31.10.2025).

Pfizer Polska Sp. z o.o. ul. Żwirki i Wigury 16B, 02-092 Warszawa, Kapitał zakładowy 33.860.000 zł. KRS 0000022310 Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy. NIP 5213115586. BDO 000189470.

PP-UNP-POL-0498

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

Wyborcza farsa w Rosji

Operacja elektoralna, która ma wyłonić nową Dumę, stała się karykaturą wyborów. Wynaturzenia nie dziwią, bo Putin powierzył ją Drugiej Służbie FSB, czyli policji politycznej.

• **Rosja szykuje się do „wyborów" parlamentarnych. Kto tym razem zapewni wygraną partii Władimira Putina?** FOT. REUTERS / RAMIL SITDIKOV

Wacław Radziwinowicz

Przebojem Internetu od dwóch tygodni jest nagranie debaty wyborczej w Riazaniu. Tam w studiu Rossii 1 (kanał, bądź co bądź, kremlowski) prowadząca, stojąc za pulpitem, zapowiedziała początek dyskusji kandydatów do niższej izby parlamentu ze 158 okręgu wyborczego. Potem kamera odjechała i widzowie ujrzeli trzy takie same pulpity dla występujących po lewej i po prawej stronie studia. Za żadnym z nich nikt nie stał. Dziennikarka stwierdziła oczywistą oczywistość: „W naszym studiu kandydaci się nie zjawili" i po 38 sekundach „program wyborczy" się skończył.

Farsa wyborcza w Rosji trwa już ćwierć wieku. Putin nigdy nie wziął udziału w debacie

Takich wpadek mamy w tym wyborczym sezonie bez liku. Teraz są też „wybory" gubernatorów w 11 regionach Federacji. Żaden z „kandydatów", których zawczasu namaścił Putin, nie wziął udziału w żadnej debacie. Polittechnolodzy tłumaczą to tym, że na Kremlu radzono im, by nie pokazywali się publicznie z „technicznymi" kandydatami, bo to mogłoby przyćmić blask okazanej im pańskiej łaski.

– Myślę, że takich ludzi nikt nie wybierze. Dostaną po nosie – psioczyła na „dekowników" Ełła Pamfiłowa, szefowa Centralnej Komisji Wyborczej, dając tym samym dowód swemu głębokiemu cynizmowi. Bowiem świetnie wie, bo w tym uczestniczy, kto już został wybrany, a kto, jeśli się zjawi w studiu, będzie miał takie same szanse na wybór, jak mikrofon, do którego mówi.

Wybory w Rosji od ćwierć wieku są farsą. Sam Putin, choć „wybrany" pięć razy (Konstytucja, gdy przyszedł na Kreml, pozwalała mu na maksymalnie dwie kadencje), nigdy nie zaryzykował i nie wziął udziału w żadnej debacie.

Ale jeszcze do niedawna kampanie były popisem bardzo kreatywnych magików od wyborczych sztuczek, którzy wymyślali albo twórczo adaptowali obce polittechnologiczne chwyty.

W ruch szli dublerzy, ludzie o identycznych imionach, nazwiskach i otczestwach, co kandydaci niechciani. Jeśli takiego nie dało się znaleźć, to jakiegoś biedaka za parę rubli władza skłaniała do zmiany danych personalnych. Były partie, które też dublowały i po ułamku procentu odbierały głosy mocnym ugrupowaniom. Samych „partii komunistycznych" Rosjanie mają rój. Były „karuzele", czyli wielokrotne głosowanie.

Były i są sprytne metody przymuszania pracowników budżetówki do „właściwego" głosowania i przekupywanie elektoratu. Byłem kiedyś we wsi, gdzie kołchoźnicy stawiali krzyżyki nie tym, kogo chcieli, wiedząc, że bez tego władza nie przydzieli im gnoju na działki.

Dorobek rosyjskich ekspertów od sterowania wynikami „wyborów" jest tak imponujący, że są wynajmowani przez partie na Zachodzie i tam świetnie opłacani. W Polsce też.

Nie wszystko, co wymyślili, da się zastosować na obczyźnie. Tak jest chociażby z planowaniem wyników głosowań ogólnokrajowych. W Federacji to rachunek skomplikowany, ale prognozę rezultatu daje mocną. Są regiony niezbyt lojalne wobec władzy, tradycyjnie to była Moskwa (dziś stolica stoi za Putinem i jego wojną), Petersburg, inne wielkie miasta. Tu mogą być niedobory.

Kto zapewni wygraną partii Putina

Jest jednak wspaniała poduszka bezpieczeństwa w postaci „sułtanatów elektoralnych". To przede wszystkim republiki kaukaskie. W takiej Czeczenii zawsze na zamówienie frekwencja jest powyżej 90 procent, tak samo jak i poparcie dla „partii władzy".

Sztukmistrze od rachunków wyborczych, orientując się na skuteczność gubernatorów innych prowincji i wiedząc, który trzyma poddanych za twarz (dziś choćby stalinowiec Gieorgij Filimonow w Wołogdzie), potrafią wyliczyć, ile przymusem, fałszerstwami da się tam wycisnąć z miejscowych.

Tym razem na Kremlu kalkulują, że w całym kraju będzie to 45-50 proc. (w lipcu poprzeczkę obniżyli z poziomu 50-55 proc.) w głosowaniu na listy partyjne. To ambitne zadanie, bo nawet kremlowscy socjologowie wskazują, że „partię władzy" popiera 35 proc. narodu.

Ale putiniści i tak zagarną tyle mandatów, ile zaplanowano (co najmniej większość konstytucyjna), bo nadrobią w okręgach jednomandatowych, decydujących o obsadzie 250, czyli połowie miejsc w Dumie.

Sukces, jak się mówi w kręgach opozycyjnych – „operacji o jedności Führera i nacji", jest więc i zapewniony, i wyliczony.

Jak putinowskie służby sterują wyborami

A stanie się tak dzięki temu, że tym razem, w trudnym wojennym czasie, Putin powierzył wybory nie, jak do tej pory, swojej administracji (de facto od dawna należy do niej Centralna Komisja Wyborcza), a Służbie Ochrony Ustroju Konstytucyjnego i Walki z Terroryzmem, czyli „Drugiej Służbie FSB", a w narodzie – „Dwójce".

Wybory w Rosji od ćwierć wieku są farsą. Sam Putin, choć „wybrany" pięć razy (Konstytucja, gdy przyszedł na Kreml, pozwalała mu na maksymalnie dwie kadencje), nigdy nie zaryzykował i nie wziął udziału w żadnej debacie

Tą szybko rosnącą w siłę instytucją kieruje generał pułkownik Aleksiej Siedow, powszechnie uważany za organizatora zabójstwa Aleksieja Nawalnego w polarnym łagrze (za co objęły go sankcje zachodnie).

Kiedy Putin 27 lat temu szykował się do objęcia Kremla, Grigorij Jawlinski, przywódca partii Jabłoko, ostrzegał, że ten jako agent policji politycznej potrafi działać tylko na dwa sposoby: „werbuje albo prowadzi operacje specjalne".

Tak samo Siedowa oraz jego ludzi nie bawią gry, jakie lubi uprawiać zafascynowany wszelką socjotechniką Siergiej Kirijenko, zastępca szefa administracji prezydenckiej odpowiedzialny za politykę krajową. To on zgodnie z trudną do zrozumienia kalkulacją zdecydował o dopuszczeniu do udziału w kampanii opozycyjnego, jednoznacznie antywojennego Jabłoka, które zgodnie z logiką demokracji zaczęło błyskawicznie rosnąć w sondażach.

Przyszło dokonać korekty i ugrupowanie odstrzelić. Zgodnie z pragmatyką policyjną. Zwerbowana do tej roboty marginalna partia Rodina oskarżyła Jabłoko o złamanie procedur wyborczych, branie pieniędzy od osób, które kiedyś coś tam zarobiły za granicą (co jest zabronione), naruszenie praw autorskich (cytowanie fragmentu popularnej od ponad 60 lat piosenki bez zgody autora). Potem nadszedł sąd i szybka dyskwalifikacja listy partyjnej.

Później już pojedynczo przyszło wytłuc tych, których Jabłoko wystawiło jako kandydatów w okręgach jednomandatowych, a którzy cieszą się popularnością. Ostatecznie odstrzelono już 17 ze 135 kandydatów wystawionych przez Jabłoko, jeszcze 17 czeka na wynik złożonych przez nich apelacji od decyzji sądów o pozbawieniu ich prawa uczestnictwa w wyborach.

Sposób działania „Dwójki" jest prosty. Bierze się kandydata, który Kremlowi się nie podoba, a jest przez naród lubiany. Żeby się nie trzymać ludzi Jabłoka, niech to będzie Nikołaj Bondarienko, najpopularniejszy komunista (ponad 2,5 mln obserwujących w sieci), znany z głośnych solowych akcji politycznych.

Trzeba znaleźć kogoś, kto doniesie (nazwisko zwerbowanego do tej roboty nie zostało ujawnione), że na stronie internetowej „Nikołaj Bondarienko Live" (koledzy kandydata i on sam zapewniają, że nie mają z tą stroną nic wspólnego) dwa lata temu pojawiła się na krótko fotografia Nawalnego.

A to w Rosji kwalifikują jako „ekstremizm". Sąd wymierzył Bondarience grzywnę w wysokości 1000 rubli (mniej niż 50 zł). Suma błaha, ale „wykroczenie" poważne. Z takim na koncie przez rok kandydować nie można.

Po ogłoszeniu sukcesu wyborczego przyjdzie czas na rozliczenia

Operacja specjalna „Bondarienko" zakończyła się sukcesem.

Jednak większy zysk przyniesie Jednej Rosji szeroko zakrojona operacja zwiększenia liczby „sułtanatów elektoralnych" o regiony graniczące z Ukrainą, całkiem okupowane przez Rosję Krym i miasto Sewastopol albo częściowo – obwody ługański, doniecki, chersoński, zaporoski.

Na tych obszarach mieszka około 11 proc. wszystkich wyborców. Tam wybory trwają nie jak wszędzie trzy dni (u Putina od czasu „referendum konstytucyjnego" w 2020 roku to już norma), lecz tydzień.

Z urnami i oddanymi głosami można tam „ze względów bezpieczeństwa" robić wszystko. Można otwierać lokale wyborcze i zamykać je kiedy się chce. Można kazać ludziom głosować na podwórkach, w parkach, na przystankach. Nikt nie kontroluje, jak, przez kogo, gdzie są nocami przechowywane karty do głosowania. Frekwencja w tych warunkach pozostanie ciemną liczbą.

Tak da się osiągnąć 90 plus.

A po ogłoszeniu sukcesu wyborczego przyjdzie czas na rozliczenia. Incydent z dopuszczeniem Jabłoka był poważnym zgrzytem w mechanizmie, bo choć na mgnienie pokazał, że nie cała nacja jest ze swoim wodzem, jego partią i ich wojną.

A Kirijenko będzie miał jeszcze jeden kłopot. Koncert miłośnika Hitlera, amerykańskiego rapera Kanye Westa w Petersburgu organizowała firma związana z jego synem. Występów pewnie nie będzie. Niedoszli widzowie domagają się zwrotu pieniędzy za bilety, a pieniędzy już nie ma, bo honoraria zostały wypłacone. Nie to jednak, ani „rzymskie saluty" artysty wywołały największy gniew władzy.

Dziki popyt na bilety, które, choć horrendalnie drogie, zostały rozchwytane błyskawicznie tak samo jak miejsca w hotelach Petersburga, jak również w samolotach i pociągach do miasta w dniach koncertu, pokazały, jak bardzo publiczność rosyjska jest spragniona czegoś innego niż patriotyczna tandeta, którą podsuwa jej Putin. ●

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

Niemieckie szpitale przygotowują się na ewentualną wojnę

W tym celu chcą m.in. przystosować do współczesnych wymagań obiekty funkcjonujące w czasach zimnej wojny.

Wiktoria Bieliaszyn

W raporcie, w którym Bundeswehra przeanalizowała możliwe scenariusze na wypadek ataku Rosji na NATO, oszacowała, że do Niemiec codziennie może napływać nawet tysiąc rannych żołnierzy.

„W takiej sytuacji pięć szpitali wojskowych w kraju szybko się przepełni, a ponieważ w czasie wojny szpitale cywilne mają obowiązek udzielać pomocy, system opieki zdrowotnej stanie w obliczu bezprecedensowego obciążenia" – opisywał w środę (16.09) Bloomberg, informując jednocześnie o tym, że „placówki medyczne przygotowują się na masowy napływ rannych, a chirurdzy przechodzą szkolenia z zakresu leczenia urazów wojennych".

By uczynić system bardziej wydolnym wojsko chce przywrócić do użytku opuszczone obiekty z czasów zimnej wojny. Jednym z nich jest zbudowany w 1979 roku na wypadek ataku nuklearnego, podziemny szpital w Ulm.

Dziennikarze Bloomberga opisują, że obiekt jest przystosowany do przyjęcia 2 tysięcy osób i samodzielnego funkcjonowania przez 90 dni. „Odbudowa będzie kosztować miliony euro, ale te wydatki stanowią jedynie niewielką część kosztów niezbędnych do przygotowania systemu opieki zdrowotnej na ewentualną wojnę" – ocenia Bloomberg.

Niemcy mierzą się z problemami, ale wiedzą, jak je rozwiązać

Niedobór miejsc w szpitalach to tylko część problemu. Jak wynika z raportu, Niemcom brakuje również specjalistów z doświadczeniem w leczeniu urazów wojennych. Aby zwiększyć ich liczbę, Bundeswehra i Niemieckie Towarzystwo Traumatologiczne (DGU) już organizują specjalne kursy dla chirurgów cywilnych.

Uznany niemiecki lekarz Sascha Flohé, członek Niemieckiego Towarzystwa Chirurgii Urazowej, przekazał, że w ramach przygotowań medycy wspólnie z armią biorą udział w zakrojonych na szeroką skalę ćwiczeniach. Największe z nich odbyły się w marcu: były symulacją ataku Rosji na Litwę i polegały na przetransportowaniu żołnierzy do szpitali w Berlinie i Brandenburgii.

• **Niemiecki system ratunkowy na ciężarówkach** FOT. SHUTTERSTOCK

Na liście zadań, które staną przed niemieckim rządem, Bundeswehra wymienia w raporcie także konieczność usprawnienia koordynacji między szpitalami wojskowymi a cywilnymi, a także wzmocnienia łańcuchów dostaw produktów medycznych.

Prywatne firmy z branży medycznej mają obawiać się, że ich pracownicy mogą zostać powołani do służby jako rezerwiści lub ochotnicy (w niektórych regionach dotyczy to nawet 20 proc. pracowników). Prócz tego, analizują one możliwości zapewnienia nieprzerwanej produkcji leków o kluczowym znaczeniu w przypadku gwałtownego wzrostu popytu.

Minister obrony Niemiec Boris Pistorius oświadczył w 2025 roku, że Rosja może rozpocząć wojnę z NATO w 2029 roku (zdaniem niektórych analityków może to nastąpić nawet wcześniej).

Jeśli tak się stanie, zauważa Bloomberg, Niemcy będą musiały stanąć w obronie sojuszu, a biorąc pod uwagę ich położenie geograficzne, prawdopodobnie staną się kluczowym węzłem tranzytowym dla żołnierzy.

Duńczycy zamówili u Niemców szpitale polowe

Europejscy politycy mają świadomość tego, jakim zagrożeniem dla Europy może stać się Rosja. We wrześniu 2025 roku premierka Danii Mette Frederiksen – po tym jak niezidentyfikowane drony przeleciały nad kilkoma duńskimi lotniskami oraz bazą lotniczą Skrydstrup, w której szkolą się ukraińscy piloci – obarczając Rosję odpowiedzialnością za te przeloty, powiedziała, że stanowi ona „zagrożenie dla bezpieczeństwa Europy".

Wygląda na to, że i Duńczycy szykują się na to zagrożenie: w marcu 2026 zamówili w niemieckiej spółce Rheinmetal pięć mobilnych szpitali polowych. Jak informuje portal The Defense Post, trzy z nich są skonfigurowane do podstawowych zadań szpitalnych, a pozostałe dwa do funkcji rozszerzonych.

Szpitale polowe przygotowane do podstawowych zadań mają konstrukcje kontenerowe i są umieszczane na ciężarówkach. Dostępne są w nich narzędzia diagnostyczne i chirurgiczne, umożliwiające niesienie szybkiej pomocy rannym.

Szpitale polowe z rozszerzonymi funkcjami są nie tylko większe, mają także m.in. przestrzeń do intensywnej terapii, można w nich wykonać tomografię i badania laboratoryjne. „Razem udało nam się opracować rozwiązania o wysokiej wydajności, nastawione na misję" – mówił o współpracy z Duńczykami Armin Krenn, dyrektor zarządzający w Rheinmetall Mobile Systeme. ●

Kraj/34452855

GRYFINO

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM

Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino

informuje,

że w dniu **24 listopada 2026 r., o godzinie 11.00** w sali nr 34 Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie przy ul. 1 Maja nr 16, przeprowadzony zostanie drugi **przetarg ustny nieograniczony** na sprzedaż nieruchomości gruntowych, położonych w obrębie ewidencyjnym Wełtyń II, przeznaczonych pod zabudowę usługową – usługi komercyjne z dopuszczeniem lokalizacji funkcji biurowo – administracyjnej i magazynowej (W2.86.03.U), (W2.86.04.U):

– działka nr **97/10** o pow. 1,7957 ha (KW SZ1Y/00065066/9)
– cena wywoławcza netto 1.200.000,00 zł
– wadium – 120.000,00 zł

– działka nr **290** o pow. 1,4249 ha (KW SZ1Y/00065066/9)
– cena wywoławcza netto 900.000,00 zł
– wadium – 90.000,00 zł

Do uzyskanej w przetargu ceny nieruchomości zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23%.

Pełne treści ogłoszeń o przetargach, wywieszone zostały na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie oraz zamieszczone na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (www.bip.gryfino.pl).

Szczegółowe informacje dotyczące nieruchomości będących przedmiotem przetargów uzyskać można w Wydziale Działalności Gospodarczej, Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, ul. Parkowa nr 3 (II piętro, pokój nr 202) lub telefonicznie pod numerem 91 416 20 11 wew. 402 albo poprzez pocztę elektroniczną pod adresem nieruchomosci@gryfino.pl.

1 RP

Kraj/34451088

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

ogłasza przetarg nieograniczony pisemny na łączną sprzedaż nieruchomości gruntowych w Warszawie:

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

- **ul. Koszykowa 82A, KW nr WA1M/00338017/4**, w ewidencji gruntów działka nr 1/1 z obrębu 2-01-02, o powierzchni 5 336 m²,

- **ul. Oczki 3, KW nr WA1M/00563111/9**, w ewidencji gruntów działka nr 1/2 z obrębu 2-01-02, o powierzchni 1 196 m².

Łączna cena wywoławcza netto **95 000 000,00 zł** (słownie: dziewięćdziesiąt pięć milionów złotych 00/100). Sprzedaż nieruchomości zwolniona jest z podatku VAT.

Wadium: 2 000 000,00 zł (słownie: dwa miliony złotych 00/100) należy wpłacić do 31 marca 2027 r. na rachunek bankowy:
Bank Millennium 51 1160 2202 0000 0003 0813 1638.
Wadium może zostać wniesione w formie gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej. Wówczas oryginał gwarancji zostanie złożony wraz z ofertą.

Oferty należy złożyć do dnia 31 marca 2027 r. do godziny 14:00 w Kancelarii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, ul. Żwirki i Wigury 61 (budynek Rektoratu pok. nr 9), 02-091 Warszawa, w zamkniętych kopertach z napisem: „Przetarg – oferta na nabycie prawa własności nieruchomości Koszykowa/Oczki".

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 2 kwietnia 2027 r. o godz. 12:00 w budynku Rektoratu WUM (Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 61 pok. 316, III p.).

Warunki przetargu są zamieszczone na stronie:

https://bip.wum.edu.pl/artykuly/ogloszenia-o-sprzedazy-nieruchomosci

**Dodatkowych informacji udziela Dział Nieruchomości WUM:
tel. 22/ 572 00 89, 728 960 613,
mail: nieruchomosci@wum.edu.pl**

Wizja lokalna nieruchomości:
- 19 listopada 2026 godz. 12:00 (czwartek),
- 22 stycznia 2027 godz.10:00 (piątek),
- 18 lutego 2027 godz. 12:00 (czwartek),
- 2 marca 2027 godz. 11:00 (wtorek).

eprasa.pl b56b8b568d

Pracownik Żabki drwi z klienta

Chciał kupić wodę za 3,80 zł. Zapłacił 5,49 zł, wysłuchał kpin ze swojego wieku i wzroku, a na koniec usłyszał od Żabki, że sklep, w którym to się wydarzyło, nie istnieje.

FOT. SHUTTERSTOCK

Piotr Miączyński

Tej historii nie byłoby, gdyby panu Robertowi (wiek 60+) w trakcie biegania nie zachciało się pić. Zaszedł więc do Żabki w jednej z podkrakowskich miejscowości.

– Na półce przy napoju Oshee widniała wyraźna, duża cena: 3,80 zł. Biegałem, więc nie miałem przy sobie okularów do czytania. I nie dostrzegłem mikroskopijnego druczku z warunkami promocji (aplikacja + 2 sztuki). Przy kasie naliczono mi kwotę regularną, 5,49 zł – relacjonuje ponuro czytelnik.

Gdy, jak twierdzi, kulturalnie zwrócił uwagę na nieczytelność etykiety, reakcja reprezentanta sklepu była skandaliczna.

– Młody mężczyzna stojący za ladą publicznie zaczął ze mnie szydzić, drwił z mojego wieku oraz stanu wzroku, dając mi szyderczą „dobrą radę", abym „szybko poszedł do lekarza zbadać wzrok". Następnie w sposób agresywny nakazał mi opuszczenie obiektu i zakazał ponownego wchodzenia do sklepu – opowiada pan Robert, który mimo upływu czasu nadal nie może wyjść z szoku. – Wszystko się we mnie zagotowało.

I wylicza:

• Gdyby chodziło wyłącznie o nieczytelne, wprowadzające w błąd etykiety cenowe, po spokojnym wyjaśnieniu sprawy przy kasie zapewne po prostu zapłaciłbym, wyszedł ze sklepu i szybko o tym zapomniał.

• Gdyby centrala Żabki po moim pierwszym zgłoszeniu pochyliła się nad sprawą chociaż z odrobiną empatii i odpowiedziała w jakikolwiek rozsądny, ludzki sposób – pewnie na tym by się skończyło i temat byłby zamknięty.

Ale tak się nie wydarzyło. Klient postanowił więc złożyć skargę.

Bon na 5 zł w ramach przeprosin

Korespondencja z Centrum Wsparcia Klienta Żabki okazała się wycieczką w krainę absurdu, gdzie jedno zdziwienie goni drugie, a wcześniejsza odpowiedź przekreśla kolejną.

Komedia? Dramat? Każdy znajdzie tu coś dla siebie.

31 lipca Żabka zakumkała po raz pierwszy, zaczęło się od próby wręczenia panu Robertowi gratyfikacji finansowej.

„Zrobimy wszystko, aby jak najszybciej rozwiązać problem tak, aby w przyszłości już się nie powtórzył! Dbając o dobre relacje, przyznaliśmy bon o wartości: LB91267966030. Aby wykorzystać bon, należy wskazać przy kasie kod: 5 zł Rabat jest dostępny do wykorzystania do 31 grudnia 2026 roku" – przekazała sieć.

Cóż to za wartość LB91267966030, nie wiadomo, ale wygląda na dużą.

Ale dość ironii, widać, że konsultant/konsultantka po prostu przekleili formatkę, wychodząc z założenia, że klient się uspokoi i więcej głowy zawracać nie będzie.

A poza tym to: „najmocniej przepraszamy za zaistniałą sytuację".

Tu pan Robert już był nieco zirytowany.

Ale jego zdenerwowanie jeszcze się zwiększyło, kiedy przeczytał: „Cieszymy się, że znasz Żabkę i jesteś częścią naszej wielkiej małej rodziny." A dalej było: „Warto sobie pomagać, dlatego teraz my prosimy Ciebie o pomoc! Będziemy bardzo wdzięczni, jeśli wyrazisz opinię na temat jakości obsługi w naszym Centrum Wsparcia Klienta (zajmie Ci to około 3 sekundy). Oceń poziom swojego zadowolenia".

Czytelnik na fali swoich emocji odpisał od razu. Szlachetną ofertę 5 zł – bez żalu – odrzucił, uznając, że próba zbagatelizowania tak poważnego incydentu za pomocą bonu jest dla niego – jako klienta – głęboko upokarzająca i stanowi kolejną zniewagę. „Przesłana przez Państwa wiadomość jest bezdusznym, automatycznym szablonem (korporacyjny bełkot), który dobitnie świadczy o braku jakiejkolwiek analizy mojego zgłoszenia" – zauważył.

Sprawę nieczytelnego i wprowadzającego w błąd oznaczania cen przekazał do Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Krakowie.

W korespondencji do Żabki podkreślił: „Sposób, w jaki zostałem potraktowany (publiczne szydzenie ze stanu zdrowia i wieku), wyczerpuje znamiona naruszenia dóbr osobistych". I zażądał dostępu do monitoringu.

Tego sklepu nie ma i co nam pan zrobi

Pan Robert dobrze pamięta komedię Stanisława Barei „Miś" i scenę, w której szataniarz wycedził do klienta: „Nie mamy pańskiego płaszcza i co nam pan zrobi?".

Tu było podobnie. 12 sierpnia Żabka zakumkała po raz drugi. „Po ponownej analizie zgłoszenia podtrzymujemy nasze dotychczasowe stanowisko oraz decyzję o przyznaniu bonu o wartości 5 zł".

Zdaniem sieci z cenówką jest wszystko w porządku.

I teraz pojawia się prawdziwa bomba. „W odniesieniu do monitoringu informujemy, że nagrania z monitoringu znajdującego się w sklepie stanowią własność Franczyzobiorcy. Chcemy również poinformować, że wskazany przez Pana sklep nie funkcjonuje już w tej lokalizacji".

Pan Robert udał się więc do tej samej Żabki ponownie. Była otwarta.

Po czym odpisał, że placówka „nadal fizycznie istnieje, prowadzi sprzedaż, a na Państwa oficjalnej stronie internetowej widnieje jako czynny sklep. Twierdzenie o likwidacji placówki oceniam jako celowe wprowadzenie mnie w błąd w toku postępowania reklamacyjnego, mające na celu nakłonienie mnie do zaniechania dochodzenia roszczeń".

Jego zdaniem w przesłanych odpowiedziach całkowicie zignorowano fakt skandalicznego zachowania reprezentanta sklepu.

„Szyderstwa z mojego wieku i stanu wzroku (drwiąca »rada o lekarzu«), oraz bezprawne nakazanie opuszczenia sklepu z zakazem powrotu stanowią rażące naruszenie dóbr osobistych (godności i dobrego imienia) oraz przekroczenie jakichkolwiek uprawnień sprzedawcy w miejscu użyteczności publicznej" – argumentował.

Sklep powrócił

Na odpowiedź znowu trzeba było czekać długo. Tym razem nastąpiło to 31 sierpnia.

Żabka zakumkała po raz trzeci, wyjaśniając, że informacja zgodnie z którą wskazany sklep nie funkcjonuje już pod podanym adresem, była nieprawidłowa. Ale: „Jednocześnie nie znajdujemy podstaw do stwierdzenia, że doszło do »«poświadczenia nieprawdy« w rozumieniu prawnym". Sieć twierdziła też, że zainterweniował w sprawie naszego czytelnika: „Odpowiednie działania zostały już podjęte na drodze służbowej wobec osoby odpowiedzialnej za funkcjonowanie placówki."

„W kwestii monitoringu chcemy doprecyzować wcześniejszą informację. Fakt, że system monitoringu znajduje się w dyspozycji franczyzobiorcy, nie oznacza, że kwestia ta została przez nas całkowicie pominięta".

Sposób, w jaki zostałem potraktowany (publiczne szydzenie ze stanu zdrowia i wieku), wyczerpuje znamiona naruszenia dóbr osobistych

PAN ROBERT W PIŚMIE DO ŻABKI

Otóż, jak tłumaczy sieć, Żabka nie jest automatycznie administratorem każdego systemu monitoringu funkcjonującego w placówkach prowadzonych przez franczyzobiorców.

A tak w ogóle możliwość uzyskania konkretnego nagrania zależy m.in. od tego, czy materiał nadal znajduje się w systemie. „Nagrania z monitoringu nie są przechowywane bezterminowo, dlatego po upływie obowiązującego okresu retencji ich odtworzenie może nie być możliwe".

Czytelnik odpisał, że wniosek o zabezpieczenie nagrania z monitoringu złożył w tym samym dniu, w którym doszło do zdarzenia.

„Jeśli nagranie wygasło, nastąpiło to wyłącznie w wyniku celowej opieszałości Państwa służb kontrolnych, które przez ponad miesiąc zbywały mnie automatycznymi szablonami" – zaznaczył.

Przy odpowiedzi na temat psa, oczy czytelnika powiększyły się do rozmiaru spodków.

Bo ironizując równie dobrze można było napisać, że nie da się wykluczyć, że nie był pies, a na przykład łoś czy dzik. Zapisu monitoringu w końcu najprawdopodobniej nie ma.

Nie dziwi się, że pracownicy Żabki notorycznie wprowadzali go błąd. Są bezkarni, bo żadna z wysłanych do niego odpowiedzi nie była podpisana imieniem i nazwiskiem.

Co na to wszystko Żabka?

Pytania do sieci wysłaliśmy w piątek. Szybko oddzwonił miły pan, który wyraźnie się ucieszył, kiedy usłyszał, że odpowiedzi mogą się pojawić w poniedziałek. W poniedziałek zadzwonił ponownie, pytając czy może być to wtorek. Wspólnie uzgodniliśmy wtorek, godzinę 12.

We wtorek rano Żabka zadzwoniła jeszcze raz, z informacją, że odpowiedź jest już właściwie gotowa, że trwają ostateczne poprawki nad jej całością i że proszą o jeszcze odrobinę czasu.

Uzgodniliśmy 14.30, a jak odpowiedź nie dotrze, oznacza to, że sieć rezygnuje z zabrania stanowiska w tej sprawie. Odpowiedź doszła o 15.14.

Na pytanie o komentarz do całej sprawy biuro prasowe kunsztownie urzeźbiło zdania, z których wynika, że niebo jest błękitne, a woda mokra.

Największy konkret to powtórzenie informacji:

„Po otrzymaniu reklamacji skontaktowaliśmy się z franczyzobiorcą prowadzącym sklep, aby wyjaśnić okoliczności zdarzenia i zweryfikować zgłoszone zastrzeżenia. Przypomnieliśmy mu o obowiązujących w sieci standardach obsługi klientów oraz zasadach Kodeksu Etyki i Postępowania dla Franczyzobiorców Żabka Polska".

Czy to właściwe, że klientowi ekspedient radzi, żeby „szybko poszedł do lekarza zbadać wzrok"?

„Skierowanie ze strony obsługi sklepów jakiejkolwiek uwagi, która może być odebrana przez kupującego jako obraźliwa, nie jest zgodne ze standardami obsługi obowiązującymi w naszych placówkach. Są one elementem obowiązkowego szkolenia dla kandydatów na franczyzobiorców, a ich przestrzeganie podlega regularnej weryfikacji w ramach audytów sklepów sieci".

Wreszcie, czy istnieje zapis audiowizualny tej sytuacji i czy go państwo sprawdzili?

eprasa.pl b56b8b568d

Na to pytanie nie ma odpowiedzi.

Poza: „Monitoring w sklepach Żabka należy do franczyzobiorców prowadzących poszczególne placówki. Są oni jednocześnie administratorami danych osobowych pozyskiwanych za jego pośrednictwem. Oznacza to, że to franczyzobiorcy określają cele i sposoby przetwarzania tych danych oraz zabezpieczenia, ponosząc odpowiedzialność za działania własne oraz osób przez siebie zatrudnionych".

Seniorzy nie chodzą do Żabek

Seniorzy, mimo że Żabki są właściwie wszędzie (a na pewno tam, gdzie są również seniorzy, bo starsze osoby mieszkają głównie w miastach), omijają je szerokim łukiem, co w niedalekiej przyszłości może być dla niej poważnym problemem.

Klienci Żabki są wyraźnie młodsi niż klienci tradycyjnych sieci spożywczych: około 55 proc. ma mniej niż 34 lata, a średni wiek kupującego wynosi około 34 lat. To dane z analizy Nielsen/OC&C dotyczącej struktury klientów w 2024 roku.

Wynikało z niej też, że grupa 65+ to 2 proc. klientów sieci, dla porównania: to 12 proc. klientów Lidla, 19 proc. Biedronki oraz 21 proc. w przypadku Dino. Swoją drogą seniorzy nie lubią również chodzić do dyskontów.

Jak to zresztą określiły badaczki z YouGov w raporcie „Silver – generacja przyszłości", Żabka jest wyraźnie niedoreprezentowana wśród silversów, bo zwyczajnie nie odpowiada w pełni na ich potrzeby. Seniorzy oczekują szerszego wyboru produktów, także markowych, po które chętnie sięgają. W Żabce ich znaleźć nie mogą.

Ta polityka Żabki szybko się na niej zemści, bo seniorzy stają się najważniejszą grupą w polskim handlu. A konsumują inaczej niż ludzie młodzi. Najkrócej mówiąc dużo zdrowiej, mniej spożywają alkoholu, mniej napojów energetycznych, mniej dań gotowych.

W potężnym raporcie banku ING z 2024 roku na temat Żabki napisano, że demografia oraz postrzeganie marki przez klientów to dwa bardzo duże czynniki ryzyka w przypadku tej sieci.

Sama Żabka zapytana przez nas, dlaczego w sieci dominującą, największą czcionką prezentowana jest cena promocyjna obwarowana szeregiem warunków (zakup 2 sztuk + aplikacja), podczas gdy rzeczywista, regularna cena towaru za 1 sztukę jest ukryta mikroskopijnym drukiem, oraz czy orientują się, że części klientów takie oznaczanie cen może sprawiać kłopoty, odpowiedziała, że problemu nie widzi.

„Sposób, w jaki prezentujemy ceny w naszych sklepach, jest zgodny z powszechną, rynkową praktyką, natomiast regularnie go analizujemy i rozwijamy, aby był możliwie jak najbardziej czytelny dla klientów" – zadeklarowała.

I przywołuje przy tym, że według „Badania zrozumiałości etykiet cenowych", zrealizowanego na zlecenie Żabki przez ARC Rynek i Opinia, zdecydowana większość respondentów potrafi poprawnie wskazać etykiety „promocyjne" (86 proc.) lub „wielosztukowe" (91 proc.).

Cóż, wskaźnik „poprawnego wskazania etykiety" niekoniecznie mierzy to samo, co zdolność do ustalenia faktycznej ceny do zapłaty przy jednym produkcie, dwóch produktach, ofercie dla użytkownika aplikacji czy promocji z limitem. To różne zadania, chciałoby się powiedzieć, poznawcze.

W odrębnym badaniu ARC dla UOKiK z 2025 roku, przeprowadzonym na reprezentatywnej próbie 2 019 osób, 74 proc. respondentów zgłosiło doświadczenie trudności ze zrozumieniem ceny promocyjnej lub wskazało ich przyczyny; szczególnie często problem dotyczył mechanizmów wielosztukowych.

Cenówki w polskim handlu są za małe i na dodatek – zwłaszcza dla seniorów – niezbyt czytelne. Te z Żabki nie dość, że pisane są małymi literami, to jeszcze trzeba się przy nich chwilę nagłowić co autor miał na myśli.

Inspektoraty kontrolują cenówki, ale pod innym kątem

W ubiegłym roku Wojewódzkie Inspektoraty Inspekcji Handlowej skontrolowały cenówki u 3026 przedsiębiorców (1906 prowadzących placówki handlu detalicznego, 644 duże sieci handlowe, 400 placówek usługowych, 33 stacje benzynowe, 20 płatnych parkingów oraz 23 przedsiębiorców świadczących usługi hotelarskie).

Tak, liczby robią wrażenie. Inspektorzy sprawdzali, czy zgodnie z prawem ceny były podane w sposób „jednoznaczny, niebudzący wątpliwości i umożliwiający porównanie", czy były informacje o obniżkach i o najniższej cenie z 30 dni przed obniżką.

Kontrolerzy: „Sprawdziliśmy poprawność uwidocznienia cen przy 461 437 produktach".

Nieprawidłowości stwierdzono przy 60 001 produktach – 13 proc. skontrolowanych. Tyle że kary były symboliczne, średnio trochę ponad 1300 zł na 899 decyzji administracyjnych. I chodziło tu głównie o to, że cen w ogóle nie było, bądź błędnie wyliczono cenę jednostkową produktu.

Nikt tu nie badał, czy cenówki są w praktyce za małe. Ich wielkość co prawda jest mniej więcej podobna od wielu lat, ale zmieniła się liczba informacji na nich. Są teraz gęściejsze. I polski handel, ani organy kontrolne, jeszcze nie zrozumiały, że w obliczu błyskawicznie starzejącego się społeczeństwa ich nieczytelność jest coraz większym problemem.

A kto pierwszy to zrozumie, ten wygra.

Biuro prasowe Żabki zakończyło swoją odpowiedź oświadczeniem:

„Niezależnie od tego podejmujemy również działania odpowiadające na potrzeby seniorów. Od 9 września br. we wszystkich naszych sklepach dostępne są drukowane ulotki z kuponami zniżkowymi wielokrotnego użytku, na produkty znanych marek. Przez cztery tygodnie seniorzy mogą korzystać z rabatów sięgających do 52 proc. m.in. na wybrane dania gotowe, kawę, konserwy rybne, majonez, dżemy i ciastka". ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34452715

KONFERENCJA
PROJEKTÓW ZESPOŁOWYCH

Politechnika Wrocławska

Studenckie projekty wspierają przemysł

Niskokosztowy holter EKG i wspinający się robot z napędem magnetycznym to studenckie rozwiązania, które wyróżniono w finale XIII edycji Konferencji Projektów Zespołowych.

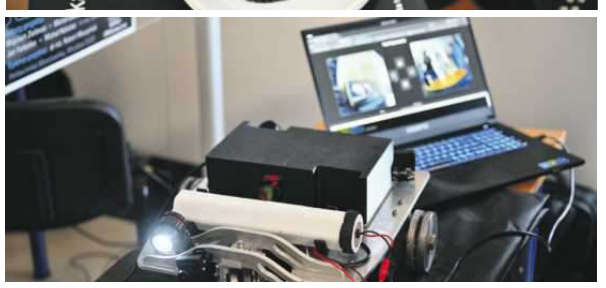
Konferencja Projektów Zespołowych to inicjatywa, w ramach której przedstawiciele firm z różnych branż zgłaszają tematy, a studenci z dwóch wydziałów Politechniki Wrocławskiej realizują je, ściśle z nimi współpracując. Dzięki temu mogą zobaczyć, jak wygląda praca w takich przedsiębiorstwach. Szczególny nacisk kładziony jest na pracę w grupie. Dlatego nad jednym projektem pracują najczęściej 4-5 osobowe zespoły.

W tym roku do programu wpłynęło 76 projektów zgłoszonych przez 28 firm. 20 najbardziej dopracowanych rozwiązań można było zobaczyć podczas finałowej gali w gmachu głównym uczelni.

– Dla studentów to nie tylko obowiązkowy element programu studiów, ale także szansa na zdobycie cennego doświadczenia praktycznego. Praca nad projektami trwa 15 tygodni, poprzedzonych intensywnym zbieraniem tematów. To właśnie wtedy krystalizują się idee, które mają szansę zmienić naszą codzienność – mówi dr hab. inż. Maciej Nikodem, organizator Konferencji Projektów Zespołowych.

Program to dla firm nie tylko forma rekrutacji, ale możliwość oddziaływania na kształcenie studentów – obserwując przyszłych pracowników w działaniu, oceniając ich umiejętności techniczne i zdolność rozwiązywania problemów, mogą wskazywać kierunki rozwoju i oczekiwane kompetencje.

„Magłowicz" – robot do zadań niebezpiecznych

W tym roku studenci zmierzyli się z tematami obejmującymi zarówno zaawansowane oprogramowanie, jak i skomplikowane rozwiązania sprzętowe. Jednym z nich był robot wspinający się z napędem magnetycznym „Magłowicz", czyli Magnetyczny Łowca Incydentów i Czyściciel.

Robot służy do badania trudno dostępnych konstrukcji stalowych, takich jak wnętrza szczelnych zbiorników czy kadłuby wielkich jednostek morskich. Dzięki temu będzie mógł zastąpić człowieka w bardzo niebezpiecznych zadaniach, na przykład w miejscach z ograniczonym dostępem tlenu.

Ten i pozostałe projekty
można zobaczyć na stronie
kpz.pwr.edu.pl

Patronami wydarzenia były firmy Capgemini, Nokia, Comarch, PPG, Thaumatec i Toyota, a także Akademickie Radio Luz, TVP3 Wrocław, Prezydent Wrocławia i Wojewoda Dolnośląska Anna Żabska.

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

Przedterminowe wybory w Krakowie

Ślamazarna kampania pod Wawelem

Przed wyborami prezydenckimi w Krakowie żaden z kandydatów nie pokazuje pazurów. Badania pokazują jednoznacznie: mieszkańcy są zmęczeni polityczną nawalanką

Kolet

Znużeni dziennikarze ziewają na konferencjach prasowych. „Nuda. Nic się nie dzieje. Ani kolorytu, ani merytoryki" – wzdychają. I to chyba najlepsze podsumowanie zmagań ośmiorga pretendentów do fotela prezydenta drugiego największego miasta w Polsce. Chyba tylko starcie kandydatów na stadionie Wisły może ożywić krakowską kampanię.

Najwięcej emocji kandydaci dostarczyli nam przy okazji swojej rejestracji. Jako pierwszy wpadkę zaliczył Łukasz Gibała, który co prawda przyniósł do miejskiej komisji wyborczej 5449 podpisów poparcia (wymagane były 3 tysiące), ale aż 3836 zostało odrzuconych, bo ktoś na kartach zapomniał wydrukować słowo Kraków. To była kompletna kompromitacja, biorąc pod uwagę, że Gibała już po raz czwarty walczy o fotel prezydenta Krakowa, ma do pomocy sztab ludzi, a w portfelu ogromne pieniądze. Gibale udało się jednak zmobilizować swoich zwolenników, w dwa dni dozbierał aż 9 tysięcy nowych podpisów i został zarejestrowany.

Tyle szczęścia nie mieli dwaj inni kandydaci: były prezes NIK Marian Banaś i kandydat Konfederacji Bartosz Bocheńczak, któremu do rejestracji zabrakło zaledwie 122 głosów. Banasiowi – 952.

– Aż żal było patrzeć na te wszystkie gadżety i plakaty wydrukowane już przez Banasia i przygotowane, by ruszyć z nimi w miasto – opowiada mi jeden z dziennikarzy, który odwiedził byłego prezesa NIK w jego sztabie. Z wizyty wyszedł z naręczem czerwonych róż, które kandydat planował rozdać wyborcom na ulicach Krakowa.

Paradoksalnie, na mieście najbardziej rzucają się dziś w oczy billboardy z podobizną Bocheńczaka, który z rozmachem zaczął swoją krótką kampanię i prowadził ją w „wiejskim stylu", organizując pikniki dla mieszkańców i częstując ich darmową kiełbasą z grilla.

Kampania w wykonaniu pozostałych kandydatów jest smętna i niemrawa.

– Brakuje dynamizmu i emocji. Można odnieść wrażenie, że wszyscy wiedzą, że będzie druga tura, wiedzą, kto się w niej znajdzie, pogodzili się z tym i niekoniecznie mają siły i środki, aby to zmienić – ocenia dr Łukasz Stach, politolog z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dodaje, że dla części kandydatów krakowskie wybory to nie tyle walka o zwycięstwo, co o zwiększenie własnej rozpoznawalności.

– Wybory w Krakowie przyciągają dużą uwagę, zatem jeżeli ktoś uzyska bardzo dobry wynik, to może być to szansa na zaistnienie w krajowej polityce i dobre miejsce na listach w przyszłorocznych wyborach parlamentarnych – zauważa politolog.

Rozbawiony Michał Drewnicki (kandydat PiS) pokazuje mi filmik, który znalazł na TikToku. Widać na nim jak na krakowskich dożynkach siedzi przy jednym stoliku z Łukaszem Gibałą i w przyjaznej atmosferze obaj wcinają grochówkę. W tle leci piosenka „Miłość rośnie wokół nas" z bajki „Król Lew", a na ekranie wyskakują serduszka.

• **Łukasz Gibała spotyka się z mieszkańcami na placu Inwalidów w Krakowie, 7 września 2026 r.** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Od rejestracji kandydatury Łukasz Gibała zorganizował tylko jedną konferencję prasową. Wygląda na to, że wszystkie siły i środki oszczędza na drugą turę.

Drewnicki twierdzi, że filmik zmontował i wrzucił do sieci sztab Moniki Piątkowskiej, żeby zohydzić wyborcom Gibałę i pokazać, że brata się z PiS-em. Nie pomyśleli, że jeśli ich kandydatka wejdzie do drugiej tury, sama będzie musiała powalczyć o głosy prawicowego elektoratu. – Strzał w kolano – komentuje kandydat PiS.

Na Facebooku działa też profil o nazwie „Krakowianka", który z kolei publikuje stworzone przez AI filmiki uderzające w Piątkowską. Kandydatka popierana przez KO i PSL przedstawiana jest w nich jako średniowieczna kasztelanka, która z wyższością spogląda na mieszkańców grodu Kraka. Portal TVN24 wylicza, że na płatną promocję profilu i dwóch innych, również atakujących kandydatkę KO, poszło ok. 30 tys. złotych. Nie wiadomo, kto za tym stoi, ale strzały nie są zbyt mocne.

Zupełnie inaczej było jeszcze kilka miesięcy temu, w czasie kampanii referendalnej. Sieć zalała wówczas fala hejterskich filmików, stworzonych przez AI, które miały skompromitować radnych, najbliższych współpracowników Aleksandra Miszalskiego i samego prezydenta. Do akcji ruszył też lokalny patostreamer Mateusz Jaśko, który kolportował komiksy szkalujące Miszalskiego.

Tyle tylko, że Krakowianie są już wyraźnie tym zmęczeni. Chcą odpocząć od nawalanki, co potwierdziły zlecone przez kandydatów badania. Z tego powodu nikt nie szarżuje.

Najdalej poszedł w tym Gibała. W czasie debaty organizowanej przez „Super Express" przyjął taktykę nieatakowania żadnego z uczestników. Kiedy przyszło do zadawania pytań kontrkandydatom, poprosił Darię Gosek-Popiołek (Nowa Lewica), by powiedziała coś miłego o Aleksandrze Owcy (Razem), a Drewnickiego zapytał o trzy najważniejsze postulaty z jego programu wyborczego. W żaden sposób nie zaczepiał też Piątkowskiej.

Można było odnieść wrażenie, że Gibała już czuje się prezydentem i nie wypada mu boksować się z pozostałymi. Natomiast ci, którzy go gonią w sondażach, nie robią nic, by go znokautować. Zresztą nie mają ku temu zbyt wielu okazji. Gibała konsekwentnie unika debat (do tej pory pojawił się tylko na tej organizowanej przez „SE"), bo nie najlepiej czuje się w tego typu formatach.

To część szerszej strategii. Od rejestracji swojej kandydatury Gibała zorganizował tylko jedną konferencję prasową. Część dziennikarzy, przez niedopatrzenie sztabowców, w ogóle nie dostała na nią zaproszenia, inni dowiedzieli się na godzinę przed spotkaniem. Lidera sondaży nie widać też na słupach ogłoszeniowych. Wygląda na to, że wszystkie siły i środki oszczędza na drugą turę.

Ta taktyka może się okazać skuteczna. Monika Piątkowska już pewnie pluje sobie w brodę, że ochoczo zgodziła się na debatę organizowaną kilka dni temu przez małopolski KOD w Klubie Pod Jaszczurami na Rynku Głównym. Do dyskusji zaproszono wyłącznie kobiety. Aleksandra Owca odmówiła udziału. Daria Gosek-Popiołek stanęła do walki z Moniką Piątkowską i wyszła z niej zwycięsko.

Senatorka KO siedziała rozparta na krześle, co być może miało sprawiać wrażenie, że jest otwarta i wyluzowana, ale zostało odebrane jako lekceważenie odbiorców. W pewnym momencie oznajmiła, że jej głównym konkurentem jest Łukasz Gibała, co spotkało się z ostrą reakcją widowni. Któraś z kobiet zwróciła jej uwagę, że obok niej siedzi Daria Gosek-Popiołek, a nie Gibała, co spotkało się z lekceważącą ripostą ze strony Piątkowskiej.

Z kolei na debatę zorganizowaną przez „SE", Aleksandra Owca przyniosła taboret. Postawiła go przed Moniką Piątkowską jako symbol kolesiostwa i rozdawania stołków partyjnym działaczom za prezydentury Aleksandra Miszalskiego. Zasugerowała, że podobnie będzie, jeśli Piątkowska wygra wybory. Senatorka nie przyjęła tego na chłodno, wyraźnie poirytowana natychmiast zażądała, by ktoś wyniósł krzesło.

Kolejne przedwyborcze starcie już w niedzielę. Wtedy debatę na stadionie organizuje prezes Wisły Kraków Jarosław Królewski. Podobno ma być inna niż wszystkie, ale nadal nie wiadomo, czy pojawi się na niej komplet kandydatów. Na razie Gibała nie potwierdził obecności.

A co kandydaci mają do zaoferowania wyborcom? Po tym jak Bocheńczak wypadł z gry, nie ma już darmowej kiełbasy. Jest za to fala populizmu.

Absurd goni absurd, a w tym wyścigu liderem zdaje się być Gibała, obiecujący mieszkańcom skrócenie kolejek do lekarzy. Po piętach depcze mu Sławomir Pietrzyk (Socjaldemokracja Polska), który w zadłużonym po uszy mieście zapowiada wprowadzenie darmowej komunikacji. Jan Hoffman (lider referendum) chce dać seniorom po 500 złotych na leki.

Na razie na mieście nie widać nachalnej propagandy. Wyróżnia się Aleksandra Owca, której plakaty – dzięki barwom partyjnym – są dobrze widoczne w całym mieście. I która codziennie organizuje konferencje prasowe.

Brak emocji w sztabach przekłada się na brak zainteresowania mieszkańców tematem wyborów. Z sondaży wynika, że ponad 20 proc. Krakowian nie wie jeszcze na kogo zagłosuje, a chęć udziału w wyborach deklaruje ok. 50 procent pytanych.

Zbliżające się głosowanie na pewno nie jest tematem do rozmów w tramwajach czy przy niedzielnych obiadach. Kiedy nasza dziennikarka Milena Kuchnia ruszyła w miasto, żeby podpytać mieszkańców, na kogo oddadzą swój głos, od większości osób usłyszała, że nie znają kandydatów i nic o nich nie wiedzą. ●

Anna Kolet

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

eprasa.pl b56b8b568d

Gospodarka

Sparing na paliwowym ringu

Kublik

Chodzi o ustawę o podatku od nadzwyczajnych zysków firm zajmujących się produkcją i importem paliw za okres od marca do grudnia 2026 r. Taką ustawę w lipcu uchwalił Sejm i miała wejść w życie od sierpnia. Nie stało się tak, bo Karol Nawrocki nie podpisał ustawy i odesłał ją do Trybunału Konstytucyjnego (co w praktyce oznacza jej zablokowanie). Wątpliwości prezydenta wzbudziło nałożenie podatku, który miał obowiązywać wstecz – czyli wbrew fundamentalnej zasadzie, że prawo wstecz nie działa.

Dwa tygodnie temu minister energii Miłosz Motyka powiedział w TVP3 Warszawa, że rząd pracuje nad nową wersją podatku od nadzwyczajnych zysków nafciarzy, „z wyłączeniem retroaktywności". – Prace nad tą ustawą zakończą się najprawdopodobniej jesienią – zapowiadał minister energii.

Stało się jednak inaczej. We wtorek 15 września rząd przyjął projekt ustawy o podatku od nadzwyczajnych zysków osiągniętych w okresie od marca do grudnia 2026 roku ze zbycia paliw ciekłych.

– Jest to w zasadzie dokładnie taka sama ustawa, jaka została zablokowana przez prezydenta

– przyznał rzecznik rządu Adam Szłapka. Jedyna dostrzegalna różnica polega na tym, że teraz ustawa miałaby wejść w życie od listopada. I w tym miesiącu producenci i importerzy paliw zapłaciliby dodatkową daninę hurtem za okres od marca do października.

To znaczy, że rząd chce podsunąć Nawrockiemu raz jeszcze do podpisania ustawę, której ten dopiero co nie chciał sygnować. W większym jeszcze stopniu naruszającą zasadę „prawo nie działa wstecz". W ten sposób Nawrocki zostanie zepchnięty do narożnika: cokolwiek uczyni, będzie na jego niekorzyść. Podpisując teraz ustawę, podważy wcześniejszą odmowę. Nie podpisze – wyjdzie na to, że broni interesów nafciarzy kosztem kierowców. Z punktu widzenia logiki walki politycznej to misterna zagrywka. Gorzej z interesem polskiej gospodarki.

Pomysł opodatkowania nadzwyczajnych zysków nafciarzy przedstawił premier Tusk pod koniec marca, gdy w błyskawicznym tempie przyjęto rządowy program CPN (Ceny Paliwa Niżej), który miał powstrzymać galopadę cen paliw wywołaną przez wojnę w Iranie. W ramach CPN – powtarzając decyzje rządu PiS z czasów inwazji Rosji na Ukrainę – obniżono stawki akcyzy od paliw do minimum wymaganego w UE, a stawkę podatku VAT od paliw ścięto – bez wcześniej zgody Brukseli – z 23 do 8 proc.

Dodatkowo w ramach CPN wprowadzono również, po raz pierwszy od 1990 r., administrowanie rynkiem paliw za pomocą systemu maksymalnych cen detalicznych benzyny i diesla, ogłaszanych co dziennie przez ministra energii i gwarantujących stacjom benzynowym godziwą marżę na sprzedaży paliw. Taki system miał obowiązywać do końca czerwca i oznaczać uszczuplenie dochodów budżetu państwa o 1,6 mld zł miesięcznie.

Program CPN minister Motyka zachwalał tak: – Te działania (...) są najmocniejszymi, największymi z punktu widzenia wszystkich państw europejskich. Rzeczywiście, tak bardzo jak Polska podatków od paliw nie ścięły wtedy inne państwa Unii. (...) Żadne z państw UE nie nałożyło też w tym roku nadzwyczajnych podatków na nafciarzy, chociaż bywają tam również wielkie koncerny paliwowe.

Szkopuł w tym, że z mniejszą werwą rząd pracował nad projektem ustawy o nadzwyczajnym podatku od nafciarzy, który miał zrekompensować budżetowi straty na CPN. Omówienie projektu pojawiło się pod koniec maja, a projekt został przekazany do przyspieszonych konsultacji dopiero na początku czerwca. I już w połowie tego miesiąca rząd zatwierdził ten projekt, który miał zapewnić budżetowi 4 mld zł na zrekompensowanie spadku dochodów w związku z CPN.

Firmy naftowe wytykały Ministerstwu Finansów, że przygotowało projekt na podstawie „pobieżnych analiz wybranych wyników finansowych" Orlenu. A sytuacja tego koncernu, który ma rafinerie i trochę własnych złóż ropy naftowej, jest inna niż firm importujących jedynie paliwa. Senat wniósł też poprawki do pospieszenie uchwalonej przez Sejm ustawy, aby ocalić niektóre firmy paliwowe przed ryzykiem podatku większego niż ich dochód.

Czy Polskę stać na cykliczne dotowanie kierowców, zwłaszcza kiedy nie wiadomo, na jak długo weszliśmy w erę drogich paliw?

Problem polega na tym, że prawdopodobnie ogłaszając program CPN, rząd mógł założyć, że konflikt na Bliskim Wschodzie zakończy się do połowy roku. Było to zbyt optymistyczne założenie, o czym kierowcy dwukrotnie już się przekonali. Najpierw od lipca, kiedy w czasie wakacyjnych wyjazdów CPN się skończył, a nagła fala starć zbrojnych na Bliskim Wschodzie mocno podbiła rachunki za tankowanie.

Premier Tusk zareagował na to zapowiadając pod koniec lipca częściowe cięcia podatków od paliw na dwa ostatnie tygodnie sierpnia (kosztowało to budżet ok. 500 mln zł). Szkopuł w tym, że pod koniec sierpnia walki na Bliskim Wschodzie wybuchły ze wzmożoną siłą. I ledwo skończył się CPN-bis, a ceny paliw w Polsce zaczęły bić rekordy.

I nic dziwnego, że od kilku tygodni zmieniła się narracja. Nadzwyczajny podatek od nafciarzy nie jest już przedstawiany jako rekompensata dla budżetu za pierwszą edycję CPN, lecz jako środki na ewentualny CPN 3.0. Tylko, czy Polskę stać na cykliczne dotowanie kierowców, zwłaszcza kiedy nie wiadomo, na jak długo weszliśmy w erę drogich paliw? Naftowym szejkanatem Polska przecież nie jest. ●

Andrzej Kublik

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34453017

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

Dyrektor Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego we Wrocławiu,

działając zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, informuje, że w siedzibie przy ul. Sztabowej 32 we Wrocławiu został wywieszony na okres 21 dni (od dnia 18.09.2026 roku do dnia 09.10.2026 roku) **wykaz nr 70/2026** obejmujący najem gruntu o pow. 3 443,00 m² wraz z wiatą nr 72 o pow. 336,00 m² położonego we Wrocławiu przy ul. Dmowskiego, woj. Dolnośląskie, działka nr 2/7, AM-22, obręb Plac Grunwaldzki.

Dodatkowe informacje na temat nieruchomości można uzyskać w Agencji Mienia Wojskowego we Wrocławiu przy ul. Zwycięskiej 39, pok. nr 28 lub pod nr tel. 71/710 72 79.

ODDZIAŁ REGIONALNY AMW we Wrocławiu • ul. Sztabowa 32, 50-984 Wrocław
tel. (71) 710 72 00, fax (71) 710 72 01
e-mail: wroclaw@amw.com.pl www.amw.com.pl

WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34453026

INWESTUJ W GRYFICACH

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA BURMISTRZA GRYFIC

NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH NIEZABUDOWANYCH położonych przy ul. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, NOWY ŚWIAT i PODWIEJSKIEJ W GRYFICACH

Gryfice

PODSTREFA GRYFICE KOSTRZYŃSKO - SŁUBICKIEJ SSE

I. ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego w obrębie geodezyjnym nr 3 miasta Gryfice

L. p.	Numer działki	Powierzchnia działki	Wadium	Cena wywoławcza netto	Opis nieruchomości
1.	1/15	2.0227 ha	154.000,00 zł	770.000,00 zł	nieruchomości gruntowe niezabudowane
2.	1/16	1.8782 ha	127.000,00 zł	635.000,00 zł	

Przeznaczenie zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gryfice: Uchwała Nr XLII/450/2017 z dnia 20 grudnia 2017 r. teren funkcjonalny symbol „P": teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.

Do wylicytowanej ceny sprzedaży doliczony zostanie **podatek VAT** w stawce obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży.

Działki położone są w Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej podstrefie Gryfice przy ul. M. J. Piłsudskiego w Gryficach przy wyjeździe w kierunku Trzebiatowa po prawej stronie drogi wojewódzkiej nr 109. Dostęp działek do drogi publicznej (wojewódzkiej nr 109) poprzez drogę wewnętrzną asfaltową (dz. nr 8/1 - własność Gminy Gryfice w której usytuowane są media - energia elektryczna, kanalizacja sanitarna i deszczowa oraz woda) oraz drogi wewnętrzne nr 6/9 i 1/13 nieurządzone.

Zarządcy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. **przysługuje prawo pierwokupu nieruchomości** (art. 8 ust. 2 ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych Dz. U. z 2023 r., poz. 1604).

II. ul. Nowy Świat w obrębie geodezyjnym nr 1 miasta Gryfice

L. p.	Numer działki	Powierzchnia działki	Wadium	Cena wywoławcza	Opis nieruchomości
1.	14/1	1.7713 ha	140.000,00 zł	700.000,00 zł	nieruchomość gruntowa niezabudowana

Do wylicytowanej ceny sprzedaży doliczony zostanie podatek VAT w stawce obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży.

Dostęp do drogi zapewniony przez służebność gruntową drogi koniecznej polegającą na prawie przechodu i przejazdu przez działkę 14/2.

III. ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego w obrębie geodezyjnym nr 2 miasta Gryfice

L. p.	Nr działki	Pow. działki (ha)	Wadium	Cena wywoławcza netto	Opis nieruchomości
1.	24/44	0.3551 ha	32.000,00 zł	160.000,00 zł	nieruchomości gruntowe niezabudowane
2.	24/45	0.4296 ha	38.800,00 zł	194.000,00 zł	
3.	24/48	0.6156 ha	55.400,00 zł	277.000,00 zł	
4.	24/50	0.6514 ha	58.600,00 zł	293.000,00 zł	

Dla działek nr 24/44, 24/45, 24/48 i 24/50 wydano decyzje o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku usługowego z funkcją magazynowo-składową.
Do wylicytowanej ceny sprzedaży doliczony zostanie **podatek VAT** w stawce obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży.

IV. ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego w obrębie geodezyjnym nr 2 miasta Gryfice

L. p.	Numer działki	Powierzchnia działki	Wadium	Cena wywoławcza	Opis nieruchomości
1.	13	1.6561 ha	127.800,00 zł	639.000,00 zł	nieruchomość gruntowa niezabudowana

Do wylicytowanej ceny sprzedaży doliczony zostanie **podatek VAT** w stawce obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży.

V. ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego w obrębie geodezyjnym nr 2 miasta Gryfice

L. p.	Numer działki	Powierzchnia działki	Wadium	Cena wywoławcza	Opis nieruchomości
1.	14	2.4216 ha	160.200,00 zł	801.000,00 zł	nieruchomość gruntowa niezabudowana

Do wylicytowanej ceny sprzedaży doliczony zostanie **podatek VAT** w stawce obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży.

VI. ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego w obrębie geodezyjnym nr 2 miasta Gryfice

L. p.	Numer działki	Powierzchnia działki	Wadium	Cena wywoławcza	Opis nieruchomości
1.	32	0.5791 ha	44.200,00 zł	221.000,00 zł	nieruchomość gruntowa niezabudowana

Do wylicytowanej ceny sprzedaży doliczony zostanie **podatek VAT** w stawce obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży.

VII. ul. Podwiejska w obrębie geodezyjnym nr 4 miasta Gryfice

L. p.	Numer działki	Powierzchnia działki	Wadium	Cena wywoławcza	Opis nieruchomości
1.	759	0.8635 ha	78.000,00 zł	390.000,00 zł	nieruchomość gruntowa niezabudowana

Do wylicytowanej ceny sprzedaży doliczony zostanie **podatek VAT** w stawce obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży.

P R Z E T A R G I odbędą się w **dniu 20 listopada 2026 r. o godz. 11 00**
w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gryficach, Plac Zwycięstwa 37, pokój nr 102, I piętro.
WARUNKIEM przystąpienia do przetargu jest dokonanie wpłaty **WADIUM** w terminie **do dnia 16 listopada 2026 r**

Ogłoszenie Burmistrza Gryfic o przetargach ustnych nieograniczonych na sprzedaż nieruchomości położonych przy ul. M. J. Piłsudskiego, Nowy Świat oraz Podwiejskiej w Gryficach, wywieszono do publicznej wiadomości na tablicy ogłoszeń na II piętrze w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gryficach oraz na tablicy ogłoszeń przed budynkiem Urzędu Miejskiego w Gryficach, jak również umieszczono na stronie internetowej Gminy GRYFICE www.gryfice.eu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.gminagryfice.pl

Szczegółowych informacji udziela Wydział Rolnictwa,

Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska oraz Wydział Planowania Przestrzennego i Gospodarki Gminnej Urzędu Miejskiego w Gryficach, II piętro, pokój 214, tel. 91 38-53-241, II piętro, pokój 202, tel. 91 38-53-253

z up. Burmistrza Gryfic
Zastępca Burmistrza Gryfic
Olga Bujanowska

Gryfice, 18 września 2026 r.

eprasa.pl b56b8b568d

Co będziemy oglądać w kinach

15 FILMÓW, NA KTÓRE CZEKAM TEJ JESIENI

Filmowa „Lalka" i nowa ekranizacja Jane Austen. Robert Pattinson polujący na pedofilów i John Malkovich jako agent CIA. Wybrałam kinowe premiery, których nie mogę się doczekać.

Maja Staniszewska

„KURA"
reż. György Pálfi

Może to dziwny wybór na początek, ale zaintrygowało mnie, że węgierski reżyser nakręcił w Grecji film fabularny, którego główną bohaterką jest kura. Mam wrażenie, że nic o kurach nie wiem, choć przecież karmią mnie prawie codziennie i są obok człowieka w każdym zakątku świata. Może z tej opowieści o uciekinierce z przemysłowej fermy w końcu się czegoś o nich nauczę.
W kinach od 18 września.

„HOT SPOT"
reż. Agnieszka Smoczyńska

Każdy film Agnieszki Smoczyńskiej to wydarzenie, każdy jest inny i każdy stawia inne wyzwania. Tym razem reżyserka, zgromadziwszy międzynarodową obsadę, w której jednak prym wiedzie nasz Andrzej Konopka (są też Naomi Rapace i Reika Kirishima), zabiera widzów w niedaleką przyszłość. Społeczeństwo jest podłączone do sztucznej inteligencji. Ceną za przeżycie jest oddanie całej wiedzy o sobie. Tylko nieliczni się buntują.
W kinach od 25 września.

„LALKA"
reż. Maciej Kawalski

Wiem już, jaka jest serialowa „Lalka" i bardzo ją polecam, ciekawa jestem zatem, jaka będzie kinowa interpretacja powieści Bolesława Prusa. W role Wokulskiego i Łęckiej wcielają się Marcin Dorociński i Kamila Urzędowska, a Rzeckim jest wracający po latach na ekrany Marek Kondrat.
W kinach od 30 września.

„PRIMETIME"
reż. Lance Oppenheim

Robert Pattinson jako amerykański telewizyjny łowca pedofilów. Film oparty na faktach. Na festiwalu w Wenecji podkreślano, że to najlepsza rola Pattinsona w karierze, choć tak piszą ostatnio o każdym jego filmie – to, jak ten aktor się rozwinął, to jedna z najciekawszych hollywoodzkich historii od lat.
W kinach od 9 października.

• Marcin Dorociński i Agata Kulesza w filmie „Lalka", reż. Maciej Kawalski

FOT. KINO ŚWIAT

• Julianne Moore w filmie „Debiut", reż. Jesse Eisenberg

FOT. MONOLITH FILMS

• John Malkovich i Mariana Di Girólamo w filmie „Dziki Koń Dziewięć", reż. Martin McDonagh

FOT. SEARCHLIGHT PICTURES/DIEGO ARAYA CORVALÁN

„DIGGER"
reż. Alejandro González Iñárritu

Bardzo tajemniczy projekt, w którym Tom Cruise po rozstaniu z rolą Ethana Hunta (ale czy na pewno?), wciela się w najbogatszego człowieka na świecie, który próbuje uratować ludzkość przed katastrofą, jaką sam wywołał. Zwiastun zapowiada czarną komedię, Cruise w nim wygląda brawurowo, mam nadzieję, że film okaże się wart obejrzenia.
W kinach od 9 października.

„THE SOCIAL RECKONING: W SIECI KONSEKWENCJI"
reż. Aaron Sorkin

16 lat po „The Social Network" opowiadającym o narodzinach Facebooka, scenarzysta tego tytułu przedstawia ciąg dalszy historii serwisu, którego korzenie były mocno nadgniłe. A który urósł tak bardzo, że niektórzy uważają, że jest „zbyt wielki, by upaść".

Tym razem bohaterem nie jest Mark Zuckerberg, a sygnalistka, która pokazała światu, że doskonale zdaje sobie sprawę ze szkód, jakie czyni Facebook, ale przedkłada zyski nad dobro innych.
W kinach od 9 października.

eprasa.pl b56b8b568d

„CZAS, KTÓRY NIE NADSZEDŁ”
reż. Julia Rogowska

Jeszcze jedna polska reżyserka zabierająca nas w przyszłość. Debiutantka Julia Rogowska przedstawia świat bez starości i brzydoty. Agata Kulesza i Dobromir Dymecki grają zakochaną parę, z której on zdecydował się na kurację antygeriatryczną, ona zaś odmówiła. Zostali rozdzieleni, a kiedy spotykają się po latach, muszą sobie odpowiedzieć na pytanie, czy ich miłość przetrwała próbę.
W kinach od 16 października.

„ROZWAŻNA I ROMANTYCZNA”
reż. Georgia Oakley

Nieważne, ile już powstało ekranizacji powieści Jane Austen, zawsze chętnie obejrzę kolejną. Siła wielkiej literatury polega na tym, że można ją odczytywać wciąż na nowo (patrz dwie „Lalki”), ciekawa więc jestem, co kolejne pokolenie zobaczyło w opowieści o siostrach Dashwood, z których jedna kocha po cichu, a druga tak, że cały świat wie o jej miłości.
W kinach od 16 października.

„BARANEK SHAUN I KUDŁATA BESTIA”
reż. Steve Cox, Matthew Walker

Uwielbiam animowanego plastelinowego baranka Shauna i resztę jego owczego stada, a także farmera, u którego mieszka, i jego gapowatego psa. Nieważne, czy krótkie, czy długie, filmy z nimi bawią mnie, czasem do łez, a nawet do łez wzruszają. Tym razem, z okazji zbliżającego się Halloween, Shaun będzie próbował mnie przestraszyć. Zapewne mu się nie uda, zabawa jednak i tak będzie przednia.
W kinach od 16 października.

„NASZA REWOLUCJA”
reż. Piotr Domalewski

Opowieści o ojcach naszej niepodległości (data premiery filmu nieprzypadkowa) wypadają różnie. Ta jednak zapowiada się ciekawie, choćby dlatego, że Jacek Kuroń (Arkadiusz Jakubik) nie jest w niej sam – równie ważną rolę odgrywa jego żona, Gaja (Magdalena Popławska). Historia małżeństwa ludzi odważnych może się przydać w dzisiejszych niepewnych czasach.
W kinach od 11 listopada.

„DZIKI KOŃ DZIEWIĘĆ”
reż. Martin McDonagh

Staram się oglądać wszystko, co Martin McDonagh ma do zaproponowania nie tylko w kinie, ale i w teatrze. Jego momentami bardzo czarne poczucie humoru, zmysł obserwacji i ucho na problemy społeczne bardzo mi odpowiadają.

Tym razem reżyser wziął na warsztat CIA i jej brzydki zwyczaj mieszania się w sprawy innych krajów. Dawid Dróżdż w recenzji z Wenecji w „Wyborczej” pisał, że „osadzona w latach 70. opowieść zaskakująco dobrze rymuje się ze współczesnością spod znaku Trumpa”. Chętnie się przekonam.
W kinach od 13 listopada.

• Magdalena Popławska i Arkadiusz Jakubik w filmie „Nasza rewolucja”, reż. Piotr Domalewski

FOT. ANNA WŁOCH/NEXT FILM

„STRUŚ PĘDZIWIATR I ZEMSTA KOJOTA”
reż. Dave Green

Kto nie lubi „Zwariowanych melodii” ręka w górę. Nie widzę. Ja też mam z nimi same ciepłe wspomnienia. Czekam więc na łączący aktorów i postaci animowane film, w którym Kojot decyduje się pozwać korporację Acme za to, że sprzedaje mu wadliwe produkty, przez co nie jest w stanie schwytać Strusia Pędziwiatra. Mam nadzieję, że będę się śmiać w głos.
W kinach od 20 listopada.

„DEBIUT”
reż. Jesse Eisenberg

Po wycieczce do Polski w filmie „Prawdziwy ból” reżyser i aktor Jesse Eisenberg, który otrzymał polski paszport, przedstawia bardzo amerykańską historię. O nieśmiałej gospodyni domowej, która bierze udział w castingu do musicalu w lokalnym teatrze i nieoczekiwanie dostaje rolę. W roli gospodyni Julianne Moore, a w roli reżysera, który wywraca jej życie do góry nogami – Paul Giamatti.
Film otworzy 9 października tegoroczną edycję Warszawskiego Festiwalu Filmowego. W kinach od 11 grudnia.

„AVENGERS: DOOMSDAY”
reż. Joe i Anthony Russo

i „DIUNA: CZĘŚĆ TRZECIA”
reż. Denis Villeneuve

Zamiast „Barbenheimera” mamy w tym roku „Weekend Florence Pugh”. Angielska aktorka gra w dwóch najbardziej oczekiwanych premierach grudnia, które zresztą w USA wchodzą do kin tego samego dnia.

To kolejna część „Avengersów”, którą obejrzę, bo oglądałam wszystkie poprzednie i jestem ciekawa, czy tym razem będzie lepiej. Oraz trzecia część „Diuny”, którą obejrzę dla niej (i dla Pattinsona) oraz również dla lekcji, którą ma dla widzów na temat charyzmatycznych przywódców i rozmaitych mesjaszy.
W kinach od 16 i 18 grudnia.

REKLAMA

Kraj/34451731

Gdzie właściwie mieszka pamięć miasta?

Czy jej miejscem jest muzealny magazyn, archiwum, stara, pożółkła fotografia, kamienica, która jako jedna z niewielu przetrwała, nazwa ulicy, przedmiot zachowany przez kolejne pokolenia, a może mieszka w ludziach — w tym, co pamiętają, opowiadają i przekazują dalej?

Pamięć miasta jest rozproszona. Jej fragmenty znajdują się w dokumentach i budynkach, znajdujemy ją także w prywatnych historiach, sąsiedzkich opowieściach i gestach. Czasem przechowują ją instytucje, czasem pojedynczy człowiek. Niekiedy jej ślad jest dobrze opisany i zabezpieczony, innym razem istnieje tylko dlatego, że ktoś jeszcze potrafi o nim opowiedzieć lub zaśpiewać.

Troska o pamięć, przemijanie i szacunek do głosów poprzednich pokoleń stały się punktem wyjścia powstania Festiwalu „Wolskich Ostańców”.

Festiwal nie powstał jako gotowy projekt, do którego kolejni partnerzy dopisywali swoje wydarzenia. Jego sens rodził się pomiędzy instytucjami. Przy jednym stole spotkali się przedstawiciele Wolskiego Centrum Kultury, Muzeum Getta Warszawskiego, Instytutu Pileckiego, Biblioteki Publicznej Dzielnicy Wola, Muzeum Woli oraz samorządu dzielnicy Wola. Każda z tych instytucji wniosła do wspólnej opowieści inną perspektywę i inny sposób pracy z pamięcią miasta. Dopiero kiedy te różne spojrzenia spotkały się ze sobą, powstała opowieść, której żadna z instytucji nie mogłaby stworzyć samodzielnie.

Program Ostańców przemieszcza się po Woli – wchodzi do muzeum, biblioteki, instytutu, domu kultury, amfiteatru, wychodzi na ulicę, zagląda na podwórka, zatrzymuje się przy budynkach, które łatwo ominąć bez świadomości tego, co wydarzyło się w ich wnętrzach i wokół nich. Wraz z miejscem zmienia się także sposób opowiadania. Pamięć raz przyjmuje postać dokumentu, innym razem osobistego wspomnienia, obrazu, dźwięku, rozmowy czy działania artystycznego. Stare fotografie nieistniejących budynków stają się punktem wyjścia do pracy twórczej. Historie mieszkańców dźwięczą w piosenkach.

Może właśnie na tym polega trwanie. Nie na pozostawaniu takim samym, a na zdolności do przechodzenia z rąk do rąk, z pamięci do pamięci, z jednego języka w drugi.

To, co mnie fascynuje w Festiwalu, to nieustanne przenikanie się istnienia i znikania. Sam ostaniec jest tego najlepszym świadectwem — istnieje dlatego, że coś wokół niego zniknęło. Jego obecność zawsze niesie więc opowieść o nieobecności.

Katarzyna Doszczak-Fuławka

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

Magdalena Dubrowska

Dokąd jechać i co oglądać

Nadchodzi kulturalna jesień

Oto wybrane festiwale, koncerty, wystawy i premiery teatralne, na które warto zwrócić uwagę. Są wśród nich dobrze znane wydarzenia cykliczne, ale też nowe odkrycia.

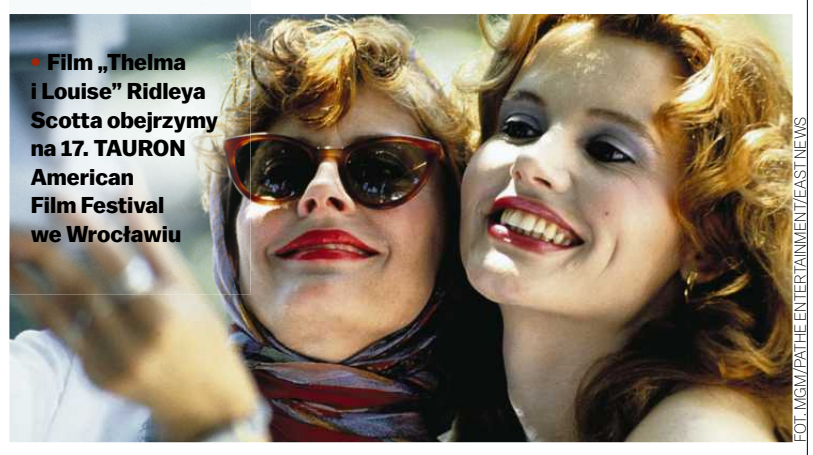

• Wystawa „Tilda Swinton – Ongoing" od 18 września w Instytucie Przemysłów Kreatywnych w Warszawie

FOT. KRZYSZTOF ŻATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL, PASCAL LE SEGRETAIN/GETTY IMAGES

• Wystawa „Stulecie. W rocznicę wielkiej wystawy śląskiej sztuki średniowiecznej" w Muzeum Narodowym we Wrocławiu

• Film „Thelma i Louise" Ridleya Scotta obejrzymy na 17. TAURON American Film Festival we Wrocławiu

FOT. MGM/PATHE ENTERTAINMENT/EAST NEWS

FILM

51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
21-26 września, Gdynia

W najważniejszym konkursie polskiego kina po raz 51. o Złote Lwy powalczy 16 filmów, najgłośniejszych rodzimych producji sezonu. Są wśród nich m.in. „Hot Spot" Agnieszki Smoczyńskiej, „Dziki, dziki wschód" Jana Holoubka, „Dobry chłopiec" Jana Komasy, „Powiedz mi, co czujesz" Łukasza Rondudy, „Fluidy" Marii Wider, „Violetta Villas" Karoliny Bielawskiej, „Zima pod znakiem Wrony" Kasi Adamik i „Czas, który nie nadszedł" Julii Rogowskiej. W programie także konkurs Perspektywy, filmy krótkometrażowe, dokumenty, pokazy specjalne, sekcja Polonica i wydarzenia związane ze stuleciem Gdyni.

42. Warszawski Międzynarodowy Festiwal Filmowy
9-18 października, Warszawa

„Debiut" (The Debut), najnowszy film Jessego Eisenberga (w obsadzie: Julianne Moore i Paul Giamatti), otworzy 42. Warszawski Międzynarodowy Festiwal Filmowy. W programie 170 filmów i 80 premier z całego świata. W sekcji „Konfrontacje" zobaczymy m.in. nagrodzony Złotą Palmą w Cannes – „Fiord" (reż. Cristian Mungiu), ale też „Daleko od brzegu" (reż. Lance Hammer) z Juliette Binoche, „Demony" (reż. Natalka Worożbyt) czy „Niespodziewane" (reż. Ryusuke Hamaguchi).

Publiczność zobaczy też 15 filmów pełnometrażowych i koprodukcji z polskim udziałem oraz 25 polskich filmów krótkometrażowych. W Konkursie Międzynarodowym znalazły się: „Przez ścianę" Macieja Sobieszczańskiego z Marią Dębską i Jakubem Gierszałem oraz pokazywane ostatnio na festiwalu w Wenecji – „Cudze rzeczy" Grzegorza Dębowskiego. Program jest już na stronie festiwalu www.wff.pl.

12. Splat! FilmFest
22-31 października, Warszawa

Największy w Polsce festiwal kina grozy i filmów gatunkowych. Splat! FilmFest to przegląd horrorów, thrillerów, science fiction i produkcji dziwacznych, które wymykają się klasyfikacjom. Widzowie w warszawskiej Kinotece zobaczą premiery, retrospektywy i filmy kultowe, a także wezmą udział w spotkaniach z twórcami. Festiwal słynie z niepokornej atmosfery i odwagi w pokazywaniu kina, które balansuje na granicy estetyki i dobrego smaku. Szczegóły: splatfilmfest.com

33. Międzynarodowy Festiwal Filmowy Etiuda&Anima
26-31 października, Kraków

Krakowski festiwal od ponad trzech dekad łączy dwa filmowe światy: kino studenckie pokazujące osiągnięcia studentów szkół filmowych i artystycznych z całego świata oraz dorobek twórców animacji artystycznej – profesjonalistów, studentów i realizatorów niezależnych. W tytułowych konkursach można zdobyć Złotego Dinozaura i Złotego Jabberwocky'ego. W programie są też: spotkania z twórcami, warsztaty i pokazy specjalne.

20. Festiwal Filmów Azjatyckich Pięć Smaków
10-17 listopada, Warszawa; online 10 listopada-6 grudnia

Jubileuszowa edycja festiwalu poświęconego kinu Azji Wschodniej, Południowej i Południowo-Wschodniej. Ogłoszono już dwie duże retrospektywy. Pierwsza przypomni twórczość Tsui Harka, wizjonera hongkońskiego kina, który w latach 80. odświeżał tradycyjne chińskie gatunki, eksperymentował z efektami specjalnymi i popularyzował bohaterki-wojowniczki, wywierając ogromny wpływ na późniejsze hollywoodzkie kino akcji.

Przegląd obejmie osiem filmów z najciekawszego okresu jego twórczości. Druga retrospektywa pokaże pełnometrażowe filmy Na Hong-jina: „The Chaser", „The Yellow Sea", „The Wailing" i najnowszy „Hope" – zrealizowany w 2026 roku monster movie, najdroższą produkcję w historii koreańskiego kina. Program festiwalu, obejmujący co najmniej 50 filmów pełnometrażowych, zostanie ogłoszony 20 października.

17. TAURON American Film Festival
17-22 listopada, Wrocław; online 17 listopada-6 grudnia

Tegoroczna edycja festiwalu prezentującego amerykańskie kino niezależne odbędzie się pod znakiem kina drogi. W sekcji „Kobiety w drodze" klasyczne road movies zostaną pokazane z perspektywy bohaterek przejmujących kierownicę – wśród pierwszych ogłoszonych tytułów są „Ludzie z deszczu" Francisa Forda Coppoli, „Thelma i Louise" Ridleya Scotta oraz „Mała Miss" Jonathana Daytona i Valerie Faris. Powróci też przygotowana z Filmwebem sekcja „Freaks and Geeks", tym razem poświęcona amerykańskim komediom lat 2000. o bohaterach, którym nie spieszy się do dorosłości. W programie m.in. „Druhny" Paula Feiga, „Wpadka" Judda Apatowa, „Boski chillout" Davida Gordona Greena i „Bracia przyrodni" Adama McKaya. Pełny program festiwalu zostanie ogłoszony 3 listopada.

LITERATURA

Nagroda Literacka „Nike"
4 października, Warszawa

Nagroda Literacka „Nike" zostanie w tym roku przyznana po raz 30. W niedzielę 4 października poznamy laureata bądź laureatkę jubileuszowej edycji, która odbędzie się w gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Transmisja będzie dostępna na antenie TVP2 i TVP Kultura o godz. 20.30 oraz na Wyborcza.pl. Zwycięzca otrzyma 100 tys. zł i statuetkę zaprojektowaną przez Gustawa Zemłę.

Z finałowej siódemki Nike najważniejszą książkę wybierają też czytelnicy i czytelniczki „Wyborczej", która jest współorganizatorem nagrody. Przy głosowaniu można (ale nie trzeba) wziąć też udział w konkursie na recenzję jednej z książek finalistek. Do wygrania jest 10 tys. zł, które ufundował Totalizator Sportowy. Na państwa głosy i recenzje-uzasadnienia czekamy do 27 września 2026 r. do godz. 23.59.

Oto finalistki i finaliści Nagrody Literackiej „Nike" 2026:

• Anna Bikont, „Nie koniec, nie początek. Powojenne wybory polskich Żydów" REPORTAŻ, Wydawnictwo Czarne

• Dorota Grabek, „Zmartwychwstanki" OPOWIADANIA, Wydawnictwo Czarne

• Justyna Kulikowska, „Wnyki dla światła" POEZJA, Wydawnictwo WBPiCAK

• Krzysztof Łapiński, „Najmądrzejszy. Biografia Sokratesa" BIOGRAFIA, Wydawnictwo Agora

• Weronika Murek, „Urodziny" POWIEŚĆ, Wydawnictwo Czarne

• Zyta Rudzka, „Tylko durnie żyją do końca" POWIEŚĆ, Wydawnictwo W.A.B.

• Szczepan Twardoch, „Null" POWIEŚĆ, Wydawnictwo Marginesy

18. Festiwal Conrada
19-25 października, Kraków

Hasłem tegorocznej edycji jednego z najważniejszych festiwali literackich w Europie jest „Nieposłuszeństwo". Wśród gości m.in. Olga Tokarczuk, Juan Gabriel Vásquez, Cristina Rivera Garza, Didier Eribon, Édouard Louis, Szczepan Twardoch, Christoph Ransmayr, Sophie Gilbert oraz Ryszard „Peja" Andrzejewski.

Bohaterem festiwalu będzie Albert Camus – w 75. rocznicę wydania „Człowieka zbuntowanego" o jego filozofii buntu porozmawiają m.in. wnuk pisarza David Camus, historyczka Joanna Ostrowska, politolog Basil Kerski oraz w roli prowadzącego Maciej Kałuża, założyciel Polskiego Stowarzyszenia Alberta Camusa. Organizatorzy zapraszają na „Lekcje czytania", a także na galę Nagrody Conrada. Podczas ceremonii po raz dwunasty zostanie nagrodzony najlepszy debiut minionego roku.

Organizatorzy Festiwalu Conrada: Miasto Kraków, KBF – operator programu Kraków Miasto Literatury UNESCO, Fundacja Tygodnika Powszechnego.

12. Festiwal im. Zygmunta Haupta
14-18 października, Gorlice

Patron festiwalu Zygmunt Haupt to urodzony w 1907 r. emigracyjny pisarz, malarz i architekt, który po II wojnie światowej nie wrócił do Polski i zamieszkał w Stanach Zjednoczonych, gdzie pracował m.in. dla „Głosu Ameryki". W programie festiwalu poświęconego jego twórczości są m.in. spotkania z pisarzami i pisarkami: Waldemarem Bawołkiem, Elizą Kącką, Weroniką Murek, Krzysztofem Siwczykiem, Aldoną Kopkiewicz, Piotrem Sommerem czy Bohdanem Zadurą. Ważnym wątkiem będą też rozmowy poświęcone Mironowi Białoszewskiemu, Jadwidze Maurer i Tove Ditlevsen – tę ostatnią przypomną Justyna Sobolewska i Olga Wróbel, rozmawiając m.in. o „Trylogii kopenhaskiej" i wydanym po polsku w 2016 roku „Pokoju Vilhelma"..

MUZYKA

Warszawska Jesień
16-27 września, Warszawa

Jeden z najstarszych i najważniejszych europejskich festiwali muzyki współczesnej odbędzie się po raz 69. Otworzy go koncert pod dyrekcją Marzeny Diakun, w którym wraz z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach wystąpią m.in. skrzypaczka i performerka Mia Zabelka, perkusista Hubert Zemler oraz Krzysztof Knittel, odpowiedzialny za elektronikę i improwizację dyrygowaną. W programie koncertu znalazły się m.in. dwa utwory zamówione przez Warszawską Jesień – „forMIA" Knittla i „strefa zaniku" Mateusza Śmigasiewicza – oraz kompozycje Adama Porębskiego i Annesley Black. Prócz tego na festiwalu wystąpią m.in. Hashtag Ensemble, Kompopolex, Zafraan Ensemble, Spółdzielnia Muzyczna Contemporary Ensemble i Scenatet. Kompopolex wykona multimedialne „No Future" Alexandra Schuberta, a w Łazienkach Królewskich odbędzie się „Paradiso. Parada roślin". W ramach Małej Warszawskiej Jesieni powstanie też „Nurogęsiopolis" Dominika Strycharskiego – instalacja wizualno-dźwiękowa i słuchowisko, któremu towarzyszyć będą chóralne i partycypacyjne działania w przestrzeni miasta.

Avant Art Festival
2 września-11 października, Dolny Śląsk (2-27 września), Wrocław (3-15 września), Warszawa (15 września-11 października), Lublin (21-25 września)Warszawa

Festiwal muzyki eksperymentalnej i sztuki dźwięku odbywa się w tym roku w trzech częściach Polski. W Warszawie wystąpi m.in. OSMIUM, projekt tworzony przez Hildur Guðnadóttir, Jamesa Ginzburga, Rully'ego Shabarę i Sama Slatera, we Wrocławiu zagrają m.in. australijskie trio The Necks, czy Iggor Cavalera, a w innych dol-

›

eprasa.pl b56b8b568d

LECI ZNAMI PILOT
SEZON 2026/2027

TEATR ŻEROMSKIEGO W KIELCACH

25-507 Kielce, ul. Sienkiewicza 32/kasa +48 413 447 500/kasa@teatrzeromskiego.pl/sekretariat@teatrzeromskiego.pl/www.teatrzeromskiego.pl

KIELCE INTERNATIONAL THEATRE FESTIVAL * 8 * KIELECKI MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TEATRALNY

OCTOBER 11→25 2026 PAŹDZIERNIK

Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach jest instytucją finansowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz współfinansowaną przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Patronat honorowy

Partnerzy:

KIELECKIE CENTRUM KULTURY

Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu

Patroni medialni:

onet

Trójka POLSKIE RADIO

TVP KULTURA

e-teatr.pl

RADIO KIELCE 101,4 MHz

TVP3 KIELCE

Echo Dnia

Klub festiwalowy

Kraj/34452534

eprasa.pl b56b8b568d

nośląskich miastach – Gwilly Edmondez, Daniel Szwed, Elvin Brandhi i T'ien Laiw. W Lublinie usłyszymy m.in. Ryosuke Kiyasu – charakterystyczną postać japońskiej sceny eksperymentalnej.

Unsound 2026: SOFT POWER
2-6 października Warszawa, 8-11 października Kraków

Unsound połączy wreszcie Kraków i Warszawę, i to specjalnym Pociągiem zwanym Unsoundem, w którym 7 października również odbywać się będą wydarzenia artystyczne z osobnymi programami w obu miastach. Wśród ogłoszonych artystów są m.in. Tianzhuo Chen, Arca, Actress, Ana Roxanne z Hashtag Ensemble, Księżyc ze Svitlaną Nianio, oraz Liars, którzy z Maciem Morettim i Tymkiem Papiorem wykonają jubileuszowy program Drum's Not Dead. Piotr Kurek i Wilhelm Sasnal zaprezentują projekt „WARSZAWA" z Zespołem Pieśni i Tańca „Śląsk".

Joost Klein
3 października, COS Torwar, Warszawa

Holenderski artysta łączący muzykę elektroniczną, gabber, rap, pop, performance i sztuki wizualne wystąpi w Warszawie w ramach swojej światowej trasy. Jego koncerty to multimedialne widowiska łączące humor, melancholię i klubową energię.

8. Sącz Jazz Festival
24 października-27 listopada, Stary Sącz

Podczas tego festiwalu jazzowego wystąpią m.in. Wojtek Mazolewski Quintet, Gerald Clayton Trio, Urszula Dudziak i Grzech Piotrowski w projekcie Just Duo oraz Kinga Głyk z zespołem.

17. Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. Henryka Wieniawskiego
8-25 października, Poznań/Warszawa

To jeden z najstarszych światowych konkursów skrzypcowych dla młodych skrzypków. Po inauguracji 8 października odbędą się trzy etapy przesłuchań, podczas których uczestnicy wykonają m.in. kompozycje Henryka Wieniawskiego oraz repertuar od baroku po muzykę współczesną. 23 i 24 października w Poznaniu odbędą się koncerty laureatów, a 25 października zwycięzcy wystąpią w Filharmonii Narodowej w Warszawie.

24. Sacrum Profanum
6-11 listopada, Kraków

Tegoroczna edycja krakowskiego festiwalu muzyki współczesnej i eksperymentalnej skupia się wokół rytuału. Sześć koncertów połączy artystów reprezentujących rozmaite stylistyki: od medytacyjnego dialogu Clary Lévy z muzyką Hildegardy z Bingen, po energetyczną eksplozję dźwięku w wykonaniu Ryosuke Kiyasu. Wystąpią również Timothy Archambault (pibigwan – tradycyjny algonkiński flet), Eyvind Kang (viola d'amore), Jessika Kenney (głos), Madhuvanti Pal (rudra vina – indyjski instrument strunowy) oraz zespół WCIAS wydobywający awangardowy potencjał z wielkopolskiego folku.

TEATR

„Krótki spektakl o matce i córce"
premiera 17 września, Teatr Dramatyczny, Warszawa

Debiutancki dramat aktorki Heleny Urbańskiej opowiada o jednej z najbardziej pierwotnych i skomplikowanych relacji – więzi matki i córki. Urbańska spektakl także reżyseruje i w nim gra, a partneruje jej na scenie Anita Sokołowska – w roli matki.

„Ludzie, miejsca i rzeczy"
premiera 19 września, Teatr Bagatela, Kraków

Anna Rokita reżyseruje dramat Duncana Macmillana o aktorce zmagającej się z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków. Spektakl opowiada o terapii, zdrowiu psychicznym, tożsamości oraz trudnym procesie odbudowywania własnego życia i relacji z innymi.

„Mąż i żona"
premiera 25–26 września, Teatr Polski we Wrocławiu

Michał Zadara bierze na warsztat jedną z najbardziej śmiałych komedii Aleksandra Fredry. Współczesna inscenizacja przenosi mechanizmy zdrady, pożądania i erotycznej gry w świat aplikacji randkowych, ukrytych wiadomości i czatów, stawiając pytania o monogamię i współczesne modele bliskości.

„Dwunastu gniewnych ludzi"
premiera 24 września, Teatr Współczesny, Warszawa

Piotr Ratajczak przenosi na scenę klasyczny tekst Reginalda Rose'a o dwunastu przysięgłych decydujących o losie młodego człowieka oskarżonego o zabójstwo. Thriller sądowy staje się opowieścią o odpowiedzialności, mechanizmach zbiorowego osądu, kruchości prawdy i odwadze jednostki, która sprzeciwia się większości.

• „Krótki spektakl o matce i córce" obejrzymy w Teatrze Dramatycznym w Warszawie

FOT. KAROLINA JÓŹWIAK

„NONFICTION"
premiera 3 października, Narodowy Stary Teatr, Kraków

Nowy spektakl Gosi Wdowik, oparty na prozie Julie Myerson w adaptacji Martyny Wawrzyniak otworzy nowy sezon w Narodowym Starym Teatrze w Krakowie. Bohaterka próbuje ocalić córkę zmagającą się z uzależnieniem„ a jej historia uruchamia pytania o dziedziczenie, odpowiedzialność, bezradność i granice prawa artystki do opowiadania o życiu najbliższych. Postać córki reprezentują na scenie ręcznie wykonane wełniane lalki-rzeźby Anety Grzeszykowskiej, inspirowane jej cyklem „Franciszka".

„Oresteja"
premiera 10 października, Teatr Narodowy, Warszawa

Jeden z najważniejszych europejskich reżyserów Luk Perceval po raz pierwszy pracuje w Teatrze Narodowym, mierząc się z trylogią Ajschylosa. Interesuje go przede wszystkim to, co pozostaje po wojnie: przemoc przenosząca się z pola bitwy do rodzin, pamięci, języka i relacji międzyludzkich. Antyczna historia staje się opowieścią o społeczeństwie próbującym ustanowić nowy porządek i przerwać spiralę zemsty. W obsadzie m.in. Danuta Stenka, Aleksandra Justa, Cezary Kosiński i Mariusz Bonaszewski.

8. Kielecki Międzynarodowy Festiwal Teatralny
11-25 października, Kielce

Na tym międzynarodowym przeglądzie współczesnego teatru zobaczymy zespoły z Polski, Litwy, Grecji i Hiszpanii. W programie m.in. „Potok. Ćwiczenia ze wspólnoty" Wiktora Rubina, „Najdłuższa szychta świata..." Piotra Mateusza Wacha,"Zamknij oczy Nel. W pustyni i w puszczy – epilog" Piotra Domalewskiego, „Paprykarz szczeciński" Marcina Libera czy „Krzyżacy" Jana Klaty.

„Faust"
premiera 16 października, Opera Krakowska

Jedna z najważniejszych oper Charles'a Gounoda powraca na krakowską scenę w nowej inscenizacji Michała Znanieckiego, który odpowiada również za scenografię. Kierownictwo muzyczne obejmuje Svetoslav Borisov, a w obsadzie znaleźli się m.in. Rafał Siwek, Edyta Piasecka, Marcelina Román, Iwona Socha i Adam Zdunikowski.

„Podwójne życie Weroniki"
premiera 17 października, Teatr Wybrzeże, Gdańsk

Ewelina Marciniak dopisuje dalszy ciąg historii bohaterki filmu Krzysztofa Kieślowskiego. Punktem wyjścia są „Podwójne życie Weroniki" Kieślowskiego i Piesiewicza oraz „Pokój Vilhelma" Tove Ditlevsen. Weronika wraca do swoich wyborów i wyobrażeń o kobiecości, a jej osobista biografia zostaje wpisana w doświadczenie polskiej transformacji lat 90. XX w.

„E:/migranci"
premiera 6 listopada, Narodowy Stary Teatr, Kraków

Mikita Iłynczyk tworzy przewrotny sequel „Emigrantów" Sławomira Mrożka. Tym razem Polska nie jest krajem, z którego się ucieka, lecz miejscem, do którego przyjeżdżają potomkowie dawnych emigrantów. Bohaterowie – jeden z Chicago, drugi z Grodna – trafiają do „mobilnej kapsuły asymilacyjnej" i próbują udowodnić swoje prawo do pozostania w nowej, zamożnej Polsce.

„Czarodziejska góra"
premiera 20 listopada, Nowy Teatr, Warszawa

Jedno z najważniejszych polskich przedstawień muzycznych ostatnich lat powraca w nowej obsadzie. Opera Pawła Mykietyna według Tomasza Manna, z librettem Małgorzaty Sikorskiej-Miszczuk, w reżyserii Andrzeja Chyry i ze scenografią Mirosława Bałki, zostanie przygotowana z udziałem solistek i solistów Akademii Operowej Teatru Wielkiego – Opery Narodowej.

„Łaknąć"
Sarah Kane, reż. Katarzyna Minkowska, premiera 14 listopada, Teatr im. Stefana Jaracza, Łódź

Z kolei w Łodzi Katarzyna Minkowska zmierzy się z jednym z najbardziej radykalnych tekstów Sarah Kane. „Łaknąć" rozbija tradycyjną fabułę i bohatera na cztery głosy, splatając doświadczenia pragnienia, miłości, przemocy, samotności i rozpadu języka. To jedna z ciekawszych zapowiedzi łódzkiego sezonu i jednocześnie spotkanie współczesnej reżyserki z klasyką brytyjskiego in-yer-face theatre.

„Na rauszu"
reż. Artur „Baron" Więcek, premiera 3 i 4 października, Teatr STU, Kraków

Sceniczna adaptacja oscarowego filmu Thomasa Vinterberga. Czterech zmęczonych codziennością nauczycieli postanawia sprawdzić teorię, według której człowiek funkcjonowałby lepiej, utrzymując we krwi stały, niewielki poziom alkoholu. Eksperyment początkowo dodaje im energii i odwagi, ale stopniowo wymyka się spod kontroli.

„Matki Chersonia"
reż. Barbara Wysocka, prapremiera 16 października, Teatr Wielki – Opera Narodowa, Warszawa

Nowa opera ukraińskiego kompozytora Maxima Kolomiietsa z librettem George'a Branta opowiada o ukraińskich matkach próbujących odzyskać dzieci uprowadzone przez Rosjan i wywiezione na Krym. Spektakl wykorzystuje także materiały dokumentalne. Warszawska realizacja, przygotowana w koprodukcji z Metropolitan Opera, będzie światową prapremierą pełnej inscenizacji dzieła.

„Zły"
reż. Krzysztof Garbaczewski, premiera 16 października, Teatr Powszechny, Warszawa

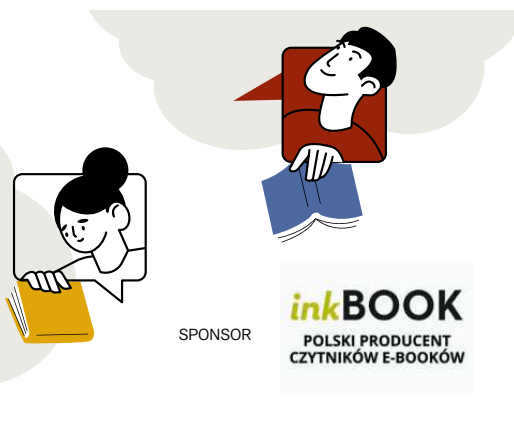
Krzysztof Garbaczewski sięga po kultową powieść Leopolda Tyrmanda i jej mitologię powojennej Warszawy. Wielowątkowa historia o tajemniczym obrońcy miasta ma stać się scenicznym portretem metropolii – pełnym równoległych historii, miejskiego chaosu, jazzu i zmieniających się tożsamości. W obsadzie m.in. Barbara Wysocka, An-

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34413993

Szukasz miejsca, gdzie można swobodnie porozmawiać o książkach?

ZAPISZ SIĘ NA
wyborcza.pl/klubksiazki

SPONSOR inkBOOK POLSKI PRODUCENT CZYTNIKÓW E-BOOKÓW

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

na Ilczuk, Klara Bielawka i Andrzej Kłak.

Mała Boska Komedia
13 września-13 listopada, Kraków

Przegląd najciekawszych polskich spektakli dla dzieci i młodzieży, które nie boją się eksperymentu ani trudnych tematów. W programie znalazły się m.in. „Power Play" Samary Hersch z TR Warszawa, „Podróże Guliwera" Krzysztofa Garbaczewskiego, „Pani Twardowska albo nieustraszony Adam Mickiewicz" Joanny Zdrady, „Czy to M...?" Moniki Czajkowskiej oraz „Pippi" Agi Błaszczak.

WYSTAWY

„Brudne strony. Karol Radziszewski i DIK Fagazine"
17 września-31 grudnia, Galeria Studio, Warszawa

Najnowsza wystawa Karola Radziszewskiego opowiada o queerowych archiwach poprzez „DIK Fagazine" – undergroundowe pismo artystyczne wydawane przez niego od ponad 20 lat. Magazyn łączy erotykę i pożądanie z wiedzą o nieheteronormatywnej historii oraz kulturze Europy Środkowo-Wschodniej. Ekspozycja pokazuje magazyn nie tylko jako publikację, ale także jako przestrzeń produkowania queerowej wiedzy, pamięci, pożądania i oporu. Kuratorem wystawy jest Michał Grzegorzek.

„Tilda Swinton – Ongoing"
18 września-17 stycznia 2027, Instytut Przemysłów Kreatywnych, Warszawa, ul. Mińska 65

Poznański Festiwal Malta sprowadza do Warszawy jeden z najbardziej niezwykłych międzynarodowych projektów wystawienniczych ostatnich lat. Jest to ekspozycja o twórczych relacjach, współpracy i wzajemnych inspiracjach słynnej brytyjskiej aktorki i bliskich jej osób. – Nigdy nie chciałam tworzyć retrospektywy – wyjaśnia Tilda Swinton. – Interesuje mnie proces, który wciąż trwa. „Ongoing" to próba ukazania twórczych relacji, które kształtowały – i nadal kształtują – moje życie od ponad 40 lat: rozmów, przyjaźni i wspólnych działań, z których rodzą się filmy i projekty.

„Picasso i pikasiaki. Nowoczesna ceramika"
11 września-7 lutego 2027, MNK Szołayscy, Kraków

Punktem wyjścia wystawy jest sześć ceramicznych półmisków Pabla Picassa, które artysta przywiózł do Polski w 1948 r. na Światowy Kongres Intelektualistów w Obronie Pokoju we Wrocławiu. Zostają zestawione z polską ceramiką artystyczną i fabryczną lat 50. i 60. XX w., kiedy projektanci odchodzili od socrealizmu w stronę organicznych kształtów, asymetrii i intensywnych kolorów. To właśnie inspirowane nowoczesnością wyroby zaczęto potocznie nazywać „pikasami" lub „pikasiakami".

„Zofia Kulik. Zamiast rzeźby. Przypisy"
3 października-20 grudnia, MuFo Rakowicka, Kraków

Punktem centralnym wystawy jest jedna z najważniejszych wczesnych prac Zofii Kulik – jej dyplom „Zamiast rzeźby" z 1971 r. Ekspozycja proponuje jednak nietypowy sposób spotkania ze sztuką: dziełu jednej z kluczowych postaci polskiej neoawangardy towarzyszą „Przypisy", powstałe w wyniku wielomiesięcznej pracy Otwartej Grupy Roboczej, która próbowała interpretować pracę Kulik.

„Obywatelka Cepelia"
9 października-21 lutego 2027, Muzeum Narodowe w Krakowie

Duża wystawa poświęcona fenomenowi Cepelii – instytucji, która przez dekady wpływała na wygląd polskich mieszkań i sposób myślenia o ludowości, rzemiośle i narodowym wzornictwie. Obok unikatowych i krótkoseryjnych realizacji wybitnych projektantów pojawią się przedmioty produkowane masowo, a nawet przykłady słynnego „cepeliowskiego kiczu". Wiele obiektów z prywatnych kolekcji i muzealnych magazynów zostanie pokazanych publicznie po raz pierwszy.

„Fabryka Schindlera – historie miejsca"
16 października-8 sierpnia 2027, Muzeum Krakowa

Nowa wystawa czasowa opowiada historię samego miejsca – od funkcjonowania Deutsche Emailwarenfabrik Oskara Schindlera podczas okupacji po powstanie jednego z najczęściej odwiedzanych muzeów Krakowa. Centralnym wątkiem pozostaje historia uratowania około 1100 żydowskich pracowników fabryki, przedstawiona poprzez fotografie, dokumenty, oryginalne przedmioty i relacje świadków. Ekspozycja przygląda się również temu, jak pamięć o Schindlerze została ukształtowana przez literaturę, film i współczesną kulturę pamięci.

„Stulecie. W rocznicę wielkiej wystawy śląskiej sztuki średniowiecznej"
do 30 grudnia, Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Wystawa powstała w setną rocznicę wielkiej prezentacji śląskiej sztuki średniowiecznej zorganizowanej we Wrocławiu w 1926 r. Ekspozycja pozwala ponownie spojrzeć na najważniejsze zabytki średniowiecznej sztuki regionu – rzeźbę, malarstwo tablicowe i nastawy ołtarzowe – a jednocześnie przygląda się temu, jak przez ostatnie sto lat zmieniły się sposoby ich badania i prezentowania. Wśród obiektów znalazły się m.in. XIV-wieczna Madonna ze Skarbimierza oraz późnogotyckie śląskie ołtarze.

„Suzanne Treister. Prorocze śnienie"
9 października-14 marca 2027, Muzeum Sztuki w Łodzi

Pierwsza w Polsce retrospektywa jednej z pionierek sztuki cyfrowej, internetowej i nowych mediów obejmuje ponad cztery dekady jej twórczości. Brytyjska artystka bada związki technologii, globalnej inwigilacji, nauki, władzy, mistycyzmu i alternatywnych systemów wiedzy. Wystawa pokaże także jej najnowsze prace dotyczące sztucznej inteligencji, fizyki kwantowej i kryzysu klimatycznego.

„Adolph Menzel (1815-1905). Niestrudzony obserwator"
11 września-13 grudnia, Muzeum Narodowe w Warszawie

Pierwsza w Polsce monograficzna wystawa jednego z najważniejszych niemieckich artystów XIX w. Pokazuje Menzla jako niezwykle uważnego obserwatora codzienności – od historycznych scen związanych z epoką Fryderyka II po studia światła, wnętrz, ulic i zwyczajnego życia. Ekspozycja podejmuje również temat powojennych losów dzieł i muzealnych kolekcji.

„Rzar mi tropikuw". Kinga Nowak
23 września-3 stycznia 2027, Bunkier Sztuki, Kraków

Indywidualna wystawa Kingi Nowak przygląda się związkom nowoczesności, kolonializmu i europejskiej fascynacji „egzotyką". Obrazy i rzeźby artystki zostają zestawione ze sztuką ludową, obiektami historycznymi, archiwaliami oraz pracami innych twórców. Ważnym elementem ekspozycji jest monumentalna „Kurtyna wg. Jeana Geneta", podejmująca kwestie władzy, reprezentacji i spojrzenia dominującej kultury.

„Romance au chocolat". Mirella von Chrupek
23 września-3 stycznia 2027, Bunkier Sztuki, Kraków

Nowa wystawa Mirelli von Chrupek – artystki znanej z budowania fantazyjnych, miniaturowych światów, obiektów i instalacji balansujących między baśnią, absurdem, nostalgią i kulturą popularną. Krakowska ekspozycja jest kolejną odsłoną jej charakterystycznej praktyki opartej na kolekcjonowaniu, przetwarzaniu przedmiotów i tworzeniu własnych mikrokosmosów.

„Polski dizajn: biografia przedmiotu / biografia projektanta"
23 września-13 grudnia, Bunkier Sztuki, Kraków

Wystawa współczesnego polskiego wzornictwa opowiedziana poprzez historie zarówno projektantów, jak i przedmiotów. Pokazuje, w jaki sposób osobiste doświadczenia, wspomnienia, codzienne rytuały i materialne „talizmany" wpływają na proces projektowy.

„Popłochy. Paulina Ołowska & Deborah Turbeville"
24 października 2026-28 lutego 2027, MuFo Rakowicka, Kraków

Wystawa zestawia twórczość Pauliny Ołowskiej z dorobkiem amerykańskiej fotografki Deborah Turbeville, jednej z najważniejszych postaci eksperymentalnej fotografii mody XX w. Spotkanie dwóch artystek pozwala przyjrzeć się związkom fotografii, mody, kobiecości, inscenizacji i pamięci oraz przenikaniu się sztuki wysokiej i kultury wizualnej.

„W lustrze Dantego. Kuszenie i ostrzeżenie"
27 listopada-23 maja 2027, Muzeum Narodowe w Krakowie – Gmach Główny

Duża przekrojowa wystawa prowadzi widzów śladami „Boskiej Komedii", wykorzystując sztukę od antyku po współczesność do opowieści o pożądaniu, miłości, nienawiści, pięknie, pokusie i śmierci. Ważnym wątkiem będzie również polska recepcja Dantego – od Mickiewicza i Norwida po historię kolejnych polskich przekładów „Boskiej Komedii". ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34451410

REKLAMA
MECENASI STRATEGICZNI: ROBERT DOBRZYCKI foundation, PANATTONI
MECENASI: ORLEN, KRUK
PARTNER GŁÓWNY FUNDATOR NAGRODY PLEBISCYTU: TOTALIZATOR SPORTOWY, LAT
WSPÓŁORGANIZATOR GALI: TVP
1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

AWANTURA O KONINĘ

Megafony, głośniki i wuwuzele. Kłótnie, wyzwiska i goście uciekający z ogródków. Spór toczy się o restaurację, która serwuje koninę. Żadna ze stron nie zamierza odpuścić.

MICHALINA BEDNAREK

Ulica Dworcowa w Katowicach po rewitalizacji zmieniła się w deptak. W budynku starego dworca działa mnóstwo restauracji i barów. Dzięki nim zapuszczona wcześniej ulica przyciąga tłumy ludzi, jest jednym z „salonów" miasta. Od lipca w „salonie" problem. O godzinie 15 ludzie zaczynają opuszczać restauracyjne ogródki, a Dworcowa zamiera.

Zaczęło się niewinnie. W lipcu lokal „po schodkach w dół" zyskał nowego najemcę, który zupełnie zmienił wystrój restauracji. Teraz to ciemne, ceglane wnętrza. Przed wejściem nowy restaurator postawił reklamę – sztuczne głowy nabite na pale. Obok postać Tatara. Szyld głosi, że to „Tatarland".

Nowa restauracja oferuje „surowe doświadczenie". W karcie znajdziemy głównie steki i tatary z wołowiny, sarniny, muflona czy jelenia. Jednak to konina sprawiła, że od lipca, co weekend, na Dworcowej odbywają się głośne, wielogodzinne protesty.

CZY ZJADŁBYŚ KONIA? A KOTA LUB PSA?

Pikiety organizują Aktywiści Abolicjoniści. Czasem przychodzi duża grupa, czasem kilka osób. Na środku chodnika rozkładają transparenty, plakaty oraz głośniki i przez sześć godzin puszczają z głośników żądanie: „Tatarland, wycofaj mięso z konia!". Goście „Tatarlandu" i sąsiednich ogródków gastronomicznych uciekają w popłochu. – Boją się, że demonstranci będą im zaglądać do talerzy, zobaczą kawałek mięsa i urządzą publiczne golenie głowy – mówi kelnerka z pobliskiego lokalu.

Pikieta nie ogranicza się do robienia hałasu. Towarzyszą jej drastyczne zdjęcia z rzeźni. Widać na nich, jak zabija się konie, jak wiszą na hakach w ubojni. – I dobrze, niech ludzie mają wyrzuty sumienia – mówią ci, którzy gratulują aktywistom akcji.

W każdy weekend na Dworcowej przez kilka godzin stoi radiowóz, bo protest rodzi konflikty. Ktoś próbuje ukraść plakat albo wyłączyć głośnik. Na jednym z filmów widać młodego mężczyznę, który podchodzi do protestującej kobiety. Nagrywa ją i mówi: „Ale ty k... piękna jesteś, taka piękna jesteś, że nikt cię nie chciał, to musisz tu stać. Ty stara k...". Aktywiści rozpoznają w nim jednego z kelnerów z pobliskiego lokalu.

– Nie ma naszej zgody na serwowanie koniny. Konie powinny być szanowane, a nie zjadane. Co będzie dalej, koty i psy? Taka tradycja jest w Polsce? – odpowiadają aktywiści wszystkim, którzy chcą się dowiedzieć o źródło protestu. Do patrolu policji kolejka skarżących się z jednej i drugiej strony.

Aktywiści zapewniają, że nie odpuszczą. – Nie spoczniemy, dopóki konina nie zostanie wycofana z menu. Mamy zgodę miasta na nasze zgromadzenia, ten protest jest legalny – mówią.

– A ja sobie teraz pójdę zjeść tatara z konia, bo mnie tak zachęciliście, debile. Gdyby nie wy, nawet bym nie widział, że jest taka restauracja! – krzyczy do nich ktoś z przechodniów.

Ktoś inny odkrzykuje. – Ignoranckie ścierwo.

Restauratorzy z Dworcowej, szczególnie sąsiedzi „Tatarlandu", liczą straty. – Pusty ogródek w weekend to dla mnie strata w wysokości około 10 tys. zł. A przecież nie jesteśmy niczemu winni – mówi nam menadżerka restauracji „Tajskiej".

W ogródku „Olio" w czasie trwania protestu też nikogo nie ma, choć to popularna knajpa i w inne dni trudno tam o miejsce. – Protesty są organizowane w godzinach największego dla nas ruchu. Sprzęt nagłaśniający stoi bezpośrednio pod naszym ogródkiem, do tego syreny i głośniki. Goście opuszczają stoliki. W naszym lokalu nigdy nie była serwowana konina, mimo to protesty boleśnie nas dotykają. Mamy wtedy obrót niższy o około 30 proc. – mówi menadżer pizzerii.

Kelnerka z „Tatarlandii" nie rozumie, po co ta cała hucpa. Jej zdaniem mięso z konia jest jednym z najzdrowszych. – Niech protestujący idą do dzieci z oddziałów onkologicznych, które powinny i jedzą koninę, żeby dojść do zdrowia. Czy będą mieli odwagę tam protestować? – pyta.

Aktywiści Abolicjoniści mają za sobą wiele podobnych akcji. Chwalą się, że dzięki ich protestom już w niemal w żadnej polskiej restauracji nie dostanie się foie gras. Zrezygnowała z nich nawet Magda Gessler, gdy Abolicjoniści zapowiedzieli protest przed jednym z jej lokali.

ABOLICJONIŚCI: DZIAŁAMY PRZEZ NACISK

Aktywiści prowadzili już w Polsce kampanie przeciwko futrom, wykorzystywaniu koni w dorożkarstwie, rodeo, a ostatnio także przeciwko sprzedaży koniny. – Jeść konia? To tak, jakby jeść psa lub kota! Szok! Nie pozwólmy na normalizację końskiej krzywdy. Nawołujemy do abolicjonizmu zwierzęcego – mówi Bart, jeden z liderów grupy.

Nazwa nawiązuje do historycznego ruchu abolicjonistycznego, którego celem było zniesienie niewolnictwa. – W przypadku zwierząt chodzi o zniesienie ich wykorzystywania jako własności, produktów czy narzędzi służących człowiekowi – dodaje.

Aktywiści z tej grupy działają przez nacisk. Jesteś firmą, restauracją czy organizatorem wydarzeń, gdzie wykorzystuje się zwierzęta? Oni mogą do ciebie przyjść, jak przyszli pod „Tatarland".

– Problem z końmi nie zaczyna się w rzeźni. Konie są przez całe swoje życie wykorzystywane przez ludzi, m.in. w jeździectwie, transporcie, sporcie, turystyce czy dorożkarstwie. Kiedy koń przestaje być przydatny lub opłacalny, idzie na ubój. Koń to najbardziej wykorzystywane zwierzę. Oddajmy mu honor i szacunek na koniec życia, a nie „kula w głowę" i na talerz! – mówi Bart.

Grupa angażowała się również w protesty przeciwko wykorzystywaniu koni w dorożkarstwie. W grudniu 2025 roku aktywiści protestowali przed krakowskim urzędem miasta, domagając się zakończenia wykorzystywania koni do przewozu turystów.

Jednym z ich wcześniejszych celów było również rodeo w Gliwicach. Wraz z innymi organizacjami doprowadzili do zatrzymania planowanej imprezy, podczas której miały odbywać się pokazy ujeżdżania byków i koni. – Koń w polskiej mentalności zawsze był bardziej towarzyszem, a nie mięsem, choć w świetle obowiązujących przepisów może być jedzony. Trzeba to zmienić. Koń musi stać się wobec prawa „zwierzęciem towarzyszącym" i to będziemy postulować. To istota czująca, a nie produkt – wyjaśnia Bart.

Aktywiści nie zamierzają odpuścić restauracji „Tatarland". – Ludzie pytają, dlaczego nie walczymy o krowy czy jelenie, bo ich mięso też jest tam podawane. Nie da się walczyć o wszystko w jednym czasie. Koncentrujemy kampanię na koniach, ponieważ jest to obszar, w którym możliwe jest osiągnięcie konkretnej zmiany społecznej dużo szybciej niż w przypadku krowy – mówi Bart.

„TATARLAND": NIE ULEGNIEMY SZANTAŻOM

„Tatarland" nie zamierza zmieniać menu. Radca prawny Aleksander Kwaśniak, pełnomocnik właściciela restauracji zapewnia, że wszyscy szanują fakt, iż protestujący korzystają z konstytucyjnej wolności słowa. Nikt nie ma pretensji o to, że są niezadowoleni ze sprzedaży i konsumpcji koniny. Z drugiej strony, klienci „Tatarlandu" pytają o to mięso. Zarówno tatar z koniny, jak i stek z konia to jedne z najchętniej zamawianych dań.

– Rzecz w tym, że właściciel lokalu również korzysta z konstytucyjnej wolności prowadzenia działalności gospodarczej, czego protestujący już nie chcą uszanować. E-maile wysyłane do nas anonimowo przez protestujących, podpisujących się jako „aktywiści-abolicjoniści" mają znamiona szantażu. Ich autorzy wprost wskazują, że będą uprzykrzać życie nam i naszym gościom, dopóki nie wycofamy koniny z naszego menu. Zmuszają nas do zmiany profilu działalności gospodarczej, bo jest ona niezgodna z ich światopoglądem. Szkoda tylko, że próbują swój światopogląd uznawać za jedynie słuszny i narzucić wszystkim innym – mówi prawnik.

Kwaśniak przyznaje, że od początku protestów właściciel restauracji rozważał wszystkie możliwe rozwiązania, w tym przystanie na żądania protestujących. – Nie zrobi tego jednak. Po pierwsze, uleganie szantażom uważamy za moralnie wątpliwe. Szantażowi należy się przeciwstawić. Po drugie, byłoby to zwycięstwo protestujących, które stałoby się paliwem dla kolejnych tego rodzaju akcji. Być może za miesiąc zobaczymy ich pod sąsiednim lokalem, jak usiłują wymusić zdjęcie z menu wołowiny albo drobiu – mówi. Zapowiada kroki prawne w obronie poszanowania wolności i praw właściciela.

– Niektóre zachowania demonstrantów mogą nosić znamiona przestępstw i wykroczeń, np. zmuszanie do określonego zachowania czy naruszenie miru domowego albo wystawianie fikcyjnych negatywnych komentarzy i namawianie innych do podobnych zachowań. My nie zmuszamy nikogo do konsumpcji koniny, ale oczekujemy, aby nikt nie zmuszał do zaniechania tej konsumpcji – mówi prawnik. Podkreśla, że serwowanie koniny jest legalne, choć w innych restauracjach bardzo rzadkie, dlatego znalazła się ona w menu „Tatarlandu".

Nie chce ujawnić, skąd pochodzi konina podawana w katowickim lokalu, bo obawia się przekierowania „agresji protestujących". Mówi tylko, że ich konina pochodzi „z Polski". – W Polsce nie ma hodowli koni typowo na cele rzeźne, jak np. we Włoszech, ale my nie spro-

eprasa.pl b56b8b568d

wadzamy mięsa zza granicy. Konie przeznaczane na rzeź pracowały wcześniej np. w rolnictwie, ale na skutek urazów czy wypadków nie były już do tego zdolne, stąd decyzja o przeznaczeniu ich na rzeź – mówi prawnik.

Właściciel budynku: Demonstracji szkodzą miastu

Aktywiści znają stanowisko „Tatarlandu". Interweniowali także w firmie Opal Maximum, która jest właścicielem budynku starego dworca.

W oświadczeniu firmy czytamy, że protesty Abolicjonistów odbywają się „w sposób naruszający prawo". Zdaniem Opal Maximum „celowe generowanie wielkiego hałasu stwarza realne zagrożenie uszkodzenia słuchu", a protest „powoduje blokowanie wyznaczonych dróg pożarowych". Właściciel budynku przypomina, że protest odstrasza klientów sąsiednich lokali i generuje straty finansowe. Zasadniczo demonstracje są „zwyczajnym generowaniem bezsensownego hałasu, który przekracza 115 decybeli".

Opal Maximum oświadcza, że demonstranci „kreują bardzo negatywny wizerunek zarówno ul. Dworcowej, jak i samych Katowic choćby wśród turystów, którzy coraz chętniej odwiedzają miasto, nocują w katowickich hotelach, m.in. w pięciogwiazdkowym Monopolu".

Urząd Miasta w Katowicach w połowie sierpnia zwrócił uwagę na Dworcową. Urzędnicy mierzyli poziom hałasu. – Wykazano natężenie dźwięku stanowiące chwilowe narażenie zdrowia, a sami uczestnicy zgromadzenia mieli zatyczki i nauszniki. Organizator zgromadzenia poproszony dwukrotnie o przyciszenie urządzeń uznał, że tego nie zrobi. Dlatego też zgromadzenie wtedy rozwiązano – mówi Sandra Hajduk, rzeczniczka prasowa UM Katowice. Kolejne protesty nie są zabronione. Aktywiści wrócili pod „Tatarland". – Nie ma przepisu, który mówiłby, jaki może być poziom natężenia hałasu podczas zgromadzeń publicznych – mówi Bart.

Aktywiści ściśle współpracują z fundacją „Tara", która prowadzi schronisko dla koni uratowanych z rzeźni, organizuje duże kampanie, np. przeciwko targom końskim w Skaryszewie.

• **Aktywiści protestują na ul. Dworcowej w Katowicach przeciwko restauracji Tatarland, która serwuje konin**ę FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Pytamy w „Tarze", jakie konie idą na rzeź?

– Wszystkie – odpowiadają działacze fundacji i wymieniają:

* Roczny źrebak, urodził się w ciemnej, ciasnej komórce. Nie zna trawy, słońca czy dzikich galopów. I już nie pozna... Bo urodził się tylko po to, żeby zostać „mięsem".

* Rasowa klacz z pochodzeniem, pełna gracji i elegancji. „Jest pie.dolnięta. Z takim charakterem nic z niej nie będzie" – stwierdziła jej właścicielka, nim klacz wepchnięto do przyczepy i wysłano do rzeźni.

* Kucyk, który całymi latami pracował w szkółce jeździeckiej i woził na swoim grzbiecie być może twoje dzieci. Jest taki łagodny i kochany, pomaga niepełnosprawnym dzieciom. Powinien dostać godną emeryturę, ale nie dostanie. Skończy w ciężarówce do ubojni.

* Wybitny ogier sportowy. Zaczynał jako dwulatek, gdy jego kręgosłup wciąż się rozwijał. Oglądały go tłumy, ludzie obstawiali pieniądze. Dał zarobić wielu osobom, ale jego organizm nie wytrzymał.

* Spracowany koń latami pomagał swojemu „panu" w pracy – zrywał drzewo, orał pole, woził ludzi bryczką na weselu. Już nie może pracować. Mięsa będzie z niego mało, więc może zrobią z niego klej. Zawsze to jakiś zarobek.

– Polska to jeden z największych eksporterów koni na rzeź w Europie. W ubojniach zabija się nie tylko dorosłe konie, ale i źrebaki. Hodowcy celowo zapładniają klacz, żeby jak tylko urodzi się źrebak, oddać go na mięso. Co roku około 15 proc. polskich koni kończy życie w rzeźni. We włoskich sklepach z łatwością znajdziemy się paczki z nalepką „EQUINO POLONIA", czyli polska konina – mówi Scarlett Szyłogalis z fundacji „Tara".

NIECH KASZTANKA BĘDZIE NAM PRZYKŁADEM!

Szyłogalis zaznacza, że i we Włoszech protesty przeciwko jedzeniu koniny są coraz głośniejsze: – Zbierane są podpisy pod petycją w sprawie zakazu zabijania koni na mięso. I to cieszy.

O ile we Włoszech konina jest popularna, w Polsce wystarczy zapytać ludzi na ulicy, czy jedli albo zjedliby takie mięso. Większość powie, że nigdy w życiu. – I to jest ta dobra część społeczeństwa, do której chcemy trafić, przypomnieć o naszej historii i tradycji, o ułanach, husarii, partyzantach. Nie byłoby Polski, gdyby w jej obronie nie walczyły konie – mówi Scarlett Szyłogalis.

Zwraca uwagę, że porcja tatara z koniny w restauracji kosztuje około 80 zł. Na tej podstawie ocenia, że to żadna potrzeba, ale zwykła fanaberia. – Takie fanaberie trzeba tępić. Podkreślam, że nie istnieje coś takiego jak ubój humanitarny. W przeciwieństwie do jelenia, który miał okazję choć trochę pożyć w lesie, to koń całe życie pracuje, jest bity, wykorzystywany, a na koniec jako bezużyteczny jest odstawiany do rzeźni. To jest zwykły biznes, gdzie żywa istota, którą przyjmujesz do siebie, staje się przedmiotem – dodaje Szyłogalis.

Aktywiści od września chcą zacząć zbierać podpisy pod projektem ustawy, by koń w świetle prawa był uznawany za zwierzę towarzyszące. – Tak było przed wojną, a zmieniło się to w latach 70. Wróćmy do tego, co było. Konie muszą być chronione prawnie i zamierzamy uderzyć mocno w historyczne struny. Kasztanka Piłsudskiego niech będzie przykładem – mówią.

KOŃ, ŻEBY ŻYĆ, MUSI PRACOWAĆ

Dla hodowców koni to tylko czcza gadanina. W rozmowie z nami załamują ręce i pytają, czy mają już zacząć budować hospicja dla koni. Ich głosem jest Sławomir Piotrowski, prezes Polskiego Związku Hodowców Koni. Dziwi się, dlaczego nikt nie mówi głośno, jak zdrowa jest konina.

Przypomina, że w Polsce konina pochodzi zarówno od koni ras szlachetnych, jak i ciężkich, zimnokrwistych. Mięso koni lekkich jest zazwyczaj chudsze, bardziej suche i zawiera więcej kolagenu. Konina z ras ciężkich jest bardziej soczysta i krucha. Ma dużo wyższą zawartość białka, żelaza i witamin z grupy B, a jest dużo mniej kaloryczna.

– Organizm ludzki lepiej przyswaja żelazo zawarte w tym mięsie. Konina jest polecana osobom cierpiącym na jego niedobory, wskazana dla pacjentów onkologicznych. Czy o tym się mówi? – pyta prezes. – Nie – odpowiada sam sobie. Zaznacza, że koń od wielu lat jest zwierzęciem gospodarczym i rzeźnym, podobnie jak krowa czy świnia. – Do czterech certyfikowanych ubojni w Polsce dostarczane są konie wszystkich ras. O walorach smakowych i zdrowotnych koniny wiedzą doskonale Włosi, do których eksportujemy najwięcej polskiej koniny i którzy bardzo ją cenią – mówi Piotrowski.

Uważa, że koń, aby żyć i dobrze funkcjonować, musi pracować, bo to leży w jego naturze. Od wieków jest stworzeniem towarzyszącym człowiekowi, pomagał człowiekowi w rolnictwie, transporcie, czy podczas wojen. – Konie to zwierzęta bardzo wrażliwe, wymagające całodobowej opiek i nakładów finansowych. Koszty ich utrzymania są bardzo wysokie i wciąż rosną. Trudno dzisiaj w Polsce utrzymać się z hodowli koni. Przeforsowanie konia jako zwierzęcia towarzyszącego spowoduje całkowity zakaz użytkowania tych zwierząt w jeździectwie czy rolnictwie. W Polsce zniknie wtedy 90 proc. pogłowia, wynoszącego dzisiaj prawie 300 tys. koni, bo nikogo nie będzie stać na ich utrzymanie w charakterze „kosiarki do trawy" – mówi Piotrowski.

Aktywistów Abolicjonistów poglądy Piotrowskiego nie przekonują. Zamierzają protestować na ul. Dworcowej w kolejne weekendy, dopóki „Tatarland" się nie podda.

Goście „Tatarlandu" boją się, że demonstranci będą im zaglądać do talerzy, zobaczą kawałek mięsa i urządzą publiczne golenie głowy

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34413996

SUPER MIASTA REGIONY
DŁUGOWIECZNI | wyborcza.pl

W ŚRODĘ z „Wyborczą"

- Czy warto dłużej pracować przed emeryturą? Mamy wyliczenia
- Jak projektować miasta przyjazne starości?
- Kto dziś opiekuje się polskimi seniorami?

Wyborcza.pl/Supermiasta

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

TYLKO ZDROWIE

Styl życia

Odmłodzenie w trzy minuty? Spróbowałam i będę powtarz

Takie odkrycia lubię: kilka minut sprintu może przynieść większe efekty niż 90 minut biegu w umiarkowanym tempie. Ale lekarz sportowy radzi: pohamuj entuzjazm.

Katarzyna Staszak

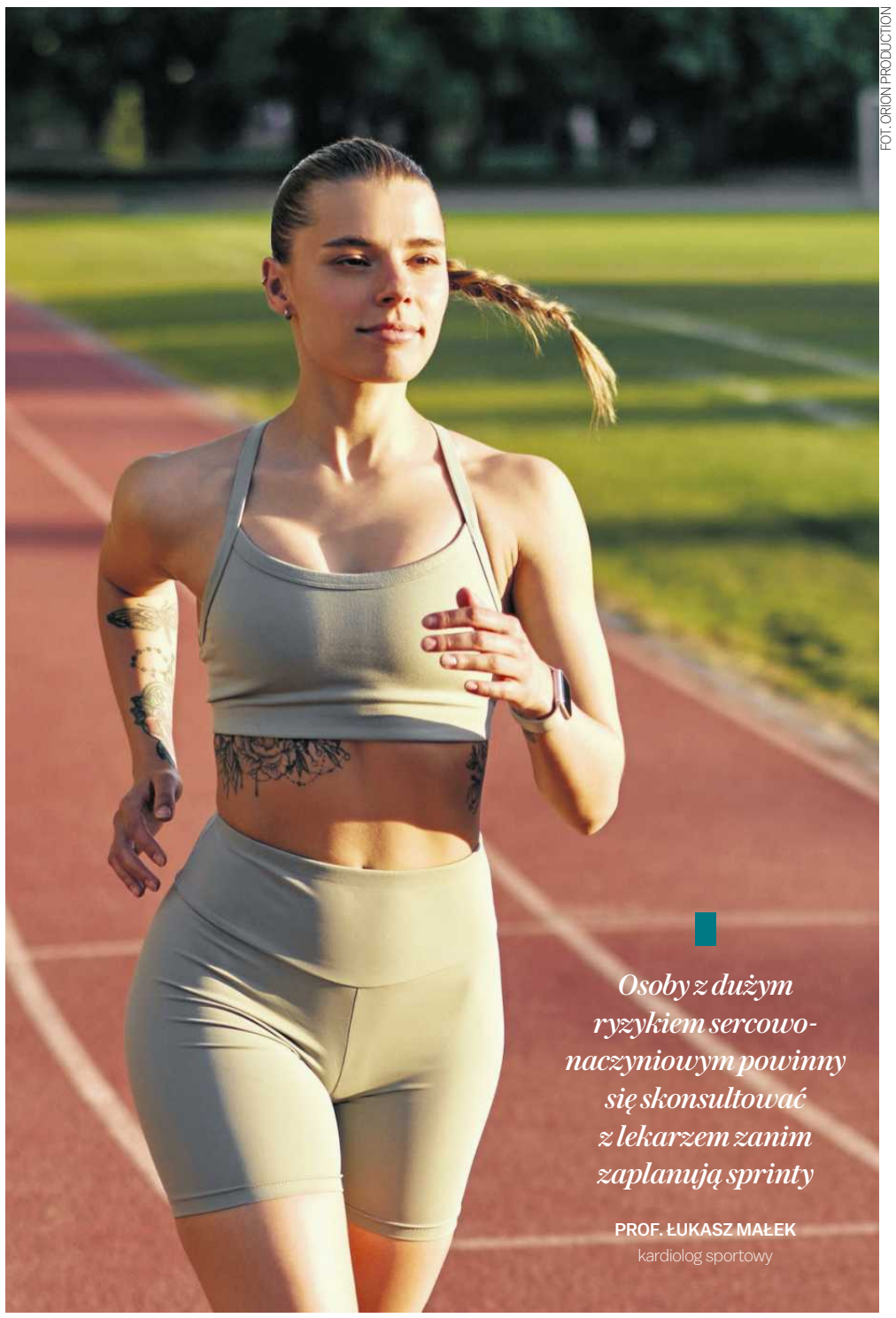
Naukowcy z Uniwersytetu Rockefellera w Nowym Jorku, sprawdzili, jak różny rodzaj aktywności sportowej wpływa na organizm na poziomie molekularnym. Odkryli, że największe zmiany wywołuje sześć serii sprintów trwających po 30 sekund, czyli w sumie 3 minuty biegu o maksymalnej intensywności. Sprinty doprowadziły do nagłego wzrostu poziomu białek zaangażowanych w procesy tworzenia naczyń krwionośnych, przebudowy tkanek oraz sygnalizacji hormonalnej.

Sprinty spowodowały zmiany w niemal jednej czwartej białek poddanych analizie bezpośrednio po zakończeniu ćwiczeń. Umiarkowanie szybka jazda na rowerze, która trwała 90 minut, wpłynęła na mniej niż jedną czwartą jednego procenta białek. Lepiej pod tym względem zadziałał umiarkowanie szybki bieg na bieżni, ale wciąż liczba zmienionych białek była znacznie mniejsza niż w przypadku intensywnych sprintów.

Tak swoje skomplikowane badania streszczają sami naukowcy.

LEPIEJ SZYBKO I KRÓTKO CZY WOLNO I DŁUGO?

Naukowcy z Nowego Jorku sprawdzili też, jak krew pobrana od osób, które właśnie ukończyły sprinty, wpływa na komórki tłuszczowe. Odkryli, że pod wpływem pełnej cennych białek krwi, zachodzą zmiany w aktywności genów, a to zmieniało sposób, w jaki komórki tłuszczowe przetwarzają energię i reagują na hormony.

FOT. ORION PRODUCTION

Osoby z dużym ryzykiem sercowo-naczyniowym powinny się skonsultować z lekarzem zanim zaplanują sprinty

PROF. ŁUKASZ MAŁEK
kardiolog sportowy

Badacze porównali też białka związane z reakcją na wysiłek fizyczny, z danymi zdrowotnymi ponad 53 tys. osób. Odkryli, że wiele z tych białek wiąże się z niższym ryzykiem chorób układu krążenia i schorzeń metabolicznych jak otyłość i cukrzyca typu 2. Spośród 33 białek powiązanych z niższym ryzykiem tych chorób, 32 ulegało zmianie pod wpływem sprintu. W przypadku dłuższego, ale umiarkowanego wysiłku, zmianom ulegały tylko trzy białka. Ponad jedna czwarta tych białek wiązała się również z wolniejszym starzeniem biologicznym, czyli z wolniejszym zużyciem organizmu.

Rewelacja – pomyślałam. Wybiegłam z domu na tartanową ścieżkę i dałam z siebie wszystko sześć razy po 30 sekund.

Jeszcze w stroju do biegania zadzwoniłam po komentarz do lekarza sportowego i naukowca. Prof. Łukasz Małek to kardiolog sportowy, który kocha bieganie i prowadzi badania, jak ruch działa na organizm. Od razu pohamował mój entuzjazm.

JAK DOKŁADNIE DZIAŁA SPORT

– Publikacja ukazała się w „Cell Reports Medicine", czyli w prestiżowym miejscu, ale to badanie podstawowe z udziałem niewielkiej grupy zdrowych mężczyzn. Naukowcy nie śledzili zdrowia tych osób w dłuższej perspektywie czasu. Nie możemy więc stwierdzić, że osoby, które wykonują sprinty mają rzadziej zawały serca czy rzadziej chorują na cukrzycę – mówi prof. Łukasz Małek.

I podsumowuje fakty z badania: – Sprinty wywołały zmiany stężenia większej liczby metabolitów niż przy wysiłku o umiarkowanej intensywności. I tyle. To ciekawe spostrzeżenie dla lekarzy i naukowców, nie oznacza jednak, że 3 minuty sprintu zastąpią nam godzinę umiarkowanego wysiłku. Zalecenia dotyczące ilości ruchu są takie jak były: 150 – 300 minut tygodniowo wysiłku o umiarkowanej intensywności lub 75 – 150 minut tygodniowo wysiłek o dużej intensywności – przypomina kardiolog sportowy.

Na insulinooporność i odporność

Trening interwałowy o wysokiej intensywności w skrócie HIIT (od High Intensity Interval Training) to krótkie dynamiczne ćwiczenia przeplatane odpoczynkiem. W czasie HITT przez minutę, 30 sekund albo krócej, dajemy z siebie wiele skacząc, biegnąc czy pedałując, by po chwili odpoczywać.

Taki trening można robić na przykład raz w tygodniu wplatając go w swoje inne ćwiczenia.

Naukowcy wielokrotnie badali, jak trening interwałowy o wysokiej intensywności wpływa na organizm.

Ustalili, że HIIT:

• Pomaga osobom ze stanem przedcukrzycowym i insulinoopornością. Szybkie, krótkie ćwiczenia przyspieszają metabolizm glukozy w mięśniach i zwiększają wrażliwość na insulinę. Osobom z nadwagą trening HIIT dodany do innych rodzajów aktywności, może pomóc szybciej przebudować skład ciała, czyli zredukować tkankę tłuszczową, co pozytywnie wpływa na metabolizm.

• Prowadzi do większego wzrostu VO2max (maksymalny pobór tlenu przez organizm) niż umiarkowane ćwiczenia. VO2max to miara naszej sprawności aerobowej i wytrzymałości. Wyższe VO2max wiąże się z większymi szansami na dłuższe życie w zdrowiu. Badania pokazały, że jeśli ktoś ma pułap tlenowy gorszy niż średnia dla jego grupy wiekowej, ma dwa razy większe ryzyko śmierci. A jeśli ktoś ma naprawdę słabą kondycję, jest prawie czterokrotnie bardziej narażony na śmierć niż jego wysportowany równolatek.

• Pobudza układ odpornościowy do intensywnej pracy. Z nowych badań wynika, że bezpośrednio po wysiłku rośnie we krwi poziom cytokiny IL-6, która wiąże się z gospodarką energetyczną oraz działaniem przeciwzapalnym podczas ćwiczeń. Natomiast po 24 godzinach od wysiłku, rośnie poziom cytokiny IL-10. Uwalnianie IL-10 przez komórki układu odpornościowego stanowi mechanizm sprzężenia zwrotnego, który wygasza stan zapalny i zapobiega dalszym uszkodzeniom mięśni.

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

TYLKO ZDROWIE

ać

Prof. Małek zaznacza, że intensywny wysiłek nie jest najlepszą formą ruchu dla każdego. – Osoby z dużym ryzykiem sercowo-naczyniowym powinny się skonsultować z lekarzem zanim zaplanują sprinty. Nie potrzebujemy sprintów, żeby dbać o serce. Osoba nieaktywna powinna przede wszystkim zacząć regularnie się ruszać. Badanie jest ciekawe, ale nie ma rangi zalecenia medycznego – podkreśla lekarz.

Zaleca różnorodną intensywność ruchu i różne formy aktywności – treningi kardio i wzmacniające mięśnie.

Badanie z Nowego Jorku pokazało, że po 90-minutowym umiarkowanym wysiłku, w organizmie też wydzielają się metabolity związane z treningiem wytrzymałościowym. Tylko dzieje się to już jakiś czas po zakończeniu treningu, a nie od razu.

A może po prostu dla badanych osób sprinty były męką, organizm był zszokowany i stąd ta wyjątkowo silna reakcja molekularna? To naukowcy z Nowego Jorku też sprawdzili. Tłumaczą, że intensywna odpowiedź ciała na mocny wysiłek utrzymuje się nawet po ośmiu tygodniach treningu, „co wskazuje, że nie jest to jedynie wynik zmagań organizmu z nieznanym wcześniej obciążeniem. Możliwe, że obserwowane przez nas reakcje są nieodłącznie związane z intensywnym wysiłkiem fizycznym" – czytam na stronie Uniwersytetu Rockefellera, z którym związanych było 23 laureatów Nagrody Nobla.

Niczego z moich treningów nie wyrzucam, ale te trzy minuty sprintu dodam. Od dawna lekarze powtarzają, że trening o wysokiej intensywności ma wiele zalet.

Jeśli nie biegasz, tylko chodzisz, możesz na krótkich odcinkach podkręcać tempo. Maszerowanie trzyminutowymi interwałami – szybko, a potem odpoczynek w wolnym chodzie – nazywa się chodzeniem po japońsku. ●

Zapytaj lekarza

• Jeśli jesteś osobą, która dopiero zaczyna ćwiczyć, masz choroby układu krążenia, układu oddechowego, cukrzycę, problemy z kręgosłupem czy stawami albo chorujesz na otyłość, skonsultuj się ze swoim lekarzem zanim zaczniesz ćwiczenia o wysokiej intensywności.

PYTANIE DO... eksperta z Centrum e-Zdrowia

Jak sprawdzić dawkowanie leków online?

Krzysztof Napora

dyrektor Departamentu Rozwoju Systemu Informacji Medycznej w Centrum e-Zdrowia

Lekarz przepisał lek i wyjaśnił, jak go przyjmować. Po powrocie do domu okazuje się jednak, że nie jesteśmy już pewni szczegółów. O pomyłkę może być jeszcze łatwiej, jeśli przyjmujemy kilka leków jednocześnie, każdy według innego schematu, albo leczymy się u kilku specjalistów.

W takiej sytuacji warto wrócić do informacji zapisanej na e-recepcie. Można ją znaleźć przez Internetowe Konto Pacjenta (IKP) lub w aplikacji mojeIKP.

• Na komputerze lub w przeglądarce internetowej wejdź na stronę pacjent.gov.pl i wybierz „Zaloguj się", a następnie „Zaloguj się na IKP".
• Po zalogowaniu znajdź sekcję „Recepty". Możesz wejść do niej przez kafelek widoczny na stronie głównej albo wybrać „Recepty" z górnego menu. Następnie wybierz „Moje recepty".
• Zobaczysz listę swoich recept. Jeśli szukasz konkretnego leku, nie musisz przeglądać jej od początku do końca. Dostępna jest wyszukiwarka, w której można wpisać m.in. nazwę leku, nazwisko osoby wystawiającej receptę lub nazwę placówki i wskazać okres, w którym recepta została wystawiona.
• Po znalezieniu właściwej e-recepty można otworzyć ją i sprawdzić zapisane przy leku dawkowanie. Receptę można również pobrać w formacie PDF i zapisać na komputerze albo wydrukować.

Na IKP są dostępne również wcześniejsze recepty – te starsze, zrealizowane albo częściowo zrealizowane. Dzięki temu do zaleceń zapisanych przy recepcie można wrócić także później, a nie tylko bezpośrednio po wizycie u lekarza.

Drugą możliwością jest bezpłatna aplikacja mojeIKP. Po zalogowaniu trzeba wejść do części „e-zdrowie", w której znajdują się e-recepty, odszukać właściwą receptę i otworzyć jej szczegóły.

Aplikacja umożliwia przeglądanie zarówno aktualnych, jak i wcześniejszych e-recept. Przy leku można sprawdzić zapisane dawkowanie, a także przejść do jego ulotki.

Sam SMS, który otrzymujemy po wystawieniu e-recepty, nie zawiera wszystkich tych informacji. Znajduje się w nim przede wszystkim czterocyfrowy kod potrzebny do realizacji recepty. Więcej informacji zobaczymy po zalogowaniu do IKP lub mojeIKP. Jeśli wybraliśmy otrzymywanie e-recept także e-mailem, dostaniemy wiadomość z plikiem PDF, na którym znajduje się również dawkowanie.

Niektóre preparaty trzeba przyjmować o stałych porach każdego dnia, inne co kilka dni, jeszcze inne przez określony czas, po którym następuje przerwa. Są również leki stosowane doraźnie, np. dopiero wtedy, gdy pojawi się ból lub inny objaw.

Informację o dawkowaniu można więc zapisać na różne sposoby.

Mamy dwie możliwości wskazania dawkowania przez lekarza. Jedno to dawkowanie ustrukturyzowane, czyli wybierane z odpowiednich pól. Drugie jest opisowe. Są na przykład preparaty, które należy zastosować dopiero w momencie wystąpienia określonych objawów.

Poza tym szczególnym przypadkiem są tzw. recepty roczne. E-recepta może być ważna przez 365 dni, a osoba wystawiająca receptę może przepisać ilość leku potrzebną maksymalnie na 360 dni terapii. Z takiego rozwiązania korzystają m.in. osoby przewlekle chore, które przez długi czas przyjmują te same leki.

W przypadku takiej recepty precyzyjne określenie dawkowania jest potrzebne nie tylko po to, aby pacjent wiedział, jak stosować lek.

Od sierpnia 2024 r. przy wystawianiu recept rocznych system wymaga podania m.in. okresu stosowania leku, ilości i jednostki dawki, częstotliwości jej podawania oraz liczby opakowań. Na podstawie tych danych system może obliczać, jaka ilość leku jest potrzebna pacjentowi na określony czas terapii i jaka może zostać wydana w aptece.

Dlatego informacja typu „1 tabletka dwa razy dziennie" ma w takim przypadku znaczenie także dla działania samego systemu.

Recepta roczna nie oznacza przy tym, że cały zapas leku na wiele miesięcy trzeba lub można odebrać jednorazowo. System na podstawie danych dotyczących dawkowania i okresu terapii pomaga określać ilość leku możliwą do wydania w danym momencie.

Czy dawkowanie zawsze będzie na e-recepcie?

Sposób dawkowania powinien znaleźć się na recepcie. Wynika to z przepisów Prawa farmaceutycznego.

Trzeba jednak rozróżnić obowiązek wpisania dawkowania od tego, czy system technicznie uniemożliwi wystawienie recepty, jeśli odpowiednich danych zabraknie.

Reguła potrzeby wprowadzania dawkowania jest uruchomiona dla wszystkich recept refundowanych. Dla nierefundowanych nie ma takiego wymagania systemowego. Natomiast dawkowanie powinno być na recepcie, co wynika z ustawy Prawo farmaceutyczne.

Od 13 września 2026 r. reguły systemu P1 dotyczące recept refundowanych są bardziej restrykcyjne: brak wymaganych informacji dotyczących dawkowania i czasu terapii może zablokować zapis takiej recepty w systemie.

Przepisy uwzględniają też sytuacje, gdy sposobu dawkowania nie wpisano albo został podany błędnie lub nieczytelnie. W takim przypadku farmaceuta może, z wyjątkami dotyczącymi niektórych produktów, wydać ilość odpowiadającą maksymalnie czterem najmniejszym opakowaniom.

W mojeIKP przy przepisanym leku można znaleźć również jego ulotkę. Warto z niej korzystać, ale nie należy mylić dwóch różnych rodzajów informacji.

Ulotka zawiera zatwierdzone, ogólne informacje dotyczące konkretnego produktu leczniczego m.in. jego zastosowania, przeciwwskazania, możliwe działania niepożądane czy informacje dotyczące stosowania.

Nie mówi jednak, jaka dawka została indywidualnie zalecona właśnie nam.

Ten sam lek może być stosowany w różnych schorzeniach, w różnych dawkach i według różnych schematów. Lekarz może również dostosować sposób leczenia do wieku pacjenta, jego stanu zdrowia, wyników badań czy innych przyjmowanych preparatów.

Dlatego informacji z ulotki nie należy traktować jako zamiennika indywidualnego dawkowania zapisanego przy e-recepcie.

Jeśli na e-recepcie widzimy np. inne dawkowanie niż typowe dawkowanie opisane w ulotce, nie powinniśmy samodzielnie wybierać jednej z tych wersji ani zmieniać dawki. Taką różnicę należy wyjaśnić z lekarzem lub farmaceutą. ●

Notowała Paulina Mozolewska

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34453027

Syndyk masy upadłości **ERMAX S.A. w upadłości** ogłasza przetarg na sprzedaż przedsiębiorstwa ERMAX S.A. w upadłości składającego się w szczególności z:
- prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Będzinie zabudowanej budynkami oraz budowlami dla której Sąd Rejonowy w Będzinie prowadzi księgę wieczystą KA1B/00005373/3 szczegółowo opisanej w operacie szacunkowym z dnia 5 maja 2026 r.
- prawa własności ruchomych składników majątku w postaci maszyn i urządzeń stanowiących linię produkcyjną szczegółowo opisanych w operacie szacunkowym z dnia 19 maja 2026 r.
- praw wynikających z umów cywilnoprawnych dotyczących ERMAX S.A. w upadłości (z wyłączeniem umów o prowadzenie rachunków bankowych), których stroną jest ERMAX S.A. w upadłości,
- praw wynikających z umów o pracę osób zatrudnionych w ERMAX S.A. w upadłości,
- dostępnej dokumentacji dotyczącej budynków, a także maszyn i urządzeń wchodzących w skład przedsiębiorstwa ERMAX S.A. w upadłości;
- wszelkich decyzji i pozwoleń wydanych na ERMAX S.A. w upadłości ze szczególnym uwzględnieniem decyzji Starosty Będzińskiego z dnia 29 maja 2013 r., WŚiL.6233.0032.2013 zmienianej następnie decyzjami Starosty Będzińskiego z dnia 24 maja 2016 r., WŚiL.6233.0035.2016 oraz 29 kwietnia 2019 r., WŚiL.6233.0018.2019,

po cenie nie niższej niż **8.523.420,00 zł netto** co stanowi 60% wartości oszacowania.

I. Oferty należy składać na piśmie w Biurze Syndyka przy ul. Wyzwolenia 27 w Mikołowie – dalej „Biuro Syndyka" w zaklejonych kopertach z dopiskiem „Przetarg – ERMAX" w terminie do dnia 02.10.2026 r. godzina 14:00 Otwarcia i rozpoznania ofert nastąpi na posiedzeniu Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach w dniu 06.10.2026 r. o godzinie 13:00.
II. Regulamin przetargu oraz operat szacunkowy znajdują się w Biurze Syndyka przy ul. Wyzwolenia 27 w Mikołowie, telefon kontaktowy 601 403 987.

1 RP

OGŁOSZENIE 34429903

Cykl redakcyjny sponsoruje

cez Centrum e-Zdrowia

eprasa.pl b56b8b568d

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I Ns 47/25 z wniosku "AB Bechcicki" Sp. z o.o. z/s we Wrocławiu przy udziale Aleksandry Bielińskiej, Iwony Miszteli-Koczmały, Mikołaja Miszteli, Franciszka Bielińskiego, Gabrieli Bielińskiej, Tymoteusza Koczmały, Aleksandra Koczmały, Pawła Miszteli, Przemysława Miszteli, Jolanty Czajki, Marzeny Robakowskiej, Katarzyny Polman, Włodar Trade Wiesław Włodarczyk Sp.j. z/s w Częstochowie, Marka Makowskiego, Miasto Gminy Piotrków Trybunalski o **stwierdzenie nabycia spadku po Marku Misztela – synu Jana i Teresy**, zmarłym dnia 7 sierpnia 2024 roku w Bełchatowie, ostatnio stale zamieszkałym w Piotrkowie Trybunalskim, zawiadamia i **wzywa do udziału w sprawie wszelkich potencjalnych spadkobierców** wyżej wymienionej osoby w terminie 3 (trzech) miesięcy od daty publikacji niniejszego ogłoszenia pod rygorem pominięcia ewentualnych uprawnionych w kręgu dziedziczenia.

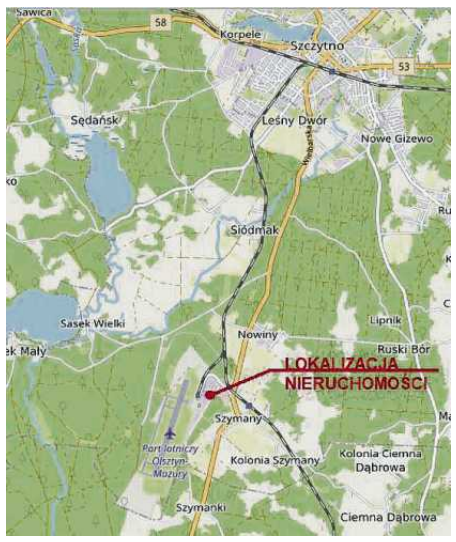
Kraj/34453003

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM NA SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

ogłasza

II przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działki nr: 463/93 o powierzchni 2,5744 ha, 463/94 o powierzchni 3,0709 ha, 463/96 o powierzchni 0,6167 ha oraz 463/97 o powierzchni 0,5191 ha, w obrębie geodezyjnym nr 0028 Szymany, gmina Szczytno, powiat szczycieński, województwo warmińsko-mazurskie, dla której Sąd Rejonowy w Szczytnie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą OL1S/00058977/6.

Cena wywoławcza wynosi:

1. Dla działki nr 463/93 – **1 930 800,00 zł** brutto (słownie: jeden milion dziewięćset trzydzieści tysięcy osiemset złotych i 00/100), w tym należny podatek VAT.
2. Dla działki nr 463/94 – **2 303 175,00 zł** brutto (słownie: dwa miliony trzysta trzy tysiące sto siedemdziesiąt pięć złotych i 00/100), w tym należny podatek VAT.
3. Dla działki nr 463/96 – **524 195,00 zł** brutto (słownie: pięćset dwadzieścia cztery tysiące sto dziewięćdziesiąt pięć złotych i 00/100), w tym należny podatek VAT.
4. Dla działki nr 463/97 – **441 235,00 zł** brutto (słownie: czterysta czterdzieści jeden tysięcy dwieście trzydzieści pięć złotych i 00/100), w tym należny podatek VAT.

Do sprzedaży nieruchomości mają zastosowanie przepisy ustawy o podatku od towarów i usług (VAT) obowiązujące w dniu zawarcia umowy sprzedaży.

Wysokość wadium wynosi:

1. Dla działki nr 463/93 – **193 080,00 zł** (słownie: sto dziewięćdziesiąt trzy tysiące osiemdziesiąt złotych i 00/100).
2. Dla działki nr 463/94 – **230 318,00 zł** (słownie: dwieście trzydzieści tysięcy trzysta osiemnaście złotych i 00/100).
3. Dla działki nr 463/96 – **52 420,00 zł** (słownie: pięćdziesiąt dwa tysiące czterysta dwadzieścia złotych i 00/100).
4. Dla działki nr 463/97 – **44 124,00 zł** (słownie: czterdzieści cztery tysiące sto dwadzieścia cztery złote i 00/100).

Wadium należy wpłacić przelewem na rachunek Urzędu Marszałkowskiego Banku Millenium S.A., nr konta 93 1160 2202 0000 0006 6090 9309, z dopiskiem „Przetarg Szymany – działka nr ……”. Wpłata powinna być potwierdzona na koncie urzędu do dnia **13.11.2026 r.** włącznie. Wpłata jednego wadium upoważnia do udziału w przetargu na nabycie jednej działki, dlatego chętni do wzięcia udziału w licytacji na więcej niż jedną działkę, powinni dokonać wpłaty wadium na każdą działkę osobno, ze wskazaniem w tytule przelewu numeru działki.

Przetarg odbędzie się w dniu 20.11.2026 r. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Departament Infrastruktury i Geodezji, przy ul. Głowackiego 17, pok. nr 210 – II piętro, o godzinie 12^{00}.

Okazanie nieruchomości będzie miało miejsce w dniu 23.10.2026 r. w godzinach 10^{00} – 12^{00} lub w innym terminie po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym.

Pełna treść ogłoszenia została podana do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, 10-562 Olsztyn, ul. Emilii Plater 1 i na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego www.warmia.mazury.pl w zakładce Gospodarka Nieruchomościami oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Szczegółowych informacji o przetargu udziela Departament Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie ul. Głowackiego 17, tel. (89) 512 59 10, 512 59 27.

Kraj/34452877

Syndyk masy upadłości

Henryka Cichonia zgodnie z warunkami zatwierdzonymi przez Sędziego Komisarza postanowieniem z dnia 04 września 2026 roku **zaprasza do składania pisemnych ofert na sprzedaż nieruchomości** tj.: nieruchomość gruntowa zabudowana składająca się z dwóch działek ewidencyjnych tj. działki nr 1506/1 i 1506/2 położone województwo podkarpackie, powiat niżański, miejscowość Zarzecze o łącznej powierzchni 2,27 ha, dla której Sąd Rejonowy w Nisku IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KW TB1N/00034538/3 – za 65% wartość, według wyceny biegłego sądowego – **1 239 232,00 zł** *(jeden milion dwieście trzydzieści dziewięć tysięcy dwieście trzydzieści dwa złote 00/100)*

Oferty należy kierować, w zapieczętowanej, nieprzezroczystej kopercie o formacie nie mniejszym niż A4, umieszczonej w drugiej nieprzezroczystej kopercie, z adnotacją „Przetarg nieruchomość Henryk Cichoń sygn. akt RZ1Z/GUp/73/2024 - nie otwierać” na adres: Sądu Rejonowego w Rzeszowie Wydział V Gospodarczy Sekcja do spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych przy ul.Kustronia4, 35-303 Rzeszów, w terminie do 23 października 2026r (liczy się data wpływu oferty); Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłata wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej, na rachunek bankowy syndyka masy upadłości Henryka Cichonia prowadzonym w mBanku o numerze 05 1140 1094 0000 3510 3700 1095, w terminie do 23 października 2026r (decyduje data wpływu środków pieniężnych na rachunek bankowy);

Otwarcie ofert i wybór najkorzystniejszej oferty nastąpi na posiedzeniu jawnym, w dniu 28 października 2026r w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie, godzina 10:00 sala nr 29. Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje syndyk, Sędzia-Komisarz dokonuje zatwierdzenia wyboru oferty w formie postanowienia na posiedzeniu, na którym rozpoznane będą oferty.

Z operatem szacunkowym oraz warunkami przetargu można zapoznać się w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie V Wydział Gospodarczy Sekcja ds. Restrukturyzacyjnych i Upadłościowych, ul. Kustronia 4, 35-303 Rzeszów w aktach sprawy RZ1Z/GUp/73/2024 lub w Biurze Syndyka codziennie w dni robocze w godz. 9.00-14.00 (tel. +48 723 34 45 56) oraz na stronie internetowej pod adresem www.kancelaria-empe.pl w zakładce *ogłoszenia sprzedaży/przetargi*.

Kraj/34452922

Syndyk Masy Upadłości

MIKROTECH SA w upadłości ogłasza **przetarg na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej** oznaczonej działką nr 84 o pow. 0,3172 ha, zabudowanej budynkiem produkcyjno-usługowym o powierzchni użytkowej 1493,50 m^2, położonej przy ulicy Mięsowicza 5 w Krośnie - obręb nr 3 Przemysłowa stanowiącej własność MIKROTECH S.A. w upadłości dla której Sąd Rejonowy w Krośnie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę nr KS1K/00016955/7 wchodzącej w skład masy upadłości MIKROTECH SA w upadłości.

Cena wywoławcza przedmiotu przetargu wynosi 1.895.250,00 zł netto plus podatek VAT (słownie: jeden milion osiemset dziewięćdziesiąt pięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych 00/100).
Zainteresowani powinni składać oferty na adres: Mikrotech Spółka Akcyjna w upadłości, ul. Składowa 9, 38-400 Krosno w terminie do dnia 12 października 2026 r. (liczy się data wpływu oferty).

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie wadium w wysokości 200.000,00 zł (słownie: dwieście tysięcy złotych). Wadium należy wpłacić przelewem na rachunek bankowy masy upadłości MIKROTECH spółka akcyjna w upadłości o numerze: 46 1240 2340 1111 0010 9613 5469 z dopiskiem "Wadium Przetarg MIKROTECH" najpóźniej do dnia stanowiącego ostatni dzień poprzedzający termin wyznaczony do składania ofert, przy czym liczy się faktyczny termin uznania kwoty ww. wadium na ww. rachunku bankowym.

Otwarcie i wybór oferty nastąpi w dniu 13 października 2026 r. o godzinie 12:00 w siedzibie Mikrotech Spółka Akcyjna w upadłości, ul. Składowa 9, 38-400 Krosno. Szczegółowe zasady składania ofert określone zostały w regulaminie przetargu, który jest dostępny do pobrania na stronie internetowej syndyka: restrukturyzacjecivilis.pl/przetargi/

Kraj/34452972

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA BURMISTRZA MIASTA CHEŁMNA

o II przetargach ustnych nieograniczonych na sprzedaż:

1) prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej, stanowiącej własność Gminy Miasto Chełmno, położonej w obrębie 4 miasta Chełmna przy ul. Przemysłowej, zapisanej w księdze wieczystej nr TO1C/00015503/8, oznaczonej jako działka nr **185/22** o powierzchni **0,3530 ha.**
   Cena wywoławcza wynosi **1 000 000,00 zł** (słownie: jeden milion złotych 00/100) **brutto,** w tym podatek VAT według stawki 23%.
   Przetarg na w/w nieruchomość odbędzie się w dniu **26 listopada 2026 roku** o godz. **8:00** w sali 102 Urzędu Miasta w Chełmnie przy ul. Dworcowej 1. Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie **wadium** w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej tj. 100 000,00 zł **do dnia 19 listopada 2026 r.**
2) prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej, stanowiącej własność Gminy Miasto Chełmno, położonej w obrębie 4 miasta Chełmna przy drodze krajowej nr 91 i ul. Szosa Grudziądzka, zapisanej w księdze wieczystej nr TO1C/00014076/8, oznaczonej jako działka nr **372** o powierzchni **0,2628 ha**.
   Cena wywoławcza wynosi **1 500 000,00 zł** (słownie: jeden milion pięćset tysięcy złotych 00/100) **brutto,** w tym podatek VAT według stawki 23%.
   Przetarg na w/w nieruchomość odbędzie się w dniu **26 listopada 2026 roku** o godz. **9:00** w sali 102 Urzędu Miasta w Chełmnie przy ul. Dworcowej 1. Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie **wadium** w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej tj. 150 000,00 zł **do dnia 19 listopada 2026 r.**

Ogłoszenie o przetargach zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta w Chełmnie przy ulicy Dworcowej 1 i przed Urzędem, a także zamieszczone na stronie internetowej www.bip.chelmno.pl. Szczegółowe informacje dotyczące przetargów można uzyskać w Referacie Gospodarowania Nieruchomościami Urzędu Miasta w Chełmnie przy ulicy Dworcowej 1, pokój 111, tel. 56 677 17 48 lub 513 090 318, e-mail: grunty@chelmno.pl.

Kraj/34453046

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

**kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55**

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim zawiadamia, że w sprawie z wniosku Gmina Wola Krzysztoporska przy udziale Skarbu Państwa Starosta Powiatu Piotrkowskiego o zasiedzenie własności nieruchomości położonych we wsi Borowa , obrębie 0002, w gminie Wola Krzysztoporska , w powiecie piotrkowskim, w województwie łódzkim, składającej się z działki nr 120, o powierzchni 1,27 ha, oraz z działki nr 121, o powierzchni 2,27 ha dla których nie są prowadzone księgi wieczyste, toczy się postępowanie pod sygn. akt I Ns 416/26.
Sąd wzywa do udziału w charakterze uczestników potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zgłosić udział w sprawie i wykazać swoje prawa do przedmiotowych nieruchomości, w terminie 3 (trzech) miesięcy od daty publikacji niniejszego ogłoszenia, gdyż w przeciwnym wypadku mogą zostać pominięci przy rozpoznawaniu sprawy.

Kraj/34453021

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I Ns 498/26 z wniosku Ireny Badowskiej **o stwierdzenie nabycia spadku po Józefie Wnuku – rodzice nieznani**, zmarłym dnia 5 października 1991 roku w Sulejowie, przed śmiercią stale zamieszkałym w Sulejowie, zawiadamia i **wzywa do udziału w sprawie wszelkich potencjalnych spadkobierców** wyżej wymienionej osoby w terminie 3 (trzech) miesięcy od daty publikacji niniejszego ogłoszenia pod rygorem pominięcia ewentualnych uprawnionych w kręgu dziedziczenia.

Kraj/34453009

eprasa.pl b56b8b568d

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA
MARYSIN WAWERSKI

OGŁASZA PRZETARG NIEOGRANICZONY NA SPRZEDAŻ LOKALU MIESZKALNEGO O STATUSIE:

WYODRĘBNIONA WŁASNOŚĆ
Lokal nr 112 przy ul. Korkowej 137C
Powierzchnia użytkowa – 29,00 m² (III piętro)
Mieszkanie 1 – pokojowe z piwnicą.
Wartość rynkowa lokalu 370.000,00 zł
Lokal wymaga przeprowadzenia generalnego remontu

Druki do przetargu do pobrania w siedzibie Spółdzielni pok. nr 7 przy ul. Begonii 9 lub na stronie internetowej Spółdzielni www.smmarysin.waw.pl

Oferty należy składać od dnia 18.09.2026 r. do 19.10.2026 r do godz.14:00 w sekretariacie – pok. nr 4. Oferent przystępujący do przetargu wpłaca wadium w wysokości 1.000, 00 zł. Spółdzielnia ogłaszając przetarg zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

Przetarg odbędzie się 19.10.2026 r. o godz. 16:00 w siedzibie SM „Marysin Wawerski".

Lokal można oglądać od 18.09.2026 r. po wcześniejszym umówieniu się z Działem Administracji.

Kraj/34452769

Burmistrz Radzymina

Radzymin w sercu Mazowsza

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Zgodnie z § 6 ust. 5a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 2213), Burmistrz Radzymina ogłasza przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Radzymin

PIERWSZY PRZETARG USTNY NIEOGRANICZONY

Lp.	Obręb, nr działki	Pow. działki w ha	Położenie	Oznaczenie tytułu własności	Cena wywoławcza netto w zł	Wysokość wadium/ termin wpłaty	Termin przetargu Data/godzina przetargu
1.	**0011, 02-01 8/2, 8/5, 8/6, 8/7, 8/8, 8/9, 8/10**	0,1592 0,1202 0,1056 0,1208 0,0203 0,1030 0,1117	Radzymin	WA1W/00001630/4	**1 672 069,00 zł**	**300 000,00 zł 20.11.2026 r.**	**26.11.2026 r. 10⁰⁰**

Do ceny nieruchomości uzyskanej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT, według obowiązującej stawki (23%).

Miejsce przetargu:
Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Radzymin przy pl. Tadeusza Kościuszki 2, 05-250 Radzymin, pokój nr 23 (sala konferencyjna), w terminie wskazanym w tabeli.

Treść ogłoszenia o przetargu została podana do publicznej wiadomości poprzez:
– wywieszenie na tablicy ogłoszeń w budynkach Urzędu Miasta i Gminy Radzymin, budynek A przy pl. T. Kościuszki 2, budynek B przy ul. Konstytucji 3 Maja 19, budynek C przy ul. Komunalnej 2,
– zamieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Radzymin w zakładce gospodarka nieruchomościami oraz na stronie internetowej urzędu www.radzymin.pl.

Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje dotyczące przetargu:
Urząd Miasta i Gminy Radzymin, Referat Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami
ul. Konstytucji 3 Maja 19, pokój nr 23 (II piętro), tel. 22 667 68 32 lub 22 667 68 29
e-mail: geodezja@radzymin.pl

Kraj/34452925

Przed Sądem Rejonowym w Łańcucie I Wydział Cywilny z wniosku Ryszarda Szajera zostało zainicjowane postępowanie w sprawie I Ns 458/25 o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie nieruchomości, położonych w Markowej, oznaczonych jako działki nr: 1738 o pow. 0,57 ha, 1745 o pow. 0,62 ha, 1963/2 o pow. 0,37 ha i 2153 o pow. 0,24 ha (zabudowanej drewnianym domem jednorodzinnym).

W związku z powyższym Sąd wzywa wszystkie osoby zainteresowane, w tym zwłaszcza spadkobierców Władysława Szajera, s. Wojciecha i Marii, ur. 22.05.1912 r. w Markowej, zm. 06.10.1995 roku w Markowej, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się ogłoszenia zgłosiły się i udowodniły swe prawa do przedmiotowych nieruchomości pod rygorem stwierdzenia nabycia własności nieruchomości zgodnie z żądaniem wniosku, o ile zostanie ono udowodnione w dalszym toku postępowania.

Kraj/34452805

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim zawiadamia, że w sprawie z wniosku Wiesławy Kopackiej przy udziale Roberta Sztajnerta, Karoliny Sali, Damiana Sztajnerta, Jana Kopackiego, Małgorzaty Bachańskiej, Sławomira Kopackiego, Huberta Sztajnerta, Fabiana Sztajnerta o zasiedzenie własności nieruchomości położonej w Łękach Szlacheckich, obrębie 0016, w gminie Łęki Szlacheckie, w powiecie piotrkowskim, w województwie łódzkim, składającej się z działki nr 847, o powierzchni 0,92 ha, toczy się postępowanie pod sygn. akt I Ns 235/26.

Sąd wzywa do udziału w charakterze uczestników potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zgłosić udział w sprawie i wykazać swoje prawa do przedmiotowych nieruchomości, w terminie 3 (trzech) miesięcy od daty publikacji niniejszego ogłoszenia, gdyż w przeciwnym wypadku mogą zostać pominięci przy rozpoznawaniu sprawy.

Kraj/34453018

Szczecinek, dnia 15.09.2026r.

O G Ł O S Z E N I E
o przetargu na zbycie nieruchomości

Burmistrz Miasta Szczecinek ogłasza:

VI przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości zabudowanej oznaczonej jako działki **numer 214/10 i 214/11 o łącznej pow. 0,0854 ha, położonej w Szczecinku w obrębie 13 przy ul. Władysława Bartoszewskiego 12 wpisanej do księgi wieczystej nr KO1I/00021547/1 prowadzonej w Sądzie Rejonowym w Szczecinku**. Nieruchomość zabudowana jest budynkami o funkcji niemieszkalnej, które stanowią zorganizowaną całość (była siedziba SZOK) o łącznej powierzchni użytkowej 1385,30 m2. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „CENTRUM" działka położona na terenie oznaczonym symbolem **12.MW/U** przeznaczonym pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną z dopuszczeniem z usług. Przepisy powołanego planu przewidują, że na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z dopuszczeniem usług (MW/U), w ramach działki budowlanej dopuszcza się lokalizację budynku mieszkalnego wielorodzinnego albo budynku mieszkalnego wielorodzinnego z lokalami usługowymi, albo budynku usługowego. W budynku na parterze znajdują się 2 lokale użytkowe, w których prowadzona jest działalność usługowa na podstawie umów najmu zawartych na czas nieokreślony. Budynek przy ul. Bartoszewskiego 12 ujęty jest w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Szczecinek – Zarz. nr 18/2017 Burmistrza Miasta Szczecinek z dn. 07.02.2017 r. (z późn. zm.) w sprawie założenia Gminnej Ewidencji Zabytków z terenu miasta Szczecinek. Ponadto nieruchomość zlokalizowana jest na obszarze położonym w granicach stref : A – ochrony konserwatorskiej, WIII – ograniczonej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej średniowiecznego układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków. Pierwszy przetarg odbył się w dniu 08.05.2025r. Drugi przetarg odbył się w dniu 04.09.2025r. Trzeci przetarg odbył się w dniu 11.12.2025r. Czwarty przetarg odbył się w dniu 16.04.2026r. Piąty przetarg odbył się w dniu 06.08.2026r.

Z treścią umów najmu oraz ze świadectwem charakterystyki energetycznej budynków (numer świadectwa SCHE/17364/105/2023) można się zapoznać w Wydziale Nieruchomości Urzędu Miasta Szczecinek w pok. nr 201 (budynek A, II piętro).
Cena wywoławcza – 2.500.000,00 zł netto (sprzedaż zwolniona z podatku VAT)
Wadium – 250.000,00 zł
Minimalne postąpienie – 25.000,00 zł

Przetarg na sprzedaż w/w nieruchomości zostanie przeprowadzony **w dniu 24.11.2026r. o godz. 10-tej** w siedzibie Urzędu Miasta Szczecinek przy Placu Wolności 13 w sali nr 104. Osoby zainteresowane winny dokonać wpłaty wadium na konto Miasta Szczecinek **numer 06 8935 0009 1300 4758 2000 0170** w Banku Spółdzielczym w Jastrowiu w taki sposób, aby na koncie Miasta wpłata znalazła się **najpóźniej w dniu 18.11.2026r.**
Warunkiem udziału w przetargu jest przedłożenie na żądanie komisji przetargowej dowodu wniesienia wadium. Do przetargu mogą przystąpić osoby fizyczne i prawne :
• osoba fizyczna będąca uczestnikiem przetargu, winna stawić się w terminie i miejscu przetargu osobiście i przedłożyć komisji przetargowej dokument tożsamości. Dopuszcza się uczestnictwo w przetargu pełnomocnika takiej osoby za okazaniem dokumentu tożsamości i oryginału pełnomocnictwa sporządzonego notarialnie, upoważniającego do uczestnictwa w przetargu.
W sytuacji, gdy nieruchomość nabywana będzie w ramach wspólności ustawowej małżeńskiej, a w przetargu uczestniczy jeden z małżonków, konieczne jest przedłożenie pisemnej zgody (oryginał) współmałżonka lub złożenie do protokołu oświadczenia osoby przystępującej do przetargu o wyrażeniu zgody małżonka na nabycie nieruchomości ze środków pochodzących z majątku wspólnego;
W przypadku **rozdzielności majątkowej**, na wpłacie winny znajdować się imiona i nazwiska wszystkich osób nabywających nieruchomość;
Powyższe dotyczy również osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.
• spółki cywilne uczestniczące w przetargu winny być reprezentowane w terminie i miejscu przetargu przez wspólnika dysponującego dokumentem tożsamości i oryginałem pełnomocnictwa notarialnego do uczestnictwa w przetargu udzielonego przez wszystkich wspólników. Dopuszcza się uczestnictwo w przetargu pełnomocnika spółki cywilnej posiadającego dowód tożsamości i oryginał pełnomocnictwa sporządzonego notarialnie udzielonego przez wszystkich wspólników spółki cywilnej;
• podmiot podlegający wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego będący uczestnikiem przetargu, reprezentowany jest przez osobę lub osoby umocowane do zaciągania zobowiązań w jego imieniu zgodnie z zapisami w Krajowym Rejestrze Sądowym. Osoba ta lub osoby winny stawić się w terminie i miejscu przetargu osobiście z dokumentem tożsamości. Dopuszcza się uczestnictwo w przetargu pełnomocnika podmiotu podlegającego wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego za okazaniem dowodu tożsamości i oryginału pełnomocnictwa sporządzonego notarialnie do uczestnictwa w przetargu udzielonego przez osobę lub osoby umocowane do zaciągania zobowiązań w imieniu tego podmiotu, zgodnie z zapisami w Krajowym Rejestrze Sądowym;

Przy wpłacie wadium, na dowodzie wpłaty **należy określić nieruchomość poprzez podanie numeru działki i obrębu ewidencyjnego. W przypadku jeśli wpłata następuje z konta innej osoby niż nabywająca nieruchomość, na dowodzie wpłaty wadium należy również podać imiona i nazwiska wszystkich osób nabywających nieruchomość.** Za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu środków pieniężnych na rachunek Miasta Szczecinek.
Wniesione wadium przez uczestnika, który przetarg wygra zalicza się na poczet ceny nabycia nieruchomości. Cena nieruchomości osiągnięta w przetargu płatna jest jednorazowo przed zawarciem umowy notarialnej. Nabywca nieruchomości ponosi wszelkie koszty związane z nabyciem nieruchomości. Zawiadomienie o miejscu i terminie zawarcia umowy notarialnej nastąpi w ciągu 21 dni od dnia rozstrzygnięcia przetargu. Jeżeli osoba ustalona jako nabywca nieruchomości nie stawi się bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy, wpłacone wadium nie podlega zwrotowi.
Bliższych informacji udziela się w Wydziale Nieruchomości Urzędu Miasta Szczecinka pok. nr 201 (II p.) lub telefonicznie pod numerem (0-94) 371-41-42(40).
Ogłoszenie o przetargu wywieszono na tablicy ogłoszeń Wydziału Nieruchomości w Urzędzie Miasta w oraz opublikowano na stronach internetowych : www.szczecinek.pl – Nieruchomości – Nieruchomości przeznaczone do zbycia oraz www.bip.szczecinek.pl – Nieruchomości do sprzedaży.
Administratorem danych osobowych przetwarzanych w Urzędzie Miasta Szczecinek jest Burmistrz Miasta. Szczegółowe informacje dotyczące zasad przetwarzania danych osobowych znajdują się w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Szczecinek, dostępnym pod adresem strony internetowej www.bip.szczecinek.pl

Kraj/34452703

Z głębokim smutkiem i żalem zawiadamiamy,
że po walce z trudną chorobą odszedł od nas
nasz ukochany Mąż, Tata, Brat, Przyjaciel i Wyjątkowy Człowiek

ŚP

Prof. Tomasz Rogula

ur. 23 stycznia 1968 roku
zm. 22 sierpnia 2026 roku

Msza święta odbędzie się 19 września 2026 roku
o godzinie 12.00 w kościele Najświętszej Marii Panny w Małogoszczu.
Po której nastąpi odprowadzenie ciała zmarłego
na cmentarz parafialny w Małogoszczu.

Pogrążeni w smutku

Żona, Synowie, Bracia, Teściowie z Rodzinami

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452853

Z głębokim żalem żegnamy

Witolda Płóciennika

operatora obrazu

Pozostawił po sobie nie tylko obrazy, które współtworzył,
lecz także wspomnienie Swojego talentu, pasji, życzliwości i niezwykłej wrażliwości.

Odszedł Człowiek, ale Jego spojrzenie pozostanie z nami na zawsze.

Rodzinie i Bliskim

składamy wyrazy najgłębszego współczucia.

Zarząd i Zespół TFP

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452952

Z głębokim smutkiem składamy wyrazy współczucia

Andrzejowi Godlewskiemu

z powodu śmierci

Mamy

Z wyrazami wsparcia i pamięci

Koleżanki i Koledzy z EIB

www.nekrologi.wyborcza.pl/34453052

ogłoszenie o zamiarze wszczęcia postępowania w sprawie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym

na podstawie art. 4 pkt. 9, art. 124 ust. 1, oraz art. 124a, art. 113 w związku z art. 114 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 399 z późn.zm.).

Starosta Radomski,

wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej

zawiadamia o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie dotyczącej wydania decyzji ograniczającej sposób korzystania z nieruchomości gruntowej o nieuregulowanym stanie prawnym, tj.:

1.Wilczna, gmina Skaryszew, działki ewidencyjne **nr nr: 459 i 455** - ograniczenie polegające na udzieleniu zezwolenia na budowę sieci kablowej SN i budowę sieci kablowej nN.

Według zapisów rejestru ewidencji gruntów i budynków właściciel nieruchomości stanowiącej działkę nr 455 jest nieustalony.

Według zapisów rejestru ewidencji gruntów i budynków jako władający samoistnie nieruchomością stanowiącą działkę nr 459 figuruje Miasto i Gmina Skaryszew.

W związku z powyższym w terminie dwóch miesięcy od dnia obwieszczenia niniejszego ogłoszenia osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do wskazanych nieruchomości, winny zgłaszać się do Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości Starostwa Powiatowego w Radomiu - budynek przy ul. Granicznej 24, pok. 307, (II piętro), tel. (48) 36-55-801 wew. 409.

Jeżeli w wyznaczonym terminie nie zgłoszą się osoby, które wykażą, że przysługują im prawa rzeczowe do nieruchomości, zostaną wszczęte postępowania w sprawach ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości o nieuregulowanych stanach prawnych. Niniejsze ogłoszenie wywiesza się również na okres dwóch miesięcy, tj. od dnia 18 września 2026 roku do dnia 18 listopada 2026 roku, na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Radomiu, Urzędu Miasta i Gminy w Skaryszewie oraz na stronie internetowej organu prowadzącego postępowanie www.radompowiat.pl i www.spradom.finn.pl.

Kraj/34452339

eprasa.pl b56b8b568d

POLITYCZNY MATERIAŁ REKLAMOWY
Sponsorem jest: Grupa EPL w Parlamencie Europejskim
Materiał reklamowy jest powiązany z inicjatywą spotkania posłów i posłanek Grupy EPL poświęconego unijnej polityce bezpieczeństwa i rozszerzenia.

Koalicja siły kontra pro-rosyjska koalicja strachu

Słowo „hybrydowe” w kontekście rosyjskich zagrożeń wobec Europy stało się bardziej użyteczne dla Putina niż dla nas, ponieważ łagodzi obraz zagrożeń, które Rosja faktycznie stwarza.

Tymczasem zagrożenie płynące z Rosji jest realne i równie niebezpieczne niezależnie od tego, czy mówimy o konwencjonalnym ataku zbrojnym, czy o próbach wykolejania pociągów pasażerskich w naszych krajach. Prawdziwe są bomby, których Rosjanie używają w Europie, prawdziwe są ataki i sabotaże Kremla w naszych państwach członkowskich, podobnie jak drony na naszym niebie, materiały wybuchowe na lotnisku w Lipsku, nielegalne szturmy migrantów na naszych granicach czy rosnące poparcie dla skrajnej prawicy oraz partii anty-unijnych i populistycznych w naszych krajach.

Bez wspólnego działania nie będziemy w stanie zagwarantować sobie bezpieczeństwa – bezpieczeństwa Europy. Dla Grupy EPL – największej frakcji w Parlamencie Europejskim, do której należą posłowie i posłanki KO i PSL w Polsce – wzmocnienie europejskiego bezpieczeństwa zaczyna się od stworzenia wiarygodnych środków odstraszania, solidnych zdolności obronnych i zapewnienia niezachwianego wsparcia dla wschodniej flanki Europy, którą postrzegamy jako linię frontu UE. Konsekwentnie opowiadamy się za zwiększeniem inwestycji w obronność, ścisłą współpracę UE i NATO i silniejszym filarem europejskim w ramach sojuszu transatlantyckiego. Dlatego w ramach prac Grupy EPL, zawsze popieraliśmy ideę silnych zdolności obronnych w Europie i intensyfikowaliśmy wysiłki na rzecz wdrożenia środków wzmacniających zdolność państw UE do zapobiegania zagrożeniom oraz ochrony i obrony terytorium i ludności.

Doświadczenia Polski i państw bałtyckich w radzeniu sobie z zagrożeniami, które wynikają z instrumentalizacji migracji i presji migracyjnej, modernizowaniu armii i sprzętu mogą być pomocne dla krajów z innych regionów Unii, np. dla Hiszpanii.

Spotykamy się w Warszawie, w ten piątek dokładnie po to, aby uczyć się z polskiego przykładu oraz omówić kwestie bezpieczeństwa i polityki rozszerzenia UE. Podczas serii dyskusji z ekspertami, wojskowymi i przedstawicielami sektora obrony , oraz przewodniczącymi komisji spraw zagranicznych parlamentów Ukrainy, Mołdawii, Armenii i Polski sprawdzamy jak działają obecnie dostępne środki i badamy nowe sposoby wykorzystania funduszy UE na wsparcie wschodniej flanki Europy. Przypomnijmy, że Unia Europejska współfinansuje już środki stałej infrastruktury fizycznej na granicach, w tym na granicy polsko-białoruskiej. Sprawdzamy też jak polityki europejskie pomagają wzmacniać zdolności obronne i jak zmienia się sytuacja na naszych granicach.

Widzimy i słyszymy sygnały płynące z Rosji, zdecydowanie wzmocnione w ostatnich dniach poprzez atak, który miał miejsce zaledwie 2 km od polskiej, a tym samym unijnej granicy. Putin takim atakiem mówi Europie: „Używamy nowej technologii dronów bojowych i możemy atakować coraz precyzyjniej; będziemy kontynuować ataki, jeśli nie zostawicie Ukrainy z dala od projektu unijnego

Odpowiedzi, których udzielimy na agresywne sygnały Kremla mają fundamentalne znaczenie dla dzisiejszej Europy i jej przyszłości. Czy zjednoczymy Europę w walce z totalitaryzmem Putina i stworzymy koalicję siły, która oznacza brak akceptacji dla wojny, zbrodni wojennych Putina i imperializmu – czy to w krajach bałtyckich, czy to w Polsce, czy to w Ukrainie? Czy też poddamy się koalicji strachu – sojuszowi politycznemu, który jest gotów ulec szantażowi i presji Putina, i opierać swoje działania polityczne na strachu przed Kremlem, co w praktyce oznacza oddanie Ukrainy, a później własnych krajów.

W tym właśnie kontekście rozpoczęliśmy spotkanie w Warszawie 17 września od upamiętnienia ofiar inwazji sowieckiej na Polskę z . 17 września 1939 roku. Ta data i tamto wydarzenie to dowód współpracy dwóch reżimów totalitarnych XX wieku: niemieckiego nazizmu i rosyjskiego komunizmu. Tego dnia Hitler i Stalin wspólnie zaatakowali Europę Wschodnią i Polskę. Poza Polską, data ta jest mniej znana i jest to jeden z powodów, dla których wykorzystaliśmy okazję konferencji Grupy EPL, aby opowiedzieć naszym zagranicznym partnerom i sojusznikom o tej części historii Europy. Dziś to szczególnie ważne abyśmy o tym pamiętali.

Dzisiaj Putin jest dyktatorem, tak jak był nim Stalin. A miejsce Putina jest tam, gdzie miejsce Stalina: na śmietniku historii. Dlatego pojawienie się na naszym kontynencie radykałów, nacjonalizmów oraz prorosyjskich ruchów i partii słusznie budzi niepokój i przywołuje wspomnienia współpracy XX-wiecznych nacjonalistów z komunistami. Powiedzmy to jasno: AfD w Niemczech stoi na czele tej prorosyjskiej „koalicji strachu” Putina i uważamy, że wszelka współpraca z AfD i podobnymi ugrupowaniami oznacza kłopoty dla bezpieczeństwa Europy, ale także pomniejszanie zbrodni sowieckich i nazistowskich w Europie Centralnej i Wschodniej. Nasze demokracje muszą z tym walczyć. Nie może być żadnego usprawiedliwienia dla polityków, którzy godzą się na taką współpracę.

Bezpieczeństwo Europy przeszło głęboką transformację od pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę w 2022 roku. Wojna ta wyraźnie pokazała, że nie byliśmy przygotowani do obrony ani przed konwencjonalnym atakiem wojskowym, ani przed dronami, cyberatakami, kampaniami dezinformacyjnymi i atakami na infrastrukturę krytyczną. Fundamentalnie zmieniło to również geopolityczny krajobraz Europy, wywołując daleko idące konsekwencje polityczne, gospodarcze i w zakresie bezpieczeństwa daleko poza granicami Ukrainy. Po latach nacisków osiągnęliśmy w Brukseli konsensus, że to Rosja stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa całej Europy i całego obszaru euroatlantyckiego.

W efekcie rządy i instytucje europejskie przyspieszyły wysiłki na rzecz wzmocnienia zdolności obronnych, poprawy mobilności wojskowej i zwiększenia odstraszania zbiorowego. Wciąż jednak wiele trzeba zrobić. Wiemy, że stanie się liderem innowacji obronnych – w tym testowanie i wdrażanie nowych technologii – musi iść w parze ze zwiększonym wsparciem i finansowaniem europejskim.

Wielu rzeczy już dokonaliśmy. W ramach odstraszania i postawy obronnej NATO, UE rozszerzyła swoją rolę we wspieraniu gotowości obronnej. Ważną decyzją było utworzenie programu SAFE (Security Action for Europe), nowego instrumentu finansowego UE przeznaczonego do pomocy państwom członkowskim w szybkim zwiększaniu inwestycji w obronność poprzez wspólne zakupy sprzętu wojskowego. Ma on także na celu pobudzenie naszej własnej produkcji obronnej oraz wsparcie europejskich MŚP w sektorze obronnym. Trzeba jednak zrobić więcej.

Ukraina jest pierwszym filarem obrony europejskiej. Musimy zwiększać nasze wsparcie wojskowe dla Kijowa, aby zakończyć wojnę na naszym kontynencie. Musimy masowo inwestować w nasz przemysł obronny, w tym poprzez rozbudowę, skutecznie wdrożonego w Polsce programu SAFE, i stworzenie europejskiego parasola nuklearnego. Będziemy pracować nad rozwojem silnych europejskich zdolności obrony powietrznej, przeciwrakietowej i przeciwdronowej. Rakiety i drony nie spadają już tylko na odległych polach bitwy – docierają one do UE.

Nasze bezpieczeństwo, bardziej niż kiedykolwiek, wymaga współpracy na wszystkich forach politycznych i międzynarodowych. Musimy włączyć kraje spoza UE – Ukrainę, Wielką Brytanię i Norwegię – do europejskiej architektury bezpieczeństwa i obrony i wzmocnić współpracę z Kanadą. Musimy wspólnie stawiać czoła zagrożeniom i zacieśniać współpracę w zakresie gotowości kryzysowej, energetyki i innych obszarów. Współpraca w ramach europejskich rodzin politycznych stanowi istotne uzupełnienie kontaktów instytucjonalnych. Choć bezpieczeństwo dotyczy nas wszystkich, jego postrzeganie może się różnić, zwłaszcza jeśli chodzi o bezpieczeństwo gospodarcze i gospodarkę. Dlatego nadal przekonujemy naszych partnerów na całym świecie o naturze zagrożeń płynących ze wschodu. Jest dla nas oczywistym, że nie może być powrotu do „business as usual” z Putinem. Musi to być wspólne i bezkompromisowe stanowisko w całej Europie i na świecie. Nadal pracujemy nad osiągnięciem niezależności energetycznej od Rosji. Dzięki zdecydowanemu naciskowi Grupy EPL, państwa UE są obecnie zobowiązane do zaprzestania zakupów LNG i gazu z Rosji od 2027 roku. Zapewniliśmy, że podobny zakaz importu rosyjskiej ropy wkrótce stanie się prawem. Jednocześnie, pomimo zawirowań na Bliskim Wschodzie, pomogliśmy zapobiec gwałtownemu wzrostowi cen energii, zabezpieczyliśmy dostawy energii i położyliśmy podwaliny pod bardziej odporny i niezależny europejski system energetyczny. Nie będziemy się bać Putina, a uniemożliwienie realizacji jego imperializmu zaczyna się od zabrania Putinowi narzędzi ekonomicznej presji na kraje europejskie.

Bezpieczna Europa chroni przed zagrożeniami zarówno zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi. Wzywamy do konkretnego programu reform skoncentrowanego na silniejszych zdolnościach operacyjnych, większej odpowiedzialności i zwiększonej gotowości do przeciwdziałania tym zagrożeniom. Zabiegaliśmy o silniejszy Europol i Frontex z wyraźniejszą rolą operacyjną w złożonych dochodzeniach transgranicznych. W końcu, wraz z przyjęciem Paktu o migracji i azylu, daliśmy naszym rządom silniejsze narzędzia do zwalczania nielegalnej migracji, ochrony granic zewnętrznych, rozbijania sieci przemytniczych i przeciwdziałania militaryzacji migrantów. Przed nami wyzwanie wdrożenia przyjętych założeń. Pierwsze kroki w celu wzmocnienia granic UE zostały już podjęte poprzez dedykowane finansowanie wzmocnienia infrastruktury granicznej w budżecie UE na 2026 rok.

Wzmacniając swoje granice, Unia Europejska chroni równocześnie łańcuchy dostaw, które są kluczowe dla konkurencyjności jej gospodarki.

Inwestycje w zdolności obronne, infrastrukturę i możliwości koordynowania z partnerami w UE nie są ciężarem dla społeczeństwa. Wręcz odwrotnie: tak wygląda społeczeństwo, które ceni swoją wolność i chce jej bronić. Byliśmy prekursorami w stawianiu tej tezy. Bycie gotowym, to bycie silnym. To odpowiedzialność. A Europa, która jest przygotowana na zagrożenia, to Europa, która jest wolna.

Andrzej Halicki,
Wiceprzewodniczący Grupy EPL ds. polityki zagranicznej,
Przewodniczący polskiej delegacji w Grupie EPL (KO)
Rasa Juknevičienė,
posłanka do Parlamentu Europejskiego,
Wice koordynator ds. polityki bezpieczeństwa i obrony
Ingeborg Ter Laak,
posłanka do Parlamentu Europejskiego, członkini
Komisji Spraw Zagranicznych Parlamentu Europejskiego

Więcej informacji znajdziesz pod linkiem: https://wyborcza.pl/AkcjeSpecjalne/7,198937,33026530,ogloszenie-o-przejrzystosci.html

eprasa.pl b56b8b568d

Grbić reaguje na to, co stało się w meczu z Bułgarią

– Może dobrze, że przegraliśmy ten mecz – przyznaje Nikola Grbić po porażce 2:3 z Bułgarami w mistrzostwach Europy. I wskazuje, dlaczego. Polscy siatkarze chcą za pięć dni stanąć do rewanżu ze współgospodarzami turnieju.

Agnieszka Niedziałek

• **Nikola Grbic, trener reprezentacji Polski oraz Tomasz Formal i Marcin Komenda podczas meczu z Bułgarią na mistrzostwach Europy. Sofia, 16 września 2026 r.**
FOT. DAREK DELMANOWICZ/PAP

Bartłomiejowi Lemańskiemu jeszcze dudniło w uszach po meczu z Bułgarami, gdy po jego zakończeniu przyszedł do strefy wywiadów. Ale zarówno środkowy, jak i Tomasz Fornal byli zachwyceni atmosferą stworzoną na trybunach w Sofii, choć zdecydowana większość z ponad 13 tysięcy szalejących kibiców była przeciwko nim. I choć niektórzy kibice polskich siatkarzy oburzali się na wymowny gest wielkiej gwiazdy rywali, to pierwszy z Biało-Czerwonych dziwił się, że na parkiecie nie iskrzyło mocniej.

Grbić nie mówi wszystkiego Polakom. „Nie są głupi"

Jeszcze przed rozpoczęciem tych mistrzostw Europy było wiadomo, że zamykający zmagania w grupie B środowy pojedynek Bułgaria – Polska będzie wielkim hitem. Zarówno pod względem sportowym, jak i frekwencyjnym. Emocji rzeczywiście nie brakowało. Na koniec tego dwuipółgodzinnego widowiska cieszyli się rywale Biało-Czerwonych, ale Nikola Grbić dostrzega w tym też plus, którzy przypomina, że był to ostatni moment w turnieju, w którym przegrana nie ma poważnych konsekwencji. – Może dobrze, że przegraliśmy, by się obudzić i nauczyć kilku rzeczy. I przegrana może nam tylko pomóc robić rzeczy, które my – jako sztab – widzimy poza boiskiem. Myślę, że jest dużo lekcji, które musimy z tego spotkania wynieść – wskazuje szkoleniowiec liderów światowego rankingu i brązowych medalistów mistrzostw świata poprzedniego sezonu.

Jedną z tych lekcji – jego zdaniem – jest konieczność większej dyscypliny taktycznej u jego zawodników i koncentracji.

– Jeśli mówię im, że rywal atakuje w dany sposób albo wskazuję, jak zachowa się w danej sytuacji, to musimy realizować założenia. Jeśli przeciwnik zrobi coś innego, to OK. Ale jeśli umawiamy się na kilka rzeczy, które są ważne taktycznie, to musimy być precyzyjni. Jeśli ja ze sztabem zdecydujemy o tym, co robić. Bo my oglądamy wideo z grą rywali, oglądamy dużo rzeczy. Nie chcemy dzielić się wszystkim z siatkarzami, bo tych informacji jest dużo i nie o wszystkim mogą pamiętać. Nie są głupi, tylko mają sporo rzeczy, o których muszą myśleć w trakcie meczu – wyjaśnia Serb.

Przyznaje, że musi przeanalizować na spokojnie to długie i pełne emocje spotkanie, by dokładnie wskazać popełnione błędy. Ale wie, że nieraz jego drużyna gubiła się w końcówkach setów. – Nie kończyliśmy wówczas piłek albo nie korzystaliśmy z okazji, które wtedy mieliśmy. I potem walczysz do końca, by przegrać 29:31, a mogło być 25:21 – wskazuje mistrz olimpijski z Sydney.

Fornal czeka na rewanż w bułgarskim kotle

Grbić zaznacza, że nie jest tak, iż jego zawodnicy – którzy już wcześniej mieli zagwarantowany awans do fazy pucharowej z pierwszego miejsca w tabeli – wszystko robili w pojedynku z Bułgarami źle.

– Kontrolowaliśmy mecz do połowy drugiego seta. Mieliśmy okazję wygrać tego seta. Mieliśmy okazję wygrać też kolejnego. Dobrą rzeczą jest, że wróciliśmy do gry przy stanie 1:2. Mieliśmy piłkę meczową w tie-breaku. Ale w ważnych momentach kilku rzeczy nie zrobiliśmy dobrze. Technicznie też nie. I tyle – podsumowuje Grbić.

To, że Biało-Czerwoni kilkakrotnie wpuszczali w środę ubiegłorocznych wicemistrzów świata do meczu, przyznaje też Fornal.

– Wydaje mi się, że ogólnie przez większość czasu mieliśmy przewagę w każdym secie i potem gdzieś to prowadzenie wypuszczaliśmy. Ale cóż, taka jest siatkówka. Atmosfera była fantastyczna. Bułgarscy kibice niesamowicie dopingowali. Pięknie się tutaj grało. Mam nadzieję, że jeszcze się tutaj spotkamy przy pełnej hali. Zobaczymy, jak potoczy rywalizacja w fazie pucharowej, ale coś czuję, że możemy się jeszcze spotkać z Bułgarami – zaznacza przyjmujący, który był jednym z najjaśniejszych punktów polskiej drużyny w tym spotkaniu.

Grbić po wtorkowym zwycięstwie nad Ukraińcami 3:0, które gwarantowało jego zespołowi awans do 1/8 finału z pierwszego miejsca w tabeli, nie krył niezadowolenia. Jasno zaznaczył wtedy, że wolałby, aby mecz z Bułgarami miał dla Biało-Czerwonych konkretną stawkę. Czy jej brak miał wpływ na grę zespołu?

– Nie wiem. Ciężko mi powiedzieć. Ja nie podchodziłem do tego w ten sposób – mówi Fornal. – Raczej każdy z nas z pełną świadomością chciał zakończyć fazę grupową zwycięstwem z racji tego, że jest dużo prawdopodobieństwo, że się ponownie spotkamy z Bułgarami w fazie pucharowej [by do tego doszło Polacy muszą wygrać z Łotyszami, a Bułgarzy z Niemcami – red.]. Na pewno popełniliśmy kilka błędów, ale możemy być zadowoleni, że pomimo problemów i trudności walczyliśmy.

Fornal słynie z zamiłowania do prowadzenia gry psychologicznej z rywalami i zaczepiania ich pod siatką. Ale teraz zapewnia, że w środowy wieczór podkręcenie atmosfery na parkiecie nie było jego inicjatywą.

– To nie ja zacząłem, to chłopaki z Bułgarii. Ale fajnie. Fajnie się grało, jakby przy takiej publiczności. Kiedy trybuny są wypełnione, kiedy ta hala żyje – relacjonuje 29-latek.

Polscy siatkarze zachwyceni bułgarskim szaleństwem

Na wcześniejszych meczach Polaków w Sofii było maksymalnie jednorazowo 1300 osób. W środę na trybunach zasiadło ponad 13 tysięcy osób. Bułgarskim kotłem z meczu z gospodarzami zachwycony jest też Lemański.

Po przyjściu do dziennikarzy przyznał, że od ogłuszającego dopingu w pięciosetowym meczu wciąż dudni mu w uszach.

– W polu zagrywki musiałem patrzeć na sędziego, by nie przegapić momentu na wykonanie serwisu, bo nie słyszałem gwizdka – opowiada siatkarz, który wrócił do gry w kadrze po siedmiu latach przerwy.

Głównym bohaterem Bułgarów tego wieczora był Aleksandar Nikołow, który zdobył aż 37 punktów. Niespełna 23-letni przyjmujący w tie-breaku, po zdobyciu ważnego punktu po wcześniejszej efektownej obronie, ruszył w kierunku kolegów z kwadratu rezerwowych i pokazał im krótko gest podcinania gardła. Oburzyło to grupę polskich kibiców zasiadających przed telewizorami, choć moim zdaniem jest to przesadzona reakcja w tej sytuacji. Oczywiście, ewidentnie dał upust kłębiącym się w nim emocjom, ale problemem byłoby dla mnie, gdyby pokazał ten gest w stronę rywali. Lemański spytany o iskrzenie na parkiecie w tym pojedynku też nie dostrzega problemu.

– Myślę, że było całkiem spokojnie. Aż dziwnie jak na taki mecz – stwierdza 30-latek.

Kamil Semeniuk zwraca uwagę, że Aleksandar Nikołow miał w środę bardzo duże wsparcie w postaci Denisława Bardarowa. Drugi z przyjmujących dorzucił do dorobku drużyny 23 punkty.

– Pod względem atmosfery nic mnie nie zaskoczyło. Gra reprezentacji Bułgarii też mnie nie zaskoczyła. Ta gra nie opierała się tylko i wyłącznie gra na Aleksie. Można powiedzieć, że całym zespołem zaprezentowali się bardzo dobrze i można powiedzieć, że zasłużenie zwyciężyli. Ale my też nie jesteśmy jakoś nie wiadomo jak smutni i rozżaleni, że przegraliśmy. Bo daliśmy dużo energii, dużo serducha zostawiliśmy na boisku, aby to spotkanie zwyciężyć. Czasami trzeba przyjąć porażkę na klatę – opowiada przyjmujący Biało-Czerwonych.

Pytam, czy czuje niedosyt. – Nie wiem. W tie-breaku przegrywaliśmy czterema punktami i potrafiliśmy z tego jeszcze wyciągnąć do stanu „punkt za punkt". Myślę, że nie było to złe spotkanie w naszym wykonaniu – zaznacza smutny Semeniuk.

Zaskoczony świetnym występem Bułgarów nie był też w żadnym stopniu Grbić. – Wiem też, że trudno jest zabrać informacje, które przekazuję i potem to realizować, bo jest dużo presji, dużo stresu. Ja to rozumiem, oczywiście. Ale jeśli chcemy wygrać, nie będzie łatwiej niż dzisiaj. Dlatego musimy się starać, by – kiedy takie momenty znów nadejdą, a nadejdą na 100 procent – być gotowi i grać lepiej – podsumowuje trener.

Istnieje spore prawdopodobieństwo, że Polacy trafią na Bułgarów ponownie we wtorkowym ćwierćfinale. Większość z nich cieszy się na tę ewentualność. Lemański jest nieco ostrożniejszy i przypomina, by najpierw skupić się na meczu 1/8 finału.

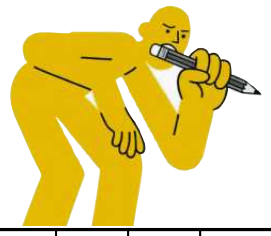
Biało-Czerwoni powalczą o ćwierćfinał z Łotyszami w sobotę. Ten mecz odbędzie się w Sofii o godz. 16 lokalnego czasu. ●

SPORT.PL
• Lech Poznań po meczu z Crystal Palace w Lidze Europy – analizy i opinie
• Czy Jan Urban przygotuje reprezentację Polski na grę bez Roberta Lewandowskiego?
• Nasze typy na 7. kolejkę Ekstraklasy
Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

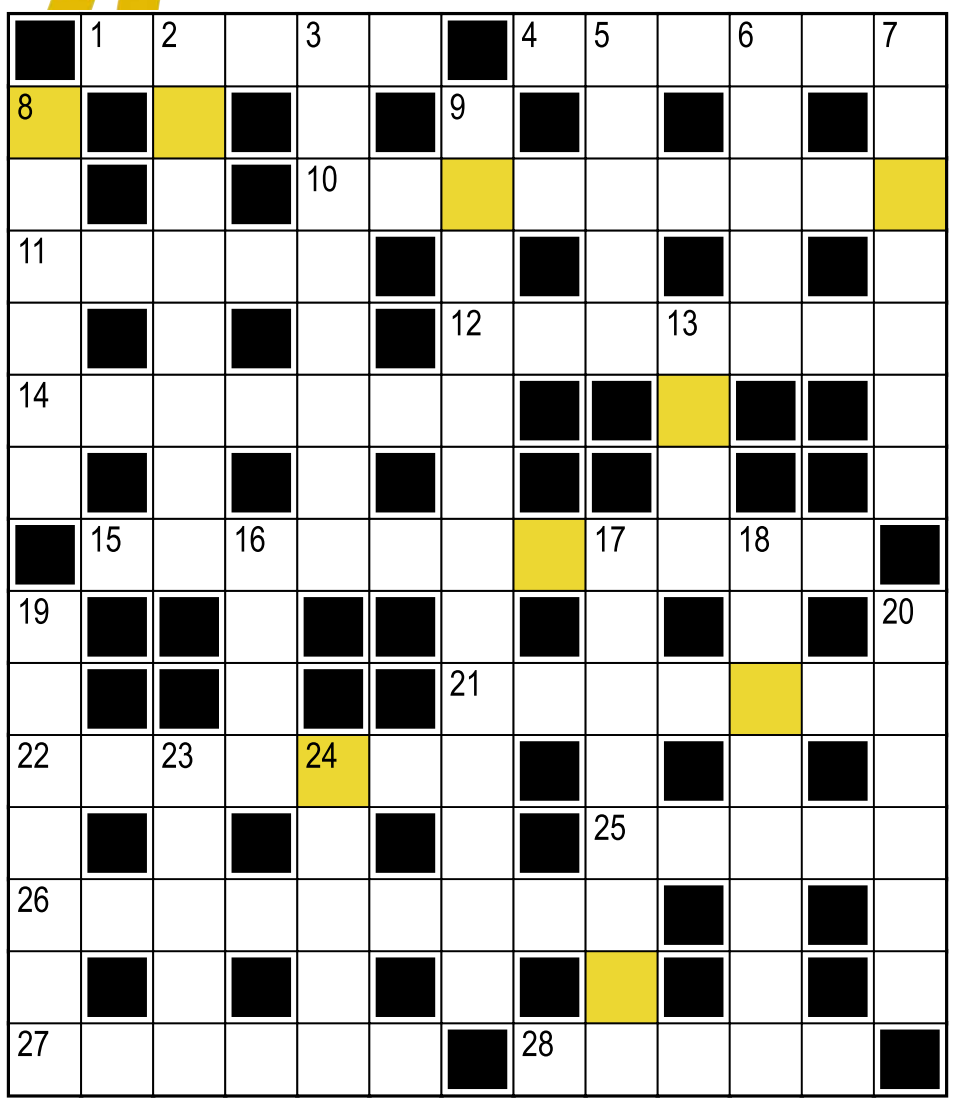
Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

34451518
wyborcza
REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl
REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455
Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl
WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl b56b8b568d

krzyżówka

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) ... Bolt, arcyszybki Jamajczyk
4) do kasy, czasem i na pół sklepu
10) znak, który zainteresuje egiptologa
11) kraj, którego prezydentem był Gamal Abdel Naser
12) w komedii „Miś": ciastka obowiązkowe dla każdego
14) stara, drewniana, to i skrzypi
15) pudełeczko na brzegu umywalki
21) Chochlik i ..., duszki z „Balladyny"
22) malowidło, że pożal się Boże
25) Andrzej, zagrał w filmach „Dług", „Komornik"
26) Myron albo Fidiasz
27) dowodzi na kutrze
28) podwodne, wysokie – groźne dla statków

Pionowo:
2) „... tacy jak my", komedia filmowa z 1985 r.
3) śpiewają: „Zawsze z tobą chciałbym być"
5) drobniaczek w portfelu
6) eskadry bombowców w natarciu
7) alkaloid w składzie Coca-Coli
8) wysokogórski tragarz
9) średniowieczna trasa handlowa z Europy do Chin
13) starożytne miasto, z którego pochodził Heraklit
16) surowa wersja piosenki, przed obróbką w studiu nagrań
17) obywatel Państwa Środka
18) Armand Jean Richelieu
19) szkopuł, kłopot, problem
20) największa piaskownica świata
23) drapieżniki nazywane obecnie krokutami
24) tapczany, pufy, narożniki...

Hasło:

Rozwiązanie „krzyżówki" nr 120 z 17.09:
Poziomo: 1) próba **4)** Cheops **10)** Nigerczyk **11)** butle **12)** oldboje **14)** werdykt **15)** bakteriolog **21)** szczyty **22)** hydrant **25)** alarm **26)** Moonraker **27)** Tadżyk **28)** skala
Pionowo: 2) rozterka **3)** Benedykt **5)** Herod **6)** oczko **7)** sukcesy **8)** zabawa **9)** agroturystyka **13)** biel **16)** kier **17)** owczarek **18)** Obywatel **19)** Mahomet **20)** Zygmuś **23)** drozd **24)** aorty
Hasło: Czary-mary.

sudoku

4	2	1		8	3	6	9	5
	9	6	1	4			3	7
3						2		1
8	3	7		9	5		1	2
				7			5	6
6	5					7		
9		3		2		5	7	
2						1		
	6	5			1	9	2	8

	7	8						9
4	6	5	1		2			
			3			5		
	2	3					7	1
		6		3			4	
5					8			
6	8							
9				7	4		1	8
							5	

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

Z	M	R	A	K	I	Y
W	A	A	J	L	A	S
Y	K	D	I	O	P	W
P	T	Ł	W	T	O	I
R	O	O	O	T	E	E
Z	L	O	P	I	L	Ś
E	U	C	T	B	W	O
D	Ś	I	K	I	W	Ć
A	Ż	E	K	A	C	Z

wyprzedaż
ulotka
rad
ociekacz
wikt
powijaki
wieś
bilet
topola

Hasło z 17.09: odrastanie

skojarzenia

ROTFL	RTF	FC	CSK
DOC	PKN	PZU	LMAO
LOL	PDF	XD	PGE
TXT	AEK	KGHM	ŁKS

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 17.09:
Fotele: Lotniczy, Dentystyczny, Kinowy, Klubowy. **Listy:** Żelazny, Przewozowy, Gończy, Miłosny. **Jaki interes?:** Kokosowy, Nie twój, Lewy, Dobrze prosperujący. **Gatunki krokodyli:** Błotny, Różańcowy, Nilowy, Wąskopyski

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

wyborcza
TRÓJMIASTO
TYGODNIK

Piątek, 18 września 2026 | Redaktor prowadzący **Katarzyna Fryc** trojmiasto.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: trojmiasto@wyborcza.pl

Sprawa prałata Henryka Jankowskiego

Obrońcy szykują rehabilitację księdza

Dawni działacze „Solidarności" przygotowują memorandum do władz Gdańska, w którym domagać się będą przywrócenia duchownemu dobrego imienia. Liczą też, że na swoje miejsce wróci usunięty pomnik prałata.

Marek Sterlingow

• **Prałat Henryk Jankowski był kapelanem „Solidarności". Dziś to głównie jej środowisko broni imienia księdza**

FOT. DAMIAN KRAMSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Choć ksiądz prałat Henryk Jankowski, legendarny kapelan „Solidarności", słynął ze skandali, jego upadek nadszedł niespodziewanie i późno – dopiero osiem lat po jego śmierci, gdy nieopodal Kościoła św. Brygidy stał już jego pomnik i wydawało się, że wszystkie dawne zarzuty przeciwko niemu powtarzane w Gdańsku z ust do ust przestały kogokolwiek poruszać.

3 grudnia 2018 r. ukazał się w „Dużym Formacie" reportaż nieżyjącej już Bożeny Aksamit pt. „Sekret Świętej Brygidy. Dlaczego Kościół przez lata pozwalał księdzu Jankowskiemu wykorzystywać dzieci?". Zaczynał się słowami: „Biskup Gocłowski do księdza Jankowskiego: Poważny problem, który od kilku lat budzi mój niepokój, to twój stosunek do młodych mężczyzn, do chłopców". Jak się jednak okazało, chodziło nie tylko o chłopców.

Główną bohaterką reportażu była Barbara Borowiecka, która po latach milczenia opowiedziała, że jako mała dziewczynka była ofiarą niewłaściwych zachowań duchownego. Tekst wywołał nową falę oburzenia na prałata i gdańskie elity. Także z tego powodu, że o skłonnościach ks. Henryka Jankowskiego wiedziało wiele osób i intytucji: kuria, lokalni politycy, w latach PRL milicja i Służba Bezpieczeństwa, a nawet zwykli mieszkańcy Gdańska związani z Kościołem.

Reportaż nie pozostał bez echa także wśród osób, które przez lata ukrywały, czego doświadczyły od księdza. Jedną z nich jest Michał Wojciechowicz, dawny działacz „Solidarności", najmłodszy internowany stanu wojennego. Po tekście Bożeny Aksamit opowiedział, że w 1982 roku jako 17-letni chłopak szukający pomocy w parafii św. Brygidy padł ofiarą molestowania seksualnego ze strony prałata.

To on po tekście Bożeny Aksamit publicznie postawił ultimatum władzom miasta i zapowiedział, że jeśli rządzący sami nie usuną stojącego w Gdańsku pomnika ks. Jankowskiego, on zburzy go osobiście. Tak też się stało, choć akurat nie rękami Wojciechowicza. W nocy z 20 na 21 lutego 2019 r. trzej aktywiści z Warszawy przewrócili pomnik prałata. Wcześniej pod figurą ułożyli opony, by jej nie uszkodzić, a po obaleniu rozłożyli na niej strój ministranta, dziecięcą bieliznę i odczytali manifest potępiający pedofilię w Kościele. Następnie sami wezwali policję, co skończyło się dla nich procesem, w którym zostali uniewinnieni od zarzutu znieważenia i uszkodzenia pomnika prałata.

Dwa dni później stoczniowcy i zwolennicy ks. Jankowskiego figurę ponownie ustawili na cokole. Nie przetrwała jednak zbyt długo. 7 marca 2019 r., po decyzji Rady Miasta Gdańska o odebraniu księdzu tytułu honorowego obywatela Gdańska i o rozbiórce pomnika, został ponownie zdemontowany. Teraz już oficjalnie i za zgodą władz publicznych. Statuę prałata zabrał – i do dziś przechowuje – Grzegorz Pellowski, znany gdański piekarz, który był głównym fundatorem pomnika.

Zmowa milczenia

Większość komentatorów uznała tekst w „Dużym Formacie" za wstrząsający dowód na wieloletnie, systemowe tuszowanie pedofilii w Kościele oraz zmowę milczenia gdańskich elit politycznych i kościelnych. Gdańska kuria kierowana wówczas przez abp. Sławoja Leszka Głódzia wyraziła z tego powodu „głębokie współczucie i żal", ale jednocześnie zaznaczyła, że formalne postępowanie kanoniczne wobec duchownego nie jest możliwe, bo ksiądz zmarł w 2010 r. Z tego samego powodu nie ma możliwości przeprowadzenia procesu także przed sądem cywilnym.

Gdy budowaliśmy pomnik, Paweł Adamowicz dał na niego 3 tys. – wspomina Jerzy Borowczak. – Przecież by nie dał, gdyby wierzył, że prałat był pedofilem

Pamięci o kapelanie „Solidarności" starali się bronić niektórzy z dawnych działaczy opozycji antykomunistycznej oraz środowisk prawicowych. Kwestionowali wiarygodność świadków, którzy po tak wielu latach zdecydowali się opowiedzieć o molestowaniu, i podkreślali historyczne zasługi ks. Jankowskiego dla „Solidarności".

W obronie prałata stanęły także jego siostry: Urszula Jabłońska, Renata Nagórska oraz Irena Jankowska. Kategorycznie zaprzeczyły zarzutom o pedofilię. Twierdziły, że żadne ze wskazanych w tekście nieobyczajnych zdarzeń nie miało miejsca. Wytoczyły także proces cywilny przeciwko Agorze, wydawcy „Dużego Formatu".

Nie było samobójstwa

Proces w tej sprawie toczył się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku. Sąd przesłuchał niemal 20 świadków, analizował archiwalne materiały oraz weryfikował rzetelność pracy zmarłej w 2019 r. autorki reportażu.

Wyrok zapadł 8 marca 2023 r. Uwzględniał częściowo powództwo sióstr. Sąd uznał, że redakcja w sposób nieprawdziwy przypisała ks. Jankowskiemu winę za samobójczą śmierć 16-letniej dziewczyny. Jednocześnie w pozostałym zakresie sąd oddalił roszczenia powódek. Uznał, że w temacie czynów pedofilskich autorka reportażu dochowała standardów rzetelności dziennikarskiej, a zbieranie relacji świadków mieściło się w granicach wolności prasy i ważnego interesu społecznego.

Wyrok był nieprawomocny i odwołały się od niego obie strony. Sąd Apelacyjny ma ogłosić prawomocne orzeczenie w piątek 18 września.

Na to rozstrzygnięcie z niecierpliwością czekają zwolennicy prałata, ludzie, którzy go znali, byli z nim związani lub wiele mu zawdzięczają.

Jednym z nich jest Jerzy Borowczak, szanowany stoczniowiec, który w sierpniu 1980 r. dał sygnał do strajku. W stanie wojennym pracował z księdzem w komisji charytatywnej, która pomagała osobom represjonowanym. W tamtym czasie miał bliski kontakt z prałatem. – Nigdy nie zauważyłem niczego niepokojącego – podkreśla dziś tak samo jak przed laty.

Jego zdaniem ksiądz nie był pedofilem, a zarzuty pod jego adresem są pomówieniem. Uważa, że księdzu należy się pełna rehabilitacja. Mówi, że podobnie myśli wielu dawnych działaczy „S" i współpracowników księdza. I zapowiada, że środowisko zwolenników księdza zaraz po wyroku sądu apelacyjnego – jak się spodziewają: wyroku korzystnym – zacznie działać, by zrehabilitować ks. Jankowskiego.

– Memorandum dla władz miasta przygotowuje Czesław Nowak [dawny działacz „S"] – zdradza Jerzy Borowczak. Jakie postulaty się w nim znajdą? Tego nie może jeszcze ujawnić. Prawdopodobne jest jednak, że jeden z nich będzie dotyczył statuy prałata. – Liczę, że po korzystnym wyroku uda się nam przywrócić ten pomnik – mówi Grzegorz Pellowski. – Dziś odwaga jest tania. Ale wtedy, w latach komunistycznych, takich odważnych jak ks. Jankowski nie było wielu. On też był typowany do zamordowania. Ale po latach wystarczy jeden tekst, jeden wywiad, by wymazać człowieka?

Tylko raz, w 2004 r., prokuratura prowadziła śledztwo w sprawie podejrzenia seksualnego wykorzystania małoletniego ministranta przez prałata. Ale postępowanie zostało umorzone. Śledczy uznali, opierając się m.in. na opinii seksuologa Zbigniewa Lwa-Starowicza, że opisane zachowania księdza nie miały charakteru seksualnego.

To nie byłoby już moje miasto

Plany obrońców prałata szokują Michała Wojciechowicza. Dziś jest pisarzem i działaczem społecznym. – Jeżeli miasto ulegnie, uznam, że ulega lobby kościelno-pedofilskiemu – mówi.

Dziś nie ukrywa, że sprawa ks. Jankowskiego – i tego, co o nim ujawnił – wiele go kosztowała. Stanęły mu przed oczyma wspomnienia z parafii z czasów prałata, w tym zachowanie księdza – przytulanie, dotykanie, które jego zdaniem miało podtekst seksualny, ocieranie się i próby całowania.

Gdy o tym po latach opowiedział, musiał skorzystać z terapii. Jest przekonany, że powrót do tego po raz kolejny będzie dla niego bolesny. – Znów mam ten syf przeżywać? – pyta.

Jak ocenia pomysł rehabilitacji księdza i miasto się na nią zgodzi? – Jeśli to się potwierdzi, to nie będzie już moje miasto. ●

eprasa.pl b56b8b568d

Wyspa Sobieszewska

Jesteśmy obywatelami drugiej kategorii

– Urzędnicy za nic mają nasze bezpieczeństwo. Czas pokazać, że nie jesteśmy niewidzialni! – mówią członkowie Stowarzyszenia „Inicjatywa Wyspa Sobieszewska" w Gdańsku. Walczą o całoroczną karetkę dla dzielnicy.

Ilona Godlewska

Kilka miesięcy temu młody chłopak miał w Przegalinie [na Wyspie Sobieszewskiej] wypadek na hulajnodze. Trzeba było czekać 40 minut na karetkę. Był ranny w głowę. Przecież w tym czasie mogło dojść do tragedii. Jeśli też wracali 40 minut, to oznacza, że od wypadku do momentu dotarcia na oddział ratunkowy minęło prawie półtorej godziny! To niedopuszczalne – mówi Małgorzata, mieszkanka Wyspy Sobieszewskiej.

Wyspa Sobieszewska to największa pod względem powierzchni i zarazem najbardziej wysunięta na wschód dzielnica Gdańska. Zajmuje niemal 36 km kw. Droga do najbliższego szpitala zajmuje około pół godziny. Jak wynika z danych Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, tylko w ubiegłym roku zespoły ratownictwa medycznego wyjeżdżały do zdarzeń na Wyspie Sobieszewskiej 499 razy.

WNIOSKI DO WOJEWODY O KARETKĘ

W sezonie turystycznym stacjonuje tu karetka pogotowia. Od 1 września już nie. Według mieszkańców wówczas czas dojazdu karetki na Wyspę Sobieszewską przekracza często 30-45 minut.

– Mamy sporo starszych mieszkańców. To ludzie schorowani, po udarach. Jak można ich skazywać na to, że będą czekali na karetkę w męczarniach? O problemie alarmujemy od lat i nic się nie zmienia. Zaryzykuję stwierdzenie, że Wyspa jest w pierwszej trójce rankingu w województwie jeśli chodzi o najdłuższy dojazd karetki – ocenia pani Małgorzata.

Obawy mieszkańców podziela Stowarzyszenie „Inicjatywa Wyspa Sobieszewska". Jego prezes Paweł Wojciechowski w kwietniu złożył oficjalny wniosek do wojewody pomorskiej w sprawie utworzenia całorocznej stacji zespołu ratownictwa medycznego w dzielnicy. Miesiąc później dostał odpowiedź odmowną. Wojciechowski złożył więc wniosek o dostęp do informacji publicznej, żądając dokumentów z konsultacji z NFZ w sprawie stacji na Wyspie.

• **W ubiegłym roku zespoły ratownictwa medycznego wyjeżdżały do zdarzeń na Wyspie Sobieszewskiej 499 razy**
FOT. BARTOSZ BAŃKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

31 maja przychodzi odpowiedź. Wojewoda przyznała, że w ogóle nie wnioskowała do NFZ o całoroczną karetkę dla Wyspy. Prezes złożył więc kolejny wniosek, wskazując na nadchodzący remont Mostu Sobieszewskiego, który łączy wyspę z lądem (wówczas planowany na wrzesień tego roku, dziś już wiadomo, że dojdzie do niego nie wcześniej niż wiosną przyszłego roku), żądając pilnej decyzji o stacjonowaniu ZRM po 31 sierpnia – włączając stacjonowanie całoroczne.

– Wojewoda odpowiedziała, że proponowała wydłużenie stacjonowania karetki tylko o miesiąc wrzesień, ale NFZ się nie zgodził z powodu braku harmonogramu remontu mostu. Fakt, przetarg na remont nie doszedł do skutku. Temat całorocznej karetki został po raz kolejny całkowicie przemilczany! Użyto argumentacji, że skoro NFZ odrzucił wniosek o wydłużenie stacjonowania karetki o sam wrzesień 2026 r., to „tym bardziej nie było podstaw do przyjęcia, że zaakceptowałby całoroczne funkcjonowanie" – mówi Wojciechowski.

Wojciechowski się nie poddał. Złożył oficjalne ponaglenie na bezczynność i przewlekłość działań Wojewody. W sierpniu pismo zostało przekazane do Ministerstwa Zdrowia.

– Urzędnicy za nic mają nasze bezpieczeństwo – pisma i wnioski wyczerpały swoje możliwości. Czas pokazać, że nie jesteśmy niewidzialni! – przekonują członkowie stowarzyszenia.

Droga do najbliższego szpitala zajmuje pół godziny. Tylko w ubiegłym roku karetki wyjeżdżały do zdarzeń na Wyspie Sobieszewskiej 499 razy

RYZYKUJE SIĘ NASZE ZDROWIE

Kilka dni temu wraz z mieszkańcami zorganizowali pikietę przed budynkiem Urzędu Wojewódzkiego. Złożyli też petycję do wojewody. Czytamy w niej:

Nie oczekujemy kolejnych obietnic i wyjaśnień proceduralnych. Żądamy konkretnych decyzji administracyjnych, które zapewnią mieszkańcom Wyspy Sobieszewskiej równe prawo do ochrony życia i zdrowia.

– Próby powołania całorocznego zespołu podejmowano już półtora roku temu – przyznaje Wojciechowski. – Radni dzielnicy otrzymywali zapewnienia o zajęciu się tematem, ale nic się nie zmieniło. Oficjalny średni czas przyjazdu karetki wynosi 25-30 minut, ale mieszkańcy wciąż alarmują, że w przypadku odleglejszych lokalizacji czekają często ponad 40 minut, podczas gdy ustawowa norma mówi o maksymalnie 15 minutach – podkreśla Wojciechowski.

Przypomina, że szanse na przeżycie np. zawału lub udaru drastycznie spadają po 20–30 minutach bez profesjonalnej pomocy w postaci podania leków i szybkiego transportu na oddział ratunkowy.

– Każda minuta zwłoki krytycznie zwiększa ryzyko nabycia trwałej niepełnosprawności, a tym samym wykluczenia pacjenta i często jego bliskich z życia zawodowego. To także koszty związane z długotrwałym leczeniem i rehabilitacją, które są niedostrzegane – mówi Wojciechowski.

Według niego możliwość użycia śmigłowca LPR nie rozwiązuje problemu ze względu na ograniczoną dostępność, zależności pogodowe i logistykę dotarcia i lądowania. Poza tym procedury zakładają wysłanie helikoptera tylko w sytuacji, gdy w regionie brakuje wolnej karetki, czyli zespołu naziemnego.

– Dyspozytorzy często wysyłają w pierwszej kolejności jednostki OSP do podjęcia akcji przed przyjazdem karetki, lecz jest to półśrodek. To są ludzie profesjonalnie wyszkoleni, ale nie mogą wykonać takich procedur medycznych jak zespół ratownictwa medycznego, np. nie mogą zaintubować chorego, czy podać specjalistycznych leków, np. przeciwkrzepliwych w przypadku zawału serca – zaznacza.

NIE JESTEŚMY NIEWIDZIALNI

Wojciechowski podkreśla też, że na Wyspie faktycznie mieszka ok. 8 tys. osób, a nie jak mówią oficjalne statystyki niecałe 3,5 tys.

– I ci mieszkańcy są traktowani jak obywatele drugiej kategorii. Nie zapewniając nam całorocznej karetki, wprost ryzykuje się nasze zdrowie i życie.

– Ponadto, ustanowienie na Wyspie całorocznego ZRM zabezpieczy okoliczne gminy i sołectwa, które także znajdują się w obszarze o wydłużonym czasie dojazdu służb – dodaje Wojciechowski.

Prezes Stowarzyszenia „Inicjatywa Wyspa Sobieszewska" zapowiada, że nie odpuści. – Mam taki cel, żeby zdrowie i życie moje i moich sąsiadów zostało w końcu zabezpieczone, nie tylko w sezonie – mówi. – Ta nasza pikieta wynikała trochę z bezsilności. Chcieliśmy pokazać, że nie jesteśmy niewidzialni. My tu jesteśmy z naszym życiem, które w tej chwili może być zagrożone, a pomoc spóźniona. Dysponujemy jednak pełną argumentacją prawną i w razie braku rozwiązania tej sprawy w zgodzie z prawem i dbałością o nasze zdrowie i życie jesteśmy przygotowani do formalnego wystąpienia do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego oraz Najwyższej Izby Kontroli. Jeśli nie będzie decyzji o powołaniu całorocznego zespołu ratownictwa medycznego na Wyspie Sobieszewskiej, na pewno z tego skorzystamy.

DEKLARACJI BRAK

Z danych Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, przekazanych nam przez Patrycję Makarewicz, wynika, że średni czas dotarcia karetki do zdarzenia na Wyspie Sobieszewskiej w okresie od stycznia do sierpnia tego roku wyniósł 25 minut i 33 sekundy. Nie jest to najgorszy wynik w całym województwie. Wśród wszystkich gmin Pomorza oraz dzielnic Gdańska najdłuższy średni czas dojazdu karetki na miejsce jest w gminie wiejskiej Nowa Karczma i wynosi 28 minut i 58 sekund. Wyspa Sobieszewska w tym zestawieniu jest 12.

Jak wygląda sytuacja w samym Gdańsku, w których dzielnicach czas dojazdu karetki jest najdłuższy, urząd nie podaje. Dodaje tylko, że w Gdańsku od stycznia do sierpnia najwięcej wyjazdów z przekroczonym czasem dotarcia karetki na miejsce było w Śródmieściu – 1547, a na Wyspie Sobieszewskiej – 320. Tyle tylko, że według oficjalnych informacji miasta w Śródmieściu mieszka ponad 22 tys. mieszkańców (do których trzeba jeszcze doliczyć tysiące turystów), więc i liczba wyjazdów karetek musi być wyższa.

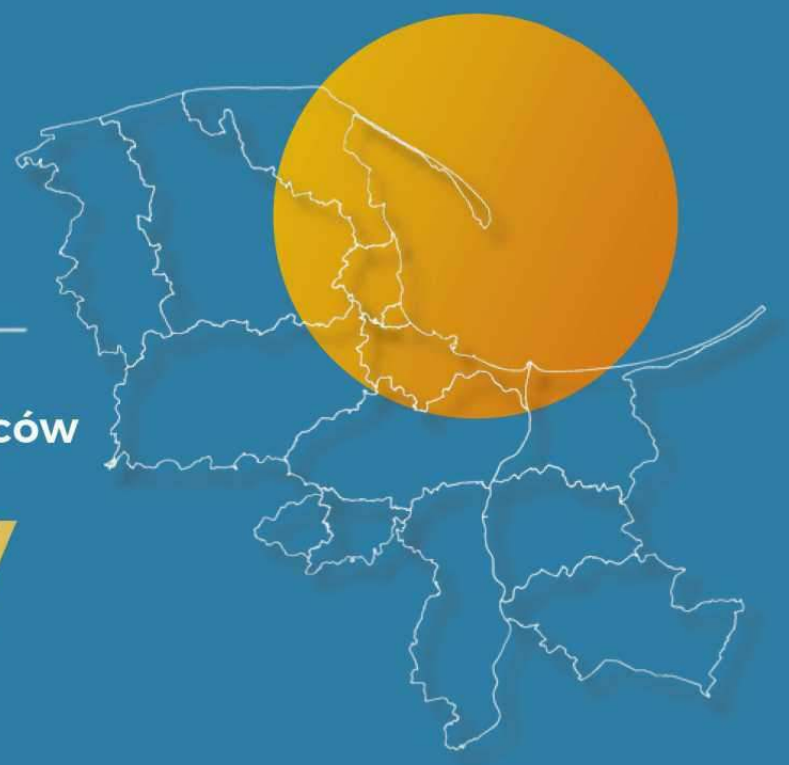
Czy jest więc szansa na całoroczną karetkę na Wyspie? W odpowiedzi z urzędu otrzymaliśmy jedynie ogólne stwierdzenia. Konkretnych deklaracji brak.

– Sytuacja związana z dysponowaniem zespołów ratownictwa medycznego do zdarzeń na Wyspie Sobieszewskiej jest na bieżąco analizowana z uwzględnieniem aktualnych możliwości operacyjnych oraz potrzeb systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne w całym województwie pomorskim – przekazuje Patrycja Makarewicz z Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

eprasa.pl b56b8b568d

Ustawa metropolitalna
dla Pomorza

Zapraszamy na spotkanie informacyjne mieszkańców

Porozmawiajmy o metropolii

22 WRZEŚNIA GODZ. 18:00	**powiat nowodwowski** LO w Nowym Dworze Gdańskim ul. 3 Maja 3
30 WRZEŚNIA GODZ. 18:00	**powiat tczewski** Zespół Placówek Specjalnych w Tczewie ul. Grunwaldzka 1
6 PAŹDZIERNIKA GODZ. 18:00	**powiat malborski** Starostwo Powiatowe w Malborku, sala 22 Plac Słowiański 17
13 PAŹDZIERNIKA GODZ. 18:00	**powiat sztumski** Sztumskie Centrum Kultury ul. Mikołaja Reja 13
20 PAŹDZIERNIKA GODZ. 18:00	**powiat lęborski** Starostwo Powiatowe w Lęporku, sala nr 13 ul. Czołglistów 5

Metropolia to My! Metropolię budujemy wspólnie!
Dołącz do spotkania - porozmawiajmy o przyszłości regionu.

Gdańsk/34450771

eprasa.pl b56b8b568d

Korepetycje

Większość ich nie potrzebuje

Doświadczony korepetytor: – Miałem na korepetycjach bardzo zdolną uczennicę z bardzo dobrego liceum. Mówiła, że w klasie tylko cztery osoby nie chodzą na korepetycje.

Paula Gustowska

• **Korepetytorzy mówią o zaniku wśród uczniów samodzielnej pracy i coraz częstszej potrzebie uczenia ich, jak się uczyć** FOT. INDYPENDENZ

Według ostatniego raportu CBOS z października ubiegłego roku na temat korepetycji 34 proc. rodziców uczniów deklarowało zapisanie swoich dzieci na korepetycje w roku szkolnym 2025/26 (o 5 proc. więcej niż rok wcześniej). Dokładnie dziesięć lat temu było to tylko 14 proc. Skąd taki wzrost?

– Tak naprawdę, gdyby dziecko miało jakąkolwiek ochotę do nauki, albo gdyby rodzic poświęcił mu czas, weryfikował, czy się uczy, nie byłoby tak dużej potrzeby korepetycji – uważa Andrzej. – Podręczniki są napisane w taki sposób, że ktoś, kto potrafi połączyć jakiekolwiek kropki, powinien je zrozumieć, zwłaszcza jeśli cokolwiek wyniósł z lekcji. Do tego jest ogromna liczba wiarygodnych źródeł dostępnych w internecie, z których można skorzystać.

KTO KORZYSTA Z KOREPETYCJI?

Andrzej jest inżynierem, absolwentem Politechniki Gdańskiej. Od siedmiu lat udziela korepetycji z matematyki. Wśród jego podopiecznych są uczniowie podstawówki, liceów, a także studenci. Wielu uczniów zapisuje się do niego na korepetycje na początku września. Inni – po pierwszej, drugiej lub trzeciej złej ocenie.

– Prowadzę też poprawkowiczów maturalnych, którzy po otrzymaniu wyników matur kontaktują się ze mną i wtedy uczymy się intensywnie przez pięć tygodni [do kolejnej sesji maturalnej] – tłumaczy.

Są też prymusi, uczniowie ze szkół, które zajmują czołowe miejsca w rankingach. – Jedna z moich uczennic chodziła do jednego z lepszych liceów w Trójmieście – „jedynki" w Gdańsku. Na korepetycje przychodziła dla ocen, bo tempo w szkole było zabójcze, a w „jedynce" bardzo dużo wymagają. Uczennica obawiała się o swój wynik z matury z matematyki. Zdała na 100 proc.

– Miałem też uczennicę z Warszawy na korepetycjach zdalnych. Była w trzeciej najlepszej – pod względem wyników matur – szkole w Warszawie, ale mówiła: „co z tego, skoro w klasie tylko cztery osoby nie chodzą na korepetycje?".

Ważne są ambicje rodziców. Franciszek Jędrzejewski, absolwent ekonomii na Politechnice Gdańskiej, który od czterech lat udziela korepetycji z geografii, potwierdza:

– Spotykam się często z sytuacją, gdy uczeń niekoniecznie sądzi, że potrzebuje korepetycji, ale taka była decyzja rodziców, którzy bardziej naciskają na wyniki i pytają: „Czy może pan nam pomóc podciągnąć oceny syna z geografii?". W dzisiejszych czasach jest duża presja, musimy być super, najlepsi.

DLACZEGO ZAPISUJĄ SWOJE DZIECI?

Jak wynika z ogólnopolskiej ankiety przeprowadzonej w dniach od 8 czerwca do 1 lipca 2026 roku wśród 1252 korepetytorów serwisu e-korepetycje.net, głównymi powodami, dla którego uczniowie i rodzice szukają korepetycji, są:

- przygotowanie do egzaminu ósmoklasisty/matury – 51,5 proc.,
- wyrównywanie zaległości/problemy w szkole – 51,5 proc.,
- rozwijanie zainteresowań/nauka ponadprogramowa – 31,5 proc.,
- niezadowolenie z nauczyciela w szkole – 17,9 proc.,
- przygotowanie do certyfikatu (językowego, IT) – 12 proc.,
- przygotowanie do olimpiad/konkursów – 5,7 proc.,
- brak czasu rodzica na pomoc w nauce – 4,9 proc.

Natomiast korepetytorzy, z którymi rozmawialiśmy, podkreślali argument dotyczący nauczycieli.

– To chyba najczęstszy powód, dla którego rodzice decydują się na korepetycje – twierdzi wręcz Jędrzejewski. – Uczniowie narzekają na swoich nauczycieli. Może nauczyciele nie mają pasji, może lecą z nauką typowo z podręczników i nie przykładają większej roli do matury, tylko do tego, żeby zrealizować program. Uczniowie mówili mi, że w klasie z rozszerzoną geografią oglądają na lekcjach filmy.

Andrzej patrzy na to inaczej: – Coraz częściej słyszę tłumaczenia, że nauczycielka się na kogoś uwzięła. A czasami wystarczy się zastanowić, ile faktycznie czasu uczeń poświęcił na dany materiał. Gdy rodzice mówią, że nauczycielka się uwzięła, to od razu zdejmują odpowiedzialność z dziecka za naukę – wyjaśnia.

Dodaje też, że uczniowie często skarżą się na zbyt szybkie tempo podczas lekcji. – Ale nie wiem, czy to przypadkiem nie jest wymówka i nie chodzi zwyczajnie o brak uwagi – zastanawia się.

NIE WIEDZĄ, JAK SIĘ UCZYĆ

Andrzej wie, że wielu jego uczniów nie uczy się w domu. – Nie otwierają książki, nie powtarzają materiału. Często, gdy zadaję pracę domową, to jej nie robią. Jak wracamy do zajęć z poprzedniego tygodnia, nic nie pamiętają, więc tracimy czas na powtórki. Gdy pytam, jaki dział przerabiają w szkole – nie wiedzą. Gdy jest sprawdzian z jakiegoś działu – nie wiedzą z jakiego. Mama ucznia musi mi pisać, co jest potrzebne na sprawdzian, bo dziecko tego nie wie – przyznaje.

Korepetytorzy, którzy brali udział w ankiecie serwisu e-korepetycje.net, dostrzegają istotne zmiany w nastawieniu uczniów do nauki, które zaszły w zaledwie ostatnich pięciu latach.

Mówią o zaniku wśród uczniów samodzielnej pracy i coraz częstszej potrzebie uczenia ich, jak się uczyć. Widzą słabszą koncentrację, mniejszy zasób słów i coraz więcej diagnoz (dysleksji, ADHD).

Wypowiedź jednego z uczestników ankiety: „Coraz więcej czasu poświęcam nie na samo nauczanie przedmiotu, lecz na tłumaczenie im, jak się uczyć, jak planować pracę i jak systematycznie realizować zadania. Muszę przygotowywać bardzo szczegółowe harmonogramy i kalendarze, aby uczeń dokładnie wiedział, co powinien zrobić. Kiedyś zostawiałem mu decyzję, jak rozłoży zadania na tydzień. Dziś coraz częściej muszę robić to za niego, ponieważ brakuje mu podstawowych umiejętności organizacyjnych".

Spadek koncentracji wśród swoich uczniów widzi też Andrzej. Jego dzisiejsi uczniowie są „bardziej przebodźcowani niż uczniowie kilka lat temu" i mają ogromne problemy ze skupieniem.

– Gdy prowadzę zajęcia, wychwytuję moment, w którym uczeń przestaje mnie słuchać. Coraz częściej muszę się z nimi kontaktować, pytać, czy na pewno rozumieją, czy na pewno wiedzą, jak zrobić to zadanie. Jest więcej momentów, w których muszę weryfikować, czy uczeń jest skupiony i coraz częściej widzę, że zupełnie nie słucha – mówi.

Obserwacje korepetytorów podziela Joanna Węglarz, psycholog kliniczna z Gdańska, specjalizująca się w diagnozie i wsparciu dzieci z trudnościami społecznymi, emocjonalnymi i neurorozwojowymi.

Rodzice, zamiast zapisywać dziecko na kolejne zajęcia z koncentracji, powinni pójść z nim do lasu, porobić rzeczy, które są odbodźcowujące

– Coraz częściej rodzice zgłaszają swoje dzieci na konsultacje z powodu tego, że dziecko łatwo się rozprasza – przyznaje. – Już w przedszkolu widać, że niektóre dzieci mają problem z zapamiętaniem różnych rzeczy, spokojnym siedzeniem i np. skupieniem się na tekście słuchanym. Także nauczyciele w klasach 1-3 często mówią, że dzieci potrzebują dzisiaj przerw, żeby się trochę poruszać, bo skupienie w ławce staje się coraz trudniejsze.

Potwierdza, że rzeczywiście jest coraz więcej dzieci z diagnozami ADHD. – Ale widzimy też, że nie zawsze to jest ADHD.

I dodaje:

– Czasem dzieci mają problem z koncentracją, bo za dużo jest w ich codziennym życiu np. telefonu, słabo śpią albo w ogóle jest za dużo stymulacji – cały czas są wokół nich dźwięki, bodźce, dużo zajęć i w rezultacie mózg nie ma czasu, żeby się trochę ponudzić, pobyć w ciszy poza bodźcami.

Joanna Węglarz wyjaśnia, że „dojrzewający mózg, który wychowuje się w bardzo stymulującym środowisku, przyzwyczaja się do pewnego rodzaju bodźców i gdy jest lekcja, nauczycielka mówi spokojnie i trzeba siedzieć w ławce, bywa to bardzo trudne dla takiego dziecka".

– Rodzice, zamiast zapisywać dziecko na kolejne zajęcia z koncentracji – jeżeli dziecko nie ma ADHD – powinni pójść do lasu, posiedzieć z nim na plaży, popatrzeć z dzieckiem na morze, porobić rzeczy, które są odbodźcowujące – wylicza.

RODZICE SĄ ZMĘCZENI

Tymczasem dzieci mają coraz więcej dodatkowych zajęć, nie tylko korepetycji. Jak wynika z przywołanego powyżej raportu CBOS, w roku szkolnym 2025/2026 aż 80 proc. rodziców dzieci w wieku szkolnym finansowało lub zamierzało finansować pozalekcyjne zajęcia edukacyjne lub ogólnorozwojowe, co stanowiło rekordowy wynik od 1998 roku.

Były wśród nich zajęcia sportowe, nauka języków obcych, korepetycje i kursy przygotowawcze, a także zajęcia artystyczne.

Tak jak w poprzednich latach na decyzję o posłaniu dzieci na płatne zajęcia pozalekcyjne wpływał przede wszystkim poziom wykształcenia rodziców. Im był wyższy, tym szanse dzieci na korzystanie z takich zajęć były większe. W minionym roku szkolnym rodzice wydawali na nie od 50 zł do 7 tys. zł miesięcznie. Średnia deklarowanych miesięcznych wydatków wynosiła 944 zł i była wyższa o 48 zł od tej z roku poprzedniego.

Ten natłok zajęć dodatkowych odczuwają też rodzice.

– Korepetycje stały się sposobem, żeby zmotywować dziecko do regularnej nauki. Rodzice są często zmęczeni, przepracowani i korepetycje nieraz służą temu, by ktoś odrobił z dziećmi lekcje. Przez to niejako tworzy się nowa usługa – tłumaczy Joanna Węglarz.

Zdejmowanie wysiłku z dzieci może tworzyć problemy w przyszłości. – Wiele dzieci nie jest dziś odpornych na frustrację, nudę, wysiłek. W przyszłości może to się źle skończyć, bo w życiu bywają różne trudne sytuacje. Jeżeli ktoś nie jest przygotowany na niepowodzenia i potem coś mu się nie udaje, to jest problem – podsumowuje Joanna Węglarz. ●

1 GD

eprasa.pl b56b8b568d

Szkoły prywatne

40 tys. zł za rok nauki, a chętnych i tak nie brakuje

W liceum może być jeszcze drożej, bo nawet 45 tys. zł za rok. Uczniów jednak przybywa. – Zainteresowanie było tak duże, że otworzyliśmy dodatkowe klasy – przyznaje dyrektor jednej ze szkół prywatnych w Gdańsku.

Paula Gustowska

• **W pierwszej dziesiątce rankingu szkół podstawowych są wyłącznie placówki niepubliczne** FOT. VALERII APETROAIEI

W Polsce jest prawie 12 tys. publicznych podstawówek i 1,4 tys. – niepublicznych. W tych pierwszych uczy się 3 mln uczniów, w drugich – 180 tys. Nie jest zaskoczeniem, że najdroższe niepubliczne szkoły w Polsce są w Warszawie.

Przykładowo, roczny koszt za naukę w The American School of Warsaw w klasie pierwszej wynosi 10 576 dolarów i 71 180 zł (łącznie to ok. 100 tys. zł), a w klasie szóstej – 12 648 dolarów i 76 560 zł (czyli w sumie ok. 120 tys. zł). W International American School czesne za rok w pierwszej klasie wynosi 58 tys. zł, w klasie piątej – 74 tys. zł, a w starszych – nawet 88 tys. zł.

Ceny w Trójmieście są zdecydowanie niższe. Ale czy to znaczy, że jest tanio?

Opłaty oscylują wokół kilku tysięcy złotych miesięcznie. Dla przykładu:

- w Einstein International School w Gdyni wynoszą obecnie 2740 zł miesięcznie przez 12 miesięcy, czesne w Podstawowej Szkole Społecznej Niedźwiednik w Gdańsku to 1920 zł miesięcznie przez 12 miesięcy lub 2304 zł miesięcznie przez 10 miesięcy;
- w Sopockiej Autonomicznej Szkole Podstawowej – 1900 zł za miesiąc;
- w Pierwszej Społecznej Szkole Podstawowej w Gdyni – 1750 zł miesięcznie w wariancie 12-miesięcznym;
- w British International School w Gdańsku jest drożej: 3400-4000 zł miesięcznie w podstawówce i 4000-4500 zł w liceum.

Mimo to chętnych, żeby się uczyć w tych placówkach, przybywa.

WIĘCEJ I WIĘCEJ

– Zainteresowanie naszą szkołą zdecydowanie rośnie z roku na rok. Z tego powodu po tegorocznej rekrutacji zdecydowaliśmy się na otwarcie dodatkowych klas – mówi Adam Szymański, menedżer ds. marketingu w British International School. Przybyło tu klas pierwszych i zerówek.

Marek Radyko, dyrektor „Społecznej Jedynki" w Gdyni dodaje, że znana placówki niepubliczne, które wcześniej zajmowały jeden budynek, a dziś już dwa. – Ja też mam wykorzystane wszystkie możliwe przestrzenie w szkole – przyznaje.

I trudno się dziwić, skoro w czasie naboru do jego szkoły było nawet siedmioro chętnych na jedno miejsce. Dlatego on o brak uczniów się nie martwi. – Nie odczuwamy niżu przy rekrutacji – zapewnia.

Te obserwacje potwierdzają dane. Patrząc na statystyki tylko z Trójmiasta:

- w Gdańsku w roku szkolnym 2023/2024 w niepublicznych podstawówkach uczyło się 6056 uczniów, a w 2025/2026 – 6213;
- w Gdyni ten wzrost był jeszcze większy – z 1385 uczniów w roku szkolnym 2023/2024 zrobiło się 1669 w roku 2025/2026;

tę samą tendencję widać w liceach ogólnokształcących – w roku szkolnym 2023/2024 w gdańskich niepublicznych ogólniakach uczyło się 3487 uczniów, a w 2025/2026 – 3892.

Skąd ten boom na szkoły płatne?

Na pewno popularność szkół prywatnych nie wynika ze zwiększającej się liczby dzieci. Bo ta w rocznikach, które są obecnie w najmłodszych klasach podstawówek, jest bardzo podobna. Jak wynika z danych GUS:

- w 2016 roku urodziło się w Polsce ponad 382 tys. dzieci,
- w 2017 roku – 402 tys.,
- w 2018 roku – 388 tys.,
- w 2019 roku (to te dzieci poszły właśnie do pierwszych klas) – 375 tys.

Radyko wylicza, że w każdym tygodniu jego uczniowie mają 10 godzin zajęć z języków obcych, bo już w pierwszej klasie uczą się dwóch. Ósmoklasiści zdają zewnętrzny egzamin Cambridge FCE, czyli popularny „First". Dodaje, że gdyby rodzic chciał zapisać dziecko na korepetycje z języka obcego, a co dopiero z dwóch, wydałby więcej pieniędzy niż płaci czesnego w szkole, i na dodatek musiał wozić dziecko na dodatkowe zajęcia popołudniami.

Wielu rodziców jest przyzwyczajonych do płacenia za zajęcia i opiekę nad swoimi dziećmi

PRZYZWYCZAJENI DO PŁACENIA

Szkoły niepubliczne w wielu przypadkach mogą się też chwalić wymiernymi sukcesami. W rankingu szkół podstawowych w województwie pomorskim, który powstał na podstawie wyników egzaminu ósmoklasisty, rzuca się w oczy jedna prawidłowość – w pierwszej dziesiątce są wyłącznie placówki niepubliczne. Średnie wyniki oscylują w najlepszych z nich w granicach 90 proc. punktów możliwych do zdobycia, nierzadko przekraczając znacznie 90 proc.

Anna Pawłowska, dyrektorka Sopockiej Autonomicznej Szkole Podstawowej, w rozmowie z „Wyborczą" potwierdza, że wynik egzaminu jest jednym z istotnych czynników przy wyborze szkoły, o którym mówią rodzice uczniów.

Choć akurat argument o najlepszych wynikach szkół prywatnych na egzaminach od lat jest kontestowany, bo wynika ze specyfiki tych placówek. Przyjmują one – w przeciwieństwie do szkół masowych, publicznych – uczniów, których rodzice gotowi są zapłacić za edukację, co może oznaczać, że ma ona dla nich duże znaczenie.

O popularności szkół niepublicznych mogą też decydować inne czynniki.

Nie bez znaczenia są coraz wyższe zarobki Polaków, a w efekcie coraz wyższy poziom życia części społeczeństwa. Dla niej – jak przekonuje Marek Radyko – stawki za naukę w szkole płatnej wcale nie są wygórowane. Zwłaszcza że – jego zdaniem – wielu rodziców jest przyzwyczajonych do płacenia za zajęcia i opiekę nad swoimi dziećmi. – Kwota 1700 zł miesięcznie [za szkołę] jest często porównywalna do kosztów nauki w niepublicznym przedszkolu albo do opłat za korepetycje i naukę języków obcych, które my mamy w swojej ofercie – wyjaśnia.

MIĘDZYNARODOWE ŚRODOWISKO

W Polsce mieszka też coraz więcej obcokrajowców, którzy, myśląc o edukacji swoich dzieci, wybierają szkoły płatne. Takie międzynarodowe środowisko skupiło się właśnie wokół gdańskiej British International School. Adam Szymański mówi o nim, że jest wręcz „wyjątkowe". – Nasza społeczność składa się z uczniów i rodzin reprezentujących ponad 40 narodowości, a nauczanie odbywa się w języku angielskim – wyjaśnia menedżer ds. marketingu w tej szkole.

Nasi rozmówcy w szkołach prywatnych starają się jednak kłaść nacisk na inne powody, które decydują o popularności ich placówek. Mówią, że kluczowa jest organizacja nauki, mniej liczne klasy, zdecydowanie większa liczba nauczycieli w stosunku do liczby uczniów w porównaniu z wieloma szkołami publicznymi, praca na jedną zmianę, więcej lekcji z niektórych przedmiotów.

Słyszymy też od nich, że szkoły płatne „oferują rodzicom i uczniom unikatową wartość, której często nie można znaleźć w szkołach publicznych". I mówią, że w ich placówkach rodzice mogą się bez problemu i ograniczeń kontaktować z nauczycielami i z dyrekcją, nawet na ich telefony komórkowe. – Również do mnie, jako dyrektora, można przyjść bez wcześniejszego umawiania terminów. Tymczasem w szkołach samorządowych nierzadko dyrektor przyjmuje rodziców jednego dnia przez godzinę, a wicedyrektor – przez jeden dzień w tygodniu – przekonuje Marek Radyko.

Nasi rozmówcy na koniec przekonują też, że ich szkoły są po prostu nowocześniejsze niż szkoły publiczne.

Innowacje wprowadzane przez kolejnych ministrów edukacji, czyli na przykład praca metodą projektów, ograniczenia dotyczące smartfonów czy rozwijanie kompetencji miękkich, w szkołach niepublicznych funkcjonują już od lat – zapewnia Marek Radyko.

Ciekawe, jak długo utrzyma się ten boom. I co się w szkołach prywatnych wydarzy w nieodległej przyszłości, gdy liczba uczniów w Polsce zacznie spadać? A zacznie, bo od sześciu lat porodów jest coraz mniej:

- w 2020 roku urodziło się nieco ponad 355 tys. dzieci,
- w 2021 – 331,5 tys.,
- w 2022 – 305 tys.,
- w 2023 – 272 tys.,
- w 2024 – 252 tys.,
- w 2025 – zaledwie 238 tys.

Prawdziwy test zacznie się więc dla wszystkich szkół, także niepublicznych, za dwa lata. ●

eprasa.pl b56b8b568d

Sąd odrzucił skargę

Elektrownia racją stanu

Badania dna Bałtyku przy przyszłej elektrowni jądrowej w Choczewie zakończyły się pozytywnie. Bechtel szuka już specjalistów do pracy przy budowie.

Krzysztof Katka

• **Badania geologiczne na terenie przeznaczonym pod budowę pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej, 30 stycznia 2025 r.** FOT. MICHAŁ RYNIAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę na decyzję środowiskową dotyczącą projektu budowy elektrowni jądrowej w Choczewie. Została wydana przez generalnego dyrektora ochrony środowiska we wrześniu 2023 r. i liczyła 19 tys. stron.

Skargę na decyzję złożyło Stowarzyszenie Obrony Naturalnych Obszarów Nadmorskich „Bałtyckie S.O.S." z siedzibą w Słajszewie, zarzucając m.in. błędną interpretację definicji przy wskazaniu prawdopodobieństwa wystąpienia ewentualnej awarii, niedotrzymania terminu konsultacji społecznych i niedoszacowanie efektów zrzucania ciepłej wody do Bałtyku.

– Główny argument sądu jest taki, że budowa elektrowni jądrowej jest racją stanu. A my uważamy, że racją stanu jest ochrona przyrody – mówi „Wyborczej" Aleksandra Aleksandrowicz-Łuc z zarządu Bałtyckiego S.O.S. – Tam, gdzie jest wola polityczna, przyroda niestety musi ustępować, a nie będzie bezpieczeństwa klimatycznego bez bezpieczeństwa przyrodniczego. Uzasadnialiśmy m.in., że wycinka 400 ha lasu ma ogromne znaczenie dla pochłaniania dwutlenku węgla ze środowiska – dodaje.

Jak informują Polskie Elektrownie Jądrowe, WSA zwrócił uwagę na niespotykaną dotychczas w Polsce skalę inwestycji oraz wskazał, że dokumentacja nie jest porównywalna z żadnym dotychczasowym materiałem tego rodzaju.

– Orzeczenie WSA w Warszawie potwierdza, że decyzja środowiskowa została wydana na podstawie skrupulatnej, wielowariantowej oceny oddziaływania na środowisko i pozwala nam kontynuować w sposób niezakłócony prace nad tym nowoczesnym, bezpiecznym i bezemisyjnym źródłem energii. Idziemy do przodu, dbając o to, by każda faza projektu w pełni szanowała otaczającą go przyrodę – ocenił Wojciech Wrochna, pełnomocnik rządu ds. strategicznej infrastruktury energetycznej.

Wiceprezes PEJ Bogumiła Ożarska-Karbowiak powiedziała, iż orzeczenie jest kolejnym potwierdzeniem, że dokumentacja jest rzetelna, a inwestycja jest prowadzona zgodnie z wiedzą ekspercką i rygorystycznymi procedurami.

– Tam, gdzie jest wola polityczna, przyroda niestety musi ustępować, a nie będzie bezpieczeństwa klimatycznego bez bezpieczeństwa przyrodniczego

ALEKSANDRA ALEKSANDROWICZ-ŁUC
z Bałtyckiego S.O.S., które złożyło skargę

PONAD 600 HA PRZEBADANEGO DNA

Zakończone właśnie badania ponad 600 ha dna morskiego wykazały, że obszar, na którym powstaną elementy układu chłodzenia elektrowni jądrowej Lubiatowo-Kopalino, jest bezpieczny. Teren sprawdzano przez 10 miesięcy pod kątem ewentualnych niewybuchów i niewypałów.

Wydobyto z wody ok. 500 obiektów, m.in. drewnianą beczkę pochodzącą prawdopodobnie z hanzeatyckiego statku handlowego, datowaną na XV-XVII wiek, kotwicę admiralicji z XVII-XVIII wieku oraz elementy wyposażenia dawnych jednostek pływających. Zabytki trafią do Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

– Wartość archeologiczna odkrywanych obiektów wynika nie tylko z ich wieku czy wyjątkowości, ale przede wszystkim z informacji, jakie możemy uzyskać dzięki ich analizie i właściwemu odczytaniu kontekstu, w którym zostały znalezione – podkreśla dr Marcin Westphal, zastępca dyrektora Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

PODSUMOWANIE SEZONU WAKACYJNEGO

W związku z przygotowaniem placu budowy w Choczewie wygrodzony został znaczny obszar pod inwestycję. Przesunięto ścieżkę rowerową, zmienił się też dostęp do plaży w Słajszewie. Wcześniej trasa miała ok. 2 km, obecnie ok. 9 km. PEJ we współpracy z Urzędem Gminy Choczewo uruchomił w wakacje bezpłatny transport meleksami do plaży dla mieszkańców i turystów. Z usługi skorzystało ponad 4 tys. osób. Dziennie odbywało się średnio po ok. 50 przejazdów w obie strony.

– Minione wakacje pokazały, jak wiele można osiągnąć dzięki dialogowi i dobrej współpracy. Wspólnie z mieszkańcami, sołtysem i Radą Sołecką Słajszewa, a także z PEJ wypracowaliśmy rozwiązania, dzięki którym udało się pogodzić potrzeby turystów, mieszkańców i inwestycji. To dobry przykład tego, że warto rozmawiać i wspólnie szukać praktycznych rozwiązań – przekonuje Jarosław Bach, wójt Gminy Choczewo.

– Zależało nam, aby prowadzone prace nie wpływały na komfort wypoczynku, a dostęp do najważniejszych miejsc pozostał możliwie łatwy i bezpieczny. Zainteresowanie zarówno okolicą, jak i samą inwestycją potwierdza, że turystyka, aktywny wypoczynek i rozwój strategicznych projektów mogą harmonijnie współistnieć – ocenia Michał Olszewski, wiceprezes PEJ.

WIRTUALNE TARGI PRACY BECHTEL

Po otwarciu biura w Gdańsku i przejęciu placu budowy w Choczewie amerykański koncern Bechtel rozpoczął rekrutację kadr do biura w Gdańsku. Generalny wykonawca elektrowni jądrowej organizuje Wirtualne Targi Pracy Bechtel, które odbędą się 7 i 8 października. Poszukiwani są specjaliści w następujących dziedzinach: budownictwo (w tym hydrotechniczne i lądowe), inżynieria środowiska, elektrotechnika, inżynieria elektryczna, procesowa, chemiczna, automatyka oraz energetyka (w tym jądrowa), logistyka, architektura, zarządzanie projektami, ekonomia, finanse, HR oraz handel międzynarodowy.

– Aby wziąć udział w targach, trzeba pamiętać o wysłaniu aplikacji najpóźniej do piątku, 18 września 2026 r. – informuje Maciej Dzwonnik, ekspert ds. relacji zewnętrznych Bechtel Polska.

Wielki Test Wiedzy o Metropolii

Myślisz, że ją znasz? Sprawdź się

Gdzie kończy się Trójmiasto, a zaczyna metropolia? Kto zna odpowiedź na to pytanie, ten może zastanowić się nad udziałem w naszym Wielkim Teście Wiedzy o Metropolii. 5 października sprawdzimy, ile naprawdę wiemy o miejscu, w którym żyjemy.

Marek Sterlingow

Metropolię stworzą Gdańsk, Gdynia, Sopot i dziesiątki okolicznych miast, powiatów i gmin. Ostatnio nawet Elbląg szuka sposobu, aby zostać jej częścią, choć przecież leży w województwie warmińsko-mazurskim. Pomorze ma już ustawę metropolitalną, a wspólne sprawy – od transportu po rozwój regionu – będą miały coraz większe znaczenie.

– Zrobimy wszystko, żeby na Pomorzu pierwsze efekty funkcjonowania metropolii były widoczne pod koniec przyszłego roku. Mam na myśli wspólną taryfę i jeden bilet – mówił w wywiadzie dla „Wyborczej" Michał Glaser, prezes zarządu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS).

Dziesiątki samorządów

Przypomnijmy, że przyszły związek metropolitalny ma obejmować 61 samorządów i niemal 1,6 miliona mieszkańców. Dzięki niemu samorządy tworzące metropolię będą wspólnie podejmować decyzje dotyczące jej funkcjonowania zgodnie z zasadą podwójnej większości. Oznacza to, że decyzje będą wymagały jednoczesnego poparcia odpowiedniej liczby jednostek samorządu terytorialnego oraz reprezentacji ludnościowej.

Dodatkowo samorządy będą miały dostęp do wspólnego budżetu metropolitalnego.

Czy dobrze znamy metropolię?

Sprawdzimy to już 5 października podczas Wielkiego Testu Wiedzy o Metropolii. Na uczestników testu czeka 60 pytań i 45 minut na przygotowanie poprawnych odpowiedzi. Będziemy pytać m.in. o historię, geografię, kulturę, sport, ciekawostki i współczesność Pomorza. Nie wystarczy znać tylko Gdańska, Gdyni czy Sopotu. Trzeba będzie spojrzeć na Pomorze trochę szerzej – i czasem przypomnieć sobie rzeczy, o których dawno nie myśleliśmy.

Wielki Test Wiedzy o Metropolii odbędzie się w biurowcu Olivia Star. Do wygrania jest 5000 zł za pierwsze miejsce, 2000 zł za drugie i 1000 zł za trzecie. Laureaci miejsc 4–6 otrzymają vouchery o wartości 500 zł do restauracji Verres en Vers. Każdy uczestnik dostanie także 24-godzinny voucher na przejazdy rowerem Mevo.

Test jest przeznaczony dla osób pełnoletnich.

Formularz zgłoszeniowy będzie dostępny na stronie wyborcza.pl/metropolia i pod tym linkiem. Liczba miejsc jest ograniczona – ponieważ test odbywać się będzie na tabletach, decyduje kolejność zgłoszeń.

Sprawdź, ile naprawdę wiesz o swojej metropolii. Może okaże się, że znasz ją lepiej, niż myślisz.

wyborcza.pl

• **Więcej wiadomości czytaj na Trojmiasto.Wyborcza.pl**

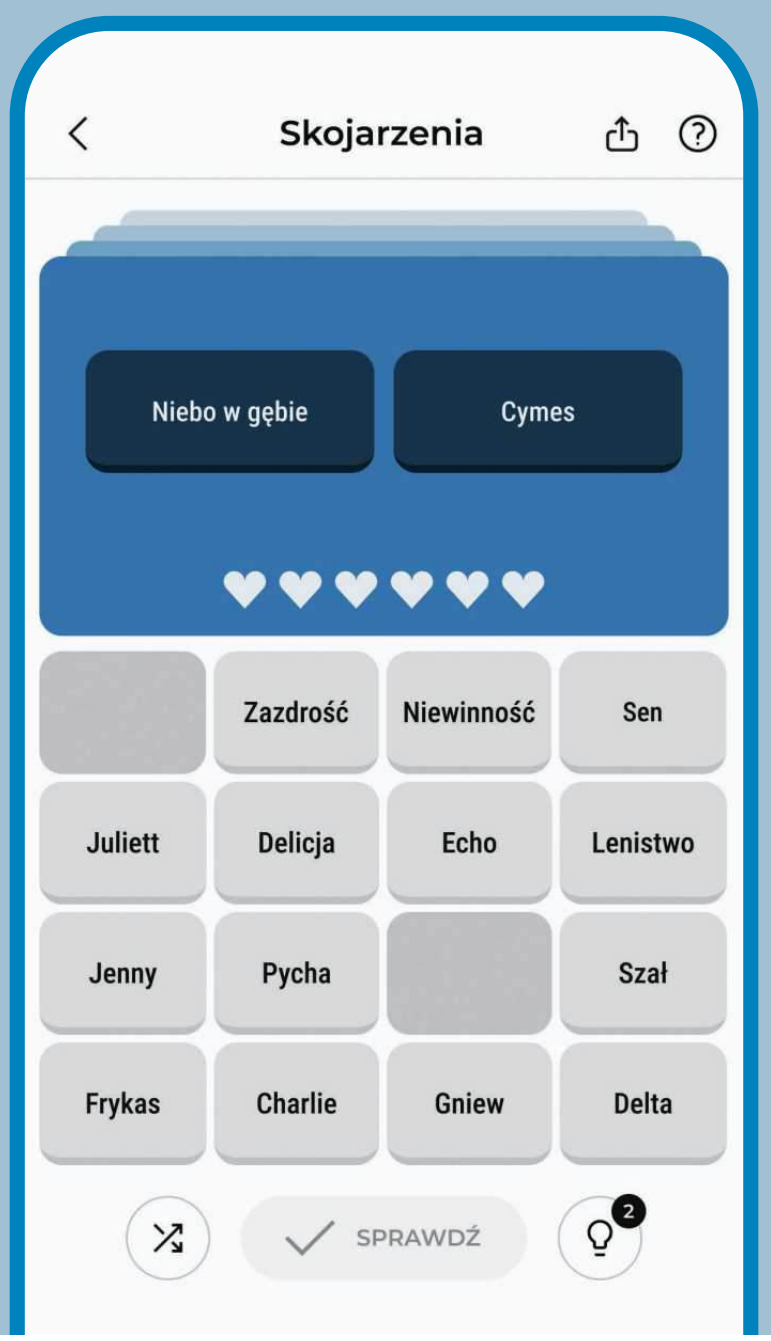
eprasa.pl b56b8b568d

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Nowa gra Skojarzenia

Łączysz fakty? Sprawdź się

Graj za darmo w APLIKACJI WYBORCZEJ

eprasa.pl b56b8b568d

OGŁOSZENIE
Burmistrz Miasta Puck informuje,

że w siedzibie Urzędu Miasta Puck, w dniu 18 września 2026 r., na okres 21 dni, został wywieszony do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości będących własnością Gminy Miasta Puck, przeznaczonych do zbycia w drodze przetargu oraz w drodze bezprzetargowej na rzecz użytkownika wieczystego. Wykaz został również zamieszczony na stronach internetowych Urzędu Miasta Puck.

Z up. Burmistrza Miasta
Piotr Ciskowski
Z-ca Burmistrza

Gdańsk/34453090

NEWSLETTERY WYBORCZEJ
Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery
wyborcza.pl

Sopot

Prezydent Miasta Sopotu
ul. Kościuszki 25/27
81-704 Sopot

OGŁOSZENIE

Na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r., poz. 399 z późn. zm.)

PREZYDENT MIASTA SOPOTU informuje,

że w budynku Urzędu Miasta Sopotu, ul. Kościuszki 18 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, www.bip.sopot.pl, zamieszczone zostały wykazy nieruchomości przeznaczonych do:

I. Oddania w dzierżawę na okres do 31.03.2028 r. w trybie bezprzetargowym:
1) działka nr 32/6, część działki nr 33/9, obr. 29, ul. Wybickiego, pow. ca 311 m², KW GD1S/00001545/3, GD1S/00001554/9;

II. Oddania w dzierżawę na okres 3 lat w trybie bezprzetargowym:
1) część działki nr 33/4, obr. 13, ul. Malczewskiego, pow. ca 515 m², KW GD1S/00019806/0;
2) część działki nr 63/9, obr. 36, al. Niepodległości, pow. ca 160 m², KW GD1S/00019808/4;
3) część działki nr 104/14, część działki nr 211, obr. 25, ul. Parkowa, ul. Kordeckiego, o łącznej pow. ca 285 m², KW GD1S/00003843/6, GD1S/00000442/4;
4) część działki nr 27/13, obr. 17, ul. 23 Marca, pow. ca 64 m², KW GD1S/00001578/3;
5) część działki nr 12/15, obr. 28, ul. Mickiewicza, pow. ca 93 m², KW GD1S/00000463/7;

III. Oddania w dzierżawę na czas nieoznaczony w trybie bezprzetargowym:
1) część działki nr 91/5, obr. 3, ul. Łowicka, pow. ca 169 m², KW GD1S/00000493/6;

Gdańsk/34453093

Słówko • Literówka
Quizy • Sudoku
Krzyżówki
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

GAZETA wyborcza DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

• **Przetargi,** licytacje, zamówienia publiczne
• **Ogłoszenia** sądowe i rekrutacyjne
• **Nekrologi,** kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl nekrologi.wyborcza.pl

W sprzedaży!

SPONSOR WYDANIA
MÖLLER'S OMEGA-3

TEMAT NUMERU:
JAK SIĘ DOGADAĆ Z DORASTAJĄCYM DZIECKIEM
oraz:
• Agresja nastolatka. Co za nią stoi
• Matki z ADHD
• Orzeczenia i opinie. Sprawdź, co należy się w szkole

żyć lepiej psychologia codziennie
Więcej o psychologii czytaj na
wysokieobcasy.pl/zyclepiej

GDL 1

eprasa.pl b56b8b568d

wyborcza
ŁÓDŹ
TYGODNIK

Piątek, 18 września 2026 | Redaktorka prowadząca **Joanna Chudzińska**

lodz.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: lodz@wyborcza.pl

Miasto bez planu ogólnego

Zagrożenie dla Łodzi

Łódź nie spieszyła się z kluczowym dokumentem. W odróżnieniu od sąsiadów, którzy teraz mają czym kusić Łodzian. Stawka: możliwość budowy domu na własnej działce.

ROZMOWA Z
PIOTREM BILIŃSKIM
architektem Łodzi w latach 1990-97

PIOTR BRZÓZKA: Łódź nie wyrobiła się na czas z przyjęciem planu ogólnego – jest dopiero projekt, którego dalsza „obróbka" może zająć długie miesiące. Co to oznacza w praktyce, na przykład dla kogoś, kto chce teraz kupić działkę na terenie nieobjętym planem miejscowym, a następnie wystąpić o warunki zabudowy? Jest zablokowany?

PIOTR BILIŃSKI: Brak planu ogólnego to bardzo duże nieszczęście, bo to dokument, który obrazuje politykę przestrzenną miasta, gwarantuje podmiotom prywatnym i publicznym równą „grę o przestrzeń". W zaistniałej sytuacji inwestorów trzeba podzielić na grupy. Dla dużych firm deweloperskich to błahostka, zapewne mają już wyprzedzająco zrobione decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a poza tym zawsze dogadają się z gminą. Zintegrowane plany inwestycyjne zastąpiły lex deweloper.

Drugą grupą są świadomi posiadacze działek, którzy zasypali gminę kolosalną liczbą wniosków o wydanie warunków zabudowy na starych zasadach.

Zasypali przed 31 sierpnia, a więc dniem, w którym przestało obowiązywać studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, i w którym powinien pojawić się plan ogólny?

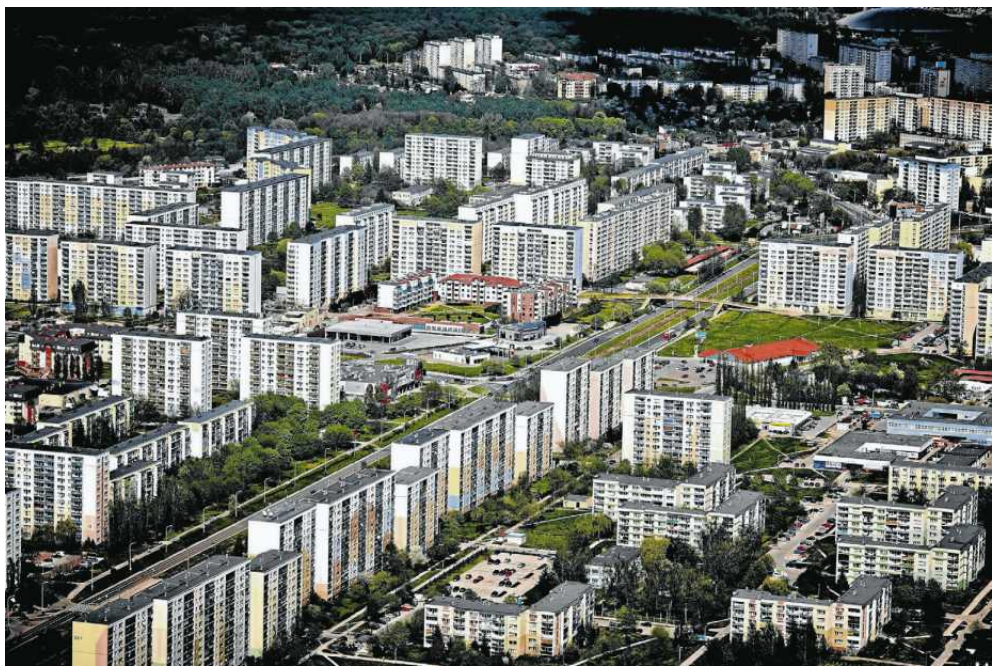
– Tak. W dłuższej perspektywie oczywiście urząd się z tymi wnioskami wyrobi, więc nie sądzę, żeby nastąpił jakiś drastyczny spadek podaży działek budowlanych w mieście. Niewątpliwie te, które posiadają taką decyzję, będą miały większą wartość.

Są też tacy, którzy chcieliby budować dom, ale swoich zamiarów nie przekuli do końca sierpnia w konkret.

– Tak, to ten przysłowiowy „Kowalski". W dwóch odsłonach. Pierwszy to właściciel działki, który nie skorzystał dotąd z prawa wystąpienia o „wuzetkę"- przespał ten moment. A drugi, to człowiek, który nagle wypatrzył sobie miejsce do życia, doszedł do wniosku, że chce budować dom i dopiero teraz zamierza kupić wymarzoną działkę, ale musi sprawdzić, czy uzyska pozwolenie na budowę, czyli uzyskać mityczną „wuzetkę". W tym przypadku jest problem. Bardzo duży problem.

Rozłóżmy ten problem na czynniki pierwsze.

– Zapewne można dziś złożyć wniosek o wydanie decyzji WZ, ale nawet gdy jest to jakby oczywiste i w projekcie planu ogólnego działki te znajdują się w obszarze „zabudowy uzupełniającej", nie widzę w ustawie mechanizmu, który pozwalałby na procedowanie „wuzetek" przed jego uchwaleniem. Więc trzeba czekać, przynajmniej na razie.

• **Łódź wciąż nie ma i szybko nie będzie mieć planu ogólnego, czyli fundamentalnego dokumentu wyznaczającego kierunki rozwoju przestrzennego** FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Być może władze dużych miast – z których większość nie przyjęła jeszcze planu – wiedzą, że posłowie będą coś „kombinować" w tych kwestiach. Natomiast generalnie nie jest dobrze, gdy nie ma planu ogólnego – to przecież dokument strategiczny, bo system planowania przestrzennego jest jednym z najważniejszych elementów działania gminy.

Jeśli planu nie ma, trudno racjonalnie kształtować przestrzeń, a także planować rozwój czy przekształcanie szeroko pojętej infrastruktury technicznej i społecznej gminy. Jest to fatalne z punktu widzenia tak zwanego dobra publicznego.

Planu nie uchwaliła Łódź, ale zrobiły to pobliskie gminy Aleksandrów Łódzki, Pabianice, Ksawerów, Brójce, Czarnocin. W krótkofalowej perspektywie miasto może przez to stracić kolejnych mieszkańców, którzy zamiast czekania i niepewności wybiorą inną, bezpieczniejszą opcję?

– Tak, to jest bardzo duże zagrożenie dla Łodzi. Po pierwsze, te plany w sąsiednich gminach już są, a zatem wysyp działek będzie niemały. A dwa – trzeba z ogromnym szacunkiem patrzeć na to, jak te małe kiedyś zapomniane przez wszystkich gminy się rozwijają. Jak budują nowe szkoły, przedszkola, które są bardzo atrakcyjne. Jak powstaje infrastruktura społeczna.

Tam przestaje brakować czegokolwiek. Jest czysto i bezpiecznie, środki inwestycyjne wydawane są z dużym rozsądkiem. Jest dostęp do lekarza, do edukacji, o handlu nie wspomnę, a wszystko to dobrej jakości. Miasteczka i wsie są czyste, drogi proste i oświetlone. Ostatnio byłem w Justynowie, który pamiętam sprzed 20 lat. To są dwa różne światy, zmiany są bardzo korzystne. Tak samo w Ksawerowie, który był, delikatnie mówiąc, taki sobie, a dziś jest to gmina, która jest miejscem wartym zamieszkania.

Myślę, że znajdzie się wiele osób, które wyprowadzą się z Łodzi. Minęły już czasy, gdy do pracy trzeba było jeździć na 7 a dzieci wozić do szkoły w mieście. Ludzie potrafią pracować na odległość pod warunkiem, że to, co jest dookoła, zaspokaja podstawowe potrzeby rodzinne. A Justynów, Andrespol, Gałkówek, miejscowości na trasie kolei koluszkowskiej – one przepięknie się rozwijają i to gwarantują.

Ten trend może być trudny do zatrzymania i kłopotliwy dla Łodzi, bo odpływać będą osoby, które zwykle mają dochody wyższe niż przeciętne.

Czy brak planu ogólnego wpłynie na ceny nieruchomości?

– Moim zdaniem nie. Chyba że na początku, bo ci, którzy teraz dostaną „wuzetki" na starych zasadach, będą pierwsi na rynku i teoretycznie będą mogli dyktować ceny. Ale to szybko się skończy. Wnioski, które wpłynęły ostatnio do miasta, to jest kilkanaście tysięcy działek. Więc w dłuższej perspektywie, zwłaszcza jeśli część ludzi wyprowadzi się z Łodzi, spowoduje nadpodaż nieruchomości.

Rozumiem jednak, że w przyszłości przyjęcie planu wpłynie na wartość działek. Bo niektóre będą umożliwiać zabudowę, a inne nie.

– To oczywistość. Miasto – myśląc o „interesie publicznym" – ma obowiązek stworzyć plan o charakterze zrównoważonym, a zatem także zagwarantować pewne obszary niezabudowane, zielone, ekologiczne. Na tych obszarach, czyli na przykład w okolicach Lasu Łagiewnickiego, Złotna, będzie jakaś walka.

Plany ogólne dzielą gminy na różne obszary funkcjonalne. Jednym z nich jest SO, czyli strefa otwarta, wolna od zabudowy. Ci, którzy mają działkę na takim terenie i nie zadbali wcześniej o „wuzetkę", zostaną z ręką w nocniku?

– Ale nikt nie powiedział i w żadnej ustawie nie jest zapisane, że każda działka jest przeznaczona pod zabudowę. Właściciel działki ma prawo do zabudowy, jeżeli jest ona budowlana w dokumentach planistycznych uchwalonych przez gminę. A zgodnie z ustawą samorządową „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy ładu przestrzennego gospodarki terenami i ochrony środowiska".

Obrazowo, oczywiście przesadzając, można sobie wyobrazić, że ktoś jest właścicielem Giewontu. Czy to znaczy, że może postawić na Giewoncie dom? Nie, bo istnieje coś takiego, jak dobro czy interes publiczny, które poprzez plan miejscowy bądź inne ustawy mówi nam, że Giewont to ważny element krajobrazu i ma pozostać w naturalnym kształcie.

Nigdzie w Europie nie ma pełnej swobody stawiania domów na własnych działkach. A decyzja o ograniczeniu możliwości zabudowy w imię interesu publicznego należy do rady gminy.

Porozmawiajmy o samym planie, a właściwie jego projekcie. Co pan o nim sądzi? Rozwiązuje problemy przestrzenne Łodzi czy je generuje?

– Nie studiowałem planu w całości, badałem tylko miejsca, którymi są zainteresowani moi klienci. Natomiast w dużej części jest to powtórzenie obowiązującego wcześniej studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a ten dokument nie był wadliwy. Rozstrzygał pewne sprawy, wskazywał, które obszary mają być zabudowane, a które pozostać wolne. Myślę, że ta równowaga została utrzymana w planie ogólnym. W szczegółach mam inne zdanie co do niektórych rozstrzygnięć, ale co do zasady nie jest źle i rewolucji nie ma.

Projekt planu ogólnego będzie teraz konsultowany, spłyną zapewne tysiące uwag. Spodziewa się pan istotniejszych zmian, zanim dokument trafi pod głosowanie radnych?

– Każdy ma swoją rację. Człowiek, którego kosztem coś się odbywa, zawsze będzie protestować, domagać zmian. Natomiast praktyka mówi, że 90 procent wniosków jest odrzucanych, bo są sprzeczne z podstawową konstrukcją planu. Plan ma wymiar „polityczny" w tym sensie, że tworzy zrównoważoną politykę przestrzenną miasta, która ma godzić dobro publiczne i interes prywatny. ●

Rozmawiał Piotr Brzózka

eprasa.pl b56b8b568d

Nauczyciele pod presją rodziców

Spóźnienie? Nie wpisywać

Ślą wiadomości po godzinach, negocjują oceny, interweniują u dyrektora. We wrześniu do szkoły wrócili nie tylko nauczyciele i uczniowie, ale też rodzice.

Robert Grześkowiak

• **Według części rodziców nauczyciel nie tylko uczy. Ma też przypominać, wychowywać, pilnować frekwencji i przekazywać dzieciom rozmaite komunikaty**

FOT. JAKUB ORZECHOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Weronika ma 27 lat i uczy języka polskiego w szkole podstawowej w Łodzi. Przez długi czas miała odruch, że gdy rodzic do niej pisał, odpowiadała od razu. Zaraz po wyjściu z pracy, czasem już wieczorem, kiedy odpoczywała przed Netflixem albo ze znajomymi.

Raz dostała wiadomość o 21.47: „Sprawa jest pilna". Weronika pomyślała, że coś się stało: choroba, jakaś kłótnia na lekcji, może jakiś inny, poważniejszy problem. Otworzyła wiadomość: „Dzień dobry. Córka zapomniała zapisać, co jest do przygotowania na jutro. Czy może Pani mi pomóc?".

Weronika wstała, sprawdziła, o kogo chodzi, przejrzała notes, odpowiedziała. Matka podziękowała i wydawało się, że temat zamknięty.

– Naiwna byłam. Teraz wszystkim powtarzam: jeśli raz odpowiesz o 21.47, to od tego dnia 21.47 staje się normalną porą, nie wyjątkiem – mówi Weronika.

Po tygodniu ta sama mama napisała po 22. Córka zostawiła w szkole ćwiczenia, więc matka poprosiła nauczycielkę o zrobienie zdjęcia strony. Weronika nie miała książki w domu, więc odpisała krótko: „Przykro mi, nie mam podręcznika przy sobie, nie pomogę". Po chwili przyszedł drugi SMS: „Nauczyciel powinien być jednak bardziej przygotowany".

NAUCZYCIEL NA DYWANIKU U DYREKTORA

Weronika zauważa, że według części rodziców nauczyciel nie tylko uczy. Ma też przypominać, wychowywać, pilnować frekwencji i przekazywać dzieciom rozmaite komunikaty.

Najdziwniejsze prośby rodziców? Jedna z nauczycielek miała potwierdzać matce, czy jej syn uczestniczy w zajęciach WF-u. Inna upewniać się, czy dziecko przyjęło leki. Jeszcze inna została poproszona, by dopilnować, by uczeń „wrócił po szkole bezpośrednio do domu". – Miała z nim wrócić tramwajem? – zastanawia się Weronika.

Czasem jednak to już nie prośby, ale negocjacje. Pewnego razu do Weroniki napisała matka jednego chłopca. W dniu sprawdzianu z lektury „Chłopcy z Placu Broni" chłopak przyszedł kompletnie nieprzygotowany i otrzymał najniższą ocenę. Następnego dnia nauczycielka otrzymała pytanie, czy mogłaby nie wpisywać jedynki, bo dziecko nie miało czasu przeczytać książki. Zapewniała, że syn na pewno poprawi ocenę, potrzebuje tylko tygodnia, żeby nadrobić lekturę.

Weronika odpisała, że uczeń będzie mógł poprawić sprawdzian, a najbliższy termin poprawy jest właśnie za tydzień. Wtedy matka zaczęła naciskać: skoro i tak będzie poprawa, to co szkodzi cofnąć ocenę już teraz? Nauczycielka odpowiedziała, że nie ma takiej możliwości.

Następnego dnia dowiedziała się, że matka interweniowała u dyrektora, twierdząc, że Weronika nie potrafi uczyć. – Po tym, jak zostałam wezwana na dywanik i musiałam się tłumaczyć, dla świętego spokoju cofnęłam tę ocenę. A na poprawce dzieciak dostał trzy na szynach – mówi.

PROBLEM STAJE SIĘ SYSTEMOWY

W badaniu TALIS 2024, realizowanym w Polsce przez Instytut Badań Edukacyjnych, 44 proc. nauczycieli klas 5-8 wskazało, że w dużym lub znacznym stopniu stresuje ich rozwiązywanie problemów zgłaszanych przez rodziców. 47 proc. nauczycieli odczuwało też brak uznania ze strony rodziców uczniów w swojej szkole.

Podobny wątek pojawia się w raporcie „Młodzi nauczyciele odchodzą ze szkoły", dotyczącym warszawskich nauczycieli ze stażem do pięciu lat. W odpowiedziach badanych powracały sformułowania: roszczeniowi rodzice, trudni rodzice, współpraca z rodzicami, zebrania z rodzicami. Autorzy raportu odnotowali, że problem rodziców pojawił się w 86 wypowiedziach.

Rynek korepetycji pokazuje ten sam mechanizm w wersji prywatnej. W branżowej ankiecie e-korepetycje.net z 2026 roku, przeprowadzonej wśród 1252 korepetytorów, 55,4 proc. badanych jako najczęstszą frustrację niesolidnych uczniów i rodziców wskazało odwoływanie lekcji oraz brak płatności.

KIEDY RODZICE CHCĄ ZNACZĄCEJ POPRAWY

Patryk ma 26 lat i udziela korepetycji z angielskiego. Na początku myślał, że najtrudniejsi będą uczniowie: zmęczeni, obrażeni, wpatrzeni w telefon. Szybko zrozumiał, że trudniejsza bywa osoba, która płaci. – Uczeń przynajmniej wie, że to on ma się nauczyć. Rodzic nie zawsze – mówi.

Uczył piętnastoletniego chłopaka, sympatycznego, z przeciętnym angielskim. Na pierwszej lekcji zapytał go o cel. Uczeń odpowiedział: – Mama chce, żebym miał piątkę.

Patryk dopytał, czego chce on sam. Chłopak wzruszył ramionami: – Żeby mama dała mi spokój.

Po kilku tygodniach matka zapytała, czy widać już znaczącą poprawę. Patryk odpowiedział, że uczeń lepiej rozumie materiał, nadrobili niektóre braki, ale potrzebuje więcej samodzielnej pracy między lekcjami. Wtedy usłyszał: – Ale przecież po to ma korepetycje, żeby nie musiał jeszcze siedzieć nad tym sam.

Patryk mówi, że część rodziców traktuje korepetycje jak usługę zdejmującą z dziecka obowiązek uczenia się. Jakby godzina raz w tygodniu miała naprawić cały tydzień. Albo cały rok. Tak było pewnego razu, gdy pod koniec roku szkolnego zadzwoniła do niego matka pewnego ucznia z prośbą o pilne przygotowanie do poprawki. Egzamin był w poniedziałek, telefon w piątek wieczorem, zakres obejmował właściwie cały rok. – Sześć godzin w weekend miało zdziałać cuda – mówi korepetytor.

SZEŚĆDZIESIĄT MINUT PATRYKA

Drugi problem to czas. Patryk miał lekcję z jednym uczniem w środy od 18 do 19. Matka najpierw odwołała zajęcia dziesięć minut przed rozpoczęciem. Potem próbowała przełożyć je pół godziny przed lekcją. Za trzecim razem przywiozła dziecko 25 po czasie i oznajmiła, że w takim razie lekcja potrwa do 19.25.

Odmówił, bo o 19 miał kolejną osobę. Matka była zdziwiona. – Ale przecież zapłaciliśmy za godzinę – powiedziała.

Patryk wprowadził więc zasadę: lekcja odwołana mniej niż 24 godziny wcześniej jest płatna. Wtedy odkrył, że regulamin jest akceptowany przez wszystkich, dopóki nie zaczyna dotyczyć ich samych. Gdy dziecko źle się czuje, nie musi przychodzić. Ale jeśli informacja przychodzi za późno, korepetytor nie znajdzie nagle nowego ucznia na 18.

Bywało też odwrotnie: lekcja się kończyła, a rodzic nie przyjeżdżał. Patryk pamięta, jak jeden z uczniów czekał 10 minut, potem 20, w końcu prawie godzinę. Matka nie odbierała telefonu. Chłopak był głodny, więc Patryk zaproponował mu coś do jedzenia. – Zjedliśmy obiad, chwilę porozmawialiśmy. W końcu zadzwoniła matka. Przeprosiła, powiedziała, że ma urwanie głowy, i zapytała, czy mógłbym odwieźć jej syna do domu. Myślałem, że wyjdę z siebie. Jestem korepetytorem, nie niańką i taksówkarzem – mówi Patryk.

PO CO WPISYWAĆ SPÓŹNIENIA DO DZIENNIKA?

Natalia ma 32 lata i uczy historii w szkole podstawowej. Mówi, że rodzice potrafią być bardzo rozsądni, dopóki rozmawiają o cudzych dzieciach. Na zebraniach wszyscy się zgadzają: dzieci powinny być samodzielne, muszą ponosić konsekwencje, spóźnienia są problemem, brak pracy był problemem. Potem pojawia się konkretne dziecko. Własne. I zaczynają się wyjątki.

Miała ucznia ósmej klasy, który spóźniał się niemal codziennie. Nie trzy minuty, lecz 15 albo 20. Wchodził spokojnie, zdejmował kurtkę, siadał. Matka tłumaczyła, że syn późno chodzi spać, bo wieczorem potrzebuje się wyciszyć – do pierwszej w nocy, przy komputerze.

Kiedy Natalia zaczęła wpisywać spóźnienia, matka poprosiła, żeby tego nie robić, bo synowi robi się z tego niepotrzebna statystyka. – To było absurdalne: problemem nie były jego spóźnienia, tylko moje odnotowywanie tych spóźnień – mówi nauczycielka.

Podobnie bywa z ocenami. Gdy uczeń dostaje trójkę, rodzic nie zawsze pyta, czego dziecko nie umiało. Częściej – ile zabrakło do czwórki. Potem padają propozycje: dodatkowy plakat, prezentacja, referat. Jedna z matek zapewniała kiedyś Natalię, że córka przygotuje świetną prezentację, tylko żeby w dzienniku znalazła się wyższa ocena, bo inaczej zabraknie jej do czerwonego paska.

– W pierwszej chwili odebrałam to jako żart – wspomina Natalia. – Dopiero po chwili do mnie dotarło, czego ta kobieta oczekuje. Że jakaś prezentacja, zapewne zresztą wykonana przez rodzica, ma mnie przekonać do postawienia komuś oceny, na którą ten ktoś nie zapracował.

30 CHWIL ROBI CAŁY WIECZÓR

Natalię najbardziej męczą sprawy, które dziecko mogłoby załatwić samo. Uczeń był nieobecny, a kiedy wraca do szkoły, zamiast podejść po lekcji z pytaniem o to, co trzeba nadrobić, do nauczyciela pisze jego ojciec. Prosi o przesłanie notatek, stron z podręcznika, zadań, najlepiej także zdjęć tablicy. Gdy nauczycielka odpowiada, że materiały są w dzienniku, a syn może zapytać kolegów, słyszy: – Wolałbym mieć pewność, że niczego nie pominie.

Podobnie było przed wycieczką. Dzieci dostały kartki z informacjami, które również znalazły się w e-dzienniku: godzina zbiórki, lista rzeczy, numer telefonu szkoły. Mimo to dzień przed wyjazdem od 20 zaczęły przychodzić wiadomości. O której zbiórka? Czy dzieci biorą prowiant? Czy może być mały plecak? A jaki dokładnie ma być ten plecak?

O 22.10 jeden z rodziców zapytał, czy rano nauczycielka będzie dostępna telefonicznie, gdyby nie mogli znaleźć miejsca zbiórki. Miejsce zbiórki było, oczywiście, przed głównym wejściem do szkoły. – Jedna osoba zadaje jedno pytanie i ma poczucie, że to przecież tylko chwila. Tylko że z 30 chwil robi się cały wieczór – mówi Natalia.

Coraz częściej ma poczucie, że najwięcej energii w szkole nie zużywa na uczenie historii, ale na próbach utrzymywania granic. Że wiadomość z 23 może poczekać do jutra. Że trójka to wystarczająca ocena i nie trzeba jej poprawiać prezentacją. I że dziecko może, a nawet powinno, samodzielnie zapytać o swoje sprawy. ●

eprasa.pl b56b8b568d

Fundusze Europejskie

Rusza III edycja konkursu wiedzy o Unii Europejskiej

Rejs ku Europie

Do rywalizacji mogą przystąpić uczniowie klas II i III szkół ponadpodstawowych z całego województwa łódzkiego. Udział w konkursie to okazja do sprawdzenia swojej wiedzy o Europie, zdobycia wyjątkowych nagród i przeżycia niezapomnianej przygody na pokładzie wycieczkowca.

 # Fundusze Europejskie z ludzkiej perspektywy

Więcej informacji

Pula nagród w tej edycji prezentuje się wyjątkowo atrakcyjnie, a docenieni zostaną nie tylko uczniowie, ale również ich szkoły i nauczyciele prowadzący:

NAGRODA GŁÓWNA

8-DNIOWY REJS WYCIECZKOWCEM po Morzu Śródziemnym

NAGRODA za 2 i 3 miejsce

jednodniowe wycieczki po regionie

NAGRODY rzeczowe dla szkół

o wartości 10 tys. zł

NAGRODA SPECJALNA

dla nauczyciela za zgłoszenie klasy

Kto może wziąć udział i jak dołączyć?

Konkurs dedykowany jest młodzieży II i III klas szkół ponadpodstawowych z terenu całego województwa łódzkiego. Zgłoszenia klasy dokonuje nauczyciel, rejestracja dostępna jest od **14 do 25 września.**

To doskonały moment, aby podjąć wyzwanie, sprawdzić wiedzę o Unii Europejskiej i powalczyć o rejs po Morzu Śródziemnym lub wycieczki po regionie! Zachęcamy nauczycieli i uczniów do wspólnego podjęcia wyzwania i zgłaszania klas do konkursu. Więcej informacji na stronie: **funduszeUE.lodzkie.pl.**

Fundusze Europejskie dla Łódzkiego | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | ŁÓDZKIE

Łódź/34452178

1 L0L

eprasa.pl b56b8b568d

Kim jest łódzka posłanka od taksówek?

Mordercza trasa księżnej PiS

Dałam mu w twarz. Został spoliczkowany za to, że naruszył moją cielesność. Był bezpośrednim przełożonym – wspomina łódzka posłanka PiS Agnieszka Wojciechowska van Heukelom.

Piotr Brzózka

Wtedy właśnie, w 2004 roku, pokazała swój temperament. Była urzędniczką, a biurowy incydent odbił się szerokim echem. Potem w mediach zagościła na stałe. Historia za historią, aż do dziś, gdy z poselskim mandatem głosi „słowo PiS". Zawsze na ostro.

Wrzesień 2026 roku też zaczęła z przytupem, a konkretnie nagraniem, które stało się wiralem. Miało być o łódzkiej „aferze słupkowej", wyszła ogólnopolska telenowela.

„Pada deszcz. Uwaga – taksówka nie może podjechać po posła, bo stoją słupki. Ja, jako osoba pełnosprawna, nie mam problemu, mogę defilować w deszczu, choć nie powinnam. Ale co z osobami, które nie mogą dojść ten kawałek do taksówki? Skandal" – powiedziała. I się zaczęło.

MIAŁA 110 METRÓW DO TAKSÓWKI. NAGRAŁA FILM

Metalowe słupki stoją od kilku miesięcy w poprzek ulicy Piotrkowskiej w centrum Łodzi i wzbudzają emocje. Bo nie spełniają się w roli inteligentnego systemu. Bo padają w starciu z samochodami, choć miały nie tylko ograniczać ruch na deptaku, ale też chronić przed terrorystycznym zamachem.

Słupkowym deficytom od dłuższego czasu przyglądała się posłanka Agnieszka Wojciechowska van Heukelom, dopytując: co, dlaczego, za ile. Teraz jednak postawiła na inny aspekt – poselskie wykluczenie komunikacyjne. Nagrała krótki film i zagotowała media – tradycyjne oraz społecznościowe.

Bartosz Arłukowicz (KO): „Pani poseł, po której osobę poselską Wojciechowską van Heukelom nie podjechała taxi".

Dariusz Joński (KO): „Tragedia. Jak można tak męczyć posła. Przecież ona dla Polski ciężko pracuje, a tu jeszcze musi za darmo taksówkami jeździć i własnymi nogami się męczyć. Taką morderczą trasę musiała pokonać księżna PiS. 110 metrów pieszej męki. Następnym razem Sejm powinien chyba zapewnić lektykę".

Dariusz Stefaniuk (PiS): „Kompletnie niefortunne nagranie, nie wiem, dlaczego pani poseł to zrobiła. Myślę, że po zobaczeniu komentarzy internautów najdzie ją jakaś refleksja".

Mało kogo przekonały jej późniejsze wyjaśnienia. Że nie o własny dyskomfort chodziło, tylko o niepełnosprawnych. Chcąc nie chcąc, została posłanką od taksówek i liczba mnoga nie jest przypadkowa, bo mniej więcej w tym samym czasie internet przypomniał sobie, ile parlamentarzystka wydaje z sejmowej kasy na ten właśnie środek transportu: 16 688 złotych do końca 2024 roku i 21 211 złotych w roku 2025.

W całym tym zamieszaniu opinii publicznej umknął jeden fakt. Wojciechowska van Heukelom, która w Sejmie zasiada od 2023 roku, nie pobrała nawet grosza z tytułu „kilometrówki". W odróżnieniu od większości kolegów z Wiejskiej, którzy na przejazdy samochodem potrafią przeznaczyć po kilkadziesiąt tysięcy złotych rocznie.

– Jeśli jest taka możliwość, korzystam z transportu publicznego. Nie trzeba mnie wozić ani nosić w lektyce. Do Warszawy jeżdżę pociągami, bo jako posłowie mamy bezpłatne bilety – mówiła „Wyborczej" w 2025 r., dodając, że taksówki bierze, „gdy liczy się czas".

SPOLICZKOWAŁA SZEFA

Wróćmy do roku 2004.

„Ze strony pani Wojciechowskiej padły ciężkie słowa na różne litery alfabetu, a potem dostałem w twarz" – relacjonował spoliczkowany dyrektor Biura Partnerstwa i Funduszy Urzędu Miasta Łodzi na łamach „Dziennika Łódzkiego".

– Oboje dostaliśmy upomnienie i co do zasady zgoda, urzędnicy nie powinni się tak zachowywać. Natomiast nie pozwalam się dotykać osobom do tego nieupoważnionym. Reakcja była jedyna i słuszna, w dodatku honorowa – mówi nam posłanka 22 lata później.

– On był cichy, ona dość ekspansywna, miała różne wyskoki. Zderzyli się, próbuje ważyć dawne racje – wspomina jeden z łódzkich polityków, wtedy związany z ekipą prezydenta Łodzi Jerzego Kropiwnickiego, na którego „dworze" doszło do incydentu.

Chwilę wcześniej Agnieszka Wojciechowska van Heukelom wróciła z Holandii, gdzie spędziła kilka lat. Odnowiła dawne kontakty z czasów antykomunistycznej opozycji i początków łódzkiego samorządu, a gdy dostała telefon z magistratu, postawiona przez Kropiwnickiego przed krótkim pytaniem „tak czy nie", przyjęła jego ofertę.

Na dzień dobry została asystentką prezydenta, a niedługo potem zastępcą dyrektora – tego spoliczkowanego. Głównym jej zadaniem było utworzenie regionalnego biura miasta i województwa w Brukseli, którym później miała kierować.

– Prezydent Kropiwnicki z jednej strony był zirytowany, z drugiej rozbawiony tą sytuacją. To było po dużym sukcesie w Brukseli, kiedy zorganizowałam gigantyczny koncert na Grand Place. Wróciłam do Łodzi i zamiast odcinać kupony, natrafiłam na zasieki. Przez trzy dni nie mogłam rozliczyć imprezy, bo zabrano nam kable od komputerów. Dyrektor postanowił to utrudniać. Myślę, że chodziło o czystą zazdrość – przekonuje Wojciechowska.

– Wtedy objawiła się cała Agnieszka. Zawsze myśli, że ktoś jej rzuca kłody pod nogi – słyszymy w łódzkim politycznym światku.

Późną jesienią 2024 roku Agnieszka Wojciechowska van Heukelom, mając zaledwie rok sejmowego doświadczenia, została szefową PiS w okręgu łódzkim.

Miesiąc później zabrała się za porządki, doprowadzając do zawieszenia radnych Radosława Marca i Krzysztofa Stasiaka. Obaj uchodzili za zaufanych ludzi Janiny Goss, która przez lata miała status „nie do ruszenia"

JEST PO ROZWODZIE, ALE ZACHOWAŁA HOLENDERSKIE NAZWISKO

Urodziła się w Łodzi w 1964 roku. Gdy 52 lata później otrzymała od prezydenta Andrzeja Dudy Krzyż Wolności i Solidarności, na stronie IPN pojawiła się taka oto notka, podsumowująca jej młodość:

„Jako uczennica liceum zaangażowała się w działalność Niezależnego Zrzeszenia Uczniów Szkół Średnich oraz kolportaż prasy bezdebitowej i ulotek, m.in. Ruchu Obrony Praw Człowieka. W stanie wojennym zajmowała się drukiem wydawnictw podziemnych oraz wspierała osoby ukrywające się, będąc łącznikiem pomiędzy nimi i ich rodzinami, a także poprzez dostarczanie im żywności i środków czystości".

Z tej samej publikacji dowiadujemy się, że w maju 1989 roku, tuż przed pierwszymi częściowo wolnymi wyborami, współorganizowała w Łodzi manifestacje studenckie oraz strajk w sprawie legalizacji Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Była wtedy działaczką NZS i współpracowała z NSZZ „Solidarność". Uczyła się na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

Po przełomie zaangażowała się w działalność Łódzkiego Porozumienia Obywatelskiego, lokalnego stowarzyszenia samorządowego, łączącego kilka konserwatywnych środowisk.

Trzonem ŁPO byli późniejsi prezydenci Grzegorz Palka i Jerzy Kropiwnicki, działał tam też Ryszard Wojciechowski, ojciec Agnieszki, który został łódzkim radnym pierwszej kadencji. A ona pomagała przy wyborach jako frakcja młodzieżowa. Funkcjonowała w tym środowisku do ślubu, potem wyjechała do Holandii.

Po ślubie została panią Wojciechowską van Heukelom. Podwójne, polsko-holenderskie nazwisko nosi do dziś, choć jest po rozwodzie. Do tamtego etapu nie wraca publicznie, o byłym mężu nie opowiada.

eprasa.pl b56b8b568d

• **Agnieszka Wojciechowska van Heukelom, łódzka posłanka PiS** FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

U BOKU KACZYŃSKIEGO

– Zrobi wszystko, żeby osiągnąć swoje cele. I zawsze starała się być blisko osób, które są w stanie jej to zapewnić. Teraz śmieją się z niej, że w Sejmie czekała na Kaczyńskiego, jak będzie gdzieś szedł, żeby mogła robić za tło – nie szczędzi złośliwości jeden z jej politycznych oponentów, wspominając liczne kadry, w których posłanka zmieściła się z prezesem PiS.

Ta uszczypliwość nie oddaje jednak pełnego obrazu. Bo Wojciechowska po Sejmie chodzi nie tylko za prezesem, ale też obok. I faktycznie udało jej się „wydeptać" solidną pozycję na Nowogrodzkiej.

– Jarosław Kaczyński jest mózgiem programowym, doskonałym analitykiem. I potrafi też dobrze rachować. Gdy ma świadomość czyjejś siły, stawia na taką osobę. Dlatego przyjął ją do swojego kręgu i niejako z niej korzysta. Przy czym ona nie jest na froncie programowym, ale ekspozycyjnym. Czyli prezentuje partię medialnie – to jeden głos z sejmowych kuluarów.

Głos drugi mówi wprost: – Jest jednym z medialnych bulterierów prezesa Kaczyńskiego.

Droga do tego była jednak nieoczywista i prowadziła przez kilka politycznych projektów.

Blisko z PiS-em była już 20 lat temu. W 2007 roku kierowała kampanią Joanny Kluzik-Rostkowskiej, później zostając szefową jej biura poselskiego. Następnie pomagała w kampanii Jarosława Kaczyńskiego. Ale chwilę potem przyszedł rozłam na prawicy, a Wojciechowska – u boku Kluzik – zaangażowała się w budowę nowej partii Polska Jest Najważniejsza (PJN).

W 2011 roku wystartowała w wyborach do Sejmu – bez powodzenia. Mandatu nie zdobyła też cztery lata później, wówczas już jako kandydatka Kukiz'15. Bezskutecznie ubiegała się również o fotel prezydenta Łodzi (w roku 2014 z ramienia Kongresu Nowej Prawicy, 2018 z własnego komitetu i 2024 – jako bezpartyjna z poparciem PiS).

Nieudanym projektem było też jej zaangażowanie w referendalną próbę zmierzającą do odwołania prezydent Łodzi Hanny Zdanowskiej w 2021 roku.

A jak to się stało, że wróciła do łask w Prawie i Sprawiedliwości i w końcu weszła do parlamentu?

Refleksja prosto z Wiejskiej: – Jest bardzo inteligentna i w bezpośrednich kontaktach przekonująca. Dzięki tej umiejętności wdarła się na naszą listę w wyborach do Sejmu w 2023 roku. Wydaje mi się, że pojawiła się na niej bypassem, nie przez łódzkie struktury, a przez Warszawę. Podobno dzięki Pawłowi Kukizowi, co bardzo zaszokowało panią Janinę.

„WYKOSIŁA" JANINĘ GOSS

Pani Janina nazywa się Goss i przez długie lata uchodziła za wszechmocną szarą eminencję PiS, mimo że formalnie pełniła jedynie funkcję skarbniczki łódzkich struktur partii.

Wyjątkową pozycję zawdzięczała wieloletniej zażyłości z rodziną Kaczyńskich – z Jadwigą, matką Jarosława i Lecha, miała się zaprzyjaźnić w latach 60. na planie filmu „O dwóch takich co ukradli księżyc", w którym grali bracia. W późniejszych latach Goss pożyczyła prezesowi PiS 200 tysięcy złotych, powiada się też, że raczyła go swoimi ziołami. Zasiadała w radach nadzorczych m.in. TVP, PGE i Orlenu, była w zarządzie spółki Srebrna.

– W dawnych czasach Wojciechowska nie mogła się przebić w PiS, bo zawsze natrafiała na panią Janinę. I nie sądzę, żeby chodziło o zwarcie programowe. Pani Janina miała różne kryteria, ponoć nie za bardzo lubiła kobiety, a Agnieszka była taka przebojowa... – mówi łódzki polityk przez lata związany z partią Kaczyńskiego.

Późną jesienią 2024 roku Agnieszka Wojciechowska van Heukelom, mając zaledwie rok sejmowego doświadczenia, została szefową PiS w okręgu łódzkim. Miesiąc później zabrała się za porządki, doprowadzając do zawieszenia radnych Radosława Marca i Krzysztofa Stasiaka. Mało kto wierzył w przypadek, choć niektórzy przecierali oczy ze zdumienia. Obaj uchodzili bowiem za zaufanych ludzi Janiny Goss, która przez lata miała status „nie do ruszenia".

Kolejne miesiące były naznaczone wewnętrznym lokalnym konfliktem, w którym mniejsze znaczenie miały krajowe podziały frakcyjne, a większe – personalne animozje. A to ktoś wrzucił na skrzynki mailowe działaczy anonim uderzający w Wojciechowską, z tekstem „co za burdel". A to posłanka posłała pod czyimś adresem kilka „ciepłych" słów.

Ale to było dopiero preludium, bo po „A", przyszło „B". Radni definitywnie wylecieli z partii, a w czerwcu 2026 roku Wojciechowska zakomunikowała w „Wyborczej": – Od momentu, kiedy jestem pełnomocnikiem PiS w okręgu łódzkim, ustały działania Janiny Goss. W związku z niepłaceniem składek od kilkunastu miesięcy wygasło jej członkostwo w partii, co ja, pilnując spraw formalnych, musiałam potwierdzić. I to, czy ktoś był z kimś zaprzyjaźniony, nie ma żadnego znaczenia.

Naruszając lokalne status quo parlamentarzystka na każdym kroku powoływała się na Jarosława Kaczyńskiego. Czy faktycznie miała mandat prezesa? – Oczywiście, że miałam.

„NIE MAM Z TYM NIC WSPÓLNEGO"

O ile wymóg płacenia składek w przypadku Janiny Goss był symboliczny (5 złotych miesięcznie), o tyle dużo poważniejszy obowiązek spoczywał do niedawna na łódzkim eurodeputowanym Waldemarze Budzie.

Jeden z buntowników, którzy wraz z Mateuszem Morawieckim pożegnali się z właśnie PiS, miał co miesiąc płacić 5 tysięcy. Jak sam niedawno przyznał w rozmowie z „Wyborczą", od początku kadencji w PE uiścił łącznie 37 tysięcy. A co z resztą? Wojciechowska podliczyła to skrupulatnie: – 15 maja jego zaległości wobec partii wynosiły 60 tysięcy złotych.

Co więcej, zdaniem parlamentarzystki, to właśnie zadłużenie sprawiło, iż łódzki PiS ma problem z opłaceniem czynszu za swoje biuro. Podkreśliła, że regularne wpłaty załatwiłyby sprawę.

Te informacje podała w lipcu. W sierpniu sama znalazła się na celowniku. Popularny facebookowy profil LDZ Zmotoryzowani Łodzianie napisał: „Europejskie Centrum Inicjatyw Obywatelskich (...), stowarzyszenie którego prezesem jest posłanka Agnieszka Wojciechowska van Heukelom, jest winne miastu Łódź 129 144,68 zł".

Źródłem tej sensacji było pismo, które Jarosław Kostrzewa, lider LDZ, otrzymał z Zarządu Lokali Miejskich. Czytamy w nim, że stowarzyszenie 1 marca 2013 roku zajęło lokal przy ul. Rewolucji 1905 roku. Po zaledwie czterech miesiącach zaległość czynszowa wynosiła już 5 091 złotych. Miasto rozwiązało umowę, ale pomieszczenia były nadal użytkowane – bez tytułu prawnego. W kolejnych latach rosła „należność główna", pojawiły się odsetki i koszty windykacji.

– Zadłużenia było 5 tysięcy, urosło do 18 tysięcy, cała reszta to odsetki. Mówienie o 120 tysiącach jest absurdem. Natomiast co się z tym dalej dzieje, nie wiem. Nie mam z tym nic wspólnego. Nie ma podmiotu, a ja nie jestem jego prezesem – przekonuje tymczasem posłanka w rozmowie z „Wyborczą".

Jak zatem wytłumaczy, że w KRS jest data wpisu stowarzyszenia do rejestru, ale nie ma informacji o jego wykreśleniu? I dlaczego Wojciechowska Agnieszka Krystyna widnieje tam jako prezes?

– Trzeba pytać KRS – odbija piłeczkę. Nie wyjaśnia, co z należnością wobec miasta.

SPOŁECZNA TWARZ WOJCIECHOWSKIEJ VAN HEUKELOM

Kilka lat temu w mediach łączono Wojciechowską z Europejskim Centrum Inicjatyw Obywatelskich. Występowała wtedy w różnych sprawach jako społeczniczka. Robiła to często, z hukiem, nierzadko z sukcesami. I taką właśnie jej twarz na przestrzeni dwóch dekad poznało wielu Łodzian.

Która z inicjatyw dla niej osobiście była najważniejsza?

– Sprawa samotnej matki, która przez kilka lat mieszkała z córką w domu dziecka, bo miasto nie miało dla niej mieszkania. Wystarczyło poddać rękę i dziewczyna zrobiła maturę, poszła na studia, założyła firmę, wszystko idzie super. A ja do dziś mam z nimi kontakt – mówi nam Wojciechowska.

Wojciechowska występowała też między innymi w imieniu lokatorów w starciach z właścicielami i administratorami prywatnych budynków. Jedna z takich spraw zaprowadziła ją na sądową ławę. Została pozwana za użycie zwrotu „czyściciele kamienic". Wydając wyrok w I instancji, sędzia stwierdziła, że określenie mogło godzić w dobra osobiste, ale jego użycie było uzasadnione, a Wojciechowska działała w interesie społecznym.

– Byłam też zafiksowana na sprawie Manhattanu – mówi posłanka, mając na myśli swoje zaangażowanie w wieloletni konflikt w padającej Spółdzielni Mieszkaniowej „Śródmieście" w centrum Łodzi. – To była dla mnie lekcja życia: bardzo duża spółdzielnia, bardzo duże długi, wielomilionowe operacje. Mam satysfakcję, że udało się doprowadzić do postawienia zarzutów dwóm prezesom. Kiedy zaczynałam, dziennikarze stukali się w głowę. Mówili, że prezesi są nie do ruszenia.

W sprawach mieszkaniowych ideologii nie było. Ale zdarzała się w innych. Dość wspomnieć historię głośną w całej Polsce. W 2021 roku policja na wniosek prokuratury „aresztowała" kilkanaście prac pokazywanych w ramach łódzkiego Fotofestiwalu. Chodziło o cykl „Wagina polska" Marcelo Zammenhoffa, ze zbliżeniami narządów płciowych zestawionych z elementami politycznymi i religijnymi.

Jedną z najbardziej oburzonych wówczas osób była Wojciechowska. W rozmowie z „Wyborczą" komentowała: – Taką obsceniczność trudno nazwać sztuką. Marne, wulgarne zdjęcia rozwartej waginy, a na jej tle symbole narodowe, zdjęcia papieża Jana Pawła II, kolejnych prezydentów Polski, obrazy Matki Boskiej, różaniec. W sposób oczywisty stanowi to złamanie przepisów kodeksu karnego.

Co dalej?

Polityk PiS: – Jedno jest pewne. Agnieszka nie zejdzie ze swojej drogi. I nie pozwoli, żeby było o niej cicho.

REKLAMA Łódź/34450127

eprasa.pl b56b8b568d

Festiwal „Łódź Wielu Kultur”

Pięć najciekawszych wydarze

Oto mój subiektywny wybór tegorocznej edycji.

Izabella Adamczewska

W Centrum Dialogu wystąpi komiczka-aktywistka Noam Shuster-Eliassi, która mówi o sobie: „chodząca promocja idei współistnienia Żydów i Palestyńczyków”. Przypomniane zostaną fascynujące biografie: Poli Nireńskiej, Yanki Rudzkiej i Stefana Napierskiego. Małgorzata Ludwisiak i Katarzyna Słoboda zapraszają do Centralnego Muzeum Włókiennictwa na wystawę „Na krawędzi chaosu”.

1 „CRYING/TRYING”, CZYLI DANIEL KOTOWSKI OPOWIADA O STEFANIE NAPIERSKIM

Piątek 18 września, godz. 15-20 (instalacja wideo), godz. 20 (performans), YMCA, ul. Moniuszki 4a w Łodzi (nieczynny basen).

Daniel Kotowski, który w tym roku, wspólnie z Bogną Burską, reprezentował Polskę na 61. Biennale Sztuki w Wenecji („Liquid Tongues / Języki z wody” – inspirowana kulturą głuchych i wielorybów opowieść o alternatywnych formach komunikacji), sięgnął po biografię Stefana Napierskiego (Stefana Marka Eigera).

Matka pisarza, tłumacza i krytyka literackiego związanego ze skamandrytami, Diana Eiger z domu Silberstein, pochodziła ze znanej łódzkiej rodziny przemysłowców. Napierski próbował ukryć, że był Żydem – przyjął chrzest i pseudonim literacki.

Wiedziano, że jest homoseksualistą.

Kiedy w 1921 roku przeczytał wiersze Ireny Tuwim, przyjechał do Łodzi, żeby ją poznać i postanowił jej się oświadczyć. „O ślubie zadecydowały nie tylko zalety oblubienicy, lecz także swoisty snobizm, pragnienie wejścia w literacką rodzinę” – wyrokował Jerzy Domagalski w „Pamiętniku Literackim”.

W czasie podróży poślubnej Napierski odwiedzał berlińskie nocne kluby. Karol Irzykowski w „Dziennikach” wspominał: „Obiektem jego miłości był jakiś robotnik, któremu obmacał muskuły, wynajął pokój z komfortem, a potem był przez niego

• **„Pola Nireńska. Próba otwarta”. Premiera spektaklu odbędzie się na Festiwalu „Łódź Wielu Kultur”** FOT. HAWA

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452957

Szczere wyrazy współczucia

Randii Filutowskiej-Pastusiak

z powodu śmierci

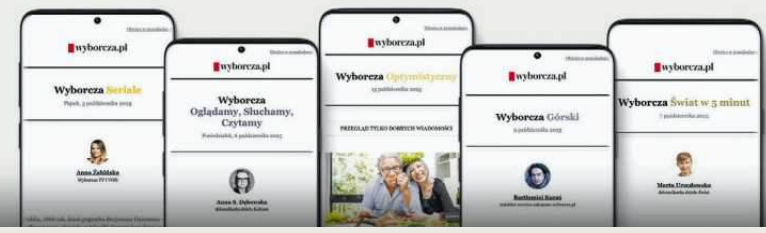
Mamy

składają

Dorota, Gosia, Kasia, Jagoda, Ula, Alena, Sylwia, Maryla, Agata, Basia, Tomek (K), Tomek (Z) i Mikołaj

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34452963

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34452962

ODESZLI.pl

STWÓRZ MIEJSCE PAMIĘCI

Napisz wspomnienie, zrób galerię zdjęć.

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55, 22 555 53 83, 22 555 53 99

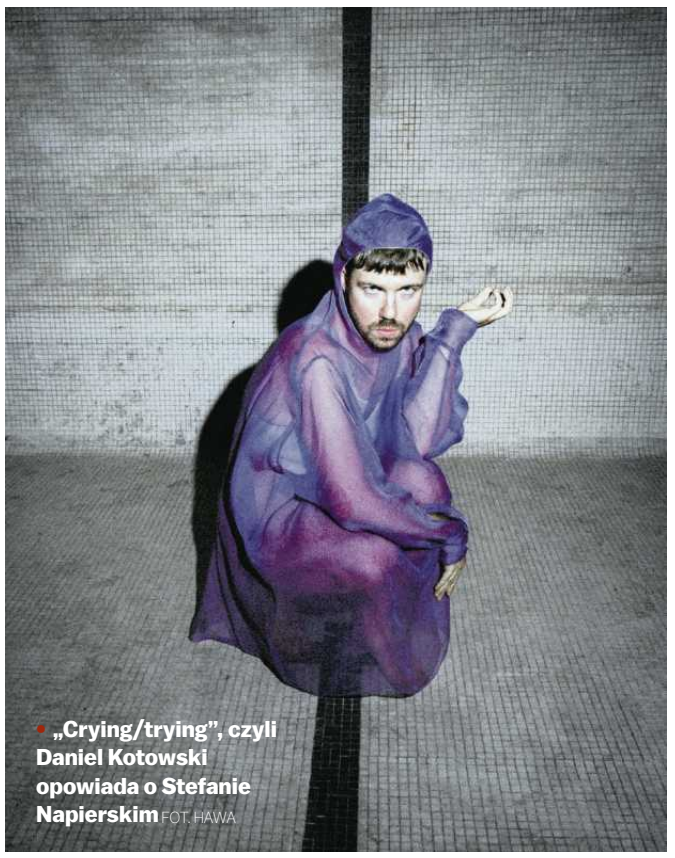

1LO

eprasa.pl b56b8b568d

ń, to trzeba zobaczyć

„Crying/trying", czyli Daniel Kotowski opowiada o Stefanie Napierskim FOT. HAWA

szantażowany. Zapytany przed sądem: dlaczego? Powiedział z emfazą: kochałem go".

Wyśmiewano się z jego neurastenii i manieryczności. Antoni Słonimski grzmiał: „pierś kurza – d... psia".

Właśnie to wyparcie i niemożność przeżywania w pełni życia zainspirowały Kotowskiego do instalacji i performansu o „romantycznym nadmiarze" – rozpaczy, samotności, poczuciu niespełnienia.

W nieczynnym basenie łódzkiej siedziby YMCA zabrzmi płacz.

Kotowski stara się Napierskiego zrozumieć. Na swojej stronie internetowej pisze o sobie tak: „Jestem wyznacznikiem niekompletności, niezgodnym z normą, bo jestem Głuchy i nie posługuję się mową. Opowiadając o niekompletności i kompletności w wymiarze egzystencjalnym, analizuję ich potencjał. Rozważam możliwość spełnienia oczekiwania kompletności albo wyrażam protest przeciwko niemu. Szukam granicy ambiwalencji. Moja praktyka artystyczna jest punktem wyjścia do refleksji o sposobach istnienia".

W ramach Tygodnia Kultury Głuchych, który jest częścią Festiwalu Łódź Wielu Kultur, odbędzie się również spotkanie z Anną Goc, autorką znakomitej książki reporterskiej „Głusza", której Kotowski jest jednym z bohaterów (sobota, 26 września, godz. 18).

2 „POLA NIREŃSKA. PRÓBA OTWARTA". AGNIESZKA PRZEPIÓRSKA GRA POLĘ NIREŃSKĄ

Premiera spektaklu.
Niedziela-poniedziałek, 20 i 21 września, godz. 19, bilety: 70 i 50 zł.

Agnieszka Przepiórska, aktorka radykalna, była Zuzanną Ginczanką, Simoną Kossak, Barbarą Sadowską, Ireną K., Anną Walentynowicz, Wisławą Szymborską, Marią Skłodowską-Curie. Jesienią wcieli się w Polę Nireńską – na zamówienie Festiwalu Łódź Wielu Kultur realizowany jest spektakl według scenariusza Piotra Rowickiego i w reżyserii Mai Kleczewskiej.

Nireńska była kobietą fascynującą. Urodziła się w 1910 roku Polsce, tańczyć uczyła się w Niemczech i Austrii. Pracowała w faszystowskich Włoszech, wojnę spędziła w Anglii. W Ameryce zbudowała szkołę. Tańczyła w Warszawie, Łodzi (na recitalu w Filharmonii Łódzkiej), Dreźnie, Wiedniu, we Florencji, w Rzymie, Londynie, Nowym Jorku, Jerozolimie i Tel Awiwie.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34452899

INGA IWASIÓW znalazła klucz, który otwiera świat. O jej nowej powieści „Tobiasz i wielki liść" – książce o emeryturze, samotności, końcu pewnego świata i... króliku, który niespodziewanie wypełnia pustkę

ARTUR DOMOSŁAWSKI o legendarnym reporterze i „Operacji Masakra". Pióro, pistolet i srebrnolistne topole, czyli o tym, dlaczego niektóre reportaże stają się legendami

Dlaczego jesteśmy coraz bardziej zmęczeni i czy książki o wypaleniu naprawdę pomagają z niego wyjść?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, przegląd jesiennych nowości, kryminały i powieści z dreszczykiem oraz książki dla młodszych czytelników.

W sprzedaży, również z dostawą do paczkomatu

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

eprasa.pl b56b8b568d

„Kim właściwie była ta kobieta?" – zastanawia się Weronika Kostyrko, autorka biografii tancerki, konsultantka spektaklu. „Polką? Żydówką? Europejką? Amerykanką? Ona by pewnie powiedziała: artystką. Miała ogromny talent i jeszcze większą determinację, najwybitniejszych nauczycieli i sieć kontaktów na trzech kontynentach. Czemu więc nie zrobiła wielkiej kariery? I przed czym uciekała przez niemal połowę życia?".

Od amerykańskich znajomych biografka usłyszała, że „gdziekolwiek weszła, wypełniała sobą całą przestrzeń". A jednak – zauważa Kostyrko – „wciąż się wymyka".

Agnieszka Przepiórska długo chodziła wokół Nireńskiej. W jednym z wywiadów mówiła: „kiedy grałam Irenkę w »Ocalonych«, poczułam, że obok stoi i tupie nogą Pola Nireńska. Bohaterki do mnie przychodzą, z jakiegoś powodu mnie wybierają i męczą od rana do nocy".

Nireńska nadal znana jest przede wszystkim jako „żona Jana Karskiego". A to czyni z niej idealną bohaterkę Przepiórskiej. Jak pisała Anna Jazgarska: „Zuzanna Ginczanka, Simona Kossak, Anna Walentynowicz czy Barbara Sadowska, smoleńskie wdowy czy kobiety zgwałcone na Zieleniaku – żadna z nich nie funkcjonuje w powszechnej świadomości jako autonomiczny, osobny byt. Każda istnieje niemal wyłącznie w relacji do lub z mężczyzną albo męską zbiorowością. Przepiórska tym kluczem wybiera swoje bohaterki".

„Nireńska. Próba otwarta" tu duodram. Zatańczy Anna Krysiak – tancerka, choreografka i pedagożka, współpracująca m.in. z Teatrem Wielkim – Operą Narodową, laureatka Złotego Yoricka za choreografię do spektaklu „Romeo i Julia".

– Łączymy taniec z flashbackami z życia Poli – zapowiada Rowicki. – O Nireńskiej wiedziałem niewiele, wszyscy kojarzą Jana Karskiego, ale Pola Nireńska nie jest w Polsce powszechnie znana. Co mnie w niej zafascynowało? Może jakaś forma szaleńczej odwagi, kiedy jedzie z przedwojennej Warszawy, do Drezna, do szkoły Wigman, bez znajomości języka, bez niczego. Ma w swoim życiu wiele gwałtownych zwrotów i tajemnic, których tak naprawdę nikt nie odkrył. Postać tragiczna i bardzo ciekawa. Jest też dla mnie wyzwaniem, ponieważ świat tańca to moja osobista terra incognita.

3 ZAPOMNIANA BIOGRAFIA: „PROJEKT YANKA RUDZKA: DOJRZENIE"

Instalacja: Czwartek-wtorek, 5-10 listopada, dostępna w godzinach otwarcia Centrum Dialogu im. Marka Edelmana. Spektakl: 5 i 6 listopada, godz. 18, 7 listopada, godz. 16.

„Historia Yanki Rudzkiej brzmi niemal jak opowieść stworzona dla Festiwalu Łódź Wielu Kultur" – czytamy na stronie Festiwalu. I faktycznie: „Łodzianka i Żydówka, przedstawicielka przedwojennej awangardy, migrantka, która po wojnie odcięła się od części własnej przeszłości, a jednocześnie jedna z osób współtworzących nowoczesny taniec w Brazylii. Jej biografia nie daje się zamknąć w jednej narodowej historii. Rozpięta pomiędzy Łodzią a Salvadorem, Europą a Ameryką Południową, doświadczeniem Zagłady a powojenną pracą artystyczną, przypomina, że kultura zawsze powstaje w ruchu – poprzez spotkania, migracje, zapożyczenia i wzajemne oddziaływania".

Yanka Rudzka (1916–2008) współtworzyła w przedwojennej Łodzi scenę tańca ekspresjonistycznego. Dla wielu żydowskich artystek była to droga do emancypacji. Po wojnie wyjechała do Brazylii. W Salvadorze stworzyła pierwszy w tym kraju uniwersytecki wydział tańca.

• **„Projekt Yanka Rudzka: Dojrzenie"**
FOT. JR NETO

• **Agnieszka Przepiórska podczas gali Festiwalu Sztuki Aktorskiej „Teatropolis". Łódź, 27 marca 2026 roku**
FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **Noem Shuster-Eliassi**
FOT. WIKIPEDIA

Od 2013 roku Yanką Rudzką interesuje się Joanna Leśnierowska. „Dojrzenie" to międzynarodowa koprodukcja artystek i artystów z Polski, Brazylii i Niemiec. W projekcie udział bierze m.in. Lia Robatto, jedna z najważniejszych uczennic Rudzkiej.

Na wielogłosową opowieść o Rudzkiej składają się taniec, fotografia, film, archiwalia, dźwięk i przestrzeń. To – jak piszą kuratorki – nie odpowiedź na pytanie, „kim naprawdę była" Yanka Rudzka, lecz opowieść „o pamięci, migracji i możliwości odzyskiwania historii, które nigdy nie układają się w jedną, zamkniętą narrację".

4 „COEXISTENCE, MY ASS!" – KOMICZKA O IZRAELU I PALESTYNIE

Czwartek, 15 października, godz. 18, Centrum Dialogu. Bilety – 70 i 50 zł.

Jedną z gościń festiwalu będzie komiczka-aktywistka Noam Shuster-Eliassi, która mówi o sobie: „chodząca promocja idei współistnienia Żydów i Palestyńczyków". Rzuciła pracę w ONZ, żeby ze sceny opowiadać o hipokryzji i prawach człowieka (zainspirował ją Wołodymyr Zełenski). Wnuczka Ocalałych z Holokaustu, dorastała w Neve Shalom/Wahat al Salam – jedynej izraelskiej wiosce, w której Żydzi i Palestyńczycy żyją razem z wyboru, żeby udowodnić, że jest to możliwe. Wspominała, że kiedy była dzieckiem, ojciec tłumaczył jej, że nie będą „grillować" w Dniu Niepodległości Izraela z szacunku dla palestyńskich sąsiadów (dla nich jest to Dzień Katastrofy, arab. Yawm an-Nakba).

W 2019 roku Noam została pierwszą żydowską artystką, która wystąpiła na Palestine Comedy Festival. „Obiecuję, że będę tu tylko siedem minut, a nie 70 lat" – zażartowała, wchodząc na scenę. W Łodzi Shuster-Eliassi wystąpi z monodramem „Coexistence, My Ass!", który powstał na Uniwersytecie Harvarda i otrzymał cztery gwiazdki na Festiwalu Fringe w Edynburgu w 2023 roku.

W tym samym roku, na jednej z demonstracji przeciwko rządom Benjamina Netanjahu, krzyczała: „Nie ma czegoś takiego, jak demokracja tylko dla Żydów".

– Relacja między Izraelem a Palestyną nie jest ani skomplikowana, ani złożona – powiedziała Emilii Dłużewskiej w wywiadzie dla „Wyborczej". – To relacja prześladowcy i prześladowanego. Od lat okupujemy Palestynę, kontrolujemy każdy aspekt życia Palestyńczyków, wymazujemy ich kulturę i ich samych. Jako Żydówka mam w Izraelu więcej praw niż Palestyńczycy. Wypędzanie, bombardowanie i zabijanie Palestyńczyków; wydzielanie im wody, jedzenia, leków. Izrael musi przestać okupować Palestynę i prześladować Palestyńczyków. Co jest w tym tak skomplikowanego?

Stand up jest częścią projektu „Palestyna. Dom".

Agata Siwiak, kuratorka Festiwalu Łódź Wielu Kultur w Łodzi: – W tegorocznym programie przyglądamy się różnym kontekstom kryzysów humanitarnych, ale projekt „Palestyna. Dom" w sposób szczególny kieruje uwagę na doświadczenie Palestynek i Palestyńczyków. Interesuje nas pytanie o prawo do domu – rozumianego nie tylko jako fizyczna przestrzeń, ale też jako miejsce bezpieczeństwa, tożsamości i możliwości bycia sobą. Jedną z ważnych inspiracji była dla nas Noam Shuster-Eliassi.

I dodaje: – Jej głos – Żydówki o irańskich i rumuńskich korzeniach, wnuczki Ocalałych z Holokaustu, która dorastała w Neve Shalom i dziś walczy o prawa Palestynek i Palestyńczyków – wnosi perspektywę wymykającą się prostym podziałom. Jej stand-up to forma teatru oporu, który poprzez ostry jak brzytwa humor potrafi bardzo precyzyjnie mówić o rzeczach najbardziej bolesnych.

– Równolegle ważny jest dla nas głos palestyńskiej artystki teatru i tańca Marah'y Haj Hussein, której poruszający spektakl mówi o niepodważalnym prawie do własnego domu, jako o prawie do własnej kultury, w tym języka. Istotnym elementem projektu jest także koncert Le Trio Joubran „20 wiosen" muzyczna opowieść o pamięci, tożsamości i prawie do własnej kultury, z obecnością poezji Mahmouda Darwisha – zaznacza.

5 WYSTAWA „NA KRAWĘDZI CHAOSU", CZYLI O POTRZEBIE SOLIDARNOŚCI

Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, wernisaż: piątek 18 września, godz. 18. Wystawę będzie można oglądać do 4 kwietnia 2027 r.

Temat świata w stanie kryzysu podejmuje wystawa „Na krawędzi chaosu". Jej kuratorki, Małgorzata Ludwisiak i Katarzyna Słoboda, piszą we wprowadzającym tekście tak: „punktem wyjścia jest pytanie o możliwość – i konieczność – myślenia o solidarności, wspólnocie i wzajemnej odpowiedzialności w świecie naznaczonym wojną, przemocą, przymusowymi migracjami i pogłębiającą się katastrofą klimatyczną".

Kuratorki zaprosiły osoby artystyczne z różnych części świata, których biografie często bezpośrednio splatają się z doświadczeniem napięcia i przemocy. Prace pokażą Ala Savashevich z Białorusi, litewska artystka Egl? Budvytyt?, Yulia Krivich związana z Ukrainą czy Rana Hamadeh z Libanu, a także twórczynie z Argentyny – Ana Lozza i Barbara Hang. Jak również polskie artystki i artyści, m.in. Edgar Bąk i Agnieszka Kalinowska.

Ekspozycja organizowana jest we współpracy z Centralnym Muzeum Włókiennictwa. – To dla nas bardzo istotne, bo Festiwal Łódź Wielu Kultur to także platforma budowania sojuszy i współprac między miejskimi instytucjami – tłumaczy Kamila Majchrzycka-Szymańska, dyrektorka Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi. – Już drugi rok z rzędu spotykamy się z zespołem CMWŁ na etapie planowania sezonów kulturalnych i szukamy punktów wspólnych w programach. W tym roku kuratorki wystawy będą włączać zbiory muzeum w swoją narrację.

Wystawę otwiera praca Rany Hamadeh „Standard_Deviation" (2021). Artystka, wychodząc od Króla Edypa, zastanawia się nad możliwością aktualizacji tragedii Sofoklesa.

To nie wszystko. W programie również m.in. pokaz filmu Łukasza Rondudy i Filipa Pawlaka „Freak Show", wystawa prac Tomasza Grabowskiego „Instrukcja obsługi normalności" czy czytanie performatywne listów Aliny Szapocznikow.

A także spektakle dla dzieci („Kopakonan – opowieść o kobiecie foce" Projekt Migawki) oraz dla młodzieży („POV: masz 12 lat i prze****ne").

• **Więcej informacji na stronie festiwalu.**

eprasa.pl b56b8b568d

wyborcza
POZNAŃ
TYGODNIK

Piątek, 18 września 2026 | Redaktor prowadzący **Monika Pasławska** poznan.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: poznan@wyborcza.pl

Miejskie spółki

Zarobkowe eldorado

Komisja Rewizyjna kończy kontrolę wynagrodzeń w miejskich spółkach. W protokole końcowym przewodniczący chce uznać wysokie pensje za niegospodarność.

Mikołaj Woźniak

„Płacenie wynagrodzeń o 50, a nawet o ponad 100 proc. wyższych niż w podobnych spółkach w innych miastach metropolitalnych (wprawdzie zgodnych z obowiązującą od 2016 r. ustawą) Komisja uznaje za niegospodarność" – czytam w projekcie protokołu końcowego kontroli wynagrodzeń w poznańskich spółkach.

Zbigniew Czerwiński, przewodniczący miejskiej Komisji Rewizyjnej oraz radny PiS, zaprezentował go pozostałym członkom komisji we wtorek 10 września. Nikt nie zgłosił uwag do tego zapisu, ale nie wiadomo, czy ostatecznie utrzyma się w protokole. Komisja w połowie składa się z radnych Koalicji Obywatelskiej, do której należy także prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak. Niedawno zaczął obniżać wynagrodzenia zarządom spółek.

Wojciech Kręglewski, radny KO, tłumaczy, że nie zabrał głosu na posiedzeniu komisji, bo był jedynym reprezentantem swojego klubu. Nie sądzi jednak, by ostatecznie sformułowanie o „niegospodarności" się utrzymało.

– To poważny zarzut. Mimo że absolutnie nie zgadzam się z decyzjami, które w zakresie zarobków w spółkach podjął prezydent Jaśkowiak, zmieniłbym „niegospodarność" na „głęboką nieracjonalność" – mówi.

Wynagrodzenia w dół

O tym, jak dobrze można zarobić w należących do Poznania spółkach, usłyszała cała Polska. Za 2024 rok pierwsza dwudziestka najlepiej wynagradzanych członków zarządów miejskich spółek pochodziła z Poznania. W ubiegłym roku prezesi z innych miast co prawda wdarli się do TOP 20, ale jedynie na koniec zestawienia. Poznań nadal płacił zdecydowanie najlepiej.

Nie spodobało się to nawet radnym z klubu KO. Ich relacje z prezydentem Jaśkowiakiem są napięte, odkąd ten zdymisjonował swojego wieloletniego zastępcę Mariusza Wiśniewskiego, który wśród radnych cieszył się dużym uznaniem.

Na czerwcowej sesji rady miasta radni KO złożyli projekt uchwały, który zobowiązywał prezydenta do obniżenia pensji w spółkach. Przegłosowali go razem z klubem PiS i Lewica-Centrum.

– Dla mnie sprawa jest jasna. Dokonamy korekty – zapowiedział po głosowaniu Jacek Jaśkowiak. Po raz pierwszy przyznał też, że wynagrodzenia w spółkach są za wysokie.

„Wyborcza" ustaliła, że prezydent faktycznie ścina pensje prezesów i wiceprezesów miejskich spółek. Nie ingeruje jednak w wynagrodzenia stałe, a w zmienne, czyli premie. Kiedy pytam, dlaczego, w imieniu Jaśkowiaka odpisuje Jarosław Plaszczak, dyrektor Biura Nadzoru Właścicielskiego.

Przypomina, że wynagrodzenie stałe jest związane z bieżącym zarządzaniem spółką, a zmienne z realizacją celów zarządczych.

„Mając na uwadze powyższe, prezydent uznał za właściwy kierunek zmian dokonanie korekt w zakresie wysokości wynagrodzenia zmiennego" – pisze Plaszczak.

Trudne negocjacje z zarządami

Decyzją Jaśkowiaka wynagrodzenie zmienne w miejskich spółkach będzie niższe o połowę. Do tej pory mogło wynosić połowę zasadniczej pensji. To maksymalny możliwy wymiar. Teraz będzie to 25 proc. Zmiany zaczną obowiązywać już przy ocenie realizacji celów za ten rok.

Jednak dostrzec je będzie można w oświadczeniach majątkowych prezesów za 2027 rok. Suma wynagrodzenia składa się bowiem ze stałej pensji za dany rok plus premii za realizację celów w poprzednim.

Na razie miasto wprowadziło zmianę w spółkach, gdzie jest wyłącznym właścicielem. Plaszczak podaje, że to: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu, Poznańskie Inwestycje Miejskie, Poznańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Termy Maltańskie, Wielkopolskie Centrum Wspierania Inwestycji, Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poznaniu, Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych.

W pozostałych spółkach, gdzie miasto nie jest jedynym udziałowcem, zmiany mają być wprowadzone do końca roku. To m.in. Aquanet czy Międzynarodowe Targi Poznańskie.

Plaszczak zaznacza, że obniżki wynagrodzenia zmiennego nie były jednostronną decyzją prezydenta.

„W każdym przypadku poprzedzone były trudnymi negocjacjami z zarządami spółek. By możliwe było tak istotne zmniejszenie wynagrodzenia zmiennego już za 2026 rok, członkowie zarządów musieli wyrazić na to zgodę i podpisać stosowne aneksy do swoich kontraktów" – pisze dyrektor BNW.

Po zmianie maksymalne możliwe wynagrodzenia łączne członków zarządów będą o około 16 proc. niższe niż przed korektą.

Sprawdzam, jak spadłyby dochody członków zarządów spółek za 2025 rok, gdyby wynagrodzenia zmienne liczyć już zgodnie z nowymi zasadami. Justyna Litka, prezeska PIM zarobiłaby o 150 tys. zł mniej. Marcin Małyszczyk, prezes ZZO, zanotowałby obniżkę rzędu 125 tys. zł.

W Aquanecie prezes Paweł Chudziński wykazałby 180 tys. zł mniej. To oznacza, że jego łączne wynagrodzenie nie przekroczyłoby miliona, a zatrzymało na ok. 900 tys. zł.

Spółki uciekły innym miastom

Na ostatnim posiedzeniu komisji rewizyjnej, Zbigniew Czerwiński omówił dotychczasowy przebieg kontroli zarobków w spółkach. Do jej zakończenia brakuje jeszcze tylko danych o wynagrodzeniach zmiennych z kilku spółek, ale nie wpłyną już na kluczowe wnioski.

• **Decyzją prezydenta Jacka Jaśkowiaka wynagrodzenie zmienne w miejskich spółkach będzie niższe o połowę** FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

„Wyborcza" ustaliła, że prezydent faktycznie ścina pensje prezesów i wiceprezesów miejskich spółek. Nie ingeruje jednak w wynagrodzenia stałe, a w zmienne, czyli premie

Kontrola wykazała, że wysokość wynagrodzeń była zgodna z ustawą z 2016 roku. Widełki wynagrodzeń określał prezydent, a o ich wysokości ostatecznie decydowały rady nadzorcze spółek.

„Jako regułę przyjęły ustalenie wynagrodzeń na maksymalnym poziomie, co zaowocowało wywindowaniem wynagrodzeń na najwyższy poziom w Polsce" – napisał przewodniczący w projekcie protokołu pokontrolnego.

Zgodnie z pismem, które w imieniu Jaśkowiaka napisał do komisji Plaszczak, prezydent nie ingerował i nie konsultował z radami nadzorczymi wysokości wynagrodzeń stałych.

Czerwiński pisze, że maksymalne wynagrodzenie zmienne na poziomie 50 proc. podstawy pensji nie jest codziennością w spółkach miejskich w Polsce. Tym bardziej w tych, gdzie już wynagrodzenia stałe są wysokie.

W projekcie protokołu nie ma wielu szczegółów realizacji celów zarządczych w poszczególnych spółkach. Ta część kontroli odbyła się za zamkniętymi drzwiami.

Duża część protokołu poświęcona jest porównaniu zarobków w Poznaniu ze spółkami innych dużych miast. Radni prześwietlili te z Warszawy, Łodzi, Wrocławia i Krakowa.

Okazało się, że prezesi Poznaniu zarabiali od 25 do nawet 100 proc. więcej względem swoich odpowiedników w tych miastach. W projekcie Czerwiński pisze, że trudno to uznać za realia rynkowe. Odpowiedzialnością obarcza rady nadzorcze.

W protokole są konkretne przykłady. W 2025 roku prezeska warszawskich wodociągów zarobiła 566 tys. zł. Jej odpowiednik w Łodzi zarobił 407 tys. zł, a we Wrocławiu i Krakowie po ponad 600 tys. zł. Paweł Chudziński, kierujący poznańskim Aquanetem, przekroczył w tym czasie milion.

Za ubiegły rok Krzysztof Dostatni, prezes MPK Poznań, zarobił ponad 800 tys. zł. U jego odpowiedników w innych dużych miastach, było to: 463 tys. zł we Wrocławiu, 477 tys. zł w Łodzi, 540 tys. zł w Krakowie. W Warszawie prezes Miejskich Zakładów Autobusowych zarobił 657 tys. zł, natomiast Tramwajów Warszawskich – 595 tys. zł.

Porównując zarobki w spółkach odpowiedzialnych za inwestycje, Poznańskie Inwestycje Miejskie są wyraźnie najlepszym pracodawcą. W 2025 roku prezeska Justyna Litka wykazała dochód na poziomie ponad 900 tys. zł. Prezesi podobnych spółek zarobili: 379 tys. zł w Warszawie, 425 tys. zł we Wrocławiu, 460 tys. zł w Łodzi.

Kontrola wykazała też, że między 2021 a 2025 rokiem wynagrodzenia w poznańskich spółkach dynamicznie rosły. Procentowo najwięcej w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów. Prezes Marcin Małyszczyk miał w 2021 roku stałe wynagrodzenie na poziomie około 222 tys. zł. Cztery lata później – 509 tys. zł. To wzrost o niemal 130 proc.

Doliczając do tego premie, w ubiegłym roku prezes ZZO wykazał 763 tys. zł dochodu. Jego odpowiednik w Krakowie zarobił w tym samym roku 567 tys. zł, w Warszawie – 524 tys. zł, a w Łodzi – 286 tys. zł.

Jakie zalecenia?

W projekcie protokołu pokontrolnego Czerwiński zauważa, że Biuro Nadzoru Właścicielskiego nie zbierało dla prezydenta Poznania informacji o wynagrodzeniach w analogicznych spółkach z porównywalnych miast. Określa to jako „oczywisty błąd", choć zauważa, że nie było do tego zobligowane. Chce, by w zaleceniach pokontrolnych, zapisać konieczność porównywania się z innymi, by w przyszłości uniknąć podobnych rozbieżności.

Radni liczą, że uda im się zakończyć kontrolę w październiku. Wtedy ustalą ostateczną treść protokołu. Później musi go jeszcze zaakceptować rada miasta. ●

eprasa.pl b56b8b568d

Zamach w Siecieborzycach

Bomba wybuchła w rękach Ur

Sędzia wymieniał zakupy Błażeja Koryckiego: petardy, śruby, kolce i skoble. Część z nich znaleziono w ciałach jego byłej partnerki i jej dzieci.

• **Podczas ogłaszania pierwszego wyroku Korycki wyzywał sędziów. Krzyczał, że są „gorsi niż Gestapo”** FOT. WŁADYSŁAW CZULAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Piotr Żytnicki

Działał precyzyjnie, krok po kroku – podkreślił we wtorek 15 września sędzia Henryk Komisarski. – Jest bardzo niebezpieczny, agresywny i mściwy. Istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że po wyjściu z więzienia zechciałby dokończyć to, co wcześniej zaczął.

Dożywocie za usiłowanie zabójstwa zdarza się niezwykle rzadko. Sąd Apelacyjny w Poznaniu uznał jednak, że zamach w Siecieborzycach na taki wyrok zasługuje. Błażej Korycki, który trwale okaleczył trzy osoby, będzie mógł się starać o wyjście na wolność najwcześniej po 35 latach.

„MAMO, DOBIJ MNIE”

Siecieborzyce w woj. lubuskim liczą ok. tysiąca mieszkańców. Dom Urszuli stoi na uboczu.

Był poniedziałek 19 grudnia 2022 r. Trzymał mróz, na podwórkach leżał śnieg.

Urszula, nauczycielka pracująca w przedszkolu z dziećmi w spektrum autyzmu, szykowała się do wyjazdu do pracy. Po drodze miała odwieźć córkę Aleksandrę do szkoły. Dwuipółletni syn Bartek był przeziębiony i miał zostać w domu z babcią.

Urszula włożyła kurtkę i wyszła uruchomić samochód. Na progu zobaczyła paczkę. Wyglądała zwyczajnie: karton, etykieta z jej nazwiskiem i adresem. Urszula czekała na przesyłkę. Trwał przedświąteczny szczyt, kurierzy rozwozili mogli zostawić ją wieczorem.

Zaniosła pakunek do kuchni. W pobliżu stała córka. Kilka metrów dalej matka Urszuli zajmowała się wnukiem. W paczce była metalowa kasetka. Urszula przekręciła kluczyk. Wieko nie ustąpiło, więc spróbowała podważyć je nożem. Nastąpiła eksplozja. Urszula zapamiętała huk. Niczego nie widziała. Była przekonana, że umiera. Powiedziała: „Mamo, dobij mnie”.

Fala uderzeniowa zniszczyła kuchnię i sąsiedni pokój. Uszkodziła pięć par drzwi, wybiła szyby. Metalowe elementy bomby wbiły się w sufit, ściany, podłogę, lodówkę i meble.

Zaczęła się walka o życie Urszuli i jej dzieci. Pierwsza operacja kobiety w szpitalu w Zielonej Górze trwała 8 godz. Prawej dłoni nie udało się uratować. W lewej lekarze zdołali uratować kciuk i mały palec. – Rozległość obrażeń pokrzywdzonej poraża – mówił we wtorek sędzia Komisarski.

Jej pełnomocniczka, adwokatka Urszula Bartkowiak dodała, że kobieta przeszła w sumie kilkadziesiąt operacji. Pierwsze ratowały jej życie. Kolejne miały przywrócić choćby częściową sprawność oraz zminimalizować obrażenia na twarzy i ciele.

Wskutek wybuchu okaleczone zostały także dzieci. Metalowe elementy wbiły się w plecy małego Bartka. Córka Aleksandra doznała ciężkich obrażeń ręki, dłoni, twarzy i oczu. Oboje byli operowani.

O usiłowanie zabójstwa prokuratura oskarżyła Błażeja Koryckiego, byłego partnera Urszuli. W marcu 2026 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze potwierdził jego winę i skazał go na 25 lat więzienia. Od dożywocia uchronił go fakt, że nikt nie zginął.

We wtorek Sąd Apelacyjny w Poznaniu odrzucił ten argument. – To prawda, że działanie oskarżonego zakończyło się na usiłowaniu zabójstwa, ale nie ma w tym jego zasługi – powiedział sędzia Henryk Komisarski.

Podkreślił, że Urszula i jej dzieci zawdzięczają życie szczęściu i szybkiej pomocy lekarzy, oskarżony zaś zrobił wszystko, by zabić byłą partnerkę. Liczył się też z tym, że przy okazji może zabić dzieci.

Komisarski zauważył, że choć paczka była zaadresowana do Urszuli, to Korycki musiał zakładać, że kobieta otworzy ją w domu, w obecności innych osób.

MIAŁ PLAN NA ŻYCIE

Nie byli małżeństwem. Mieli wspólnego syna. Urszula wychowywała też córkę z wcześniejszego związku.

Przez ponad rok mieszkali w domu Koryckiego, dwie wsie od Siecieborzyc. On pracował jako kierowca w niemieckiej firmie transportowej.

Z akt sprawy wyłania się obraz zaradnego i technicznie uzdolnionego mężczyzny. Dom wybudował właściwie sam, choć nie miał wyuczonego fachu.

– Od początku miał plan na życie – mówiła we wtorek pełnomocniczka Urszuli. – Chciał zbudować dom i zrobił to. Chciał mieć syna.

W układance Koryckiego każdy element musiał znajdować się na swoim miejscu. Problem zaczął się wtedy, gdy Urszula przestała pasować do jego planu.

Po urlopie macierzyńskim zamierzała wrócić do pracy w przedszkolu. Korycki miał wyśmiewać jej ambicje. Mówił, że zarabia grosze, a jej praca jest niewiele warta. W jego wizji partnerka miała się podporządkować.

Urszula długo milczała. Traciła poczucie własnej wartości. W końcu latem 2021 r. zabrała dzieci i wróciła do rodziców. Zabrała wspólnego syna. Rozstanie nie przebiegło spokojnie. Były partner groził Urszuli, że jeszcze nie wie, co ją czeka.

Domagał się opieki naprzemiennej nad synem. Sąd rodzinny pozbawił go jednak władzy rodzicielskiej. Zdecydował, że spotkania z synem mają się odbywać w obecności kuratora. Wpłynęły na to opinie psychiatrów i psychologów.

Sędzia Komisarski mówił we wtorek, że Błażej Korycki utożsamiał swoje porażki przede wszystkim z Urszulą. – Wyrażał nienawiść do pokrzywdzonej i wszystkich, którzy przyczyni-

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34453066

1 PO

eprasa.pl b56b8b568d

szuli, okaleczyła ją i dzieci

li się do jego zdaniem krzywdzącego rozstrzygnięcia sądu rodzinnego.

Ta nienawiść zapisana była w SMS-ach, które wysyłał do byłej partnerki. Zapowiadał, że do tej pory była marchewka, a teraz Urszula zobaczy, czym jest kij.

Korycki nie przyznał się do winy. W apelacji jego obrońcy domagali się uniewinnienia. Przekonywali, że nie ma żadnego dowodu, który bezpośrednio łączyłby ich klienta z podłożeniem paczki.

Sędzia Komisarski podkreślił w środę, że proces miał charakter poszlakowy, ale poszlaki ułożyły się w logiczny łańcuch. Według Komisarskiego sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił zebrane dowody i ustalił sprawcę.

– Oskarżony jako jedyny miał motyw – mówił sędzia. – Tłem był rozpad związku, ale przede wszystkim walka o wspólnego syna.

TEŻ SIĘ GO BAŁY

Ważną poszlaką był zakup petard. W trakcie procesu Korycki tłumaczył, że kupowanie petard przed sylwestrem nie jest niczym niezwykłym. Sędzia Komisarski zwrócił jednak uwagę, że były to bardzo mocne petardy i było ich dużo. To właśnie z tych petard Korycki mógł pozyskać proch potrzebny do skonstruowania ładunku.

Kupił też metalowe kasetki na pieniądze. Według sądu jedną z nich wykorzystał jako obudowę bomby.

Korycki kupował także śruby, ocynkowane kolce i inne metalowe przedmioty. Takie elementy znaleziono później w domu Urszuli. Lekarze wyciągali je też z ciał pokrzywdzonych. – Wypełniono nimi bombę, by zwiększyć siłę rażenia wybuchu – mówił sędzia Komisarski.

Kolejną poszlaką był ślad obuwia zabezpieczony w pobliżu domu w Siecieborzycach. Według sądu odpowiadał butowi zabezpieczonemu u Koryckiego.

Żadna z tych poszlak nie jest samodzielnie dowodem przesądzającym o jego winie. – Gdy jednak połączy się te fakty, zachowanie oskarżonego i słowa kierowane do pokrzywdzonej, wszystko się zazębia i tworzy logiczną całość – mówił sędzia Komisarski. – Sprawcą był Błażej Korycki. Nie ma co do tego najmniejszych wątpliwości – dodał.

Urszula przeszła kilkadziesiąt operacji. Jeszcze w szpitalu córka powiedziała jej, że nadal jest dla niej piękna

Obrońcy pytali sąd, czy Korycki, któremu zależało na kontaktach z synem, byłby gotów podłożyć bombę i narazić na śmierć własne dziecko. Sędzia Komisarski jest przekonany, że tak. Odwołał się także do zeznań poprzednich partnerek Koryckiego, które opisywały podobny schemat jego zachowania.

Sąd pierwszej instancji brał pod uwagę wcześniejszą niekaralność Koryckiego. Był to jeden z argumentów za wymierzeniem mu kary 25 lat więzienia, a nie dożywocia.

– Karta karna była czysta, to prawda – przyznała we wtorek pełnomocniczka Urszuli. – Ale jego linia życiowa nie była krystaliczna.

DOŻYWOCIE ZA ZAMACH

Sędzia Komisarski tłumaczył we wtorek powody zaostrzenia kary do dożywocia. Wskazywał m.in. opinie biegłych psychiatrów i psychologów. Specjaliści rozpoznali u Koryckiego osobowość dyssocjalną. Wskazywali na jego egocentryzm, potrzebę dominacji, agresywność, skłonność do przemocy.

– Jest osobą bardzo zapatrzoną w siebie, dominującą, nieznoszącą sprzeciwu, bardzo agresywną i skorą do używania przemocy – mówił sędzia Komisarski.

Zastrzegł, że taki obraz wyłania się nie tylko z opinii biegłych, ale również z zeznań Urszuli, świadków i byłych partnerek.

– Skoro czyn wynika z zaburzeń osobowości, to jak możemy wierzyć, że nawet 25 lat oddziaływań penitencjarnych w więzieniu będzie w stanie cokolwiek w tej osobowości zmienić? – pytała we wtorek pełnomocniczka Urszuli. Prokuratorka podkreśliła, że nie dostrzegła u Koryckiego refleksji, żalu, współczucia dla byłej partnerki i dzieci.

Zastrzegła, że co do zasady wierzy w możliwość resocjalizacji, ale w tym przypadku ma przypuszczenie graniczące z pewnością, że Koryckiego nie udałoby się zresocjalizować.

Sąd apelacyjny zgodził się z tymi argumentami. Sędzia Komisarski tłumaczył, że dożywotnie więzienia ma zabezpieczyć pokrzywdzonych i społeczeństwo przed bardzo niebezpiecznym człowiekiem. Błażej Korycki będzie mógł się starać o warunkowe zwolnienie z więzienia dopiero po 35 latach.

Urszula wróciła do rodzinnego domu w Siecieborzycach. Kolejne lata wypełniły operacje, rehabilitacja, nauka wykonywania najprostszych czynności z tylko częściowo zachowaną jedną dłonią. Urszula wróciła do pracy z dziećmi. Ułożyła również życie osobiste, wyszła za mąż.

Do wtorek Urszula bała się, że za 25 lat Korycki odzyska wolność. Gdy sąd podniósł karę do dożywocia, odetchnęła.

REKLAMA

Poznań/34450165

87.
rocznica powstania

Polskiego Państwa Podziemnego

25 września 2026, Poznań

87 PPP

WIELKOPOLSKA | SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Zarząd Okręgu Wielkopolska
ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU
ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ

Szanowni Wielkopolanie!

Polskie Państwo Podziemne zrodziło się 87 lat temu z potrzeby służenia najwyższym wartościom. Do dziś pozostaje symbolem narodowej niezłomności i woli walki Polaków o wolność Ojczyzny. Uczestnicy podziemia dawali nadzieję w czasach, gdy wedle Niemców byliśmy zaledwie „resztówką Polski".
Działalność w podziemiu w Wielkopolsce była szczególnie rozwinięta, a państwo konspiracyjne na naszych ziemiach działało jak dobrze naoliwiona machina.
Jej siłę budowaliśmy od pokoleń, na fundamentach pracy organicznej i solidarności społecznej.
W służbie Polski, której nie było wówczas na mapach.
„Walka o wolność, gdy się raz zaczyna, z ojca krwią spada dziedzictwem na syna", jak pisał George Byron.
W rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego pokażmy, że nie jesteśmy przypadkowymi przechodniami w sztafecie pokoleń, w sztafecie pamięci.
To nasze zobowiązanie!

Oddajmy cześć naszym Bohaterom!

Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

godz. 10.00 msza święta akowska w Kościele pw. Najświętszego Zbawiciela, ul. Fredry 11

godz. 11.15 uroczystość przy Pomniku Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej, u zbiegu ul. Wieniawskiego i Al. Niepodległości

1 PO

eprasa.pl b56b8b568d

Maria Bielicka

Winobranie pod Poznaniem

„Tak dobrego roku nie pamiętam”

Jest pogoda i są zapowiedzi dobrych zbiorów. Czego jeszcze potrzeba do szczęścia? – Nowych regulacji prawnych, które nas nie zabiją. My tymczasem trwamy w niepewności – mówią właściciele winnic.

Wina w Polsce udają się coraz lepiej, szczególnie białe. Rosną winnice i produkcja, poprawia się też jakość win, i to diametralnie. Za to na Zachodzie robi się na takie uprawy za ciepło. Odwiedziłam winiarzy i spytałam, jak zapowiada się rocznik 2026 w przededniu winobrania.

SEZON ZAPOWIADA SIĘ WYJĄTKOWO

Niektórym winogrona już dojrzały. We wtorek 8 września byłam z fotoreporterem na winobraniu na granicy Poznania i gminy Tarnowo Podgórne. To winnica Edison, która ma dziś prawie hektar upraw. Powstała w 2017 roku na terenie dawnego ośrodka szkoleniowego Enei. Oprócz hotelu, od strony jeziora Enea postawiła też kilka domków. Dziś to garaże na białe i czerwone wino, czyli miejsce, gdzie stoją prasy, stalowe kadzie, urządzenia filtrujące. Jest tu też specjalnie chronione pomieszczenie, w którym przechowywane są nalepki potwierdzające zapłacenie akcyzy.

Właściciel winnicy, Przemysław Woźny, uprawia tu pięć szczepów: solaris, muscaris, souvignier gris, chardonnay, riesling i pinot noir. Po raz pierwszy owoce zbierał w 2020 roku, a w tym roku winogrona są też już na nowym polu.

Pogoda w czasie winobrania była idealna – świeciło słonce, kilka osób zbierało owoce od samego rana. Koło południa zaczęły się pozostałe prace. Najpierw grona trzeba było pozbawić gałązek. Służy do tego specjalna maszyna, która z jednej strony wyrzuca zielone gałązki, a z drugiej – owocową pulpę z sokiem. Pulpa trafia do maszyny wyciskającej sok, który z kolei pompowany jest do ogromnych kadzi fermentacyjnych w garażu.

– Na razie odpowiedni poziom cukru miały tylko odmiany hybrydowe, czyli solaris i muscaris, z których robimy cuvee [wino z mieszanki dwóch odmian]. Balans między zawartością cukru i kwasowością jest ważny, bo odpowiada za poziom alkoholu w winie i aromat – wyjaśnia Woźny. – Pozostałe gatunki muszą jeszcze kilka tygodni wisieć na krzakach, bo na razie mają białe pestki i za mało cukru.

Przemysław Woźny szacuje, że uda mu się w tym sezonie zebrać około 4 ton winogron, a to szansa na jakieś 3 tys. butelek wina. – Sezon zapowiada się wyjątkowo, bo pogoda dopisała: w nocy padało, a w dzień było ciepło i przewiewnie. Niestety w sierpniu było u nas trochę za dużo deszczu – mówi. I dodaje: – Teraz z kolei noce są chłodne, co spowalnia dojrzewanie, ale sprzyja gromadzeniu aromatów.

Niemniej warunki do uprawy winogron są z roku na rok coraz lepsze i to nie tylko dla odmian hybrydowych, ale też dla winorośli właściwych, jak pinot noir, riesling czy chardonnay.

WINNICE Z SĄSIEDZTWA

W 2017 roku założona została też Winnica Enosfera w Pólku koło Kwilcza. Widać ją z drogi łączącej Poznań z Międzychodem. To 8 tys. krzewów rosnących na wzgórzu lekko nachylonym w kierunku zachodnim. Wśród nich są trzy odmiany czerwone: rondo, regent, cabernet cortis, i siedem białych: johanniter, solaris, hibernal, souvignier gris, muscaris, traminer i riesling.

Założycielami winnicy są Maria i Czesław Węgrzynowie, ale obecnie prowadzi ją córka Węgrzynów, Jagoda, z mężem Łukaszem Frankowskim. – Winogrona są drobne i jeszcze dojrzewają. Zbiór zaczniemy za dwa, trzy tygodnie – mówi Jagoda Frankowska.

▲ **W winnicy Edison, która ma dziś prawie hektar upraw, po raz pierwszy owoce zbierano w 2020 roku** FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA. PL (4)

Na winobranie czeka z optymizmem: – Tak dobrego roku nie pamiętam. Przez ostatnie trzy, cztery lata uprawy niszczyły nam przymrozki i mączniak, dlatego od dawna nie udawały się zbiory odmian czerwonych i czerwonego wina nie mieliśmy wcale. Teraz winorośle są trochę osłabione, ale nie ma powodów do narzekania. Wprawdzie ostatnio trochę mączniak je atakuje, bo robi się zimno i mokro, ale mam nadzieję, że jakoś te winogrona przetrwają – dodaje Frankowska.

Paweł Gronowski też z zadowoleniem przygląda się swojej plantacji w Karczewku koło Kiszkowa. Gronowscy Winnicę Stara Szkoła założyli tu kilka lat temu, bo poczuli potrzebę zwolnienia obrotów i zmiany stylu życia. Do zmiany starannie się przygotowali: skończyli we Wrocławiu winiarskie studia podyplomowe i zjeździli Polskę, odwiedzając działające już winnice, by zebrać informacje o odmianach, które najlepiej nadają się do uprawy w naszym klimacie. A gdy kupili zrujnowaną szkołę, z podwórkiem otoczonym starymi lipami, na sąsiednich dwóch hektarach posadzili: zweigelt, dornfelder, salome, solaris, muscaris, souvignier gris i johanniter.

Jak mówi Gronowski, produkcja wina wymaga cierpliwości. On sam lubi z winem eksperymentować, nie stosuje w swojej winnicy żadnych związków chemicznych i stara się winorośle wzmacniać i uodparniać naturalnymi sposobami. W tym roku winobranie będzie u niego dopiero po raz trzeci. – Zapowiada się bardzo ładnie, na pewno najpierw zbierzemy Solarisa i Salome, właśnie pobieram próbki do badań, by sprawdzić poziom cukru – relacjonuje Gronowski. – Spodziewam się 5 ton, to mniej więcej połowa maksymalnego potencjału, bo winnica jest młoda.

Właściciel Starej Szkoły podkreśla, że w tym roku po raz pierwszy mrozy nie wyrządziły mu szkód. – Zima była długa, więc winogrona nie zdążyły wystartować przed ostatnimi przymrozkami. Ale za to zbiory zaczniemy później. To też skutek dużych opadów w sierpniu. Moja stacja pogodowa pokazuje, że spadło 110 l na m kw., a to dwa razy więcej, niż przed rokiem. Wydaje mi się, że z tego powodu grona są mniejsze, ale może jeszcze podrosną. Na razie widzę też duże zróżnicowanie w dojrzałości gron – mówi.

NAJWIĘKSZA W POLSCE

Rozmawialiśmy również z Grzegorzem Grabowskim, właścicielem Winnicy Powiercie, która położona jest na ilasto-gliniastych stokach doliny Warty w okolicy Koła. To największa winnica w Polsce, bo winogrona rosną tam już na 43 ha.

Wcześniej Grabowski z żoną Moniką zajmowali się przede wszystkim produkcją mięsa wołowego. Ale postanowili

eprasa.pl b56b8b568d

zmienić zawodowe plany i zaczęli realizować swoje pasje w dziedzinie podróżowania i wina. Uprawiają souvignier gris, solaris, muscaris, cabernet cortis, regent, kerling, sauvitage oraz odmiany szlachetne: chardonnay, pinot noir, saint laurent, riesling, roter riesling i sauvignon blanc.

W 2020 roku ich winnica miała powierzchnię 5 ha. W tym roku plony zbierają z 18 ha, bo 25 ha to jeszcze za młode nasadzenia. – Solarisa zebraliśmy w środę, ilość nie jest imponująca, bo część kwiatostanów i zawiązków winorośli wiosną zniszczyły przymrozki. Ale jestem zadowolony – mówi Grzegorz Grabowski. – Pozostałe odmiany zapowiadają się bardzo dobrze. Owoce są dobrej jakości, nie ma ani pleśni, ani mączniaka. Mam nadzieję zebrać od od 1,5 do 2,5 kg owoców z każdego krzaka.

A w winnicy rośnie około 4 tys. krzaków na każdym hektarze.

W Tłokini Nowej koło Kalisza na 1 ha działce Winnicę Trzy Siostry prowadzą Renata i Piotr Kurpikowie. Właściciele winnicy podkreślają, że wykorzystują wyłącznie naturalne metody – bez sztucznych nawozów. Poza solarisem uprawiają johanniter, chardonnay oraz odmiany czerwone – zweigelt, regent i leon millot.

Przemysław Woźny szacuje, że uda mu się w tym sezonie zebrać około 4 ton winogron, a to szansa na jakieś 3 tys. butelek wina. – Sezon zapowiada się wyjątkowo – mówi

– Przymrozki nam wprawdzie nie zniszczyły upraw, ale nie jestem zachwycony, bo wygląda na to, że będzie gorzej niż w ubiegłym roku. Myślę, że będziemy mieli o 15 proc. mniej owoców niż w 2025 roku – mówi Piotr Kurpik. – Solaris już zebraliśmy i było OK, kolejne zbiory planujemy na drugą połowę września i października. Pozostałe winogrona słabiej dojrzewają i niestety dopadł je mączniak. Raz było sucho, raz deszczowo, a do tego na zmianę zimno i gorąco, a mączniaki to lubią.

CO SŁYCHAĆ W LUBUSKIEM I NA DOLNYM ŚLĄSKU?

W Zielonej Górze 13 września kończą się Dni Zielonej Góry – Winobranie 2026. To dziewięć dni muzyki, wina, tradycji, kultury i miejskich atrakcji. W organizację imprezy zaangażowany był Tytus Fokszan, przewodniczący rady Izby Gospodarczej Lubuskich Winnic. – W Lubuskiem winiarze też są w tym roku zadowoleni. Pierwsze zbiory za nami, po dwóch ciężkich latach wreszcie zapowiadają się dobre plony – mówi.

Fokszan to także właściciel Winnicy pod Winną Górą, która mieści się w Cigacicach, na terenach, które dla przedwojennych mieszkańców Sulechowa i Zielonej Góry były miejscem rekreacji i wypoczynku, z licznymi kawiarniami, restauracjami, żeglugą turystyczną i wieżami widokowymi. Zresztą i teraz przy winnicy jest Odrzańska Przystań Turystyczna Port Cigacice.

Sama winnica to 1 ha, na którym rosną solaris, riesling, johanniter, cabernet cortis, muscaris i pinot gris. – Ja jeszcze Solarisa nie zebrałem. Jest fajna pogoda, ale mamy festiwal. Winobranie zrobimy w nadchodzącym tygodniu, najwyżej owoce będą słodsze – dopowiada Tytus Fokszan.

Zajrzeliśmy też na Dolny Śląsk. Winnica Moderna położona jest na wzgórzach koło Trzebnicy. Istnieje od 2015 roku i obecnie zajmuje dwie parcele, której łączna powierzchnia sięga 3,1 ha. Tu również dominują białe odmiany, ale najwięcej jest rieslinga, bo właściciel winnicy Nestor Kościański darzy go szczególną sympatią. Poza tym rosną: johanniter, muscaris, chardonnay, scheurebe i pinot gris, a wśród czerwonych odmian – pinot noir, cabernet cortis i rondo. Winnica Moderna produkuje także wina musujące.

Kościański zamierza zacząć rwać owoce pod koniec nadchodzącego tygodnia. Nie ma Solarisa, więc nie musiał się spieszyć. – Zaczną od Ronda przy wyższej kwasowości do win musujących i tzw. maceracji karbonicznej [fermentacja całych owoców w dwutlenku węgla, dopiero po tym procesie wyciska się sok]. W następnej kolejności będziemy zbierać muscaris, johanniter, chardonnay, a na końcu riesling, ale to dopiero pod koniec października – opowiada winiarz. I dodaje: – Rok zapowiada się fajny, jak zbiorę 20 ton, będę zadowolony, choć wcześniej zwykle był nieco większy plon.

Kościańskiemu najbardziej jednak sen z powiek spędza brak wody: – Mamy problem z suszą hydrologiczną. Wody spływają ze wzgórz i zmniejszają nam zbiory. Pod tym względem przez ostatnie cztery lata jest coraz gorzej, dlatego musimy zmienić sposób uprawy, np. wymienić glebę na taką, która jest bardziej chłonna i dłużej trzyma wilgoć – planuje.

Zadzwoniłam też do Winnicy Anna w Krośnicach. To północno-wschodnia części województwa dolnośląskiego, w Parku Krajobrazowym „Dolina Baryczy", 10 km od Milicza i około 60 km od Wrocławia. W 2014 roku było tu tylko 30 arów z winoroślami, teraz jest już 3,5 ha. Rosną na nich: cabernet cortis, rondo, regent, solaris i johanniter, a od 2020 roku także pinot noir oraz chardonnay.

Dariusz Przerwa, właściciel winnicy, winobrania jeszcze nie zaczął, ale zrobi to na dniach. O prognozach mówić nie chce: – Nie będę się wypowiadał na ten temat, bo nie chcę dzielić skóry na niedźwiedziu. Wszystko zależy od pogody, konkrety będę znać pod koniec października – ucina.

Ciekawostką, którą znalazłam na stronie winnicy jest to, że od kwietnia 2019 roku ma ona licencję na produkcję wina mszalnego: „Musieliśmy przejść kompleksową i skomplikowaną weryfikację, abyśmy mogli produkować ten rodzaj wina. Sprawdzano m.in. jakość świeżo wyciśniętego soku wykorzystywanego do produkcji wina. Potwierdzono także, że w procesie produkcji nie wykorzystujemy chemii oraz ulepszaczy".

CZARNE CHMURY PSUJĄ WINIARZOM NASTRÓJ

Współczesne winiarstwo ma w Polsce tradycje sięgające ledwie lat 80. ubiegłego wieku. Ale renesans przeżywa od początku tego stulecia. W ostatnich 15 latach powierzchnia winnic w Polsce wzrosła 30-krotnie, a liczba winnic – wg ewidencji Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa – przekroczyła 700. Dla porównania: w 2009 roku było w Polsce zarejestrowanych 21 winnic, a dziś tylko w Wielkopolsce jest ich ponad 50. Jednocześnie w ciągu ostatniej dekady jakość produkowanego wina poprawiła się diametralnie. Sprzyja temu zmieniający się klimat, który staje się coraz bardziej korzystny dla uprawy i dojrzewania winorośli oraz rośnie wiek krzewów. Ale udają się tu przede wszystkim odmiany białe i to one stanowią 75 proc. polskiej produkcji.

Mało kto wie też, że – decyzją unijną ze stycznia 2004 roku – Polska została uznana za jeden z krajów winiarskich. Ma uwarunkowania klimatyczne podobne do Niemiec i Czech, a także te same metody produkcji wina. – Rozwijamy się teraz najszybciej w Europie – mówi Maciej Krystowski, prezes Wielkopolskiego Stowarzyszenia Winiarzy, którego celem jest promocja wielkopolskiego winiarstwa, ale też wzajemne wspieranie się członków stowarzyszenia i wymiana doświadczeń. – Stowarzyszenie zrzesza 26 winnic. Jest też jeden cydrownik, który robi w cydr w winnicy – zaznacza Krystowski. Jednocześnie podkreśla, że nie wszyscy winiarze z regionu należą do stowarzyszenia.

Problemem, ale i nadzieją winiarzy jest planowana nowelizacja, pochodzącej z 1982 roku, ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi i wychowaniu w trzeźwości. – Projekt PSL ma doprecyzować obecne przepisy, które są niejasne np. w kwestii promocji wina. Dziś nie wiadomo, co można, a co nie, bo wyroki NSA nie są spójne. A nam nie chodzi o reklamę, ale o usankcjonowanie możliwości opowiadania o winie jako części polskiej tradycji kulinarnej podczas degustacji, organizowanie enoturystyki i festiwali wina oraz o możliwość sprzedaży, również wysyłkowej, bo w tej mierze też nie ma w Polsce regulacji – opisuje Krystowski.

Propozycja Lewicy i klubu Polska 2050 tego wszystkiego chce winiarzom zakazać pod groźbą kar nawet do miliona złotych i więzienia. – Projekt ten zakłada też wprowadzenie obowiązku zasłaniania etykiet alkoholu w punktach sprzedaży na stacjach paliw. Mają być dostępne tylko na życzenie klienta. Takie regulacje prawne nie pozwolą nam przetrwać – przewiduje Krystowski.

Na razie oba projekty są w Sejmie i nie wiadomo, które zapisy zostaną przyjęte. Jednocześnie prezes stowarzyszenia zaznacza, że polskie wino to zaledwie 2 promile wypijanego w Polsce alkoholu. ●

eprasa.pl b56b8b568d

Noc Naukowców

Fascynujące okazy i doświadczenia

Uczestnicy Nocy Naukowców mogą nie tylko słuchać, ale także obserwować doświadczenia FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Szalone fizyczne show potrafi przekonać do nauki każdego. I każdy może je zobaczyć. Już w piątek 25 września kolejna edycja Nocy Naukowców.

Monika Pasławska

Noc Naukowców co roku przyciąga na uczelnie i do biorących udział w imprezie instytutów tłumy. Na uczestników czekają eksperymenty, pokazy, warsztaty, spotkania i możliwość zajrzenia w miejsca, które na co dzień nie są dostępne dla szerokiej publiczności.

W tym roku po raz pierwszy nie trzeba wcześniej się rejestrować i zapisywać na bilety. Na większość imprez dostaniemy się bez rezerwacji, choć na niektóre trzeba się wcześniej zgłosić.

OD SHOW PO LABORATORIA

Jak co roku obszerny program przygotowała Politechnika Poznańska.

Imprezę otworzy fizyczny show w największej sali uczelni, która pomieści aż 600 osób. Tym razem to balony będą źródłem inspiracji do szerszej dyskusji o naukach technicznych, prawach fizyki, matematyce, a nawet całym Wszechświecie.

Poza tym na przygotowanych spotkaniach dowiemy się na przykład, jak statystyka i fizyka wyjaśniają zjawiska losowe albo czy wielkie katastrofy mogą się zacząć od drobiazgu. Na uczelni będzie też można m.in. wziąć udział w praktycznych warsztatach z Pythona – jednego z najpopularniejszych języków programowania – albo w zajęciach, na których uczestnicy stworzą własną melodię, korzystając z bezpłatnych narzędzi, lub odwiedzić szalone laboratorium chemiczne, które na tę jedną, wyjątkową noc zamieni się w krainę eksperymentów i niespodzianek, czy za pomocą gogli VR przenieść się w przeszłość. Zaplanowano również kącik dla małych majsterkowiczów i łamigłówki.

JAK SPRAWDZIĆ, CZY TO PRAWDA

Bardzo bogaty program czeka też na zainteresowanych nauką na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Archeolodzy zapraszają na ćwiczenia, na których poznacie życie codzienne naszych przodków, historycy opowiedzą, jak ludzie radzili sobie w przeszłości ze starością (czy starzenie się było łatwiejsze), psycholodzy zdradzą sekrety testów psychologicznych (czy mówią o nas prawdę), a biolodzy nauczą, jak przygotować preparaty kosmetyczne do twarzy i ciała. Warto też wziąć udział w zajęciach, na których uczestnicy nauczą się rozpoznawać fake newsy i półprawdy oraz użycie sztucznej inteligencji i dowiedzą się, jakie mechanizmy sprawiają, że mity szybko się rozprzestrzeniają, a także jak odróżnić opinię od faktu i jak korzystać z narzędzi factcheckingowych

SPOTKANIE Z NAUKĄ

Wielkopolska Noc Naukowców odbędzie się też na Uniwersytecie Przyrodniczym, Akademii Wychowania Fizycznego, Uniwersytecie Ekonomicznym oraz w Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym. Do imprezy dołączają do nich również Instytut Fizyki Molekularnej PAN i Instytut Genetyki Człowieka PAN.

Najważniejszym elementem Nocy Naukowców jest bezpośredni kontakt z nauką. Uczestnicy mogą nie tylko słuchać, ale także obserwować doświadczenia, brać udział w przygotowanych aktywnościach i rozmawiać z osobami zajmującymi się nauką zawodowo.

To właśnie bezpośrednie spotkanie jest jednym z najważniejszych celów wydarzenia. Wielkopolska Noc Naukowców ma przybliżać pracę naukowców, popularyzować wiedzę i zachęcać szczególnie dzieci oraz młodzież do bliższego poznawania świata nauki.

Bezpośrednie spotkanie jest jednym z najważniejszych celów wydarzenia. Wielkopolska Noc Naukowców ma popularyzować wiedzę i zachęcać do poznawania świata nauki

W programie znalazły się więc propozycje zarówno dla osób, które mają już konkretnie określone zainteresowania, jak i tych, które szukają zupełnie nowej pasji. ●

Na wszystkie wydarzenia Nocy Naukowców wstęp jest wolny. Na część pokazów obowiązują zapisy – szczegóły w programie Nocy Naukowców na stronie www.poznan.nocnaukowcow.pl.

REKLAMA

Poznań/34450844

1 PO

eprasa.pl b56b8b568d

POZnań

Prezydent Miasta Poznania

informuje, że na stronie internetowej Urzędu Miasta Poznania został zamieszczony wykaz nieruchomości stanowiącej własność Miasta Poznania, położonej w Poznaniu w przy ul. Wójtowskiej, przeznaczonej do sprzedaży w trybie bezprzetargowym. Wykaz ten stanowi załącznik do zarządzenia **Nr 684/2026/P** Prezydenta Miasta Poznania z dnia **14.09.2026 r.**

Poznań/34453013

POZnań

Prezydent Miasta Poznania

informuje, że na stronie internetowej Urzędu Miasta Poznania został zamieszczony wykaz nieruchomości stanowiących własność Miasta Poznania, położonych w Poznaniu w rejonie ul. Romana Maya, przeznaczonych do sprzedaży w trybie bezprzetargowym. Wykaz ten stanowi załącznik do zarządzenia **Nr 682/2026/P** Prezydenta Miasta Poznania z dnia **14.09.2026 r.**

Poznań/34452970

INFORMACJA
Prezydenta Miasta Piły
z dnia 15 września 2026 r.

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399, z późn. zm.) Prezydent Miasta Piły informuje, że 15 września 2026 r. został wywieszony na okres 21 dni w siedzibie Urzędu Miasta Piły wykaz nieruchomości przeznaczonej do najmu określony zarządzeniem Prezydenta Miasta Piły Nr 931(240)26 w sprawie ogłoszenia wykazu nieruchomości położonej w Pile w rejonie ul. Deszczowej przeznaczonej do wynajęcia w trybie bezprzetargowym.
Powyższy wykaz zamieszczono na stronie internetowej Urzędu Miasta Piły w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem www.bip.pila.pl.

Poznań/34452851

Wyrazy ogromnego smutku i głębokiego współczucia

dla

Pani Doroty Błoch

z powodu śmierci

Męża Jerzego

składają

Zarząd i Pracownicy spółki TPBUS Tarnowo Podgórne

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452945

Wyrazy głębokiego smutku i współczucia

dla

Koleżanki Doroty Błoch

z powodu śmierci

Męża Jerzego

składają

współczłonkowie Rady Nadzorczej spółki TPBUS Tarnowo Podgórne

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452951

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newsletters

W sprzedaży!

SPONSOR WYDANIA
MÖLLER'S OMEGA-3

TEMAT NUMERU:

JAK SIĘ DOGADAĆ Z DORASTAJĄCYM DZIECKIEM

oraz:
- **Agresja nastolatka. Co za nią stoi**
- **Matki z ADHD**
- **Orzeczenia i opinie. Sprawdź, co należy się w szkole**

żyć lepiej psychologia codziennie

Więcej o psychologii czytaj na
wysokieobcasy.pl/zyclepiej

INGA IWASIÓW znalazła klucz, który otwiera świat. O jej nowej powieści „Tobiasz i wielki liść" – książce o emeryturze, samotności, końcu pewnego świata i... króliku, który niespodziewanie wypełnia pustkę

ARTUR DOMOSŁAWSKI o legendarnym reporterze i „Operacji Masakra". Pióro, pistolet i srebrnolistne topole, czyli o tym, dlaczego niektóre reportaże stają się legendami

Dlaczego jesteśmy coraz bardziej zmęczeni i czy książki o wypaleniu naprawdę pomagają z niego wyjść?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, przegląd jesiennych nowości, kryminały i powieści z dreszczykiem oraz książki dla młodszych czytelników.

W sprzedaży, również z dostawą do paczkomatu

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

1 POL

eprasa.pl b56b8b568d

Koszary w Pleszewie

Żołnierze chcą wrócić, OHP kręci nosem

Burmistrz Pleszewa deklaruje przekazanie żołnierzom połowę ich koszar, które należą do miasta. Jednak drugą połowę zajmuje OHP, który nie chce słyszeć o wyprowadzce.

Janusz Jaros

• **Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Pleszewie zajmuje obiekty dawnej jednostki wojskowej** FOT. OHP

Wojsko szuka miejsc na utworzenie nowych jednostek. Chce wrócić do swoich dawnych koszar przejętych przez OHP. Tak jest m.in. w Radzyniu Podlaskim, Iwoniczu Zdrój i w Pleszewie, gdzie wcześniej stacjonował 20 Pułk Artylerii Przeciwpancernej. Ta lokalizacja podoba żołnierzom ze względów logistycznych – od 2030 roku ma tu powstać trasa S11 łącząca Śląsk z Wielkopolską i Pomorzem, a kilka lat później trasa szybkiej kolei z Poznania przez Kalisza, Łodzi do Warszawy.

Żołnierze opuścili Pleszew w 1992 roku. Dawne koszary zagospodarowało miasto i Ochotnicze Hufce Pracy. Na terenach powojskowych miasto zbudowało Aquapark, a OHP hotel. W 2022 roku w hotelu zamieszkali uchodźcy z Ukrainy. Teraz stoi pusty. Podobnie jak większość obiektów po wojsku. Niektóre wyremontowało i zagospodarowało OHP na potrzeby szkolenia 150 wychowanków, mieszkających w internacie.

WOJSKO CHCE WRÓCIĆ DO PLESZEWA

Plany powrotu do Pleszewa wojsko sondowało już w 2023 roku. Rozmawiało o tym z władzami miasta i powiatu. Swoje plany ujawniło w ubiegłym roku. W marcu 2025 roku do Pleszewa na rekonesans przyjechali oficjalnie przedstawiciele MON i Sztabu Generalnego. Spotkali się z władzami miasta i odwiedzili dawne koszary oraz zlokalizowany poza miastem, dawny poligon na Karczemce, należący obecnie do LOK.

Wojsko chciało wówczas odzyskać wszystkie tereny – poligon i całe koszary, w których od ponad dwóch dekad działa Centrum Kształcenia i Wychowania OHP. Jak twierdzą emerytowani wojskowi z Pleszewa z odzyskaniem poligonu, na którym działa strzelnica LOK, nie powinno być problemu. – Problem jest tylko z częścią koszar należącą do OHP. MON chce odzyskać wszystkie dawne obiekty – mówił jeden z nich.

Jednak również Liga Obrony Kraju nie zamierza oddać gruntów, których jest właścicielem i to z wpisem do ksiąg wieczystych. Jednak z zasady LOK służy wojsku, więc deklaruje, że będzie udostępniało swoje tereny do ćwiczeń żołnierzom stacjonującym w Pleszewie. Podobnie jak udostępnia już teraz żołnierzom stacjonującym w Jarocinie i w okolicznych jednostkach WOT.

Plany powrotu wojska popierają gorąco władze Pleszewa, a jeszcze bardziej działacze wojskowych związków emerytów, pozostali po dawnej jednostce. Wyliczają korzyści ze stacjonowania kilkuset żołnierzy. – Będą u nas zostawiać podatki, korzystać z usług, wynajmować mieszkania. To ogromna szansa dla miasta. Przytłaczającej większości mieszkańców zależy, żeby wróciło tutaj wojsko. Żyjemy w takich czasach, że wojsko powinno być priorytetem – uważa jeden z byłych wojskowych. Wskazuje na ostatnie hybrydowe ataki Rosji w Polsce i innych krajach.

Miasto jest gotowe przekazać wojsku swoje tereny za symboliczną kwotę. – Czekamy na decyzje. Przedstawiliśmy nasze gminne obiekty oraz koncepcję rozwoju miasta, wraz z jakością życia w mieście, ofertą edukacyjną, polityką mieszkaniową, budową nowego hotelu. Mam nadzieję, że te elementy miastotwórcze będą brane pod uwagę – mówi „Wyborczej" burmistrz Pleszewa, Arkadiusz Ptak.

MA MOCNE PLECY

Jednak swojego terenu nie chce wyprowadzić się OHP, a komendant główny Hufców powiedział stanowcze: „nie". Postawił się twardo, bo – jak twierdzą miejscowi działacze KO – „ma mocne plecy".

– Cieszy się mocnym poparciem marszałka sejmu Włodzimierza Czarzastego – mówią.

Komendant Główny OHP Jerzy Budzyn walczy o ocalenie swoich ośrodków w Iwoniczu Zdrój i Pleszewie. W Radzyniu Podlaskim wygrał. Wojsko zrezygnowało z tej lokalizacji. Komendant Budzyn tłumaczył „Wyborczej", że w Pleszewie jest za mały teren dla wojska. – Powstał tam Aquapark, tereny pod usługi sportowe i budynki mieszkalne. Po jednostce wojskowej został kawałek terenu, który doskonale się nadaje na jednostkę OHP. Moim zdaniem nie za bardzo już dla wojska – mówił nam komendant.

Emerytowani, pleszewscy wojskowi odpowiadają, że Aquapark jest niewielki, a budynki mieszkalne to parterowe lokale socjalne, należące do miasta. Ich zdaniem lokatorów można przenieść w inne miejsce, a budynki przydadzą się wojsku. Z kolei tereny sportowe to odkryty basen bez żadnej infrastruktury i boisko z niewielką trybuną, które wojsko również może wykorzystać.

Prosząca o anonimowość działaczka Koalicji Obywatelskiej z Pleszewa nazywa OHP „reliktem PRL".

– OHP nie jest potrzebny tak duży teren – twierdzi. – Widzimy, co się dzieje na świecie. Musimy rozbudowywać wojsko. MON powinien podejść do tej sprawy zdecydowanie i nacisnąć na OHP.

Spór między wojskiem a OHP zawędrował na szczyty resortów – MON oraz Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, któremu podlega OHP. W tej sprawie u premiera interweniowali też wielkopolscy parlamentarzyści. – Resortem pracy rządzi Lewica – podkreśla lokalny polityk PO. Według niego ministra Dziemianowicz-Bąk skłonna jest przychylić się do propozycji MON, ale nie chce zadzierać z Czarzastym.

– Marszałek stoi murem za swoim człowiekiem ze stowarzyszenia Ordynacka. Sprawa otarła się o premiera – mówi. Jak twierdzi, premier polecił dogadać się obu resortom. Przez rok wypracowano kompromisowe rozwiązanie dla Pleszewa. Tym kompromisem ze strony wojska ma być zgoda na pozostanie uczestników OHP w części obiektów.

CHCEMY KOMPROMISU

Przewodniczący sejmowej Komisji Obrony Narodowej Andrzej Grzyb z PSL, potwierdza, że wojsko zgadza się by „w okresie przejściowym nowo tworzona jednostka i OHP mieściły się na tym samym terenie".

– Prowadzimy negocjacje by dojść do kompromisu na zasadzie „win-win", czyli tak, aby nikt nie poczuł się przegrany, a wszystkie strony uznały, że odnoszą korzyści – mówi.

Jak mówi, „są nadzieje na takie porozumienie". – Trzeba przy pomocy solidnych argumentów przekonać komendanta głównego OHP, że to może być z korzyścią zarówno dla OHP, jak i dla wojska. Zależy nam na tym by kształcić młodzież OHP, która ze względu na swoje trudne doświadczenie potrzebuje takiej formy edukacji. To da się połączyć. Wojsko jest gotowe tę młodzież u siebie zagospodarować. Również część kadry OHP mogłaby znaleźć w jednostce wojskowej zatrudnienie.

Poseł Grzyb uważa, że jednostka w Pleszewie jest bardzo potrzebna. Ubolewa, że w całej południowo-wschodniej Wielkopolsce nie ma już żadnej jednostki, poza tą w Jarocinie, leżącą bliżej Poznania. Wcześniej były jednostki w Pleszewie, Kaliszu, Ostrowie i Krotoszynie. Teraz najbliższe jednostki to Sieradz i Jarocin – obie oddalone o 50 km od Kalisza. Jest jeszcze Leszno, ale leży tak samo daleko jak Poznań – 120 km. Nieco bliżej jest Łask (100 km).

Wyborczej skarżyły się na to osoby zainteresowane pracą w wojsku i dobrowolną służbą wojskową. Dopiero niedawno wojsko zdecydowało się na utworzenie batalionu WOT w Turku dla kilkuset żołnierzy (w przygotowaniu). To jednak również prawie 50 km od Kalisza. Do Pleszewa jest tylko 25 km.

OHP WCIĄŻ KRĘCI NOSEM

Hufiec nie protestuje przeciw planom współdzielenia terenu z wojskiem w Pleszewie. Wciąż jednak nie chce zgodzić się na oddanie choćby części swojego terenu wojsku.

Krystian Piasecki, komendant Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Pleszewie podkreśla wieloletnią współpracę jego placówki z wojskiem. – Współpracujemy bardzo blisko z batalionem w Jarocinie, z XII Wielkopolską Brygadą Wojsk Obrony Terytorialnej, ze szkołą podoficerską z Poznania – wylicza.

Przyznaje, że widzi też szansę dla wychowanków OHP w znalezieniu pracy w wojsku. Zapewnia, że OHP nie jest niechętne powrotowi wojska do Pleszewa. – To nieprawda. Wiele zrobiliśmy, żeby wojsko miało do czego wracać. My od lat współpracujemy z armią – mówi. Uważa, że współdzielenie terenu OHP z wojskiem jest możliwe.

Burmistrz Pleszewa Arkadiusz Ptak zapewnia, że oferta miasta jest aktualna. Miasto chce oddać wojsku swoje tereny, który wyceniło na 11 mln zł.

Deklaruje: – Miasto jest też w stanie wykupić część terenu OHP dla wojska. Uważam, że może tu funkcjonować razem OHP i wojsko.

Jak twierdzi, wojsko jest gotowe zadowolić się terenem miasta i częścią terenu OHP. Jednak nadal nie ma zgody ministerstwa pracy, a dokładnie OHP.

Wojsko nie ujawnia, jaką formację chce utworzyć w Pleszewie. Nieoficjalnie słyszę o jednostce dronowej lub formacji zbliżonej do tej, która istniała tam wcześniej czyli wojska rakietowe. Niewykluczone, że w związku z planami powiększenia liczebności armii i powrotu zasadniczej służby wojskowej, mogą tam być szkoleni żołnierze służby zasadniczej i WOT. Zdaniem emerytowanych wojskowych na zatrudnienie w jednostce w Pleszewie mogą liczyć mieszkańcy całej południowej Wielkopolski, w tym Kalisza i Ostrowa. ●

eprasa.pl b56b8b568d

wyborcza

DOM I OTOCZENIE
BUDOWA, REMONTY, WYKOŃCZENIE

SPONSOR 34450271

FAKRO®

www.fakro.pl

Stolarka i pokrycia dachowe

Remont poddasza. Drewno to najlepszy wybór

Wymiana pokrycia dachowego, a także okien dachowych to dziś nie problem. Na rynku są dostępne nowoczesne materiały takie jak okna dachowe czy pokrycia, których parametry spełniają najostrzejsze wymagania i normy budowlane.

Agnieszka Bociek

Choć rynek stolarki okiennej oferuje dziś wiele nowoczesnych rozwiązań, to właśnie drewno od lat cieszy się szczególnym zaufaniem. Jest materiałem, który łączy w sobie funkcjonalność, estetykę i ponadczasową elegancję. Nie tylko spełnia swoją praktyczną funkcję, ale też współtworzy atmosferę wnętrza, wprowadzając do niego harmonię i naturalne ciepło. Właśnie dlatego drewniane okna dachowe zasługują na szczególną uwagę podczas urządzania lub modernizacji poddasza.

Drewno, które buduje klimat wnętrza

Współczesne wnętrza coraz częściej poszukują równowagi między minimalizmem a przytulnością. Drewniane okna dachowe doskonale wpisują się w ten trend. Wprowadzają do przestrzeni naturalny akcent, który ociepla aranżację i podkreśla jej indywidualny charakter. To materiał, który nie wychodzi z mody. Przeciwnie, z każdym rokiem doceniamy jego zalety w funkcjonalnym wnętrzu – mówią w firmie Fakro, która produkuje m.in. okna dachowe. Są one wykonywane ze starannie wyselekcjonowanego, klejonego warstwowo drewna sosnowego. Ten surowiec szczególnie ceniony jest za swoją trwałość, uniwersalność oraz elegancki wygląd.

• **Wpadające przez okna naturalne promienie pięknie podkreślają strukturę drewna** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Trwałość zakorzeniona w naturze

Drewno wyróżnia się także naturalnymi właściwościami, które mają znaczenie w codziennym użytkowaniu okien dachowych. Materiał ten pomaga utrzymać odpowiedni poziom wilgotności, wspierając stabilność mikroklimatu pomieszczeń. Dodatkowo drewno charakteryzuje się mniejszą rozszerzalnością cieplną, a jego sztywność konstrukcyjna wpływa na stabilność całej stolarki. Do atutów drewna należy również możliwość odnowienia powierzchni profili. Pozwala to odświeżyć wygląd okna

REKLAMA 34450273

2 RP

eprasa.pl b56b8b568d

bez konieczności wymiany całej konstrukcji. – Drewniane okna dachowe od zewnątrz chronione są aluminiowym oblachowaniem, co wspiera trwałość konstrukcji i zabezpiecza drewno przed czynnikami atmosferycznymi – dodaje producent.

Kolor dopasowany do stylu poddasza

Drewniane okna dachowe standardowo wykańczane są bezbarwnym lakierem akrylowym, który subtelnie podkreśla naturalny rysunek drewna. Widoczne usłojenie wydobywa szlachetność materiału i sprawia, że wnętrze zyskuje autentyczny, ciepły charakter. Innym rozwiązaniem jest wykończenie profili w kolorze białym lakierem akrylowym lub poliuretanowym. Dla osób poszukujących bardziej wyrazistych rozwiązań oferujemy również możliwość pomalowania profili okna w kolorze z palety RAL.

Okna dachowe, a przytulne poddasze

Poddasze często kojarzy się z prywatnością, spokojem oraz atmosferą domowego azylu. Drewniane okna dachowe doskonale wpisują się w ten klimat. W połączeniu z naturalnymi belkami i stropami, drewnianą podłogą czy subtelnymi dodatkami tworzą spójną, harmonijną przestrzeń. To rozwiązanie, które nie tylko dobrze wygląda, ale też buduje nastrój. Wpadające przez okna naturalne promienie pięknie podkreślają strukturę drewna. Smugi światła padające na profile przywołują skojarzenia z naturą, a jednocześnie nadają wnętrzu przytulność. Poddasze staje się miejscem, które sprzyja odpoczynkowi i wyciszeniu.

• **Decyzja o wymianie pokrycia dachowego coraz częściej wynika nie tylko z jego zużycia, ale również z potrzeby poprawy estetyki** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Wymieniamy pokrycie dachu

Decyzja o wymianie pokrycia dachowego coraz częściej wynika nie tylko z jego zużycia, ale również z potrzeby poprawy estetyki i parametrów cieplnych całego budynku. W przypadku modernizacji blachodachówka jest bardzo praktycznym rozwiązaniem – jest stosunkowo lekka, szybko się ją montuje, a szeroki wybór profili i kolorów pozwala dopasować dach do niemal każdego stylu architektonicznego.

Przy takiej inwestycji warto jednak patrzeć szerzej niż tylko na cenę metra kwadratowego pokrycia. Kluczowe znaczenie mają jakość zastosowanej stali, zabezpieczenie powierzchni, warunki gwarancji, odpowiednio dobrane akcesoria oraz fachowy montaż. To właśnie te elementy w dużej mierze decydują o tym, jak dach będzie wyglądał i zachowywał swoje właściwości po kilkunastu czy kilkudziesięciu latach. – Od lat zwracamy uwagę na kompleksowe podejście do dachu. Inwestor powinien otrzymać nie tylko estetyczne pokrycie, ale cały spójny system. Oznacza to również dedykowane elementy wykończeniowe, takie jak gąsiory, wiatrownice czy inne obróbki i akcesoria dopasowane do konkretnego modelu blachodachówki. Dzięki temu poszczególne elementy tworzą spójną całość zarówno pod względem technicznym, jak i wizualnym. Dlatego przy wymianie dachu warto wybierać rozwiązania z myślą o całym okresie jego użytkowania, a nie wyłącznie o koszcie zakupu w dniu inwestycji – mówi Anna Chorzewska, Dyrektor Handlowy Budmat Dachy i Elewacje. ●

„Czyste Powietrze" z nowymi limitami

Od lipca tego roku obowiązują podniesione kwoty dotacji na termomodernizację, w tym ocieplenie przegród budowlanych oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.

Nowe stawki: ile realnie zyska inwestor?

W przypadku najwyższego poziomu dofinansowania, maksymalne jednostkowe kwoty dotacji wzrosną do:

- **275 zł/mkw.** na ocieplenie,
- **1320 zł/mkw.** na wymianę stolarki okiennej,
- **2750 zł/mkw.** na wymianę drzwi.

W praktyce oznacza to, że właściciel domu jednorodzinnego o powierzchni ścian zewnętrznych wynoszącej około 150 m² będzie mógł otrzymać na samo ocieplenie ponad 3700 zł więcej niż przed zmianą limitów. ●

REKLAMA 34452597

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

CZAS NA WYMIANĘ OKIEN

Wybierz okna dachowe GREENVIEW

Świadomie zaplanowana wymiana okien dachowych to jeden ze sposobów na poprawę komfortu mieszkania na poddaszu. Wraz z rozwojem technologii zmieniały się rozwiązania stosowane w oknach dachowych, m.in. w zakresie izolacyjności cieplnej i akustycznej. Wymiana starszych modeli może być więc okazją do wyboru okien o parametrach lepiej odpowiadających aktualnym potrzebom domowników.

Kiedy zatem rozważyć wymianę okien dachowych i na co zwrócić uwagę przy wyborze nowych modeli?

Kiedy wymienić okna dachowe?

Termomodernizacja budynku stanowi dobrą okazję do wymiany okien dachowych. Okna montowane kilkadziesiąt lat temu mają gorsze parametry izolacyjne niż współczesne modele, m.in. ze względu na rozwiązania konstrukcyjne i pakiety szybowe stosowane w tamtym okresie. Wymiana okien na nowe pomoże tym samym lepiej chronić wnętrze przed stratami ciepła w okresie zimowym. Co ważne, planując takie prace w ramach termomodernizacji, można skorzystać z dostępnych form dofinansowania, np. w programie „Czyste Powietrze".

Powodem do wymiany okien dachowych może być również ich wieloletnia eksploatacja. Przecieki, pogarszający się stan ramy, ubytki lakieru czy problemy z użytkowaniem mogą świadczyć o postępującym zużyciu okna. Jeśli pojawiają się takie sygnały, warto rozważyć wymianę starszego modelu na nowy, którego parametry i funkcje będą lepiej odpowiadały obecnym potrzebom mieszkańców.

Metody wymiany okna dachowego

Jednym ze sposobów wymiany okna dachowego jest montaż nowego w istniejącym otworze, z zachowaniem dotychczasowego rozmiaru. Takie rozwiązanie jest możliwe, jeśli konstrukcja dachu, szpaleta i izolacja są w dobrym stanie technicznym oraz pozwalają na to wymagania montażowe. W takim przypadku należy odczytać model i rozmiar z tabliczki znamionowej starego okna. Ułatwi to dobranie nowego produktu w tym samym rozmiarze. Do wymiany okien innych producentów na okna FAKRO przy zachowaniu istniejących szpalet przeznaczony jest model kołnierza uszczelniającego EHU-A.

W sytuacji, gdy konieczna jest poprawa izolacji lub usunięcie drobnych uszkodzeń wokół ościeżnicy, montaż nowego okna będzie wiązał się z częściowym naruszeniem szpalet. Jeśli jednak są one w złym stanie technicznym i wymagają całkowitej wymiany, zakres prac będzie większy. Taki remont stwarza jednocześnie możliwość zastosowania dodatkowych zestawów izolacyjnych, które wspierają izolację termiczną wokół okna oraz pomagają chronić konstrukcję przed zawilgoceniem.

Wymień okna dachowe na GREENVIEW

Planowana wymiana okien jest okazją do wyboru produktów lepiej dopasowanych do aktualnych potrzeb mieszkańców. W oknach dachowych FAKRO nowej generacji GREENVIEW zastosowano rozwiązania wspierające ich właściwości termoizolacyjne. Należą do nich: konstrukcja okna z podwyższonym profilem skrzydła, trzyszybowy pakiet P50, a także technologia thermoPro. Pakiet szybowy P50 wyposażono również w podwójną folię dźwiękoizolacyjną, która pomaga ograniczyć hałas dobiegający z zewnątrz.

Ważnym aspektem przy wyborze nowych okien jest również bezpieczeństwo użytkowania. W modelach GREENVIEW zastosowano m.in. wewnętrzną szybę laminowaną klasy P2A oraz system wzmocnienia konstrukcji okna topSafe, który pomaga ograniczyć ryzyko otwarcia skrzydła w przypadku przypadkowego nadepnięcia oraz zwiększa odporność okna na ewentualna próbę włamania. Na komfort codziennego użytkowania wpływa także możliwość dopływu świeżego powietrza. Modele GREENVIEW mogą być wyposażone również w nawiewnik, który umożliwia dopływ świeżego powietrza przy zamkniętym skrzydle i wspiera wentylację pomieszczenia.

Okna GREENVIEW dostępne są w wariantach z profilami drewnianymi lub PVC. Modele drewniane dobrze komponują się z różnymi stylami wnętrz i podkreślają ich przytulny charakter, dlatego sprawdzą się w pokojach dziennych czy sypialniach. Z kolei okna z profilami PVC mogą być dobrym wyborem do pomieszczeń o podwyższonej wilgotności, takich jak kuchnia czy łazienka. W obu wariantach kolor zewnętrznego oblachowania można dobrać do pokrycia dachowego.

Trwa promocja RenoFit na wymianę okien dachowych

Osoby planujące obecnie wymianę okien mogą dodatkowo skorzystać z trwającej w FAKRO promocji RenoFit. W ramach akcji przy wymianie okien dachowych na modele GREENVIEW z pakietem P50 lub U41, a także na okno PTP RENO, można otrzymać bon o wartości do 1500 zł do wykorzystania w sklepie internetowym FAKRO. Szczegóły, warunki udziału oraz regulamin promocji dostępne są na stronie www.fakro.pl/promocje/renofit. Promocja trwa do 31.10.2026 r.

34450266

eprasa.pl b56b8b568d

TO TRZEBA WIEDZIEĆ!

Dlaczego warto wykonać ocieplenie fundamentów i płyty fundamentowej z płyt XPS?

Ocieplenie fundamentów to jeden z kluczowych elementów prawidłowo zaprojektowanego systemu termoizolacji budynku. Płyty XPS stanowią doskonałe rozwiązanie w tym zakresie, oferując szereg istotnych korzyści.

Właściwości izolacyjne – ekstrudowany polistyren (XPS) charakteryzuje się niskim współczynnikiem przewodzenia ciepła. W praktyce oznacza to doskonałą ochronę przed stratami energii poprzez fundamenty, co bezpośrednio przekłada się na mniejsze zapotrzebowanie na ogrzewanie budynku oraz wymierne oszczędności finansowe w długiej perspektywie czasowej.

Odporność na wilgoć i wodę – fundamenty są szczególnie narażone na kontakt z wilgocią i wodą gruntową. XPS posiada zamkniętą strukturę komórkową, dzięki której praktycznie nie chłonie wody (absorpcja poniżej 0,7% objętości). To kluczowa cecha, ponieważ zawilgocony materiał izolacyjny traci swoje właściwości termiczne. Płyty XPS utrzymują parametry izolacyjne, nie ulegając degradacji nawet w najtrudniejszych warunkach gruntowych.

Wytrzymałość mechaniczna i trwałość – fundamenty przenoszą obciążenia całego budynku, dlatego ich hydroizolacja musi być wyjątkowo odporna na uszkodzenia mechaniczne. Płyty XPS charakteryzują się wysoką wytrzymałością na ściskanie (w przypadku swisssporXPS od 300 do nawet 700 kPa), co sprawia, że doskonale sprawdzają się w miejscach narażonych

Płyty XPS stanowią doskonałe rozwiązanie w zakresie ocieplenia fundamentów, oferując szereg istotnych korzyści jak: właściwości izolacyjne, odporność na wilgoć, wytrzymałość mechaniczną i trwałość

na duże obciążenia, takich jak fundamenty, podłogi na gruncie czy dachy w układzie odwróconym.

Ochrona przed przemarzaniem – zastosowanie płyt XPS skutecznie chroni fundamenty przed przemarzaniem, co jest szczególnie istotne w naszym klimacie. Dzięki bardzo dobrym właściwościom termoizolacyjnym oraz niskiej nasiąkliwości, płyty te ograniczają straty ciepła i zmniejszają ryzyko kondensacji pary wodnej, co przeciwdziała rozwojowi pleśni i grzybów w pomieszczeniach piwnicznych lub na parterze budynku.

Prosty i efektywny montaż – płyty XPS są lekkie i łatwe w obróbce, co znacząco usprawnia proces izolacji. Można je ciąć standardowymi narzędziami, a ich instalacja nie wymaga specjalistycznego sprzętu. Frezowane krawędzie płyt eliminują powstawanie mostków termicznych na łączeniach.

Odporność na starzenie – XPS zachowuje swoje parametry przez cały okres użytkowania budynku. Prawidłowo zaaplikowany nie kurczy się, nie odkształca ani nie degraduje pod wpływem czasu, co oznacza, że jest to inwestycja jednorazowa na długie lata.

Wybierając płyty swisssporXPS do ocieplenia fundamentów, inwestujemy w trwałe rozwiązanie, które zapewni efektywną izolację termiczną, ochronę konstrukcji budynku oraz komfort użytkowania na długie lata. To rozwiązanie, które spełnia najwyższe standardy nowoczesnego, energooszczędnego budownictwa i stanowi fundament (dosłownie i w przenośni) dla zdrowego i ekonomicznego domu.

Ściany fundamentowe można ocieplić albo od zewnątrz, albo od zewnątrz i od wewnątrz. To ostatnie rozwiązanie stosowane jest bardzo często w budynkach pasywnych.

Więcej informacji na temat zastosowania i zalet XPS w nowoczesnym budownictwie można znaleźć na stronie:

www.xps.swisspor.pl

34452590

eprasa.pl b56b8b568d

SHUTTERS W OFERCIE ALUPROF SUN SHADING SOLUTIONS

Nowe panele przesuwne do zabudowy bocznej pergoli

Właściciele domów i mieszkań coraz chętniej inwestują w wyposażenie przestrzeni zewnętrznych, traktując ogród lub taras jako naturalne przedłużenie strefy dziennej.

Użytkownicy poszukują rozwiązań, które pozwalają stworzyć komfortową atmosferę relaksu, nie rezygnując przy tym z kontaktu z naturą i estetycznego, spójnego designu.

Odpowiedzią na te potrzeby są panele przesuwne typu shutters – nowość w ofercie Aluprof Sun Shading Solutions. To system aluminiowych paneli lamelowych montowanych jako boczna zabudowa pergoli, stanowiący kolejną – obok screenów i przesuwnych paneli szklanych – opcję regulacji nasłonecznienia, ochrony przed wiatrem oraz zwiększenia prywatności użytkowników.

Shutters pozwalają elastycznie kształtować komfort korzystania z przestrzeni pod pergolą od pełnego otwarcia widoku po częściowe lub całkowite osłonięcie strefy wypoczynku.

Funkcjonalna zabudowa boczna pergoli

System paneli shutters został zaprojektowany z myślą o pełnej integracji z popularnymi pergolami Aluprof z serii SB 550, SB 450, SB 400, SB 350 oraz Solid. Panele pełnią funkcję nowoczesnej zabudowy bocznej, umożliwiającej regulację ilości światła, poprawę komfortu użytkowania przestrzeni zewnętrznej oraz zwiększenie poczucia prywatności.

W przeciwieństwie do standardowych osłon bocznych, panele shutters wyposażone są w ruchome lamele, których ustawienie można swobodnie regulować podobnie jak w przypadku żaluzji okiennych. Pozwala to dostosować stopień zacienienia i przewietrzania przestrzeni do aktualnych warunków pogodowych i indywidualnych preferencji użytkownika.

System panelowy wykonany z ekstrudowanego aluminium charakteryzuje się wysoką trwałością i odpornością na działanie czynników atmosferycznych.

– *Projektując shutters, postawiliśmy na funkcjonalność i design. Oferujemy produkt trwały i odporny na promieniowanie słoneczne oraz trudne warunki pogodowe, który idealnie wpisuje się w ideę tworzenia całorocznych stref relaksu, będąc uzupełnieniem naszych flagowych pergoli* **– mówi Tomasz Ziółkowski, menedżer produktu Aluprof.**

Komfort użytkowania i elastyczna konfiguracja

Specjalne prowadnice dostępne w wersjach podwójnych i potrójnych umożliwiają płynną pracę nawet trzech modułów równocześnie. Podwieszenie paneli na łożyskowanych wózkach zapewnia lekkie i komfortowe przesuwanie oraz możliwość zatrzymania ich w dowolnym położeniu.

System pozwala na łączenie maksymalnie pięciu modułów, osiągając łączną długość zabudowy do 6,7 metra, co daje dużą swobodę aranżacji przestrzeni tarasowej. Shutters od Aluprof wyróżnia wysoka, 6. klasa odporności na obciążenie wiatrem.

Personalizacja kolorem

Estetyka odgrywa istotną rolę w projektowaniu przestrzeni zewnętrznych, dlatego shutters oferują szerokie spektrum personalizacji, umożliwiające dopasowanie ich do pergoli, stolarki okiennej oraz elewacji budynku. Produkt może zostać polakierowany na dowolny kolor z palety RAL, dodatkowo istnieje opcja zastosowania odmiennej kolorystyki dla ramy oraz aluminiowych lameli.

Odpowiedzią na popularność naturalnych akcentów w architekturze jest także kolorystyka drewnopodobna. Klienci mogą wybierać spośród wykończeń takich jak: mahoń, wiśnia, orzech, złoty dąb, dąb słodowy, winchester czy cieszący się dużą popularnością turner oak - łączących wizualne ciepło drewna z trwałością aluminium. Obecne trendy pokazują, że inwestorzy chętnie sięgają po rozwiązanie polegające na łączeniu kolorystyki lakierowanej ramki i drewnopodobnych lameli, poszukując większej swobody w dopasowaniu wyglądu do własnych oczekiwań.

Więcej informacji: **www.aluprof.com**

34451249

eprasa.pl b56b8b568d

NIEWIDZIALNA ARCHITEKTURA W PRAKTYCE.

Ukryte ramy, smukłe profile i czyste kadry

Termin transpozycji zrewidowanej dyrektywy EPBD upłynął 29 maja 2026 r., a od 2030 r. wszystkie nowe budynki w Unii Europejskiej mają być zeroemisyjne.

W segmencie domów jednorodzinnych premium oznacza to większą odpowiedzialność za każdy element powłoki budynku, także za wielkoformatowe przeszklenia. Aluprof, wskazuje, że rozwiązania z ukrytą ramą i cienkimi słupkami konstrukcyjnymi, takie jak panoramiczne drzwi tarasowe MB-SKYLINE TYPE S pozwalają architektom łączyć najnowsze trendy designerskie z parametrami energooszczędnymi.

Invisible Architecture opisuje projektowanie, w którym profile, progi i podziały konstrukcyjne zostają możliwie głęboko zintegrowane z bryłą budynku. W domu jednorodzinnym efekt jest szczególnie czytelny: salon otwiera się na taras, kuchnia na patio, a strefa prywatna korzysta z bezpośredniego kontaktu z ogrodem lub krajobrazem. Zarówno dla architekta jak i dla inwestora liczą się w tym przypadku szeroki kadr, niski próg i codzienna wygoda przejścia między wnętrzem a zewnętrzem, a także szczelność, izolacyjność, odwodnienie, montaż oraz możliwość kontroli zysków słonecznych.

Dom otwarty na ogród, zaprojektowany jak przegroda techniczna

W architekturze rezydencjalnej duże przeszklenia przestały pełnić wyłącznie funkcję doświetlenia. Dziś porządkują relację domu z działką, kadrują widok i budują wrażenie większej przestrzeni. MB-SKYLINE TYPE S odpowiada na ten kierunek przez ukrycie ramy w ścianach, podłodze i suficie oraz minimalizację widocznych słupków – w miejscu styku skrzydeł to zaledwie 25 mm. Rozwiązanie to umożliwia wykonywanie konstrukcji o wysokości do 4 metrów, maksymalna waga skrzydła otwieranego manualnie wynosi 500 kg, a z siłownikiem ukrytym to 750 kg. Niewidzialność w tym przypadku oznacza precyzyjne zaprojektowanie detalu. Próg zlicowany z podłogą, ukryte profile, wąskie połączenie skrzydeł, systemowe odwodnienie, konsole montażowe z regulacją wysokości oraz podwalina konstrukcyjna o wysokiej izolacyjności termicznej pracują razem na efekt, który użytkownik odbiera jako lekkość i prostotę. W połączeniu z innowacyjnym profilem kompensacyjnym Aluprof, drzwi panoramiczne typu Skyline będą niezawodne przez cały cykl życia produktu.

Przeszklenia, słońce i bilans energetyczny budynku

Duża powierzchnia szkła wymaga myślenia o budynku w całym cyklu roku. Zimą przegrody ograniczają straty ciepła, latem pomagają kontrolować przegrzewanie wnętrz. Dlatego panoramiczne drzwi przesuwne projektuje się razem z osłonami przeciwsłonecznymi, automatyką i scenariuszami pracy domu. MB-SKYLINE TYPE S może współpracować z rozwiązaniami Aluprof, takimi jak screeny SkyRoll i żaluzje fasadowe SkyFlow. System „zerowego słupka" pozwala prowadzić osłony po stronie zewnętrznej, co wzmacnia ochronę przed nadmiernym nasłonecznieniem.

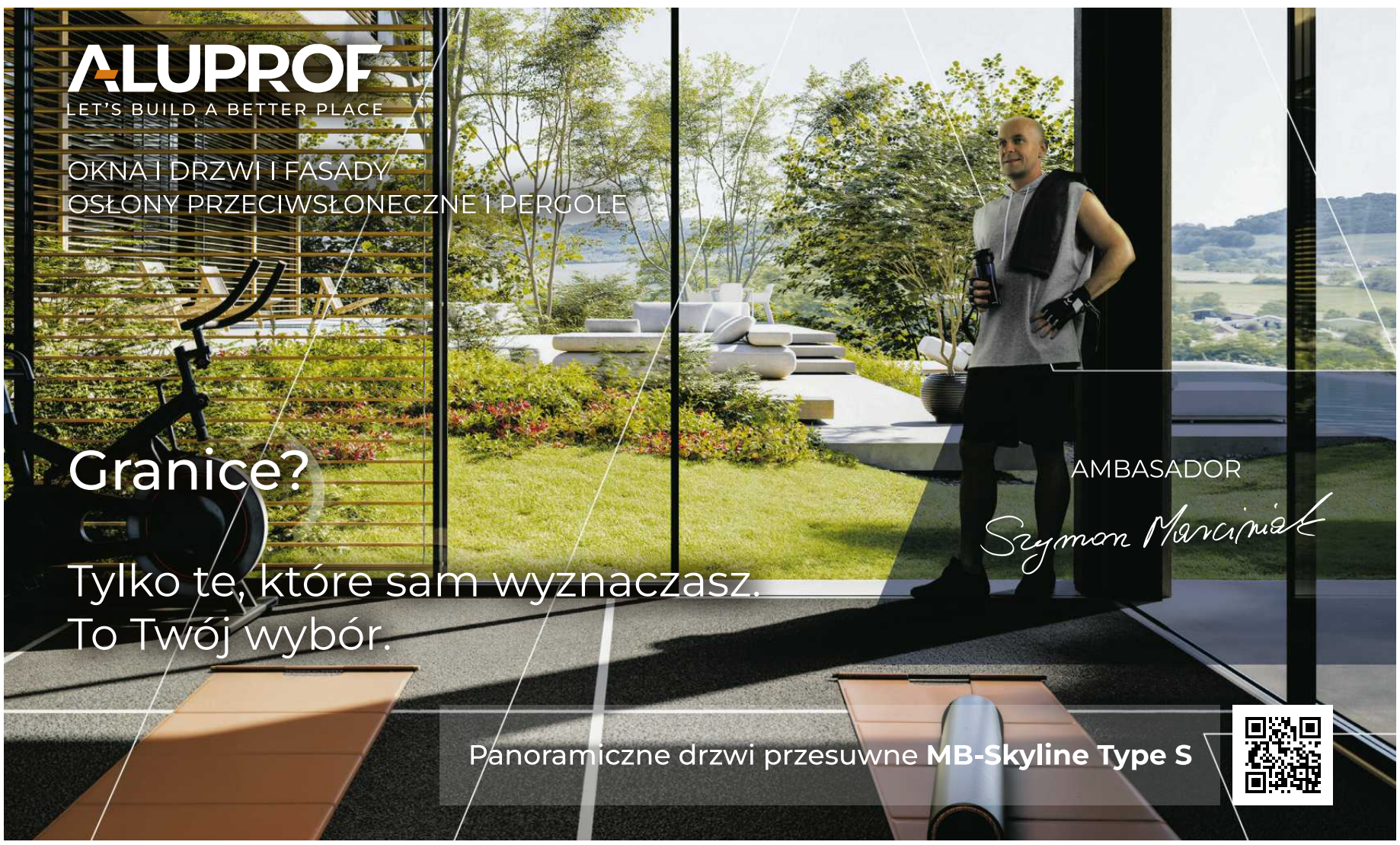
Co to oznacza dla rynku domów premium

W perspektywie najbliższych 2-3 lat rosnące wymagania energetyczne będą mocniej wpływać na decyzje projektowe w segmencie prestiżowych domów jednorodzinnych. Panoramiczne drzwi przesuwne z ukrytą ramą pozostaną ważnym narzędziem pracy z widokiem i światłem, ale ich rola przesunie się w stronę odpowiedzialności za bilans całej przegrody. Architekt będzie musiał łączyć efekt otwarcia domu na ogród z konkretnymi parametrami technicznymi, a inwestor będzie oczekiwał estetyki bezramowej bez utraty komfortu cieplnego.

Kierunek łączenia energooszczędności z estetyką stolarki jest szerszym elementem strategii komunikacyjnej marki. W globalnej kampanii „Let's build a better place", Aluprof pokazuje, że nowoczesne budownictwo wymaga synergii wielu rozwiązań – od stolarki aluminiowej i osłon przeciwsłonecznych po świadomy wybór materiałów przyjaznych środowisku. Aluminium, dzięki swojej trwałości i możliwości wielokrotnego przetwarzania bez utraty właściwości, stanowi fundament tej filozofii.

O Aluprof

Aluprof, spółka z Grupy Kęty SA (GPW), jest polskim producentem aluminiowych systemów architektonicznych dla budownictwa mieszkaniowego, komercyjnego i przemysłowego. Firma oferuje rozwiązania okienno-drzwiowe, fasadowe, przeciwpożarowe, osłonowe oraz systemy dla nowoczesnego budownictwa energooszczędnego. Więcej informacji: https://aluprof.com/

eprasa.pl b56b8b568d

JAK PRZYGOTOWAĆ DOM PRZED ZIMĄ?

Rachunki za ogrzewanie rosną

Rosnące koszty ogrzewania coraz bardziej obciążają budżety właścicieli domów. Nawet 57 procent z nich odczuło wzrost wydatków na ogrzewanie*.

Przed kolejną zimą warto więc sprawdzić, czy budynek jest dobrze przygotowany do sezonu grzewczego i gdzie powstają niepotrzebne straty ciepła. Szczególną uwagę warto zwrócić na stolarkę. Problem z nieszczelnością okien lub drzwi dotyczy bowiem niemal co czwartego domu jednorodzinnego w Polsce.

Koszt ogrzewania coraz mocniej obciąża domowy budżet

W 2025 roku średni koszt ogrzewania domu jednorodzinnego wyniósł 4885 zł, wobec 4127 zł rok wcześniej. Jak wynika z raportu przygotowanego dla Instytutu Ekonomii Środowiska*, **aż 81 procent badanych oceniło, że koszty ogrzewania stanowią poważne lub znaczące obciążenie dla domowego budżetu**.

Wysokie rachunki sprawiają, że niektórzy właściciele domów **ograniczali swój codzienny komfort**. Badani deklarowali obniżanie temperatury w pomieszczeniach, aby zmniejszyć wydatki na ogrzewanie. Nawet w 27 procentach gospodarstw zdarzały się dni, kiedy cały dom lub jego część pozostawały niedogrzane.

Co zrobić, aby wyższe rachunki nie obniżały Twojego komfortu termicznego? Pierwszym krokiem powinno być sprawdzenie, gdzie z domu ucieka ciepło.

Co zrobić? Sprawdź, gdzie ucieka ciepło

Wysoki rachunek nie zawsze oznacza, że problemem jest źródło ogrzewania. Ciepło może uciekać przez niedostatecznie zaizolowane ściany, dach, drzwi, a także przez nieszczelną lub wyeksploatowaną stolarkę okienną.

Warto zacząć od prostych obserwacji. Chłód przy zamkniętym oknie, wyczuwalny przeciąg, świst podczas wiatru, trudności z domknięciem skrzydła czy wyraźnie niższa temperatura w pobliżu okna mogą wskazywać, że stolarka wymaga sprawdzenia. Problem nie zawsze oznacza konieczność wymiany. Czasem wystarczy regulacja okuć lub wymiana uszczelek. Jeśli masz wątpliwości, warto zdać się na fachowców z OKNOPLAST, którzy ocenią stan stolarki i doradzą, jakie kolejne kroki będą uzasadnione.

Wiemy, że termomodernizacja się opłaca. Dlaczego odkładamy decyzję?

Aż 83 procent respondentów*, właścicieli domów, uważa poprawę izolacyjności budynku za opłacalną inwestycję, ale tylko 40 procent właścicieli nieocieplonych budynków deklaruje zamiar przeprowadzenia takich prac. Rosnące ceny materiałów i usług remontowych sprawiają, że decyzję o modernizacji coraz częściej trzeba poprzedzić dokładnym określeniem zakresu prac i kosztów.

Jesień to ostatni moment na wymianę okien

Jeżeli okaże się, że okna należy wymienić – nie warto czekać do pierwszych mrozów. Jesień daje jeszcze czas na wymianę przed zimą. Eksperci OKNOPLAST podkreślają, że proces wymiany wymaga czasu, od pomiaru i wyboru odpowiedniego rozwiązania, przez produkcję, aż po montaż może upłynąć nawet do 3 miesięcy. Wymianę warto traktować jako inwestycję w komfort kolejnych sezonów grzewczych, pod warunkiem właściwego doboru stolarki i prawidłowego montażu. Warto podjąć decyzję jak najszybciej również ze względu na **JESIENNĄ PROMOCJĘ OKNOPLAST, w ramach której rabaty na okna PIXEL sięgają 25 procent**.

**Nie czekaj na zimę.
Odwiedź salon OKNOPLAST w dn. 7 września 2026 – 4 października 2026
i skorzystaj z promocji.**

* Raport: „DOMY JEDNORODZINNE. Źródła grzewcze, stan energetyczny, plany inwestycyjne.2025” Przygotowany przez CEM na zlecenie Instytutu Ekonomii Środowiska

34451230

eprasa.pl b56b8b568d

Pompa ciepła jako element inteligentnego systemu energetycznego

Nowoczesne systemy grzewcze coraz częściej postrzegane są nie tylko przez pryzmat samego źródła ciepła, ale także w kontekście tego, jak budynek pozyskuje, wykorzystuje i magazynuje energię. Wraz z rozwojem technologii pompa ciepła zmienia więc swoją rolę - z urządzenia odpowiedzialnego przede wszystkim za ogrzewanie staje się elementem inteligentnego, zintegrowanego systemu energetycznego.

To podejście odpowiada na zmieniające się potrzeby użytkowników. Pompa ciepła może być punktem wyjścia do stworzenia szerszego systemu energetycznego, obejmującego m.in. instalację fotowoltaiczną, magazyn energii czy stację ładowania samochodu elektrycznego. Połączenie tych elementów w kompatybilny ekosystem pozwala efektywniej zarządzać energią i lepiej wykorzystywać jej dostępne źródła. Dobrym przykładem takiego podejścia jest pompa ciepła powietrze-woda nowej generacji Vitocal 200-A intelligent energy, która może działać jako samodzielne źródło ogrzewania, chłodzenia i przygotowania ciepłej wody użytkowej, a w przyszłości współpracować z innymi elementami instalacji, takimi jak fotowoltaika, magazyn energii czy stacja ładowania pojazdów elektrycznych (wallbox). Platforma Viessmann One Base Intelligence umożliwia aktualizację oprogramowania i łączy poszczególne produkty w samouczący się, rozbudowywalny system energetyczny, który może rozwijać się wraz ze zmieniającymi się wymaganiami i pozostawać aktualny przez długi czas. Zapewnia tym samym pompie ciepła

„wbudowaną" gotowość na przyszłość oraz możliwość efektywniejszego wykorzystania dostępnej energii. Użytkownik nie ma konieczności inwestowania od razu w kompletny system energetyczny. Może rozwijać go etapami, w zależności od potrzeb, możliwości finansowych czy zmian zachodzących w gospodarstwie domowym. W ten sposób inwestycja w system grzewczy nie musi oznaczać zamknięcia się na technologie, które pojawią się w przyszłości. Istotnym elementem pompy ciepła jest również rodzaj zastosowanego czynnika chłodniczego. Vitocal 200-A intelligent energy wykorzystuje naturalny czynnik chłodniczy R290, czyli propan, charakteryzujący się bardzo niskim współczynnikiem GWP. Dzięki temu wpisuje się w kierunek rozwoju urządzeń grzewczych wykorzystujących czynniki chłodnicze o niższym wpływie na środowisko i odpowiada na rosnące znaczenie tego aspektu przy wyborze technologii grzewczej.

Pompa ciepła nowej generacji to rozwiązanie dla użytkowników, którzy chcą dziś zainwestować w efektywne ogrzewanie oparte na odnawialnych źródłach energii, a w przyszłości mieć możliwość łatwej i bezproblemowej rozbudowy systemu o nowe rozwiązania. Taka elastyczność pozwala etapowo rozbudowywać instalację, efektywniej wykorzystywać własną energię oraz łatwiej dostosowywać system do zmieniających się potrzeb. Dzięki temu pompa ciepła może być nie tylko rozwiązaniem na dziś, ale także fundamentem systemu, który będzie można rozwijać w kolejnych latach.

MARCIN WALOS
Akademia Viessmann

eprasa.pl b56b8b568d

CENTRALNA SZWAJCARIA
POZA SEZONEM

Wydawnictwo promocyjne zawiera materiały
dostarczone przez **Switzerland Tourism - mojaszwajcaria.pl**

Jesień w rytmie natury

Żadna inna pora roku nie ma tyle do zaoferowania co jesień.
W centralnej Szwajcarii można ją chłonąć wszystkimi zmysłami.
Kolory są niezwykłe, natura – urokliwa, a temperatury
– przyjemnie ciepłe. W dodatku przetoczyły się już wakacyjne tłumy,
można się więc cieszyć spokojną podróżą w stylu slow:
bliżej miejsca, przyrody i ludzi

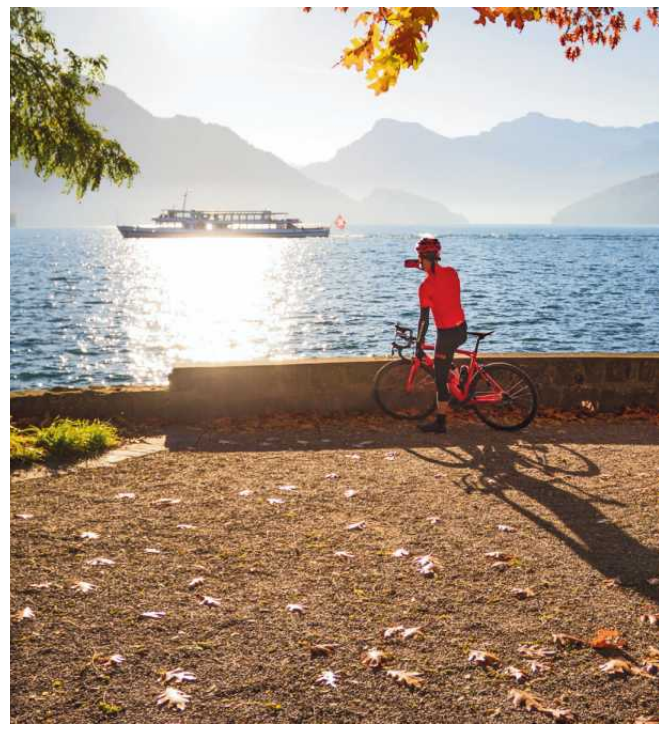
eprasa.pl b56b8b568d

Wydawnictwo promocyjne zawiera materiały dostarczone przez **Switzerland Tourism - mojaszwajcaria.pl**

Jak wygląda jesień w centralnej Szwajcarii

• **Melchsee – jedno z jezior na malowniczym szlaku pieszym czterech jezior**

• **Trasa rowerowa w Vitznau nad Jeziorem Czterech Kantonów**

• **Szlak Wilhelma Tella – widokowe, niezbyt trudne 156 km z Altdorfu na Brienzer Rothorn**

• **Glaubenberg, czyli największe szwajcarskie wrzosowiska (130 km kw.)**

• **Jesienne plony**

• **Most Kapliczny i Wieża Wodna w Lucernie**

• **W Szwajcarii żyje ok. 18 tys. koziorożców**

Klimat jest łagodny, jesienią wciąż jest przyjemnie ciepło, pada rzadko. Temperatura w dolinach we wrześniu średnio wynosi 18-24 st. C, w październiku – 10-18 st. C. W górach jest oczywiście chłodniej, za to na niektórych lodowcach (np. Titlis) można już wtedy szusować na nartach z widokiem na złote doliny. Późnojesiennymi rankami spowijają je tajemnicze i fotogeniczne mgły.

Jesień pozwala podróżować spokojniej, wolniej, bardziej odpowiedzialnie – po prostu: lepiej. Szwajcarzy mają na to nawet słowo: „swisstainable" – pochodzi od zbitki słów „Swiss" i „sustainable" (w sposób zrównoważony). Albo: w szwajcarskim stylu, wywierając jak najmniejszy wpływ na środowisko i przy okazji wynosząc z podróży jak najwięcej dla siebie. Wystarczy: korzystać z transportu publicznego, wędrować, jeździć rowerem, jeść i kupować lokalne produkty, zostać w jakimś miejscu dłużej, zatrzymać się w hotelu dbającym o środowisko albo pensjonacie prowadzonym przez miejscową rodzinę.

W transporcie obowiązuje wciąż letni rozkład jazdy – np. pływają statki po Jeziorze Czterech Kantonów, kursuje panoramiczny Ekspres Gotarda. Transport ten zaś jest genialny jak szwajcarskie zegarki i można się nim dostać wszędzie. Kraj ma najgęstszą na świecie sieć połączeń drogowych, kolejowych i wodnych – razem to 29 tys. km. Wiele pociągów, statków, autobusów, a nawet kolejek linowych zasila zielona energia. Z jednym biletem – Swiss Travel Pass można przejechać cały kraj. Są też karnety regionalne, np. Lucerna Travel Pass pozwala dotrzeć do ponad 200 ciekawych miejsc w regionie.

Wciąż są otwarte wszystkie, w dodatku teraz mało oblegane szlaki piesze. A żaden inny kraj na świecie nie ma ich takiego zagęszczenia – łącznie to 65 tys. km. Są odpowiednie dla każdego, prowadzą nie tylko przez wysokie góry, ale też wyżyny, lasy, wzdłuż jezior. Lucerna jest świetną bazą wypadową, można z niej dojechać sprawnie choćby na szczyty Pilatus, Rigi czy Titlis i stamtąd ruszyć dalej przez złocące się hale i lasy.

O tej porze roku wspaniale jeździ się też rowerem, w całym kraju jest ponad 12 tys. km oznakowanych tras. Łagodne, płaskie okolice Jeziora Czterech Kantonów są przyjazne dla każdego, także mniej sprawnych i dzieci. A jeśli chcecie wjechać wyżej, nawet na 3 tys. m n.p.m., też nie ma problemu – bardzo łatwo wypożyczyć rower elektryczny.

W centralnej Szwajcarii jest duży wybór pensjonatów i rodzinnych hotelików, w których można być bliżej „prawdziwego życia". Oprócz tego: pięknie położone schroniska, namioty wiszące między drzewami, górskie staromodne hotele, a w mieście – wybór od lokalnych pensjonatów po 5-gwiazdkowe obiekty z basenami na dachu.

Do października można zobaczyć świstaki, zanim zapadną w kilkumiesięczny sen zimowy. W Szwajcarii można spotkać też żyjące w naturalnym środowisku koziorożce, kozice, jelenie czerwone, zobaczyć cietrzewie, kanie, orły, orłosępy

eprasa.pl b56b8b568d

i dlaczego warto tam wtedy pojechać

• Zejście z pastwisk w dolinie Emmental

• Krowa z tradycyjnym, ozdobionym haftem dzwonkiem, okolice Rigi

• Łąka Wilhelma Tella na południowym brzegu Jeziora Czterech Kantonów

• Łatwa jazda przez przełęcze: rowery elektryczne można wypożyczyć w wielu miejscach

• Panorama Lucerny, w tle – Rigi i Alpy

brodate i wiele innych zwierząt. Codziennie odbywa się co najmniej 100 różnych wycieczek z przewodnikami, także na jesienne rykowiska jeleni.

Między połową września i października w doliny z alpejskich pastwisk wraca ok. 600 tys. krów, owiec i kóz. To jedno z najbarwniejszych i najważniejszych szwajcarskich wydarzeń. Zwierzęta są przystrojone kwiatami, gałązkami, koronami, w kolorowych korowodach towarzyszą im pasterze w tradycyjnych strojach, a we wsiach odbywają się festyny z jodłowaniem, grą na alpejskich rogach i smakowaniem lokalnych dań.

Szwajcarskie miasta nie mają w sobie nic z hałaśliwych, męczących metropolii. To przyjazne, kompaktowe, spokojne miejsca doskonałe do eksplorowania ich pieszo. O tej porze roku już bez wakacyjnych tłumów. Jesienią odbywa się w nich wiele targów i wydarzeń kulturalnych, w dni ze słabszą pogodą można uciec do muzeów. Tylko w Lucernie, poza najbardziej znanym i najczęściej odwiedzanym w kraju Muzeum Transportu, znajdziecie m.in. muzea: planszówek, lalek, Ryszarda Wagnera, geologiczne, miejskie, dioramę Alp... W Schwyz są trzy muzea poświęcone założeniu Konfederacji Szwajcarskiej, z oryginalnymi dokumentami i flagami, a w Zug – muzeum słynnego miejscowego tortu wiśniowego (kirschtorte).

Wspaniale zmieniają się kolory jesiennych lasów, można je tropić dzięki interaktywnej mapie stworzonej przez specjalistów z portalu SRF Meteo i Switzerland Tourism. Do prognoz wybrano: klony, brzozy, buki i modrzewie. To gatunki, które złocą się najbardziej intensywnie, a równocześnie występują w Szwajcarii najczęściej. Szczegóły na www.MojaSzwajcaria.pl w zakładce: zainteresowania, jesień, foliage map.

Jedną z największych jesiennych przyjemności jest turystyka szlakiem uprawy i produkcji wina: wędrówki po winnicach, degustacje, zamieszkanie w winnicy. Winorośl uprawia się w każdym kantonie. Kraj podzielony jest na sześć regionów winnych, jego centralna część należy do największego – niemieckojęzycznego. Jest w nim 400 producentów wytwarzających 24 mln. butelek wina rocznie, króluje pinot noir (blauburgunder),

Od września odbywa się wiele dożynek, targów, wydarzeń gastronomicznych związanych ze zbiorem plonów. Na stoły trafiają m.in. dynie, trufle czy kasztany. Te ostatnie kiedyś były jedzeniem biedaków, dziś przechodzą prawdziwy renesans. Dania ze szwajcarskimi truflami (np. risotto, fondue), zarówno białymi i czarnymi, dostępne są tylko późnym latem i jesienią.

eprasa.pl b56b8b568d

Wydawnictwo promocyjne zawiera materiały dostarczone przez **Switzerland Tourism - mojaszwajcaria.pl**

Wszystko co najpiękniejsze

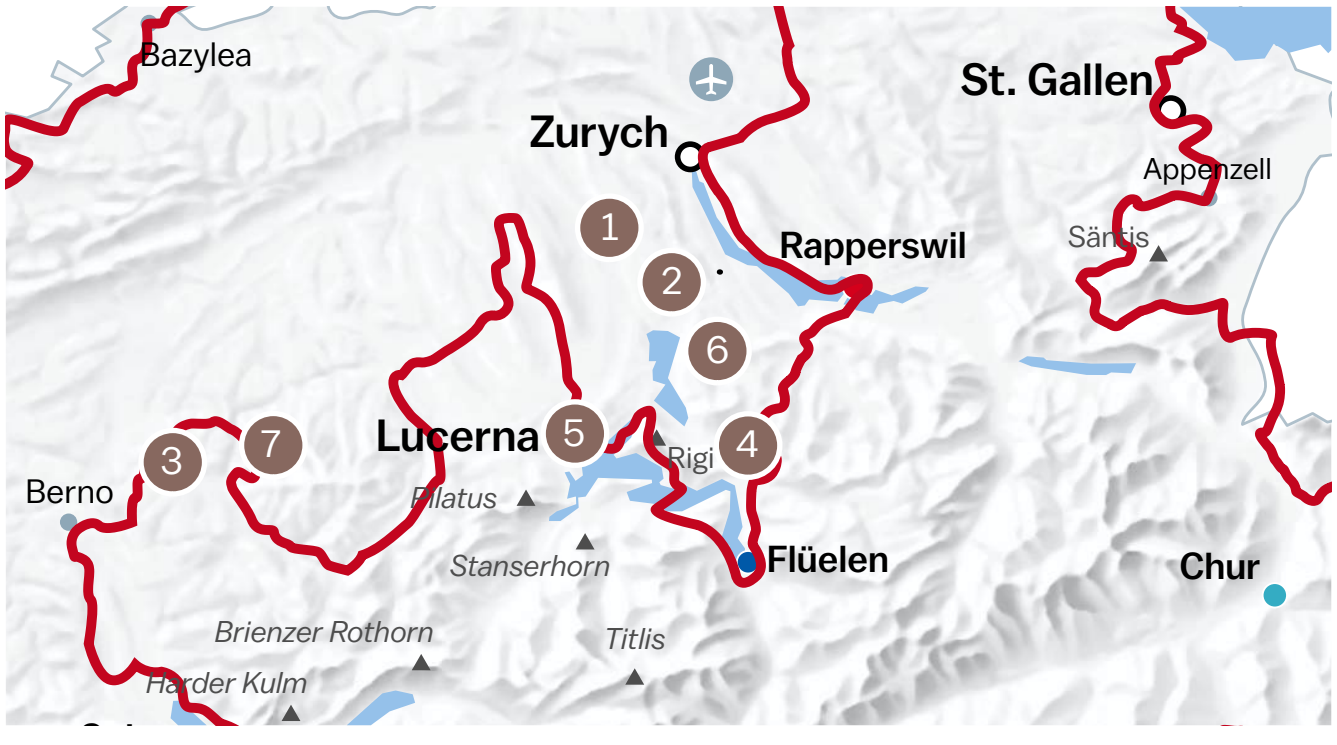
Nigdzie indziej na świecie nie ma takiego skoncentrowania atrakcji połączonego z tak malowniczymi widokami. Trasa Grand Tour of Switzerland, która pozwala zobaczyć w czasie jednej wycieczki najważniejsze miejsca w Szwajcarii, niedawno obchodziła dziesiąte urodziny

Grand Tour of Switzerland (GToS), czyli Wielka Podróż, to pętla o długości 1643 km wytyczona bocznymi malowniczymi drogami. Wiedzie przez cztery regiony językowe, pięć alpejskich przełęczy, 22 miasta i wzdłuż 22 jezior. A przede wszystkim – zahacza o wszystkie ważne i ciekawe miejsca w kraju. Znajduje się na niej 44 największych atrakcji, w tym wszystkie 13 wpisane na listę UNESCO. Oprócz tego, jeśli zjedzie się zaledwie kilkanaście kilometrów w bok, można zrobić ponad setkę ciekawych wycieczek. To wszystko pozwala w czasie jednej podróży odwiedzić najciekawsze muzea, zachwycić się historycznymi budowlami i małymi wsiami, wjechać kolejkami na najwyższe szczyty, wędrować po rozległych halach wśród szmaragdowych jezior i złocących się jesiennych lasów. Pod koniec zaś odpocząć w gorących źródłach albo odwiedzić gwarne miasta.

Trasa została podzielona na 12 odcinków, na spokojne pokonanie całości potrzeba co najmniej ośmiu dni. Można jechać w obu kierunkach, także samochodem elektrycznym, na szlaku jest gęsta sieć stacji ładowania.

Wielka podróż przez serce kraju

Przez Centralną Szwajcarię przebiega ósmy odcinek trasy Grand Tour – z Berna do Zurychu. Jest jej jedynym fragmentem, gdzie można zjechać z lądu na wodę i przeprawić się promem przez Jezioro Czterech Kantonów. To nie lada gratka, bo choć statków na tym akwenie jest dużo, to tylko na połączeniu Gersau – Beckenried można przewozić także samochody.

1

Einsiedeln, jedno z najważniejszych miejsc pielgrzymkowych w kraju: barokowy kompleks w górskiej scenerii nad jeziorem z imponującą biblioteką, w której znajduje się ćwierć miliona ksiąg, w tym wiele tysiącletnich rękopisów.

2

Schwyz, stolica kantonu o tej samej nazwie, a w nim: centrum kultowych scyzoryków Victorinox i muzeum, w którym znajduje się dokument założycielski Konfederacji Szwajcarskiej.

3

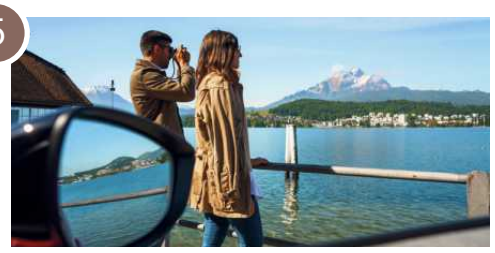
Dolina Emmental z lekkimi pagórkami, pięknymi krajobrazami, kultową trasą rowerową Herzroute (można wypożyczyć także rower elektryczny). W Affoltern znajduje się pokazowa serowarnia emmentalera.

4

Kaplica Wilhelma Tella w Siskikon: to tu legendarny bohater wyskoczył z łodzi, gdy uciekał austriackiemu gubernatorowi. Na przeciwległym brzegu znajduje się łączka Rütli, gdzie w 1291 r. trzy kantony zjednoczyły się w konfederację.

5

Lucerna, w której życie miejskie pięknie łączy się z naturą – **więcej str. 8.**

6

Hallwyl, jeden z najpiękniejszych zamków w kraju, zbudowany w XI w. na wyspie utworzonej przez rzeczkę Aabach.

7

Entlebuch, dziki zachód w wersji alpejskiej. W dole rozległe wrzosowiska, torfowiska, potoki, wyżej surowe wapienne formacje krasowe. Żaden inny rezerwat w kraju nie posiada tylu skarbów przyrody.

eprasa.pl b56b8b568d

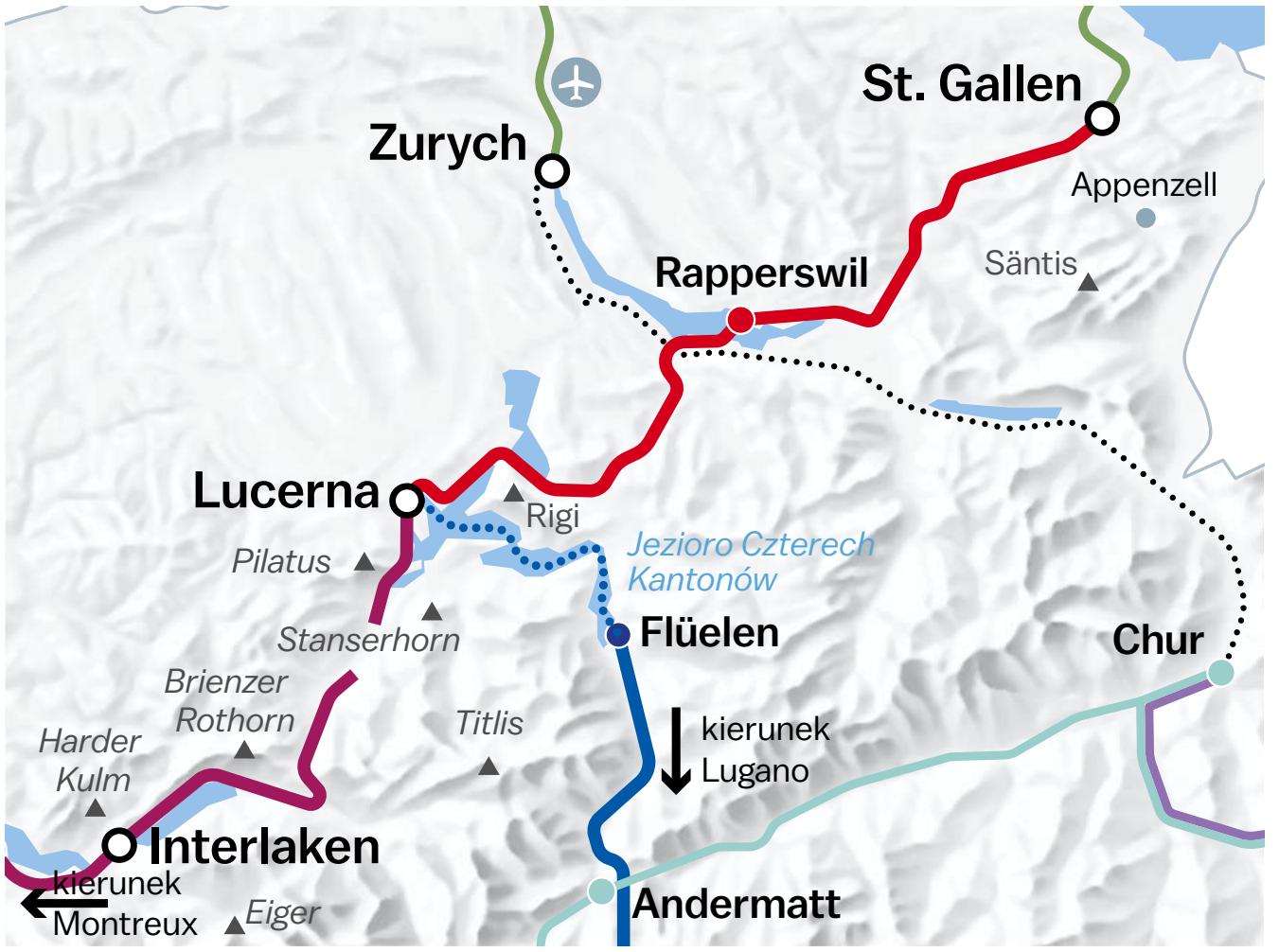
Przygoda na torach

Grand Train Tour (GTToS) to wielka podróż w wersji pociągowej i to nie byle jakiej, bo na pokładach panoramicznych ekspresów. Zasiadasz wygodnie w fotelu, a najlepsze szwajcarskie widoki zmieniają się za oknem same. Łącznie ma 1280 km. Tworzą ją najciekawsze odcinki najpiękniejszych tras, które łączą się w kilku punktach, co pozwala na stworzenie własnej wersji wielkiej podróży. Wsiadacie, kiedy chcecie, i wysiadacie tam, gdzie chcecie, a potem jedziecie dalej. Bardzo ekologicznie, produkując 27 razy mniej CO^2 niż w czasie podróży autem.

W skład GTToS wchodzą oczywiście dwa najsłynniejsze szwajcarskie pociągi, czyli panoramiczne ekspresy Bernina i Lodowcowy. Ten pierwszy jest jedynym pozwalającym pokonać Alpy z południa na północ trasą naszpikowaną widokami i cudami techniki: niezwykłymi tunelami, wiaduktami i mostami. Drugi, nazywany najwolniejszym ekspresem świata, toczy się z kurortu St. Moritz pod Matterhornem (stacja Zermatt). Warto jednak wypróbować też inne, mniej oblegane ekspresy przemierzające jesienną Szwajcarię.

Lucerna jest dobrym punktem startowym dla trzech linii z trasy Grand Train Tour.

1. Ekspres Przedalpejski
2. Ekspres Panoramiczny Gotarda
3. Lucerna – Interlaken – Montreux, czyli GoldenPass

Inna twarz Szwajcarii

Ekspres Przedalpejski, Lucerna – Rapperswil – St. Gallen
125 km, 2 godz.

Najlepsze, najbardziej urokliwe połączenie centralnej i wschodniej Szwajcarii pozwala zobaczyć jej inną łagodniejszą twarz – nie tylko lodowce i skały, ale też rozległe doliny, równiny, zielone wzgórza, a wszystko to z zachwycającym widokiem na alpejskie szczyty na horyzoncie.

Ekspres Panoramiczny Gotarda, Lucerna – Lugano
180 km, 5,5 godz.

Niby nieduża odległość, a różnice ogromne: inne widoki, kultura. Pierwszy odcinek, z Lucerny do Flüelen, pokonacie na pokładzie parowca historyczną trasą przez Przełęcz Gotarda. Ekspres kursuje tą trasą latem i jesienią (w tym roku do 18.10). Zimą i wiosną jedzie przez nowy, najdłuższy na świecie tunel kolejowy na Przełęczy Gotarda.

Ekspres Złotej Przełęczy (GoldenPass), Lucerna – – Interlaken – Montreux
167 km, 3 godz.

Bardzo fotogeniczna trasa ze wspaniałymi panoramicznymi widokami na pocztówkowe jeziora Brienz i Thun. Warto wysiąść i popłynąć w rejs. Na ostatnim fragmencie – ze Zweisimmen do Montreux – kursuje luksusowy pociąg z wagonami stylizowanymi na czasy belle époque.

Na przejechanie całej trasy Grand Train Tour wystarczy jeden bilet. Swiss Travel Pass (STP) łącznie obejmuje aż 29 tys. km sieci transportu publicznego: pociągów, autobusów, statków, niektórych kolejek górskich.
W przypadku ekspresów Gotarda, Bernina i Lodowcowego obowiązują dodatkowe opłaty za rezerwację miejsc.

eprasa.pl b56b8b568d

Magiczna kraina dla każdego

Najbardziej spektakularne widoki, różnorodne góry, niezapomniane doświadczenia, rekordowe kolejki w kategoriach: wiek, stromość, niezwykłość. Region Lucerny, nazywany „bramą do serca kraju", to niezwykła mieszanka krajobrazów, przyrody, kultury i historii. Każdy znajdzie tu coś dla siebie: rozrywki miejskie w Lucernie, spokój urokliwych wsi, piękno i rejsy po Jeziorze Czterech Kantonów, górskie wędrówki. Na szlaki dostaniecie się łatwo i widokowo – kolejkami i wyciągami.

Jesień w regionie jest czasem szczególnym. Przejrzyste powietrze pozwala lepiej niż zwykle podziwiać alpejską panoramę, w dodatku namalowaną ciepłymi kolorami. Nic, tylko ruszyć na szlak, wycieczkę statkiem, za dnia odkryć urocze wsie, a wieczorem – kulturalne wydarzenia Lucerny.

Wielka szóstka, czyli najwspanialsze góry w rejonie

1

PILATUS (2132 m n.p.m.) – nazywany górą smoków, na który wjedziecie najbardziej stromą kolejką świata **– WIĘCEJ NA STR. 10.**

3

RIGI (1797 m n.p.m.) – malowniczy i rozległy masyw oblany z trzech stron wodami jezior, nazywany Królową Gór. Panoramiczne widoki na 13 jezior i całe Alpy Szwajcarskie. Na górę wjeżdża najstarsza w Europie kolejka wąskotorowa (1871 r.).

5

BRIENZER ROTHORN (2350 m n.p.m.) – szczyt z widokiem na Pilatus, Rigi oraz turkusowe jezioro Brienz. Plus nostalgiczna podróż staromodnym pociągiem z lokomotywą parową w odkrytych wagonikach.

2

TITLIS (3062 m n.p.m.) – z futurystyczną wieżą widokową, najwyżej położonym mostem wiszącym i obrotową gondolą **– WIĘCEJ NA STR. 11.**

4

STANSERHORN (1898 m n.p.m.) z obrotową platformą widokową przy restauracji na szczycie. Wjedziecie tu futurystyczną, dwupoziomową gondolą CabriO. Jej dolny poziom jest panoramicznie przeszklony, górny to otwarty taras widokowy.

6

STOOS – nie góra, ale górska wieś wolna od ruchu samochodowego. Wjazd koleją linową, która wygląda jak futurystyczna gąsienica. Na górze – wiele szlaków.

Najlepsze punkty widokowe blisko Lucerny

SONNENBERG – nieduża góra na obrzeżach, teren rekreacyjny dla mieszkańców Lucerny. Można nań wejść albo wjechać kolejką z Kriens.

7

CHÂTEAU GÜTSCH – zamek ponad miastem, dojazd kolejką linową, w lesie dookoła jest wiele tras na spacery.

8

HAMMETSCHWAND – najwyżej położona w Europie winda zewnętrzna. W niecałą minutę wjeżdża ponad 150 metrów – na platformę widokową na wysokości 1132 m n.p.m.

9

eprasa.pl b56b8b568d

Parostatkiem z widokami

Jezioro Czterech Kantonów jest piękne i niezwykłe: ma nieregularną linię brzegową, wiele głębokich zatok przypominających fiordy. Z racji tego nietypowego kształtu i gór dookoła od zawsze łatwiej niż lądem po okolicy podróżowało się drogą wodną. Półtora wieku temu powstała tu pierwsza w kraju flota śródlądowa. Dziś w jej skład wchodzą i zabytkowe parowce, i nowoczesne katamarany. Ich bazą jest Lucerna, z przystani startuje wiele rejsów widokowych i tematycznych. Wrażenia jesienne są podwójne, bo złote góry odbijają się w spokojnych o tej porze roku wodach.

A skąd sama nazwa? Nawiązuje do czterech przylegających do niego kantonów. Poza Lucerną są to: Schwyz, Uri i Unterwald. Trzy ostatnie w 1291 r. zawarły przymierze, od którego zaczęła się historia Konfederacji Szwajcarskiej.

OD ŚNIADANIA PO KOLACJĘ. Na rejsach kulinarnych serwowane są świeżo przygotowane dania regionalne i produkty lokalne, np. specjały serowe czy słynne szwajcarskie wino, wyśmienite tak, że właściwie w całości spożywane w kraju. Można popłynąć na śniadanie, brunch, lunch albo kolację, a najlepiej na wszystkie, bo wraz ze słońcem zmieniają się kolory otoczenia i wody.

POŁĄCZENIE IDEALNE: REJS I SPACER WŚRÓD KASZTANOWCÓW. Oto propozycja dla każdego, także rodzin i osób mniej sprawnych: rejs i wędrówka, a właściwie spokojny spacer przez piękne tereny. Najpierw rejs z Lucerny do Gersau, czyli historycznej miejscowość położonej pięknie między jeziorem i południowym zboczem masywu Rigi. Okolicę nazywa się Riwierą Centralnej Szwajcarii. I właśnie przez nią wiedzie 7-kilometrowy łatwy i dobrze oznakowany szlak do Vitznau. Wytyczono go przez łąki, wśród starych kasztanowców, głównie po płaskim, z kilkoma mało wymagającymi podejściami na punkty widokowe. Z położonego w zatoce Vitznau startuje kolejka na Rigi, do Lucerny zaś można wrócić statkiem.

STATKIEM, KOLEJKĄ I HISTORYCZNYM SZLAKIEM. Różnorodna wycieczka na cały dzień w miejsce, gdzie zaczęła się historia Szwajcarii. Zaczynamy od dwugodzinnego rejsu z Lucerny do Treib z widokiem na spektakularny fiordowy krajobraz i wysokie klify. Tuż przy przystani znajdują się: historyczna restauracja oraz dolna stacja kolejki linowo-terenowej. Starodawny czerwony wagonik pnie się na wysokość 800 m n.p.m. do wsi Seelisberg. Z urokliwej, położonej na płaskowyżu miejscowości rozciągają się fantastyczne widoki na jezioro i góry. Warto ruszyć na szlak prowadzący na łąkę Rütli, gdzie w 1291 r. podpisano traktat dający początek Konfederacji Szwajcarskiej.

eprasa.pl b56b8b568d

Miasto wielu możliwości

Lucerna to miasto marzenie, w którym każdy znajdzie coś dla siebie, a w weekend przeżyje tyle, co gdzie indziej w tydzień.

Bajeczne jest już samo jej położenie: na północno-zachodnim krańcu Jeziora Czterech Kantonów, w miejscu, gdzie wypływa z niego rzeka Reuss i w otoczeniu majestatycznych szczytów. Na wiele z nich można się dostać autobusem albo kolejką – prawie jak do parku miejskiego. Sama Lucerna jest kompaktowa, świetna do zwiedzenia pieszo, tym bardziej że urocza starówka jest wolna od ruchu samochodowego. Na fasadach kamienic z charakterystycznymi mansardami znajduje się ponad 200 murali obrazujących historię i tradycję miasta oraz jego mieszkańców. Najstarsze pochodzą z XVI w., najnowszy z 2023 r. przypomina o ochronie środowiska.

Jesień w Lucernie jest szczególna, można się cieszyć i naturą, i życiem miejskim. Znajdziecie tu wspaniałe muzea, wystawy, restauracje z lokalną kuchnią, oryginalne butiki na zakupy. I nawet jeśli trafi się dzień gorszej pogody, nie będziecie się nudzić. Można np. wybrać się do którejś z fabryk i popatrzeć od zaplecza, jak powstają lokalne sery, czekolada czy dmuchane szkło.

Trzeba zobaczyć koniecznie

• **Most Kapliczny**, ikona i znak rozpoznawczy Lucerny. Najstarszy kryty drewniany most świata (1332 r.) ozdobiony świerkowymi panelami, na których namalowano sceny z życia i historii. Przecina zygzakiem rzekę Reuss, obok stoi charakterystyczna Wieża Wodna.

• **Lew Lucerny**, ogromna płaskorzeźba w skalnej grocie. Upamiętnia mało znaną kartę historii: szwajcarskich gwardzistów broniących króla Francji Ludwika XVI. Polegli w walce z rewolucjonistami, którzy wdarli się do Pałacu Tuileries.

• Futurystyczny **budynek KKL**, czyli centrum kulturalno-kongresowego, wydaje się wtapiać w wody jeziora. We wspaniałej kolekcji sztuki z XIX i XX w. znajdują się dzieła m.in. Renoira, Moneta, Picassa, Kaninskiego.

• **Mury miejskie Musegg**, w średniowieczu otaczały Lucernę podwójnym pierścieniem. Zachowało się dziewięć z dziesięciu wież, Zyt i Männl to świetne punkty widokowe. Mury są też ostoją rzadkich gatunków ptaków.

Jesienne wydarzenia

• 19-27 września, **World Band Festival**, na którym występują najlepsze orkiestry dęte świata. Grają wszystko: od swingu przez jazz po muzykę ludową; koncert otwarciowy na świeżym powietrzu na Placu Europejskim.

• 3-18 października, **targi jesienne**, czyli jedno z najważniejszych dorocznych wydarzeń. 90 stoisk w Parku Inseli, lunaparki na placach Europejskim i Dworcowym, stoiska z lokalnym jedzeniem w całym mieście.

• 25 października, **Swiss City Marathon**, jeden z największych szwajcarskich maratonów, równolegle odbywają się półmaraton i krótsze biegi.

• **Lucerne Visitor Card** uprawnia do darmowych przejazdów autobusami, pociągami, kolejkami w mieście i 10 km od niego, daje zniżki do muzeów, na rejsy, dostęp do internetu w wielu hotspotach. Kartę dostają goście hoteli w Lucernie, jest ważna od dnia przyjazdu do dnia wyjazdu.

eprasa.pl b56b8b568d

Przeżyć, a nie tylko zobaczyć

To muzeum łamie stereotypy, że transport może być ciekawy tylko dla pasjonatów zainteresowanych techniką. Po wizycie w nim nawet humaniści i nobliwe damy z wypiekami na twarzy będą opowiadać o helikopterach. Albo o Marsie, żarówce czy czekoladzie, bo w wystawy sprytnie wpleciono nie tylko pojazdy.

Otwarte w 1959 r. Muzeum Transportu w Lucernie jest najczęściej odwiedzanym muzeum w Szwajcarii. Na ogromnym terenie zgromadzono ponad 3 tys. obiektów, bo trudno je nazywać jedynie eksponatami – są tu także np. pokazy multimedialne czy symulatory. Dzięki nim można pilotować helikopter, doznać stanu nieważkości, odbyć wirtualny spacer po Marsie czy wspinaczkę na Matterhorn. Całkiem realnie zaś – wejść na pokład starej lokomotywy, okrętu podwodnego czy zmienić oponę w bolidzie Formuły 1.

Kolekcja dokumentująca historię transportu jest podzielona na kilka głównych sekcji – transport: drogowy (np. powozy, kultowe samochody); kolejowy (pierwsza szwajcarska lokomotywa elektryczna, kolejki górskie, stare reklamy); morski (replika pierwszego na świecie statku pasażerskiego); lotniczy z kosmicznym. A poza tym...

RAJ DLA CZEKOLADOHOLIKÓW. Chocolate Adventure to część muzeum ukazująca historię jednego z najsłynniejszych szwajcarskich produktów eksportowych. Można go tu doświadczyć wszystkimi zmysłami. Interaktywna multimedialna wystawa pokazuje historię odkrycia czekolady i jej produkcję od ziarenka kakao rosnącego w lesie tropikalnym po tabliczki w sklepie. Oczywiście można też próbować: degustację przygotowują mistrzowie spod znaku Lindt.

SPACER W GWIAZDACH. Planetarium to kopuła o średnicy 18 metrów, na której pokazane jest całe nocne niebo z odległymi planetami i galaktykami. Cuda astronomii na bieżąco wyjaśniają komentatorzy. Goście mogą tu też doświadczyć wirtualnych spacerów kosmicznych.

SKĄD SIĘ BIERZE ŚWIATŁO W ŻARÓWCE. Experience Energy! to stała wystawa interaktywna w osobnym budynku. Wyjaśnia, jak powstaje i dociera do nas energia oraz jak może wyglądać jej zrównoważona przyszłość. Duża cyfrowa kula pod sufitem wizualizuje globalne zużycie energii i wynikające z tego emisje gazów cieplarnianych. Inne instalacje pokazują, jak funkcjonują europejskie sieci energetyczne czy jak energia przepływa przez miasta – także Lucernę.

KAPITANIE, PRZYBIJ DO PORTU. Najnowsza wystawa „Porty Renu – nasza brama na świat" pokazuje, jak Ren łączy Szwajcarię z globalnymi szlakami handlowymi i międzynarodowymi rynkami. Można tu poznać zawody związane z żeglugą i infrastrukturą portową, a interaktywne symulatory pozwalają sterować statkiem czy nawigować przez śluzy. Można też wejść – już realnie – do kabiny starego statku rzecznego.

eprasa.pl b56b8b568d

Wydawnictwo promocyjne zawiera materiały dostarczone przez **Switzerland Tourism - mojaszwajcaria.pl**

Cuda z góry tajemnic

Weź dojrzewające złote lasy, dopraw ostrą jazdą kolejką, na deser dodaj pyszne widoki. Powstanie danie smakowite, nie mylić ze smokowitym

Pilatus (2132 m n.p.m.) to imponujący masyw nad Jeziorem Czterech Kantonów, z którego rozciąga się wspaniały widok na 73 szczyty, pięć jezior, Lucernę i chmury spowijające doliny. Przez wieki uważano go jednak za miejsce przeklęte, bo w jeziorku na zboczu miał zostać pochowany Poncjusz Piłat; inne legendy mówiły o smokach mieszkających w jaskiniach. Wejście na szczyt było więc zakazane. Na szczęście to już dawno przeszłość i dziś można dotrzeć nań pieszo, kolejką albo połączyć ją z rejsem statkiem.

Najpiękniejsze kolory jesieni

Niewiele chwil oddaje tak wspaniale magię jesieni i jej barw jak wschód słońca. Budzący się do życia świat i zmieniające się kolory można obserwować z pokładu kolejki wjeżdżającej na Pilatus tuż przed świtem. Wrażenia są co najmniej podwójne, bo nie jest to zwykła kolejka. Czerwony, pnący się niemal pionowo wagonik jest najbardziej stromą zębatką świata. Startuje z Alpnachstad i na długości 4,6 km pokonuje 1635 m przewyższenia.

Złota Podróż

Najlepszym sposobem na doświadczenie pełnej przygody jest Złota Podróż. Wjazd i zjazd odbędą się czterema środkami transportu, za to z jednym biletem w ręku. Start z Lucerny statkiem przez Jezioro Czterech Kantonów do Alpnachstad, gdzie przesiądziecie się do słynnej zębatki na szczyt. Zjazd panoramiczną gondolą Dragon Ride do stacji Fräkmüntegg, stamtąd gondolą do miejscowości Kriens połączonej z Lucerną autobusami miejskimi.

Piesze szlaki na każde nogi

W masywie wyznaczono sieć tras zarówno na relaksujące spacery, jak i bardziej wymagające wędrówki. To świetny sposób, żeby się nacieszyć złocącymi się lasami, potężnymi, białymi klifami i rozległymi, panoramicznymi widokami. Jesieni w 100-procentowym wydaniu można doświadczyć na przykład na szlaku zataczającym pętlę przez „smocze wrzosowisko" tuż przy stacji Fräkmüntegg. Warto też wypróbować szlak smoczy prowadzący między jaskiniami i szczelinami, w których miały mieszkać te stwory.

Dla poszukiwaczy mocniejszych wrażeń

Na stacji Fräkmüntegg znajduje się duży park linowy z dziesięcioma trasami o różnym poziomie trudności. A w nim niezwykła tyrolka zawieszona 8 m nad ziemią i ponad koronami drzew, pofruniecie na niej z prędkością 12 km na godz. Po sąsiedzku można przenocować w sposób równie ekscytujący – w namiotach zawieszonych między drzewami (jesienią tylko dla grup powyżej 10 osób).

Nocleg nad chmurami

Przy górnej stacji kolejki zębatej (2073 m n.p.m.) są dwa hotele – zabytkowy czterogwiazdkowy Pilatus-Kulm i nieco skromniejszy Bellevue. Pozwalają delektować się widokami w ciszy i spokoju, bez tłumu wjeżdżającego na szczyt w ciągu dnia.

Uczta pod gwiazdami

Oba hotele serwują posiłki, także tradycyjne i przygotowane z sezonowych składników. Warta grzechu jest czterodaniowa kolacja w zabytkowej, pięknej Sali Królowej Wiktorii. Monarchini wjechała na szczyt w 1868 r. – z fasonem, na mule!

eprasa.pl b56b8b568d

Obrotową gondolą na fruwający most

Titlis, jeden z najwyższych szczytów (3062 m n.p.m.) Alp Berneńskich, góruje nad wsią Engelberg położoną urokliwie na wysokości 1 tys. m n.p.m. Góra jest świetnym miejscem na rozmaite aktywności, już samo dostanie się na nią jest dużą przygodą. A wygląda tak: wąskotorówka z Lucerny do Engelbergu, nowoczesna gondola Titlis Xpress, po niej kolejna – Titlis Rotair, czyli pierwsza na świecie obrotowa kolejka linowa. Frunie na górną stację (3020 m n.p.m.), zapewniając panoramiczne widoki na lodowiec, jeziora i jesienne góry. Ze stacji można przejść korytarzem wykutym w lodowcu na most Titlis Cliff Walk, czyli najwyżej zawieszony most Europy (3041 m n.p.m.), następnie wziąć głęboki oddech, ale absolutnie nie zamykać oczu i przespacerować się po nim, bujając nad 500-metrową przepaścią. Po spokój wracamy na futurystyczną wieżę widokową TITLIS Tower z platformą Horizon Deck zawieszoną 55 m nad lodowcem. Są tu także panoramiczna restauracja Joseph's oraz – takie rzeczy tylko w Szwajcarii – ekskluzywny butik zegarków Rolex.

Jeden z najpiękniejszych szlaków widokowych

Oto propozycja na poznanie zupełnie innej, spokojnej i relaksującej twarzy tej samej góry. Zamiast jechać z Engelbergu gondolą Titlis Xpress do końca, wysiadacie na stacji pośredniej Trübsee położonej na skraju malowniczej doliny, w której znajduje się jezioro o tej samej nazwie. Tu zaczyna się Szlak Czterech Jezior uważany za jeden z najpiękniejszych pod względem widoków w całej Szwajcarii. Łączy wszystko, co można sobie wymarzyć: zróżnicowane ścieżki, fantastyczne widoki z Titlisem włącznie, niebieskie jeziora, romantyczne górskie chaty, można na nim też spotkać świstaki. Wysiłku wymaga tylko pierwszy fragment prowadzący wzdłuż jeziora Trübsee do przełęczy Jochpass (2209 m n.p.m.), można tu też wjechać kolejką krzesełkową. A dalej to już bułka z masłem, a właściwie z widokami. Szlak prowadzi wzdłuż jezior: Engstlensee, Tannensee i Melchsee, opcjonalnie można go przedłużyć o Blausee i mokradła. Po drodze jest dużo miejsc piknikowych, w dwóch jeziorach można się wykąpać – o ile jesień jest wciąż ciepła, uroku dodają górskie wsie, hotele, podzwaniające dzwonkami krowy. Szlak jest otwarty do końca października.

- **Długość: 11-21 km**
- **podejścia: 230 m**
- **zejścia: 510 m**
- **czas przejścia: 3,5-7 godz.**
- **poziom trudności: średni, poradzą sobie dzieci**

Śladami słynnego sera

Propozycja dla najmłodszych i rodzin, wędrówka może nieco leniwa, ale za to fascynująca. Szlak Sbrinz poprowadzono drogami, którymi wiodła historyczna trasa handlowa z Lucerny i Engelbergu do Domodossoli we Włoszech. Transportowano nią na południe słynny ser sbrinz. Na odcinku Trübsee – Untertrübsee znajduje się sześć stacji z interaktywnymi zabawami i zagadkami.

Jesienne narty czas zacząć

Region Titlis oferuje jeden z najdłuższych sezonów narciarskich w Szwajcarii. Zaczyna się on już 10 października, co oznacza, że na lodowcu można szusować z widokami na mieniącą się złotem dolinę Engelbergu. Chyba nie ma bardziej idealnego połączenia dwóch pór roku.

eprasa.pl b56b8b568d

Pomysły na jesień w Szwajcarii

www.MojaSzwajcaria.pl to polskojęzyczna strona szwajcarskiej organizacji turystycznej Switzerland Tourism. A na niej m.in. informacje praktyczne, opisy miejsc, możliwość zamówienia broszur.

Warto wiedzieć

• Szwajcaria nie należy do UE, ale od 2008 r. jest w strefie Schengen. Na granicach prowadzi się kontrolę celną, do wjazdu wystarczy dowód osobisty.

• Walutą jest frank szwajcarski, 1 frank to ok. 4,6 zł. W wielu miejscach można płacić w euro, w takim wypadku reszta jest zwykle wydawana we frankach po kursie dnia.

• Karty kredytowe są akceptowane w wielu miejscach, ale nieco rzadziej niż w Polsce. Czasem – od określonej kwoty minimalnej.

• W wielu miejscach (kawiarnie, hotele, dworce, muzea, hotspoty w miastach) jest darmowe wi-fi. Jeśli chcecie mieć je cały czas, najlepiej kupić lokalne karty prepaid, np. Swisscom, Salt. Transmisja danych w roamingu jest bardzo droga, najlepiej wyłączyć tę funkcję. Rozmowy w roamingu – ok. 5 zł za minutę. Dobrze się sprawdza eSIM.

• Szwajcaria jest w strefie europejskiego ubezpieczenia zdrowotnego (karta EKUZ), ale podobnie jak w innych krajach obowiązują lokalne reguły i np. do niektórych wizyt, procedur trzeba dopłacić. EKUZ nie obejmuje także kosztów akcji ratunkowych czy transportu medycznego do kraju, konieczne jest dodatkowe ubezpieczenie.

• Strefa czasowa: ta samo co w Polsce, obowiązuje czas letni i zimowy.

• Elektryczność. Wtyczki i kontakty - zwykle trzybolcowe, płaskie wtyczki do nich pasują. W razie potrzeby adaptery można kupić np. w sklepach Coop, Migros, hotele zwykle wypożyczają je za kaucją.

Jak dojechać

• Bezpośrednie połączenia lotnicze z Warszawy, Krakowa, Wrocławia, Poznania i Gdańska do Zurychu – szwajcarskie linie SWISS. LOT lata z Warszawy do Zurychu i Genewy, Wizzair – z kilku polskich miast do Bazylei, EasyJet z Krakowa do Genewy i Bazylei.

• Pociągiem: najłatwiej przez Berlin, skąd co dwie godziny odjeżdża szybki pociąg ICE do Bazylei, podróż trwa 7 godzin.

• Autem: z południa Polski da się dojechać w ciągu jednego dnia (ok. 1 tys. km). Do poruszania się po autostradach potrzebna jest winieta, można ją kupić np. na granicy, stacjach benzynowych, kosztuje 40 franków (za dany rok kalendarzowy) www.e-vignete.ch.

Nie musi być drogo

• Woda pitna – za darmo w każdym kranie. Jest też dużo publicznych źródełek i fontann.

• W dużych supermarketach (Coop, Migros) są bufety z sałatkami i gorącymi daniami na wynos, w niektórych działają samoobsługowe restauracje oferujące danie dnia – od 10 CHF. Menu dnia w restauracjach w miejscach turystycznych – ok. 15-20 CHF. Na śniadanie najlepiej wybrać się do piekarni.

• W wielu miastach i kantonach goście spędzający co najmniej jedną noc w hotelu, pensjonacie dostają karty uprawniające do darmowego transportu, często także zniżek na lokalne atrakcje.

Kraj dla każdego

• Świetnie rozwinięta infrastruktura dla osób z niepełnosprawnościami. Do wózków przystosowane są wejścia do budynków publicznych, muzeów, sklepów, transportu publicznego, także kolejki górskie czy platformy widokowe.

• Szwajcaria jest bardzo przyjazna rodzinom i dzieciom, miejsca noclegowe i restauracje mają kąciki zabaw, specjalne krzesełka itd. Muzea, wystawy, inne – darmowe wejścia dla dzieci do lat 6, w niektórych nawet 12.

• Wiele hoteli, pensjonatów, kempingów przyjmuje gości ze zwierzętami, ok. 10-20 CHF za dobę.

Szwajcaria w pigułce

Powierzchnia – 41 285 km kw., w tym: 58 proc. pokrywają Alpy
Kantony – 26
Siedziba rządu – Berno
Populacja – ok. 8,85 mln mieszkańców
Języki – niemiecki, francuski, włoski, retoromański
Najwyższy szczyt – Dufour w masywie Monte Rosa, 4634 m n.p.m.
Najniższy punkt – jezioro Lago Maggiore (Ticino) 193 m n.p.m.
Liczba jezior – 1484
Liczba lodowców – 140

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

wyborcza.pl
wyborcza TV
18-24 WRZEŚNIA 2026
VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„KRWAWA OFIARA”. GLINIARZE UMIERAJĄ NA SŁUŻBIE
S. 4-5

„WARTOŚĆ SENTYMENTALNA”. LAWINA EMOCJI
S. 6

LALKA

Adaptacja na miarę naszych czasów S. 2-3

e-prasa.pl b56b8b5684

VOD

Sandra Drzymalska i Tomasz Schuchardt jako Łęcka i Wokulski w serialowej adaptacji Netfliksa. To historia o miłości i schyłku starego świata

LALKA pełna niespodzianek

To nie jest „Lalka", a jednak tak bardzo jest „Lalką". Adaptacja na miarę naszych czasów.

To nie jest powieść, którą znam ze szkoły, a którą z czasem uznałam za najwybitniejszą polską powieść w ogóle. To jej obraz, przetworzony przez artystów, którzy doskonale ją znają i rozumieją, ale chcą przedstawić ją współczesnemu widzowi. Odejmują z niej pewne wątki i dodają własne, nie zapominając jednak ani na moment, o kim i o czym opowiadają.

Brawurowa interpretacja Prusa

A opowiadają o schyłku starego świata i o ludziach, którzy w tych okolicznościach potrafią albo nie potrafią się odnaleźć. Opowiadają też o miłości – w końcu to ona jest kołem zamachowym tej historii. Kupiec Stanisław Wokulski zakochuje się w arystokratce Izabeli Łęckiej i postanawia ją zdobyć. Mimo różnic klasowych, majątkowych i doświadczeń. Jak mówi w serialu „Lalka" jego przyjaciel Ignacy Rzecki: „Gdyby on tyle energii, tyle sił włożył w co innego, nie w Łęcką, to w każdej dziedzinie osiągnąłby szczyt".

Nie będę się zajmować tym, czego w serialu nie ma. Każda adaptacja, a nawet ekranizacja, bo choć w słownikach nie znajdziemy takiego rozróżnienia, dla mnie pierwsza zakłada większą swobodę, a druga zdecydowanie większą wierność w przeniesieniu literackiego pierwowzoru na scenę czy ekran, musi dokonywać wyborów. Powieść Prusa ma około 600 stron. Nie ma szans, żeby zmieściła się w całości, nawet w sześciu godzinnych odcinkach.

I nie na tym polega sztuka.

W napisanym przez Pawła Demirskiego, Jagodę Dutkiewicz i Pawła Maślonę, a wyreżyserowanym przez tego ostatniego serialu wielu postaci i wątków z Prusa nie ma. Są za to takie, których pisarz w powieści by nie umieścił. Jedne dlatego, że były dla niego oczywistością – żył w opisywanej przez siebie epoce, inne zapewne nie mieściłyby mu się w głowie. Całość jest jednak spójna, żywa i trójwymiarowa. Pełna energii. I bardzo, bardzo mi bliska.

Wokulski i Łęcka na miarę czasów

I rzeczywiście ten podział istnieje. W pierwszych trzech odcinkach poznajemy kupca Stanisława Wokulskiego (Tomasz Schuchardt), dość nowoczesnego człowieka czynu, który, zdobywszy ogromny majątek na wojnie, postanawia starać się o rękę arystokratki Izabeli Łęckiej (Sandra Drzymalska).

Jego przyjaciel i współpracownik Rzecki (Dariusz Chojnacki) jest zrozpaczony, uważa to zauroczenie za bezsensowne i przynoszące jedynie straty. Ale co ma począć ten już nie naj-

eprasa.pl b56b8b568d

młodszy subiekt? Bo tu pojawia się pierwsza zmiana – Rzecki nie jest tkwiącym w napoleońskiej przeszłości safandułą, kotwiczącym Wokulskiego w starych czasach. Jest jego niewiele starszym przybocznym, kimś, kto mówi: „my", „nasze pieniądze", „nasz sklep".

Łęcka tymczasem odkrywa, że życie, do którego przywykła, może się za chwilę skończyć. Niedawno nauczyła się słowa „oszczędzanie" i szczerze go nienawidzi. Przez nie po eleganckim mieszkaniu, które dzieli z ojcem (Jacek Braciak) i kuzynką Florentyną (Julia Wyszyńska), krząta się niewykwalifikowana pokojówka Marianna (Maria Kania). Bo tylko na taką Łęckich jest w tym momencie stać.

Czego Izabela nie wie, to fakt, że Marianna jest prostytutką, którą w jej domu umieścił Wokulski za radą jej własnego kuzyna Starskiego (Piotr Pacek). I obojgu płaci za informacje na jej temat.

Świat, do którego nie należą

Kupiec stara się dołączyć do towarzystwa, szansy upatrując w Łęckim, który rozpaczliwie potrzebuje pieniędzy. Zwłaszcza po tym, gdy płoną barki z maszynami, które zakupił za ostatni grosz do spółki z baronem Krzeszowskim (Piotr Adamczyk), a spodziewane zyski idą z dymem. I rzeczywiście Łęcki zostaje przewodnikiem Wokulskiego.

Łęcka ma swoje towarzystwo, o którego akceptację, a może po prostu admirację, zabiega. To Eliza Orzeszkowa (Agnieszka Grochowska) i kobiety zgromadzone wokół niej oraz emancypacyjnego pisma „Bluszcz". Takie jak wykształcona za granicą lekarka Zofia Dobska (Monika Frajczyk), której carskie władze nie chcą nostryfikować dyplomu.

Zaraz, zaraz, powiecie. Co tu robi Orzeszkowa? No właśnie. Pisarka, współczesna Prusowi, i lekarka wzorowana na prawdziwej postaci są przewodniczkami widza po świecie Łęckiej. Świecie, w którym kobiety nie tylko nie mają prawa głosu, lecz także własnych pieniędzy (chyba że są wdowami, jak Wąsowska), nie mają po prostu prawa do samostanowienia.

Jacek Braciak jako Łęcki (w środku)

FOT. RAFAŁ PAŁKA/NETFLIX (3)

Magdalena Cielecka jako wdowa Wąsowska

LALKA

reż. Paweł Maślona, wyst. Tomasz Schuchardt, Sandra Drzymalska, Dariusz Chojnacki, Maria Kania, Jacek Braciak, Julia Wyszyńska, Piotr Pacek

6 odc., Netflix

A ono jest fundamentem wolności i godności człowieka. Prawdziwa emancypacja to osiągnięcie samostanowienia, dokonywanie własnych wyborów zamiast wiecznego oglądania się na zasady, które krzywdzą, upokarzają i odbierają godność.

Jak to jest zagrane!

Nie chcę zdradzać więcej. Zwłaszcza że po tych trzech „Prusowych" odcinkach następują już autorskie. Pełne zwrotów akcji i momentami szokujących, ale wspaniałych niespodzianek. Piąty odcinek nieco traci tempo, ale ponieważ stanowi pomost między dwoma bardzo, bardzo emocjonującymi, można to zrozumieć.

Co nigdy nie traci tempa, to świat serialowej „Lalki". Oszałamiający wizualnie kostiumami, scenografią, fryzurami (i zarostami!). Jak żywo przeniesiony z obrazów Aleksandra Gierymskiego, Olgi Boznańskiej i Anny Bilińskiej, a przy tym sfilmowany tak perfekcyjnie, że żaden szczegół nie umknie widzowi.

No i jak to jest zagrane... Tomasz Schuchardt jest fantastycznym Wokulskim – myślącym, kochającym, miotającym się, wzruszającym, a czasem także zabawnym. Sandra Drzymalska nie ma w sobie krzty lalki. Jacek Braciak jako Łęcki i Piotr Pacek jako Starski to aktorskie majstersztyki. Natomiast prawdziwymi odkryciami serialu są Dariusz Chojnacki i Maria Kania jako Rzecki i Marianna. To absolutne aktorskie petardy.

Zresztą nie ma tu ani jednej nieudanej roli. Czy to na drugim planie, gdzie pojawiają się Julia Wyszyńska, Piotr Adamczyk, Magdalena Cielecka jako wdowa Wąsowska czy Mirosław Zbrojewicz grający policmajstra, czy na trzecim, gdzie Małgorzata Hajewska-Krzysztofik wciela się w smakowicie wredną prezesową Zasławską, a Henryk Niebudek jako książę Rudnicki potrafi powiedzieć „tak" na niezliczone sposoby.

„Bridgertonowie" i porcelanowy pudel

Podoba mi się w tym serialu zastąpienie Mickiewicza Asnykiem, podoba mi się scena w powozie niczym z „Bridgertonów".

Podoba mi się muzyka Baascha, nawet jeśli czasem jest jej trochę za dużo. Motyw Łęckiej, kojarzący się z piosenką „Mona Lisa", najlepiej znaną w wykonaniu Nata Kinga Cole'a, to perełka.

Podoba mi się wreszcie odważna, wręcz brawurowa mieszanka elementów z różnych gatunków – od gotyckiego horroru po czarną komedię, od farsy po melodramat. Mieszanka „Z dala od zgiełku", „Marii Antoniny", „Ziemi obiecanej" i Scorsesego. A także, już na deser, rozmaite drobne smaczki dla uważnych widzów. Jak białe porcelanowe pudle w sklepie Wokulskiego, na których Rzecki czule kładzie rękę.

A na koniec mam postulat: wyciągnijmy Prusa z krzaków. Jeden z najwybitniejszych polskich pisarzy, ale też człowiek, któremu Warszawa zawdzięcza swoje najlepsze dziennikarskie i literackie portrety, stoi w głębi skweru na rogu Krakowskiego Przedmieścia i Karowej, niewidoczny dla przechodniów. Nie mówię, żeby stawiać go na cokole zamiast Mickiewicza, którego pomnik stoi niecałe 300 metrów dalej (choć sama zamieniłabym ich miejscami). Niech dalej spaceruje, bo tak właśnie został uwieczniony, ale niech spaceruje wśród ludzi. Niech przygląda się nowej Warszawie, warszawiakom, studentom i turystom. Jego miejsce jest wśród nas, czego serial „Lalka" dowodzi dobitnie.

Maja Staniszewska

eprasa.pl b56b8b568d

Gliniarze umierają na służbie

VOD

Skandynawski kryminał, który się ogląda. Choć akcja czasami rozciąga się jak portki detektywa.

Co za cholerna klisza – mówi w jednym z ostatnich odcinków tego serialu Alfred Berg, były glina w rozciągniętych spodniach od dresu, któremu czasami zdarza się przypadkiem łyknąć terpentynę.

Kiedy wygłasza te słowa, patrzy na obraz „Midvinterblot" autorstwa szwedzkiego malarza Carla Larssona. Dzieło przedstawia króla, który dobrowolnie i heroicznie składa się w ofierze, gdy plony przez długi czas okazują się niewystarczające, by wykarmić poddanych. To ten obraz inspiruje mordercę w szwedzkim kryminale „Krwawa ofiara".

Cały serial to, cytując Alfreda, „cholerna klisza". Ale coś w sobie ma. To *nordic noir* w klasycznym wydaniu: makabryczne ponuractwo, które przy okazji przemyca coś więcej na temat policyjnej służby. A ta nie jest łatwa.

Morderca w „Krwawej ofierze" najpierw wzywa policjantów, dzwoniąc pod numer 112, potem bestialsko ich morduje, a ich ciała okalecza. Alfred Berg musi podciągnąć portki i jakoś dogadać się ze swoim synem, Thomasem – detektywem-gwiazdorem, złotym chłopakiem sztokholmskiej policji, facetem, którego koszula jest jeszcze bielsza niż zęby, a poziom uroku osobistego znacznie przewyższa doświadczenie.

Ojciec i syn wspólnie próbują schwytać mordercę. Przy okazji nieraz złapią się za poły koszul, rzucą sobą nawzajem o ścianę albo wręcz się pobiją. Bo „Krwawa ofiara" jest nie tylko serialem kryminalnym, lecz także opowieścią o rodzinie, choć niezwykle dysfunkcyjnej.

FOT. JÖRGEN JOHANSSON / NETFLIX (2)

Dziwna para

Punkt wyjścia jest mocny. Gliniarze umierają na służbie, a szefostwo Thomasa długo nie chce przyznać, że morderca może nosić mundur. Thomas Berg prowadzi więc swoje śledztwo po cichu, a przez telefon rozmawia przy kolegach ściszonym głosem. Dlatego właśnie o pomoc prosi Alfreda, któremu nie mógłby zrobić lepszego prezentu.

Alfred Berg nie był i nadal nie jest dobrym ojcem, nigdy nie pamięta o urodzinach wnuczki, a sukcesy syna niespecjalnie go interesują. Uważa, że jest najlepszym policjantem, jaki kiedykolwiek stąpał po szwedzkiej ziemi, a pnący się po szczeblach kariery Thomas zwyczajnie go irytuje. To

eprasa.pl b56b8b568d

VOD

sprawia, że konflikt między tymi dwoma bohaterami staje się ciekawy.

Nie chodzi w nim o to, że Alfred nie przyszedł na ważny mecz Thomasa, ale o wieczną rywalizację dwóch mężczyzn, z których jeden jest w świetnej formie, a drugi myśli ciepło jedynie o szpalerze drinków w swojej lodówce. Alfred i Thomas bywają małostkowi, a ich obecność w jednym pomieszczeniu jest trudna do zniesienia dla postronnych. Dynamika tej relacji napędza niemal całą fabułę. Jest to możliwe dzięki świetnym kreacjom aktorskim.

Thomasa gra Norweg Jakob Oftebro („Stockholm Bloodbath"), a we wrednego do szpiku kości Alfreda wciela się Szwed Peter Andersson, którego polscy widzowie mogą kojarzyć m.in. ze szwedzkich ekranizacji „Millennium" Stiega Larssona, w których wcielił się w Nilsa Bjurmana – podłego gwałciciela, opiekuna prawnego Lisbeth Salander.

Role tych dwóch aktorów niosą serial przez pięć odcinków. Bez nich oglądanie „Krwawej ofiary" dawałoby znacznie mniej satysfakcji. W końcu morderców inspirujących się sztuką jest w popkulturze niemal tylu, ilu malarzy.

Netfliksie, znowu rwę włosy z głowy

Francis Dolarhyde z „Czerwonego smoka" Thomasa Harrisa (w filmowych ekranizacjach wcielali się w niego Tom Noonan i Ralph Fiennes) buduje swoją morderczą tożsamość na obrazach Williama Blake'a, morderca z hiszpańskiego „The Goya Murders" inspiruje się dziełami Francisco Goi, a Jack z filmu „Dom, który zbudował Jack" Larsa Von Triera uznaje sam akt morderstwa za formę sztuki.

Pewnie właśnie dlatego, kiedy starszy Berg wygłasza swój komentarz, stojąc przed obrazem w muzeum, poczułam ulgę. „Krwawa ofiara" na szczęście nie udaje, że wywraca gatunek na rymby, a scenariusz sam zwraca uwagę na to mało nowatorskie rozwiązanie fabularne. Jest ich niestety więcej, ale nie będę ich tu wyliczać, byś i ty, szacowny czytelniku, miał szansę złapać się za głowę albo wyrwać sobie kilka garści włosów z frustracji.

Czy to znaczy, że „Krwawej ofiary" nie należy oglądać? Absolutnie nie. To jeden z seriali, które łyka się na raz: wciąga, choć nie zadziwia, ale jego zakończenie jest całkiem satysfakcjonujące. Pewnie lepiej jednak nie zastanawiać się zbyt długo nad psychologią mordercy i jego motywami, bo mogą wydać się nieco niespójne. A akcja czasami rozciąga się jak gumka w dresowych spodniach Alfreda Berga.

Mimo to „Krwawą ofiarę" ogląda się dobrze. Jest odpowiednio posępna i zrealizowana z rozmachem. Nowym „Mostem nad Sundem" na pewno nie zostanie, ale z pewnością spodoba się fanom skandynawskich kryminałów.

Twórcą serialu jest George Kay, który dla Netfliksa stworzył już hitowego „Lupina". Czy powstanie drugi sezon „Krwawej ofiary" na razie nie wiadomo, ale z przyjemnością zobaczyłabym ponownie Thomasa i Alfreda, a także sfatygowane spodnie tego ostatniego.

Marta Górna

KRWAWA OFIARA

serial kryminalny, Szwecja, Wielka Brytania 2026, tw. Kristoffer Nyholm, wyk. Jakob Oftebro, Peter Andersson, Electra Hallman, Alexander Abdallah, Henrik Norlén, Lisette Pagler, Magnus Krepper, Irina Björklund, Anders Mossling, Anna Maria Käl

5 odc., Netflix

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34450641

DO 23 WRZEŚNIA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej"

na październik 2026 u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do wyborcza.pl**
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

***Jedna z dwóch książek w prezencie**

CENA 199,99 zł***
OSZCZĘDZISZ CO NAJMNIEJ 69 ZŁ

*Książka do odbioru od 16 października w punkcie sprzedaży. Wydawca nie gwarantuje możliwości wyboru tytułu. **Aby otrzymać dostęp do Klubowego pakietu prenumeraty Wyborcza.pl oraz do archiwum tekstów „Wyborczej": 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-16). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej. ***Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

eprasa.pl b56b8b568d

VOD/TV

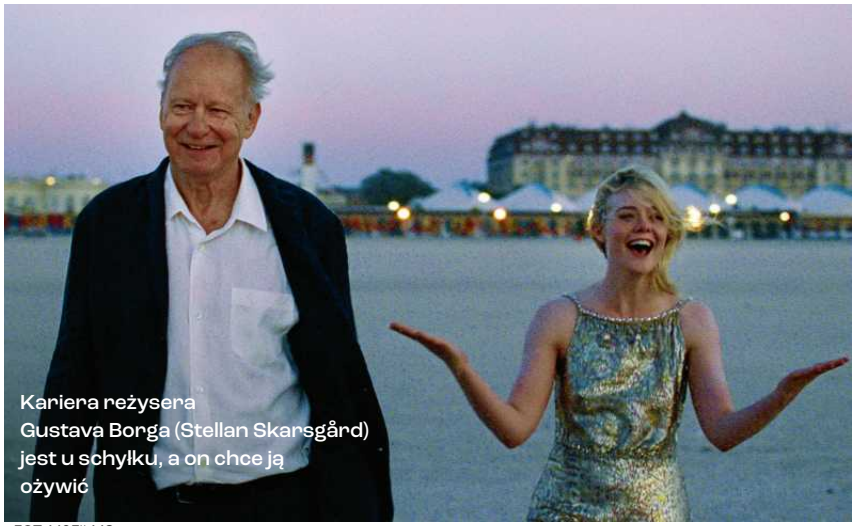
Lawina emocji

Z filmu „Wartość sentymentalna" chyba każdy widz wynosi coś innego. Ja wyniosłam tęsknotę za siostrą, której nie mam.

Sentymentalna to ostatnie określenie, jakie przyszłoby do głowy moim znajomym i przyjaciołom, gdyby mieli mnie opisać. A jednak na chwilę się taka stałam. I wciąż nie mogę przestać myśleć o uczuciach, jakie wzbudził we mnie Joachim Trier trzema minutami filmu „Wartość sentymentalna".

Nie zrozumcie mnie źle – cały film jest wspaniały. Dowodem choćby dziewięć nominacji do Oscarów, co dla małego europejskiego filmu nakręconego głównie po norwesku jest niezwykłym osiągnięciem.

Ale wcale mnie ono nie dziwi, bo to zdecydowanie najlepszy film tego roku i choć dopiero kończy się luty, jestem przekonana, że w grudniu nadal będzie w ścisłej czołówce.

Kariera reżysera Gustava Borga (Stellan Skarsgård) jest u schyłku, a on chce ją ożywić

· FOT. M2FILMS

Niezwyczajność życia

Bo „Wartość sentymentalna" ma w sobie tyle warstw, tyle emocji, tyle treści, tyle rozmaitych niuansów, że można by nimi obdzielić kilka filmów, i każdy byłby co najmniej przyzwoity. Trierowi udało się, po raz kolejny zresztą, pokazać na ekranie jednocześnie zwyczajne życie i całą życia niezwyczajność.

Dla mnie jednak, w tej opowieści o reżyserze, jego sztuce, córkach, domu, ich przeszłości i przyszłości, ze wszystkich ważnych, wzruszających, zabawnych, wkurzających scen, najważniejszą okazała się kameralna rozmowa dwóch sióstr.

Uruchomiła we mnie lawinę emocji i obezwładniającą wręcz tęsknotę za siostrą, której nie mam.

Nora (Renate Reinsve) i Agnes (Inga Ibsdotter Lilleaas) po śmierci matki muszą się zmierzyć z powrotem ojca marnotrawnego. Reżyser Gustav Borg (Stellan Skarsgård) zostawił rodzinę i wyjechał robić międzynarodową karierę. Teraz ta kariera jest u schyłku, a on chce ją ożywić.

Napisał scenariusz i zaproponował Norze, która została cenioną i dość popularną aktorką, zagranie głównej roli. Ona nie chce o tym słyszeć, czuje do ojca niechęć i złość, nie chce nawet spojrzeć na scenariusz. Nieco bardziej wyrozumiała Agnes to robi. I po lekturze namawia Norę, żeby spróbowała. Bo znajdzie tam zupełnie coś innego, niż się spodziewa.

Agnes ma rację. W scenariuszu, który z pozoru opowiada o matce Gustava i o domu, w którym się wychowywał, Nora odnajdzie swoje przeżycia i emocje. Przeżycia i emocje, których nieobecny ojciec nie mógł być świadkiem. A jednak.

Siostry, które dostałam od Triera

– Dlaczego nasze dzieciństwo cię nie zepsuło? – pyta Nora młodszą siostrę. – Bo miałam ciebie – pada odpowiedź, która trafiła mnie prosto w serce.

Gdy byłam mała, chciałam mieć rodzeństwo, gdy podrosłam, znalazłam przyjaciółkę, taką na całe życie. A potem kolejną i jeszcze jedną. Jestem więc szczęściarą. Ale mimo że jesteśmy blisko, nie łączy nas jedno – wspólny dom i wspólne z niego wspomnienia.

Wiem, że przyjdzie taki moment, w którym już tylko ja będę pamiętać moich najbliższych. Gdy bycie jedynaczką stanie się potwornie bolesne. Nie oglądam się wstecz, jak napisałam, nie jestem sentymentalna, ale film Triera przypomniał mi, że jakaś maleńka cząstka mnie chciałaby mieć kogoś, z kim można by wspominać. Kto by gdzieś tam był, nieważne, blisko czy daleko, na stałe czy od święta, z kim łączyłaby mnie więź nierozerwalna.

Wiem, że nie każde rodzeństwo jest jak Nora i Agnes, fenomenalnie zagrane przez Reinsve i Ibsdotter Lilleaas (obie słusznie nominowane do Oscara). Ale skoro Trier mi je pokazał, to znaczy, że takie bliskie, pełne serdeczności, zrozumienia, miłości i wsparcia relacje się zdarzają. Bo on w swoich filmach nie kłamie. Dlatego robią tak niesamowite wrażenie. Dlatego trafiają w czułe punkty tak wielu osób. Dlatego zostają.

Maja Staniszewska

WARTOŚĆ SENTYMENTALNA

reż. Joachim Trier, wyk. Renate Reinsve, Stellan Skarsgård, Inga Ibsdotter Lilleaas, Elle Fanning

niedziela | 20:00 | HBO i na HBO Max

„WYBORCZA TV". Redakcja: Magdalena Birska; **Projekt makiety „Wyborczej TV":** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Grafik:** Joanna Patyk;
Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl
Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** Fot. Rafał Pałka/Netflix; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

eprasa.pl b56b8b568d

PIĄTEK 18.09

KOLARSTWO

• MISTRZOSTWA FLANDRII
15:30 | EUROSPORT 1

• WYŚCIG DOOKOŁA ABRUZJI
4. etap
13:35 | EUROSPORT 1

• WYŚCIG DOOKOŁA LUKSEMBURGA
UCI ProSeries – 3. etap
17:00 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• SUPERPUCHAR EUROLIGI
1. półfinał: Olympiakos SFP – Fenerbahçe SK
15:55 | POLSAT SPORT 2
2. półfinał: Dubai Basketball – Real Madryt
18:55 | POLSAT SPORT 2

LEKKOATLETYKA

• ORLEN MEMORIAŁ JANUSZA KUSOCIŃSKIEGO W CHORZOWIE
17:05 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
Bayern Monachium – 1. FC Union Berlin
20:20 | ELEVEN SPORTS 1

• LIGUE 1 MCDONALD'S
AS Monaco – RC Lens
20:40 | ELEVEN SPORTS 3

• PKO BP EKSTRAKLASA
Widzew Łódź – Wieczysta
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Wisła Kraków – Śląsk Wrocław
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD, CANAL+ SPORT 4 HD

• PREMIER LEAGUE
Brentford FC – Chelsea FC
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
AC Monza – US Sassuolo Calcio
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

TENIS

• PUCHAR DAVISA
Australia – Polska
05:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD

• WTA 500 – GDL GUADALAJARA OPEN PRESENTADO POR SANTANDER
Półfinał
01:00 | CANAL+ SPORT2 HD
03:00 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 19.09

KOLARSTWO

• FLANDRIEN 0.0 CLASSIC
UCI ProSeries
15:00 | EUROSPORT 1

• WYŚCIG DOOKOŁA LUKSEMBURGA
UCI ProSeries – 4. etap
17:30 | EUROSPORT 1

KOLARSTWO GÓRSKIE

• PUCHAR ŚWIATA KOBIET W SOLDIER HOLLOW
Cross-country short track
20:45 | EUROSPORT 1

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W SOLDIER HOLLOW
Cross-country short track
21:45 | EUROSPORT 1

LEKKOATLETYKA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W BIEGACH ULICZNYCH W KOPENHADZE
Mila kobiet
10:10 | TVP SPORT
Mila mężczyzn
10:25 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
Borussia Mönchengladbach – 1. FSV Mainz 05
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
Goal Arena – 4. kolejka
15:20 | ELEVEN SPORTS 3
VfB Stuttgart – Borussia Dortmund
18:20 | ELEVEN SPORTS 2

• LIGUE 1 MCDONALD'S
Olympique Lyonnais – Stade Rennais FC
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

• PKO BP EKSTRAKLASA
Korona Kielce – Raków Częstochowa
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
GKS Katowice – Cracovia
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Motor Lublin – Górnik Zabrze
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Tottenham – Aston Villa
13:25 | CANAL+ EXTRA 1
Brighton – Arsenal FC
15:55 | CANAL+ EXTRA 3
Manchester City – Sunderland
15:55 | CANAL+ EXTRA 1
Nottingham Forest – Coventry
18:25 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Bologna FC 1909 – Torino FC
14:55 | ELEVEN SPORTS 1
Udinese Calcio – Cagliari
14:55 | ELEVEN SPORTS 4
AS Roma – Inter Mediolan
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
Venezia FC – SS Lazio
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN W BUŁGARII, FINLANDII, RUMUNII I WŁOSZECH
1/8 finału
14:45 | POLSAT SPORT 1
17:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS. Polacy zmierzą się na wyjeździe z 28-krotnymi zwycięzcami Pucharu Davisa - Australią. Na zdjęciu: Kamil Majchrzak
· FOT. PAP/PA/GRAHAM HUGHES

TENIS

• PUCHAR DAVISA
Australia – Polska
07:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD

• PUCHAR DAVISA
Australia – Polska
05:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD

• GDL GUADALAJARA OPEN
Finał
01:30 | CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 20.09

KOLARSTWO SZOSOWE

• MISTRZOSTWA ŚWIATA KOBIET W MONTREALU
Jazda indywidualna na czas
14:50 | EUROSPORT 1

• MISTRZOSTWA ŚWIATA MĘŻCZYZN W MONTREALU
Jazda indywidualna na czas
18:35 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
Bayer 04 Leverkusen – Lipsk
15:20 | ELEVEN SPORTS 1
FC Schalke – SV 07 Elversberg
17:20 | ELEVEN SPORTS 2
SC Paderborn 07 – Hoffenheim
19:20 | ELEVEN SPORTS 4

• LALIGA EA SPORTS
Getafe CF – Málaga CF
13:55 | CANAL+ SPORT2 HD
Villarreal CF – Levante UD
18:25 | CANAL+ SPORT2 HD

• LIGA PORTUGAL BETCLIC
FC Porto – SL Benfica
21:25 | ELEVEN SPORTS 1

• LIGUE 1 MCDONALD'S
OGC Nice – Lille OSC
17:10 | ELEVEN SPORTS 3
Olympique Marsylia – PSG
20:40 | ELEVEN SPORTS 3

• PKO BP EKSTRAKLASA
Piast Gliwice – Pogoń Szczecin
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Zagłębie Lubin – Wisła Płock
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
17:25 | CANAL+ PREMIUM
Jagiellonia – Legia Warszawa
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Lech Poznań – Radomiak
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Bournemouth – Liverpool FC
14:55 | CANAL+ EXTRA 1
Fulham – Manchester United
17:25 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
ACF Fiorentina – SSC Napoli
12:25 | ELEVEN SPORTS 1
Frosinone Calcio – Como 1907
14:55 | ELEVEN SPORTS 2
Parma – Genoa CFC
14:55 | ELEVEN SPORTS 3
Juventus FC – Atalanta BC
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
AC Milan – US Lecce
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN
1/8 finału
14:45 | POLSAT SPORT 2
15:45 | POLSAT SPORT 1
17:45 | POLSAT SPORT 2
20:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• PUCHAR DAVISA
Australia – Polska
07:00 | 09:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD

• SINGAPORE TENNIS OPEN
20:30 | CANAL+ SPORT2 HD

PONIEDZIAŁEK 21.09

KOLARSTWO SZOSOWE

• MISTRZOSTWA ŚWIATA KOBIET
Jazda indyw. na czas orliczek
14:50 | EUROSPORT 1

• MISTRZOSTWA ŚWIATA MĘŻCZYZN W MONTREALU
Jazda indyw. na czas orlików
17:50 | EUROSPORT 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN
1/8 finału
15:45 | POLSAT SPORT 1
20:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• SINGAPORE TENNIS OPEN
12:30 | CANAL+ SPORT2 HD
14:30 | CANAL+ SPORT2 HD

WTOREK 22.09

KOLARSTWO SZOSOWE

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W MONTREALU
Jazda indywidualna na czas drużyn mieszanych
16:00 | EUROSPORT 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN
Ćwierćfinał
14:45 | POLSAT SPORT 1
17:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• WTA 500 – SINGAPORE TENNIS OPEN
12:30 | CANAL+ SPORT2 HD

ŚRODA 23.09

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA CHORWACJI
UCI ProSeries – 2. etap
14:00 | EUROSPORT 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN
Ćwierćfinał
15:45 | POLSAT SPORT 1
20:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• SINGAPORE TENNIS OPEN
07:00 | 09:00 | 12:30 | 14:30
CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 24.09

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA CHORWACJI
UCI ProSeries – 3. etap
14:00 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• LIGA NARODÓW UEFA
Holandia – Niemcy
20:35 | POLSAT SPORT 1

SIATKÓWKA

• TAURON 1. LIGA
Avia Sędziszów – Fort Poznań
17:30 | POLSAT SPORT 3

• SINGAPORE TENNIS OPEN
07:00 | 09:00 | 12:30 | 14:30 |
CANAL+ SPORT2 HD

eprasa.pl b56b8b568d

Od A do Z

25 LAT NIEWINNOŚCI. SPRAWA TOMKA KOMENDY ★★★★
dramat obycz., Polska 2020, reż. Jan Holoubek, wyk. Piotr Trojan, Agata Kulesza, Dariusz Chojnacki
21:30 | tvp 1
Na gorzkich faktach: Piotr Trojan jako Tomasz Komenda, który spędził 18 (z 25) lat w więzieniu za zbrodnię, której nie popełnił. Plus ogół okoliczności głośnej sprawy oraz Agata Kulesza jako matka.

BARBIE ★★★★
komedia, USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Greta Gerwig, wyk. Margot Robbie, Ryan Gosling, America Ferrera
20:00 | tvn 7
Żonglując mitami popkultury: Barbie wraz z Kenem opuszcza swój rządzony przez kobiety świat lalek, by wśród ludzi dokonać gorzkiej, ale i satysfakcjonującej, weryfikacji reguł rządzących światem realnym.

BEZ SMYCZY ★★
komedia romantyczna, USA 2011, reż. Bobby Farrelly, Peter Farrelly, wyk. Jason Sudeikis, Owen Wilson, Jenna Fischer
22:00 | warner tv
Bracia Farrelly z gorzką ironią o współczesnych Amerykanach: czy dwaj słomiani wdowcy potrafią skorzystać z paru dni wolności użyczonej im przez żony? Z Owenem Wilsonem pod rozwagę.

HALLOWEEN ★★★
horror, USA 2007, reż. Rob Zombie, David Gordon Green, wyk. Malcolm McDowell, Brad Dourif, Tyler Mane
23:45 | cinemax
Rob Zombie próbuje remake'u kultowego dzieła Johna Carpentera w chichotliwym stylu obecnej dekady i zaciera koszmarne wrażenie, jakie zostało po siedmiu (!) chybionych sequelach.

JENIEC WOJENNY ★★
film sens., USA/Filipiny 2025, reż. Louis Mandylor, wyk. Scott Adkins, Peter Shinkoda, Donald Cerrone
23:25 | canal+ premium
Znajome, chociaż nie w takim kostiumie: angielski pilot podczas II wojny trafia do japońskiej niewoli, gdzie zostaje zmuszony do udziału w walkach na gołe pięści. Na szczęście, pochodzi z Hongkongu.

Igrzyska śmierci: Balla ptaków i węży

20:00 | tvn
★★★

· FOT. FORUM FILM

Powrót do prozy Suzanne Collins, prequel oryginalnych „Igrzysk śmierci": młody patrycjusz pragnie odzyskać znaczenie podupadłego rodu, obejmując rolę mentora najbiedniejszej uczestniczki tytułowej gry.

FILM PRZYGODOWY
USA/KANADA 2023, REŻ. FRANCIS LAWRENCE. WYK. TOM BLYTH, RACHEL ZEGLER, VIOLA DAVIS

KAC VEGAS W BANGKOKU ★★
komedia, USA 2011, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis
20:00 | hbo
Jeszcze jeden wieczór kawalerski według sprawdzonego wzoru na kasowy sukces: co robił pan młody i jego kumple w przeddzień ślubu, kiedy urwał mu się film? I śmieszne, i głupie, ale kasowe.

KRAWIEC Z PANAMY ★★★
thriller, USA/Irlandia 2001, reż. John Boorman, wyk. Pierce Brosnan, Geoffrey Rush, Jamie Lee Curtis
20:10 | ale kino+ hd
Czytając Johna Le Carré: skompromitowany szpieg na zesłaniu w Panamie, szukając możliwości powrotu do centrali, wymusza współpracę na krawcu, który zamiast informacji podsuwa mu fałszywki.

KRÓLOWIE ULICY ★★★
film sens., USA 2008, reż. David Ayer, wyk. Keanu Reeves, Forest Whitaker, Hugh Laurie
21:40 | hbo
Odgrzewany kotlet: Keanu Reeves jako policjant po przejściach, który musi się borykać z napastliwym oficerem służby wewnętrznej i prowadzić śledztwo w sprawie zastrzelenia partnera z patrolu.

LARGO WINCH 2: SPISEK ★★
thriller, Francja/Belgia/Niemcy 2011, reż. Jérôme Salle, wyk. Tomer Sisley, Sharon Stone, Ulrich Tukur
23:45 | tv puls
Jeszcze raz komiks „Largo Winch" na ekranie: spadkobierca fortuny oskarżony o zbrodnię przeciwko ludzkości i musi dowieść swojej niewinności – w towarzystwie Sharon Stone i Weroniki Rosati.

NA RINGU Z RODZINĄ ★★★
komediodramat, Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2019, reż. Stephen Merchant, wyk. Florence Pugh, Lena Headey, Nick Frost
22:00 | cinemax
Historia wrestlerki Sarayi-Jade Bevis: kiedy były zapaśnik dorabia do emerytury na prowincjonalnych ringach, jego dzieci zabiegają o przyjęcie do federacji WWE, co ostatecznie udaje się córce.

ORZEŁ. OSTATNI PATROL ★★
dramat historyczny, Polska 2022, reż. Jacek Bławut, wyk. Tomasz Ziętek, Adam Woronowicz, Antoni Pawlicki
20:00 | kino polska
Pięć nagród w Gdyni (w tym za reżyserię) i dwa Orły dla klaustrofobicznej relacji Jacka Bławuta z ostatniego rejsu legendarnego okrętu podwodnego „Orzeł", który zaginął w 1940 roku na Morzu Północnym.

SLUMDOG. MILIONER Z ULICY ★★★★★
film obycz., Wlk. Brytania/USA/Francja 2008, reż. Danny Boyle, Loveleen Tandan, wyk. Dev Patel, Freida Pinto, Saurabh Shukla
20:00 | cinemax
Kongenialne połączenie Bollywoodu z hollywoodzką tradycją: osiem Oscarów dla opowieści o wychowanym na ulicach Bombaju wyrostku, który sięga po zwycięstwo w hinduskiej wersji teleturnieju „Milionerzy".

STOSUNKI MIĘDZYMIASTOWE ★★★
komedia romantyczna, USA 2010, reż. Nanette Burstein, wyk. Drew Barrymore, Justin Long, Charlie Day
20:00 | warner tv
Jak ocalić uczucie, kiedy ona musi wrócić do San Francisco, jego zaś obowiązki służbowe zatrzymują w Nowym Jorku? Poradnik praktyczny z udziałem Drew Barrymore i Justina Longa.

TURKUSOWA SUKNIA ★★★★
dramat obycz., Francja/Maroko/Belgia/Dania 2022, reż. Maryam Touzani, wyk. Lubna Azabal, Saleh Bakri, Ayoub Missioui
20:50 | tvp kultura
Doceniona w Cannes opowieść o marokańskiej rodzinie, która prowadzi sklep z odzieżą. Kiedy pracę tam podejmuje młody praktykant, żona dostrzega rosnącą fascynację męża pracownikiem.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl b56b8b568d

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Okrasa łamie przepisy
09:00 Ranczo (8/13)
10:05 Komisarz Alex (10)
11:00 Ojciec Mateusz XXI (1)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (806)
12:55 Mali mieszkańcy Półwyspu Iberyjskiego
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Reporterzy (616)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5959)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Konflikt** (2/6) - mini-serial Finlandia 2024
21:30 **25 lat niewinności. Sprawa Tomka Komendy** - dramat obycz. Polska 2020, reż. Jan Holoubek, wyk. Piotr Trojan (130 min)
23:40 **Nawrót depresji gangstera (Analyze That)** - komedia kryminalna USA/Australia 2002 (105 min)
01:25 **Czarny Mercedes** - film krym. Polska 2019 (130 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:15 Anna Dymna – spotkajmy się (447) - dyskusja
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7680) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:45 Operacja zdrowie (85)
12:30 Koło fortuny (2219) - teleturniej Polska 2026
13:10 Mini audycja – KCP
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1074)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2220)
16:35 Familiada (3047)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1075)
18:50 Jeden z dziesięciu (10)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kocham Cię, Polsko!** (2) - quiz Polska 2026
22:15 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (1) - talk-show
23:15 **To jest grane** (104)
23:50 **The Stranger** (3,4/8) - serial krym. Wlk. Bryt. 2020, wyk. Richard Armitage, Shaun Dooley
01:50 **Miłość od drugiego wejrzenia (Mid-Love Crisis)** - film obycz. Kanada/USA 2022, reż. Terry Ingram (95 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3171)
11:35 Ewa gotuje (578)
12:10 Gliniarze Śląsk (13)
13:15 Gliniarze XVII (11,12) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (13) - serial fabularno-dok. Polska 2026, wyk. Aleksander Mackiewicz, Natalia Brudniak
16:55 Gliniarze Śląsk (14) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (78) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (918) - program publicystyczny
19:25 Wypasiona Kuchnia (19) - serial kom. Polska 2026

19:55 **Twoja twarz brzmi znajomo** (228) - program rozrywkowy
22:05 **Dracula: historia nieznana (Dracula Untold)** - film akcji USA/Wlk. Brytania/Irlandia/Japonia 2014, reż. Gary Shore, wyk. Luke Evans, Sarah Gadon (115 min)
00:00 **Krucjata Bourne'a (The Bourne Supremacy)** - thriller USA/Niemcy 2004, reż. Paul Greengrass (140 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8089) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (16/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: „Jani Sushi", Tarnów XXVII (10) - reality show Polska 2023
07:45 Dzień Dobry TVN (5779)
11:25 Kuchenne rewolucje: Bielsko-Biała – „43 300" XXV (13) - reality show Polska 2022
12:35 Kuchenne rewolucje: Pizzeria „Familijna", Żerków XXI (13) - reality show
13:40 Ukryta prawda (1,2,15/48) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny IV (15) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (15) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8090) - mag.

20:00 **Igrzyska śmierci: Ballada ptaków i węży (The Hunger Games: The Ballad of Songbirds & Snakes)** - film przyg. USA/Kan. 2023, reż. Francis Lawrence, wyk. Tom Blyth, Rachel Zegler (205 min)
23:25 **Kolory zła: Czerwień** - thriller Polska 2024, reż. Adrian Panek, wyk. Maja Ostaszewska, Jakub Gierszał (135 min)
01:40 **Kuba Wojewódzki**

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (10,11/22) - serial krym. USA 1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (2,3/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V (9/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy II (43)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (29,30)
17:00 Kurierzy II (44) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Zabójcza pułapka (Take Cover)** - film sens. Wlk. Brytania 2024, reż. Nick McKinless, wyk. Scott Adkins, Alice Eve (115 min)
21:55 **Uprowadzona (Taken)** - thriller USA/Francja 2008, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson, Maggie Grace (110 min)
23:45 **Largo Winch 2: Spisek (Largo Winch II)** - thriller F/Belgia/Niemcy 2011 (135 min)
02:00 **Menu na miarę** (7)

TVN7

05:20 Ten moment (25/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (29,30,31/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (36,22,23/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (33/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (5) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (67/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (9) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (1/60)
20:00 **Barbie** - komedia USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Greta Gerwig, wyk. Margot Robbie, Ryan Gosling, America Ferrera, Ariana Greenblatt (155 min)
22:35 **Sztuka kochania. Historia Michaliny Wisłockiej** - film biograficzny Polska 2017, reż. Maria Sadowska, wyk. Magdalena Boczarska (145 min)
01:00 **Hotel Paradise** (14) - real tv Polska 2026

MEZZO

13:20 Johann Strauß: Zemsta nietoperza - operetka F 2024
15:25 Mozart: XXIII koncert fortepianowy – Zoltán Kocsis
15:50 Mozart: XXIV koncert fortepianowy – André Previn
16:25 Dietrich Fischer-Dieskau: Ostatnie słowa
17:20 Intermezzo
17:40 Chick Corea Piano Solo
18:20 Joachim Kühn – Klaviersommer 1999
19:35 Duke Ellington Orchestra – Berliner Jazztage 1969 - koncert Niemcy 1969
20:30 F. Tristano: Frescobaldi, Berio, Franceschini, Bach
21:50 Ensemble Correspondances, Sébastien Daucé: Lully – Prague Spring Festival
23:20 Richard Wagner: Götterdämmerung - opera Szwajc. 24, reż. Michael Beyer

PULS 2

09:45 Bing (7,8/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (12)
10:35 Basia (5,6)
11:10 Gus. Mały II
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
12:00 Psi patrol IV (14/26)
12:35 Gumisie V (4,5/9)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun V
14:35 Marta mówi! (10)
15:00 Miraculous III
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (15,16/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (2) - serial obycz.
21:00 Obserwator - thriller USA/Kanada/Wietnam 2000
23:05 Czarny demon - horror USA/Dominikana/Meksyk 2023

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III (11/26) - serial sens. USA 1995
08:00 Bogaty dom – biedny dom XIV (6) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
11:55 Na ratunek 112 XVII (46,47) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVIII (37,38,39/40) - serial fab.-dok.
15:55 Policjantki i policjanci XXV (14) - serial obycz.
17:00 Trudne sprawy 28
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (442) - reality show
19:00 Wypasiona Kuchnia
19:05 Policjantki i policjanci XXV (15) - serial obycz.
20:05 A na obiad... (2)
20:20 Gwiazdy kabaretu (184, 183) - kabaret i satyra
22:30 Gra dla dwojga - thriller USA/Niemcy 2009
01:05 Opowiem ci o zbrodni II

METRO

07:35 Szpital (20,21,22/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (55/68) - serial fabularno-dok. Polska 2018
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca
15:50 Magda M. III (13)
16:55 Idź na całość (22)
18:00 Złomowisko PL V
19:00 Kartoteka VII (3)
20:00 Bogowie - dramat obycz. Polska 2014, reż. Łukasz Palkowski, wyk. Tomasz Kot, Piotr Głowacki, Szymon Piotr Warszawski, Rafał Zawierucha
22:20 Taskmaster (3) - program rozrywkowy Polska 2026, program prowadzi Adam Woronowicz, Cezary Sikora
23:25 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VII - serial dok.
01:20 Szpital (18/67)

eprasa.pl b56b8b568d

PIĄTEK 18.09

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (239) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (13)
09:50 Górski lekarz XVII (16,1/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2024
11:55 Marzanna - film kryminalny Niemcy 2021, wyk. Claudia Eisinger (125 min)
14:00 Hudson i Rex IV (5/16) - serial kryminalny
15:00 Komisarz Rex — Powrót do Wiednia (3/6) - serial krym. Austria/Niemcy 26, wyk. Maximilian Brückner
17:00 Katastrofy w przestworzach IV (5,3,4/10)
20:00 Wieczny student (National Lampoon's Van Wilder) - komedia USA/Niemcy 2002, reż. Walt Becker, wyk. Ryan Reynolds, Tara Reid, Kal Penn, Tim Matheson, Paul Gleason (120 min)
22:00 Zbuntowana (Insurgent) - film sens. USA/Kanada 2015, reż. Robert Schwentke, wyk. Shailene Woodley, Theo James, Kate Winslet, Octavia Spencer (135 min)
00:15 Ekstradycja II (7,8)

ALE KINO+

08:35 The Office PL III (3,4/12) - serial komediowy Polska 2023
09:45 Bestia III (3,4/6) - serial obycz. Kanada 2025
11:50 Detektyw Foyle (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2002
13:55 Stan wyjątkowy (Výjimečný stav) - komedia Czechy 2024, reż. Jan Hřebejk (125 min)
16:00 Złota dama (Woman in Gold) - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren (125 min)
18:05 Detektyw Foyle (2/4) - serial kryminalny
20:10 Krawiec z Panamy (The Tailor of Panama) - thriller USA/Irlandia 2001, reż. John Boorman, wyk. Pierce Brosnan, Geoffrey Rush (140 min)
22:30 Charlotte Link: Poszukiwanie (Charlotte Link – Kate Linville crimes: Die Suche) - thriller Niemcy 2021 (115 min)
00:25 Zatruta róża (The Poison Rose) - dramat kryminalny USA/Włochy 19 (125 min)

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:05 Przygody pana Michała (1,2)
10:20 Niewiniątka (The Children's Hour) - dramat obyczajowy USA 1961, reż. William Wyler (115 min)
12:15 Sean Connery kontra James Bond - film dok.
13:25 Młodym być – koncert jubileuszowy Jerzego Połomskiego - koncert
14:55 Stan posiadania - film obyczajowy Polska/Niemcy 1989 (120 min)
16:55 Przygody pana Michała (3,4)
18:10 Tygodnik kulturalny
19:00 Gwarancje Kultury 2026 - program rozrywk.
20:40 Wstęp do filmu (602)
20:50 Turkusowa suknia (Le bleu du caftan) - dramat obycz. Francja/Maroko/Belgia/Dania 2022 (135 min)
23:05 Pitbull (2/5) - serial sensacyjny Polska 2005
00:00 Wstęp do filmu
00:10 Matki równoległe (Madres paralelas) - dramat obyczajowy Hiszpania/Francja/USA 2021 (130 min)

HBO

09:05 Witajcie w Marwen - komediodramat USA/Jap./Chiny 2018, reż. Robert Zemeckis (115 min)
11:00 Czempion - film biograficzny Słowacja/Czechy 2026, reż. Jakub Cervenka (90 min)
12:30 Na planie (38) - mag.
13:00 Bohemian Rhapsody - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2018, reż. Bryan Singer (135 min)
15:15 The Pitt II (9/15)
16:05 Eileen - thriller USA/Wlk. Brytania/Australia 2023 (95 min)
17:40 Więzień labiryntu: Lek na śmierć - thriller USA 2018 (140 min)
20:00 Kac Vegas w Bangkoku - komedia USA 2011, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis (100 min)
21:40 Królowie ulicy - film sens. USA 2008 (105 min)
23:25 Nocna suka - czarna komedia USA 2024, reż. Marielle Heller (100 min)
01:05 Until Dawn - horror USA/Węgry 2025, reż. David F. Sandberg, wyk. Ella Rubin (100 min)

CANAL+ PREMIUM

08:40 Zgred - dramat obycz. Polska 2025 (85 min)
10:05 Riefenstahl - film dok.
12:00 Kiler-ów 2-óch - komedia kryminalna Polska 1998 (115 min)
13:55 Kwiat ośmiu gór
15:15 Cudowne życie - komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
16:55 Premierowa jazda
17:10 Thelma - komedia USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin (95 min)
18:45 Łapu-Capu (224)
18:50 Battleship: Bitwa o Ziemię - film przyg. USA/Japonia 2012, reż. Peter Berg (130 min)
21:00 The Walking Dead: Dead City III (8/8) - serial grozy USA 2026
21:50 Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen (1/8) - mini-serial Wlk. Bryt./Francja 2026, wyk. Ritu Arya
22:35 Apollo w ogniu (2/8)
23:25 Jeniec wojenny - film sensacyjny USA/Filipiny 2025, reż. Louis Mandylor (115 min)
01:20 Gdy zgasną światła - film sensacyjny USA 2024 (90 min)

KINO POLSKA

07:40 Podróże kapitana Klipera (1) - serial anim.
08:00 Złoty interes (4) - serial dokumentalny Polska 2022
08:55 Diabeł - film krótkometrażowy Polska 2022
09:25 Akademia Pana Kleksa: Tajemnica golarza Filipa (2) - film dla mł. Polska/ZSRR 1984, reż. Krzysztof Gradowski
10:55 W pustyni i w puszczy - film przygodowy Polska 2001, reż. Gavin Hood
13:35 Krzyżacy - film przyg. Polska 1960, reż. Aleksander Ford, wyk. Urszula Modrzyńska
17:15 Pogranicze w ogniu (20,21) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
20:00 Orzeł. Ostatni patrol - dramat historyczny Polska 2022, reż. Jacek Bławut, wyk. Tomasz Ziętek, Adam Woronowicz, Antoni Pawlicki, Mateusz Kościukiewicz, Tomasz Włosok, Filip Pławiak
22:20 Legiony - film wojenny Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wolańska, Mirosław Baka, Jan Frycz, Grzegorz Małecki, Antoni Pawlicki
01:00 Drogówka - film krym. Polska 2013, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Bartłomiej Topa, Marian Dziędziel

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XX (5,6)
10:25 Świat według Kiepskich
14:15 Bezsenność w Seattle - komedia romant. USA 1993
16:35 8 części prawdy - film krym. USA 2008, reż. Pete Travis, wyk. Dennis Quaid
18:30 Szklana pułapka III - film sens. USA 1995, reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis
21:00 Creed 2 - dramat obycz. USA 2018, reż. Steven Caple Jr., wyk. Michael B. Jordan
23:45 Wschodzące słońce - dramat kryminalny USA 1993, reż. Philip Kaufman

WARNER TV

08:20 Teraz albo nigdy! II
09:20 Bajer z Bel-Air III
10:20 Prawo Agaty VI (13)
11:15 Pełniejsza chata III
12:20 Teraz albo nigdy! II (2,3)
14:20 Bajer z Bel-Air III
16:10 Pełniejsza chata III
18:20 Pan Niania - komedia USA 93, reż. Michael Gottlieb
20:00 Stosunki międzymiastowe - komedia romant. USA 2010, reż. Nanette Burstein
22:00 Bez smyczy - komedia romantyczna USA 2011
00:05 Upadek - thriller USA/Francja/Wlk. Brytania 1993

CINEMAX

12:40 2012 - film katas. USA 2009, reż. Roland Emmerich
15:15 Historia Souleymane'a - dramat obycz. Francja 2024
16:50 W słońcu - dramat obyczajowy Portugalia 2025
18:30 Nieśmiertelne - dramat obycz. Francja/Kanada 2025
20:00 Slumdog. Milioner z ulicy - film obycz. Wlk. Brytania/USA/Francja 2008
22:00 Na ringu z rodziną - komediodramat Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2019
23:45 Halloween - horror USA 2007, wyk. Malcolm McDowell

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (10/50)
10:55 Lekarze IV (6)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (11/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (88,89)
17:10 Magia kina (7) - mag.
17:35 Zimowa opowieść - dramat obycz. USA 2014
20:00 Legion samobójców: The Suicide Squad - film s.f. USA 2021, reż. James Gunn
22:55 Kiler-ów 2-óch - komedia kryminalna Polska 1998
01:15 Galaktyczny wojownik - film s.f. USA/Wlk. Bryt. 1998

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple III (1/4)
09:45 Vera VIII (1/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (6/13)
12:55 Poirot VIII (2/2)
15:00 Strażnik Teksasu V (11,12/27) - serial sens. USA 1996, wyk. Chuck Norris
17:05 Vera VIII (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2018
18:55 Poirot III (4/11)
20:00 Legenda Zorro - film przygodowy USA 2005
22:50 Uprowadzona II - film sensacyjny Francja 2012
00:50 Następne 48 godzin - komedia sens. USA 1990

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XX (8/15) - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Fantastyczny Pan Lis - film anim. Wlk. Brytania/USA 2009, reż. Wes Anderson
13:00 Czarodziejki IV (4,6/22)
14:55 Pingwiny z Madagaskaru
15:25 Star Trek: Insurekcja - film s.f. USA 1998
17:30 Sonic 2. Szybki jak błyskawica - film anim. USA/Japonia/Kan./Wlk. Bryt. 2022
20:00 Uprowadzona III - film sens. USA/Hiszp./F 2014
22:25 Krzyk III - horror USA 1999, reż. Wes Craven

ROMANCE TV

08:30 Górski lekarz (1/7)
10:25 Rejs ku szczęściu - serial obycz. Niemcy 2009
12:25 Lato na Lanzarote - romans Niemcy 2016
14:20 Inga Lindström: Zaklinaczka koni - film obyczajowy Niemcy 2024
16:15 Dora Heldt: Ani słowa tacie! - komedia Niemcy 2012
18:05 Górski lekarz (2/8)
20:00 Statek marzeń - serial obyczajowy Niemcy 2023
21:55 Katie Fforde: Moja szalona rodzina - komedia romantyczna Niemcy 2017
23:50 Górski lekarz (2/8)

AMC

09:20 Producenci potworów - horror USA 2003
11:15 Zaborcza miłość - thriller USA 1998, reż. Jonathan Darby, wyk. Jessica Lange
13:15 Mistrz Wing Chun – Ip Man (Ip Man II) - film akcji Hongkong/Chiny 2010
15:30 Snajper II - film sensacyjny USA/Węgry 2002
17:25 System - film akcji USA 1995, reż. Irwin Winkler
20:00 Lwie serce - film sens. USA 1990, reż. Sheldon Lettich, wyk. Jean-Claude Van Damme
22:05 Wolf Creek - horror Aus. 2005, reż. Greg McLean

eprasa.pl b56b8b568d

AXN

08:25 Ostry dyżur V (14/22)
09:25 Castle VII (11,12/23)
11:25 Rekrut: Feds (7,8/22)
13:20 Dowody zbrodni V
15:20 FBI V (12,13/23)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (6,7/17)
19:05 Castle VII (13,14/23)
21:05 Underworld: Bunt Lykanów - film sens. USA/ Nowa Zelandia 2009
22:55 Olimp w ogniu - film sens. USA 2013, reż. Antoine Fuqua, wyk. Gerard Butler
01:10 Castle VII (13/23)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVII
09:20 Wszystkie stworzenia duże i małe II - serial obycz.
10:20 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet V (2/6)
13:00 Marlow: klub zbrodni II
14:00 Agenci NCIS XVIII (1/16)
14:55 Panna Marple VI (1/3)
16:55 Poirot XIII (1/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
18:55 Agenci NCIS XVIII (2/16)
19:55 Poirot V (1/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993
21:00 Marlow: klub zbrodni II
22:10 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
23:00 Poirot V (1/8)

TVN STYLE

11:25 Ugotowani (6, 7)
13:25 Kuchenne rewolucje (1, 10) - reality show
15:35 Pojedynek na podróże (5) - program rozrywkowy
16:35 Ambasady luksusu (3)
17:40 Kuchenne rewolucje (1, 2, 3) - reality show
20:50 Bitwa o gości (7) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski XVII (2,3/10) - serial dok.
23:45 Kobieta na krańcu świata XVII (2/8) - cykl reportaży
00:50 Apetyt na miłość (9) - reality show Polska 2016

TVN TURBO

08:20 Gadżet 4.0 (8, 9)
09:20 Fani czterech kółek
10:20 Złomowisko PL X
11:15 Wojny samochodowe (9)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5070)
18:15 Mobilni mechanicy (3, 4)
19:45 Moto kombat (2)
20:30 Z drugiej ręki (7, 2) - mag. motoryzacyjny
22:00 Raport Turbo (5070)
22:15 Zawodowi handlarze
23:45 Ciężarówką przez pół świata (2/8) - serial dok.

BBC FIRST

08:30 Lewis III (3/8)
09:35 Ojciec Brown V (1/15)
10:40 Śmierć pod palmami X
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XII (9/10)
15:50 Lewis III (3/8)
16:55 My Life is Murder IV
17:55 Morderstwa w Midsomer XIX (5/6) - serial krym.
19:45 Śmierć pod palmami X
21:00 Po powodzi (5/6)
22:00 W cieniu podejrzeń (6/8)
23:05 Harry Wild V
00:05 Annika II (6/6)

FX

09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (12/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (19,20/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (7,8/17)
13:45 Agenci NCIS X (21/24)
14:40 Agenci NCIS: Sydney III
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (21,22/24)
17:25 Z Archiwum X IV
19:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (12/22)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (9,10/17)
22:00 Pociąg z forsą - komedia sensacyjna USA 1995

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży IX (11/12) - serial dok.
09:05 Nowe życie w starym domu VII (3/12) - serial dok.
10:00 Letnia chata na lata XIII
12:00 Odlotowy ogród (6)
12:35 Rajska posiadłość Pameli Anderson (7, 8) - real tv
14:30 Mieszkanie na miarę IV
16:30 Polowanie na ogród VI
18:20 Weekendowa metamorfoza (1, 2) - reality show
20:10 Zgłoś remont (3, 5) - reality show Polska 2017
22:05 House Hunters
00:15 Kamera, akcja, wpadka!

BBC LIFESTYLE

08:30 Mistrzowie szycia (10)
09:40 Zapraszam do stołu
11:35 Wielkie projekty
12:40 Wyjątkowy butik (4)
13:40 10 lat mniej – powrót II
14:45 Wielkie kanadyjskie wypieki (4) - real tv Kan. 2018
15:40 Zapraszam do stołu: wielka porcja (9) - reality show
17:40 Wielkie projekty: Dom Roku VII - serial dok.
18:50 Mistrzowie szycia (10)
20:00 Wielkie kanadyjskie wypieki (5) - real tv Kan. 2018
20:55 Najlepszy konsultant ślubny (3) - pr. rozrywkowy
22:00 Bad Boyfriends (9, 10)

COMEDY CENTRAL

08:20 Dwóch i pół III (4/24)
08:50 Przyjaciele X
11:55 Teoria wielkiego podrywu VIII (8,9,10,11,12,13/24)
14:30 Dwóch i pół III (5,6, 7,8/24) - serial kom. USA 2005
16:30 Przyjaciele X (17,1,2,3,4/18) - serial kom.
19:45 Gliniarz z Beverly Hills III - komedia sens. USA 1994
22:00 Miasteczko South Park 29 (1) - serial anim.
22:30 The Office PL II (9/12)
23:05 Comedy Club (3, 4)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:20 Komisarz Alex X (1)
09:10 Rodzinka.pl VI (25/26)
09:40 Klan - telenowela
10:15 Ranczo II (10/13)
11:10 Rodzinka.pl XVIII (13,1)
12:10 Felicita (5,6)
13:25 Ojciec Mateusz 34 (4,5)
15:25 Komisarz Alex X (2)
16:15 Na sygnale - serial obycz.
17:25 Ranczo II (12,13/13)
19:20 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (4) - mag.
19:30 Ojciec Mateusz 34 (6,5)
21:30 Ranczo III (1,2/13)
23:30 Ojciec Mateusz 34 (7)
00:25 Gra z Cieniem II (2) - serial krym. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

10:10 Kuchenny recykling (1)
10:40 U sąsiadów w kuchni XIII
11:50 Top Chef (4, 5)
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson II (5,6) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni XV
15:45 Nie tylko kimchi (3, 4)
16:40 Jamie Oliver (1, 2, 9, 10)
18:30 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (2, 3) - magazyn
19:25 m jak mięso (10)
19:50 Maximum Foodie IV (2)
20:20 Jamie: uczta za mniej (2)
21:20 Anthony Bourdain VI (6,7,8) - serial dok. USA 2015
23:55 Top Chef (14)

CANAL+ DOMO

09:00 Rośliny Karoliny (3, 4)
10:00 Gardeners' World (24)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty
13:05 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (9)
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (6) - lifestyle
15:55 Daleko od miasta XVI
16:50 Gardeners' World (27)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty III (5/6)
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
21:55 Wielkie projekty XII

PLANETE+

13:40 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi - serial dok.
14:50 Patagonia. Życie na krańcu świata - serial dok.
15:45 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry XII
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (37,38)
18:40 Surfing. Historia nieznana - film dok. F 2024
19:45 „Mechaniczna pomarańcza" - film dok.
20:55 Nazywano ich wikingami - film dok. Francja 2024
22:00 O wolny Tybet. Głosy wygnanych - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę V
09:00 Parker na złotym szlaku VI (2/8) - serial dok.
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (17)
12:00 Przemytnicy: na lotnisku
13:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Rolnicy w akcji (6)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Specjalistki II
19:00 Nagi instynkt przetrwania V (6,7/15) - serial dok.
21:00 Zawodowcy: drwale II
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (9)

TVP HISTORIA

10:00 Wszystkie kolory świata
11:05 Królowe, które zmieniły świat (2/6) - serial dok.
12:00 Odkryć tajemnicę VII
12:55 Starożytny Egipt – kroniki imperium - serial dok.
14:00 Dom (3/4) - serial obycz.
15:30 Sensacje XX wieku
16:55 Flesz historii (779)
17:30 Wojenne dziewczyny II
18:20 Wojownicy czasu
18:55 Wszystkie kolory świata
20:00 Katyń - dramat woj. PL 2007, reż. Andrzej Wajda
22:05 Historia w postaciach zapisana (4) - serial dok.

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (4/7)
14:50 Największe tajemnice świata VII (13) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Jak to wyjaśnić IV
17:10 Tajemnice, które miały trwać wiecznie (6/8)
18:10 Największe tajemnice świata VII (7) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Kursk: pierwsza katastrofa Putina (2/2) - serial dok.
22:00 Starożytni kosmici XVII
23:00 Jak to wyjaśnić IV (7/20)

NATIONAL GEOGRAPHIC

16:00 Sekrety starożytnej medycyny (8) - serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (4) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (5/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (4/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XIX (4/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Tajemnice wojny: Blitzkrieg (1/3)
22:00 Premiera: III Rzesza: droga do upadku VI (1)
23:00 Przywódcy III Rzeszy

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Maszyny bojowe (8/8)
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Sekrety II wojny światowej - serial dok. Francja 2015
15:00 Truckersi przez Australię X (9/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Megakonstrukcje przeszłości (4/4) - serial dok.
21:00 Sekrety Biblii (1/6)
22:00 Dzień D – Ostatni świadkowie (1,2/2) - serial dok.

BBC EARTH

09:25 Królestwo zwierząt
10:30 Życie na pustkowiu X
11:30 Zabójcza pogoda VI
12:30 Wielka kanadyjska przygoda (5/6) - serial dok.
13:35 Planeta doskonała (2/5)
14:40 W okowach mrozu VII
15:40 Życie na pustkowiu X
16:35 Dzika Wielka Brytania
17:45 Planeta doskonała (2/5)
18:45 Wielka kanadyjska przygoda (6/6) - serial dok.
19:45 Przez nieznaną Afrykę
20:55 W okowach mrozu IX (3)
22:55 Zabójcza pogoda VI (7)
00:55 Planeta doskonała (2/5)

POLSAT VIASAT HISTORY

11:05 Lądowanie w Normandii
12:10 Wielkie budowle Rzymian (1,2,3/3)
15:35 Abu Simbel: świątynie nad Nilem - film dok.
16:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (7/10) - serial dok.
17:55 Punkty zwrotne II wojny światowej (5/6) - serial dok.
19:00 Życie prywatne przywódców Rzeszy (3,4/4) - serial dokumentalny Niemcy 2025
21:00 II wojna światowa: piekło na Ziemi (4/8) - serial dok.
22:05 Starożytne superbudowle III (4/6) - serial dok.

eprasa.pl b56b8b568d

SOBOTA 19.09

Od A do Z

BYLIŚMY ŻOŁNIERZAMI ★★★
dramat wojenny, USA/Niemcy/Francja 2002, reż. Randall Wallace, wyk. Mel Gibson, Madeleine Stowe, Greg Kinnear
22:25 | **ale kino+ hd**
Nazbyt patetycznie, lecz rzetelnie o pierwszej regularnej bitwie Amerykanów w Wietnamie w listopadzie 1965 roku i o jej uczestnikach. Plus Mel Gibson jako dowódca.

CUBE ★★★
dramat, Kanada 1997, reż. Vincenzo Natali, wyk. Nicole de Boer, Nicky Guadagni, David Hewlett
23:30 | **tvp kultura**
Kafka w kostiumie s.f.: grupa pozornie przypadkowych osób próbuje wspólnie znaleźć wyjście z labiryntu będącego kombinacją wymyślnych tortur z matematycznym algorytmem. Prowadzi do klaustrofobii.

DAWNO TEMU W GAZIE ★★★
komedia, Palestyna/Francja/Niemcy/Portugalia/Arabia Saudyjska/Wlk. Brytania/Jordania/Katar 2025, reż. Arab Nasser, Tarzan Nasser, wyk. Nader Abd Alhay, Majd Eid, Ramzi Maqdisi
23:35 | **cinemax**
W stylu Tarantino: strefa Gazy, rok 2007, ale odniesienia jak najbardziej współczesne. Sprzedawca falafeli zostaje zatrudniony do filmu, kręconego przez Hamas, będącym przykrywką politycznego zamachu.

DIUNA ★★★★
film s.f., USA/Kanada 2021, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Rebecca Ferguson, Zendaya
22:35 | **tvn 7**
Wystawna, lecz trudna do pojęcia bez znajomości pierwowzoru pierwsza część nowej ekranizacji powieści Franka Herberta o walce o władzę na planecie, gdzie wydobywa się przyprawę napędzającą wszechświat.

FACECI W CZERNI III ★★★
film s.f., USA 2012, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Will Smith, Tommy Lee Jones, Josh Brolin
21:50 | **cinemax**
Barry Sonnenfeld powraca po 10 latach do kultowego cyklu, by nakłonić agentów specjalnych chroniących Ziemię przed agresją Obcych do powrotu do źródeł. Równie brawurowe co dwie poprzednie części.

Dobry chłopiec

21:00 | **canal+ premium**
★★★★

· FOT. THOMAS WOOD / KINO ŚWIAT

Niezbyt dalekie echo „Mechanicznej pomarańczy": 19-letni kryminalista i influencer zostaje uprowadzony przez dysfunkcjonalną rodzinę i poddany równie specyficznej co wątpliwej resocjalizacji.

HORROR
POLSKA/WIELKA BRYTANIA 2025, REŻ. JAN KOMASA. WYK. STEPHEN GRAHAM, ANDREA RISEBOROUGH, ANSON BOON

JOHN WICK 4 ★★★★
film sens., USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves, Donnie Yen, Bill Skarsgård
21:55 | **tv puls**
Keanu Reeves jako najlepszy z najlepszych płatnych zabójców, który znużony ucieczką przed pościgiem prowadzi do brutalnej konfrontacji z dawnymi mocodawcami, by wreszcie odzyskać upragniony spokój.

LĘK PIERWOTNY ★★★
thriller, USA 1996, reż. Gregory Hoblit, wyk. Richard Gere, Laura Linney, Edward Norton
20:00 | **stopklatka**
Cyniczny prawnik podejmuje się obrony ministranta, oskarżonego o zamordowanie biskupa, by w trakcie procesu odkryć, z jak odrażającym osobnikiem ma do czynienia. Koncert gry Edwarda Nortona i Richarda Gere.

NOWA FALA ★★★★
film biograficzny, Francja/USA 2025, reż. Richard Linklater, wyk. Guillaume Marbeck, Zoey Deutch, Aubry Dullin
19:15 | **canal+ premium**
Richard Linklater inscenizuje reportaż z planu filmu „Do utraty tchu", kręconego w Paryżu w 1959 roku, kluczowego dzieła francuskiej Nowej Fali, rewolucjonizującej światowe kino lat 60. XX wieku.

PRZEPIĘKNE ★★★
komedia, Polska 2025, reż. Katarzyna Priwieziencew, wyk. Hanna Śleszyńska, Olaf Lubaszenko, Marta Nieradkiewicz
21:35 | **tvn**
Kino kobiece ku pokrzepieniu: sześć pań w różnym wieku i o różnym statusie społecznym (a także w różnych sytuacjach życiowych) szuka sposobu zaspokojenia swych wyobrażeń i ambicji. Jakże ludzkie!

SCHMIDT ★★★★
dramat obycz., USA 2002, reż. Alexander Payne, wyk. Jack Nicholson, Kathy Bates, Hope Davis
20:00 | **tvp kultura**
Wielki Jack Nicholson (oklaski i nominacja do Oscara) jako świeży emeryt i wdowiec, który podróżując wozem kempingowym na ślub córki, ma wreszcie czas zastanowić się nad sensem życia.

SULLY ★★★★
dramat obycz., USA 2016, reż. Clint Eastwood, wyk. Tom Hanks, Aaron Eckhart, Laura Linne
21:25 | **tvp 1**
Demokrata Tom Hanks przyjmuje rolę u konserwatysty Clinta Eastwooda, by opowiedzieć prawdziwą historię pilota, który wylądował awaryjnie na rzece Hudson, a potem został poddany upokarzającemu śledztwu.

SUPERGIRL ★★
film s.f., USA 2026, reż. Craig Gillespie, wyk. Milly Alcock, Matthias Schoenaerts, Eve Ridley
21:45 | **hbo**
Z uniwersum DC Comics: Supergirl, kuzynka Supermana, dołącza do pościgu za kosmicznym piratem i wszelkim złem wcielonym, który otruł jej psa, ale ukrywa antidotum, aktywne przez trzy dobry.

WROGOWIE PUBLICZNI ★★★
dramat kryminalny, USA/Japonia 2009, reż. Michael Mann, wyk. Christian Bale, Johnny Depp, Marion Cotillard
22:00 | **polsat**
Mit Johna Dillingera, gangstera zastrzelonego po wyjściu z kina, w ujęciu Michaela Manna: jako aktorski pojedynek Johna Deppa i Christiana Bale'a w nawiązaniu do klasyki kina gangsterskiego.

ZGIŃ, KOCHANIE ★★★
dramat, Wlk. Brytania/Kanada/USA 2025, reż. Lynne Ramsay, wyk. Jennifer Lawrence, Robert Pattinson, Lakeith Stanfield
22:50 | **canal+ premium**
Mieszkająca w stresującym otoczeniu, młoda kobieta, matka i zarazem aspirująca pisarka, nie może uwolnić się od depresji poporodowej, a zmęczony umysł sugeruje jej coraz bardziej nieodpowiedzialne kroki.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl b56b8b568d

SOBOTA 19.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1183)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Ranczo (9/13)
09:50 Felicita (4,5,6)
11:25 Ojciec Mateusz XXI (2)
12:10 Przed ekranem
12:20 Dobre strony (5)
12:35 Królowe Dzikiego Zachodu (Les pétroleuses) - western F/Włochy/Hiszp./Wlk. Brytania 1971 (110 min)
14:25 Okrasa łamie przepisy (412) - mag. kulinarny
15:00 Rolnik szuka żony (2) - reality show Polska 2026
16:00 Zaraz wracam (7,8)
17:00 Teleexpress
17:35 Koncert - Polska 2026
18:40 Jaka to melodia? (5960)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 **Komisarz Alex XXVI** (3) - serial kryminalny
21:25 **Sully** - dramat obycz. ★★★★ USA 2016, reż. Clint Eastwood, wyk. Tom Hanks, Aaron Eckhart, Laura Linney (105 min)
23:10 **Pełnia zła (Malice)** ★★★ - thriller psychologiczny USA/Kan. 1993, reż. Harold Becker, wyk. Alec Baldwin (120 min)
01:10 **25 lat niewinności. Sprawa Tomka Komendy** ★★★★ - dramat obycz. Polska 2020 (125 min)

TVP2

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7681) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7681) - mag. Polska 2026
11:20 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (3) - mag. kulinarny
12:05 W poszukiwaniu dobrego filmu (49) - mag. kulturalny
12:35 Informacje kulturalne
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3138)
14:35 Koło fortuny (2221)
15:15 Szansa na sukces. Opole 2027 (2) - show
16:20 Na dobre i na złe
17:20 Panna młoda
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (42) - teleturniej
19:10 Słowo na niedzielę (1181) - program religijny
19:25 Rodzinka.pl XIX (1)

20:00 **Rodzinka.pl XIX** (2) - serial komediowy
20:30 **The Voice of Poland: Przesłuchania w ciemno** (3, 4)
23:00 **Program rozrywkowy**
23:30 **Postaw na milion** (392) - teleturniej
00:30 **Królowe życia (Poms)** ★★★ - komedia Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Zara Hayes (95 min)
02:05 **Reguła milczenia (The Company You Keep)** ★★★ - thriller USA/Kanada 2012 (125 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3178) - magazyn Polska 2024
11:50 Nasz nowy dom (374) - reality show Polska 2026
13:15 Gru, Dru i Minionki (Despicable Me 3) - film animowany USA 2017 (105 min)
15:00 Kevin sam w Nowym Jorku (Home Alone 2: Lost in New York) - kom. USA 1992, reż. Chris Columbus (150 min)
17:30 Awantura o kasę (290) - teleturniej Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy - program publicystyczny
19:25 Wypasiona Kuchnia (20) - serial komediowy Polska 2026, wyk. Piotr Gąsowski

19:55 **Kabaret na żywo. Młodzi i moralni. Nad mętną rzeką** (3) - kabaret i satyra
22:00 **Wrogowie publiczni (Public Enemies)** ★★★ - dramat krym. USA/Japonia 2009, reż. Michael Mann, wyk. Christian Bale (180 min)
01:00 **Transfer (Rendition)** ★★★ - thriller USA/RPA 2007, reż. Gavin Hood, wyk. Jake Gyllenhaal, Reese Witherspoon, Alan Arkin (160 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8090) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (17/60)
06:50 Kobieta na krańcu świata XVII - cykl reportaży
07:45 Dzień Dobry TVN (5780) - magazyn Polska 2026
11:30 Dobrze zrobione w domu (5) - mag. Polska 2026
11:35 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
13:35 Kobieta na krańcu świata XVII - cykl reportaży
14:05 MasterChef (2) - show Polska 2026
15:45 Clifford. Wielki czerwony pies (Clifford, the Big Red Dog) - film familijny USA/Kanada/Wlk. Brytania 2021, reż. Walt Becker (130 min)
17:55 Taskmaster (3) - program rozrywk. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Azja Express** (3) - reality show Polska 2026
21:35 **Przepiękne** ★★★ - komediodramat Polska 2025, reż. Katarzyna Priwiezientcew, wyk. Hanna Śleszyńska, Olaf Lubaszenko, Marta Nieradkiewicz (140 min)
23:55 **To: Rozdział 2 (It: Chapter Two)** ★★ - horror USA/Kanada 2019, reż. Andy Muschietti, wyk. James McAvoy, Jessica Chastain (215 min)
03:30 **Uwaga!** (7741)

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XXV (9,10,1/10)
09:00 Taki jest świat (37)
09:25 Boso przez świat: Wenezuela – boso, ale w ostrogach (68)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (22,24,26,28,30, 11, 12,13,14,15) - serial obycz. Polska 2024, wyk. Zbigniew Buczkowski. Marek Wójcik chce przekazać córce zakład pogrzebowy, ale księgowy doradza mu, by sprzedał firmę niejakiemu Szupińskiemu. Początkowo Wójcik przystaje na pomysł, ale gdy zmienia zdanie, Szupiński nasyła na niego swojego ochroniarza.
20:00 **Uprowadzona II (Taken 2)** ★★★ - film sens. Francja 2012, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson, Maggie Grace (115 min)
21:55 **John Wick 4 (John Wick: Chapter 4)** ★★★★ - film sens. USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves, Donnie Yen, Ian McShane (190 min)
01:05 **Revolt** - film s.f. USA ★★★ 2017, reż. Joe Miale, wyk. Lee Pace (115 min)

TVN7

06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III - serial dok.
06:55 New Looney Tunes II - serial anim. USA 2016
07:10 Film o pszczołach - film anim. USA/Kanada 2007
09:00 The Floor (5, 6)
10:15 Ukryta prawda (14/60) - serial fabularno-dok.
11:20 Mówię Wam (5) - mag.
12:35 Ukryta prawda (15,16/60) - serial fab.-dok.
14:40 Szpital św. Anny (35,36/50) - serial obycz.
16:40 Detektywi III (31/60)
17:40 Vabank - komedia kryminalna Polska 1981, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jan Machulski (140 min)
20:00 **Zapowiedź (Knowing)** ★★ - thriller USA/Wlk. Brytania/Australia 2009, reż. Alex Proyas, wyk. Nicolas Cage, Chandler Canterbury, Rose Byrne, Lara Robinson (155 min)
22:35 **Diuna (Dune: Part One)** ★★★★ - film s.f. USA/Kan. 2021, reż. Denis Villeneuve (195 min)
01:50 **La La Land** ★★★★★ - film muzyczny USA 2016, reż. Damien Chazelle, wyk. Ryan Gosling (150 min)

MEZZO

13:05 Intermezzo
13:30 McCoy Tyner: Piano Solo - koncert Niemcy 1983
14:20 Richter, enigma
16:55 Danish National Symphony Orchestra, Fabio Luisi: Scriabine, Le Poème de l'extase - muzyka klasyczna
17:15 Danish National Symphony Orchestra, Fabio Luisi, Pierre-Laurent Aimard: Scriabine, Prométhée - muzyka klasyczna Dania 2024
17:50 Orkiestra Paryska, K. Mäkelä: Copland, Connesson, Gershwin, Tower, Varèse
19:10 James Carter „Trane: A Centennial Supreme"
20:30 Giuseppe Verdi: Otello - opera Hiszpania 2025
23:00 Filharmonicy Wiedeńscy, Riccardo Muti: IX Symfonia Beethovena

PULS 2

08:00 Pingwiny z Madagaskaru (18/26) - serial anim.
08:35 Prawie jak gladiator - film anim. Wlk. Brytania/F/Włochy/USA/Indie 2012
10:40 Balerina - film anim. Francja/Kanada 2016
12:20 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (6, 7, 8)
14:25 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (4, 5)
16:25 Zaklęta księżniczka 2 - film fantasy Czechy 2022
19:00 Mavka i strażnicy lasu - film anim. Ukraina 2023, reż. Oleh Malamuzh, Oleksandra Ruban, Yevheniy Yermak
21:15 Grzeczne dziewczyny tego nie robią - kom. USA 2020, reż. Chris Riedell, Nick Riedell
23:00 Mizantrop - thriller USA/Kan. 2023, reż. Damián Szifron, wyk. Shailene Woodley

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (345) - mag. Polska 2026
09:30 A na obiad... (2)
09:35 Galileo
12:40 Chiński zodiak - komedia sensacyjna Hongkong/Chiny 2012, reż. Jackie Chan, wyk. Jackie Chan, Oliver Platt, Laura Weissbecker
14:55 Policjantki i policjanci XXV (1,2,3,4) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Mariusz Węgłowski, Paweł Kowalczyk
19:00 Wypasiona Kuchnia
19:05 Policjantki i policjanci
20:05 A na deser... (12) - mag. kulinarny Polska 2026
20:20 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (9,10,11,12) - serial krym. Polska 2026
00:20 Gwiazdy kabaretu (182, 176) - kabaret i satyra

METRO

07:00 Gorączka złota XII (18,19/24) - serial dok.
08:55 Klan z Alaski III (11,12,13/32) - serial dok.
11:55 Złomowisko PL V - serial dok. Polska 2017
13:55 Makłowicz w drodze (10, 4) - mag. kulinarny
15:05 Farma Clarksona (8)
16:10 Azja Express (2)
17:55 Kryminalni (7,8) - serial krym. Polska 2004, wyk. Marek Włodarczyk, Maciej Zakościelny
20:00 Grunt to rodzinka - komedia Francja 2004, reż. Alain Berbérian, wyk. Christian Clavier, Caterina Murino
22:00 Gniew tytanów - film przyg. USA/Hiszpania 2012 , reż. Jonathan Liebesman, wyk. Sam Worthington
00:00 Kuba Wojewódzki (3)
01:05 Szpital (21/67)

eprasa.pl b56b8b568d

SOBOTA 19.09

STOPKLATKA

08:00 **Komisarz Rex VII** (9,10/13) - serial sens.
10:00 **Hudson i Rex IV** (6,7/16) - serial krym.
12:00 **Kryminalne zagadki Mazur** (4) - serial kryminalny Niemcy 2021
14:00 **Flintstonowie: Niech żyje Rock Vegas (The Flintstones in Viva Rock Vegas)** - komedia USA 2000, reż. Brian Levant (115 min)
15:55 **Nie ma róży bez ognia** - kom. Polska 1974, reż. Stanisław Bareja (120 min)
17:55 **A oni dalej grzeszą, dobry Boże! (Qu'est-ce qu'on a tous fait au Bon Dieu ?)** - komedia F/B 2021, reż. Philippe de Chauveron, wyk. Christian Clavier (125 min)
20:00 **Lęk pierwotny (Primal Fear)** - thriller USA 1996, reż. Gregory Hoblit, wyk. Richard Gere (160 min)
22:40 **Uprowadzona III (Taken 3)** - film sens. USA/Hiszpania/Francja 2014, reż. Olivier Megaton (135 min)
00:55 **Dług** - thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze (130 min)

KINO POLSKA

07:40 Polska Kronika Filmowa 8A/72 - reportaż Polska 1972
07:55 Polska Kronika Filmowa 49A/72 - reportaż Polska 1972
08:10 Reksio - serial anim.
08:35 Miś Kudłatek (9,10)
09:00 Podróże Pana Kleksa: Wysłannicy Bajdocji (1) - film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
10:55 Podróże Pana Kleksa: Wyspa Wynalazców (2) - film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
12:45 Podróż za jeden uśmiech - film przyg. Polska 1972, reż. Stanisław Jędryka
14:30 Widzisz? - film krótkometrażowy Polska 2025
15:05 Ranking Naj Polskiego Kina - serial dok. Polska 2024
15:55 Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy - komedia muzyczna Polska 78
18:20 Poszukiwany, poszukiwana - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja
20:00 Seksmisja - komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr
22:40 Sztos - komedia sensacyjna Polska 1996, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Jan Nowicki
00:15 Job, czyli ostatnia szara komórka - komedia Polska 2006, reż. Konrad Niewolski, wyk. Borys Szyc

ALE KINO+

09:30 **Natalie Portman: Niepokorna ikona Hollywoodu** - film dok.
10:40 **Będzie lepiej (Une année difficile)** - komediodramat F 23, reż. Olivier Nakache, Eric Toledano, wyk. Pio Marmaï (145 min)
13:05 **Morderstwo w Orient Expressie (Murder on the Orient Express)** - film krym. USA/Wlk. Brytania 1974, reż. Sidney Lumet (150 min)
15:35 **Patience II** (3,4/8)
17:50 **Niemożliwe (The Impossible)** - film katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (140 min)
20:10 **Feralna noc (The Bag Man)** - thriller USA/Bahama 2014, reż. David Grovic, wyk. Rebecca Da Costa (135 min)
22:25 **Byliśmy żołnierzami (We Were Soldiers)** - dramat wojenny USA/Niemcy/F 2002, reż. Randall Wallace (160 min)
01:05 **Sweat** - dramat obyczajowy Polska/Szwecja 2019, reż. Magnus von Horn (130 min)

POLSAT FILM

08:20 Był sobie kosmos
10:05 Paddington - film anim. Wlk. Brytania/Francja 2014
12:05 Powrót do przyszłości II - film przyg. USA 1989
14:15 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012, wyk. Will Smith
16:35 Minionki rozrabiają - film animowany USA 2013
18:40 Uncharted - film przyg. USA/Hiszpania 2022
21:00 Kod da Vinci - thriller USA/Malta/F/Wlk. Brytania 2006, reż. Ron Howard
00:15 21 - dramat obycz. USA 2008, reż. Robert Luketic

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu V
10:55 Vera V (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
12:55 Sierżant Bilko - komedia USA 1996, reż. Jonathan Lynn
14:50 E.T. - film s.f. USA 1982, reż. Steven Spielberg
17:10 Zaginione miasto Z - film biograficzny USA 2016
20:00 Vera: Ciemna Droga VI (1/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2016, wyk. Brenda Blethyn
22:05 Gentleman z rewolwerem - komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania 2018
00:05 Liberator - film sensacyjny USA/Francja 1992

TVP KULTURA

09:25 **Panna Nikt** - dramat obycz. Polska 1996, reż. Andrzej Wajda (115 min)
11:20 **Kosmos 1999 II** (7/24) - serial sensacyjny
12:25 **Wydarzenie aktualne**
13:00 **Hollywoodzki remake**
14:05 **Jutro idziemy do kina** - dramat wojenny Polska 2007, reż. Michał Kwieciński (120 min)
16:05 **Alternatywy 4** (8/9)
17:15 **Tamte lata, tamte dni**
18:00 **Niewiniątka (The Children's Hour)** - dramat obycz. USA 1961, reż. William Wyler, wyk. Audrey Hepburn (120 min)
20:00 **Schmidt (About Schmidt)** - dramat obyczajowy USA 2002, reż. Alexander Payne, wyk. Jack Nicholson, Kathy Bates (135 min)
22:15 **Klub Jazzowy** (13)
23:30 **Cube** - dramat Kanada 1997, reż. Vincenzo Natali, wyk. Nicole de Boer (105 min)
01:15 **Wstęp do filmu**
01:20 **Turkusowa suknia (Le bleu du caftan)** - dramat obycz. Francja/Maroko/Belgia/Dania 2022 (130 min)

WARNER TV

10:45 W aromacie kawy - komedia romant. USA 2023
12:30 Paszport do Paryża - komedia USA 1999
14:10 Głupi i głupszy II: Kiedy Harry poznał Lloyda - komedia USA 2003, reż. Troy Miller
15:50 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
17:35 Akademia policyjna III - komedia USA/Kanada 1986
19:15 Skazani na Shawshank - dramat psycholog. USA 1994
22:05 Jackie Chan: Przyjemniaczek - komedia krym. Hongkong 1998

PARAMOUNT

07:45 Rango - film anim. USA/Wlk. Brytania 2011
10:00 Mali agenci - komedia sensacyjna USA 2001, reż. Robert Rodriguez
11:55 Forrest Gump - tragikomedia USA 1994
15:00 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987
17:05 Dungeons & Dragons: Złodziejski honor - film fantasy USA 2023
20:00 Wybuchowa para - komedia sensacyjna USA 2010, reż. James Mangold
22:25 Oczy szeroko zamknięte - thriller Wlk. Bryt./USA 1999

HBO

09:15 **Piraci, którzy nic nie robią** - film anim. USA/Kanada 2008 (85 min)
10:40 **Karate Kid: Legendy** - komedia USA/Kanada 2025 (95 min)
12:15 **Jak wytresować smoka II** - film anim. USA/Indie 2014, reż. Dean DeBlois (100 min)
13:55 **Spider-Man: Bez drogi do domu** - film s.f. USA 2021 (145 min)
16:20 **Anna Karenina** - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2012, reż. Joe Wright (130 min)
18:30 **Kot w butach** - film anim. USA 2011, reż. Chris Miller (90 min)
20:00 **Pilion** - komedia Wlk. Brytania/Irlandia 2025, reż. Harry Lighton, wyk. Harry Melling, Alexander Skarsgård (105 min)
21:45 **Supergirl** - film s.f. USA 2026, reż. Craig Gillespie (90 min)
23:15 **Nie oddychaj 2** - thriller USA 2021, reż. Rodo Sayagues (100 min)
00:55 **MaXXXine** - horror USA/Wlk. Brytania/Nowa Zelandia 2024, reż. Ti West (100 min)

CINEMAX

14:10 Na ringu z rodziną - komediodramat Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2019
15:55 Lepiej być nie może - komedia USA 1998
18:10 Wyścig z czasem - film s.f. USA 2011
20:00 Podwójne uderzenie - film sensacyjny USA 1991, reż. Sheldon Lettich
21:50 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012, wyk. Will Smith
23:35 Dawno temu w Gazie - kom. Palestyna/F/Niemcy/Port./Arabia Saud./Wlk. Brytania/Jordania/Katar 2025

ROMANCE TV

08:30 Górski lekarz (6,7,8/8)
13:20 Ojcowskie radości - komedia Niemcy 2022
15:15 Statek marzeń - serial obyczajowy Niemcy 2023
17:00 Lato w Szwarcwaldzie - dramat obyczajowy Niemcy 2024, reż. Michael Karen
18:55 Falk (5/6) - serial obyczajowy Niemcy 2018
20:00 Lost w Fusecie – Ślad cieni: Ślad cieni, część 1. - film kryminalny Niemcy 2024
21:55 Zabójcza układanka (3)
23:55 Rosamunde Pilcher: Letnie marzenie - romans Austria/Niemcy 2004

CANAL+ PREMIUM

08:05 **Yintah** - film dok.
10:10 **Premierowa jazda**
10:25 **Most do Terabithii** - film fantasy USA 2007, reż. Csupó Gábor (95 min)
12:00 **Łapu-Capu** (225)
12:15 **LARP. Miłość, trolle i inne questy** - komedia Polska 2025 (95 min)
13:50 **Zmierzch** - film fantasy USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Catherine Hardwicke (120 min)
15:50 **Ultimatum Bourne'a** - film sensacyjny USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007 (115 min)
17:45 **Skok na milion** - kom. F/B 2025, reż. Grégoire Vigneron (90 min)
19:15 **Nowa fala** - film biograficzny Francja/USA 2025, reż. Richard Linklater (105 min)
21:00 **Dobry chłopiec** - horror Polska/Wlk. Brytania 2025, reż. Jan Komasa, wyk. Stephen Graham (110 min)
22:50 **Zgiń, kochanie** - dramat Wlk. Brytania/Kanada/USA 2025, reż. Lynne Ramsay (120 min)
00:50 **Lwica** - film sens. Wlk. Brytania 2025 (100 min)

TVN FABUŁA

11:15 Wiosna, panie sierżancie - komedia Polska 1974
13:30 Grunt to rodzinka - komedia Francja 2004
15:30 Jak rozmawiać z psem - komedia USA/Wlk. Brytania/Chiny 2021, reż. Gil Junger
17:30 Sabrina - komedia romant. USA/Niemcy 1996
20:00 Akademia pana Kleksa - film fantasy Polska 2023
22:50 Idealny facet dla mojej dziewczyny - komedia romantyczna Polska 2009
01:25 Focus - komedia kryminalna USA/Argentyna 2015

AMC

09:05 Przygody Herkulesa - film przyg. Włochy/USA 1983
10:50 Hercules II - film przyg. USA/Włochy/Holandia 1985
12:45 Dzielnica Lakeview - thriller USA 2008
15:05 Wybuchowa para - komedia sens. USA 2010
17:20 Ip Man III - film biograficzny Chiny/Hongkong 2015
19:45 Gattaca – szok przyszłości - film s.f. USA 1997, reż. Andrew Niccol, wyk. Ethan Hawke, Uma Thurman
22:00 30 dni mroku - horror USA/Nowa Zelandia 2007
00:25 Thirst - horror USA 2015

eprasa.pl b56b8b568d

AXN

08:05 FBI: International IV (22/22) - serial akcji USA 2025
09:10 FBI: Most Wanted V
10:10 Rekrut V (21,22/22)
12:10 Rekrut: Feds (1,2,3/22)
15:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV - serial krym.
20:00 Olimp w ogniu - film sensacyjny USA 2013
22:25 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Brytania/ Bułgaria 2016, reż. B. Najafi
00:15 Underworld: Bunt Lykanów - film sensacyjny USA/Nowa Zelandia 2009

EPIC DRAMA

08:00 Panna Scarlet i komisarz IV (6/6) - serial krym.
09:10 Panna Scarlet V (1,2/6) - serial krym. Wlk. Bryt. 2025
11:30 Agenci NCIS XVI (22,23,24,1,2/24) - serial krym. USA 2019, wyk. Mark Harmon
16:00 Panna Marple VI (3/3) - serial krym. Wlk. Bryt. 2013
17:55 Poirot VII (1/2) - serial krym. Wlk. Brytania 2000
20:00 Detektyw Murdoch: Upadek domu Newsome'ów XIX - serial kryminalny
21:00 Inspektor Ricciardi (5,6/6) - serial kryminalny
01:30 Hiszpańska księżniczka

TVN STYLE

11:30 Jestem z Polski IX (8,4,4/15) - serial dok.
14:30 Do zobaczenia II (8/11) - cykl reportaży Polska 2025
15:00 Bitwa o gości (7)
16:00 Ostre cięcie (7)
17:00 Zgłoś remont (8)
18:00 Mniej znaczy więcej. Live Better For Less (2)
18:35 Ugotowani w parach (11) - reality show Polska 2023
19:35 Kuchenne rewolucje (11, 12) - reality show Polska 18
21:40 Top Model (3)
23:10 Nagi raj. Wielka Brytania - reality show Wlk. Bryt. 2025

TVN TURBO

09:30 Zawodowi handlarze
10:15 Moto kombat (2)
11:00 Ciężarówką przez pół świata (2/8) - serial dok.
12:00 Mobilni mechanicy (3)
12:45 Wojny samochodowe (2, 3, 4) - program rozrywkowy
15:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (2,14/17)
16:45 Zawodowi handlarze (2)
17:30 Jeździć, obserwować VIII
18:15 Z drugiej ręki (2)
19:00 Mobilni mechanicy (5, 6)
20:30 Zawodowi handlarze (9, 10) - mag. motoryzacyjny
22:00 Naprawy nie do naprawy
23:30 The Grand Tour (2)

BBC FIRST

08:30 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi
10:30 Morderstwa w Midsomer V (4,4/4) - serial krym.
12:35 Ojciec Brown X (5,6,7/10) - serial krym.
15:35 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi
17:35 Z pamiętnika położnej XI
18:40 Śmierć z dala od palm III
19:45 Śmierć pod palmami X
21:00 Lynley (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
22:00 Milczący świadek XXIV (7,8/10) - serial krym.

FX

08:25 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (1,2/17)
10:15 Z Archiwum X IV (20,21/24) - serial s.f.
12:05 The Mandalorian (5,6/8)
13:40 Pojutrze - film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich
16:10 Titanic - film katastroficzny USA/Meksyk 1997
20:00 Obcy: Ziemia (5,6/8) - serial grozy USA/Wlk. Bryt. 2025, wyk. Sydney Chandler
22:30 Kolekcjoner kości - thriller USA/Kanada 1999
00:55 Na krawędzi - film sens. USA/Włochy/Francja/Japonia 1993, reż. Renny Harlin

HGTV

08:20 Wymarzony dom we Włoszech (3/12) - serial dok.
09:10 Nowa Maja w ogrodzie (36, 37, 38) - magazyn
10:45 Uratuj swój ogród (25)
11:45 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (5,6/12)
12:45 Pogromcy chaosu (8)
13:40 Weekendowa metamorfoza (7, 8) - reality show
15:35 Polowanie na ogród V
17:15 House Hunters (1, 2, 3)
18:55 Weekendowa metamorfoza (3, 3, 4) - reality show
21:40 Mieszkanie na miarę IV
23:35 Zamek w spadku (7, 8)

BBC LIFESTYLE

08:00 Mistrzowie ceramiki (6)
09:10 Koreańska uczta Eda i Ryu (3) - mag. kulinarny
10:15 Ekskluzywne hotele
11:15 Najdroższe brytyjskie domy II (1/8) - serial dok.
12:15 W świecie luksusu (6/6)
13:20 Mistrzowie szycia (7, 8)
15:40 Zapraszam do stołu (38, 39, 40) - mag. kulinarny
17:45 Najlepszy konsultant ślubny (3) - pr. rozrywkowy
19:00 Na bogato: sekrety pierwszej klasy (2)
20:00 Wielkie amerykańskie wypieki (3, 4) - pr. rozrywkowy
22:00 Bad Boyfriends (11, 12)

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan IV (10/13)
08:30 Teoria wielkiego podrywu IV (8-17/24) - serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu IV (18,19/24)
13:30 Przyjaciele IX
16:50 Duchy II (5,6/22)
17:50 Gliniarz z Beverly Hills III - komedia sens. USA 1994
20:00 Dziewczyny z drużyny - komedia USA 2000
22:05 The Office PL II
00:10 Miasteczko South Park VIII (12,13,14/14) - serial animowany dla dorosłych

TVP SERIALE

08:00 Na sygnale
10:15 Ranczo II (8/13)
11:15 Na dobre i na złe
12:15 Rodzinka.pl XVIII (13,1)
13:30 Ojciec Mateusz 33 (11,12) - serial kryminalny
15:25 Komisarz Alex XXVI (2) - serial krym. Polska 2026
16:25 Ranczo II (9/13)
17:30 Czarne chmury (6)
18:35 Stawka większa niż życie (3) - serial wojenny
19:45 Ojciec Mateusz 33 (13,1,2) - serial krym.
22:40 Ranczo II (10,11/13) - serial kom. Polska 2007
00:35 Komisarz Alex XXVI (2)

CANAL+ KUCHNIA

12:55 Eva Longoria w poszukiwaniu meksykańskich smaków
13:35 Jamie Oliver (13, 14)
14:35 Ziemia, ogień i smak (6)
15:30 Nie bój ryby! (9)
16:00 Jamie: uczta za mniej (2)
16:55 Jamie Oliver (7)
17:55 Gordon, Gino i Fred: podróż w rodzinne strony (1/2)
18:50 Czego nie jeść (3)
19:50 Poza utartym szlakiem
20:40 Włoska uczta (5,6)
21:40 James Martin: hiszpańska przygoda - serial dok.
22:35 Tajemnice indyjskich smaków (6) - pr. rozrywkowy

CANAL+ DOMO

09:30 Patent na zieleń (3)
10:00 Daleko od miasta XVI (5)
10:30 Ucieczka na wieś XXII
12:15 Cuda z drewna (12/12)
13:10 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
14:10 Wielkie projekty
15:20 Gardeners' World (24)
16:30 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (3)
17:00 Kupione i co dalej? (1, 2)
18:00 Daleko od miasta XVI
19:00 Zbudujemy ten dom
20:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
21:00 Wielkie projekty X (2)
22:00 W mieście czy na wsi

PLANETE+

14:50 Najdzikszе ostępy Europy II (1/5) - serial dok.
15:50 Premiera: Najdzikszе ostępy Europy II (2/5)
16:45 Natura. Proces ciągłej zmiany - film dok.
17:50 Dokąd dzisiaj? IV (39,40) - serial dok. Francja 2020
18:35 Polska z góry III (2,3/8)
19:40 Klan Fondów. Filmowa dynastia - film dok.
20:50 Wszystkie twarze Javiera Bardema - film dok.
22:00 Premiera: Robert Oppenheimer - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

12:00 Skok na Luwr - film dok.
13:00 Złomowisko PL V
15:00 Nic do zgłoszenia (5/8) - serial dok. Polska 2019
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty - serial dok.
17:00 Ciężarówką przez Route 66 (5/7) - serial dok.
18:00 W dżungli z Edem Staffordem (5/6) - serial dok.
19:00 Fani czterech kółek: w trasie II (2/10) - serial dok.
20:00 W oku cyklonu III (7)
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (9)
22:00 Alaska: Przetrwać na krańcu świata (1/8)

TVP HISTORIA

14:35 Urodzony po raz trzeci - film wojenny Polska 1989
16:10 Powstanie warszawskie. Pragnienie wolności - film dok.
16:50 Królowe, które zmieniły świat (2/6) - serial dok.
17:45 Na kłopoty Bednarski (2)
18:50 Rotmistrz. Opowieść o życiu i walce Witolda Pileckiego - film dok.
20:05 Największe tajemnice monarchii (2) - serial dok.
21:10 Człowiek w żelaznej masce - film hist. USA/F 1998
23:30 Katyń - dramat woj. PL 2007, reż. Andrzej Wajda

HISTORY

08:15 Starożytni kosmici XVI
09:15 Gwiazdy lombardu XIII
10:10 Wojny magazynowe XVII (3) - serial dok. USA 2026
11:10 Kursk: pierwsza katastrofa Putina (2/2) - serial dok.
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Jak to wyjaśnić: tajemnice UFO (3/6) - serial dok.
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (5/7) - serial dok.
14:55 Gwiazdy lombardu XXV
17:10 UFO: tajne akta kosmitów
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Starożytni kosmici (5)
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (3,4/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Uwaga, katastrofa! (8)
10:00 Katastrofa w przestworzach X (3,4,5,6,7,8/13)
16:00 Supermaszyny na morzu III (4) - serial dok.
17:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (2,3/6) - serial dok.
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (10) - serial dok.
20:00 Grecja: miejsce pełne tajemnic (3/6) - serial dok.
21:00 Odkopać historię (2,4/10) - serial dok. USA 2026
23:00 Ciemna strona świata V (6,7/10) - serial dok. USA 2025

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (32)
09:00 Wielkie wycieczkowce
11:00 Architektura z odzysku
12:00 Strzegąc granic IX
13:00 Rolnicy. Podlasie VIII
16:00 Podróże Gienka i Jastrzębia II (1,2) - serial dok.
17:00 Podróże z Danem Snowem II - serial dok.
18:00 Ekstremalne drogi do szkoły II (3) - serial dok.
19:00 Jak to wyjaśnić III (7/20)
20:00 Świat z góry. Zamki (4/4)
21:00 Mroczne tajemnice templariuszy (3/4) - serial dok.
22:00 Wygrać z żywiołem (6)
23:00 Poza kontrolą

BBC EARTH

08:55 Królestwo zwierząt
10:00 Dzika Wielka Brytania
11:05 Przez nieznaną Afrykę
12:05 W okowach mrozu V
17:15 David Attenborough i cuda natury IV- serial dok.
17:45 Dziki połów - serial dok.
18:40 Planety (2/5) - serial dok.
19:45 Zjawiskowa Ziemia (3/4) - serial dok. Wlk. Bryt. 2024
20:55 Życie na pustkowiu: powroty - serial dok.
21:55 W okowach mrozu: Odwilż (3/6) - serial dok.
22:50 Dzika Wielka Brytania (3) - serial dok. Wlk. Bryt. 2025

POLSAT VIASAT HISTORY

08:00 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (6/8) - serial dok. Wlk. Brytania 2019
09:10 Naziści: korzenie zła
12:05 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk - serial dok.
14:30 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
16:45 Tajemnice Adriatyku
18:40 Cesarstwo Rzymskie: mity i fakty - serial dok.
21:00 Naziści: kosmiczny wyścig - film dok.
22:00 Wojna Adolfa Hitlera
00:15 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (3,4/10) - serial dok.

eprasa.pl b56b8b568d

Od A do Z

BOŻE CIAŁO ★★★★★
dramat obycz., Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna, Eliza Rycembel
20:00 | stopklatka
Jedenaście polskich Orłów, nominacja do Oscara oraz inne nagrody dla wziętej z życia historii uciekiniera z poprawczaka (Bartosz Bielenia!), który udając księdza, skraca drogę pewnej społeczności do Boga.

CREED 2 ★★★
dramat obycz., USA 2018, reż. Steven Caple Jr., wyk. Michael B. Jordan, Sylvester Stallone, Tessa Thompson
22:10 | hbo
Pojedynek bokserskiego mistrza świata z rosyjskim pretendentem okazuje się pojedynkiem trenerów – Rocky'ego Balboa (Sylvester Stallone) i Ivana Drago (Dolph Lundgren), rywali z „Rocky'ego IV".

DIUNA: CZĘŚĆ DRUGA ★★★★
film przyg., USA/Kanada 2024, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Zendaya, Rebecca Ferguson
20:00 | tvn 7
Kontynuacja spektakularnej ekranizacji prozy Franka Herberta. Paul Atryda, uznany za mesjasza, staje na czele Arrakis, by dopełnić zemsty za zagładę swego rodu oraz ocalić świat przed widmem zagłady.

DOWÓD ŻYCIA ★★★
film sens., USA 2000, reż. Taylor Hackford, wyk. Meg Ryan, Russell Crowe, David Morse
20:00 | warner tv
Russell Crowe jako wysoko opłacany specjalista od odbijania zakładników wyrusza na poszukiwanie inżyniera, uprowadzonego przez latynoskich partyzantów – za darmo, z miłości do Meg Ryan, żony porwanego.

.KRYTYK ★★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2023, reż. Anand Tucker, wyk. Ian McKellen, Gemma Arterton, Mark Strong
22:20 | canal+ premium
W Londynie lat 30. XX wieku wpływowy krytyk teatralny, walcząc o zagrożoną posadę, namawia popularną aktorkę na romans z właścicielem gazety, obiecując w zamian pozytywne recenzje jej występów.

Wartość sentymentalna

20:00 | hbo
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

KOMEDIODRAMAT, NORWEGIA/SZWECJA/WIELKA BRYTANIA 2025,
REŻ. JOACHIM TRIER. WYK. RENATE REINSVE, STELLAN SKARSGÅRD, INGA IBSDOTTER LILLEAAS

Grand Prix w Cannes, Oscar (i osiem nominacji) oraz kilkadziesiąt innych nagród dla opowieści o wstrząsie, jaki dotyka dwie siostry, kiedy pojawia się ich ojciec, niewidziany od dzieciństwa.

Więcej: **s. 6**

MAD MAX: NA DRODZE GNIEWU ★★★★★
film s.f., Australia/USA 2015, reż. George Miller, wyk. Tom Hardy, Charlize Theron, Nicholas Hoult
22:40 | warner tv
Po 30 latach George Miller powraca do swego bohatera – bez Mela Gibsona, ale z tą samą energią: Mad Max miesza szyki postapokaliptycznemu satrapie. Kino dynamiczne w stanie czystym.

MIŚ ★★★★
komedia, Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Christine Paul-Podlasky
20:00 | kino polska
Polska schyłku gierkowskich lat 70. XX wieku w obiektywie Stanisława Barei według scenariusza Stanisława Tyma. Gryząca ironia, ale prawdziwe aż do bólu. Wręcz obiekt kultu – wstyd nie znać.

NIEPOWSTRZYMANY ★★★
film biograficzny, USA 2024, reż. William Goldenberg, wyk. Jharrel Jerome, Bobby Cannavale, Michael Peña
21:55 | cinemax
Opowieść o Anthonym Roblesie, który urodził się z jedną nogą, a mimo to, dzięki sile woli wsparciu ze strony matki oraz trenerów, spełnił marzenie o zastaniu mistrzem (akademickim Arizony) w zapasach.

POZDROWIENIA Z PARYŻA ★★
film sens., Francja/Wlk. Brytania/USA 2010, reż. Pierre Morel, wyk. John Travolta, Jonathan Rhys Meyers, Kasia Smutniak
20:40 | tvp 2
Ostrzyżony na zero John Travolta jako nieprzebierający w środkach agent specjalny, który kończy swą tajną misję w Paryżu, mając za pomocnika przylizanego gogusia z amerykańskiej ambasady.

POZEW O MIŁOŚĆ ★★
komedia romantyczna, Irlandia/Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2004, reż. Peter Howitt, wyk. Pierce Brosnan, Julianne Moore, Michael Sheen
22:45 | tvp 1
Dwoje adwokatów – specjalistów od rozwodów, często występujących w sądzie przeciwko sobie – zakochuje się i bierze ślub, lecz ich związek nie przestaje być wystawiany na ciężkie próby.

REMINISCENCJA ★★
thriller, USA 2021, reż. Lisa Joy, wyk. Hugh Jackman, Rebecca Ferguson, Thandiwe Newton
23:30 | tvn 7
W odległej przyszłości, gdy Miami w wyniku globalnego ocieplenia niemal całe znalazło się pod wodą, specjalista od wyszukiwania zagubionych wspomnień odkrywa swoje powiązania z jedną z klientek.

ROZGRZESZENIE ★★
thriller, USA 2024, reż. Hans Petter Moland, wyk. Liam Neeson, Ron Perlman, Frankie Shaw
22:05 | tv puls
Niezawodny Liam Neeson jako starzejący się gangster, który szuka kontaktu z porzuconymi przez laty dziećmi, lecz wcześniej musi zerwać ze światem przestępczym, który nie chce z niego rezygnować

SZEF ROKU ★★★★
komedia, Hiszpania 2021, reż. Fernando León de Aranoa, wyk. Javier Bardem, Manolo Solo, Almudena Amor
22:25 | ale kino+ hd
Producent wag zabiega o prestiżową nagrodę, kiedy w dniu wizytacji branżowego jury przed bramą fabryki pojawia się niedawno zwolniony pracownik. Plus Javier Bardem jako niekoniecznie godny szacunku szef.

URODZONY PO RAZ TRZECI ★★
film wojenny, Polska 1989, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Anna Ciepielewska, Andrzej Grabarczyk, Bronisław Pawlik
22:30 | tvp historia
Zamknięcie telewizyjnego cyklu o oficerze wywiadu AK, który dał się „uśmiercić", by zmylić ścigające go gestapo.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl b56b8b568d

NIEDZIELA 20.09

TVP1

07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1099)
08:30 Pociąg do Polski (3) - serial dok. Polska 2026
09:05 U Pana Boga w ogródku (3/12) - serial komediowy
10:00 Ojciec Mateusz 35 (6)
10:55 Komisarz Alex XXVI (3)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Portret kapłana (21)
13:05 Małe wielkie podróże
14:05 Rolnik szuka żony. Odwiedziny (2) - serial dok.
14:30 Lalka (3/9) - serial obycz.
16:00 Zaraz wracam (9,10)
17:00 Teleexpress
17:35 Daję słowo – Maciej Orłoś (43) - talk-show
18:40 Jaka to melodia? (5961)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 **Gra z Cieniem II** (3) - serial krym. Polska 26, wyk. Natalia Rybicka
21:25 **Rolnik szuka żony** (3)
22:20 **Rolnik szuka żony. Odwiedziny** (3)
22:45 **Pozew o miłość (Laws of Attraction)** ★★ - komedia romantyczna Irlandia/Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2004, reż. Peter Howitt (105 min)
00:30 **Sully** - dramat obycz. ★★★★ USA 2016, reż. Clint Eastwood (100 min)
02:10 **Jaka to melodia?**

TVP2

05:10 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7682) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7682) - mag. Polska 2026
11:00 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
11:35 The Voice of Poland
14:00 Familiada (3139)
14:35 Koło fortuny (2222) - teleturniej Polska 2026
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 (3) - show
16:10 Europa da się lubić – nowe pokolenie (3) - teleturniej Polska 2026, program prowadzi Katarzyna Zielińska
17:15 Tak to leciało! (88)
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (43) - teleturniej
19:10 Kocham Cię, Polsko! (2)

20:40 **Pozdrowienia z Paryża (From Paris with Love)** ★★ - film sens. Francja/Wlk. Brytania/USA 2010, reż. Pierre Morel, wyk. John Travolta, Jonathan Rhys Meyers (100 min)
22:20 **Ferrari** - film biograficzny ★★★ Wlk. Brytania/Włochy/Arabia Saudyjska 2023, reż. Michael Mann (145 min)
00:45 **Będziemy mieszkać razem** - serial sensacyjny Polska 2023

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3186) - magazyn Polska 2024
11:20 Nasz nowy dom (375) - reality show Polska 2026
12:40 Aladyn (Aladdin) - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Singapur/Kanada/Czechy/Serbia/Chiny 2019 (165 min)
15:25 Twoja twarz brzmi znajomo (228) - program rozrywkowy Polska 2026
17:30 Awantura o kasę (291) - teleturniej Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Wypasiona Kuchnia (21) - serial kom. Polska 2026, wyk. Piotr Gąsowski
19:35 Być gwiazdą (3) - cykl reportaży Polska 2026

19:55 **Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami** (186) - program rozrywkowy Polska 26
22:50 **Jeszcze większe dzieci (Grown Ups 2)** ★★ - komedia USA 2013, reż. Dennis Dugan, wyk. Adam Sandler, Chris Rock (130 min)
01:00 **Boski żigolo (Deuce Bigalow: Male Gigolo)** ★ - komedia romantyczna USA 1999, reż. Mike Mitchell, wyk. Rob Schneider (115 min)

TVN

05:40 Uwaga! (7741) - mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (18/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Łódź – Burger i Spółka XXVII (11) - reality show Polska 2023
07:45 Dzień Dobry TVN (5781) - magazyn Polska 2026
11:30 Kobieta na krańcu świata XVII - cykl reportaży
12:40 Co za tydzień (1261) - magazyn Polska 2026
13:30 Azja Express (3) - reality show Polska 2026
15:20 Sonic 2. Szybki jak błyskawica (Sonic the Hedgehog 2) - film anim. USA/Japonia/Kanada/Wlk. Brytania 2022, reż. Jeff Fowler (150 min)
17:50 Kuchenne rewolucje: Chorzów – Frelka i Hanys 33 (3) - reality show Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **MasterChef** (3) - show Polska 2026
21:25 **Spadek (Inheritance)** ★★ - komediodramat Polska 2024, reż. Sylwester Jakimow, wyk. Jan Peszek, Maciej Stuhr, Joanna Trzepiecińska, Mateusz Król (125 min)
23:30 **Gra fortuny (Operation Fortune: Ruse de guerre)** ★★★ - thriller USA 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jason Statham, Aubrey Plaza (145 min)
01:55 **Uwaga!** (7742) - mag.

TV PULS

06:00 Taki jest świat (37)
06:35 Kobra – oddział specjalny XXV (2/14)
07:35 Don Matteo
09:50 Kurierzy II (40,41)
11:50 Johnny English: Nokaut - komedia sensacyjna Wlk. Brytania/Francja/USA/Chiny 2018, reż. David Kerr
13:40 Goście, goście II (Les visiteurs 2: les couloirs du temps) - komedia F 1998, reż. Jean-Marie Poiré (145 min)
16:05 Goście w Ameryce (Just Visiting) - komedia Francja/USA 2001 (115 min)
18:00 Wasabi - komedia sensacyjna Japonia/Francja 2001, reż. Gérard Krawczyk (120 min)
20:00 **Demaskator (Blacklight)** ★★ - thriller USA/Australia/Chiny 2022, reż. Mark Williams, wyk. Liam Neeson, Emmy Raver-Lampman, Taylor John Smith, Aidan Quinn (125 min)
22:05 **Rozgrzeszenie (Absolution)** ★★ - thriller USA 2024, reż. Hans Petter Moland, wyk. Liam Neeson (135 min)
00:20 **16 przecznic (16 Blocks)** ★★★ - film sens. USA/Niemcy 2006 (130 min)

TVN7

06:10 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III - serial dok.
07:05 New Looney Tunes II - serial anim. USA 2016
07:40 Mój przyjaciel delfin II: Ocalić Mandy - film przyg. USA 2014, reż. Charles Martin Smith
09:55 The Floor (7, 8) - teleturniej Polska 2026
11:15 Top Model (3)
12:45 Ukryta prawda (17,18/60) - serial fab.-dok.
14:50 Szpital św. Anny (37,38/50) - serial obycz.
16:50 Detektywi III (32/60) - serial fabularno-dok.
17:50 Gniew tytanów (Wrath of the Titans) - film przyg. USA/Hiszp. 2012 (130 min)
20:00 **Diuna: Część druga (Dune: Part Two)** ★★★★ - film przyg. USA/Kanada 2024, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Zendaya, Rebecca Ferguson, Javier Bardem (210 min)
23:30 **Reminiscencja (Reminiscence)** ★★ - thriller USA 2021, reż. Lisa Joy, wyk. Hugh Jackman, Cliff Curtis (145 min)
01:55 **Przynęta (Serenity)** ★★ - thriller Wlk. Brytania/USA 2019 (130 min)

MEZZO

12:55 Mozart: V koncert fortepianowy – Malcom Frager
13:30 Argerich, Kovacevich, Bar-Shaï, Moreau, Kwartet Modigliani: Debussy, Ravel, Mozart, Schubert
14:55 Joaquín Achúcarro: Chopin, Grieg, Brahms, Rachmaninow, Skriabin, Liszt
16:25 Mozart: XXXVIII symfonia – Deutsche Kammerphilharmonie, Gerd Albrecht
16:50 Intermezzo
17:15 Giuseppe Verdi: Traviata - opera Belgia 2024
19:40 John Coltrane – Comblain La Tour Jazz Festival 1965
20:30 Filharmonicy Berlińscy, Claudio Abbado: Beethoven, Brahms, Dvořák, Verdi
22:20 Claudio Abbado, Filharmonicy Berlińscy: Verdi - muzyka klas. Niemcy 2001

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno
08:30 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (9, 10)
09:40 Powrót Różowej Pantery - kom. USA/Wlk. Bryt. 1975, reż. Blake Edwards
11:55 Różowa Pantera kontratakuje - komedia kryminalna Wlk. Brytania/USA 1976
14:05 The White Snake - film obycz. Niemcy/Austria 2015
16:25 Zaczarowany nos - baśń filmowa Słowacja/Czechy 2016, reż. Stanislav Párnický
18:45 Żabi król - baśń filmowa Niemcy 2008
20:00 Aligator - horror USA 2023, reż. Brandon Slagle, wyk. Nicky Whelan, Casper van Dien
21:55 Jeniec: Jak daleko nogi poniosą - dramat woj. Niemcy 2001, reż. Hardy Martins
00:15 Dzielnica strachu

TV4

07:00 Wielkie tajemnice historii IV (2,8/25)
08:50 A na deser... (12)
09:00 Ewa gotuje (481)
09:30 Galileo
11:30 Mini Galileo
11:55 Stuart Malutki II - film familijny USA 2002, reż. Rob Minkoff, wyk. Michael J. Fox
13:35 Hot Shots! - komedia sensacyjna USA 1991, reż. Jim Abrahams, wyk. Charlie Sheen
15:25 Niewidzialny - film sens. USA 2005, reż. Rob Cohen
17:50 Uroczysko IV (51,52,1,2/52) - serial krym.
20:00 Wypasiona Kuchnia (20) - serial komediowy Polska 2026, wyk. Piotr Gąsowski
20:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (9,10,11,12)
00:15 STOP Drogówka (378) - mag. policyjny Polska 2026

METRO

07:25 Gorączka złota XII (21/24) - serial dok. USA 2022
08:15 Klan z Alaski III (14/32)
09:15 The Floor (5, 6)
10:45 Step Up II - film muzyczny USA 2008
12:45 Twarzą w twarz (3)
13:50 Diagnoza IV (1,2) - serial obycz. Polska 2019
15:50 Belle Epoque (5,6/10)
17:50 Kryminalni (9,10) - serial krym. Polska 2004
20:00 Wallander (3/3) - serial krym. Wlk. Brytania/Szwecja/USA/Niemcy 2008, wyk. Kenneth Branagh, Sarah Smart
22:05 Chyłka – Zaginięcie (5,6/7) - serial kryminalny Polska 2019, wyk. Magdalena Cielecka, Filip Pławiak
23:50 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI - serial dok.
00:50 Szpital (19/67)

eprasa.pl b56b8b568d

NIEDZIELA 20.09

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex VII (12,13/13) - serial sens.
10:00 Hudson i Rex IV (8,9,10/16) - serial krym.
13:00 Komisarz Rex – Powrót do Wiednia (4/6) - serial krym.
15:05 Kryptonim Panda (Xiong mao ji hua) ** - komedia Chiny 2024, reż. Luan Zhang, wyk. Jackie Chan (135 min)
17:20 Znachor - melodramat *** Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki, Anna Dymna, Bożena Dykiel (160 min)
20:00 Boże Ciało - dramat ***** obycz. Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna, Eliza Rycembel, Tomasz Ziętek (135 min)
22:15 Skok (Heist) - dramat *** krym. Kanada/USA 2001, reż. David Mamet, wyk. Gene Hackman, Danny DeVito, Delroy Lindo, Sam Rockwell (145 min)
00:40 Wściekły pies (Savage Dog) ** - film sens. USA 2017, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Scott Adkins (125 min)

KINO POLSKA

07:40 Polska Kronika Filmowa 37A/77 - reportaż Polska 1977
07:50 Polska Kronika Filmowa 50A/67 - reportaż Polska 1967
08:05 Reksio - serial anim.
08:30 Miś Kudłatek (11,12)
08:50 Patrzę w niebo - film krótkom. Polska 2025
09:30 Niech się dymi - film krótkom. Polska 2025
09:50 Złoty pociąg, cz. 1 - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
11:40 Złoty pociąg, cz. 2 - film sens. Polska/Rumunia 1986
13:05 1920. Bitwa Warszawska - dramat historyczny Polska 2011, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Borys Szyc, Natasza Urbańska
15:45 Wielka majówka - film muzyczny Polska 1981
17:45 Konsul - komedia sensacyjna Polska 1989, reż. Mirosław Bork, wyk. Piotr Fronczewski, Maria Pakulnis
20:00 Miś - komedia Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Bronisław Pawlik
22:20 Och, Karol! - komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński
00:35 Trick - film sens. Polska 2010, reż. Jan Hryniak, wyk. Piotr Adamczyk, Karolina Gruszka, Andrzej Chyra

ALE KINO+

10:30 Szczęki. Megahit Hollywoodu - film dok.
11:45 Angels Fall - film obycz. *** USA 2007, reż. Ralph Hemecker (120 min)
13:45 Ponad wszelką wątpliwość (Beyond a Reasonable Doubt) *** - dramat krym. USA/Arabia Saud. 2009, reż. Peter Hyams (130 min)
15:55 Punkty zwrotne (Puntos suspensivos) *** - thriller Hiszpania 2024, reż. David Marqués, wyk. Diego Peretti (110 min)
17:45 Włamanie na śniadanie (Bandits) ** - komedia kryminalna USA 2001, reż. Barry Levinson, wyk. Bruce Willis (145 min)
20:10 Patience II (5,6/8) - serial krym. Wlk. Brytania 2026, wyk. Tom Lewis, Jessica Hynes
22:25 Szef roku (El buen patrón) **** - komedia Hiszpania 2021, reż. Fernando León de Aranoa, wyk. Javier Bardem (145 min)
00:50 Crossing - dramat **** obycz. Szwecja/Dania/F/Gruzja/Turcja 2024, reż. Levan Akin (130 min)

POLSAT FILM

07:55 Sąsiedzi - serial anim.
08:20 Był sobie kosmos
10:10 Jeźdźcy smoków III
11:00 Minionki rozrabiają - film anim. USA 2013
13:00 Powrót do przyszłości III - komedia USA 1990
15:35 Szklana pułapka III - film sensacyjny USA 1995
18:20 Maska Zorro - film przyg. USA/Meksyk 1998
21:00 Wschodzące słońce - dramat kryminalny USA 1993, reż. Philip Kaufman
23:40 Ślicznotki - kom. krym. USA 2019, reż. Lorene Scafaria

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu V
10:55 Vera V (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
12:55 Legenda Zorro - film przygodowy USA 2005
15:40 Rodzina Flintstonów - komedia USA 1994
17:20 Niezgodna - film s.f. USA 2014, reż. Neil Burger, wyk. Shailene Woodley, Theo James
20:00 Vera VI (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2016
22:05 Mechanik: Konfrontacja - film sens. USA/F/Bułgaria/Niemcy/Tajlandia 2016
00:10 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy

TVP KULTURA

08:00 Nabożeństwo ewangelickie w Bładnicach
09:05 Po nasemu. Tożsamość mazurska
09:35 Przystań nad Biblią
09:50 Przyjęcie na dziesięć osób plus trzy *** - film obycz. Polska 1973, reż. Jerzy Gruza (70 min)
11:00 Kosmos 1999 II (8/24)
12:05 Wróg ludu - spektakl teatralny Polska 2026
13:50 Sirocco - film przyg. *** USA 1951, reż. Curtis Bernhardt (110 min)
15:40 Alternatywy 4 (9/9)
17:15 Studio Kultura (706)
18:05 Kto ma tyle wdzięku co ja... Jubileusz Danuty Rinn (1) - koncert Polska 1999
20:00 Most na Renie (The Bridge at Remagen) *** - dramat wojenny USA/Czechosłowacja/Niemcy 1969 (130 min)
22:10 Porozmawiajmy szczerze (23)
22:50 Pokolenie „Matrixa"
23:55 Te wspaniałe bąbelki w tych pulsujących limfocytach - film anim. PL 1973 (15 min)
00:10 Dygot - film krótkom. Polska 2022 (20 min)

WARNER TV

11:05 Kopciuszek: Bucik na miarę - musical USA 2016
12:55 Akademia policyjna III – Ponowne szkolenie - komedia USA/Kanada 1986
14:35 Superman III - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1983
17:10 Skazani na Shawshank - dramat psycholog. USA 1994
20:00 Dowód życia - film sensacyjny USA 2000
22:40 Mad Max: Na drodze gniewu - film s.f. Australia/USA 2015, reż. George Miller
00:55 Upadek - thriller USA/Francja/Wlk. Brytania 1993

PARAMOUNT

09:45 Mali agenci II: Wyspa Marzeń - film przyg. USA 2002
12:00 Wybuchowa para - komedia sensacyjna USA 2010, reż. James Mangold
14:25 Dungeons & Dragons: Złodziejski honor - film fantasy USA 2023
17:20 Indiana Jones i ostatnia krucjata - film przyg. USA/Włochy/Hiszpania/Wlk. Brytania/Jordania 1989
20:00 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Hiszpania 2005
22:35 Uprowadzona III - film sens. USA/Hiszpania/F 2014

HBO

09:00 Co będzie dalej? ** - komedia romant. USA 2023, reż. Meg Ryan, wyk. Meg Ryan (100 min)
10:40 Moja wina: Londyn *** - komedia Wlk. Brytania/Hiszpania 2024 (120 min)
12:40 Wielka odważna piękna podróż *** - film przyg. USA/Irlandia 2025, reż. Kogonada (110 min)
14:30 Christy - dramat obycz. *** Irlandia/Wlk. Brytania 2025, reż. Brendan Canty (95 min)
16:05 Jumanji: Przygoda w dżungli *** - film przyg. USA 2017, reż. Jake Kasdan (120 min)
18:05 Materialiści - komedia *** romantyczna USA/Finlandia/Wlk. Brytania 2025 (115 min)
20:00 Wartość sentymentalna **** - komedia Norwegia/Francja/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025 (130 min)
22:10 Creed 2 - dramat obycz. *** USA 2018, reż. Steven Caple Jr. (125 min)
00:15 Nasienie świętej figi *** - dramat krym. Niemcy/F/Iran 2024 (165 min)

CINEMAX

11:55 Podwójne uderzenie - film sens. USA 1991
13:50 Pysznie - komedia Litwa 2024, reż. Egle Vertelyte
15:45 Witamy na Hawajach - komedia romant. USA 2015
17:30 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019
20:00 Amerykańska fikcja - komediodramat USA 2023, reż. Cord Jefferson
21:55 Niepowstrzymany - film biograficzny USA 2024, reż. William Goldenberg
23:55 Fargo V (7,8/10) - serial kryminalny USA 2023

ROMANCE TV

13:20 Rosamunde Pilcher: Dopóki jesteś - romans Niemcy 04
15:15 Lost w Fusecie – Kryminał z Portugalii - film kryminalny Niemcy 2022
17:05 Rosamunde Pilcher: Miłość i inne skarby - romans Niemcy/Austria 2022
19:00 Falk (6/6) - serial obycz.
20:00 Miłość na horyzoncie - komedia USA 2024
21:55 Rosamunde Pilcher: Śniadanie u Tessy - dramat obyczajowy Niemcy 2024
23:50 Inga Lindström: Uciekające konie w Sudermanii - film obycz. Niemcy/Szwecja 22

CANAL+ PREMIUM

09:25 Wicked - musical USA/*** Wlk. Brytania/Kanada 2024, reż. Jon M. Chu, wyk. Cynthia Erivo, Ariana Grande (165 min)
12:10 Premierowa jazda
12:25 Peacock - dramat *** obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
13:55 Ocaleni - thriller USA/** Kanada 2008, reż. Rodrigo García (90 min)
15:25 Miss Potter - film biograficzny *** Wlk. Brytania/USA 2006, reż. Chris Noonan (90 min)
16:55 Wstęp do meczu
17:25 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa (na żywo)
19:35 Liga+ Extra (na żywo)
21:30 Niewypowiedziana wojna II (5/6) - serial s.f. Wlk. Brytania 2026
22:20 Krytyk - thriller Wlk. *** Brytania/USA 2023, reż. Anand Tucker, wyk. Ian McKellen, Gemma Arterton (105 min)
00:05 Afterburn - komedia ** USA 2025, reż. J.J. Perry, wyk. Dave Bautista, Olga Kurylenko (105 min)
01:50 Dźwięk śmierci ** - horror Kanada/Irlandia 2025 (100 min)

TVN FABUŁA

10:25 Step Up 4 Revolution - film muzyczny USA 2012
12:35 Mój biegun - film obyczajowy Polska 2013
14:30 Akademia pana Kleksa - film fantasy Polska 2023
17:15 Valerian i Miasto Tysiąca Planet - film fantasy Francja/Chiny/B/Niemcy/Arabia Saud./USA/Kanada/Katar 2017
20:00 Kogel-mogel - komedia PL 1988, reż. Roman Załuski
22:15 Galimatias, czyli kogel–mogel II - komedia Polska 1988
00:25 Wyspa - film sens. USA 2005, reż. Michael Bay

AMC

10:15 Noe: wybrany przez Boga - film przyg. USA 2014
13:10 Piękne istoty - film fantasy USA 2013
15:45 Stara miłość nie rdzewieje - komedia romantyczna USA 2006, reż. Jesse Peretz
17:35 Miejski łowca - komedia sensacyjna Hongkong/Japonia/USA 1993
19:40 Porwanie - thriller USA 2011, reż. John Singleton, wyk. Taylor Lautner, Lily Collins
22:00 Poza zasięgiem - film sens. USA/Polska 2004
23:50 Tajemnice Los Angeles - dramat krym. USA 1997

eprasa.pl b56b8b568d

AXN

08:00 Walker: Strażnik Teksasu II - serial krym.
10:00 Rekrut: Feds - serial sensacyjny USA 2022
14:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XVI (1,2,3) - serial krym. USA/Kanada 2015
20:00 Londyn w ogniu - film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułgaria 2016, reż. Babak Najafi
22:00 Świat w ogniu - thriller USA/Wlk. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułgaria 2019
00:15 Uprowadzona III - film sens. USA/Hiszp./F 2014

EPIC DRAMA

08:50 Panna Marple V (2/4)
10:50 Poirot III (8,9,10,11/11) - serial krym. Wlk. Bryt. 1991
15:10 Inspektor George Gently VII (3/4) - serial krym.
17:10 Dalgliesh (1/6)
19:05 Projekt Błękitna Księga II (7/10) - serial s.f.
20:00 Rodzina Hardacre'ów (1/6) - serial obyczajowy Wlk. Brytania/Irlandia 2024
21:00 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
22:00 A.B.C. (1/4)
23:00 Rodzina Hardacre'ów
00:00 Detektyw Murdoch XVII (8,10/24) - serial krym.

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (8)
12:30 Babski biznes II (8/8) - serial dok. Polska 2026
13:30 Jestem z Polski XVII (1,36,38/10) - serial dok.
16:35 Bitwa o gości (8)
17:35 Do zobaczenia II (9/11)
18:10 Ugotowani w parach (12)
19:10 Kuchenne rewolucje (4, 5) - reality show
21:05 Ostre cięcie (8) - reality show Polska 2026
22:10 Kobieta na krańcu świata XVII - cykl reportaży
23:10 Azja Express (3)
00:55 No to lecę! (3)

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe (3)
11:45 Z drugiej ręki (3) - mag. motoryzacyjny Polska 2026
12:30 Jeździć, obserwować
13:15 Duda kontra Szafrański
14:00 Moto kombat (3) - mag. motoryzacyjny Polska 2026
14:45 Zawodowi handlarze (3)
15:30 Po raz trzeci! Sprzedane
16:15 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (3,15/17)
17:15 Ciężarówką przez pół świata (3/8) - serial dok.
18:15 Naprawy nie do naprawy
19:00 Raport końcowy (836)
19:25 Wojny samochodowe
21:25 Zawodowi handlarze

BBC FIRST

08:30 Śmierć z dala od palm III
09:35 Duma i uprzedzenie
11:45 Duchy V - serial kom. Wlk. Brytania 2023
12:25 Ale akcja! - serial kom.
13:40 Morderstwa w Midsomer V - serial krym.
17:50 Z pamiętnika położnej XI (2/8) - serial obyczajowy
18:55 Detektyw z Chelsea III
19:50 Śmierć pod palmami X
21:00 W cieniu podejrzeń (7/8)
22:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny III (2,3/6)
00:15 Lynley - serial krym.

FX

08:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (4/17)
09:05 Z Archiwum X IV (22,23,24/24) - serial s.f.
11:50 The Hunting Party II (9/13) - serial krym. USA 2026
12:45 Spider–Man III - film akcji USA 2007, reż. Sam Raimi
15:30 Poznaj mojego tatę - komedia romant. USA 2000
17:40 Poznaj moich rodziców - komedia USA 2004
20:00 The Mandalorian (7,8/8) - serial s.f. USA 2019
21:50 Obcy: Ziemia (5,6/8)
00:20 xXx - film sensacyjny USA 2002, reż. Rob Cohen

HGTV

08:10 Uratuj swój ogród (25)
09:05 Nowa Maja w ogrodzie (10, 11, 35, 36) - magazyn
11:05 Polowanie na ogród II
12:40 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (5,6/12)
13:40 Letnia chata na lata XIII - serial dok. USA 2023
15:45 Zgłoś remont (5)
16:45 Weekendowa metamorfoza (2, 7) - reality show
18:40 Zgłoś remont (3)
19:35 House Hunters (4, 5, 6) - reality show Polska 2018
21:20 Pogromcy chaosu (8)
22:20 Dorota inspiruje

BBC LIFESTYLE

10:55 Wielkie projekty: Dom Roku VII (1) - serial dok.
14:00 Na bogato: sekrety pierwszej klasy (2)
14:55 Wielkie brytyjskie wypieki (7, 8) - pr. rozrywkowy
17:00 Stacey Dooley wpada na weekend II - serial dok.
18:00 W 80 kilo dookoła świata
18:55 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (1/6) - serial dok.
19:55 Koreańska uczta Eda i Ryu (3) - mag. kulinarny
21:00 Winnice Australii i Gary Barlow (3) - serial dok.
22:00 Najlepszy konsultant ślubny (3) - pr. rozrywkowy

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan (2/22)
08:30 Teoria wielkiego podrywu IV - serial kom.
12:50 Teoria wielkiego podrywu V (6/24) - serial kom.
13:20 Przyjaciele X (1,2,3/18)
14:55 Duchy II (5,6/22)
15:55 Moje wielkie greckie wesele - komedia romantyczna USA/Kanada 2002
17:55 Dziewczyny z drużyny - komedia USA 2000
20:00 Norbit - komedia romantyczna USA 2007
22:10 The Office PL II (12/12)

TVP SERIALE

08:15 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
08:50 Stawka większa niż życie (2,3) - serial wojenny
11:10 Czterej pancerni i pies (5,6) - serial woj. Polska 1970
13:30 Ojciec Mateusz 34 (1,2)
15:25 Komisarz Alex XXVI (3)
16:25 Ranczo II (12/13)
17:30 Czterej pancerni i pies (7,8) - serial wojenny Polska 1970, wyk. Janusz Gajos
19:45 Ojciec Mateusz 35 (6,3,4) - serial krym. Polska 26
22:35 Ranczo II (13,1/13)
00:30 Rodzinka.pl XIX (1) - serial kom. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

11:40 Klejnoty Morza Śródziemnego - serial dok.
12:30 Hiszpańskim szlakiem z Gonzalo - serial dok.
13:30 Poza Bali: podróż do serca Indonezji (1)
14:35 James Martin: hiszpańska przygoda (5/20)
15:25 Jamie Oliver (7) - mag.
16:20 Włoska uczta (5,6)
17:20 U sąsiadów w kuchni XVI
18:30 Jakubiak rozgryza Polskę
19:25 Nie bój ryby! (8, 9)
20:15 m jak mięso (4, 5)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:45 Hongkong od kuchni

CANAL+ DOMO

10:10 Gardeners' World (30)
11:20 Pokochaj swój ogród (3)
12:20 Ucieczka na wieś XXV
14:10 Wielkie projekty X (2)
15:15 Luksusowa ucieczka
16:15 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
17:15 Projekty marzeń (4/12)
18:10 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (2) - mag.
18:35 Daleko od miasta XVI (6)
19:05 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Pokochaj lub sprzedaj
21:55 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (3/20) - serial dok.
22:50 Mały metraż w wielkim stylu II (7) - serial dok.

PLANETE+

13:35 Motyle. Superbohaterowie przyrody - serial dok.
14:45 Najdzikse ostępy Europy II (2/5) - serial dok.
15:50 Premiera: Najdzikse ostępy Europy II (3/5)
17:00 Premiera: Planeta ciągłych przemian II - serial dok.
18:10 Dokąd dzisiaj? IV (41,42)
18:45 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (4,5/8)
19:45 Dynastia Nehru-Gandhi
20:55 Catherine Denevue
22:00 Premiera: Śmierć na Cyprze - serial dokumentalny

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Być jak da Vinci (3/10)
09:00 Złomowisko PL V
11:00 Kwatery Hitlera (1/10)
12:00 Bracia Collins biorą się do roboty - serial dok.
13:00 Ciężarówką przez Route 66 (6/7) - serial dok.
14:00 Ocalić dom: Interwencja - reality show
16:00 Zawodowcy: drwale II
17:00 Nic do zgłoszenia (5/8)
18:00 Od samochodu do domu
19:00 Co zabiło Maradonę?
20:00 Ocalić dom: Interwencja
22:00 W oku cyklonu III (7)
23:00 Azjatycki baron narkotykowy - film dok. USA 2021

TVP HISTORIA

14:20 Flesz historii (779)
14:45 Człowiek w żelaznej masce - film hist. USA/Francja 1998, reż. Randall Wallace
17:00 Starożytny Egipt. Kronika Imperium (3/8)
18:00 Na kłopoty Bednarski
19:00 Nieznana wojna na Północy II (6/6) - serial dok.
20:05 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (2/10)
21:00 Polskie 100 lat (13)
21:30 Dom pod Dwoma Orłami (3) - serial obycz. Polska 2021
22:30 Urodzony po raz trzeci - film wojenny Polska 1989

HISTORY

10:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (7/18)
14:00 Tajemnice Dolnego Śląska II (2) - serial dok.
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (15)
15:20 Starożytni kosmici XVIII
16:10 Największe tajemnice świata VII (13) - serial dok.
17:10 Jak Hitler przegrał wojnę
19:05 Starożytni kosmici XVI
20:00 Tom Hanks: II wojna światowa (13/20) - serial dok.
21:00 Starożytni kosmici VIII (3/10) - serial dok. USA 2015
22:00 Absurdy przeszłości

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Odkopać historię (2)
14:00 Makro inżynieria IV (2)
15:00 Premiera: Burzliwa historia Tudorów (3/6)
16:00 Premiera: Klucz do przepowiedni (6) - serial dok.
17:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (4,5/6) - serial dok.
19:00 Śladami tajemnic: Ziemia Święta - film dok.
20:00 Al-Kaida: przed 11 września (2/3) - serial dok.
21:00 Katastrofy pod lupą
22:00 Katastrofa w przestworzach XV - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (34)
09:00 Działkowcy III (2)
11:00 Z klimatem i z pasją (14)
11:30 Wojny magazynowe VIII (5,6,4,9,19/20) - serial dok.
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (3,4/20)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (35,36,37,38) - serial dok.
21:00 Wioski wioseczki (4,5)
22:00 Ukraina: Wojna o pszenicę - film dokumentalny
23:00 Najsłynniejsze napady (8/8) - serial dok. USA 2023
00:00 UFO. Zaginione dowody II (8/10) - serial dok.

BBC EARTH

08:55 W okowach mrozu VI
09:55 Życie na pustkowiu: powroty - serial dok.
11:00 Dzika Wielka Brytania
12:05 W okowach mrozu V
13:10 Przez nieznaną Afrykę
14:15 Planeta doskonała
16:35 Życie na pustkowiu IV
18:40 Miłosne rozgrywki zwierząt (4/5) - serial dok.
19:45 Błękitna Planeta II (2/7)
20:50 Dzika Wielka Brytania
21:55 W okowach mrozu: Odwilż
22:55 Przyszłość natury (3/4)
00:10 Fenomeny współczesnego życia II (4/6) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

08:30 Starożytna apokalipsa III (3/3) - serial dok.
09:35 Starożytne superbudowle IV (1,2,3,4) - serial dok.
15:25 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (6,7,8/8) - serial dokumentalny
18:50 1945: dni, które zmieniły świat (1,2) - serial dok.
21:00 Rozpustna i romantyczna - film dok. Wlk. Bryt. 2021
22:00 Tajemnice królowej Wiktorii - film dokumentalny
23:20 Próby zamachów na królową Wiktorię - film dok.
00:50 Punkty zwrotne II wojny światowej (1/6) - serial dok.

eprasa.pl b56b8b568d

Od A do Z

BARRY SEAL: KRÓL PRZEMYTU ★★★
film sens., USA 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise, Domhnall Gleeson, Sarah Wright
23:05 | polsat
Oparta na faktach historia pilota, który działając na zlecenie CIA, w latach 80. XX wieku uczestniczył w przemycie narkotyków, z którego finansowano antykomunistyczne siły w Nikaragui. Plus Tom Cruise.

BULLITT ★★★★
film sens., USA 1968, reż. Peter Yates, wyk. Steve McQueen, Jacqueline Bisset, Robert Vaughn
22:00 | warner tv
Steve McQueen jako samotny policjant na tropie mafijnych intryg wymierzonych w prokuratora. Ale liczy się tylko sekwencja samochodowego pościgu: Oscar dla montażysty i status klasyka dla filmu.

GODZINY SZCZYTU ★★
film sens., USA 1998, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan, Chris Tucker, Tom Wilkinson
22:40 | tvn
Jackie Chan i złotousty Chris Tucker na jednym wózku – jako policjant z Hongkongu i agent FBI na tropie porwanej córki dyplomaty. Wielbiciele obu panów docenią.

JEDEN GNIEWNY CZŁOWIEK ★★★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2021, reż. Guy Ritchie, wyk. Jason Statham, Holt McCallany, Jeffrey Donovan
20:35 | polsat
Guy Ritchie obsadza Jasona Stathama jako londyńskiego gangstera, który mści się za przypadkową (i niepotrzebną) śmierć syna, rozbijając od środka precyzyjny plan napadu, w którym sam uczestniczy.

MOST NA RENIE ★★★
dramat wojenny, USA/Czechosłowacja/Niemcy 1969, reż. John Guillermin, wyk. George Segal, Robert Vaughn, Ben Gazzara
22:50 | tvp kultura
Wielka rozgrywka o ostatni most na Renie w Remagen: czy hitlerowcy zdążą go wysadzić, zanim alianci zdobędą miasteczko? Batalistyka na miarę klasyki gatunku.

Historie miłosne

20:00 | kino polska
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Jerzy Stuhr za i przed kamerą w hołdzie Krzysztofowi Kieślowskiemu: cztery nowele o miłości, przed którą nie powinno się uciekać. Na poły zabawne, na poły poważne. Skłania do refleksji.

DRAMAT OBYCZ.
POLSKA 1997, REŻ. JERZY STUHR, WYK. JERZY STUHR, KATARZYNA FIGURA, DOMINIKA OSTAŁOWSKA

OBŁAWA ★★★★★
dramat wojenny, Polska 2012, reż. Marcin Krzyształowicz, wyk. Marcin Dorociński, Maciej Stuhr, Sonia Bohosiewicz
21:50 | kino polska
Po rozbiciu przez hitlerowców oddziału partyzanckiego, jedyny ocalały – wykonawca podziemnych wyroków – musi zadecydować, na kim – i jak – dokonać zemsty za pomordowanych kolegów. Plus wiele nagród.

PAPILLON. MOTYLEK ★★★
dramat obycz., Czechy/Hiszpania/USA 2017, reż. Michael Noer, wyk. Charlie Hunnam, Rami Malek, Christopher Fairbank
20:10 | ale kino+ hd
Jeszcze raz historia osadzenia w kolonii karnej na Diabelskiej Wyspie i brawurowej ucieczki Henriego Charriere, opisanej w bestsellerowej autobiografii. Ale wersja sprzed 40 z górą lat ciągle ciekawsza.

REMINISCENCJA ★★
thriller, USA 2021, reż. Lisa Joy, wyk. Hugh Jackman, Rebecca Ferguson, Thandiwe Newton
21:00 | tvn 7
W odległej przyszłości, gdy Miami w wyniku globalnego ocieplenia niemal całe znalazło się pod wodą, specjalista od wyszukiwania zagubionych wspomnień odkrywa swoje powiązania z jedną z klientek.

SUJO ★★★
dramat krym., Meksyk/USA/Francja 2024, reż. Astrid Rondero, Fernanda Valadez, wyk. Juan Jesús Varela, Yadira Pérez, Karla Garrido
22:40 | cinemax
Czteroletni chłopiec jest świadkiem zastrzelenia ojca, płatnego zabójcy z kartelu. Dorastając w cieniu mrocznego dziedzictwa ojca, za wszelką cenę próbuje uniknąć losu, który zdaje się mu być pisany.

TAM I Z POWROTEM ★★★
film sens., Polska 2001, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Janusz Gajos, Jan Frycz, Olaf Lubaszenko
23:40 | kino polska
Janusz Gajos i Jan Frycz jako dwaj byli akowcy szukający drogi ucieczki od polskiej rzeczywistości lat 60. Nagroda za reżyserię dla Wojciecha Wójcika i nagroda publiczności na festiwalu w Gdyni.

TUNEL ★★★
film katas., USA 1996, reż. Rob Cohen, wyk. Sylvester Stallone, Amy Brenneman, Viggo Mortensen
20:00 | stopklatka
Wedle najlepszych wzorów: Sylvester Stallone rusza z odsieczą grupie nowojorczyków uwięzionych w zniszczonym eksplozją podwodnym tunelu. Choć wszystko do przewidzenia, trzyma w napięciu.

UCIEKINIER ★★
film s.f., USA/Wlk. Brytania 2025, reż. Edgar Wright, wyk. Glen Powell, Josh Brolin, William H. Macy
21:50 | canal+ premium
Nowa ekranizacja powieści Stephena Kinga, której akcja rozgrywała się w 2025 r. Glen Powell (w roli Arnolda Schwarzeneggera) zdobędzie miliard, jeśli przetrwa miesiąc telewizyjnej gry w zabijanego.

WIEK NIEWINNOŚCI ★★★
dramat miłosny, USA 1993, reż. Martin Scorsese, wyk. Daniel Day-Lewis, Michelle Pfeiffer, Winona Ryder
20:00 | tvp kultura
Co wybrać: mieszczańską piękność i stabilizację czy porywający romans z niezależną kuzynką? Dylematy nowojorczyka (Daniel Day–Lewis) sprzed ponad stu lat w filmie Martina Scorsese (jest wielki!).

ZAPOWIEDŹ ★★
thriller, USA/Wlk. Brytania/Australia 2009, reż. Alex Proyas, wyk. Nicolas Cage, Chandler Canterbury, Rose Byrne
23:30 | tvn 7
Otwarta po pół wieku „kapsuła czasu" zawiera rysunek wrażliwej dziewczynki, który okazuje się kroniką wielkich kataklizmów i jednocześnie zapowiedzią nadchodzącej zagłady. Plus Nicolas Cage.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl b56b8b568d

PONIEDZIAŁEK 21.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (449)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam (7)
08:55 Ranczo (10/13)
10:00 Komisarz Alex (11)
11:00 Ojciec Mateusz XXI (3)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Małe wielkie podróże
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (617)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo - serial obyczajowy Turcja 2020
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5962)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (7) - serial obycz. PL/Włochy 2026
20:55 **Wróg ludu** - spektakl teatralny Polska 2026, reż. Małgorzata Bogajewska, wyk. Piotr Franasowicz
22:05 **Postscriptum** (59) - mag. kulturalny
22:35 **Pasażer** - film dok.
00:10 **Balans bieli** (141)
00:55 **Pełnia zła (Malice)** ★★★ - thriller psycholog. USA/Kanada 1993, reż. Harold Becker, wyk. Alec Baldwin (115 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Rodzina (nie od) święta
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7683) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7683) - mag. Polska 2026
11:45 Okrasa łamie przepisy (412) - mag. kulinarny
12:25 Koło fortuny (2222) - teleturniej Polska 2026
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1075)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2223)
16:35 Familiada (3048)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1076)
18:50 Jeden z dziesięciu (11)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1674)
20:50 **M jak miłość** - serial obycz. Polska 2026
21:50 **Na sygnale** - serial obycz. Polska 2026
22:20 **Berlin Ku'damm '77 IV** - serial obycz.
23:15 **Matlock** (15,16/19)
01:00 **Zaślubiona** (3/3)
02:05 **Ferrari** ★★★ - film biograficzny Wlk. Brytania/Włochy/Arabia Saudyjska 2023 (135 min)

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
09:10 Malanowski i Partnerzy IX (7/60) - serial fab.-dok.
09:40 Wypasiona Kuchnia (12)
09:45 Malanowski i Partnerzy IX (8/60) - serial fab.-dok.
10:20 Dlaczego ja? 29 (25,26/40) - serial fab.-dok.
12:25 Gliniarze Śląsk (14)
13:25 Gliniarze XVII (13,14) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (14) - serial fab.-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (15)
18:00 Pierwsza miłość 50 (79) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (921)
19:25 Wypasiona Kuchnia
19:55 Milionerzy (132)

20:35 **Jeden gniewny człowiek (Wrath of Man)** ★★★★ - thriller Wlk. Brytania/USA 2021, reż. Guy Ritchie, wyk. Jason Statham (150 min)
23:05 **Barry Seal: Król przemytu (American Made)** ★★★ - film sensacyjny USA 2017, reż. Doug Liman (155 min)
01:40 **Split** ★★★★ - horror USA/Japonia 2016, reż. M. Night Shyamalan, wyk. James McAvoy, Anya Taylor-Joy (150 min)

TVN

05:40 Uwaga! (7742) - mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (19/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Nusma", Lębork XXVII (12) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5782)
11:20 Doradca smaku (13) - mag. kulinarny Polska 2026
11:30 Kuchenne rewolucje: Chorzów – Frelka i Hanys 33 (3) - reality show Polska 2026
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Diavolo", Częstochowa XXI (14)
13:40 Ukryta prawda (3,4,16/48) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny IV (16)
17:55 Detektywi VII (16) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8091) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (13)
21:30 **Taskmaster** (4)
22:40 **Godziny szczytu (Rush Hour)** ★★ - film sens. USA 1998, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan, Chris Tucker, Tom Wilkinson, Mark Rolston (120 min)
00:40 **Przepiękne** ★★★ - komediodramat PL 2025, reż. Katarzyna Priwieziencew, wyk. Hanna Śleszyńska (150 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (11,12/22) - serial krym. USA 1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (3,4/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V (10/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy II (44)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (31,32) - serial obyczajowy Polska 2024
17:00 Rodzinny interes (1)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Purpurowe rzeki (Les rivières pourpres)** ★★★ - thriller F 2000, reż. Mathieu Kassovitz, wyk. Jean Reno, Vincent Cassel (130 min)
22:10 **Purpurowe rzeki II: Aniołowie apokalipsy (Les rivières pourpres 2: les anges de l'Apocalypse)** ★★★ - thriller Francja/Włochy/Wlk. Brytania 2004 (115 min)
00:05 **Książę (The Prince)** ★★ - film sens. USA/Wlk. Bryt. 2014 (115 min)

TVN7

05:20 Ten moment (26/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (34,35,36/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (37,24,25/51) - serial fabularno-dok. Polska 2022
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (34/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (6) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (68/68)
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (10) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (2/60)
20:00 **Hotel Paradise** (15) - real tv Polska 2026
21:00 **Reminiscencja (Reminiscence)** ★★ - thriller USA 2021, reż. Lisa Joy, wyk. Hugh Jackman, Rebecca Ferguson, Thandiwe Newton, Cliff Curtis (150 min)
23:30 **Zapowiedź (Knowing)** ★★ - thriller USA/Wlk. Brytania/Australia 2009, reż. Alex Proyas, wyk. Nicolas Cage, Rose Byrne (150 min)
02:00 **Mówię Wam** (5) - mag.

MEZZO

15:40 Mozart: XL symfonia – Radio-Sinfonieorchester Stuttgart, Gianluigi Gelmetti
16:10 Koncert z okazji 90. urodzin Arvo Pärta
17:40 Orchestre Philharmonique Royal de Liège, G. Madaras: Brahms, Dohnányi
18:50 Mozart: XXXVI symfonia – English Chamber Orchestra, Jeffrey Tate
19:20 Archie Shepp All Star: „Tribute to John Coltrane" - koncert Francja 2016
20:30 Claudio Abbado 10 lat później - portret muzyczny
21:20 Mozart: XXXV symfonia – Filharmonicy Berlińscy, Claudio Abbado - muzyka klas.
21:40 Brahms: Niemieckie requiem - muzyka klasyczna
23:00 Sigur Rós: The Feeling of Going - balet Szwecja 2018

PULS 2

09:25 Świnka Peppa II
09:45 Bing (9,10/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (7,8)
11:10 Gus. Mały II - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
12:00 Psi patrol IV (15/26)
12:35 Gumisie V (5,6/8)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! (11)
15:00 Miraculous III (26,6/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (16,17/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob Kanciastoporty IX (16,17/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (5) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Wstydliwe choroby

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III (13/26) - serial sens. USA 1996
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (7) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
11:55 Na ratunek 112 XVII
12:55 Trudne sprawy XVIII
15:55 Policjantki i policjanci
17:00 Trudne sprawy 28 (16)
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (443) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXV (16) - serial obycz.
20:00 Wypasiona Kuchnia (21)
20:05 Uroczysko VI (13) - serial krym. Polska 2026
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (13)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (13) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II
23:10 Wyspa strachu - thriller USA 2009, reż. David Twohy

METRO

07:35 Szpital (23,24,25/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (56/68)
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. III (14) - serial obyczajowy Polska 2006
16:55 Idź na całość (23) - teleturniej Polska 2026
18:00 Złomowisko PL V - serial dok. Polska 2017
19:00 Kartoteka VII (4,5) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni (9,10) - serial kryminalny Polska 2004, wyk. Marek Włodarczyk, Maciej Zakościelny
23:15 Hannibal II (3/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI - serial dok.

eprasa.pl b56b8b568d

PONIEDZIAŁEK 21.09

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (229) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (14)
09:45 Górski lekarz XVIII (1,2/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2025
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (9,10/13) - serial krym. Australia 2013
14:00 Hudson i Rex: Most nieboszczyka IV (6/16) - serial krym. Kanada 2021, wyk. John Reardon
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (12,13) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach IV (6,9,6/10) - serial dok. Kan. 2007
20:00 Tunel (Daylight) *** - film katas. USA 1996, reż. Rob Cohen, wyk. Sylvester Stallone, Amy Brenneman (135 min)
22:15 Ekstradycja II (9,1/9) - serial sens. Polska 1996, wyk. Marek Kondrat, Maria Pakulnis
00:50 PitBull - film sens. *** Polska 2005, reż. Patryk Vega, wyk. Marcin Dorociński, Janusz Gajos, Andrzej Grabowski (130 min)

KINO POLSKA

07:40 Przygody Myszki
08:00 Siedem życzeń (1/7)
09:00 Wagary - film krótkometrażowy Polska 2024
09:40 Tama - film krótkometrażowy Polska 2024
10:20 Moja - film krótkometrażowy Polska 2024
10:40 Pan Kleks w kosmosie, cz. 1: Porwanie Agnieszki (1) - film przyg. Polska/Czechosłowacja 1988
12:15 Pan Kleks w kosmosie, cz. 2: Misja Voltana (2) - film przyg. Polska/Czechosłowacja 1988, reż. Krzysztof Gradowski
13:50 Pan Wołodyjowski - film historyczny Polska 1968
17:10 Pogranicze w ogniu (21,22) - serial sens. Polska 91
20:00 Historie miłosne - dramat obycz. Polska 1997, reż. Jerzy Stuhr, wyk. Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura, Dominika Ostałowska, Karolina Ostrożna
21:50 Obława - dramat wojenny Polska 2012, reż. Marcin Krzyształowicz, wyk. Marcin Dorociński, Maciej Stuhr
23:40 Tam i z powrotem - film sensacyjny Polska 2001, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Janusz Gajos, Jan Frycz
01:55 Supermarket - thriller Polska 2012, reż. Maciej Żak, wyk. Mikołaj Roznerski

ALE KINO+

08:25 The Office PL III (5,6/12) - serial kom.
09:35 Bestia III (5,6/6) - serial obycz. Kanada 2025
11:45 Detektyw Foyle (2/4) - serial kryminalny
13:50 Angels Fall - film obycz. *** USA 2007, reż. Ralph Hemecker, wyk. Heather Locklear, Johnathon Schaech, Gary Hudson, Derek Hamilton (120 min)
15:50 Ostatnie wielkie dzieło (The Last Vermeer) *** - dramat historyczny USA/Holandia 2019, reż. Dan Friedkin, wyk. Guy Pearce, Claes Bang, Vicky Krieps (135 min)
18:05 Detektyw Foyle (3/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002
20:10 Papillon. Motylek (Papillon) *** - dramat obyczajowy Czechy/Hiszp./USA 2017, reż. Michael Noer, wyk. Charlie Hunnam (155 min)
22:45 Edukacja XD (5,6/10) - serial obycz. PL 2025, wyk. Tomasz Włosok
23:55 Nagie Oko - film krótkom. Polska 23 (40 min)
00:35 Moje stare - film krótkom. Polska 23 (25 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin II (1/8)
08:30 Przyjaciółki XX (7,8)
10:25 Świat według Kiepskich
13:35 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Will Smith
15:45 Uncharted - film przygodowy USA/Hiszpania 2022
18:00 Pierwszy człowiek - film biograficzny USA/Jap./Chiny 2018, reż. Damien Chazelle
21:00 21 - dramat obycz. USA 2008, reż. Robert Luketic, wyk. Jim Sturgess, Kate Bosworth
23:35 Inferno - thriller USA/Węgry 2016, reż. Ron Howard

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple III (2/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2007
09:45 Vera VIII (2/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (7/13)
12:55 Poirot IX (1/4)
15:00 Strażnik Teksasu V
17:05 Vera VIII (3/4)
18:55 Poirot III (5/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
20:00 Suma wszystkich strachów - film sens. USA/Niemcy/Kanada 2002
22:45 Liberator - film sensacyjny USA/Francja 1992
00:55 Alex Cross - thriller USA/Francja 2012

TVP KULTURA

10:20 Wieczór u Abdona - dramat obycz. Polska 1976 (50 min)
11:10 Stan posiadania - film *** obycz. Polska/Niemcy 1989, reż. Krzysztof Zanussi (120 min)
13:10 Hollywoodzki remake
14:15 Kosmos 1999 II (7/24)
15:15 Mała mama (Petite Maman) **** - dramat obycz. Francja 2021, reż. Céline Sciamma (85 min)
16:40 Przygody pana Michała (5,6)
18:00 Dobry tytuł (53)
18:40 Rawhide III (13)
19:40 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (1) - program rozrywkowy Polska 2026
20:00 Wiek niewinności (The Age of Innocence) *** - dramat miłosny USA 1993, reż. Martin Scorsese (145 min)
22:25 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (2)
22:50 Most na Renie (The Bridge at Remagen) *** - dramat wojenny USA/Czechosłowacja/Niemcy 1969 (130 min)
01:00 Pokolenie „Matrixa"

WARNER TV

09:25 Bajer z Bel-Air III
10:25 Prawo Agaty VII (1)
11:20 Pełniejsza chata III
12:25 Teraz albo nigdy! II
14:20 Bajer z Bel-Air III
16:20 Pełniejsza chata III
18:35 Głupi i głupszy II: Kiedy Harry poznał Lloyda - komedia USA 2003, reż. Troy Miller
20:15 Superman IV - film s.f. Wlk. Brytania/USA 1987
22:00 Bullitt - film sens. USA 1968, reż. Peter Yates
00:15 Jackie Chan: Przyjemniaczek - kom. krym. Hongkong 1998, reż. Sammo Hung

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XX (9/15) - serial dok.
10:30 Dzień zagłady - film katas. USA 1998
13:00 Czarodziejki IV (7,8/22)
14:55 Star Trek: Nemezis - film s.f. USA 2002
17:20 Mission: Impossible III - film sens. USA 2006
20:00 Liberator - film sensacyjny USA/Francja 1992
22:10 Indiana Jones i ostatnia krucjata - film przyg. USA/Włochy/Hiszpania/Wlk. Brytania/Jordania 1989
00:50 Oczy szeroko zamknięte - thriller Wlk. Bryt./USA 1999

HBO

09:25 Dziewczyna ze zdjęcia *** - romans USA/Kanada 2023 (85 min)
10:50 Jedynka plus - komedia ** USA 2025, reż. Kenny Beaumont (95 min)
12:25 Opowieści z zacarowanego ogrodu *** - film anim. Słowacja/Słowenia/Czechy/Francja 2025 (75 min)
13:40 Przepiękne - komediodramat Polska 2025, reż. Katarzyna Priwiezientcew (115 min)
15:35 Wartość sentymentalna **** - komedia Norwegia/Francja/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025 (130 min)
17:45 Bohemian Rhapsody *** - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2018, reż. Bryan Singer (135 min)
20:00 Latarnie (6) - serial sensacyjny USA 2026
21:05 Druga młodość (1,2)
22:10 Piekło kobiet (3/6)
22:55 The Pickup - komedia ** sensacyjna USA 2025, reż. Tim Story (90 min)
00:25 Fachowiec - film sens. *** Wlk. Brytania/USA 2025, reż. David Ayer (115 min)

CINEMAX

13:30 Las - dramat obycz. Austria 2023, reż. E. Scharang
15:10 Rubieże - dramat obycz. USA 2025, reż. Elena Oxman
16:50 Pod szarym niebem - film biograficzny Polska 2024
18:15 Nic do oclenia - komedia Francja/Belgia 2010
20:00 W objęciach diabła - thriller Hiszpania 2025
21:25 Nigdy więcej słońca - dramat obycz. Serbia 2024
22:40 Sujo - dramat krym. Meksyk/USA/Francja 2024
00:50 Na zawsze, na zawsze - dramat obycz. Ukr./Hol. 2023

ROMANCE TV

08:40 Górski lekarz (2/7)
10:30 Diagnoza Betty
12:25 Katie Fforde: Milczenie mężczyzn - dramat obyczajowy Niemcy 2016
14:20 Doktor Maiwald (2/2) - serial obycz. Niemcy/A 2026
16:15 Wiosna dla początkujących - komedia Niemcy 2012
18:05 Górski lekarz (3/8)
20:00 Zakochana w Panu Niani - komedia romantyczna USA 2023, reż. Damián Romay
21:50 Lilly Schönauer: Okrężna droga do szczęścia - dramat obycz. Niemcy/Austria 2009
23:45 Górski lekarz (3/8)

CANAL+ PREMIUM

09:30 Fuks - komedia sens. *** Polska 1999 (85 min)
10:55 Łapu-Capu (225)
11:10 Thelma - komedia **** USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin, wyk. June Squibb (95 min)
12:45 Kiler - komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski, wyk. Cezary Pazura (105 min)
14:30 Historia Apple'a. Jak sprzedać rewolucję - film dok. Niemcy 2026
15:25 Call me lala - film krótkom. Polska 2024 (25 min)
15:50 Chopin, Chopin! - dra- *** mat obycz. Polska 2025, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm (130 min)
18:00 Łapu-Capu (226)
18:05 Tożsamość Bourne'a *** - thriller USA/Niemcy/Czechy 02, reż. Doug Liman, wyk. Matt Damon, Franka Potente (115 min)
20:00 Niewypowiedziana wojna II (6/6) - serial s.f. Wlk. Brytania 2026, wyk. Joshua Sher
20:50 Making of Canal+
21:00 Apollo w ogniu (3/8)
21:50 Uciekinier - film s.f. ** USA/Wlk. Bryt. 2025, reż. Edgar Wright (130 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (11/50)
10:55 Lekarze IV (7)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (12/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (90,91)
17:10 Absolwenci (2)
17:45 Po pierwsze kino (5)
17:50 Wiosna, panie sierżancie - komedia Polska 1974
20:00 Nieoczekiwana zmiana miejsc - komedia USA 1983
22:40 Faceci od kuchni - komedia F/Hiszpania 2012
00:15 Wyspa - film sens. USA 2005, reż. Michael Bay

AMC

09:05 Poskromienie złośnicy - komedia Wlk. Brytania 2005, reż. David Richards
11:40 Monte Walsh - western USA 2003, reż. Simon Wincer
14:15 Marco Polo (1,2/10)
18:00 Snajper II - film sensacyjny USA/Węgry 2002
19:55 Miasto cienia - film przygodowy USA 2008
22:00 Terror III (1) - serial grozy USA 2026
23:05 Resident Evil: Apokalipsa - horror Niemcy/Wlk. Bryt./USA/Kanada/F 2004
01:05 Za cenę bólu - film krym. USA/Kanada 2008

eprasa.pl b56b8b568d

AXN

08:25 Ostry dyżur V (16/22)
09:25 Castle VII (13,14/23)
11:25 Rekrut: Feds (9,10/22)
13:10 Dowody zbrodni V
15:10 FBI V (14,15/23)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (8,9/17)
19:05 Castle VII (15,16/23)
21:05 FBI VI (1/13) - serial sensacyjny USA 2024
22:00 FBI: Most Wanted V (4/13) - serial krym. USA 2024
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (8,9/17)
00:45 Castle VII (15/23)

EPIC DRAMA

08:15 Detektyw Murdoch XVII
09:10 Wszystkie stworzenia duże i małe II - serial obycz.
10:20 Lekarze na start
11:50 Panna Scarlet V (3/6)
13:00 Marlow: klub zbrodni II
14:00 Agenci NCIS XVIII (2/16)
14:55 Panna Marple VI (2/3)
17:00 Poirot XIII (2/5)
18:55 Agenci NCIS XVIII (3/16)
19:50 Poirot: Przegrany gość V (2/8) - serial kryminalny
21:00 Montmartre (2/8)
22:10 Sherlock i córka (7/8)
23:05 Poirot: Przegrany gość V (2/8) - serial kryminalny
00:15 Agenci NCIS XVIII (3/16)

TVN STYLE

11:20 Dobrze zrobione w domu (3) - mag. Polska 2026
11:30 Ugotowani (8, 9)
13:30 Kuchenne rewolucje
15:35 Pojedynek na podróże (7) - program rozrywkowy
16:35 Mniej znaczy więcej. Live Better For Less (2, 3)
17:40 Kuchenne rewolucje
20:50 Kobieta na krańcu świata XVII (3/8) - cykl reportaży
21:50 Jestem z Polski IX (8/15) - serial dok. Polska 2022
22:50 Hotel Paradise (15)
23:45 Mój sąsiad morderca XI
00:50 Apetyt na miłość (1)

TVN TURBO

08:25 DeFacto (11, 12)
09:20 Fani czterech kółek XVII
10:20 Złomowisko PL X
11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5071)
18:15 Wojny samochodowe
20:15 Ciężarówką przez pół świata (3/8) - serial dok.
21:15 Moto kombat (3)
22:00 Raport Turbo (5071)
22:15 Po raz trzeci! Sprzedane - serial dok. Polska 2026
23:00 Jeździć, obserwować

BBC FIRST

08:40 Lewis III (4/8)
09:35 Ojciec Brown V (2/15)
10:35 Śmierć pod palmami X
11:50 Z pamiętnika położnej XIV (3/8) - serial obycz.
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:55 Ojciec Brown XII (10/10)
15:55 Lewis III (4/8)
16:55 My Life is Murder IV
17:55 Morderstwa w Midsomer XIX (6/6) - serial krym.
19:45 Śmierć pod palmami X
21:00 Harry Wild V (4)
22:00 TrueLove (3,4/6)
23:55 Zbrodnie Saint-Pierre

FX

08:00 Kości (15/22)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (13/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (21,22/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (9,10/17)
13:45 Agenci NCIS X (22/24)
14:40 Agenci NCIS: Sydney III
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (23,24/24)
17:25 Z Archiwum X IV
19:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (13/22)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (11,12/17)
22:00 The Hunting Party II

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży IX (12/12) - serial dok.
09:00 Zamek w spadku (7, 8)
10:55 Kamera, akcja, wpadka!
12:00 Odlotowy ogród (7)
12:35 Wymarzony dom w 100 dni VI (6/6) - serial dok.
14:30 Mieszkanie na miarę
16:25 Polowanie na ogród VI
18:05 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (5,6/12) - serial dok.
19:10 Weekendowa metamorfoza (4) - reality show
20:05 Zgłoś remont (5)
21:00 Dorota was urządzi VI
22:30 Dobrze zrobione w domu

BBC LIFESTYLE

11:30 Wielkie projekty
12:30 10 lat mniej w 10 dni II
13:30 Najlepszy konsultant ślubny (3) - program rozrywkowy Wlk. Brytania 2023
14:45 Wielkie kanadyjskie wypieki (5) - real tv
15:45 Zapraszam do stołu: wielka porcja - reality show
17:40 Wielkie projekty
18:50 Mistrzowie szycia (1)
20:00 Wielkie kanadyjskie wypieki (6) - real tv
21:00 Hotel Savoy (2)
22:00 Karaiby: raj miliarderów - serial dok. Wlk. Bryt. 2023
23:05 Życie w Monako

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół III (8/24)
08:55 Przyjaciele (3,4,17, 1,2/24) - serial kom. USA 1994
11:55 Teoria wielkiego podrywu VIII - serial kom.
14:30 Dwóch i pół III
16:30 Przyjaciele (5,6,7, 8,9,10/24) - serial kom.
19:30 Duchy II (7,8/22)
20:30 Teoria wielkiego podrywu VIII (20,21,22/24)
21:55 The Office PL III (1,2/12) - serial kom. Polska 2023
23:05 Comedy Club (9, 10)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex X (2)
09:25 Rodzinka.pl VI (26/26)
10:00 Klan - telenowela
10:35 Ranczo II (11/13)
11:30 M jak miłość
12:25 Komisarz Alex XXVI (3)
13:25 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz" (17) - felieton
13:35 Ojciec Mateusz 34 (5,6)
15:35 Komisarz Alex X (3)
16:25 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2024
17:30 Ranczo II (13,1/13)
19:35 Ojciec Mateusz 34 (7,6) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo III (2,3/13)
23:30 Ojciec Mateusz 34 (8)

CANAL+ KUCHNIA

08:40 Słodka jak Sugar (7, 8)
09:40 Kuchenny recykling
10:40 U sąsiadów w kuchni XIII
11:50 Top Chef (6, 7)
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson II (6,7) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni XV
15:45 Nie tylko kimchi (4, 5)
16:40 Jamie Oliver (3, 4, 11, 12)
18:30 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (3, 4) - mag. kulinarny
19:25 m jak mięso (1)
19:50 Maximum Foodie IV (3)
20:20 Gotuj taniej z Jamiem (5)
21:15 Anthony Bourdain VI
23:50 Top Chef - reality show

CANAL+ DOMO

11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty: Szwecja III (4/6) - serial dok.
13:05 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (7) - lifestyle
15:55 Meblokreacje (7, 8)
16:50 Gardeners' World (28)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (11)
21:55 Wielkie projekty X (2)
22:50 Po pierwsze lokalizacja!

PLANETE+

15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry XII (8)
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (43)
18:15 Polska z góry. Blokowiska (3) - serial dok. PL 2026
18:40 Premiera: Polska z góry. Blokowiska (4) - serial dok.
19:10 Mam zamek III (3)
19:40 Niewolnicy Kanału Panamskiego - film dok.
20:50 Obietnica. Oszukana Papua Zachodnia - film dok.
22:00 Premiera: Co kryje „Straż nocna" Rembrandta?
23:00 Sekta - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę V
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (18)
12:00 Przemytnicy: na lotnisku
13:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Rolnicy w akcji
17:00 Od samochodu do domu
18:00 Specjalistki II
19:00 Nagi instynkt przetrwania V (8,9/15) - serial dok.
21:00 Nic do zgłoszenia (6/8)
22:00 Od samochodu do domu
23:00 Kroniki policyjne
00:00 Hazardziści II (4/8)

TVP HISTORIA

12:40 Rotmistrz. Opowieść o życiu i walce Witolda Pileckiego - film dok. Polska 2026
14:00 Dom (4) - serial obycz.
15:35 Sensacje XX wieku
17:00 Film dokumentalny
17:30 Wojenne dziewczyny II
18:25 Ex libris - mag.
18:55 Tynne. Termopile Kresów - film dok. Polska 2021
19:30 Film dokumentalny
20:00 Zatoka szpiegów II (2)
20:55 Lądowanie w Normandii, nieznane taśmy (3/3)
22:05 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (2/10)

HISTORY

11:10 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka (3)
12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (6/7)
14:50 Największe tajemnice świata VII (14) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Ranczo kosmitów VII (3)
17:10 II wojna światowa w kolorze (4/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (10/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 Największe tajemnice świata VII (3/10) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

16:00 Sekrety starożytnej medycyny (9) - serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (5) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (6/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (5/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XIX (5/10) - serial dokumentalny Kanada 2020
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III
22:00 Premiera: Ikony lotnictwa (7/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (1,2/8) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Apokalipsa – II wojna światowa (1/6) - serial dok.
15:00 Truckersi przez Australię X (10/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III (1)
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Supersamoloty bojowe X - serial dok. USA 2022
22:00 Okręty wojenne

BBC EARTH

09:20 Królestwo zwierząt
10:20 Życie na pustkowiu X
11:20 Zabójcza pogoda VI (13)
12:25 Wielka kanadyjska przygoda (6/6) - serial dok.
13:25 Planeta doskonała (3/5)
14:30 W okowach mrozu VII
15:30 Życie na pustkowiu X
16:30 Przez dziką Amazonię
17:35 Planeta doskonała (3/5)
18:40 Wielka australijska przygoda (1/6) - serial dok.
19:45 Fenomeny współczesnego życia II (5/6) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu IX
22:55 Przez nieznaną Afrykę

POLSAT VIASAT HISTORY

11:55 Grobowce Egiptu: Imhotep, twórca piramid
14:15 Piramidy w Gizie: sięgnąć do gwiazd - film dok.
15:25 Wezuwiusz: historia zaginionych zwojów
16:35 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (8/10) - serial dok.
17:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (6/6) - serial dok.
18:50 DNA Hitlera: geny dyktatora (1,2/2) - serial dok.
21:00 II wojna światowa: piekło na Ziemi (5/8) - serial dok.
22:05 Starożytne superbudowle III (5/6) - serial dok.

eprasa.pl b56b8b568d

WTOREK 22.09

Od A do Z

CICHA NOC ★★★★
dramat obycz., Polska 2017, reż. Piotr Domalewski, wyk. Dawid Ogrodnik, Tomasz Ziętek, Agnieszka Suchora
22:05 | kino polska
Obsypany Orłami i nagrodami festiwalu w Gdyni najlepszy polski film sezonu 2017/18. Kiedy w przeddzień świąt w domu zjawia się dawno nie widziany syn, przy wigilijnym stole nie dojdzie do pojednania.

CÓRKI DANCINGU ★★★
musical, Polska 2015, reż. Agnieszka Smoczyńska, wyk. Kinga Preis, Michalina Olszańska, Marta Mazurek
22:10 | ale kino+ hd
Obsypywane nagrodami i zarazem wygwizdywane dziwadełko o lekko sodomicznym zabarwieniu: w Warszawie lat 80. pojawiają się dwie syreny, szybko podbijające (pół)światek PRL-owskiego show-biznesu.

DŁUG ★★★★★
thriller, Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra
20:00 | kino polska
Najciekawszy polski film współczesny przełomu stuleci: historia młodych biznesmenów, którzy zabijają nękającego ich szantażystę, jako zwierciadło polskiej rzeczywistości tamtego okresu. Na faktach.

KOKAINOWY RICK ★★★
dramat krym., USA 2018, reż. Yann Demange, wyk. Matthew McConaughey, Richie Merritt, Bel Powley
23:40 | polsat
Przekonany, że ratuje ojca przed więzieniem, czternastolatek zostaje informatorem FBI penetrującym półświatek Detroit. Kiedy przestaje być potrzebny agentom, sam wchodzi w narkotykowy biznes.

MORTAL KOMBAT ★★★
film s.f., USA/Australia 2021, reż. Simon McQuoid, wyk. Lewis Tan, Jessica McNamee, Josh Lawson
21:30 | hbo
Mistrz mieszanych sztuk walki jedynym człowiekiem godnym stawienia czoła najeźdźcom z zaświatów w turnieju Mortal Kombat, od którego zależą losy świata. Ładna bajka, choć do bólu przewidywalna.

Tori i Lokita

21:50 | tvp kultura
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Widziane okiem braci Dardenne: para młodocianych uciekinierów z Afryki postanawia udawać rodzeństwo, by stawić czoło przeciwnościom, z jakimi borykają się w Belgii. Nagroda 75-lecia festiwalu w Cannes.

DRAMAT OBYCZ.
BELGIA/FRANCJA 2023, REŻ. JEAN-PIERRE DARDENNE, LUC DARDENNE, WYK. PABLO SCHILS, JOELY MBUNDU, ALBAN UKAJ

POCAŁUNEK ŚMIERCI ★★★
dramat krym., USA 1995, reż. Barbet Schroeder, wyk. David Caruso, Samuel L. Jackson, Nicolas Cage
20:00 | stopklatka
Sam wobec zła: w wyniku pechowego splotu okoliczności były więzień zostaje policyjnym informatorem, na którym szuka zemsty przestępca psychopata. Barbeta Schroedera ćwiczenie z filmu noir.

PRZYNĘTA ★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Steven Knight, wyk. Matthew McConaughey, Anne Hathaway, Diane Lane
21:00 | tvn 7
Kapitan wycieczkowej łodzi rybackiej ucieka w marzenia, gdy nagle zjawia się była żona z żądaniem, by ocalił ją i ich syna przed jej obecnym mężem, co oznacza powrót do rzeczywistości, której unika.

SOK Z ŻUKA ★★★★
komedia, USA 1988, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton, Alec Baldwin, Geena Davis
20:20 | warner tv
Para duchów pragnie ocalić swój dom przed najściem nowych lokatorów i zwraca się z tym do ducha egzorcysty. Wielkie pole dla wyobraźni Tima Burtona plus brawurowy Michael Keaton jako egzorcysta.

STRZĘPY ★★★★
dramat obycz., Polska 2022, reż. Beata Dzianowicz, wyk. Michał Żurawski, Grzegorz Przybył, Agnieszka Radzikowska
23:15 | tvp 2
Cztery pory roku – cztery stadia choroby Alzheimera i jej druzgocący wpływ na wielopokoleniową rodzinę, która musi nauczyć się żyć ze schorzeniem swego patriarchy. Plus wiele zasłużonych nagród.

SZYBCY I WŚCIEKLI 10 ★★
film sens., USA/Chiny/Japonia 2023, reż. Louis Leterrier, wyk. Vin Diesel, Jason Momoa, Michelle Rodriguez
20:30 | polsat
Lekcja gryzienia własnego ogona: Toretto i spółka zniszczyli w części V narkotykowego króla, a teraz jego syn szuka nie tyle wyrafinowanej, ile skutecznej zemsty. Vin Diesel plus zespół gwiazd.

TAJNE PRZEZ POUFNE ★★★
komedia kryminalna, USA/Wlk. Brytania/Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Frances McDormand
20:10 | ale kino+ hd
Braci Coen traktat o amerykańskiej głupocie: pełen niby tajemnic pamiętnik sfrustrowanego analityka CIA trafia do laików, którzy postanawiają sprzedać go rosyjskiemu wywiadowi. Ku przestrodze.

TEQUILA SUNRISE ★★
film sens., USA 1988, reż. Robert Towne, wyk. Mel Gibson, Michelle Pfeiffer, Kurt Russell
22:10 | tvp 1
Kumple ze szkoły – handlarz narkotyków Mel Gibson i policjant Kurt Russell – zakochują się w Michelle Pfeiffer. Hollywoodzka konfekcja szyta na miarę starego kina.

WOLF MAN ★★
horror, USA/Irlandia/Nowa Zelandia 2025, reż. Leigh Whannell, wyk. Christopher Abbott, Julia Garner, Matilda Firth
22:50 | canal+ premium
Rodzina wyjeżdża do odziedziczonego domu na odludziu, gdzie nocą zostaje zaatakowana przez tajemnicze monstrum. Nieoczekiwanie w zabarykadowanym domu ojciec rodziny ulega przemianie. Jednak rutyna.

ZAPŁATA ★★
thriller, USA/Kanada 2003, reż. John Woo, wyk. Ben Affleck, Aaron Eckhart, Uma Thurman
22:05 | stopklatka
John Woo czyta Philipa K. Dicka: specjalista od zadań niewykonalnych, który po wykonaniu każdego zlecenia poddaje się praniu mózgu, próbuje zrekonstruować ostanie trzy lata swego życia.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl b56b8b568d

WTOREK 22.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (736)
08:00 Serwis Info
08:20 Zaraz wracam (8)
08:55 Ranczo (11/13)
09:55 Komisarz Alex (12)
10:55 Ojciec Mateusz XXI (4)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (793)
12:55 Mali mieszkańcy Półwyspu Iberyjskiego
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (618)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5963)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (8) - serial obycz. Polska/Włochy 2026, wyk. Klementyna Karnkowska
21:05 **Sekielski wieczorową porą** (38) - mag. informacyjny Polska 2026
22:10 **Tequila Sunrise** - film ** sens. USA 1988, reż. Robert Towne, wyk. Mel Gibson (125 min)
00:15 **Pozew o miłość (Laws of Attraction)** - ** komedia romant. Irlandia/Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2004 (100 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Synaj – opowieść zapisana w skale - reportaż
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7684) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7684) - mag. Polska 2026
11:45 Rosół polski (39)
12:25 Koło fortuny (2223)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1076)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2226)
16:35 Familiada (3049)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1077)
18:50 Jeden z dziesięciu (12) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1675)
20:50 **M jak miłość**
21:50 **Na sygnale**
22:55 **51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych**
23:15 **Strzępy** - dramat **** obyczajowy Polska 2022 (115 min)
01:10 **Pozdrowienia z Paryża (From Paris with Love)** - ** film sens. Francja/Wlk. Brytania/USA 2010 (105 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:10 Malanowski i Partnerzy IX (9/60) - serial fab.-dok.
09:40 Wypasiona Kuchnia (13)
09:45 Malanowski i Partnerzy IX (10/60) - serial fab.-dok.
10:15 Dlaczego ja? 29 (27,28/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (15)
13:20 Gliniarze XVII (15,16) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (15) - serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (16)
18:00 Pierwsza miłość 50 (80) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń" (922)
19:25 Wypasiona Kuchnia (23)
19:55 Milionerzy (133)

20:30 **Szybcy i wściekli 10 (Fast X)** - film sens. ** USA/Chiny/Japonia 2023, reż. Louis Leterrier, wyk. Vin Diesel, Jason Momoa (190 min)
23:40 **Kokainowy Rick (White Boy Rick)** - *** dramat krym. USA 2018, reż. Yann Demange, wyk. Matthew McConaughey (140 min)
02:00 **Złoto pustyni (Three Kings)** - **** dramat wojenny USA/Australia 1999 (160 min)

TVN

05:10 Nauka jazdy (8)
05:40 Uwaga! (8091) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (20/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Gusto Kuchnia i Wino", Bydgoszcz 28 (1)
07:45 Dzień Dobry TVN (5783)
11:20 Doradca smaku (14)
11:30 Kuchenne rewolucje: Kępno – „Kulinarna Warszawka" XXV - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Zamek", Szczecinek XXI (15) - reality show
13:40 Ukryta prawda (5,6,17/48) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny IV (17) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (17)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8092) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (14) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Kuba Wojewódzki** (4) - talk-show Polska 26
22:45 **Igrzyska śmierci: Ballada ptaków i węży (The Hunger Games: The Ballad of Songbirds & Snakes)** - *** film przyg. USA/Kanada 2023, reż. Francis Lawrence, wyk. Tom Blyth (190 min)
01:55 **Superwizjer** (1351)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (12,13/22) - serial krym. USA 1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (4,5/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V (11/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
14:00 Rodzinny interes (1)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (33,34) - serial obyczajowy Polska 2024
17:00 Rodzinny interes (2)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (16,17) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Snajper: Samotna misja (Sniper: Rogue Mission)** - *** film sens. USA 2022, reż. Oliver Thompson, wyk. Chad Michael Collins (120 min)
22:00 **Zabójcza pułapka (Take Cover)** - ** film sens. Wlk. Brytania 2024, reż. Nick McKinless, wyk. Scott Adkins, Alice Eve (110 min)
23:50 **Panama** - thriller USA/*** Wlk. Brytania/Puerto Rico 2022 (125 min)
01:55 **Dzielnica strachu X**

TVN7

05:20 Ten moment (27/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (37,38,39/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (38,26,27/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (35/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (7) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (1/67) - serial fab.-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (11) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (3/60)
20:00 **Hotel Paradise** (16) - real tv Polska 2026
21:00 **Przynęta (Serenity)** - ** thriller Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Steven Knight, wyk. Matthew McConaughey, Anne Hathaway, Diane Lane, Jason Clarke (140 min)
23:20 **To: Rozdział 2 (It: Chapter Two)** - ** horror USA/Kanada 2019, reż. Andy Muschietti, wyk. James McAvoy, Jessica Chastain (210 min)
02:50 **Hotel Paradise** (15)

MEZZO

13:30 Filharmonicy Wiedeńscy, Riccardo Muti: IX Symfonia Beethovena
14:50 Filharmonicy Berlińscy, Riccardo Muti: Rossini, Verdi, Brahms - muzyka klasyczna
16:25 Pierre Henry - muzyka. Dokument Francja 2022
17:40 Teodor Currentzis, MusicAeterna: Mahler 5
19:25 John Coltrane Live in Antibes 1965 - koncert
20:30 Claude Debussy, Maurice Ravel: „Dafnis i Chloe", „Popołudnie fauna" - balet Francja 2022
21:45 E.-A. Ysaÿe: Wypadek: portret rodzinny - balet Czechy/Norwegia 2021
22:15 Orkiestra Filharmonii Rotterdamskiej, Lahav Shani: Strauss, Mahler - muzyka klasyczna Holandia 2024

PULS 2

09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (11,12/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (9,10)
11:10 Gus. Mały II
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
12:00 Psi patrol IV
12:35 Gumisie V (6,7/9)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! (12)
15:00 Miraculous VI (6,1)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (17,18/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob Kanciastoporty IX (17,18/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (6) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby II

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (8) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XII (6,7,8/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVII (50,51) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XV
15:55 Policjantki i policjanci
17:00 Trudne sprawy 28
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (444) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci
20:00 Wypasiona Kuchnia (22)
20:05 Uroczysko VI (14)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (14)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (14) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni
23:20 Dziedzictwo Bourne'a - film sens. USA/Japonia 2012
02:00 Love Island V (19/55)

METRO

07:35 Szpital (26,27,28/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (57/68)
13:30 Brzydula - serial obyczajowy Polska 2009
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. III (15)
16:55 Idź na całość (24)
18:00 Złomowisko PL V - serial dok. Polska 2017
19:00 Kartoteka VII (6,7) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni (11,12) - serial krym. Polska 2004
23:15 Hannibal II (4/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI (13/13) - serial dokumentalny USA 2022
01:20 Szpital (24/67)
02:20 Szkoła (64/68)

eprasa.pl b56b8b568d

WTOREK 22.09

STOPKLATKA DVB T

08:45 Robert Makłowicz (245) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (15)
09:45 Górski lekarz XVIII (2,3/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2025
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (10,11/13) - serial krym.
14:00 Hudson i Rex IV (7/16) - serial krym. Kan. 2021
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (13,14) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach IV (7,10,6/10) - serial dok.
20:00 Pocałunek śmierci (Kiss of Death) ★★★ - dramat krym. USA 1995, reż. Barbet Schroeder, wyk. David Caruso, Samuel L. Jackson, Nicolas Cage, Helen Hunt (125 min)
22:05 Zapłata (Paycheck) ★★ - thriller USA/Kanada 2003, reż. John Woo, wyk. Ben Affleck, Aaron Eckhart (155 min)
00:40 Obrońca (The Defender) ★★ - film sens. USA/Wlk. Bryt./Niemcy/Rumunia 2004, reż. Dolph Lundgren (125 min)

ALE KINO+

08:45 The Office PL III (7,8/12) - serial kom.
09:55 Vigil II (1,2/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
12:25 Detektyw Foyle (3/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002
14:30 Opadające liście (Kuolleet lehdet) ★★★★ - komediodramat Finlandia/Niemcy 2023, reż. Aki Kaurismäki (100 min)
16:10 Ocalona (Survivor) ★★ - film sens. USA/Wlk. Brytania 2015 (115 min)
18:05 Detektyw Foyle (4/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002
20:10 Tajne przez poufne (Burn After Reading) ★★★ - komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania/Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen, wyk. George Clooney, Brad Pitt (120 min)
22:10 Córki dancingu ★★★ - musical PL 2015, reż. Agnieszka Smoczyńska, wyk. Kinga Preis (115 min)
00:05 Wasp. Sieć szpiegów (Wasp Network) ★★★ - thriller Hiszpania/Francja/Belgia/Brazylia 2019 (160 min)

TVP KULTURA DVB T

09:05 Przygody pana Michała (5,6)
10:20 Duże zwierzę ★★★ - komediodramat Polska 2000 (80 min)
11:40 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (1) - program rozrywkowy
12:05 Agnieszka... Morawińska, co ty tutaj robisz? - film dok.
13:30 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
13:50 Kosmos 1999 II (8/24)
14:55 Sirocco - film przyg. ★★★ USA 1951 (105 min)
16:40 Przygody pana Michała (7,8)
18:00 W poszukiwaniu dobrego filmu (50)
18:40 Rawhide III (14)
19:40 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
20:00 Narty Ojca Świętego - spektakl teatralny
21:50 Tori i Lokita (Tori et Lokita) ★★★★ - dramat obycz. Belgia/F 2023 (95 min)
23:25 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
23:50 Wiek niewinności (The Age of Innocence) ★★★ - dramat miłosny USA 1993 (145 min)

HBO

09:55 Władca Pierścieni: Dwie wieże ★★★★★ - film fantasy USA/Nowa Zelandia 2002, reż. Peter Jackson (175 min)
12:50 Vinci 2 - komedia krym. ★★★ Polska 2025, reż. Juliusz Machulski (120 min)
14:50 Do granic - dramat ★★★★ obycz. Hiszpania/Belgia 2022, reż. Alejandro Rojas, Juan Sebastián Vasquez (75 min)
16:05 Pies i Robot - film anim. ★★★★ Hiszpania/F 2023, reż. Pablo Berger (100 min)
17:45 Wichrowe wzgórza ★★ - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 2026, reż. Emerald Fennell (135 min)
20:00 The Pitt II (10/15) - serial obycz. USA 2026
20:45 Niebo. Rok w piekle (4/6) - serial obycz.
21:30 Mortal Kombat - film ★★★ s.f. USA/Australia 2021
23:20 Złodziej z przypadku ★★★ - komedia kryminalna USA 2025, reż. Darren Aronofsky, wyk. Austin Butler, Regina King, Zoë Kravitz (110 min)
01:10 Oni cię zabiją - horror ★★★ USA 2026, reż. Kirill Sokolov (95 min)

CANAL+ PREMIUM

08:20 Prawdziwa historia szeregowca Ryana
09:15 Miss mokrego podkoszulka - komedia Polska 2002 (55 min)
10:10 Premierowa jazda
10:25 Kopnięci w czasie ★★ - komedia Francja/Belgia 2025 (100 min)
12:05 Kiler-ów 2-óch ★★★ - komedia kryminalna Polska 1998 (115 min)
14:00 Ostatni bój. Legenda 300 Spartan - film dok.
14:55 Kawałek po kawałku ★★★ - film animowany USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
16:30 Pod gwiaździstym niebem ★★ - komedia romant. USA 2025, reż. Michelle Danner (95 min)
18:05 Łapu-Capu (227)
18:10 Niemożliwe - film ★★★★ katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012 (110 min)
20:00 Niedoszła panna młoda ★★ - komedia Wlk. Bryt./USA 2024 (115 min)
21:55 CIA: Po 11 września
22:50 Wolf Man - horror ★★ USA/Irlandia/Nowa Zelandia 2025 (100 min)
00:30 Boogeyman III - horror ★★ USA/Bułg. 2008 (95 min)

KINO POLSKA

07:40 Przygody Myszki - serial dla dzieci Polska 1976
08:00 Siedem życzeń (2/7)
09:05 Komedia małżeńska - komedia Polska 1993, reż. Roman Załuski, wyk. Ewa Kasprzyk, Jan Englert, Ewa Dałkowska, Zdzisław Wardejn
11:25 Chłopi: Boryna (1) - film obycz. Polska 1973, reż. Jan Rybkowski, wyk. Władysław Hańcza, Emilia Krakowska
13:25 Chłopi: Jagna (2) - film obyczajowy Polska 1973
15:00 Nie lubię poniedziałku - komedia Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder
17:15 Pogranicze w ogniu (22,23) - serial sens. Polska 1991, wyk. Janusz Bukowski
20:00 Dług - thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra, Agnieszka Warchulska, Przemysław Modliszewski
22:05 Cicha noc - dramat obycz. Polska 2017, reż. Piotr Domalewski, wyk. Dawid Ogrodnik, Tomasz Ziętek
00:05 Jezioro Słone - dramat obycz. Polska/Szwecja 2022, reż. Katarzyna Rosłaniec, wyk. Katarzyna Butowtt

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XX (9,10)
10:25 Świat według Kiepskich
13:45 Powrót do przyszłości III - komedia USA 1990
16:20 Maska Zorro - film przyg. USA/Meksyk 1998
19:00 Nie ma mocnych - komedia Polska 1974, reż. Sylwester Chęciński
21:00 Ślicznotki - kom. krym. USA 2019, reż. Lorene Scafaria, wyk. Constance Wu
23:10 Nowe oblicze Greya - thriller USA/Chiny 2018
01:25 Fala zbrodni II (1/12) - serial sens. Polska 2004

WARNER TV

08:20 Teraz albo nigdy! II
09:20 Bajer z Bel-Air III
10:20 Prawo Agaty VII (2)
11:20 Pełniejsza chata III (8,9/18) - serial kom.
12:20 Teraz albo nigdy! II (4,5)
14:15 Bajer z Bel-Air III (14,15,16,17/24) - serial kom.
16:05 Pełniejsza chata III
18:30 W aromacie kawy - komedia romant. USA 2023
20:20 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
22:00 4 Blocks (4,5/6)
00:15 Interkosmos - film s.f. USA 1987, reż. Joe Dante

CINEMAX

12:50 Imię - komedia Francja/Belgia 2012
14:45 Dźwięki miłości - dramat obycz. Hiszpania 2025
16:25 Niewidzialna walka - komedia Estonia/Grecja/Finlandia/Łotwa 2023
18:20 Jak zostałam perliczką - komedia Wlk. Brytania/Zambia/Irlandia/USA 2024
20:00 Amerykańska fikcja - komediodramat USA 2023
21:55 Pogubieni (1,2,3/3) - miniserial Wlk. Brytania 2024
00:55 Nasz świat - dramat obycz. Kosowo/Francja 2023

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (12/50)
10:55 Lekarze IV (8)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (13/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (92,93)
17:15 Valerian i Miasto Tysiąca Planet - film fantasy Francja/Chiny/B/Niemcy/Arabia Saud./USA/Kanada/Katar 2017
20:00 Maska - kom. USA 1994
22:20 Na skraju załamania - thriller Wlk. Bryt./USA 2024
00:25 Focus - komedia kryminalna USA/Argentyna 2015

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple III (3/4)
09:45 Vera VIII (3/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II - serial krym.
12:55 Poirot IX (2/4)
15:00 Strażnik Teksasu V
17:05 Vera VIII (4/4)
18:55 Poirot III (6/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
20:00 Komandosi z Navarony - film wojenny Wlk. Brytania/USA 1978, reż. Guy Hamilton
22:50 Millennium: Dziewczyna, która igrała z ogniem - thriller Dania/Niemcy/Szwecja 2009
01:40 Płonąca pułapka - dramat obyczajowy USA 2004

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XX (11/15) - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru II (21/39) - serial anim.
11:00 Zagraj to jeszcze raz, Sam - komedia USA 1972
13:00 Czarodziejki IV (9,10/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Star Trek - film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
18:05 Guru miłości - komedia Wlk. Bryt./Niemcy/USA 2008
20:00 Mission: Impossible – Ghost Protocol - film sens. USA 2011, reż. Brad Bird
22:55 Uprowadzona III - film sens. USA/Hiszpania/F 2014

ROMANCE TV

08:45 Górski lekarz (3/8)
10:40 Malibu – Siostrzyczki - film obycz. Niemcy 2023
12:30 Inga Lindström: Siła wspomnień - film obycz. Niemcy 2004, reż. Karola Meeder
14:25 Podręcznik szczęścia - komedia romant. USA 2023
16:15 Rosamunde Pilcher: Pióra na wietrze - romans Niemcy/Austria 2003
18:05 Górski lekarz (4/8)
20:00 Rosamunde Pilcher: Wołanie przeszłości - film obyczajowy Niemcy 2000
21:55 Rejs ku szczęściu
23:50 Górski lekarz

AMC

08:50 Przygody Herkulesa (1) - film przyg. Włochy/USA 1983
10:40 Hercules II - film przyg. USA/Włochy/Holandia 1985
12:35 Gattaca – szok przyszłości - film s.f. USA 1997
14:45 Wyznania gejszy - dramat obycz. USA 2005
17:45 Dzielnica Lakeview - thriller USA 2008
20:00 Nożownik - thriller USA 2003, reż. William Friedkin, wyk. Tommy Lee Jones
22:00 Protektor - film sens. USA/Hongkong 1985
00:00 Droga bez odwrotu - thriller USA 2023

eprasa.pl b56b8b568d

AXN

08:20 Ostry dyżur V (18/22)
09:20 Castle VII (15,16/23)
11:15 Rekrut: Feds (11,12/22)
13:15 Dowody zbrodni V
14:15 Agenci NCIS X (1/24)
15:15 FBI V (16,17/23)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (10,11/17)
19:05 Castle VII (17,18/23)
21:05 Rekrut V (9/22) - serial kryminalny USA 2022
22:00 Rekrut: Feds (9/22)
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (10,11/17)
00:40 Castle VII (17/23)

EPIC DRAMA

08:25 Detektyw Murdoch XVII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe III - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet V (4/6)
13:00 Marlow: klub zbrodni II
14:00 Agenci NCIS XVIII (3/16)
14:55 Panna Marple VI (3/3)
16:55 Poirot: Zbrodnia na festynie XIII (3/5) - serial krym.
18:55 Agenci NCIS XVIII (4/16)
19:50 Poirot V (3/8)
21:00 Hiszpańska księżniczka II (4/8) - serial historyczny
22:15 Domina II (4/8)
23:30 Poirot V (3/8)
00:45 Agenci NCIS XVIII (4/16)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (10, 1) - reality show Polska 2017
13:25 Kuchenne rewolucje
15:35 Pojedynek na podróże (6) - program rozrywkowy
16:35 Ambasady luksusu
17:05 Magda gotuje Internet
17:40 Kuchenne rewolucje (9, 10, 11) - reality show
20:50 Ostre cięcie (8) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XI (4/12)
22:50 Hotel Paradise (16)
23:45 Mój sąsiad morderca XI (9/10) - serial dokumentalny
00:50 Apetyt na miłość (2)

TVN TURBO

08:25 Najpopularniejsze auta świata (3, 4) - magazyn
09:15 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL XI
11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5072)
18:15 Z drugiej ręki (3)
19:00 Duda kontra Szafrański XI (3/10)
19:45 Naprawy nie do naprawy (3) - mag. motoryzacyjny
20:30 Jeździć, obserwować VII
22:00 Raport Turbo (5072)

BBC FIRST

08:40 Lewis III (5/8)
09:40 Ojciec Brown V (3/15)
10:40 Śmierć pod palmami X
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:45 Ojciec Brown XIII (1/10)
15:45 Lewis III (5/8)
16:50 My Life is Murder IV (7)
17:50 Morderstwa w Midsomer XX (1/6) - serial krym.
19:45 Śmierć pod palmami X
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre
22:00 TrueLove (5,6/6)
23:50 Zbrodnie na Szetlandach II (5/6) - serial krym.

FX

09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (14/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (23,24/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (11,12/17)
13:45 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (14/22)
14:40 Agenci NCIS X (24/24)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (1,2/21)
17:25 Z Archiwum X III (2,3/24)
19:15 FBI V (1/23) - serial sens.
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (13,14/17) - serial krym. USA/Kan 2013
22:00 9-1-1: Nashville

HGTV

10:55 Kamera, akcja, wpadka!
11:55 Odlotowy ogród (8)
12:30 Nowe życie w starym domu VII (4) - serial dok.
14:30 Mieszkanie na miarę
15:30 Pogromcy chaosu (8) - program rozrywkowy
16:30 Polowanie na ogród VI
18:10 Weekendowa metamorfoza (5) - reality show
19:05 Zgłoś remont (5)
20:00 Dobrze zrobione w domu (1) - mag. Polska 2026
20:10 Dorota inspiruje (5)
21:05 Dorota was urządzi
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

09:30 Zapraszam do stołu
11:30 Najpiękniejsze domy
12:30 10 lat mniej w 10 dni II
13:30 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (2/6) - serial dok.
14:35 Wielkie kanadyjskie wypieki (6) - real tv Kan. 2018
15:35 Zapraszam do stołu (11)
17:40 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia (1) - serial dok.
18:50 Mistrzowie szycia (2)
20:00 Wielkie kanadyjskie wypieki (7) - real tv Kan. 2018
21:00 Koreańska uczta Eda i Ryu (4) - mag. kulinarny
22:00 Najdroższa szamanka świata - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół III (12/24)
08:55 Przyjaciele - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu VIII - serial kom.
14:30 Dwóch i pół III (13,14,15,16/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu IX - serial kom. USA 2015
22:00 The Office PL III (3,4/12) - serial kom. Polska 2023
23:05 Comedy Club (11, 12)
00:05 Miasteczko South Park IX (5,6/14) - serial anim.
01:00 Pracoholicy IV (13/13)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex X (3)
09:25 Rodzinka.pl VII (1/13)
09:55 Klan - telenowela
10:35 Ranczo II (12/13)
11:30 M jak miłość
12:25 Zaraz wracam (7,8)
13:35 Ojciec Mateusz 34 (6,7)
15:30 Komisarz Alex X
16:20 Na sygnale - serial obycz.
17:30 Ranczo III (1,2/13) - serial kom. Polska 2008
19:30 Ojciec Mateusz 34 (8,7) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo III (3,4/13) - serial kom. Polska 2008
23:30 Ojciec Mateusz 34 (9)
00:25 Na dobre i na złe

CANAL+ KUCHNIA

08:40 Słodka jak Sugar (8, 1)
09:40 Kuchenny recykling
10:40 U sąsiadów w kuchni XIII
11:50 Top Chef (8, 9)
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson II (7,8) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni XV
15:45 Nie tylko kimchi (5, 6)
16:40 Jamie Oliver (5, 6, 13, 14)
18:30 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (4, 5) - magazyn
19:25 m jak mięso (2)
19:50 Maximum Foodie IV (4)
20:20 Czego nie jeść (3)
21:15 Anthony Bourdain VI
23:55 Top Chef (2)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (26)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty III (5/6)
13:05 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (11)
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (8) - lifestyle
15:55 Kupione i co dalej? (3, 4)
16:50 Gardeners' World (29)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty IX (1)
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
21:55 Wielkie projekty (7)
23:00 Pokochaj lub sprzedaj

PLANETE+

13:45 Na targach świata II
14:45 Najdzikse ostępy Europy (2/5) - serial dok.
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry XII (8,1)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (44,45)
18:35 Syndrom hawański. Kto pierze umysły Amerykanów?
19:40 O wolny Tybet. Głosy wygnanych - film dok.
20:50 Niewolnicy Kanału Panamskiego - film dok.
22:00 „Mechaniczna pomarańcza" – fantazja czy przepowiednia? - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę V
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (20)
12:00 Przemytnicy: na lotnisku (5) - serial dok. USA 2024
13:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Rolnicy w akcji
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Specjalistki II
19:00 Nagi instynkt przetrwania V (10,11/15) - serial dok.
21:00 Poszukiwacze przeklętego złota V - serial dok.
22:00 W oku cyklonu III (8)

TVP HISTORIA

12:15 Dzikie Niderlandy – kraj poniżej poziomu morza
13:10 Trzy dni w przedsionku piekła - film dok. Polska 2009
14:00 Dom (5) - serial obycz.
15:30 Sensacje XX wieku
17:00 Ex libris - magazyn
17:30 Wojenne dziewczyny II
18:25 Odnaleźć zaginione (7)
18:55 ... powinniście być wdzięczni Stalinowi
20:00 Zatoka szpiegów II
20:55 Kroniki Hitlera (4)
21:55 Nieznana wojna na Północy II (6/6) - serial dok.
23:00 Sensacje XX wieku (5, 6)

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (7/7)
14:50 Największe tajemnice świata VII (15) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (5/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (10) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Tom Hanks: II wojna światowa (14/20) - serial dok.
22:00 II wojna światowa: walka o Europę (3,4/8)

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (10,11,1,9/11)
16:00 Sekrety starożytnej medycyny (10) - serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (6/10) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (7/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (6/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XIX (6/10) - serial dok.
21:00 Tajemnice dawnych cywilizacji (2/3) - serial dok.
22:00 Ukryte pod miastami (9)

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (3,4/8) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii II
14:00 Apokalipsa – II wojna światowa (2/6) - serial dok.
15:00 Truckersi przez Australię X (11/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka IV
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Supersamoloty bojowe X (2/6) - serial dok.
22:00 Okręty wojenne

BBC EARTH

10:15 Życie na pustkowiu X
11:15 Cała prawda o zabiegach kosmetycznych (1/2)
12:20 Wielka australijska przygoda (1/6) - serial dok.
13:25 Planeta doskonała (4/5)
14:30 W okowach mrozu VIII
15:30 Życie na pustkowiu X
16:30 Sekrety piramid
17:35 Planeta doskonała (4/5)
18:40 Wielka australijska przygoda (2/6) - serial dok.
19:45 Dzika Wielka Brytania
20:55 W okowach mrozu IX
22:55 Krótka kronika dłuższego życia (4/4) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

12:10 Abu Simbel: świątynie nad Nilem - film dok.
13:20 Zaginione tajemnice piramid (1,2/2) - serial dok.
15:35 Grobowce egipskich kapłanek - film dok. USA 2024
16:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (9/10) - serial dok.
17:50 Największe oszustwa II wojny światowej (1)
18:55 Lądowanie w Normandii: historia żołnierza (1,2/2)
21:00 II wojna światowa: piekło na Ziemi (6/8) - serial dok.
22:05 Starożytne superbudowle III (6/6) - serial dok.

eprasa.pl b56b8b568d

ŚRODA 23.09

Od A do Z

DOBRY CHŁOPIEC ★★★★
horror, Polska/Wlk. Brytania 2025, reż. Jan Komasa, wyk. Stephen Graham, Andrea Riseborough, Anson Boon
20:00 | canal+ premium
Niezbyt dalekie echo „Mechanicznej pomarańczy": 19-letni kryminalista i influencer zostaje uprowadzony przez dysfunkcjonalną rodzinę i poddany równie specyficznej co wątpliwej resocjalizacji.

DROGA DO ODKUPIENIA ★★
thriller, USA/Niemcy/Szwajcaria 2022, reż. Anna Gutto, wyk. Juliette Binoche, Frank Grillo, Morgan Freeman
20:00 | tv puls
Aby ocalić życie brata przebywającego za kratami, Juliette Binoche przyjmuje od gangu zlecenie na przemyt towarów i ludzi swoją wielką ciężarówką. Zgrany pomysł w feministycznym wydaniu.

GANGI NOWEGO JORKU ★★★★
film sens., USA/Włochy 2002, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio, Daniel Day-Lewis, Cameron Diaz
22:40 | cinemax
Zamach Martina Scorsese na Oscary: 10 nominacji i żadnej statuetki. Monumentalny spektakl o narodzinach zorganizowanej przestępczości w Nowym Jorku w dniach wojny secesyjnej.

JESTEM MORDERCĄ ★★★★
thriller psychologiczny, Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Agata Kulesza, Arkadiusz Jakubik, Mirosław Haniszewski
22:10 | kino polska
Gorzkie spojrzenie na Polskę czasów Gierka przez pryzmat głośnej sprawy „wampira z Zagłębia", podające w wątpliwość wyniki śledztwa i słuszność wydanego wówczas wyroku. Świetna filmowa robota.

JUTRO BĘDZIE FUTRO II ★★
komedia, USA 2014, reż. Steve Pink, wyk. Rob Corddry, Craig Robinson, Clark Duke
23:50 | polsat
Nie da się wejść dwa razy do tego samego jacuzzi, zwłaszcza jeśli jest ono wehikułem czasu, przenoszącym grupkę przyjaciół w przyszłość, by ocalić teraźniejszość przed nimi samymi. Jednak szkoda.

Fenomen

20:00 | stopklatka
★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

W jednej chwili dobroduszny mieszkaniec prowincjonalnej osady zmienia się w geniusza służącego dobrą radą całemu światu. Wspaniały popis Johna Travolty: pean na cześć dobra czy zamierzona propaganda kościoła scjentologicznego? Mimo wątpliwości autentycznie wzrusza.

FILM OBYCZ.
USA 1996, REŻ. JON TURTELTAUB, WYK. JOHN TRAVOLTA, KYRA SEDGWICK, FOREST WHITAKER

NIEBEZPIECZNE ZWIERZĘTA ★★★
horror, Australia/USA/Kanada 2025, reż. Sean Byrne, wyk. Hassie Harrison, Josh Heuston, Jai Courtney
22:35 | canal+ premium
Uprowadzona przez seryjnego mordercę, surferka zostaje wywieziona na pełne morze, by zostać rytualnym pokarmem dla czczonych przez porywacza krwiożerczych rekinów. Sytuacja wymaga kreatywności i odwagi.

POSZUKIWANIE ★★★
thriller, Niemcy 2021, reż. Till Franzen, wyk. Henny Reents, Lucas Gregorowicz, Milena Dreißig
21:25 | ale kino+ hd
Czytając kryminalną prozę Charlotte Link. Małomiasteczkowy inspektor policji z problemem alkoholowym staje wobec serii porwań i zabójstw nastolatek. Wspiera go dawna sympatia: śledcza ze Scotland Yardu.

PRAWDZIWA ZBRODNIA ★★★
film krym., USA 1999, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Denis Leary, Isaiah Washington
21:05 | tvp 1
Reporter Clint Eastwood w trakcie wywiadu ze skazanym na śmierć odkrywa, że jego rozmówca jest niewinny, więc postanawia zapobiec egzekucji: zgodnie z regułami kina Eastwooda.

RÓŻYCZKA ★★★
dramat obycz., Polska 2010, reż. Jan Kidawa-Błoński, wyk. Andrzej Seweryn, Magdalena Boczarska, Robert Więckiewicz
20:00 | tvp kultura
Miłosny trójkąt na politycznym tle Warszawy drugiej połowy lat 60. ubiegłego stulecia: młoda kobieta między wolnomyślicielem i ubekiem. Grand Prix w Gdyni i nagroda za reżyserię w Moskwie.

RYTUAŁ ŚMIERCI ★★
thriller, USA 2023, reż. George Gallo, wyk. Cole Hauser, Morgan Freeman, Peter Stormare
22:35 | tv puls
Detektyw z amerykańskiego Południa bada serię zbrodni, mających związek z afrykańskimi rytuałami. Aby uzyskać pomoc profesora afrykanisty (Morgan Freeman, a jakże), musi przezwyciężyć własne uprzedzenia.

SAMI SWOI ★★★★★
komedia, Polska 1967, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Wacław Kowalski, Władysław Hańcza, Zdzisław Karczewski
22:00 | polsat
Pierwsza (i najlepsza) część „trylogii zabużańskiej" Sylwestra Chęcińskiego: rodziny Kargulów i Pawlaków odnajdują się na Ziemiach Odzyskanych. Pierwszy polski film cyfrowo koloryzowany po latach.

SZTUKA KOCHANIA. HISTORIA MICHALINY WISŁOCKIEJ ★★★★
film biograficzny, Polska 2017, reż. Maria Sadowska, wyk. Magdalena Boczarska, Eryk Lubos, Karolina Gruszka
23:35 | tvn 7
Brawurowa Magdalena Boczarska jako sławna pani seksuolog, która w latach 70. XX wieku nauczyła Polaków czerpania radości z uprawiania seksu.

TRANSFORMERS: WIEK ZAGŁADY ★★
film s.f., USA/Chiny 2014, reż. Michael Bay, wyk. Mark Wahlberg, Nicola Peltz, Stanley Tucci
20:00 | cinemax
Efektowna odsłona cyklu: tylko niewydarzony mechanik-wynalazca (i naprawiane przez niego transformery) mogą ocalić ludzkość przed skutkami nielegalnego paktu o współpracy z kosmicznymi bandytami.

TYLKO DLA ORŁÓW ★★★
film akcji, Wlk. Brytania/USA 1968, reż. Brian G. Hutton, Yakima Canutt, wyk. Richard Burton, Clint Eastwood, Mary Ure
22:00 | warner tv
Stary dobry Alistair McLean: alianccy komandosi odbijają z rąk nazistów amerykańskiego generała. Richard Burton i Clint Eastwood w rolach głównych.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl b56b8b568d

ŚRODA 23.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam (9)
09:00 Ranczo (12/13)
10:00 Komisarz Alex (13)
11:00 Ojciec Mateusz XXI (5)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (794)
12:55 Mali mieszkańcy Półwyspu Iberyjskiego
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (619)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5964)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (9) - serial obyczajowy Polska/Włochy 2026, wyk. Oriana Celentano
21:05 **Prawdziwa zbrodnia (True Crime)** ★★★ - film krym. USA 1999, reż. Clint Eastwood (140 min)
23:25 **Tsunami 2004. Azjatycka apokalipsa**
00:25 **Dom pod Dwoma Orłami. Kłamstwa Zofii** ★★★ - film obycz. Polska 2023, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Karolina Gruszka (105 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Pożyteczni.pl (383)
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7685) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7685) - mag. Polska 2026
11:45 Gwiazdorska kuchnia Ani (49) - mag. kulinarny
12:25 Koło fortuny
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny - teleturniej Polska 2026
16:35 Familiada (3050)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu (13)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Przepis dnia**
20:50 **Na dobre i na złe**
21:50 **Na sygnale**
22:20 **Magazyn Ekspresu Reporterów**
23:15 **51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych**
23:40 **Ślub na medal (The Wedding Contest)** ★★★ - komedia romantyczna Kanada 2023, reż. Panta Mosleh (95 min)
01:15 **Peaky Blinders** (5/6) - serial gangsterski

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:10 Malanowski i Partnerzy IX (13/60)
09:40 Wypasiona Kuchnia (14)
09:45 Malanowski i Partnerzy IX (14/60)
10:15 Dlaczego ja? 29 (29,30/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (16) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVII (17,18) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (16)
16:55 Gliniarze Śląsk (17)
18:00 Pierwsza miłość 50 (81) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (923)
19:25 Wypasiona Kuchnia (24)
19:55 Milionerzy (134)

20:30 **Kabaret K2. Jedziemy po bandzie** (1) - kabaret i satyra
22:00 **Sami swoi** - komedia ★★★★★ PL 1967, reż. Sylwester Chęciński (110 min)
23:50 **Jutro będzie futro II (Hot Tub Time Machine 2)** ★★ - kom. USA 2014, reż. Steve Pink, wyk. Rob Corddry (125 min)
01:55 **Gruby i chudszy II: Rodzina Klumpów (Nutty Professor II: The Klumps)** ★★ - komedia USA 2000 (140 min)

TVN

05:05 Nauka jazdy (9) - program rozrywkowy
05:40 Uwaga! (8092) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (21/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Karpielówka", Warszawa 28 (2) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5784) - magazyn Polska 2026
11:20 Doradca smaku (15) - mag. kulinarny Polska 2026
11:30 Kuchenne rewolucje
13:40 Ukryta prawda (7,8,18/48) - serial fabularno-dok. Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny IV (18) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (18) - serial fabularno-dok. Polska 2026, wyk. Anna Potaczek
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8093) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (15) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Top Model** (4) - reality show Polska 2026
23:05 **Kolory zła: Czerwień** ★★★ 18 - thriller Polska 2024, reż. Adrian Panek, wyk. Maja Ostaszewska, Jakub Gierszał, Zofia Jastrzębska, Andrzej Zieliński (135 min)
01:20 **Klara** (7,8/8) - serial kom. Polska 2024

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (13,14/22) - serial krym. USA 1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (5,6/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V (12/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes (2)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes (3) - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Droga do odkupienia (Paradise Highway)** ★★ - thriller USA/Niemcy/Szwajc. 2022, reż. Anna Gutto, wyk. Juliette Binoche, Frank Grillo, Hala Finley (155 min)
22:35 **Rytuał śmierci (The Ritual Killer)** ★★ - thriller USA 2023, reż. George Gallo (105 min)
00:20 **Gorące krzesło (Hot Seat)** ★★ - film sens. USA 2022, reż. James Cullen Bressack (120 min)
02:20 **Dzielnica strachu X**

TVN7

05:20 Ten moment (28/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (40,41,42/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (39,28,29/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:55 Detektywi III (36/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (8) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (2/67) - serial fab.-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (12) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (4/60)
20:00 **Hotel Paradise** (17) - real tv Polska 2026
21:00 **Magnezja** - dramat ★★★ kryminalny Polska 2020, reż. Maciej Bochniak, wyk. Dawid Ogrodnik, Mateusz Kościukiewicz (155 min)
23:35 **Sztuka kochania. Historia Michaliny Wisłockiej** ★★★★ - film biograficzny Polska 2017, reż. Maria Sadowska, Eryk Lubos (150 min)
02:05 **Hotel Paradise** (16) - real tv Polska 2026

MEZZO

14:25 Orkiestra Paryska, Klaus Mäkelä: Copland, Connesson, Gershwin, Tower, Varèse
15:45 Mozart: XIX koncert fortepianowy – Radu Lupu
16:15 Mozart: XXIV koncert fortepianowy – André Previn
16:50 Intermezzo
17:25 „Exhibition" w choreografii Sidi Larbi Cherkaoui , „Ma mère l'Oye" w choreografii Jeroena Verbruggena
18:45 Zoltán Kodály: Closed: Balet z prawdziwego życia - balet Norwegia 2017
19:15 Brahms – Takács Quartet, Nabuko Imai
20:30 Collier plays Coltrane – Jazz Middelheim - koncert
21:30 John Coltrane – Comblain La Tour Jazz Festival 1965
22:05 Dizzy Gillespie Quartet – Berliner Jazztage 1974

PULS 2

09:45 Bing (13,14/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Basia (11,12)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz II - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Psi patrol IV (17/26)
12:35 Gumisie V (7,8/8)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! (13)
15:00 Miraculous VI (1,2/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (18,19/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (7) - serial obycz.
21:00 Showgirls - dramat obycz. USA/Francja 1995
23:55 Piekielna noc - thriller USA 2007, reż. Bo Webb

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (9) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
11:55 Na ratunek 112 XVII
12:55 Trudne sprawy XV (6,7,9) - serial fabularno-dok.
15:55 Policjantki i policjanci XXV (17) - serial obycz.
17:00 Trudne sprawy 28 (18/60) - serial fabularno-dok.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (445) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci
20:00 Wypasiona Kuchnia (23)
20:05 Uroczysko VI (15)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (15)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (15) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni
23:20 Samolot z forsą - film sensacyjny USA 2020

METRO

07:35 Szpital (29,30,31/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (58/68)
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. IV (1) - serial obyczajowy Polska 2007
16:55 Idź na całość (25) - teleturniej Polska 2026
18:00 Złomowisko PL V - serial dok. Polska 2017
19:00 Kartoteka VII (8,9) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni II (1,2/13) - serial krym. Polska 2005
23:15 Hannibal II (5/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI - serial dok.
01:20 Szpital (27/67)
02:20 Szkoła (65/68)

eprasa.pl b56b8b568d

ŚRODA 23.09

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (232) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (16)
09:45 Górski lekarz XVIII (3,4/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2025
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (11,12/13) - serial krym. Australia 2013
14:00 Hudson i Rex: Nagła śmierć IV (8/16) - serial krym. Kanada 2021, wyk. John Reardon
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (14,15) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach IV (8,11,7/10) - serial dok.
20:00 Fenomen (Phenomenon) - film obycz. USA 1996, reż. Jon Turteltaub, wyk. John Travolta (160 min)
22:40 Wieczny student (National Lampoon's Van Wilder) - komedia USA/Niemcy 2002, reż. Walt Becker (115 min)
00:35 Kryptonim Banshee (Code Name Banshee) - film sens. USA 2022, reż. Jon Keeyes (120 min)

KINO POLSKA

07:30 Bolek i Lolek (6/13)
07:40 Przygody Myszki
08:00 Siedem życzeń: Być dorosłym (3) - serial młodzieżowy Polska 1986
09:05 Końce i początki - film krótkom. Polska 2024
09:35 Złoty pociąg, cz. 1 - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
11:25 Quo vadis - film hist. Polska/USA 2001, reż. Jerzy Kawalerowicz, wyk. Paweł Deląg, Magdalena Mielcarz
15:00 Kingsajz - komedia Polska 1988, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jacek Chmielnik, Jerzy Stuhr
17:20 Pogranicze w ogniu (23,24) - serial sens. Polska 91
20:00 Orzeł. Ostatni patrol - dramat historyczny Polska 2022, reż. Jacek Bławut, wyk. Tomasz Ziętek, Adam Woronowicz, Antoni Pawlicki, Mateusz Kościukiewicz
22:10 Jestem mordercą - thriller psychologiczny Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Agata Kulesza, Arkadiusz Jakubik, Mirosław Haniszewski
00:40 Drogówka - film kryminalny Polska 2013, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Bartłomiej Topa, Marian Dziędziel, Arkadiusz Jakubik

ALE KINO+

08:30 The Office PL III (9,10/12) - serial kom.
09:40 Vigil II (3,4/6) - serial kryminalny
12:05 Detektyw Foyle (4/4) - serial kryminalny
14:10 Storm - dramat obyczajowy Norwegia 2022, reż. Erika Calmeyer, wyk. Tamina Ali, Bernhard Arnø (105 min)
15:55 Shalako - western Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/USA 1968, reż. Edward Dmytryk, wyk. Sean Connery (130 min)
18:05 Detektyw Foyle II (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2003
20:10 Edukacja XD (7,8/10) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Tomasz Włosok, Michał Balicki
21:25 Poszukiwanie (Charlotte Link – Die Suche) - thriller Niemcy 2021, reż. Till Franzen, wyk. Henny Reents, Lucas Gregorowicz (115 min)
23:20 Dziewczyna, która zniknęła (1,2/4) - serial obycz. Finlandia 2025
01:15 Król (2/8) - serial kryminalny Polska 2020

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin II (3/8)
08:30 Przyjaciółki XX (11,12) - serial obycz. Polska 2022
10:25 Świat według Kiepskich (13,7,24,36/35) - serial kom.
13:35 Spider-Man Uniwersum - film animowany USA 2018
15:55 Pierwszy człowiek - film biograf. USA/Jap./Chiny 2018
18:50 Turysta - thriller USA/F/Włochy/Wlk. Brytania 2010
21:00 Koszmarna noc - film sens. USA 2019, reż. Matt Eskandari, wyk. Nicky Whelan
23:00 Szklana pułapka V - film sens. USA/Kanada 2013

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple III (4/4)
09:45 Vera VIII (4/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (9/13)
12:55 Poirot: Śmierć na Nilu IX (3/4) - serial krym.
15:00 Strażnik Teksasu V (17,18/27) - serial sens.
17:05 Vera IX (1/4)
18:55 Poirot III (7/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
20:00 Dobry rok - komediodramat USA/Wlk. Brytania 06
22:35 Uprowadzona II - film sensacyjny Francja 2012
00:40 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy

TVP KULTURA

09:00 Przygody pana Michała
10:20 Weiser - dramat psychologiczny F/Polska/Szwajcaria/Niemcy/Dania 2000 (120 min)
12:20 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (3) - Polska 26
12:45 Portret Janusza Gajosa - film dok.
13:40 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (4) - Polska 26
14:05 Alternatywy 4 (8/9)
15:20 Kocie ślady - film krym. Polska 1971 (90 min)
16:50 Przygody pana Michała (9,10)
18:05 Kolekcja (16) - mag.
18:20 Informacje kulturalne
18:45 Rawhide III (15) - western USA 1961
19:40 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
20:00 Różyczka - dramat obyczajowy Polska 2010 (125 min)
22:05 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
22:30 Cztery pory tańca
23:30 Tajemnicza Claudia Cardinale - film dok.
00:40 Tori i Lokita - dramat obyczajowy Belgia/Francja 2023 (100 min)

WARNER TV

08:05 Teraz albo nigdy! II (4)
09:00 Bajer z Bel-Air III
09:55 Prawo Agaty VII (3)
10:55 Pełniejsza chata III
12:10 Teraz albo nigdy! II (5,6)
14:05 Bajer z Bel-Air III (16,17,18,19/24) - serial kom.
16:05 Pełniejsza chata III (10,11,12,13/18) - serial kom.
18:20 Kopciuszek: Bucik na miarę - musical USA 2016
20:20 Akademia Policyjna IV – Patrol obywatelski - komedia USA 1987, reż. Jim Drake
22:00 Tylko dla orłów - film akcji Wlk. Brytania/USA 1968

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki IV (9,10/22)
09:25 Pingwiny z Madagaskaru
10:00 Mission: Impossible – Ghost Protocol - film sens. USA 2011, reż. Brad Bird
13:00 Czarodziejki IV
15:00 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
18:00 Król Kalifornii - komediodramat USA 2007
20:00 Forrest Gump - tragikomedia USA 1994, reż. Robert Zemeckis, wyk. Tom Hanks
23:00 Immortals. Bogowie i herosi - film przyg. USA 2011
01:00 Krzyk III - horror USA 1999, reż. Wes Craven

HBO

09:00 Kochanek królowej - dramat historyczny Dania/Szwecja/Czechy/Niemcy 2012, reż. Nikolaj Arcel (135 min)
11:15 Światełko w tunelu - komediodramat USA 2024 (115 min)
13:10 Nim nadejdzie czwartek - komediodramat Finlandia 2024, reż. Mika Kaurismäki (100 min)
14:50 Lalka - komedia romantyczna Francja 2025, reż. Sophie Beaulieu (80 min)
16:10 Lisa Frankenstein - horror USA 2024, reż. Zelda Williams (100 min)
17:50 Fantastyczne zwierzęta: Zbrodnie Grindewalda - film fantasy Wlk. Brytania/USA 2018, reż. David Yates (130 min)
20:00 Odwilż III (2) - serial obycz. Polska 2025
20:50 Wartość sentymentalna - komedia Nor./Francja/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025 (130 min)
23:00 Latarnie (6)
00:00 28 lat później - horror Wlk. Brytania/USA/Kanada 2025 (115 min)

CINEMAX

11:15 Człowiek z Rzymu - komediodramat Hol./Niemcy 2022, reż. Jaap van Heusden
13:00 Kłopoty rodzinne - komedia Włochy 2024
14:45 Nowa przygoda po włosku - film przyg. Włochy 2025
16:25 Niebiosa obiecane - dramat obycz. Tunezja/Katar/Francja 2025
17:55 Kronika południowa - komedia Litwa 2024
20:00 Transformers: Wiek zagłady - film s.f. USA/Chiny 2014
22:40 Gangi Nowego Jorku - film sens. USA/Włochy 2002

ROMANCE TV

08:40 Górski lekarz (4/8)
10:30 Käthe i ja (6/10)
12:25 Inga Lindström: Skok w szczęście - romans Niemcy 2005, reż. Heidi Kranz
14:20 Rosamunde Pilcher: Nagłówek „Miłość" - film obyczajowy Niemcy 2023
16:15 Rosamunde Pilcher: Miłość na horyzoncie! - film obyczajowy Niemcy 2010
18:05 Górski lekarz (5/8)
20:00 Miłosne sprawki - komedia Niemcy 2022
22:05 Emilie Richards: Decyzja serca - film obycz. Niemcy 2011, reż. John Delbridge

CANAL+ PREMIUM

08:55 Królowa chmur - komedia Polska 2003, reż. Radosław Piwowarski (80 min)
10:15 Listy do Julii - komedia romantyczna USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
12:00 Premierowa jazda
12:15 Masz ci los! - komedia Polska 2023 (90 min)
13:45 Iran: Pokolenie Z – między wolnością a represją - film dok.
14:40 Peacock - dramat obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
16:10 Nowa fala - film biograficzny Francja/USA 2025 (105 min)
17:55 Łapu-Capu (228)
18:00 Jason Bourne - film sens. USA/Chiny/Hiszpania/Japonia/Islandia/Niemcy/Włochy 2016 (120 min)
20:00 Dobry chłopiec - horror Polska/Wlk. Brytania 2025, reż. Jan Komasa (110 min)
21:50 The Walking Dead: Dead City III (8/8)
22:35 Niebezpieczne zwierzęta - horror Australia/USA/Kan. 2025 (95 min)
00:10 Replika - film dok.

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (13/50)
10:55 Lekarze IV (9)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (14/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (94,95) - serial obycz. Polska 2003
17:10 Artystki (3) - talk-show
18:10 Grunt to rodzinka - komedia Francja 2004
20:00 Dwa tygodnie na miłość - komedia romant. USA/Aus. 2002, reż. Marc Lawrence
22:20 Nico: Ponad prawem - film sensacyjny USA 1988

AMC

08:15 Marco Polo (2/8) - miniserial Włochy/Chiny/Japonia/USA 1982, wyk. Ken Marshall
10:10 Ip Man III - film biograficzny Chiny/Hongkong 2015
12:35 Monte Walsh - western USA 2003, reż. Simon Wincer
15:05 Złów i wypuść - komediodramat USA 2006
17:20 Piękne istoty - film fantasy USA 2013
20:00 Liberator - film sens. USA/Francja 1992
22:05 Dziewięć i pół tygodnia - film erotyczny USA 1986
00:35 Dzikie żądze - dramat kryminalny USA 1998

eprasa.pl b56b8b568d

AXN

08:25 Ostry dyżur V (20/22)
09:25 Castle VII (17,18/23)
11:20 Rekrut: Feds (13,14/22)
13:10 Agenci NCIS X (2,3/24)
15:10 FBI V (18,19/23)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (12,13/17) - serial krym. USA/Kan. 2008
19:05 Castle VII (19,20/23)
21:05 Walker: Strażnik Teksasu III (1,2/18) - serial krym.
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (12,13/17) - serial krym. USA/Kan. 2008
00:45 Castle VII (19/23)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVII (16/24) - serial krym.
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe III - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet V (5/6)
13:00 Marlow: klub zbrodni II
14:05 Agenci NCIS XVIII (4/16)
15:00 Panna Marple (1/4)
17:00 Poirot XIII (4/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
19:00 Agenci NCIS: Los Angeles XVIII (21/24)
19:55 Poirot V (4/8)
21:00 Sherlock i córka (8/8)
22:00 Montmartre (2/8)
23:05 Poirot V (4/8)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (2, 3)
13:25 Kuchenne rewolucje (10, 9) - reality show
15:35 Pojedynek na podróże (8) - program rozrywkowy
16:35 Ambasady luksusu (4)
17:40 Kuchenne rewolucje (12, 13, 1) - reality show
20:50 Jestem z Polski IX (5,34/15) - serial dok.
22:50 Hotel Paradise (17) - real tv Polska 2026
23:45 Mój sąsiad morderca XI (10/10) - serial dok.
00:50 Apetyt na miłość (3) - reality show Polska 2017

TVN TURBO

08:20 Wszystko co naj... (1, 2)
09:20 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL XI
11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5073)
18:15 Zawodowi handlarze
19:45 Po raz trzeci! Sprzedane
20:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (15/17)
21:00 Wojny samochodowe (3)
22:00 Raport Turbo (5073)
22:15 Z drugiej ręki (3)
23:00 Duda kontra Szafrański

BBC FIRST

08:35 Lewis III (6/8)
09:35 Ojciec Brown V (4/15)
10:35 Śmierć pod palmami X
11:45 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XIII (2/10)
15:50 Lewis III - serial krym.
16:55 My Life is Murder IV
17:55 Morderstwa w Midsomer XX (2/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XI
21:00 Ellis II - serial krym.
22:55 Line of Duty – Wydział wewnętrzny III (2,3/6)
01:05 Śmierć pod palmami

FX

09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (15/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (1,2/21)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (13,14/17)
13:45 FBI V (1/23)
14:40 Agenci NCIS (8/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (3,4/21)
17:25 Z Archiwum X III (4,5/24)
19:15 FBI V (2/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (15,16/17)
22:00 Matlock II (6/16)
22:55 W pogoni za zemstą - film sensacyjny USA 2010

HGTV

10:00 Wymarzony dom we Włoszech (3/12) - serial dok.
10:55 Kamera, akcja, wpadka!
12:00 Odlotowy ogród (9)
12:35 Nowe życie w starym domu V - serial dok.
14:30 Mieszkanie na miarę II
16:30 Polowanie na ogród VII
18:10 Dobrze zrobione w domu
18:20 Zgłoś remont (5)
19:15 Weekendowa metamorfoza (6) - reality show
20:10 Dorota inspiruje (6)
21:05 Dorota was urządzi
22:35 House Hunters (8, 9, 10, 1) - reality show PL 2018

BBC LIFESTYLE

09:35 Zapraszam do stołu (3)
11:30 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia - serial dok.
12:30 10 lat mniej w 10 dni II
13:30 Koreańska uczta Eda i Ryu (4) - mag. kulinarny
14:35 Wielkie kanadyjskie wypieki (7) - real tv
15:40 Zapraszam do stołu (12)
17:40 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia - serial dok.
18:50 Mistrzowie szycia (3)
20:00 Wielkie kanadyjskie wypieki (8) - real tv
21:00 Wielkie australijskie wypieki VI - serial dok.
22:00 Zapraszam do stołu (17)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół III (16/24)
08:55 Przyjaciele - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu IX - serial kom.
14:30 Dwóch i pół III (17,18,19,20/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele (17,18,19, 20,21,22/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu IX (8,9,10,11,12,13/24) - serial kom. USA 2015
22:00 The Office PL III (5,6/12) - serial kom. Polska 2023
23:05 Comedy Club (13, 1)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex X
09:25 Rodzinka.pl VII (2/13)
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo II (13/13)
11:25 Na dobre i na złe
12:25 Zaraz wracam (9)
13:25 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (5) - mag.
13:35 Ojciec Mateusz 34 (7,8) - serial krym. Polska 2026
15:35 Komisarz Alex X (5)
16:25 Na sygnale
17:30 Ranczo III (2,3/13)
19:35 Ojciec Mateusz 34 (9,8) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo III (4,5/13)
23:30 Ojciec Mateusz 34 (10)

CANAL+ KUCHNIA

09:40 Kuchenny recykling (3)
10:40 U sąsiadów w kuchni
11:50 Top Chef (10, 11)
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson II (8,9) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni XV
15:45 Nie tylko kimchi (6, 7)
16:40 Jamie Oliver (7, 8, 15, 16)
18:30 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (5, 6) - magazyn
19:25 m jak mięso (3)
19:50 Maximum Foodie IV (5)
20:20 Jamie: dania na każdą kieszeń (6) - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain
23:55 Top Chef - reality show

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (27)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie Projekty III (6/6)
13:05 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (9) - lifestyle
15:55 Tomasz Pągowski
16:20 Tomasz Pągowski (8)
16:50 Gardeners' World (30)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty
20:00 Daleko od miasta X (1,2)
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
22:00 Tomasz Pągowski

PLANETE+

11:20 Mongolia. Pomiędzy niebem a ziemią - serial dok.
12:35 Niezwykłe podróże koleją
13:45 Na targach świata II
14:50 Najdzikse ostępy Europy (3/5) - serial dok.
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry VII (1,2)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (46,47)
18:35 Syndrom hawański. Kto pierze umysły Amerykanów?
19:45 Zaginiony lot MH370 (1)
20:55 Nazywano ich wikingami
22:00 Premiera: Krew, pot i cukier (1/2) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę V
09:00 Parker na złotym szlaku VI (5/8) - serial dok.
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (21)
12:00 Przemytnicy: na lotnisku (4) - serial dok. USA 2024
13:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (1)
18:00 Specjalistki II
19:00 Złomowisko PL V
22:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa
00:00 Fani czterech kółek

TVP HISTORIA

08:55 Dom (5) - serial obycz.
10:25 Wszystkie kolory świata
11:25 Porozumienia, które zmieniły Polskę - film dok.
12:00 ... powinniście być wdzięczni Stalinowi - film dok.
13:00 Kroniki Hitlera (4)
14:00 Dom (6) - serial obycz.
15:40 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny II
18:20 Fake czy historia?
19:00 Wszystkie kolory świata
20:00 Zatoka szpiegów II (4)
20:55 Putin i Zachód (1/3)
22:00 niepoKORni - film dok.
23:00 Sensacje XX wieku (7, 8)

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (1/22) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VII (18) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (6/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (11) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny II (16)
22:00 Ranczo kosmitów VII (4)
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (5/11) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach XXII (10/10) - serial dok.
16:00 Grecja: miejsce pełne tajemnic (4/6) - serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (7/10) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (8/8) - serial dok.
19:00 Zaginione okręty II WŚ
20:00 Katastrofa w przestworzach XIX (7/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Odkopać historię - serial dokumentalny
22:00 Premiera: Makro inżynieria IV - serial dok. F 2024

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (5,6) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii III
14:00 Apokalipsa – II wojna światowa (3/6) - serial dok.
15:00 Truckersi przez Australię X (12/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka IV
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Supersamoloty bojowe X - serial dok. USA 2022
22:00 Okręty wojenne IV

BBC EARTH

12:30 Wielka australijska przygoda (2/6) - serial dok.
13:30 Planeta doskonała (5/5)
14:40 W okowach mrozu VIII (2/9) - serial dok. USA 2019
15:35 Życie na pustkowiu X
16:35 Wielkie archeologiczne odkrycia - serial dok.
17:35 Planeta doskonała (5/5)
18:45 Wielka australijska przygoda (3/6) - serial dok.
19:45 Mroczne dzieje Pompejów (1) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu IX
22:55 Wielkie archeologiczne odkrycia II (1/4) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:35 Największe oszustwa II wojny światowej - serial dok.
10:40 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dok.
11:35 Pompeje: nowe wykopaliska (1,2,3,4) - serial dok.
16:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (10/10) - serial dok.
17:55 Największe oszustwa II wojny światowej - serial dok.
18:55 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze - film dok.
20:00 Zakazana historia VII
21:00 II wojna światowa: piekło na Ziemi (7/8) - serial dok.
22:05 Wielkie budowle Rzymian

eprasa.pl b56b8b568d

CZWARTEK 24.09

Od A do Z

7 UCZUĆ ★★★
komediodramat, Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura
22:30 | kino polska
Marek Koterski jeszcze raz o Adasiu Miauczyńskim – ironiczne, aczkolwiek niepozbawione nostalgii, spojrzenie na lata 60. XX wieku: czas dojrzewania i kształtowania postaw. Plus Michał Koterski jako Adaś.

CHLEB I SÓL ★★★★
dramat obycz., Polska 2022, reż. Damian Kocur, wyk. Tymoteusz Bies, Jacek Bies, Bartosz Olewiński
22:50 | ale kino+ hd
Najciekawszy debiut sezonu, już nagrodzony w Wenecji: młody pianista wpada na wakacje do rodzinnego miasta, a tym samym wkracza w sam środek konfliktu między miejscowymi i emigrantami z budki z kebabem.

CZAROWNICE Z EASTWICK ★★★★
komedia, USA 1987, reż. George Miller, wyk. Jack Nicholson, Cher, Susan Sarandon
21:45 | warner tv
Czytając Johna Updike'a: Jack Nicholson jako szatan, który próbuje stawić czoła trzem uroczym wiedźmom, Michelle Pfeiffer, Cher i Susan Sarandon – gospodyniom domowym z Nowej Anglii. Smakowite!

GOTOWY NA WSZYSTKO ★★
thriller, Belgia/Francja 2018, reż. Julien Leclercq, wyk. Jean-Claude Van Damme, Sami Bouajila, Sveva Alviti
21:50 | tv puls
Jean-Claude Van Damme jako ochroniarz i samotny ojciec, który wdaje się w bójkę i ląduje w areszcie, co komplikuje sytuację córeczki. Ale może uniknąć procesu, jeśli zgodzi się na ofertę policji.

JESZCZE JEDEN STRZAŁ ★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2024, reż. James Nunn, wyk. Scott Adkins, Michael Jai White, Alexis Knapp
23:10 | canal+ premium
Sequel filmu „Jeden strzał": ocalały z zasadzki w polskim tajnym więzieniu komandos Scott Adkins (w gronie gwiazd gatunku) ściga terrorystę, który grozi wysadzeniem brudnej bomby i destabilizacją świata.

I'll Be Right There

20:00 | hbo
★★★

· FOT. YANA FILMS

Ryzykowny temat na komedię: pani, skromna księgowa, w poczuciu odpowiedzialności za rodzinę zmaga się (raczej użera) z problemami poszczególnych jej członków, którzy nie potrafią dostrzec jej poświęcenia.

KOMEDIA
USA 2023, REŻ. BRENDAN WALSH. WYK. EDIE FALCO, JEANNIE BERLIN, CHARLIE TAHAN

LARGO WINCH 2: SPISEK ★★
thriller, Francja/Belgia/Niemcy 2011, reż. Jérôme Salle, wyk. Tomer Sisley, Sharon Stone, Ulrich Tukur
23:25 | tv puls
Jeszcze raz komiks „Largo Winch" na ekranie: spadkobierca fortuny oskarżony o zbrodnię przeciwko ludzkości i musi dowieść swojej niewinności – w towarzystwie Sharon Stone i Weroniki Rosati.

LĘK PIERWOTNY ★★★
thriller, USA 1996, reż. Gregory Hoblit, wyk. Richard Gere, Laura Linney, Edward Norton
22:35 | stopklatka
Cyniczny prawnik podejmuje się obrony ministranta, oskarżonego o zamordowanie biskupa, by w trakcie procesu odkryć, z jak odrażającym osobnikiem ma do czynienia. Koncert gry Edwarda Nortona i Richarda Gere.

.MAD MAX: NA DRODZE GNIEWU ★★★★★
film s.f., Australia/USA 2015, reż. George Miller, wyk. Tom Hardy, Charlize Theron, Nicholas Hoult
21:35 | cinemax
Po 30 latach George Miller powraca do swego bohatera – bez Mela Gibsona, ale z tą samą energią: Mad Max miesza szyki postapokaliptycznemu satrapie. Kino dynamiczne w stanie czystym.

MISS AGENT ★★
komedia sensacyjna, USA 2000, reż. Donald Petrie, wyk. Sandra Bullock, Michael Caine, Benjamin Bratt
22:40 | tvn
Sandra Bullock dowartościowana: kobieton w służbie FBI przeobraża się w atrakcyjną kobietę, gdy dostaje zadanie ochrony uczestniczek konkursu Miss Ameryki przed terrorystą psychopatą.

PAKT Z MORDERCĄ ★★
thriller, Niemcy/Hiszpania/USA 2017, reż. Jonathan Mostow, wyk. Sam Worthington, Odeya Rush, Allen Leech
20:00 | tv puls
Płatny morderca ma zabić młodą kobietę, ale nie potrafi pociągnąć za spust. Ponieważ teraz jemu grozi śmierć, zawiązuje alians z niedoszłą ofiarą i pomaga jej pomścić zamordowaną rodzinę.

PRAWO BRONKSU ★★★
dramat obycz., USA 1993, reż. Robert De Niro, wyk. Chazz Palminteri, Robert De Niro, Lillo Brancato
22:55 | tvp 2
Bronx lat 50. XX wieku oczami dorastającego chłopca szukającego wzorca na całe życie: ciężko pracującego ojca czy gangstera z sąsiedztwa. Plus Robert De Niro po obu stronach kamery.

PRZEBUDZENIE ★★★
thriller, USA 2007, reż. Joby Harold, wyk. Hayden Christensen, Jessica Alba, Terrence Howard
21:45 | canal+ premium
Podczas operacji transplantacji serca pacjentowi pod narkozą wraca świadomość, dzięki czemu jest świadkiem podejmowania – bynajmniej nie medycznych – decyzji dotyczących jego życia.

VABANK II, CZYLI RIPOSTA ★★★
komedia kryminalna, Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jan Machulski, Leonard Pietraszak, Bronisław Wrocławski
21:00 | tvn 7
Jan Machulski jako kasiarz Kwinto jeszcze raz zadaje miażdżący cios byłemu wspólnikowi, który zapomniał o lojalności. Niby wszystko w porządku, ale pierwowzór znów okazał się lepszy.

ZŁODZIEJ ŻYCIA ★★★
thriller, USA/Wlk. Brytania 2004, reż. D.J. Caruso, wyk. Angelina Jolie, Ethan Hawke, Kiefer Sutherland
22:55 | polsat
Angelina Jolie jako agentka FBI wysłana do Montrealu w poszukiwaniu psychopatycznego mordercy, który przejmuje tożsamość swoich kolejnych ofiar. Plus Kiefer Sutherland jako jej przeciwnik.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl b56b8b568d

CZWARTEK 24.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Pełnia wiary (123)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam (10)
09:00 Ranczo (13/13)
10:00 Komisarz Alex II (1/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXI (6)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 To się opłaca (236)
12:55 Mali mieszkańcy Półwyspu Iberyjskiego
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (620)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5965)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Ojciec Mateusz 35** (7) - serial krym. PL 2026, wyk. Artur Żmijewski
21:25 **Sprawa dla reportera** (1594) - cykl reportaży
22:30 **Czas niedokonany** (3) - serial obyczajowy Polska 2024, wyk. Krystian Modzelewski
23:30 **Gra z Cieniem II** (3) - serial kryminalny
00:25 **Kanał tajemnic** ★★★ **(MURDER on CANAL DU MIDI)** - film kryminalny Francja/Belgia 2020 (110 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Operacja zdrowie (85)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7686) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:45 Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu
12:25 Koło fortuny
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque
14:35 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny
16:35 Familiada (3051)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque
18:50 Jeden z dziesięciu (14) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Postaw na milion** (393) - teleturniej
21:40 **Europa da się lubić – nowe pokolenie** (3)
22:35 **51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni** - program rozrywkowy PL 2026
22:55 **Prawo Bronksu** ★★★ **(A Bronx Tale)** - dramat obyczajowy USA 1993, reż. Robert De Niro (130 min)
01:05 **Rodzinka.pl XIX** (2)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
09:10 Malanowski i Partnerzy IX (15/60)
09:40 Wypasiona Kuchnia (15)
09:45 Malanowski i Partnerzy IX (16/60) - serial fab.-dok.
10:15 Dlaczego ja? 29 (31,32/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (17)
13:20 Gliniarze XVII (19,20) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (17) - serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (18)
18:00 Pierwsza miłość 50 (82)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (924)
19:25 Wypasiona Kuchnia (25) - serial kom. Polska 2026
19:55 Milionerzy (135)

20:30 **Nasz nowy dom** (376) - reality show
21:40 **Zdrada** (4) - serial krym. Polska 2023, wyk. Anna Karczmarczyk, Paweł Małaszyński, Dawid Ogrodnik
22:55 **Złodziej życia (Taking Lives)** ★★★ - thriller USA/Wlk. Brytania 2004, reż. D.J. Caruso, wyk. Angelina Jolie, Ethan Hawke, Kiefer Sutherland, Gena Rowlands, Olivier Martinez, Tchéky Karyo (125 min)

TVN

05:05 Nauka jazdy (10) - program rozrywk. Polska 2025
05:40 Uwaga! (8093) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (22/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Rybnik – Don Martinez 28 (3) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5785)
11:20 Doradca smaku (16) - mag. kulinarny Polska 2026
11:30 Kuchenne rewolucje XXVI (2) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Nowa Villa Ostródzka", Warszawa XXI (17)
13:40 Ukryta prawda (9,10,19/48) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny IV (19) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (19)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8094) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (16) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Kuchenne rewolucje: Wejherowo – Deptak 33** (4) - reality show
22:40 **Miss Agent (Miss Congeniality)** ★★ - komedia sens. USA 2000, reż. Donald Petrie, wyk. Sandra Bullock, Michael Caine (135 min)
00:55 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X** (16/23) - serial krym.

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (14,15/22) - serial krym. USA 1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (6,7/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V (13/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes (3)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (37,38)
17:00 Rodzinny interes (4) - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Pakt z mordercą (The Hunter's Prayer)** ★★ - thriller Niemcy/Hiszpania/USA 2017, reż. Jonathan Mostow, wyk. Sam Worthington, Odeya Rush (110 min)
21:50 **Gotowy na wszystko (Lukas)** ★★ - thriller Belgia/Francja 2018, reż. Julien Leclercq (95 min)
23:25 **Largo Winch 2: Spisek (Largo Winch II)** ★★ - thriller F/Belgia/Niemcy 2011 (155 min)
02:00 **Dzielnica strachu X**

TVN7

05:20 Ten moment (29/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (43,44,45/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (40,30,31/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (37/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (9) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (3/67) - serial fab.-dok. Polska 2019
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (13) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (5/60)
20:00 **Hotel Paradise** (18) - real tv Polska 2026
21:00 **Vabank II, czyli riposta** ★★★ - komedia kryminalna Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jan Machulski, Leonard Pietraszak, Bronisław Wrocławski (135 min)
23:15 **Task master** (4)
00:15 **Barbie** - komedia USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Greta Gerwig, wyk. Margot Robbie, Ryan Gosling, America Ferrera (150 min) ★★★★

MEZZO

08:20 Valer Sabadus chante Graun: Bayreuth Baroque Opera Festival - muzyka klas.
10:00 Verdi: Requiem
11:20 Orkiestra kameralna z Lozanny, Renaud Capuçon, Stefan Dohr: Mozart, Strauss
12:35 Intermezzo
13:30 Antonio Vivaldi: Les Quatre saisons dansées - balet Francja 2024
14:40 La grande danza – Aterballetto w Mediolanie - balet Włochy 2017
16:05 Intermezzo
16:45 Claudio Monteverdi: Koronacja Poppei - opera F 23
19:25 Les grands rivaux en musique: Callas vs Tebaldi
20:30 Giuseppe Verdi: Ernani - opera Hiszpania 2023
22:35 Solrey & Traffic Quintet: Ciao Casanova - muzyka klas.

PULS 2

09:45 Bing (15,16/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Basia (13,14)
11:10 Gus. Mały lis (52)
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Psi patrol IV (18/26)
12:35 Gumisie V (8,1/8)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi! (14)
15:00 Miraculous VI (2,4)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (19,20/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob (19,20/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (8) - serial obycz.
21:00 Revolt - film s.f. USA 2017, reż. Joe Miale
22:55 Piła X - horror USA/Kanada/Meksyk 2023
01:15 Lombard (35)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (10) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
11:55 Na ratunek 112 XVII (54,55) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XV (9,10,11) - serial fab.-dok.
15:55 Policjantki i policjanci XXV (18) - serial obycz.
17:00 Trudne sprawy 28
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (446) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXV (19) - serial obycz.
20:00 Wypasiona Kuchnia (24)
20:05 Uroczysko VI (16)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (16)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (16) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni
23:20 Domino śmierci - film akcji USA 2019

METRO

07:35 Szpital (32,33,34/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (59/68)
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. IV (2) - serial obyczajowy Polska 2007
16:55 Idź na całość (26) - teleturniej Polska 2026
18:00 Złomowisko PL V - serial dok. Polska 2017
19:00 Kartoteka VII (10,1) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni II (3,4/13) - serial krym. Polska 2005
23:15 Kuba Wojewódzki (4)
00:25 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI (11/13) - serial dokumentalny USA 2022
01:25 Szpital (30/67)
02:25 Szkoła (66/68)

eprasa.pl b56b8b568d

CZWARTEK 24.09

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (240) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (14)
09:45 Górski lekarz XVIII (4,5/16) - serial obycz.
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (12,13/13) - serial kryminalny Australia 2013
14:00 Hudson i Rex IV (9/16) - serial krym. Kan. 2022
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (15,16) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach IV (9,1,8/10) - serial dok. Kanada 2007
20:00 Szczęki II (Jaws 2) ** - horror USA 1978, reż. Jeannot Szwarc, wyk. Roy Scheider, Lorraine Gary, Murray Hamilton, Jeffrey Kramer (155 min)
22:35 Lęk pierwotny (Primal Fear) *** - thriller USA 1996, reż. Gregory Hoblit, wyk. Richard Gere, Laura Linney, Edward Norton (150 min)
01:05 Boże Ciało - dramat ***** obycz. Polska/F 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia (160 min)

KINO POLSKA

07:30 Bolek i Lolek (8/13)
07:45 Przygody Myszki (8)
08:05 Siedem życzeń (4)
09:05 Szumy i fonie - film krótkom. Polska 2024
09:30 Złoty pociąg, cz. 2 - film sens. Polska/Rum. 1986
10:55 Papierowe małżeństwo - komedia romantyczna Polska/Wlk. Brytania 1991
12:50 W zawieszeniu - dramat obyczajowy Polska 1987
14:50 Bitwa pod Wiedniem - dramat hist. Polska/Włochy 2012, reż. Renzo Martinelli
17:20 Pogranicze w ogniu (24/24) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
18:50 Czterej pancerni i pies: Załoga (1) - serial wojenny Polska 1966, wyk. Roman Wilhelmi, Franciszek Pieczka
20:00 Lokatorka - dramat krym. Polska 2021, reż. Michał Otłowski, wyk. Irena Melcer, Sławomira Łozińska, Barbara Jonak, Krzysztof Stroiński
22:30 7 uczuć - komediodramat Polska 2018, reż. Marek Koterski, wyk. Michał Koterski, Marcin Dorociński, Katarzyna Figura, Małgorzata Bogdańska
00:50 Mój dług - dramat krym. Polska 2021, reż. Denis Delić, Bogusław Job, wyk. Bartosz Sak, Piotr Stramowski

ALE KINO+

08:25 The Office PL III (11,12/12) - serial kom. Polska 2023
09:40 Vigil II (5,6/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
12:15 Detektyw Foyle II (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2003
14:20 Pies przed sądem (Le procès du chien) *** - komedia Szwajcaria/Francja 2024, reż. Laetitia Dosch, wyk. Laetitia Dosch (105 min)
16:05 Tunel (Tunnelen) *** - film katas. Norwegia 2019, reż. Pål Øie, wyk. Thorbjørn Harr, Ylva Fuglerud (120 min)
18:05 Detektyw Foyle II (2/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2003
20:10 Zaginione (The Missing) *** - western USA 2003, reż. Ron Howard, wyk. Tommy Lee Jones, Cate Blanchett (160 min)
22:50 Chleb i sól - dramat **** obycz. Polska 2022, reż. Damian Kocur, wyk. Tymoteusz Bies (125 min)
00:55 Zabić, jak to łatwo powiedzieć (Killing Them Softly) *** - thriller USA 2012 (120 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XXI (1,2)
10:25 Świat według Kiepskich - serial kom. Polska 1999
15:05 Minionki rozrabiają - film anim. USA 2013
17:05 Nie ma mocnych - komedia Polska 1974, reż. Sylwester Chęciński
19:15 Nadchodzi Polly - komedia romant. USA 2004
21:00 Kolory ognia - dramat obycz. Francja/Belgia 2022, reż. Clovis Cornillac, wyk. Léa Drucker, Benoît Poelvoorde
23:55 Ślad II (28/36) - serial kryminalny Polska 2019

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple IV (1/4)
09:45 Vera IX - serial krym.
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (10/13) - serial krym. Australia 2013
12:55 Poirot IX (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
15:00 Strażnik Teksasu V (19,20/27) - serial sens.
17:05 Vera IX - serial krym.
18:55 Poirot III (8/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
20:00 Zbuntowana - film sens. USA/Kanada 2015
22:35 Mechanik: Konfrontacja - film sens. USA/Francja/Bułgaria/Niemcy/Tajl. 2016

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Przygody pana Michała (9,10)
10:15 Kocie ślady - film krym. * Polska 1971, reż. Paweł Komorowski (90 min)
11:45 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (5) - Polska 26
12:10 Reżyserzy VIII (6)
13:00 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
13:25 Alternatywy 4 (9/9)
15:00 Skutki noszenia kapelusza w maju *** - komedia Polska 1993 (90 min)
16:30 Przygody pana Michała (11,12)
17:45 Kulturalni (37) - mag.
18:40 Rawhide III (16)
19:40 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
20:00 Wstęp do filmu (605)
20:10 24 godziny (En los márgenes) *** - dramat obyczajowy Hiszpania/Belgia 2022 (105 min)
21:55 51. Festiwal Polskich Filmów Fabularnych
22:20 Hala odlotów (202)
23:20 Różyczka - dramat *** obycz. PL 2010 (130 min)
01:30 Kuchenna rewolucja (Coup!) *** - komedia USA 2023 (110 min)

WARNER TV

08:05 Teraz albo nigdy! II (5)
09:05 Bajer z Bel-Air III
10:05 Prawo Agaty VII (4)
11:05 Pełniejsza chata III
12:10 Teraz albo nigdy! II (6,7)
14:00 Bajer z Bel-Air III (18,19,20,21/24) - serial kom.
15:55 Pełniejsza chata III
18:15 Superman IV - film s.f. Wlk. Brytania/USA 1987
20:00 Godziny szczytu - film sensacyjny USA 1998
21:45 Czarownice z Eastwick - komedia USA 1987
00:10 Bez smyczy - komedia romantyczna USA 2011

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki IV
09:25 Pingwiny z Madagaskaru
10:00 Forrest Gump - tragikomedia USA 1994
13:00 Czarodziejki IV
14:55 Pingwiny z Madagaskaru II (25/39) - serial anim.
15:25 Star Trek: W nieznane - film s.f. USA/Chiny/Emiraty Arabskie/Kanada 2016
18:00 Dobre rady - komedia USA 2001, reż. Steve Rash
20:00 Indiana Jones i Królestwo Kryształowej Czaszki - film przyg. USA 2008
22:35 Liberator - film sensacyjny USA/Francja 1992

HBO

09:10 Karate Kid - film fami- **** lijny USA 1984, reż. John G. Avildsen (125 min)
11:15 Wartość sentymentalna - komedia **** Norwegia/Francja/Niemcy/Dania/Szwecja/Wlk. Brytania/Turcja 2025 (130 min)
13:25 Felek i Tola ratują las *** - film animowany Holandia/B/Luksemburg 2024 (70 min)
14:35 Czempion - film *** biograficzny Słowacja/Czechy 2026, reż. Jakub Cervenka (90 min)
16:05 Akademia pana Kleksa II ** - film fantasy Polska 2025 (120 min)
18:05 Materialiści - komedia *** romantyczna USA/Finlandia/Wlk. Brytania 2025 (115 min)
20:00 I'll Be Right There *** - komedia USA 2023, reż. Brendan Walsh, wyk. Edie Falco (95 min)
21:35 Bestie Boga (4/5)
22:35 Queen Rock Montreal - film dok. USA 2024
00:10 Król Artur: Legenda miecza *** - film przyg. Wlk. Brytania/USA/Australia 2017 (125 min)

CINEMAX

12:00 Transformers: Wiek zagłady - film s.f. USA/Chiny 2014, reż. Michael Bay
14:40 Ella i John - film przyg. Włochy/Francja 2017
16:30 Wszystkie piosenki, których nigdy nie śpiewaliśmy - dramat obycz. Japonia 2023
18:25 Taniec żywych - dramat obycz. Hiszpania/Kolumbia 2025, reż. José Ángel Alayón
20:00 Fargo V (9,10/10)
21:35 Mad Max: Na drodze gniewu - film s.f. Aus./USA 2015
23:35 Przetrzymać tę miłość - thriller Wlk. Brytania 2004

ROMANCE TV

08:40 Górski lekarz (5/8)
10:30 Malibu – Kemping dla początkujących - film obyczajowy Niemcy 2022
12:25 Rosamunde Pilcher: Kraina tęsknoty - film obycz. Niemcy/Austria 2006
14:20 Rodzina Andersów (3,4/4) - serial komediowy
18:05 Górski lekarz (6/8)
20:00 Serce ponad rozsądkiem - film obycz. Niemcy 2025, reż. Oliver Dieckmann
21:55 Inga Lindström: Farma nad jeziorem Mälar - film obyczajowy Niemcy 2004
23:50 Górski lekarz (6/8)

CANAL+ PREMIUM

09:15 Moje pieczone kurczaki *** - film obycz. Polska 2002 (65 min)
10:20 Łapu-Capu (228)
10:25 Kiedy nadchodzi jesień *** - dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
12:05 Ida - dramat obycz. ***** Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
13:25 Girl Climber. Wspinaczka - film dok.
14:50 Premierowa jazda
15:05 Cudowne życie *** - komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
16:45 Hollywood Buzz (17)
17:10 Łapu-Capu (229)
17:15 Wicked - musical USA/*** Wlk. Brytania/Kanada 2024 (165 min)
20:00 Mexicali. Ziemia bezprawia ** - film sens. USA 2026, reż. Luke LaFontaine, wyk. Bren Foster (105 min)
21:45 Przebudzenie - thriller *** USA 2007 (85 min)
23:10 Jeszcze jeden strzał ** - film sens. Wlk. Bryt./USA 2024 (100 min)
00:50 Dotyk - dramat oby- **** czajowy Islandia/Wielka Brytania 2024 (120 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (14/50)
10:55 Lekarze IV (10)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (15/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (96,97)
17:10 Artystki (5) - talk-show
18:10 Jak rozmawiać z psem - komedia USA/Wlk. Brytania/Chiny 2021, reż. Gil Junger
20:00 Głowa rodziny - dramat obycz. USA/Kanada 2016
22:30 Idealny facet dla mojej dziewczyny - komedia romantyczna Polska 2009

AMC

10:15 Miejski łowca - komedia sensacyjna Hongkong/Japonia/USA 1993
12:20 Stara miłość nie rdzewieje - kom. romant. USA 2006
14:10 Porwanie - thriller USA 2011, reż. John Singleton
16:20 Miasto cienia - film przygodowy USA 2008
18:20 Poza zasięgiem - film sens. USA/Polska 2004
20:00 Oficer Blart - komedia sensacyjna USA 2009
22:00 28 dni później - horror Wlk. Bryt./Hiszp./USA 2002
00:25 Lwie serce - film sens. USA 1990, reż. Sheldon Lettich

eprasa.pl b56b8b568d

AXN

08:25 Ostry dyżur V (22/22)
09:25 Castle VII (19,20/23)
11:20 Rekrut: Feds (15,16/22)
13:15 Agenci NCIS X (4,5/24)
15:10 FBI V (20,21/23)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (14,15/17)
19:05 Castle VII (21,22/23)
21:05 Agenci NCIS: Hawaje III (8,9/10) - serial krym. USA 2024, wyk. Vanessa Lachey
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (14,15/17)
00:45 Castle VII (21/23) - serial krym. USA 2015

EPIC DRAMA

08:20 Detektyw Murdoch XVII
09:15 Wszystkie stworzenia duże i małe III - serial obycz.
10:15 Lekarze na start
11:50 Panna Scarlet V (6,1/6)
14:05 Agenci NCIS: Los Angeles XVIII (21/24)
15:00 Panna Marple (2/4)
17:00 Poirot: Kurtyna XIII (5/5)
18:55 Agenci NCIS XVIII (6/16) - serial krym. USA 2021
19:55 Poirot V (5/8) - serial krym. Wlk. Brytania 1993
21:00 Detektyw Murdoch XIX
22:00 Agenci NCIS XVII (13/20)
22:55 Poirot V (5/8)
00:00 Agenci NCIS XVIII (6/16)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (4, 5)
13:25 Kuchenne rewolucje (13, 12) - reality show Polska 2019
15:35 Pojedynek na podróże (1) - program rozrywkowy
16:35 Ambasady luksusu (6)
17:40 Kuchenne rewolucje
20:50 Zgłoś remont (8) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XVI (38/40) - serial dok.
22:50 Hotel Paradise (18) - real tv Polska 2026
23:45 Mój sąsiad morderca X (1/10) - serial dok.
00:50 Apetyt na miłość

TVN TURBO

08:20 101 napraw (2, 3)
09:20 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL XI
11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5074)
18:15 Duda kontra Szafrański
19:00 Ciężarówką przez pół świata (3/8) - serial dok.
20:00 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (15,3/17)
21:00 Nic do zgłoszenia VI (4)
22:00 Raport Turbo (5074)
22:15 Jeździć, obserwować

BBC FIRST

08:45 Lewis III (7/8)
09:40 Ojciec Brown V (5/15)
10:40 Śmierć pod palmami XI
11:45 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XIII (3/10)
15:50 Lewis III (7/8)
16:55 My Life is Murder V (1/6)
18:00 Morderstwa w Midsomer XX (3/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami XI (2/8) - serial kryminalny
21:00 Line of Duty (4,5/6)
23:05 Po powodzi (5/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2024

FX

08:00 Kości (21/22)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (16/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (3,4/21)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (15,16/17)
13:45 FBI V (2/23)
14:40 Agenci NCIS (10/23)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (5,6/21)
17:25 Z Archiwum X III (6,7/24)
19:15 FBI V (4/23)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (17,1/17)
22:00 Zakłamanie
23:05 xXx - film sens. USA 2002

HGTV

09:00 Poszukiwacze domów
10:00 Remontujemy dom na plaży XI - serial dok.
10:55 Kamera, akcja, wpadka!
12:00 Odlotowy ogród (10)
12:30 Nowe życie w starym domu V (4) - serial dok.
14:25 Dobrze zrobione w domu
14:35 Mieszkanie na miarę II
16:35 Polowanie na ogród VII
18:15 Weekendowa metamorfoza (7) - reality show
19:05 Pogromcy chaosu (8)
20:05 Dorota was urządzi
21:35 Dorota inspiruje (7)
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:35 Mistrzowie szycia (4)
09:45 Zapraszam do stołu (4)
11:35 Najpiękniejsze domy
12:35 10 lat mniej w 10 dni II
13:40 Wielkie australijskie wypieki VI - serial dok.
14:50 Wielkie kanadyjskie wypieki (8) - real tv Kan. 2018
15:45 Zapraszam do stołu (13)
17:40 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia - serial dok.
18:50 Mistrzowie szycia (4)
20:00 Wielkie brytyjskie wypieki (1) - pr. rozrywkowy
21:00 10 lat mniej – powrót II
22:00 W 80 kilo dookoła świata (2) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:23 Dwóch i pół III (20/24)
08:53 Przyjaciele (21,22,17,18,19,20/24) - serial kom. USA 1995, wyk. Jennifer Aniston, Courteney Cox
11:55 Teoria wielkiego podrywu IX - serial kom.
14:30 Dwóch i pół III (21,22,23,24/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele (23,24, 1,2,3,4/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu IX (14,15,16,17,18,19/24)
22:00 The Office PL III (7,8/12)
23:05 Comedy Club (2, 3)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex X (5)
09:25 Rodzinka.pl VII (3/13)
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo III (1/13)
11:20 Ojciec Mateusz 35 (6)
12:15 Felicita - serial obycz.
13:30 Ojciec Mateusz 34 (8,9)
15:30 Komisarz Alex X
16:20 Na sygnale - serial obycz.
17:25 Ranczo III (3,4/13)
19:30 Ojciec Mateusz 34 (10)
20:25 Komisarz Alex XXVI (3) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo III (5,6/13) - serial kom. Polska 2008
23:30 Ojciec Mateusz 34 (11)
00:25 Na sygnale - serial obycz.

CANAL+ KUCHNIA

09:40 Kuchenny recykling
10:40 U sąsiadów w kuchni
11:50 Top Chef (12, 13)
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson II (9,10) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni XV
15:45 Nie tylko kimchi (7, 8)
16:40 Jamie Oliver (9, 10, 17, 18)
18:30 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (6, 7) - mag. kulinarny
19:25 m jak mięso (4)
19:50 Maximum Foodie IV (6)
20:25 Sekrety gigantów fast foodu (4) - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain XI
23:55 Top Chef - reality show

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (28)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty IX (1)
13:05 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (10) - lifestyle
15:55 Pogotowie remontowe Wieśka (2, 3) - magazyn
16:50 Gardeners' World (31)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty IX
20:00 Daleko od miasta X (3,4)
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo
22:00 Pokochaj swój ogród

PLANETE+

12:35 Niezwykłe podróże koleją II (1/6) - serial dok.
13:40 Na targach świata II
14:45 Najdziksze ostępy Europy (1/5) - serial dok.
15:45 360° – świat bez granic
16:50 Świat z góry VII (2,3/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (48,49)
18:35 Jak US Army cenzuruje Hollywood - film dok.
19:45 Zaginiony lot MH370 (2)
21:00 Jak Normanowie podbili Irlandię (1/2) - serial dok.
22:05 O wolny Tybet. Głosy wygnanych - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (22)
12:00 Przemytnicy: na lotnisku (7) - serial dok. USA 2024
13:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (2)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Specjalistki II
19:00 Nagi instynkt przetrwania V (12,13/15) - serial dok.
21:00 Ocalić dom: Interwencja
23:00 Poszukiwacze przeklętego złota V - serial dok.

TVP HISTORIA

08:45 Dom (6) - serial obycz.
10:25 Wszystkie kolory świata
11:25 Ex libris - mag.
11:50 Tutanchamon: życie, śmierć i dziedzictwo (3/3)
12:45 Putin i Zachód (1/3)
14:00 Dom (7) - serial obycz.
15:40 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny II
18:25 Ponary. Nóż w serce
19:30 Flesz historii (780)
20:00 Zatoka szpiegów II (5)
20:50 Największe tajemnice monarchii - serial dok.
21:55 Lwów pod okupacją
22:55 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (2/22)
14:50 Największe tajemnice świata VII (17) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (7/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (9) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Łowca historycznych skarbów (8) - serial dok.
22:00 Wojny magazynowe XVI
23:00 Gwiazdy lombardu XXV

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (1/10) - serial dok.
16:00 Grecja: miejsce pełne tajemnic (2/6) - serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (8/10) - serial dok.
18:00 Nazistowscy dyplomaci
19:00 Zaginione okręty II wojny światowej (2/8)
20:00 Katastrofa w przestworzach XIX (8/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Supermaszyny na morzu III (5)
22:00 Logistyka na wielką skalę - serial dokumentalny

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (7,8) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii III
14:00 Apokalipsa – II wojna światowa (4/6) - serial dok.
15:00 Truckersi przez Australię X (13/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka IV
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii VIII (1,2,3) - serial dok.
23:00 Nieznany syn Hitlera

BBC EARTH

11:05 Cała prawda o fast food-dach - film dok. Wlk. Bryt. 2020
12:10 Wielka australijska przygoda (3/6) - serial dok.
13:15 Planeta Ziemia II II
14:30 W okowach mrozu VIII
15:30 Życie na pustkowiu X
16:30 Fenomeny współczesnego życia II (5/6) - serial dok.
17:30 Planeta Ziemia II II
18:45 Wielka australijska przygoda (4/6) - serial dok.
19:45 Przyszłość natury (3/4)
20:55 W okowach mrozu IX
22:55 Cała prawda o kosmetykach (1) - film dokumentalny

POLSAT VIASAT HISTORY

10:10 Największe oszustwa II wojny światowej - serial dok.
11:15 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dokumentalny
12:05 Starożytne superbudowle IV - serial dok.
16:45 II wojna światowa: cena imperium (1/13) - serial dok.
17:50 Największe oszustwa II wojny światowej (3) - serial dokumentalny Australia 2022
18:55 Tajemnice machiny wojennej nazistów (2)
21:00 II wojna światowa: piekło na Ziemi (8/8) - serial dok.
22:05 Wielkie budowle Rzymian (2/3) - serial dok.

eprasa.pl b56b8b568d

szyfropanorama

pracują na polach w czasie żniw	patron, protektor	autor „Czarodziejskiej góry”	dawna moneta przed barmanem		gatunek rumu	Zosia z piosenki biesiadnej		kolczyk lub naszyjnik		wąska łopata	leśna – to tumak		kształtem przypomina oponę	… Wielki, król Judei		tysięczna część mola		koń jasnogniady
								ładunek na spadochronie		12	5	2	15	… Kusturica, reżyser	4	11	20	
… Kania, tenisistka						połączone z oczepinami				7	Chuck z filmów początek tunelu	3	13	12	12	20	10	dawny „grosz” zza Odry
dawna kara pozbawienia czci bogini Wenus								świeży wyciąg z ziół		14	1	18	12		13	9	18	
	4	3	4	12		wynalazca dynamitu				4	9		2	8	14	20	19	
najważniejsza z kart	19		15			wiersze miłosne		Xabi, hiszpański trener						13		11		
	2	5	śmieszna scenka kabaretowa	10					złota moneta bita we Florencji			wczesna odmiana marchwi	oddawane z trampoliny	10	19	13	19	
biedak	3	6	14	5				lokum dla łaciatej		imię Santor	komputerowy folder			15	18	9	13	
wskazany w jedzeniu i piciu	bracia …, rodzeństwo aktorów	21		18	pobliskie tereny	13	19	13					zbaczanie statku z linii kursu		10		11	stan w Indiach
	11	20	18	12		15	18	21			miejsce dla dysko-bola							
kroniki	18	3	3	18	16	7	górzysty stan z Salem	13						Tadeusz, grał Zulu-Gulę				
	12	18	20	17		19	18	12			barwa głosu							
Daniel w roli Bonda		nawinięte na szpulkę					owoc lub urwis							drużyna sportowa				

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	

Rozwiązanie krzyżówki

8	13	9	10	19	20		10	4	12	20	18	9	
19	12	7	11	20	3	18	9	3	7				

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-21).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z wydania 11 września: GALERIA SZTUKI

APLIKACJA WYBORCZEJ

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

wyborcza

PROSTO Z POLSKI

TYGODNIK

Piątek, 18 września 2026 | Redaktorka prowadząca **Beata Żurek**

Odwiedziliśmy szkolną stołówkę w Białymstoku

Grochówka bez mięsa

Czasem do kosza trafia łosoś, a po gulasz z ciecierzycy ustawia się kolejka po dokładkę. Sprawdziliśmy, jak radzą sobie z nowymi przepisami szkolne stołówki.

Agata Sawczenko

– Dziś mamy zupę grochową. Pierwszy raz gotowałyśmy ją na wywarze warzywnym z masełkiem, a nie na mięsie. Bardzo smaczna, próbowałam – mówi Ewa Zajkowska, kierowniczka internatu przy Zespole Szkół Rolniczych w Białymstoku. To jedna z nielicznych szkół średnich w regionie, która ma stołówkę. – Karmimy młodzież z internatu, ale obiady mogą wykupić również uczniowie, którzy mieszkają w Białymstoku – dodaje.

Kuchnia, którą nadzoruje Zajkowska, od września musiała się zmienić. Tak jak szkolne i przedszkolne stołówki w całej Polsce. Obowiązują nowe zasady żywienia przygotowane przez Ministerstwo Zdrowia. Najważniejsze to: mniej cukru, soli i żywności wysoko przetworzonej, a więcej warzyw, owoców oraz pełnowartościowych produktów.

Najbardziej zauważalną nowością będzie obowiązkowy jeden obiad roślinny w tygodniu. Zamiast mięsa na talerzach mają częściej pojawiać się dania przygotowane na bazie fasoli, soczewicy czy ciecierzycy. Szkolne menu ma być również bardziej kolorowe.

Zmiany obejmują także sposób przygotowywania posiłków. Co najmniej dwa razy w tygodniu zupy powinny być gotowane na wywarach warzywnych. Resort zachęca również do korzystania z produktów sezonowych i lokalnych, kupowanych od okolicznych dostawców.

Szpinak z suszonymi pomidorami

Stołówka w internacie Zespołu Szkół Rolniczych ma już przygotowany jadłospis na miesiąc do przodu. Wisi przy wejściu do jadalni, uczniowie wiedzą więc z wyprzedzeniem, co będą jedli danego dnia. Zmiany w jadłospisie – jak na razie – przyjmują bardzo dobrze.

• **Stołówka w Zespole Szkół Rolniczych w Białymstoku, 7 września 2026 r.**
FOT. AGNIESZKA SADOWSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

– W ubiegłym tygodniu na obiad warzywny mieliśmy pieczone kotlety z ciecierzycy, ziemniaki i oczywiście surówkę. Do tego zupę warzywną gotowaną na masełku. Uczniom smakowało. Ale zobaczymy, jak będzie dziś. Panie kucharki przygotowały makaron z sosem ze szpinaku z suszonymi pomidorami. Mam nadzieję, że talerze wrócą puste – mówi Ewa Zajkowska.

Zamiast mięsa na talerzach mają częściej pojawiać się dania przygotowane na bazie fasoli, soczewicy czy ciecierzycy

Przyznaje jednak: – Myślę, że trzeba trochę czasu, by dzieci nauczyć zdrowo jeść. Chociaż trzeba im przyznać, że wodę z cytrusami zamiast kompotu biorą bardzo chętnie.

W tej stołówce codziennie na deser jest owoc. Tych uczniowie mogą brać po kilka, jeśli mają ochotę. Obiady też raczej znikają z talerzy. – Oczywiście, są osoby, które nie lubią surówek. Ale jak to zmienić? Nie mam pomysłu.

Choć sposobów na przekonanie uczniów do warzyw wciąż się w tej stołówce szuka: – Panie kucharki przeglądają internet w poszukiwaniu nowych przepisów, a później wypróbowują je w domu. Mamy nadzieję, że przynajmniej część uda się przenieść do naszej stołówki – dodaje Zajkowska.

A Mariusz Sokołowski, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 43 w Białymstoku, zapewnia, że w jego stołówce rewolucji nie będzie. Większość rozwiązań, które dziś nakazują nowe przepisy, funkcjonowała tam już wcześniej.

Szkoła nie jest restauracją

Zasadom żywienia w szkołach i przedszkolach od lat przygląda się Joanna Kozłowska, prezeska Fundacji Szamto, prowadzącej w białostockich placówkach projekt „Stołówka na piątkę". Program objął już około jednej trzeciej szkół w mieście. Jej zdaniem problem nie polegał na tym, że szkoły żywiły dzieci niezdrowo. Placówki już wcześniej musiały spełniać zalecane normy. Kłopoty pojawiały się raczej przy ich praktycznej realizacji.

– Zdarzało się, że przy ograniczonej ilości tłuszczu trzeba było uzupełnić kaloryczność posiłku. Efekt był taki, że na talerzu lądowały ogromne, czasem nawet półkilowe porcje ziemniaków – mówi.

Fundacja zauważyła też inny problem. Jadłospisy często tworzono bardziej z myślą o oczekiwaniach dorosłych niż samych dzieci.

– Dzieci przez miesiąc codziennie dostawały coś innego. Teoretycznie brzmi to świetnie, ale dzieci nie potrzebują aż takiej różnorodności. Jedzą przede wszystkim to, co znają. Jeśli codziennie dostają zupełnie nowe dania, często nawet ich nie próbują – zauważa Kozłowska.

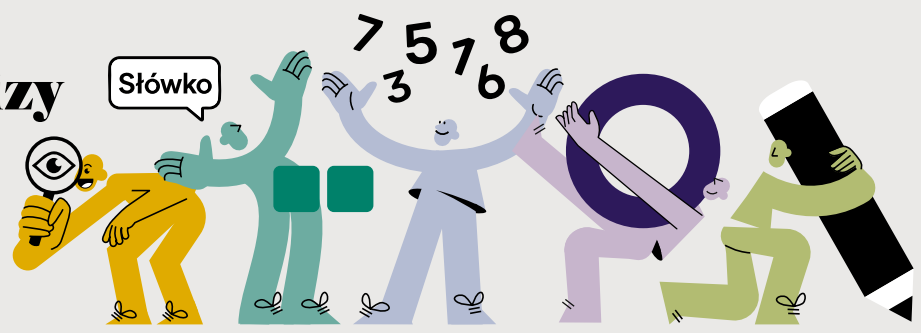
Dlatego, jak podkreśla, szkoła nie może przejmować wszystkich obowiązków związanych z kształtowaniem dziecięcych nawyków żywieniowych. – Musimy pamiętać, że żywienie zbiorowe nie jest restauracją. Zadaniem szkoły jest przygotować pełnowartościowy, zbilansowany posiłek, który zje możliwie najwięcej uczniów. Rozszerzanie diety to przede wszystkim rola rodziców – podkreśla. ●

• **Więcej Bialystok.wyborcza.pl**

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34452814

Słówko · Literówka · Quizy
Sudoku · Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

eprasa.pl b56b8b568d

Mobbing na uczelni i wojna w sądzie

Wykładowca żąda przeprosin

Zwolniony dyscyplinarnie za mobbing z Uniwersytetu Opolskiego profesor przekonuje, że padł ofiarą manipulacji i „oskarżeń wyssanych z palca".

Piotr Zapotoczny

FOT. PIOTR ZAPOTOCZNY

Rektor Uniwersytetu Opolskiego, prof. Jacek Lipok zwolnił dyscyplinarnie dyrektora Instytutu Nauk Pedagogicznych. Wykładowcy zarzucono, a potem, jak przekonuje uczelnia, udowodniono, że dopuścił się mobbingu i dyskryminacji.

ZARZUTY O MOBBING

„Uczelnia traktuje tego typu skargi z najwyższą powagą i nie toleruje żadnych form naruszania zasad równości, godności osobistej oraz dyskryminacji w miejscu pracy" – przekazał studentom rektor Lipok.

– To chyba pierwsza taka sytuacja w historii naszej uczelni, że rektor postąpił tak zdecydowanie i usunął kogoś z pracy za mobbing – mówili nam anonimowo pracownicy naukowi UO.

Postępowanie wobec profesora toczyło się od wiosny ubiegłego roku. W sprawie zostało przesłuchanych kilkanaście osób. Naukowiec został zwolniony na początku lata. Informację o tym fakcie przedstawiono społeczności akademickiej, we wrześniu ub. roku.

Zwolniony z uczelni profesor to naukowiec z 40-letnim stażem, autor licznych artykułów, recenzji, ekspertyz i raportów naukowych, promotor kilkuset magistrantów, były członek komisji Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. Honorowy obywatela swojego rodzinnego miasta na Opolszczyźnie.

TAJNE PROCEDURY

Sprawa odbiła się szerokim echem w środowisku akademickim. W październiku wielu studentów było zaskoczonych nieobecnością – jak usłyszeliśmy – doświadczonego i cenionego wykładowcy.

„To bardzo zagadkowa sprawa" – komentowali żacy, w większości stając po stronie naukowca.

Wykładowcy zarzucono, a potem, jak przekonuje uczelnia, udowodniono, że dopuścił się mobbingu i dyskryminacji

Uczelnia konsekwentnie jednak milczała i nie odpowiadała na pytania m.in. o liczbę osób, wobec których profesor miał się dopuścić mobbingu lub dyskryminacji, a także o to, czy są wśród nich studenci lub studentki, oraz jak długo miał trwać ten proceder.

– Komisja antymobbingowa, z uwagi na uzasadnioną obawę naruszenia wolności i bezpieczeństwa świadków, postanowiła zachować w tajemnicy okoliczności umożliwiające ujawnienie tożsamości świadków – informowała Iwona Święch-Olender, rzecznik UO.

Podkreślała jednak, że „wyniki postępowania znane są stronom".

Sam profesor (prosi o anonimowość) w rozmowie z „Wyborczą" komentował: – Nikogo nie skrzywdziłem. Nie wiem konkretnie, jakie zarzuty wobec mnie wysunięto, po prostu poinformowano mnie o zwolnieniu – mówił, dodając: – Wszystko zostało utajnione ze względu na dobro świadków, a nade mną odbył się sąd kapturowy. Przypominało mi to „Proces" Kafki.

Teraz sprawa konfliktu profesora z władzami Uniwersytetu Opolskiego przenosi się na drogę sądową i będzie rozstrzygana na kilku płaszczyznach. Jak nas informuje uczelnia, obecnie z powództwa zwolnionego naukowca toczą się przeciwko UO dwa postępowania: sprawa pracownicza dotycząca przywrócenia do pracy oraz sprawa cywilna o ochronę dóbr osobistych.

– Oba postępowania znajdują się na początkowym etapie i w żadnym z nich nie odbyła się jeszcze rozprawa. Według wiedzy uniwersytetu, wobec uczelni nie zostało wszczęte żadne postępowanie karne – informuje Święch-Olender.

Pytamy, czy władze uczelni rozważają zawarcie ugody z naukowcem, czy też będą dążyły do rozstrzygnięcia sporu wyłącznie na drodze wyroku sądowego.

– Dotychczas Uniwersytetowi Opolskiemu nie została przedstawiona żadna propozycja ugodowego zakończenia któregokolwiek ze sporów. Uczelnia również nie przedstawiała dotychczas własnej propozycji ugodowej. W tej sytuacji trudno obecnie wypowiadać się na temat ewentualnej ugody i jej warunków – takie stanowisko mogłoby zostać sformułowane dopiero w odniesieniu do konkretnej propozycji – wskazuje Iwona Święch-Olender.

Jak dodaje, stanowisko UO w sprawie zwolnienia naukowca nie uległo zmianie.

– Uczelnia podtrzymuje swoje stanowisko zarówno co do zasadności podjętych decyzji, jak i prawidłowości przeprowadzonego postępowania antymobbingowego. Obecnie kwestie te są przedmiotem postępowań sądowych, dlatego uczelnia będzie przedstawiała szczegółową argumentację przede wszystkim przed właściwymi sądami – informuje Święch-Olender.

ODWOŁANY PROFESOR ODPIERA ZARZUTY

Wykładowca, który po odejściu z opolskiej uczelni znalazł zatrudnienie na uczelni wyższej we Wrocławiu, podkreśla, że w nowym miejscu został przyjęty „z dużą sympatią", jednak wciąż dąży do pełnego oczyszczenia z zarzutów.

Szczególnie istotne jest dla niego postępowanie karne dotyczące ochrony dóbr osobistych oraz zarzutu zniesławienia. Naukowiec nie kryje, że decyzje i działania podejmowane przez władze uczelni uderzyły w dobre imię, na które pracował przez dekady.

– Chodzi o sprawę karną z panią prorektor. Oczekuję przeproszenia mnie, bo ona po prostu zniszczyła mi życie, karierę i reputację – mówi profesor.

Ponownie zapewnia, że kierowane pod jego adresem zarzuty dotyczące rzekomego mobbingu są całkowicie bezpodstawne, a cała procedura opierała się na nieobiektywnych ustaleniach.

– Oskarżono mnie o coś, czego nie zrobiłem, to jest z palca wyssane po prostu. Zawsze można coś takiego zmanipulować, że kilka osób coś powiedziało, ale gdzie jest te 55 osób, które miałem w instytucie, i 40 lat mojej pracy na uczelni – pyta naukowiec.

W rozmowie z „Wyborczą" były wykładowca UO przekonuje, że może liczyć na „spore wsparcie ze strony dawnych współpracowników i studentów", którzy nie tylko zgłosili się na świadków, ale również wystosowali specjalny list poparcia w jego sprawie.

SĄDOWY FINAŁ

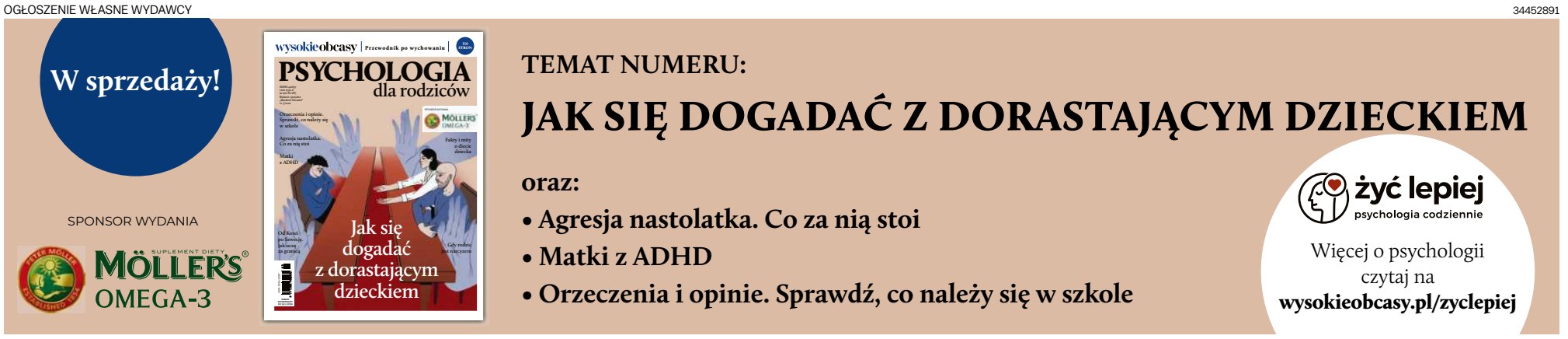
Naukowiec przekonuje, że przed sądem zamierza „udowodnić, że komisja antymobbingowa nie działała tak, jak powinna działać", a nawet „niezgodnie z prawem". Wierzy też, że podczas rozprawy dowiedzie prawdziwości tezy o „sądzie kapturowym".

– Prawdopodobnie gdzieś za miesiąc zaczną się pierwsze rozprawy – mówi zdeterminowany wykładowca.

Zapytaliśmy UO o sytuację na uczelni po zwolnieniu profesora oraz o ewentualne zmiany w procedurach antymobbingowych. Iwona Święch-Olender poinformowała nas, że w instytucie wprowadzono już zmiany kadrowe i organizacyjne mające zapewnić „właściwe warunki pracy", jednak ze względu na prywatność poszkodowanych UO „nie będzie publicznie przedstawiał informacji dotyczących ewentualnych indywidualnych form udzielanego im wsparcia".

Uczelnia nie zamierza też zmieniać przepisów antymobbingowych, uznając je za w pełni skuteczne. Zdaniem rzeczniczki ta konkretna sprawa pokazała, że obecne zasady pozwalają na sprawne działanie „z zachowaniem wymaganej poufności i ochrony uczestników postępowania", dlatego władze „nie widzą obecnie potrzeby ich zmiany".

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34452891

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

EDEKA center Schwedt
ODER-CENTER
ZAKUPY W SCHWEDT

Oferta obowiązuje od 21 do 26.09.2026 lub do wyczerpania zapasów.

Czekolada Ritter Sport Nuss-Klasse
różne rodzaje
1 kg = 22,53/16,90 €
opak. 75/100 g

-26%
1.69

Merci Petits
różne rodzaje
1 kg = 15,12 €
opak. 125 g

-17%
1.89

Żelki Haribo
różne rodzaje
1 kg = 5,27/4,94/4,51 €
opak. 150/160/175 g

-33%
0.79

Perwoll do prania
różne rodzaje
1 pranie = 0,26/0,18 €
opakowanie na 19/27 prań

-16%
4.99

Palmolive do naczyń
różne rodzaje
1 l = 2,38/1,59 €
opakowanie 500/750 ml

-27%
1.19

Batoniki Corny
różne rodzaje
1 kg = 10,60/16,56 €
różne wielkości opakowań

-33%
1.59

Kawa Jacobs
różne rodzaje
1 kg = 12,98 €
opak. 500 g

-35%
6.49

Purina karma dla kotów
różne rodzaje
1 kg = 5,76 €
opak. 85 g

-24%
0.49

Wszystkie ceny w euro.

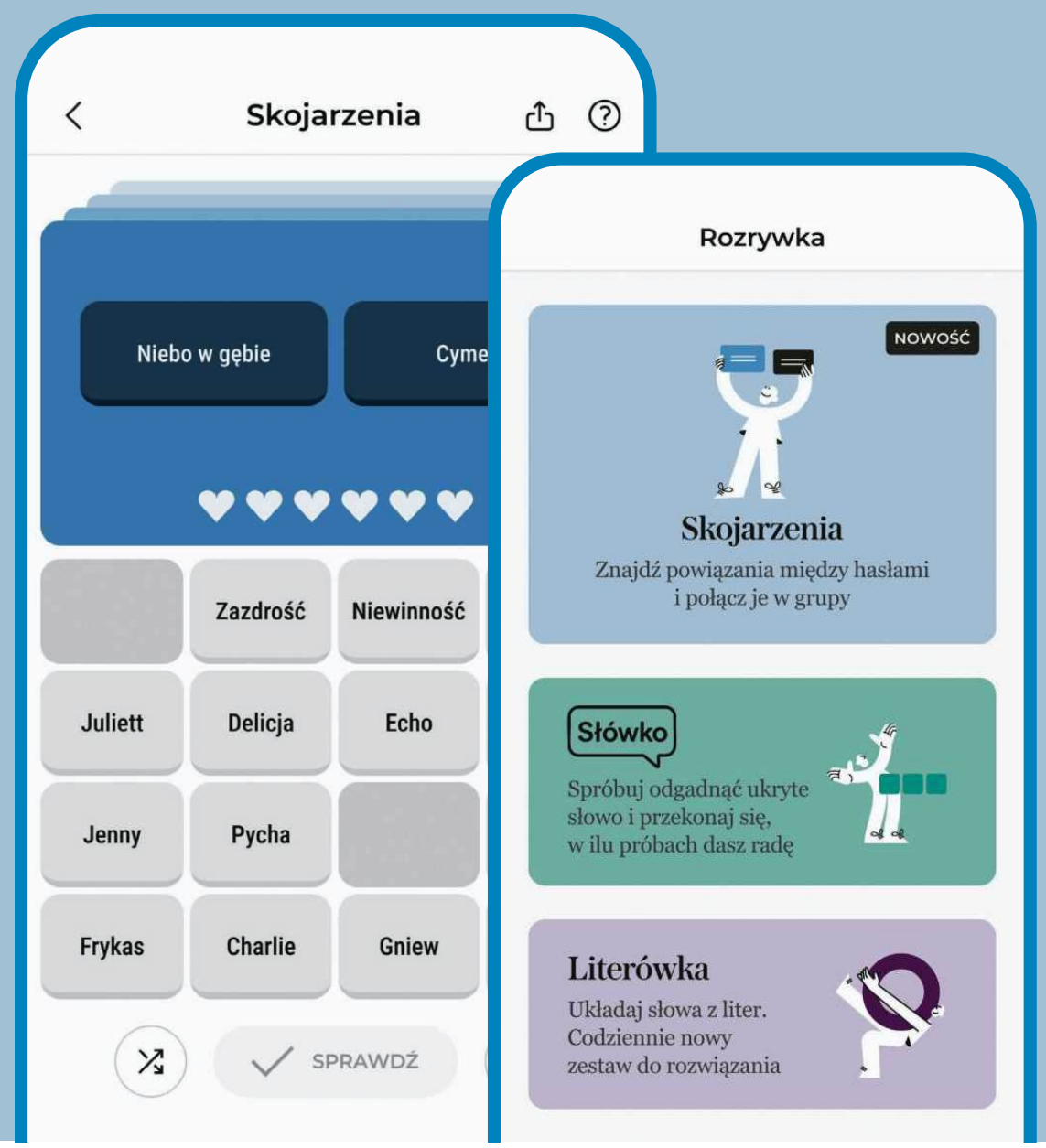
EDEKA center · Landgrabenpark 1 · 16303 Schwedt/Oder · godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

Szczecin/34450453

Nowa gra Skojarzenia

Łączysz fakty? Sprawdź się

Graj za darmo w APLIKACJI WYBORCZEJ

eprasa.pl b56b8b568d

Szczurza zagadka w Olsztynie

Możdżonek pisze do prezydenta, mieszkańcy kręcą głowami

Nie wiem, może przy blokach gdzieś łażą, bo przy moim bliźniaku dawno nic nie biegało. A nie, jeża widziałam ostatnio – mówi mieszkanka Osiedla Mazurskiego.

Robert Robaszewski

Na ulicach Osiedla Mazurskiego ludzie się dziwią, mówią: „nie widać". Panie w kwiaciarni też kręcą głowami, co prawda, nietutejsze, do pracy dojeżdżają z innych części Olsztyna, ale chyba zauważyłyby plagę. Mam wyrzuty, że je zapytałem, bo już samo słowo „plaga" wywołuje u nich mieszankę strachu i obrzydzenia. Na pobliskich ogródkach działkowych Kormoran proszą dwa razy, żeby powtórzyć, bo może się przesłyszeli.

– Plaga? Szczurów? Ja starym działkowcem jestem, od OZOS-u działkę dostałem, przychodzę tu codziennie panie i ani szczurów, ani myszów tu nie widziałem, żeby biegały. A u mnie na ogrodzie to już na pewno, bo ja trutki rozkładam – śmieje się pan Janusz.

– Nie wiem, może przy blokach gdzieś łażą, bo przy moim bliźniaku dawno nic nie biegało. A nie, jeża widziałam ostatnio – przypomina sobie emerytka, zaczepiona na ul. Augustowskiej.

Dopiero kilkaset metrów dalej pan Piotr potwierdza obecność szczurów. Na dowód pokazuje zdjęcie. Przy fasadzie jego domu leży gryzoń z długim ogonem, martwy. – Kilka dni temu znalazłem takie truchełko – wyjaśnia.

Czy było ich więcej?

– Sporadycznie przemykają tu czy tam, ale tak było zawsze – podkreśla. Plagi nie potwierdza.

„PADŁ CO NAJMNIEJ JEDEN PIES"

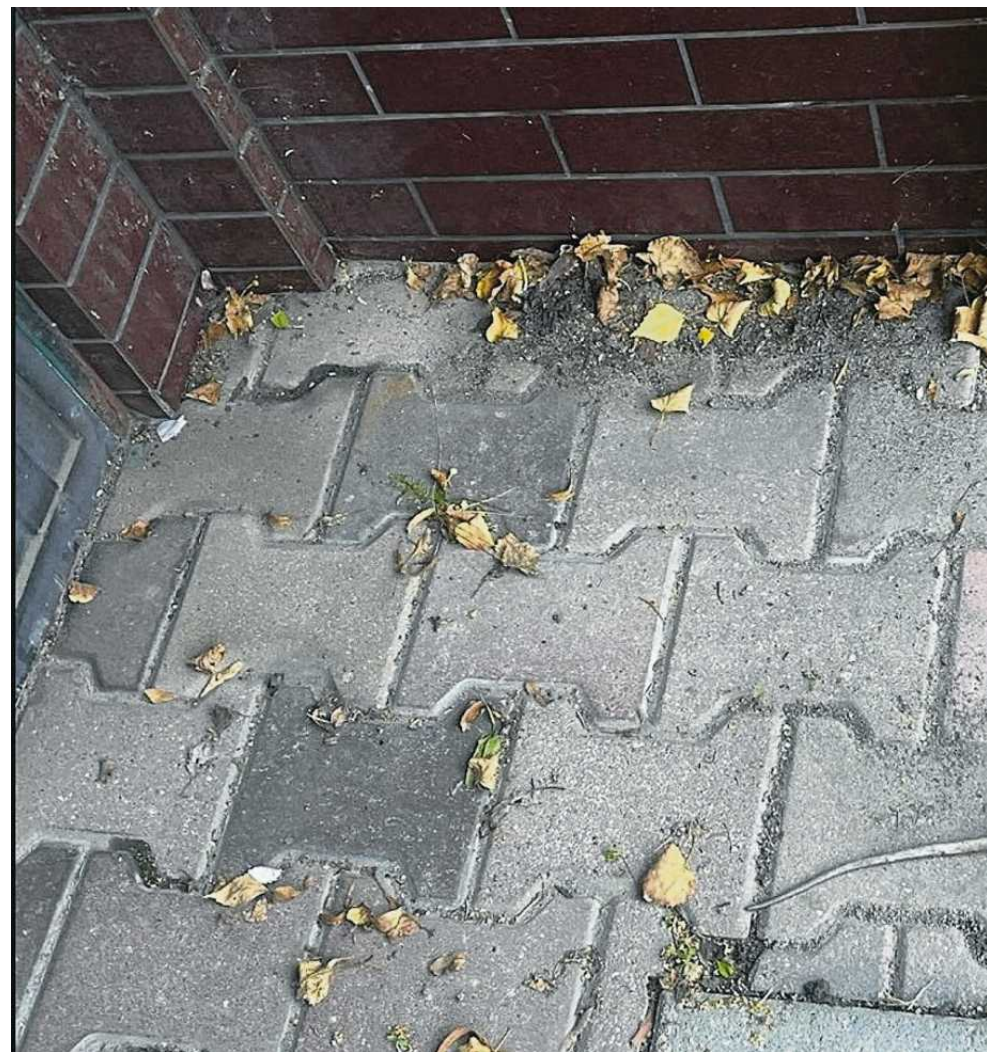
O pladze poinformował olsztyński radny i prezes Naczelnej Rady Łowieckiej Marcin Możdżonek. Wysłał pismo w tej sprawie do prezydenta Olsztyna Roberta Szewczyka, tłumacząc, że dostaje niepokojące maile od mieszkańców Osiedla Mazurskiego oraz Gutkowa.

„Relacjonują oni – pisze Możdżonek – nasilającą się plagę szczurów na terenie osiedla. Problem szczurów występuje w różnych częściach miasta, jednak na Osiedlu Mazurskim – według mieszkańców – przybrał szczególnie ostry charakter.

Gryzonie pojawiają się przy budynkach mieszkalnych, w piwnicach, na terenach zielonych, przy śmietnikach oraz w miejscach, w których przebywają dzieci i zwierzęta domowe.

Szczury są nosicielami m.in. leptospirozy – choroby zakaźnej groźnej zarówno dla zwierząt, jak i dla ludzi. Do zakażenia może dojść stosunkowo łatwo: przez kontakt z moczem zakażonego zwierzęcia, zanieczyszczoną wodą lub glebą, a także od chorego psa. Choroba często ma przebieg gwałtowny. Mieszkańcy informują, że w ostatnim czasie na Osiedlu Mazurskim zachorował i padł co najmniej jeden pies z potwierdzoną leptospirozą. Rodziny z dziećmi i właściciele zwierząt obawiają się o zdrowie swoje i swoich pupili. Część osób unika już spacerów w dotychczasowych miejscach i ogranicza przebywanie na terenie osiedla".

Radny zaznacza, że mieszkańcy próbowali zgłaszać sprawę do sanepidu, ale usłyszeli, że inspektorat sanitarny się takimi sprawami nie zajmuje i że powinni z tym iść do prezydenta. Możdżonek pyta więc w swoim liście, czy prezydent ma wiedzę o „skali występowania szczurów na Osiedlu Mazurskim i Osiedlu Gutkowo oraz w innych częściach miasta?". Czy Zarząd Dróg Zieleni i Transportu otrzymywał zgłoszenia o zagrożeniu? Czy Miasto zamierza przeprowadzić natychmiastową, kompleksową akcję deratyzacyjną na Osiedlu Mazurskim i Osiedlu Gutkowo – we współpracy z zarządcami budynków, spółdzielniami, wspólnotami mieszkaniowymi, ZDZiT oraz – w zakresie kompetencji – ze służbami sanitarnymi?

– Otrzymałem łącznie kilka maili, dwa-trzy z nich z Gutkowa, reszta z Osiedla Mazurskiego, dlatego zająłem się tą sprawą. Nadal czekam na odpowiedź prezydenta – mówi mi przez telefon radny Możdżonek.

OBOWIĄZEK DWÓCH DERATYZACJI ROCZNIE

Można się spodziewać, że ktoś z ratusza, może nawet sam prezydent, w sprawie gryzoni zasięgnie języka we wskazanym przed radnego ZDZiT. Straż miejska też powinna mieć jakąś wiedzę w tym zakresie, w swych szeregach ma przecież oddelegowany do spraw związanych ze zwierzętami ekopatrol. Jakich wiadomości zwrotnych należy się spodziewać?

– Żadnych zawiadomień od mieszkańców o pladze, ani w ogóle o zwiększonej liczbie szczurów w Olsztynie nie mieliśmy – informuje Michał Koronowski, rzecznik prasowy ZDZiT w Olsztynie.

– Nie odnotowaliśmy żadnych próśb o interwencje związanych ze szczurami, a tym bardziej z ich plagą – mówi z kolei Jarosław Lipiński, komendant olsztyńskiej straży miejskiej. I przypomina, że zarówno spółdzielnie, jak i wspólnoty mieszkaniowe, a także właściciele sklepów mają obowiązek co najmniej dwa razy do roku przeprowadzić deratyzację swoich nieruchomości.

Otrzymałem łącznie kilka maili, dwa-trzy z nich z Gutkowa, reszta z Osiedla Mazurskiego, dlatego zająłem się tą plagą szczurów. Nadal czekam na odpowiedź prezydenta

MARCIN MOŻDŻONEK
olsztyński radny i prezes Naczelnej Rady Łowieckiej

– Trzeba też pamiętać – nadmienia Lipiński – że mamy w Polsce dwa gatunki szczurów: jednym z nich jest szczur wędrowny, który w okresie jesieni może się przemieszczać z okolicznych pól w inne miejsca. Ich liczebność nie stanowi jednak żadnego zagrożenia – zaznacza szef olsztyńskich strażników.

Niewykluczone, że rozmowy telefonicznej z przedstawicielem urzędu miasta nie uniknie Wojewódzki Inspektor Weterynarii w Olsztynie. Nie będzie to jednak, jak się okazuje, właściwy adres.

– Jeśli nawet zaistniałoby takie zjawisko jak plaga szczurów, to tego rodzaju informacje nie są przekazywane do powiatowych lekarzy weterynarii. Oczywiście ktoś mógłby to zgłosić, ale rozwiązanie takiej sprawy nie leży w naszych kompetencjach. O czymś takim należy informować zarządców nieruchomości, na których zauważono szczury – tłumaczy Dorota Daniluk, zastępca Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii.

A co z informacjami o wystąpieniu leptospirozy u zwierząt domowych? – Takie dane do nas też nie spływają. O tym mogą wiedzieć lekarze wolnej praktyki, do których o pomoc zwrócił się właściciel chorego zwierzaka – mówi Daniluk, która potwierdza, że teoretycznie źródłem zarażenia psa z Osiedla Mazurskiego mogły być szczury.

– Dzikie gryzonie są przenosicielami kilkudziesięciu różnych chorób, do których należy również leptospiroza – dodaje.

ŚMIERĆ NA MV HONDIUS

Na początku maja tego roku, media żyły historią rejsu statku MV Hondius. Wycieczkowiec wypłynął z Ushuaii w Argentynie, zabierając w podróż przez Atlantyk blisko 150 pasażerów. Miejscem docelowym podróży były Wyspy Zielonego Przylądka, statek tam jednak nie dopłynął, bo na pokładzie wybuchło ognisko zakażeń hantawirusem.

eprasa.pl b56b8b568d

• **Martwy szczur na Osiedlu Mazurskim znaleziony przez pana Piotra**
FOT. ARCHIWYM PRYWATNE

Z powodu choroby zmarło troje pasażerów – małżeństwo z Holandii oraz obywatelka Niemiec. Rejs został przedwcześnie zakończony u wybrzeży Teneryfy, gdzie na ląd bezpiecznie przetransportowano resztę pasażerów i załogę. W medialnych relacjach przewijała się informacja, że źródłem zakażenia hantawirusem mogą być gryzonie.

– W tym samym czasie nasi radni osiedlowi zaczęli otrzymywać informacje od mieszkańców o szczurach na osiedlu. Nie chodziło o jakiś wielki problem czy plagę, ludzie po prostu byli wyczuleni na ich obecność – wspomina przewodniczący Rady Osiedla Mazurskiego Jacek Moczulski. – Dostawaliśmy sygnały o gryzoniach w ogólnodostępnych miejscach północnej części osiedla, położonych bliżej fabryki Michelin i ogródków działkowych Kormoran. Gdy temat rejsu ucichł, sygnały ustały.

Moczulski zapewnia, że ani tamtych doniesień, ani tych, które otrzymał radny Możdżonek nie lekceważy, ale plagi szczurów na swoim osiedlu nie widział, ani o niej słyszał.

– Przed wakacjami zapytałem firmę deratyzacyjną, co zrobić w sytuacji, gdy tych szczurów faktycznie będzie dużo. Usłyszałem, że musiałbym wskazać miejsce, w którym te szczury mogą gniazdować, bez tego nie sposób się ich pozbyć czy ograniczyć ich populację. Ani ja, ani inni radni nie mieliśmy takiej wiedzy. Stwierdziliśmy, że gdy ktoś zgłosi miejsce bytowania gryzoni, to wtedy będziemy mogli działać. Do tej pory jednak nikt gniazda nie wskazał.

Z Osiedla Mazurskiego do Gutkowa jest kilkanaście kilometrów. Tamtejszy przewodniczący rady osiedlowej Piotr Wichowski podobnie jak działkowiec z Kormorana dwa razy upewnia się, że pytam o szczury i plagę.

– U nas 95 proc. budynków to domki jednorodzinne, kanały burzowe są wykonane w nowej technologii, szczury nie mają się gdzie zagnieździć – tłumaczy. I podkreśla, że tych gryzoni nie wiedział, żaden mieszkaniec też mu nie zgłaszał problemu. – Na zapleczu domu mam przepompownię podciśnieniową ścieków, tam jest głęboka studnia, do tego obok jest kompostownik, więc teoretycznie dobre miejsce dla szczurów. Ale nawet tam ich nie ma – zwraca uwagę i zapewnia, że temat poruszy na najbliższej radzie osiedla. – To za kilka godzin, dam panu znać, jak coś ustalę – obiecuje.

BUDOWANO LINIE TRAMWAJOWE, WYSZŁY SZCZURY

– Nie mamy natłoku zleceń w sprawie szczurów ani w Gutkowie, ani na Mazurskim, ani na żadnym innym osiedlu – mówi mi przedstawiciel jednej z firm zajmujących się deratyzacją w Olsztynie. – W ogóle mamy mniej pracy przy szczurach niż kiedyś – zauważa.

Żadnych zawiadomień od mieszkańców o pladze ani w ogóle o zwiększonej liczbie szczurów w Olsztynie nie mieliśmy

MICHAŁ KORONOWSKI
rzecznik prasowy ZDZiT w Olsztynie

I tłumaczy, że spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe przeprowadziły remonty, zatkały odpływy, zlikwidowały toalety w piwnicach, blokując drogi wyjścia gryzoniom. – Co nie oznacza, że szczurów nie ma – wskazuje deratyzator. – Mieszkają w kanałach pod każdym miastem. Gdy budowano w Olsztynie linie tramwajowe i przy okazji wymieniano rury, to szczury od razu pojawiły się w okolicy.

Fachowiec tłumaczy kogo należy informować, gdy zauważy się szczury. – Mieszkańcy bloków i wspólnot z reguły zgłaszają to swojej administracji. Jeśli ktoś ma domek jednorodzinny to albo sam łapie, albo zgłasza się do takich firm jak nasza. Czasami, ale bardzo rzadko, jeśli szczury są na terenie miasta np. w studzience kanalizacyjnej czy w wykopanych dziurach na trawniku, wtedy zajmuje się tym ZDZiT, który finalnie i tak zgłasza to firmom zewnętrznym.

Deratyzator, mimo wszystko, nie bagatelizowałby doniesień o pladze, choć w jego ocenie takiej nie ma, to problem gdzieś punktowo może występować. – Choćby w jakimś bloku czy śmietniku, którego właściciel machnął ręką na deratyzację. A może gdzieś są albo były prowadzone prace ziemne i ruszono starą kanalizację, wtedy prawie pewne jest, że szczury wyjdą – tłumaczy.

A przewodniczący Wichowski oddzwania, tak jak obiecał.

– Żaden z gutkowskich radnych szczurów na osiedlu nie widział i nikt ich o szczurach nie informował. Ale będziemy czujni – stwierdza. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Lublin/34450179

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską

Dawny młyn w Chełmie przechodzi kompleksową przemianę.

Za 2 lata w historycznych murach obiektu tętnić będzie kulturalne życie Chełma.

Dzięki dofinansowaniu ze środków Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027, działanie FENX.07.01 „Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej" w ramach **projektu „Centrum Kultury Stary Młyn – adaptacja budynku dawnego młyna w Chełmie na potrzeby działalności kulturalnej"** powstanie wielofunkcyjna sala widowiskowa z nowoczesnym zapleczem technicznym i multimedialnym. Stanie się ona miejscem realizacji spektakli Teatru Ziemi Chełmskiej, koncertów, spotkań oraz wydarzeń organizowanych przez lokalne środowiska artystyczne.

Nowe przestrzenie wystawiennicze zyska Muzeum Ziemi Chełmskiej, które będzie miało możliwość prezentowania kolejnych swoich zbiorów oraz prowadzenia zajęć i projektów edukacyjnych.

Inwestycja o wartości 44 442 530,84 zł i dofinansowaniu z UE w wysokości 28 398 823,98 jest na etapie prac związanych z konstrukcją przyszłego obiektu. Roboty budowalne koncentrują się między innymi na fundamentach budynku.

Miejsce dla mieszkańców i twórców

Centrum Kultury Stary Młyn ma być przestrzenią otwartą dla wszystkich grup mieszkańców i szerokiego grona twórców, miejscem prowadzenia warsztatów teatralnych, muzycznych i plastycznych, również w formule współpracy międzynarodowej. Obiekt zaprojektowany zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania będzie w pełni dostępny architektonicznie i cyfrowo.

Budowa wchodzi w kolejne etapy

Na placu budowy prowadzone są obecnie prace związane z przygotowaniem konstrukcji przyszłego obiektu. **Roboty koncentrują się między innymi na fundamentach oraz wykonywaniu kolejnych warstw podposadzkowych.** To jeden z etapów, który przygotowuje budynek do dalszych prac konstrukcyjnych i instalacyjnych.

Realizacja inwestycji będzie prowadzona etapami, tak aby historyczny charakter obiektu połączyć z wymaganiami stawianymi współczesnej przestrzeni kulturalnej. Docelowo budynek ma być nie tylko odnowiony, ale przede wszystkim funkcjonalny i dostosowany do szerokiego zakresu działalności.

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

Wypadek na basenie w Mielcu

Prokuratura: „Ratownicy byli zajęci rozmową”

Przez trzy minuty i 20 sekund 12-letnia Milena leżała na dnie sportowego basenu w Mielcu. Nie zauważyli jej ratownicy, których, jak ustalili śledczy, nie było przy tym basenie. Co robili w tym czasie? Byli zajęci rozmową. Wkrótce czworo ratowników stanie przed sądem.

Anna Gorczyca

• **Śledztwo w sprawie mieleckiego basenu to kolejna w ostatnich miesiącach sprawa dotycząca bezpieczeństwa na pływalniach (zdjęcie ilustracyjne)** FOT. AGNIESZKA WOCAL / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dramat rozegrał się 28 grudnia 2024 roku na Krytej Pływalni Hali Sportowo-Widowiskowej w Mielcu. 12-letnia Milena była zawodniczką Międzyszkolnego Klubu Sportowego Ikar Mielec. W swojej kategorii wiekowej należała do czołówki polskich i europejskich pływaczek. Tego dnia trenowała już przed południem, jednak po południu ponownie przyszła na basen razem z ojcem i rodzeństwem. Około godz. 16.15 rozpoczęła pływanie na basenie sportowym. Niespełna 45 minut później, podczas pokonywania kolejnej długości toru, zaczęła opadać na dno. Leżącą na dnie dziewczynkę dostrzegła kobieta pływająca na innym torze. To ona zaalarmowała ratowników.

RATOWNIK WSKOCZYŁ DO WODY DOPIERO PO ALARMIE

W chwili wypadku za bezpieczeństwo na pływalni odpowiadało czworo ratowników. Troje znajdowało się w hali basenowej, natomiast czwarta ratowniczka, 37-letnia kobieta, przebywała poza nią, w pomieszczeniach służbowych. Na wezwanie o pomoc zareagował tylko jeden z ratowników. Podbiegł do kobiety wskazującej miejsce, w którym znajdowała się Milena, wskoczył do wody, wydobył dziewczynkę na brzeg i rozpoczął resuscytację.

Milena została przewieziona do Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego w Rzeszowie. Przez kilka dni była utrzymywana w śpiączce farmakologicznej. Nie oddychała samodzielnie i wymagała wentylacji mechanicznej. Lekarze oceniali jej stan jako bardzo ciężki, a rokowania były niepewne. Długo nie było wiadomo, jakie będą skutki niedotlenienia mózgu. Po wybudzeniu ze śpiączki dziewczynka nie pamiętała przebiegu zdarzenia. Szpital opuściła 14 stycznia 2025 roku.

Przed sądem odpowiadać będzie czworo ratowników w wieku od 21 do 37 lat: dwie kobiety oraz dwóch mężczyzn. Jak informuje prokuratura, nie dopełnili oni swoich obowiązków

PRZY BASENIE NIE BYŁO RATOWNIKA

Po wypadku wszczęto śledztwo dotyczące narażenia człowieka na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Po wielu miesiącach zakończyło się skierowaniem przez Prokuraturę Okręgową w Tarnobrzegu aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w Mielcu. Na ławie oskarżonych stanie czworo ratowników w wieku od 21 do 37 lat: dwie kobiety oraz dwóch mężczyzn. Jak informuje prokuratura, ratownicy nie dopełnili swoich obowiązków.

– Zaniechali ciągłej i należytej obserwacji wyznaczonego obszaru wodnego w obrębie basenu pływackiego, umyślnie narażając pokrzywdzoną na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu – informuje prokurator Łukasz Malarski, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Tarnobrzegu.

W toku śledztwa ustalono, że Milena przebywała pod wodą 3 minuty i 20 sekund. Biegły z zakresu ratownictwa wodnego wskazał na liczne nieprawidłowości w zachowaniu ratowników. Doszło do nich, zanim Milena znalazła się na dnie basenu oraz podczas prowadzenia czynności ratunkowych.

Prokurator Mularski: Biegły wskazał m.in., że od godz. 16.30 przy niecce basenu sportowego żaden ratownik nie pełnił dyżuru. Na tej pływalni jest kilka basenów, jeden z nich to basen sportowy. Gdy doszło do wypadku, przy basenie nie było żadnego ratownika.

Biegły ustalił również, że ratownicy nie reagowali na łamanie regulaminu, nie zwracali uwagi na osoby znajdujące się w wodzie. – Byli zajęci rozmową pomiędzy sobą – wyjaśnia rzecznik prokuratury.

Biegły dopatrzył się również błędów, które ratownicy popełnili przy prowadzeniu czynności ratunkowych. To m.in. zbyt późne wdrożenie przez ratowników tlenoterapii, nieprawidłowe ułożenie pokrzywdzonej blisko brzegu czy też niezastosowanie izolacji cieplnej.

RATOWNIKOM GROZI KARA WIĘZIENIA

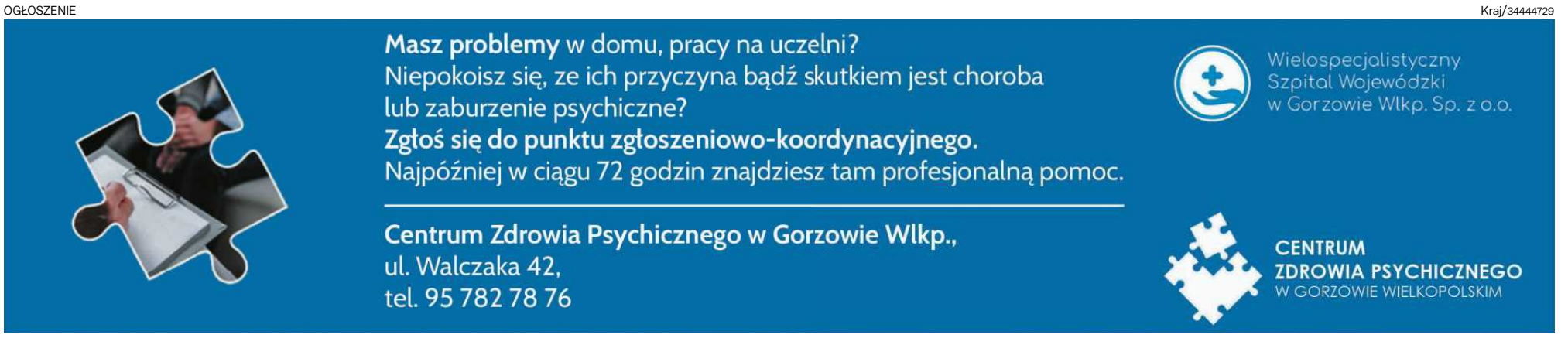
Troje z oskarżonych w trakcie postępowania przygotowawczego przyznało się do popełnienia zarzucanego im czynu i złożyło wyjaśnienia. Czwarta z oskarżonych – 21-letnia mieszkanka Kielc nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej przestępstwa i odmówiła składania wyjaśnień.

Oskarżeni nie byli wcześniej karani. Ratownicy odpowiedzą za narażenie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz za nieumyślne spowodowanie takiego uszczerbku. Grozi im kara od trzech miesięcy do pięciu lat pozbawienia wolności.

Śledztwo w sprawie mieleckiego basenu to kolejna w ostatnich miesiącach sprawa dotycząca bezpieczeństwa na pływalniach.

W lipcu w łódzkim Aquaparku Fala siedmioletni chłopiec przez kilka minut tonął, a potem przez następne minuty leżał na dnie basenu. Z wody wyciągnął go przypadkowy klient. Dziecko zmarło po dwóch tygodniach w szpitalu. Sprawę bada prokuratura. ●

OGŁOSZENIE
Kraj/34444729

1 RP

eprasa.pl b56b8b568d

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
BIAŁEGOSTOKU
ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok

URB-II.6721.4.2.2026 Białystok, 14 września 2026 r.

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli: Sienkiewicza i Bojary w Białymstoku (w rejonie ulic: Jurowieckiej, Warszawskiej, Ogrodowej i Nowogródzkiej) z zastosowaniem postępowania uproszczonego

Na podstawie art. 27b ust. 4 pkt 1 w związku z art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) oraz zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1, w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1, art. 48 oraz art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) informuję o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli: Sienkiewicza i Bojary w Białymstoku (w rejonie ulic: Jurowieckiej, Warszawskiej, Ogrodowej i Nowogródzkiej) uchwalonego uchwałą Nr XLV/523/05 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 lipca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 191, poz. 2176 z 2005 r.) z zastosowaniem postępowania uproszczonego.

Zmiana planu obejmuje obszar o powierzchni ok. 0,25 ha i dotyczy ustaleń w odniesieniu do części działki nr ewid. 374 – ulicy Ogrodowej, stanowiącej drogę publiczną oznaczoną w obowiązującym planie symbolem KD-7L, na odcinku między ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego i ul. Pałacową.

Jednocześnie informuję, że odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego projektu dokumentu, uzyskując zgodę odpowiednich organów w tym zakresie.

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
Rafał Rudnicki

Białystok/34452944

OBWIESZCZENIE PREZYDENTA MIASTA LUBLIN

w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 11f ust. 3, 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311), oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r., poz. 1691), zawiadamiam, że na wniosek złożony przez:

Prezydenta Miasta Lublin reprezentowanego przez Dyrektora Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w Lublinie
zatwierdzono projekt i wydano decyzję nr 670/26 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej:

budowy planowanej drogi gminnej (8KDD) w Lublinie na odcinku od końca skrzyżowania z ul. Mirosława Dereckiego do granicy działki o nr ewid. 21/7 (obr. 4, ark. 3) wraz z budową oświetlenia drogowego, budową sieci kanalizacji deszczowej, budową sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami, budową sieci wodociągowej z przyłączami oraz budową kanału technologicznego, na działkach:

1. W LINIACH ROZGRANICZAJĄCYCH INWESTYCJI

pod budowę planowanej drogi gminnej (8KDD)	
Miasto Lublin, obręb 4 – Czechów II	
ark. 3	21/12, 23/16, 21/13, 21/9, 21/14

2. POZA LINIAMI ROZGRANICZAJĄCYMI TEREN INWESTYCJI

pod budowę sieci uzbrojenia terenu	
Miasto Lublin, obręb 4 – Czechów II	
ark. 1	29/1
ark. 3	24/2, 21/3, 21/11, 23/14, 21/15

pod budowę zjazdów	
Miasto Lublin, obręb 4 – Czechów II	
ark. 3	23/11, 23/12

Z treścią decyzji nr 670/26 z dnia 15 września 2026 r., zapoznać się można w Wydziale Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Lublin przy ul. Wieniawskiej 14 (X piętro, pok. 1000, tel. 81-466-22-40), w godzinach pracy Urzędu. W sprawach, w których niezbędne jest stawiennictwo osobiste oraz w przypadku zamiaru zapoznania się z aktami sprawy osobiście, ze względów organizacyjnych należy wcześniej umówić wizytę telefonicznie.
W związku z powyższym informuję, ze zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiadomienie niniejsze uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia, tj. od daty ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Lublin, na stronie internetowej Urzędu oraz w prasie lokalnej.
Stronom postępowania przysługuje prawo do wniesienia odwołania do Wojewody Lubelskiego za pośrednictwem Prezydenta Miasta Lublin, w terminie: dla wnioskodawcy 14 dni od dnia otrzymania decyzji, dla pozostałych stron 14 dni od dokonania zawiadomienia o jej wydaniu.

Lublin/34452920

OGŁOSZENIE
WÓJTA GMINY LEŻAJSK Z DNIA 18 WRZEŚNIA 2026 R.

O ZMIANIE TERMINU
konsultacji społecznych dotyczących projektu MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO „CMENTARZ CHAŁUPKI DĘBNIAŃSKIE”

Na podstawie art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn.zm.), art. 67 ust. 3 pkt 4 ustawy dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1688 z późn.zm.) oraz art. 39 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn.zm) oraz w związku z Uchwałą Gminy Leżajsk Nr 16/2026 z dnia 19 marca 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego „Cmentarz Chałupki Dębniańskie”

zawiadamiam o zmianie terminu konsultacji społecznych projektu MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO „CMENTARZ CHAŁUPKI DĘBNIAŃSKIE” WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Zmiana terminu konsultacji społecznych wynika z konieczności wprowadzenia zmian w projekcie planu miejscowego, w związku z tym terminy podane w ogłoszeniu z dnia 28.08.2026r. nie mogą zostać zachowane.

KONSULATACJE SPOŁECZNE ODBĘDĄ SIĘ W DNIACH:
OD 28 WRZEŚNIA 2026 R. DO 30 PAŹDZIERNIKA 2026 R.
KONSULTACJE SPOŁECZNE OBEJMUJĄ:

1. **Zbieranie uwag** do projektu planu miejscowego w terminie od dnia **28 września 2026 r**. do dnia **30 października 2026 r**.
2. **Dyżuru projektanta**, który odbędzie się dnia **16.10.2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Leżajsk, 37-300 Leżajsk, ul. Łukasza Opalińskiego 2, w godzinach **od 16.00 do 16.30**
3. **Spotkanie otwarte**, poprzedzone prezentacją projektu planu miejscowego, które odbędzie się w **dniu 16.10.2026 r. o godzinie 16:30** w siedzibie Urzędu Gminy Leżajsk, 37-300 Leżajsk, ul. Łukasza Opalińskiego 2.

Projekt Miejscowego Planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ustalonym terminie konsultacji społecznych, zostanie również udostępniony w wersji elektronicznej na BIP https://uglezajsk.bip.gov.pl/mpzp-cmentarz-chalupki-debnianskie/
i na stronie internetowej Gminy Leżajsk https://samorzad.gov.pl/web/gmina-lezajsk
Równocześnie na podstawie art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zawiadamiam, iż w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu planu miejscowego zgodnie z art. 46 pkt 1 ww. ustawy, istnieje możliwość zapoznania się z konsultowanym projektem planu, opracowaną prognozą oddziaływania na środowisko, stanowiskami innych organów oraz możliwość składania uwag.

Uwagi składa się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej, na formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego. Składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu. Formularz pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej: https://uglezajsk.bip.gov.pl/formularze-planowanie/ oraz pod adresem: https://www.gov.pl/attachment/204bfede-d18c-467b-bfa5-2333aad28f80

- W przypadku poczty elektronicznej – uwagi należy kierować na adres e-mail: sekretariat@poczta.gminalezajsk.pl
- W przypadku doręczeń elektronicznych – uwagi należy kierować na adres: platformę e-doręczenia: AE:PL-79812-48411-EWITD-24

Uwagi w formie papierowej należy wnieść:
- osobiście w siedzibie Urzędu Gminy Leżajsk, 37-300 Leżajsk, ul. Łukasza Opalińskiego 2,
- drogą pocztową na adres: Urzędu Gminy Leżajsk, 37-300 Leżajsk, ul. Łukasza Opalińskiego 2.

UWAGA: Liczy się data wpływu uwagi do tut. Urzędu, a uwagi niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpatrzenia.
Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Wójt Gminy Leżajsk

Krzysztof Sobejko
Wójt Gminy Leżajsk

KLAUZULA INFORMACYJNA

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), dalej RODO, oraz art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538) w powiązaniu z art. 67 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 ze zm.), w związku z ogłoszeniem z dnia 18.09.2026 r. o konsultacjach społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Cmentarz Chalupki Dębniańskie”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych zawartych we wnioskach lub uwagach jest Gmina Leżajsk, którą reprezentuje Wójt Gminy Leżajsk, ul. Łukasza Opalińskiego 2, 37-300 Leżajsk, tel. 17 240 62 00, e-mail: *sekretariat@poczta.gminalezajsk.pl*.
2. Z Inspektorem Ochrony Danych osoby, które złożyły wnioski lub uwagi w toku procedury sporządzenia planu, mogą skontaktować się drogą elektroniczną: *iod@poczta.gminalezajsk.pl* lub pisemnie na adres Administratora danych.
3. Dane osobowe osób, które złożyły wnioski lub uwagi w toku procedury sporządzenia planu miejscowego, będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązków prawnych wynikających z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2404) w zw. z art. 6 ust. 1 lit. c RODO).
4. Dane osobowe wnioskodawcy mogą zostać przekazane:
a) organom władzy publicznej oraz podmiotom wykonującym zadania publiczne lub działających na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, w tym urzędowi wojewódzkiemu,
b) innym podmiotom, które na podstawie stosownych umów podpisanych z Gminą Leżajsk przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem danych jest Wójt Gminy Leżajsk, w tym do biura projektowego.
5. Dane osobowe osób, które złożyły wnioski w toku procedury sporządzenia planu, będą przechowywane przez okres realizacji niniejszej sprawy oraz przewidziany prawem okres archiwizacji.
6. Podane we wnioskach dane osobowe nie będą wykorzystywane do decyzji opartej na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, ani nie zostaną przekazane do państwa trzeciego (poza obszar Unii Europejskiej, Islandii, Norwegii i Lichtensteinu) lub organizacji międzynarodowej.
7. Osoby, które złożyły wnioski w toku procedury sporządzenia planu, mają prawo do:
   a) dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii,
   b) do sprostowania (poprawiania) swoich danych, jeśli są błędne lub nieaktualne,
   c) do żądania usunięcia danych osobowych,
   d) do żądania ograniczenia lub wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych,
   e) wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa), gdy przetwarzanie danych osobowych wnioskodawcy narusza przepisy RODO.
8. Podanie we wnioskach danych osobowych jest wymogiem ustawowym, a niepodanie ich jest równoznaczne z niemożliwością rozpatrzenia wniosków do planu.
9. Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538) w związku z art. 67 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 ze zm.), Wójt Gminy Leżajsk informuje również o ograniczeniu prawa dostępu do informacji o źródle danych osobowych uzyskanych w toku prowadzenia postępowań dotyczących sporządzania aktów planistycznych. W związku z przetwarzaniem danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowań dotyczących sporządzania aktów planistycznych, o których mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g, RODO tj. PRAWO DOSTĘPU przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Rzeszów/34452991

eprasa.pl b56b8b568d

Z niewymownym żalem zawiadamiamy o odejściu naszego Kolegi

Pawła Morawskiego

emerytowanego notariusza we Włocławku
długoletniego członka Rady Izby Notarialnej

Na zawsze pozostanie w naszej pamięci
jako wspaniały Człowiek i Przyjaciel

Rodzinie i Bliskim

wyrazy najgłębszego współczucia

składają

notariusze Izby Notarialnej w Gdańsku

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452990

ODESZLI.pl
Dziel się wspomnieniami o bliskich
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

OGŁOSZENIE
BURMISTRZA MIASTA CHEŁMŻY

sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dotyczącego terenu położonego na osiedlu Kościuszki w Chełmży.

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy dnia 27 marca 2003 r. planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2026 r., poz. 538 ze zm.) **zawiadamiam,** podjęciu przez Radę Miejską Chełmży uchwały nr XXX/222/26 dnia 10 września 2026 r., sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dotyczącego terenu położonego na osiedlu Kościuszki Chełmży.

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego projektu planu miejscowego oraz do prognozy oddziaływania na środowisko terminie 23 dni, licząc od dnia ogłoszenia.

Wnioski należy składać formie papierowej na piśmie na adres ul. Gen. Józefa Hallera 2, 87-140 Chełmża lub formie elektronicznej za pośrednictwem platformy ePUAP, e-Doręczeń lub na adres poczty e-mail um@chelmza.pl .

Właściwy formularz został zatwierdzony rozporządzeniem Ministra Rozwoju Technologii dnia 13 listopada 2023 r., sprawie wzoru pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. 2023 r., poz. 2509) udostępniony na stronie internetowej https://www.bip.chelmza.pl/10244, wzor-pisma-dotyczacego-aktu-planowania-przestrzennego

Jednocześnie na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy dnia 3 października 2008 r. udostępnianiu informacji środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2026r., poz. 670 ze zm.), **zawiadamiam** przystąpieniu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowym zakresie.

Organem właściwym kwestii rozpatrzenia wniosków jest Burmistrz Miasta Chełmży.

Burmistrz Miasta Chełmży
Paweł Polikowski

Bydgoszcz-Toruń/34452907

Burmistrz Miasta Kowalewo Pomorskie

działając w oparciu o art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, informuje, że w siedzibie Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim, przy ul. Konopnickiej 13, został wywieszony

wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży: lokal mieszkalny nr 3, znajdujący się w budynku nr 2, przy ulicy Żeromskiego w Kowalewie Pomorskim oraz lokal mieszkalny nr 5, znajdujący się w budynku nr 15, przy ulicy 1 Stycznia w Kowalewie Pomorskim.

Bydgoszcz-Toruń/34452739

KURYŁÓWKA

INFORMACJA

Wójt Gminy Kuryłówka

informuje, że w dniu 18.09.2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Kuryłówka oraz na stronie internetowej Gminy Kuryłówka (BIP) został zamieszczony

wykaz nieruchomości przeznaczonych do użyczenia.

Wykaz zostaje wywieszony na 21 dni.

Szczegółowe informację zawiera wykaz lub można uzyskać pod nr telefonu 17 249 95 34.

Rzeszów/34452975

Gmina Prostki

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

Wójt Gminy Prostki działając na podstawie art. 38 ust. 1 i 2, art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r., poz. 399 z późn.zm) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2021 r., poz.2213).
Ogłasza I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości – lokalu mieszkalnego wraz z udziałem w prawie własności gruntu stanowiącego mienie gminne.
Przedmiotem sprzedaży jest lokal mieszkalny nr 9 w budynku mieszkalnym wielorodzinnym nr 37 przy ul. 1 Maja w Prostkach wraz z udziałem w prawie własności gruntu oznaczonego numerem geodezyjnym 355/18 obręb Prostki, określonego w wykazie z dnia 27 maja 2026 roku podanym do publicznej wiadomości poprzez Sołtysa wsi Prostki, oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Prostki oraz na stronie internetowej Urzędu i w prasie lokalnej.
1. Nieruchomość uwidoczniona jest w Księdze wieczystej Nr OL1E/00033459/5.

Lokal położony jest na I piętrze budynku mieszkalnego wielorodzinnego nr 37 przy ul. 1 Maja w Prostkach,
- lokal składa się z pokoju, kuchni, korytarza, łazienki, o łącznej pow. 26,39 m^2.
- lokal wyposażony jest w instalację elektryczną, zimnej wody użytkowej, ciepłej wody użytkowej, centralnego ogrzewania, kanalizacji sanitarnej.
Wykończenie w poszczególnych pomieszczeniach: posadzki i podłogi – PCV rulonowe na płycie deskach. Ściany i sufit – obite płytą pilśniową z połyskiem (boazeria), kasetony styropianowe, tynk malowany farbą w części kuchennej na ścianach glazura. Stolarka okienna – PCV dwuszybowe K-1.1. Parapety PCV. Stolarka drzwiowa drewnopochodna. Oświetlenie sufitowe, w części aneksu kuchennego punkt wodno-kanalizacyjny.
Stan techniczno-użytkowy – lokal przeznaczony do remontu.
Wraz z lokalem sprzedaży podlega udział wynoszący 43/1000 części w nieruchomości wspólnej oznaczonej nr geodezyjnym 355/18 o pow. łącznej 0,0375 ha.

Cena wywoławcza wynosi: 45.000,00 zł

Zgodnie z art. 43 ust 1 pkt. 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 o podatku od towarów i usług /Dz. U. 2025 r., poz. 775/ sprzedaż lokalu mieszkalnego podlega zwolnieniu z podatku VAT.

Przetarg odbędzie się w dniu 20 października 2026 roku (wtorek) o godzinie 10:00 w siedzibie Urzędu Gminy Prostki przy ul. 1 Maja 44B w Prostkach w sali konferencyjnej.

Wadium w wysokości 4.500,00 zł wpłacić należy na konto Urzędu Gminy Prostki w BS Ełk O/Prostki Nr 29 9331 0004 0030 0305 7300 0003 w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 15 października 2026 r. włącznie**. Wadium może być wniesione w gotówce lub papierach wartościowych. Wadium wnoszone w papierach wartościowych winno być złożone Komisji przetargowej w terminie do dnia 15 października 2026 r. Wpłata wadium uprawnia do udziału w licytacji, przy czym za datę wpłaty wadium uważać się będzie datę wpływu pieniędzy na konto sprzedającego.

Na dowodzie wpłaty należy wskazać miejscowość oraz określić jakiej nieruchomości wadium dotyczy. Brak określenia nieruchomości, której wadium dotyczy spowoduje niedopuszczenie do przetargu.

Przedmiotowa nieruchomość nie jest objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Sprzedający sprzedaje nieruchomości zgodnie z wyrysem z mapy ewidencyjnej oraz wypisem z ewidencji gruntów i budynków, wydanymi przez właściwe miejscowo Starostwo Powiatowe. Kupujący zobowiązany będzie do złożenia oświadczenia w umowie sprzedaży, że nie będzie występował z żadnymi roszczeniami wobec sprzedającego z tytułu ewentualnej niezgodności w zakresie rodzaju użytków oraz ewentualnej różnicy w powierzchni sprzedawanych nieruchomości, jeżeli po sprzedaży geodeta wykaże inną powierzchnię, niż jest to oznaczone w dokumentach wyżej wymienionych.

Nieruchomość nie jest obciążona prawami osób trzecich i są sprzedawane bez okazania granic.

Geodezyjne okazanie granic nieruchomości nastąpi na wniosek i koszt nabywcy.

Istnieje możliwość dokonania oględzin nieruchomości przeznaczonej do sprzedaży w terminie od dnia podania ogłoszenia do publicznej wiadomości do dnia poprzedzającego przetarg w godzinach pracy Urzędu, po uprzednim telefonicznym uzgodnieniu terminu dokonania oględzin.

Osoba, która w wyniku przetargu zostanie ustalona kandydatem na nabywcę nieruchomości, przy zawarciu notarialnej umowy sprzedaży obowiązana jest przedłożyć w formie aktu notarialnego pisemną zgodę małżonka na zawarcie umowy sprzedaży na warunkach ustalonych w przetargu. Wymóg ten nie obowiązuje, jeżeli oboje małżonkowie przystąpią do podpisania notarialnej umowy sprzedaży.

Osoby pozostające w związku małżeńskim, a zamierzające nabyć nieruchomości z majątku odrębnego zobowiązane są złożyć stosowne oświadczenie.

Osoby nie pozostające w związku małżeńskim zobowiązane są złożyć Komisji przetargowej przed przystąpieniem do przetargu pisemne oświadczenie, iż nie pozostają w związku małżeńskim.

W przypadku, gdyby powyższe oświadczenia okazały się nieprawdziwe i nie doszło do zawarcia umowy sprzedaży wadium ulega przepadkowi na rzecz Gminy Prostki.

Przetarg będzie ważny bez względu na liczbę uczestników, a rozstrzygnięcie jego pozytywne, jeżeli przynajmniej jeden uczestnik zaoferuje co najmniej jedno postąpienie powyżej ceny wywoławczej. Uczestnik przetargu zobowiązany jest posiadać dowód wpłaty wadium oraz dowód osobisty w celu weryfikacji przez komisję przetargową.

O wysokości postąpienia decydują uczestnicy przetargu z tym, że postąpienie nie może wynosić mniej niż 1% ceny wywoławczej z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych. Wniesione wadium przez uczestnika przetargu, który przetarg wygrał, zalicza się na poczet ceny nabycia.

Koszty sporządzenia umowy notarialnej, opłaty sądowej ponosi kupujący.

Jeżeli osoba ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia w miejscu i w terminie podanym w zawiadomieniu Urzędu Gminy w celu zawarcia umowy notarialnej, organizator przetargu może odstąpić od zawarcia umowy, a wpłacone wadium nie podlega zwrotowi.

Należność za nabycie nieruchomości nie podlega rozłożeniu na raty.

Wójt Gminy Prostki zastrzega sobie prawo odwołania przetargu przed jego otwarciem.

Szczegółowe informacje o nieruchomościach będących przedmiotem sprzedaży można uzyskać w Urzędzie Gminy w Prostkach, ul. 1 Maja 44B, pokój nr 10 w dniach od poniedziałku do piątku w godz. 7^{00} – 15^{00} tel. (87) 611-28-63.

Niniejsze ogłoszenie zostało umieszczone na stronie internetowej: Gminy Prostki, wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Prostki, podane do publicznej wiadomości poprzez Sołtysa wsi Prostki.

Olsztyn/34452924

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

Połącz Kropki
Idealna gra na krótką przerwę

Połącz Kropki

Zeskanuj QR kod i graj

APLIKACJA WYBORCZEJ

eprasa.pl b56b8b568d